ANAYASA MAHKEMESİ
KARARLAR DERGİSİ

Sayı: 47
3. Cilt

2010

Anayasa Mahkemesi Yayınları
ISSN 1300-9729
ISBN 978-975-7427-36-0

2010 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi kararlarının özgün şekliyle yer aldığı bu dergide, sınıflandırma "karar numarasına" göre yapılmıştır.

Yayın Kurulu
Mehmet ERTEN (Üye)
Serdar ÖZGÜLDÜR (Üye)
Recep KÖMÜRCÜ (Üye)

İletişim ve İstem Adresi
Anayasa Mahkemesi Başkanlığı
Yayın İşleri Müdürlüğü
Ahlatlıbel Mahallesi
İncek Yolu Serpmeleri No: 4
06805 Çankaya/Ankara
Telefon : (312) 463 74 67-68
Faks : (312) 463 74 00
www.anayasa.gov.tr

Baskı ve Cilt
SFN Televizyon Tanıtım
Tasarım Yayıncılık Ltd. Şti.
Telefon : (312) 472 37 73-74
Faks : (312) 472 37 75
http://www.sfn.com.tr

Baskı Tarihi
Haziran 2011

Dizinler

I- Alfabetik İndeks 1887
II- Yasa Numarasına Göre İptal ve İtiraz Davaları Dizini 1895
III- Karar-Esas-Resmi Gazete Tarihi-Karar Tarihine Göre Dizinler 1897
IV- Anayasa Maddeleri Dizini 1909
V- Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi Dizini (1962-2010) 1911

Esas Sayısı : 2010/29

Karar Sayısı: 2010/21 (Yürürlüğü Durdurma)

Karar Günü : 16.7.2010

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNDE BULUNAN: Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Suha OKAY, Kemal KILIÇDAROĞLU ve K. Kemal ANADOL

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN KONUSU: 21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının; - 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının; - 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin; - 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının; - 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin; - 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresi ile aynı maddenin üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin; - 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı" ibaresinin; - 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri

Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in; - 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresi ile ikinci ve üçüncü paragraflarının; - 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın; - 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin,

Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10., 13., 17 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132., ve 135. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren dava dilekçesi ve ekleri, bu konudaki yürürlüğü durdurma ve esas inceleme raporu ile ekleri, iptali istenilen kurallar, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

1- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresi, 16.7.2010 günlü, E. 2010/29, K. 2010/90 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu ibarenin, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar **YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASINA**, Haşim KILIÇ ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve **OYÇOKLUĞUYLA,**

2- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasına ilişkin iptal hükmünün süre verilerek yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu fıkranın **YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,**

3- 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin ikinci fıkrasının birinci tümcesinin yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından **REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,**

4- 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin, yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından **REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,**

5- 3. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 36. maddesinin;

a- Birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarına,

b- İkinci fıkrasının ikinci tümcesine,

6- 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerine,

7- 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasına,

8- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen;

a- İkinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … aşağıdaki …" ibaresine,

b- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesine,

9- 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin;

a- Birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresine,

b- Dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı …" ibaresine,

10- 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'ine,

11- 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının;

a- Birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresine,

b- İkinci paragrafına,

c- Üçüncü paragrafına,

12- 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'sına,

13- 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresine,

yönelik iptal istemleri, 16.7.2010 günlü, E. 2010/29, K. 2010/90 sayılı kararla reddedildiğinden, bu madde, fıkra, bent, tümce, bölüm ve ibarelere ilişkin **YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,**

16.7.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2010/29

Karar Sayısı: 2010/90

Karar Günü : 16.7.2010

İPTAL DAVASINI AÇAN: Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Süha OKAY, Kemal KILIÇDAROĞLU ve Kemal ANADOL

İPTAL DAVASININ KONUSU: 21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1) 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının,

2) 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının,

3) 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin,

4) 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının,

5) 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin,

6) **A-** 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresinin,

B- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek

ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin,

7) 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin; birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı …" ibaresinin,

8) 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in,

9) 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının, birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresi ile ikinci ve üçüncü paragraflarının,

10) 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın,

11) 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin,

Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10, 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132. ve 135. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptalleri ile yürürlüğünün durdurulması talep edilmiştir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"1) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci Maddesi ile 209 Sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanunun 5 inci Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

5947 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile getirilen düzenleme ile personelin katkısıyla elde edilen döner sermaye gelirlerinden personele bir ayda yapılacak ek ödeme tutarının en yüksek hangi yüzdelik oranda olacağı düzenlenmiştir. Madde ile kamu sağlık kuruluşlarında çalışanların gelirleri ücretten ziyade döner sermaye gelirlerinden, performansa dayalı ek ödemeye bağlanmıştır. Düzenleme ile döner sermayeden elde edilecek gelirin, personelin bir ayda alacağı aylık, yan ödeme ve her türlü tazminat

toplamının yüzde kaçını geçemeyeceği belirlenmiş ve bunun dışındaki döner sermaye ödemesine yönelik tüm yetki yürütmeye bırakılmıştır.

Anayasanın "Egemenlik" başlığını taşıyan 6 ncı maddesinde; "Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz", 7 nci maddesinde; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez" denilmektedir. Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında da, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir denilerek, memuriyete girişten emekliliğe kadar memuriyet statüsünün kanunla düzenlenmesi esası öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 11.06.2003 tarih ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı kararında,

"Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesinin birçok kararında açıklanmıştır. Buna göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, "yürütme yetkisi ve görevi Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" hükmünün anlamı da budur." denilmiştir. Yine Yüce Mahkemenin bu kararında,

"Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu personeline ilişkin statü esaslarının ve bu bağlamda hizmetten ayrılmaya ilişkin kuralların kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Yasayla düzenleme belirli konulardan kavram, ad ve kurum olarak söz etmek anlamına gelmeyip, düzenlenen alanda temel ilkelerin konularak çerçevesinin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak, yasada temel esasların belirlenmiş olması koşuluyla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntılar yürütme organının takdir yetkisine bırakılabilir." denilerek kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuş ve kamu personelinin statü esaslarının kanunla düzenlenmesi gerektiği de özellikle vurgulanmıştır.

Yine Anayasa Mahkemesinin kamu personeline ilişkin, 28.09.1988 tarih ve E.1988/12, K.1988/32 sayılı kararında; "…bilindiği üzere, kamu görevlileri ile kamu yönetimleri arasındaki hizmet ilişkileri kural tasarruflarla düzenlenmektedir. Kamu personeli, belirli bir statüde, nesnel kurallara göre hizmet yürütmekte, o statünün sağladığı aylık, ücret, atanma, yükselme ve nakil gibi kimi öznel haklara sahip olabilmektedir." denilmektedir. Öğretide ise, "statü rejimi, personelin kariyere dayalı liyakat sistemi temelinde yaşam boyu mesleğini sürdürmesini sağlayan yüksek güvenceli çalışma düzeni" olarak tanımlanmaktadır. Yine, "kariyer sisteminde ücreti belirleyen unsur, görevin konumudur. Kişiye yapılan ödeme, kişinin performansına değil mevkiine yapılmaktadır."

Diğer yandan, performansa dayalı döner sermaye ödemelerinde, kamu yararı bulunmadığı ifade edilmelidir. Madde ile öngörülen, nöbet hizmetleri hariç olmak üzere, mesai saatleri dışındaki katkılarından dolayı personele ek ödeme öngörülmesi de, Anayasanın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı; 50 nci maddesi kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz.

Küçükler ve kadınlar ile bedenî ve ruhî yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir." hükmüne aykırıdır. Personelin, normal çalışma saatleri dışında çalışmasına teşvik edilmesi, Anayasal ve yasal düzenlemeler bağlı dinlenme hakkının ihlaline cevaz vermek olacağından, madde hükmü bu yönüyle de Anayasaya aykırıdır.

İlgili personele döner sermayeden yapılacak ödemelerin Anayasanın 128 inci maddesi kapsamında olması nedeniyle, bununla ilgili düzenlemelerin kanunla yapılması zorunluluğu açıktır. Bu halde, döner sermaye ödemeleri ile ilgili olarak sadece üst sınırın belirlenmesi şeklindeki yasal düzenlemenin, ilgillerin döner sermaye ile ilgili yapılacak ödemelerde kanunla düzenlenmesi gereken hususlarda yürütmeye insiyatif bırakılamayacağından, hukuksal güvence tanınmış dinlenme hakkını ortadan kaldırmaya elverişli madde Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 50 nci ve 128 inci maddelerine aykırıdır.

2) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun

3 üncü Maddesi ile Değiştirilen, 2547 Sayılı Kanunun 36 ncı Maddesinin Birinci, İkinci, Üçüncü ve Dördüncü Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

Dava konusu edilen 4 fıkranın tümü aşağıda belirtilen gerekçelerle yine belirtilen Anayasa maddelerine aykırılık taşıdığı kanaatindeyiz.

Maddenin birinci fıkrasındaki düzenleme, üniversite sistemimizi derinden yaralayacak niteliktedir. Özellikle son yıllarda üniversite sayısının artmış olması karşısında "nitelikli öğretim elemanı" temininde yaşanan zorluk da bir sorun olarak büyümüştür.

Öğretim elemanlarının devamlı statüde görev yapmaya zorlanması ile nitelikli akademik personelin üniversitede kalmayacağı ve serbest çalışmayı yeğleyeceği çok açıktır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise *yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde ücretli veya ücretsiz, resmi veya özel başka herhangi bir iş göremezler, ek görev alamazlar, serbest meslek icra edemezler* biçiminde düzenlemeye gidilmek suretiyle, üniversitede tam gün çalışmayı yeğleyecek olan akademik personelin başkaca herhangi bir faaliyette bulunması yasaklanmıştır.

Böylece, birinci ve ikinci fıkra düzenlemeleriyle, nitelikli akademik personelin bilimsel bilgi ve yeteneğini "yaygın" biçimde kamunun hizmetine ve yararlanmasına sunması engellenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasındaki düzenleme ile akademik personelin kendi birimi dışında çalışmaya zorlanması söz konusudur. Bu durum *"kamu hizmetinde uzmanlık ilkesi"* ne açık ve ağır biçimde aykırıdır. Öte yandan bu fıkra ile getirilen asgari ders yükü, üniversitenin amacını yalnızca "bilgi aktarma" olarak tanımlamakta; bilimsel çalışmayı engelleyerek üniversiteleri asıl amacından uzaklaştırmaktadır.

Maddenin dördüncü fıkrasında ise akademik personelin *kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatlerinin* Yüksek Öğretim Kurulunca belirleneceği yönünde düzenlemeye gidilmiştir ki bu konu Anayasanın 130 uncu maddesi uyarınca yalnızca Yasa ile düzenlenebilecek bir konudur, yürütmenin takdirine bırakılması olanaklı değildir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olan bir düzenleme, hukukun üstünlüğünü ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini zedeler.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan,

her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Anayasa Mahkemesinin 17.02.2004 tarih ve E.2001/119, K.2004/37 sayılı kararında,

"Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlarından kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Yasakoyucu, yalnız yasaların Anayasaya değil, Anayasanın da evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür. "

Anayasanın 10 uncu maddesine göre, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

Bu madde ile amaçlanan, mutlak değil hukuksal eşitliktir. "Yasa önünde eşitlik" ilkesi, yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir.

Durumlarındaki farklılıklar, kimi kişi ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de, farklılık ve özelliklere dayandığı için, bu tür düzenlemeler eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Anayasanın 10 uncu maddesinde öngörülen kanun önündeki eşitlik ilkesi, yasama ve yürütmenin yetkilerini kullanırken uymak zorunda oldukları Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin en önde gelenlerindendir. Yasama ve yürütme, idare edilenler yönünden, hak yaratırken ve külfet getirirken, bu ilkeye uygun davranmakla yükümlüdürler. Anayasanın 10 uncu maddesi, "Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde

kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar" şeklindeki amir hükmü ile bu hususu net olarak ifade etmektedir.

Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesine göre, kanunların uygulanmasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayrılığı gözetilmeyecek ve bu nedenlerle eşitsizliğe yol açılmayacaktır. Bu ilke ile birbirlerinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Anayasanın 10 uncu maddesi gerçek kişiler için geçerli olduğu gibi tüzel kişiler için de söz konusudur.

Diğer taraftan Anayasanın 13 üncü maddesinde öngörülen ölçülülük ve demokratik toplumun gereklerine uygunluk ilkeleri iptali istenen kural bakımından da geçerlidir. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 15.10.2002 tarih ve E.2001/309, K.2002/91 sayılı kararında "…sınırlamaların da temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmaması, demokratik toplum düzeninin gerekli kıldığından fazla olmaması ve ulaşılmak istenilen amacı aşmaması, başka bir anlatımla ölçülülük ilkesiyle uyum içinde bulunması zorunludur" denilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne koşut olarak çoğu zaman ölçülülük ve demokratik toplumun gereklerine uygunluk ilkelerini bir arada kullanmakta ve meşru bir nedene dayansa bile yasal sınırlamanın "demokratik bir toplumda zorunlu bir tedbir niteliği taşımasını" aramaktadır. Bu ilkeler bizim Anayasamızda temel hak ve özgürlüklere ilişkin genel bir koruma maddesi olan 13 üncü madde içinde yer aldığına göre, AİHM'nin bu yaklaşımının, temel hak ve özgürlükleri sınırlayıcı tüm yasal düzenlemelerde gözönünde tutulması, insan hakları kavramının evrensel niteliğine de uygun düşer.

Sağlık hakkı Anayasanın 17 nci maddesinde düzenlenen "... yaşama, maddi ve manevi ve varlığını koruma... hakkı" ile çok sıkı bağlantı içindedir. Dolayısıyla devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda "yaşama hakkını" ortadan kaldıran düzenlemeler yapamayacaktır.

Anayasanın 27 nci maddesinde "Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir." hükmü yer almaktadır. Söz konusu düzenleme Anayasanın getirdiği bu hakkı engelleyici, hakkın özünün kullanımını imkânsız hale getirebilme sonucunu doğurmaktadır.

Anayasanın 48 inci maddesinin gerekçesinde, "Hürriyet temeline dayalı bir toplumda irade serbestliği çerçevesinde ferdi sözleşme yapma, meslek seçme ve çalışma hürriyetlerinin garanti olunması tabîîdir." denilerek irade özgürlüğünün önemi vurgulanmıştır.

İrade özgürlüğünün sınırlanması ya da ortadan kaldırılmasının tek yolu cebir ve şiddet değildir. Toplumsal birtakım gerçekler de irade özgürlüğünü ortadan kaldırıcı bir etki yapabilir.

Anayasanın 48 inci maddesinde yer alan çalışma ve sözleşme özgürlüğünün, Anayasanın 13 üncü maddesinde yer alan ilkelerle bağdaşmayacak bir biçimde, demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olarak ve amacı aşan ölçülerde sınırlandırıldığı da görülmektedir. Bu konuda çağdaş demokratik toplumların üzerinde anlaştığı hususlar, çeşitli uluslararası sözleşmelerde gösterilmekte ve bu hususlar arasında, dilediği alanda çalışma ve sözleşme yapmak bakımından irade özgürlüğü, öncelikli bir yer almaktadır.

Anayasanın 49 uncu maddesinde öngörülen "çalışma hakkı", bir temel hak ve özgürlük olarak anayasal güvenceye bağlıdır. Devlet, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma yaşamını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemekle yükümlüdür. Sözü edilen maddenin gerekçesinde "Çalışmanın hak ve ödev olması, sadece ulusal planda Devletin çalışmak isteyenlere iş temin etmek için gereken tedbirleri alacağını ve çalışanların da ancak çalışmak suretiyle gelir temin edeceklerini ifade etmekle kalmaz; ferdi planda da çalışmanın bir hak ve ödev olarak telakki edilmesini gerektirir." denilmiştir.

Günlük yoğun çalışma temposu, yüzyılın başında yasaklanan bir çalışma biçimidir ve Anayasanın 50 nci maddesinin üçüncü fıkrasıyla güvence altına alınan "dinlenmek çalışanların hakkıdır" ilkesine de aykırıdır. Anayasanın 50 nci maddesinin gerekçesinde, "Dinlenme çalışanların hakkıdır. Bu hem çalışanın bedenen korunması için zorunlu hem de çalışanın dinlenme sonrası çalışmasının verimi için gereklidir."denilmek suretiyle, dinlenme hakkının önemi vurgulanmıştır.

Anayasanın 56 ncı maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları yine devlete, kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme gibi görevler yüklemiştir. Devlet için bir görev, kişiler için de bir hak olan bu amaç gerçekleştirilirken bu hakkı sınırlayıcı, bu haktan yararlanmayı zayıflatıcı düzenlemeler Anayasanın 56 ncı maddesine de aykırıdır.

Anayasa Mahkemesinin 15.10.2002 tarih ve E.2001/309, K.2002/91 sayılı kararında, "Anayasanın tüm maddeleri aynı etki ve değerde olup, aralarında bir üstünlük sıralaması bulunmadığından, uygulamada bunlardan birine öncelik tanımak olanaklı değildir. Bu nedenle, kimi zaman zorunlu olarak birlikte uygulanan iki Anayasa kuralından biri diğerinin sınırını oluşturabilir. Ne var ki bu sınırlamaların da temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmaması, demokratik toplum düzeninin gerekli kıldığından fazla olmaması ve ulaşılmak istenilen amacı aşmaması, başka bir anlatımla ölçülülük ilkesiyle uyum içinde bulunması zorunludur" denilmiştir.

Yine, Anayasa Mahkemesinin 30.05.1990 tarihli ve E.1990/2, K.1990/10 sayılı Kararında,

"Anayasanın 130 uncu maddesi, üniversitelerin, bir hukuk devletinin üniversitesine yaraşır biçimde uygar ve evrensel karakterde öğretim – eğitim, araştırma ve yayın konularında bilimsel özerkliğe sahip bir kamu tüzelkişisi biçiminde kurulmasını ve Cumhuriyetin temel organları içinde bu niteliği ile yer almasını istemiş ve buna göre düzenlemeler yapmıştır.

Anayasanın 130 uncu maddesinde, üniversitelerin, bilimsel özerkliğe sahip kamu tüzelkişileri olarak tanımlanması ve bunların ancak Devlet tarafından yasayla kurulabileceklerinin saptanması ile güdülen ereğin, siyasal çevrelerin, özellikle iktidarların ve ayrıca çeşitli baskı gruplarının, üniversite çalışmalarıyla öğretim ve eğitimini etki altında tutabilmeleri yolunu kapatmak ve bu faaliyetlerin bilimsel gerekler ve gereksinmelerden başka, herhangi bir dış etkiden uzak kalacak bir ortamda sürdürülmesini sağlamak olduğunda kuşku yoktur" denilmiştir.

Diğer taraftan Anayasanın 130 uncu maddesinin gerekçesinde de, yasaya bırakılan konuların "bilimsel özerklik" ilkesi göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Bu gerekçe'de ve Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararında açıkça vurgulandığı üzere, Anayasanın üniversiteler konusunda kabul ettiği temel ilke; çağdaş öğretim ve eğitime uygun çalışmalarla belirgin bilimsel düzeyde insan gücü yetiştirmekle görevli üniversiteleri, dışardan gelebilecek her çeşit baskı ve müdahaleden korumak üniversite eğitim ve öğretimini, bilimsel gerekler ve gereksinmelerden başka herhangi bir dış etkiden uzak tutmaktır.

Bilimsel özerklik, belirli sınırlar içinde serbestçe karar alıp, bu kararları uygulayabilmeyi; diğer bir anlatımla, verilen görev alanı içinde kalmak koşuluyla, üniversite dışı yönetim birimlerinin ve siyasal çevrelerin ve

özellikle iktidarın karışması olmadan, işleyişini kendisinin yönlendirebilmesini gerektirmektedir. Böyle bir gereklilik, bilimsel özerkliğin yönetsel özerkliği de içerdiğini göstermektedir. O halde, yönetsel özerklikle bilimsel özerklik birbirini tamamlamakta, yönetsel özerklik olmadan bilimsel özerklikten söz edilmesi anlamsız kalmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin 29.06.1992 tarihli ve E.1991/21, K.1992/42 sayılı kararında da, üniversitelerin bilimsel özerkliğinin anlamı açıklanırken şu görüşlere yer verilmiştir:

"Bilimsel özerklik, kuruluştan işleyişe değin, bilimin gerektirdiği özgürlük ortamının tüm çalışmalarla yönetimde bir yaşam biçimi olarak sağlanmasıdır. Devletin gözetim ve denetim hakkı, yürütmenin üniversitede söz sahibi olması, çalışmalara el atıp bunları yönlendirip yönetmesi biçiminde algılanamaz. Üniversiteler, en üst düzeydeki bilim kuruluşlarıdır. Özgür toplumun bilim alanındaki simgeleridir. Yönetim yapısı ve biçimi, üniversitenin niteliğini açıklar. Bilgi edinme, bilgi üretme ve insan yetiştirme amacının ortaya çıkardığı yapının araştırma, deneyim ve tüm çabalarla gerçeği bulma ereğine özgün bir kurum olduğu göz ardı edilemez. Özetlenen bu özellikleriyle üniversite, bilimi yaşama katan, usun öncülüğünü, düşüncenin aydınlığını somutlaştıran kurumlardır. Varlığının temeli kendi toplumu olmakla birlikte, amaç ve işlevinin gerektirdiği atılımlar ve devingenlikle onun önünde yürürler. Kurumlaşmış gelenek ve ilkeleriyle toplumun itici gücüdürler. Anayasa gerekleriyle uyumsuz bir üniversite yapısına geçerlik tanınamaz. Üniversitede devlet yönetimindeki sıralama türünde bir yönetim biçimi, düşünce üretimine, özgür düşünce ve özgür çalışmaya elverişli bir ortama engeldir."

Anayasanın 131 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim – öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek, bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur." hükmü yer almaktadır. İptali talep edilen hükmün Anayasanın anılan maddesine aykırılığı açıktır.

Açıklanan sebeplerle, 5947 Sayılı Yasanın 3 üncü maddesi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 13 üncü, 17 nci, 27 nci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı, 130 uncu ve 131 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3- 1) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü Maddesi ile Değiştirilen, 2547 Sayılı Kanunun 38 inci Maddesinin Birinci Fıkrasının Son Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

Dava konusu edilen birinci fıkranın son cümlesinin aşağıda belirtilen gerekçelerle yine belirtilen Anayasa maddelerine aykırılık taşıdığı kanaatindeyiz.

Başka kurumlarda görevlendirilen akademik personelden bazılarının döner sermayeden yararlandırılmayacağı yönünde düzenlemeye gidilmiş olması aynı yasal statüye tâbi kişiler arasında eşitliğe aykırı bir durumun yaratıldığı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla Anayasanın 10 uncu maddesinin açık ihlali söz konusudur.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olan bir düzenleme, hukukun üstünlüğünü ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini zedeler.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Anayasa Mahkemesinin 17.02.2004 tarih ve E.2001/119, K.2004/37 sayılı kararında,

"Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlarından kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Yasakoyucu, yalnız yasaların Anayasaya değil, Anayasanın da evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Düzenleme, Anayasanın 55 inci maddesindeki "devlet çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde edebilmeleri için gerekli tedbirleri alır" ilkesine aykırı düşmektedir.

Anayasanın 55 inci maddesinde Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri almakla görevli kılınmıştır. Bu açıdan aynı ya da benzer statüde çalışanların bir kısmının döner sermaye gelirlerinden yararlanmaması sonucunu doğuran söz konusu düzenlemeler Anayasanın 55 inci maddesine de aykırıdır.

Açıklanan sebeplerle, 5947 Sayılı Yasanın 4 üncü maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrası son cümlesi "Yükseköğretim Kurulu, bağlı birimleri ve üniversitelerarası Kurul ile Adli Tıp Kurumunda görevlendirilenler hariç olmak üzere bu fıkra uyarınca görevlendirilenler döner sermayeden yararlanamaz" son cümlesi Anayasanın 2 nci, 10 uncu, ve 55 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

3- 2) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 4 üncü Maddesi ile Değiştirilen, 2547 Sayılı Kanunun 38 inci Maddesinin İkinci Fıkrasının Son Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun; 4 üncü maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ikinci fıkrası, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile dernek ve vakıfların yönetim ve denetim organlarında görev yapanlar bakımından ayrıca bir görevlendirme kararı aranmayacağını ve ancak bu görevlerin, öğretim elemanının bu Kanundan kaynaklanan mesaisini aksatmayacak şekilde yürütüleceğini düzenlemektedir.

Anayasa Mahkemesinin E.1996/5, K.1996/26 sayılı kararında, "… hukukumuzda bazı meslekler için mesleğe giriş, meslek mensuplarının hakları, mesleki yetkileri ve yükümlülükleri yasalarla belirlenmiştir. Ayrıca bu mesleklerin mensuplarını bünyelerinde toplayan mesleki kuruluşlar Anayasanın 135 inci maddesinde "kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları" olarak düzenlenmiştir. İfadesi ile açıklanan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının da kamu hizmeti kavramı içinde değerlendirilmesi gerektiği, buna göre Anayasanın 70 inci maddesi uyarınca her meslek mensubunun bu kuruluşlara üye olma hakkının olduğu, bu hakkın üyelere tanınan yönetim ve denetim kurullarında görev almayı da

kapsayacağı kabul edilmelidir. Bu halde, mesai aksatmama şartının getirilmesi, Anayasal hükümle kamu hizmeti olduğu kabul edilen kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları bakımından Anayasaya uygun bir sınırlama değildir.

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun; 4 üncü maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ikinci fıkrası son cümlesi "Ancak bu görevler, öğretim elemanının bu Kanundan kaynaklanan mesaisini aksatmayacak şekilde yürütülür." Anayasanın 70 inci ve 135 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

4) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5 inci Maddesi ile Değiştirilen 2547 Sayılı Kanunun 58 inci Maddesinin (h) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5 inci maddesi ile 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesi değiştirilerek tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinin hesabında toplanan döner sermaye gelirleri bakiyesinden, bu yerlerde; gelir getiren görevlerde çalışan öğretim üyesi ve öğretim görevlilerine ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personele (döner sermaye işletme müdürlüğü ve döner sermaye saymanlık personeli dahil) ile aynı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli olarak çalışan personele ek ödeme yapılması öngörülmüştür.

İptali istenen fıkra hükmü ile de, yapılacak ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usullerinin, yükseköğretim kurumlarının hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim – öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları esas alınarak Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Anayasanın "Egemenlik" başlığını taşıyan 6 ncı maddesinde; "Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir

Devlet yetkisi kullanamaz", 7 nci maddesinde; Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez, denilmektedir. Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında da, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir denilerek, memuriyete girişten emekliliğe kadar memuriyet statüsünün kanunla düzenlenmesi esası öngörülmüştür.

Anayasa Mahkemesinin 11.06.2003 tarih ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı kararında,

"Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesinin birçok kararında açıklanmıştır. Buna göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, "yürütme yetkisi ve görevi Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" hükmünün anlamı da budur." denilmiştir. Yine Yüce Mahkemenin bu kararında,

"Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu personeline ilişkin statü esaslarının ve bu bağlamda hizmetten ayrılmaya ilişkin kuralların kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Yasayla düzenleme belirli konulardan kavram, ad ve kurum olarak söz etmek anlamına gelmeyip, düzenlenen alanda temel ilkelerin konularak çerçevesinin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak, yasada temel esasların belirlenmiş olması koşuluyla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntılar yürütme organının takdir yetkisine bırakılabilir." denilerek kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuş ve kamu personelinin statü esaslarının kanunla düzenlenmesi gerektiği de özellikle vurgulanmıştır

Öğretim üyesi ve öğretim görevlileri ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personele yapılacak ek ödeme, Anayasanın 128 inci maddesi uyarınca Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin yasayla düzenlenmesi gereken özlük hakları kapsamında yer aldığı kuşkusuzdur. İptali istenen kural ile söz konusu ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usullerinin yönetmelikle düzenlenmesi konusunda idareye sınırsız bir yetki verilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, 21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (h) fıkrası, Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olup iptali gerekmektedir.

5) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı Maddesi ile 2547 Sayılı Kanuna Eklenen Ek Geçici Madde 57'nin "Bu süre içinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır" Son Cümlesinin Anayasaya Aykırılığı

Dava konusu edilen Kanunun 6 ncı Maddesi ile 2547 Sayılı Kanuna Eklenen Ek Geçici Madde 57'nin "Bu süre içinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır" Son Cümlesinin aşağıda belirtilen gerekçelerle yine belirtilen Anayasa maddelerine aykırılık taşıdığı kanaatindeyiz.

Bu düzenleme ile kişiler, hukuka uygun biçimde kurulmuş hâlihazırdaki durumlarını kendi iradeleriyle değiştirmeye zorlanmaktadırlar. Kişilerin, kuruldukları andaki hukuksal duruma uygun olan statülerinden vazgeçmeye zorlanmaları, hukuk devleti ilkesine ve hukukun evrensel kurallarına ağır ve açık biçimde aykırıdır.

Mevzuata uygun biçimde "süreli" olarak kurulmuş "kısmî / yarı zamanlı statü", süresi bitmeden sonlandırılmak istenmektedir. Bu amaç, "öngörülebilirlik" ilkesine de aykırılık oluşturmaktadır.

Ayrıca kişilerin iradeleri "müstafi sayılma" tehdidi ile sakatlanmaktadır. Böylesi bir zorlama, çalışma hak ve özgürlüğüne aykırıdır.

Öte yandan, Yasa uyarınca müstafi sayılacak olanların "geçmiş çalışmalarına" ilişkin herhangi bir düzenlemeye de gidilmemiştir. Kişinin yeni bir yasanın gereği olarak statüsünün değişmesi karşısında geçmiş çalışmalarının korunmuyor olması hukuka aykırıdır.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olan bir düzenleme, hukukun üstünlüğünü ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini zedeler.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk

kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Anayasa Mahkemesinin 17.02.2004 tarih ve E.2001/119, K.2004/37 sayılı kararında,

"Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlarından kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Yasakoyucu, yalnız yasaların Anayasaya değil, Anayasanın da evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür. "

Anayasanın 10 uncu maddesine göre, herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

Bu madde ile amaçlanan, mutlak değil hukuksal eşitliktir. "Yasa önünde eşitlik" ilkesi, yasalar karşısında herkesin eşit olmasını, ayırım yapılmamasını, kimseye ayrıcalık tanınmamasını gerektirir.

Durumlarındaki farklılıklar, kimi kişi ve toplulukların değişik kurallara bağlı tutulmasına neden olabilirse de, farklılık ve özelliklere dayandığı için, bu tür düzenlemeler eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Anayasanın 10 uncu maddesinde öngörülen kanun önündeki eşitlik ilkesi, yasama ve yürütmenin yetkilerini kullanırken uymak zorunda oldukları Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin en önde gelenlerindendir. Yasama ve yürütme, idare edilenler yönünden, hak yaratırken ve külfet getirirken, bu ilkeye uygun davranmakla yükümlüdürler. Anayasanın 10 uncu maddesi, "Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar" şeklindeki amir hükmü ile bu hususu net olarak ifade etmektedir.

Anayasanın kanun önünde eşitlik ilkesine göre, kanunların uygulanmasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve

mezhep ayrılığı gözetilmeyecek ve bu nedenlerle eşitsizliğe yol açılmayacaktır. Bu ilke ile birbirlerinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanması ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılması engellenmektedir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Anayasanın 10 uncu maddesi gerçek kişiler için geçerli olduğu gibi tüzel kişiler için de söz konusudur.

Diğer taraftan Anayasanın 13 üncü maddesinde öngörülen ölçülülük ve demokratik toplumun gereklerine uygunluk ilkeleri iptali istenen kural bakımından da geçerlidir. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 15.10.2002 tarih ve E.2001/309, K.2002/91 sayılı kararında "…sınırlamaların da temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmaması, demokratik toplum düzeninin gerekli kıldığından fazla olmaması ve ulaşılmak istenilen amacı aşmaması, başka bir anlatımla ölçülülük ilkesiyle uyum içinde bulunması zorunludur" denilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne koşut olarak çoğu zaman ölçülülük ve demokratik toplumun gereklerine uygunluk ilkelerini bir arada kullanmakta ve meşru bir nedene dayansa bile yasal sınırlamanın "demokratik bir toplumda zorunlu bir tedbir niteliği taşımasını" aramaktadır. Bu ilkeler bizim Anayasamızda temel hak ve özgürlüklere ilişkin genel bir koruma maddesi olan 13 üncü madde içinde yer aldığına göre, AİHM'nin bu yaklaşımının, temel hak ve özgürlükleri sınırlayıcı tüm yasal düzenlemelerde gözönünde tutulması, insan hakları kavramının evrensel niteliğine de uygun düşer.

Sağlık hakkı Anayasanın 17 nci maddesinde düzenlenen "... yaşama, maddi ve manevi ve varlığını koruma..." hakkı ile çok sıkı bağlantı içindedir. Dolayısıyla devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda "yaşama hakkını" ortadan kaldıran düzenlemeler yapamayacaktır.

Anayasanın 27 nci maddesinde "Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir." hükmü yer almaktadır. Söz konusu düzenleme Anayasanın getirdiği bu hakkı engelleyici, hakkın özünün kullanımını imkânsız hale getirebilme sonucunu doğurmaktadır.

Anayasanın 48 inci maddesinin gerekçesinde, "Hürriyet temeline dayalı bir toplumda irade serbestliği çerçevesinde ferdi sözleşme yapma, meslek seçme ve çalışma hürriyetlerinin garanti olunması tabîîdir." denilerek irade özgürlüğünün önemi vurgulanmıştır.

İrade özgürlüğünün sınırlanması ya da ortadan kaldırılmasının tek yolu cebir ve şiddet değildir. Toplumsal birtakım gerçekler de irade özgürlüğünü ortadan kaldırıcı bir etki yapabilir.

Anayasanın 48 inci maddesinde yer alan çalışma ve sözleşme özgürlüğünün, Anayasanın 13 üncü maddesinde yer alan ilkelerle bağdaşmayacak bir biçimde, demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olarak ve amacı aşan ölçülerde sınırlandırıldığı da görülmektedir. Bu konuda çağdaş demokratik toplumların üzerinde anlaştığı hususlar, çeşitli uluslararası sözleşmelerde gösterilmekte ve bu hususlar arasında, dilediği alanda çalışma ve sözleşme yapmak bakımından irade özgürlüğü, öncelikli bir yer almaktadır.

Anayasanın 49 uncu maddesinde öngörülen "çalışma hakkı", bir temel hak ve özgürlük olarak anayasal güvenceye bağlıdır. Devlet, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma yaşamını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemekle yükümlüdür. Sözü edilen maddenin gerekçesinde "Çalışmanın hak ve ödev olması, sadece ulusal planda Devletin çalışmak isteyenlere iş temin etmek için gereken tedbirleri alacağını ve çalışanların da ancak çalışmak suretiyle gelir temin edeceklerini ifade etmekle kalmaz; ferdi planda da çalışmanın bir hak ve ödev olarak telakki edilmesini gerektirir." denilmiştir.

Günlük yoğun çalışma temposu, yüzyılın başında yasaklanan bir çalışma biçimidir ve Anayasanın 50 nci maddesinin üçüncü fıkrasıyla güvence altına alınan "dinlenmek çalışanların hakkıdır" ilkesine de aykırıdır. Anayasanın 50 nci maddesinin gerekçesinde, "Dinlenme çalışanların hakkıdır. Bu hem çalışanın bedenen korunması için zorunlu hem de çalışanın dinlenme sonrası çalışmasının verimi için gereklidir."denilmek suretiyle, dinlenme hakkının önemi vurgulanmıştır.

Anayasanın 56 ncı maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları yine devlete, kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme gibi görevler yüklemiştir. Devlet için bir görev, kişiler için de bir hak olan bu amaç gerçekleştirilirken bu hakkı sınırlayıcı, bu haktan yararlanmayı zayıflatıcı düzenlemeler Anayasanın 56 ncı maddesine de aykırıdır.

Anayasa Mahkemesinin 15.10.2002 tarih ve E.2001/309, K.2002/91 sayılı kararında, "Anayasanın tüm maddeleri aynı etki ve değerde olup, aralarında bir üstünlük sıralaması bulunmadığından, uygulamada bunlardan birine öncelik tanımak olanaklı değildir. Bu nedenle, kimi zaman

zorunlu olarak birlikte uygulanan iki Anayasa kuralından biri diğerinin sınırını oluşturabilir. Ne var ki bu sınırlamaların da temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmaması, demokratik toplum düzeninin gerekli kıldığından fazla olmaması ve ulaşılmak istenilen amacı aşmaması, başka bir anlatımla ölçülülük ilkesiyle uyum içinde bulunması zorunludur" denilmiştir.

Yine, Anayasa Mahkemesinin 30.05.1990 tarihli ve E.1990/2, K.1990/10 sayılı Kararında,

"Anayasanın 130 uncu maddesi, üniversitelerin, bir hukuk devletinin üniversitesine yaraşır biçimde uygar ve evrensel karakterde öğretim – eğitim, araştırma ve yayın konularında bilimsel özerkliğe sahip bir kamu tüzelkişisi biçiminde kurulmasını ve Cumhuriyetin temel organları içinde bu niteliği ile yer almasını istemiş ve buna göre düzenlemeler yapmıştır.

Anayasanın 131 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim – öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek, bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur." hükmü yer almaktadır. İptali talep edilen hükmün Anayasanın anılan maddesine aykırılığı açıktır.

Açıklanan sebeplerle, 5947 Sayılı Yasanın 6 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen Ek Geçici Madde 57'nin "Bu süre içinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır" son cümlesi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 13 üncü, 17 nci, 27 nci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı ve 131 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

6-1) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci Maddesi ile 1219 Sayılı Kanunun Değiştirilen 12 nci Maddesinin İkinci Fıkrasının Birinci Cümlesinin "…aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki.." Tümcesi ile (b) ve (c) bentlerinin Anayasaya Aykırılığı

Dava konusu edilen Kanunun 7 nci Maddesi ile 1219 Sayılı Kanunun Değiştirilen 12 nci Maddesinin İkinci Fıkrasının Birinci Cümlesinin "…aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki.." Tümcesinin aşağıda belirtilen gerekçelerle yine belirtilen Anayasa maddelerine aykırılık taşıdığı kanaatindeyiz.

Düzenleme ile hekimlere yönelik çalışma sınırlamaları getirilmiştir. Ancak, bu sınırlandırma hekimler bakımından kamu ve özel sağlık kuruluşlarında mesai saatlerinin dışında mesleklerini serbest olarak icra etme ve çalışma haklarının ölçüsüzce sınırlandırılması anlamındadır. Üstelik bu sınırlandırıcı düzenlemeler, eşitlik ilkesine aykırı biçimde kadroları farklı kurumlarda bulunan ancak aynı görevleri yapan hekimler bakımından farklılık göstermektedir. Tıp fakültelerinde kısmi çalışma statüsünde çalışanlar için tam gün statüsüne geçmek için bir yıllık süre tanınırken, diğer kamu sağlık kuruluşlarında çalışan hekimler için bu süre altı ay olarak belirlenmiştir.

Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olan bir düzenleme, hukukun üstünlüğünü ve dolayısı ile Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesini zedeler.

Anayasanın 2 nci maddesinde yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasanın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Anayasa Mahkemesinin 17.02.2004 tarih ve E.2001/119, K.2004/37 sayılı kararında,

"Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlarından kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasakoyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir. Yasakoyucu, yalnız yasaların Anayasaya değil, Anayasanın da evrensel hukuk ilkelerine uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür.

Sağlık hakkı Anayasanın 17 nci maddesinde düzenlenen "... yaşama, maddi ve manevi ve varlığını koruma... hakkı" ile çok sıkı bağlantı içindedir. Dolayısıyla devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda "yaşama hakkını" ortadan kaldıran düzenlemeler yapamayacaktır.

7 nci maddesi ile 1219 sayılı Kanunun değiştirilen 12 nci maddenin ikinci fıkrası, birinci cümlesi "…aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki.." tümcesi ve (b) bendi ile (c) bendi; Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 13 üncü ve 17 nci maddelerine aykırıdır.

6–2) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 7 nci Maddesi ile 1219 Sayılı Kanunun Değiştirilen 12 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Dördüncü Cümlesi Olan; "sözleşmeli statüde olanlar dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir" Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

Dava konusu edilen Kanunun 7 nci Maddesi ile 1219 Sayılı Kanunun Değiştirilen 12 nci Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Dördüncü Cümlesinin aşağıda belirtilen gerekçelerle yine belirtilen Anayasa maddelerine aykırılık taşıdığı kanaatindeyiz.

Yasa hükmü ile çok ağır ve açık bir eşitsizlik durumu yaratılmıştır. Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde çalışan hekimlerin birden fazla yerde "tam gün koşulu aranmaksızın" çalışabilmesi düzenlenerek öteki hekimler karşısında ayrıcalıklı ve eşitsiz bir durum yaratılmıştır.

Serbest çalışan hekimler yönünden ise her türlü kamu kurum ve kuruluşunda çalışma yasağı getirilmiş; yalnızca Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan vakıf üniversitelerinde çalışmalarına izin verilmiştir.

Hekimler açısından ağır ve açık eşitsizlik yaratan bu durum, sağlık kamu hizmetinin alıcıları yönünden de Anayasaya aykırılıklar içermektedir.

Düzenlemesi ile sosyal güvenlik kurumu keseneği ödeyen kişilerin serbest çalışan hekimlerin hizmetinden yararlanması tümüyle engellenmekte; böylece hastanın hekimini seçme hak ve özgürlüğü kısıtlanmaktadır.

Öte yandan, serbest çalışan hekimlerin bilgi ve yeteneklerini kamu hizmetine sunmaları da engellenmektedir. Bu madde ile 3 üncü madde birlikte değerlendirildiğinde, hekimliğin geleneksel toplumsal rolünün ortadan kaldırıldığı açıkça görülmektedir.

Şöyle ki,

Kamu yerlerinde çalışan hekimlerin başka yerlerde ücretli ya da ücretsiz başka bir iş görememesi, toplumsal ölçekte hekim gereksiniminin acil durumlarda dahi engellenmesi anlamı taşımaktadır. Böylece, hekimlerin kendi eş ve çocuklarını dahi tedavi etme yasağı belirmektedir; acil müdahale gerektiren durumlar için bile Yasanın herhangi bir "izin" düzenlemesi bulunmamaktadır.

Serbest çalışan hekimler ise, bilimsel bilgi ve yeteneklerini kamu yararına sunabilecekleri sağlık kuruluşlarından uzaklaştırılmış durumdadır.

Hekimlik bilgisi ve pratiği yalnızca teşhis ve tavsiyeden ibaret olmayıp, çoğunlukla bir cerrahi uygulamayı da zorunlu kılan bir disiplindir. Cerrahi yöntemlerin ise (ayakta tedavi mevzuatında sayılan çok küçük müdahaleler dışında) donanımlı sağlık kuruluşlarında uygulanması zorunluluğu karşısında, özel muayenehanelere sıkıştırılmış hekimlerin çalışma haklarının ağır biçimde kısıtlanmış olduğu açıktır.

Serbest çalışan hekimlere getirilen yasak, hukuka ve kamu yararına aykırı olduğu kadar Yasanın özgül amacına da aykırıdır.

Anayasanın 60 ıncı maddesi kişilere "sosyal güvenlik hakkını" vermekle birlikte ikinci fıkrasında bunun için alınacak tedbirleri devlete görev olarak verirken 65 inci madde ile de bu göreve bazı sınırlamalar getirmiştir. Ancak, 60 ıncı maddede belirtilen bu sosyal hak, yine Anayasanın 17 nci maddesinde düzenlenen "... yaşama, maddi ve manevi ve varlığını koruma... hakkı" ile çok sıkı bağlantı içindedir. Dolayısıyla devlet ekonomik ve sosyal alandaki görevlerini yerine getirirken uygulayacağı sınırlamalarda "yaşama hakkını" ortadan kaldıran düzenlemeler yapamayacaktır.

Günlük yoğun çalışma temposu, yüzyılın başında yasaklanan bir çalışma biçimidir ve Anayasanın 50 nci maddesinin üçüncü fıkrasıyla güvence altına alınan "dinlenmek çalışanların hakkıdır" ilkesine de aykırıdır. Anayasanın 50 nci maddesinin gerekçesinde, "Dinlenme çalışanların hakkıdır. Bu hem çalışanın bedenen korunması için zorunlu hem de çalışanın dinlenme sonrası çalışmasının verimi için gereklidir."denilmek suretiyle, dinlenme hakkının önemi vurgulanmıştır.

Anayasanın 56 ncı maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları yine devlete, kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme gibi görevler yüklemiştir. Devlet için bir görev, kişiler için de bir hak olan bu amaç gerçekleştirilirken bu hakkı sınırlayıcı, bu haktan

yararlanmayı zayıflatıcı düzenlemeler Anayasanın 56 ncı maddesine de aykırıdır.

Anayasa Mahkemesinin 15.10.2002 tarih ve E.2001/309, K.2002/91 sayılı kararında, "Anayasanın tüm maddeleri aynı etki ve değerde olup, aralarında bir üstünlük sıralaması bulunmadığından, uygulamada bunlardan birine öncelik tanımak olanaklı değildir. Bu nedenle, kimi zaman zorunlu olarak birlikte uygulanan iki Anayasa kuralından biri diğerinin sınırını oluşturabilir. Ne var ki bu sınırlamaların da temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmaması, demokratik toplum düzeninin gerekli kıldığından fazla olmaması ve ulaşılmak istenilen amacı aşmaması, başka bir anlatımla ölçülülük ilkesiyle uyum içinde bulunması zorunludur" denilmiştir.

Açıklanan sebeplerle, 21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, Kanunun 7 nci maddesi ile 1219 sayılı Kanunun değiştirilen 12 nci maddenin üçüncü fıkrasının dördüncü cümlesi olan; "sözleşmeli statüde olanlar dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir", Anayasanın 2 nci, 17 nci, 27 nci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı ve 60 ıncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

7) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8 inci Maddesi ile 1219 Sayılı Kanuna Eklenen Ek Madde 12'nin Birinci Fıkrasının Son Cümlesinin "yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı" Tümcesi ile Dördüncü Fıkrasının Birinci Cümlesinin "yarısı kendileri tarafından, yarısı" Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Kanunun 8 inci maddesi ile 1219 sayılı Kanuna eklenen Ek Madde 12 ile tıbbi kötü uygulama nedeniyle hekimlerden talep edilecek zararlar ile kurumlarca kendilerine yapılacak rüculara karşı mesleki mali sorumluluk sigortası getirilmiş, iptali istenen tümcelerde de; sigorta primlerinin yarısının hekimler tarafından, diğer yarısının döner sermayesi olan kurumlarda döner sermayeden, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda istihdam edenlerce ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Tıp Mensupları Mesleki Sorumluluk Sigortası, kamu ve özel hukuk kişilerine ait sağlık kurum ve kuruluşlarında, muayenehanelerde ve sair yerlerde hastalara tıbbi hizmet vermeye yetkili ve görev, yetki ve sorumlulukları Sağlık Bakanlığınca tanımlanmış kişilerin mesleklerini ifa

ederken hastalarına verdiği mesleki hizmetlerde bir kusur; ihmal nedeniyle hastanın yaralanması, sağlık durumunun daha da ağırlaşması veya yaşamını kaybetmesi sonucunda yöneltilecek tazminat taleplerini karşılayan bir sigortadır.

Hekimler için mesleki sorumluluk sigortası yaptırılmasının zorunlu tutulmasının Anayasa hükümleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir.

Anayasanın "Çalışma ve sözleşme hürriyeti başlıklı 48 inci maddesinde herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahip olduğu belirtilmiştir. Sözleşme özgürlüğü uyarınca kişiler, hukuksal ilişkilerini özgür iradeleriyle düzenlemekte serbesttir. Anayasada koruma altına alınan sözleşme özgürlüğü, sözleşme yapma serbestisinin yanı sıra, yapılan sözleşmelere dışarıdan müdahale yasağını ve sözleşme hürriyetlerinin esas alınmasını da içerir.

Çalışma ve sözleşme hürriyeti birer temel hak ve ödev olarak Anayasanın 13 üncü maddesinde temel hak ve ödevler için öngörülen korumadan yararlanmaktadırlar. Bu anlamda her iki hak ve özgürlük alanında yasayla getirilecek olan sınırlandırmalar demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olamayacağı gibi, öngörüldükleri amaç dışında da kullanılamazlar. Öte yandan sınırlama gerekçeleri de zaten aynı Anayasa maddesi içerisinde sayılarak belirtilmiştir; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, Cumhuriyetin, milli güvenliğin, kamu düzeninin, genel asayişin, kamu yararının, genel ahlakın ve genel sağlığın korunması amacıyla ve Anayasanın ilgili maddelerinde öngörülen özel sebeplerle, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak kanunla sınırlama yapılabileceği düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, hekimler için zorunlu mesleki sorumluluk sigortasının sağlığın korunması amacıyla getirildiği ve dolayısıyla kamu yararı bulunulduğu değerlendirilse dahi iptali istenen tümcelerdeki düzenlemeler olduğu üzere, sigorta primlerinin yarısının hekimler tarafından ödenmesinin öngörülmesi, sosyal güvenlik niteliği ile bağdaşmadığı gibi Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun düşmemektedir.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin sosyal güvenlikle ilgili 15.12.2006 tarih ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı Kararında: "Sosyal güvenlik, bireylerin istek ve iradeleri dışında oluşan sosyal risklerin kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkilerini en aza indirmek, ayrıca sağlıklı ve asgari hayat standardını güvence altına alabilmektir. Bu güvencenin gerçekleştirilebilmesi için sosyal güvenlik kurumları oluşturularak, kişilerin yaşlılık, hastalık, malullük, kaza

ve ölüm gibi sosyal risklere karşı asgari yaşam düzeylerinin korunması amaçlanmaktadır" denilmiştir.

Hekimlerin mesleklerini ifa ederken hastalarına verdiği mesleki hizmetlerde her zaman istek ve iradeleri dışında sosyal risklerin oluşmasının mümkün ve kaçınılmaz olduğu kuşkusuzdur. Anayasa Mahkemesinin yukarıda açıklanan kararında da belirtildiği üzere hekimlerin hastalarına verdiği mesleki hizmetlerde oluşması söz konusu sosyal risk nedeniyle hekimlerin sigorta priminin yarısını ödemekle yükümlü tutulmalarının, kendilerinin ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerin üzerindeki gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkileri olacağı kuşkusuzdur.

Sosyal güvenliğin de içinde bulunduğu sosyal hakların devletçe tanınmış olması yeterli değildir. Bu hakların gerçekleşmesi için devletin olumlu edimde bulunması, sosyal güvenlik alanında oluşturulacak kural ve kurumların da, Anayasanın sözüne ve özüne, bu bağlamda sosyal hukuk devleti ilkesine uygun olması zorunludur.

Sosyal güvenlik, geliri ne olursa olsun bireylere belirli sosyal riskler karşısında ekonomik güvence sağlanmasını, onun kimi zararlara uğrama olasılığına karşı korunmasını, sosyal zararların tehlikeleri karşısında bireyin ekonomik yönden güçlü kılınmasını gerektirmektedir

Uluslararası hukuk belgelerinde ve çağdaş Anayasalarda olduğu gibi, Anayasamızda da sosyal güvenlik hakkına, "Temel Haklar ve Ödevler" bölümünde "sosyal ve ekonomik haklar " arasında yer verilmiştir.

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesinin 06.01.2005 günlü, E.2001/479, K.2005/1 sayılı kararında belirtildiği gibi, Anayasanın 2 nci ve 60 ıncı maddeleri uyarınca, Devlet'çe, sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanmasına elverişli ortamın yaratılması ve bu anlamda sosyal güvenlik alanında getirilecek bir haktan, aynı sosyal güvenlik kurumu içinde yer alan ve temelde birbirine yakın konumda bulunan tüm sigortalıların "dengeli ve makûl" ölçüler içinde yararlanmalarını öngören düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, özel sağlık kurumlarında çalışanların sigorta primlerinin de tamamının istihdam edenlerce ödenmesi gerekirken yarısını ödemekle yükümlü tutulmaları da, "sosyal güvenlik niteliği" ve Anayasanın 13 üncü maddesindeki "ölçülülük ilkesi" ile bağdaşmaz ve dolayısıyla Anayasanın 2 nci ve 13 üncü maddelerine aykırı düşer.

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 8 inci maddesi ile 1219 sayılı Kanuna eklenen Ek Madde 12'nin; birinci

fıkrasının son cümlesinin "yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı" tümcesi ile dördüncü fıkrasının birinci cümlesinin "yarısı kendileri tarafından, yarısı" tümcesi Anayasanın 2 nci ve 13 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

8) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu Maddesi ile 19.04.1937 Tarihli ve 3153 Sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna Eklenen Ek Madde 1'in Anayasaya Aykırılığı

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile 19.04.1937 tarihli ve 3153 Kanuna eklenen ve iptali istenen Ek Madde 1 ile; iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş ve işlemlerde çalışan personel için günlük 5 saat olan çalışma süresi arttırılmakta ve haftalık çalışma süresi 35 saate çıkarılmakta, yönetmelikte belirlenen radyasyon doz limitlerinin aşılmaması için alınması gereken tedbirler, aşıldığı takdirde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer tedbirlerin yönetmelikle gösterileceği belirtilmektedir. Günlük çalışma süresinin ne kadar olacağına yer vermeyen bu maddede, personele fazla çalışma yaptırılıp yaptırılmayacağına, günde en fazla ne kadar çalıştırılabileceğine ilişkin her hangi bir düzenlemede yapılmamıştır.

İptali istenen bu kural ile yapılan düzenleme, söz konusu alanda çalışan sağlık personelinin sağlığını korumaktan uzak, yaşam ve sağlık hakkını ihlal eden bir düzenleme olduğundan Anayasa hükümleri ile bağdaşmamaktadır.

19.04.1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca çıkarılan "Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi Müesseseleri Hakkında Nizamname" nin "Çalışma tarzına dair hükümler" başlıklı 22 nci maddesi, "Hastahanelerde, röntgen ve radyom ile tam müddetle (günde 5 saat) çalışan kimseler, hastahanenin başka işlerinde kullanılamaz. Bunlara gece uykularını ihlal edecek iş verilmemelidir." hükmünü içermekteydi.

Hemen belirtmek gerekir ki, iyonlaştırıcı radyasyonla çalışan personel açısından zarar doğuran unsur sadece maruz kaldıkları radyasyonun doz oranının yüksek olması değil, maruz kalınan çalışma süresinin kısa ya da uzun olup olmadığı ile de yakından ilgilidir. Bu personele diğerlerinden daha kısa çalışma süresinin öngörülmesinin nedeni de radyasyona maruz kaldıkları sürelerin kısaltılarak sağlıklarının zarar görmesinin önlenmesidir. Nitekim iyonlaştırıcı radyasyonun sağlığı olumsuz etkilemeyen bir limit değeri bulunmamaktadır. Pek çoğu son yıllarda olmak üzere düşük doz

radyasyonun insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini saptayan çok sayıda bilimsel araştırma yapılmıştır. Belirlenen doz limitlerinin altında radyasyona maruz kalan sağlık personelinin çalışma süresi arttıkça sağlığının olumsuz etkilenmesi riski de artmaktadır.

Düşük doz (low dose) radyasyonun insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini saptayan çok sayıda bilimsel araştırma bulunmaktadır. Bu bağlamda;

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi'nce yapılan ve iyonizan radyasyona uzun süre maruz kalan radyoloji çalışanlarında, uzun süreli düşük doz iyonizan radyasyonun bu kişilerin kan değerlerine etkilerinin incelendiği rapora göre; radyoloji çalışanları, bağışıklık düzeyi bakımından bazı bozukluklara neden olan düşük doz iyonizan radyasyonun bile uzun dönem etkilerine mesleki olarak maruz kalmaktadır. Rapora göre; "biyolojik değişikliklerin başlaması için alınan radyasyonun herhangi bir eşik değeri yoktur. Bu nedenle diyagnostik radyolojide çalışanlar radyasyondan ne kadar korunurlarsa korunsunlar, bunlar için küçük radyasyon dozları dahi önemli riskler taşımaktadır". (Türk Tanısal ve Girişimsel Radyoloji Dergisi, Haziran 2004, C.10, Sayı 2, s. 97-102) Bu araştırmada Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde görev yapan 51 Radyodiagnostik çalışanının kan değerleri alınmış ve bu kişiler üzerinde radyasyonun olumsuz etkileri tespit edilmiştir)

Radyasyonun herhangi bir sağlık sorununa neden olmayan bir düzeyi bulunmamaktadır. Bu nedenle de radyoloji çalışanlarının ve ailelerinin sağlıklarının korunabilmesi bakımından doz sınırlamasının yanı sıra çalışma sürelerinin azaltılması da büyük önem taşımaktadır.

Radyasyon Görevlileri İçin Uluslararası Radyolojik Korunma Komisyonu'nun 60 numaralı raporunda ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı IAEA'nın Temel Güvenlik Standartları ismi altında yayımladığı BSS-115 nolu yayınında, radyasyon korunması ile ilgili önerilen üç temel ilke bulunmaktadır. Bunlar "Uygulamaların Kabul Gerekçelendirmesi – Işınlamanın zararlı sonuçları göz önünde bulundurularak, net bir fayda sağlamayan hiçbir radyasyon ışınlamasına izin verilmez", "Radyasyon Korunmasının Optimizasyonu" ve son olarak "Doz Sınırlaması" dır. Bu ilkelerin radyasyonun zararlı etkilerinden korunmak için en üst seviyede radyasyonun kullanıldığı tüm tıbbi ve endüstriyel alanlar ile yapay radyasyon kaynaklarının kullanıldığı diğer bütün alanlarda, radyasyon görevlilerine ve toplum üyesi kişilere bütünüyle uygulanması gerekmektedir.

Tıbbi radyasyon cihazları ile çalışan sağlık personeli esas görevinin yanında radyasyon kaynağını hazırlama, depolama, muhafaza, nakil, arıtma, kalibrasyon ve imhası gibi görevleri nedeniyle sadece hasta ile ilgili tıbbi uygulamalarda değil çalışma süresinin tamamı boyunca radyasyonun zararlı etkisine maruz kalmaktadır. Radyasyonun sağlık sorununa yol açmayan en düşük doz limiti bulunmadığı gibi iyonizan radyasyon alanında ölçü olarak kabul edilen doz faktörünün yanında bu unsurdan daha da önemli olacak biçimde zaman faktörü korunma bakımından önem taşımaktadır. Çünkü radyasyona maruz kalınan süre arttıkça sağlığa zarar verme olasılığı da artmaktadır. Bu nedenle çalışma süreleriyle ilgili değişiklikler çalışanların sağlıklarının korunması bakımından doğrudan etkili olmaktadır.

Radyoloji departmanında çalışma süresi arttıkça tiroid modül görülme sıklığı da artmaktadır (EK.1- "Radyolog ve radyoloji teknisyenlerinde modüler ve diffüz tiroid hastalıkları" 28. Ulusal Radyoloji Kongresi, Program ve Bildiri Özetleri, Türk Radyoloji Bülteni Eki, 2007-C.13, Ek.1, Ekim 2007).

Bu açıklamalardan da anlaşılabileceği üzere radyasyondan korunma sisteminde doz sınırlarına uyulması radyasyonun zararlı etkilerinden korunmanın tek ve yeterli gerekliliği değildir. Aksine radyasyondan korunma bakımından alınabilecek diğer önlemlerle dozların alınabilecek en alt düzeyde tutulması çok daha önemlidir. Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği'ne göre de "yıllık doz sınırları" Yönetmeliğin 10 uncu maddesine göre "sağlığa zarar vermeyecek şekilde" uluslararası standartlara uygun olarak belirlenmek zorundadır. Ayrıca iyonizan radyasyon alanında ölçü olarak kabul edilen doz faktörünün yanında zaman faktörü de ölçümlerin bir diğer ayağını oluşturmaktadır. Bu durumda çalışma süreleriyle ilgili değişikliklerin çalışanların sağlıklarının korunması bakımından önemini arttırmaktadır.

Bu nedenle, çalışma şartlarının (süresinin) belirlenmesinde sadece doz faktörünü esas alan düzenleme de kamu yararı da bulunmamaktadır. Yasaların kamu yararına dayanması gereği kuşkusuz hukuk devletinin temel değerlerinden birini oluşturmaktadır. Bir hukuk devletinde, devlet erki kullanılarak yapılan tüm kamu işlemlerinin nihaî amacının "kamu yararı" olması gerekir. Bu gereklilik, kamu yararını, yasama organının takdir yetkisi için de bir sınır konumuna getirir.

Açıklanan nedenle iptali istenen cümle, Anayasanın 2 nci maddesinde ifade edilen hukuk devleti ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

- İptali istenen kural ile gerekli denetim ve gözetim işlevini etkin bir biçimde yerine getiren düzenlemeler yapılmadan, iyonizan radyasyon kaynaklarıyla çalışan sağlık personelinin çalışma süreleri artırılmıştır.

Uluslararası Radyasyondan Korunma Komisyonu (ICRP), Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) ile bu kurumların belirlediği standartlara uygun düzenlemeler olan 96/29 (Ek.2) ve 97/43 Euratom Direktiflerinde;

- Uygulanabilir, yeterli ve güvenli bir denetleme sistemi ile kontrol dışı kalması durumunda yerine geçecek bir mekanizmanın kurulması,

- Radyasyonun yapısını ve niteliğini gösteren harici doz oranlarının ölçülmesi, sonuçlarının kaydedilmesi ve raporlanması,

- Koruyucu cihaz ve tekniklerin etkinliğinin düzenli kontrol edilmesi, ölçüm cihazlarının standart dozimetre laboratuarlarına uygun olarak düzenli ayarlanması ve kullanılabilir olduklarının ve doğru kullanıldıklarının düzenli kontrol edilmesi,

- Çalışanların sağlık kontrollerinin düzenli olarak yapılması, kişisel dozimetre ve çevresel izleme işlevlerinin yerine getirilmesi,

- Mesleki maruz kalma olasılığı ve bu olasılığın derecesine uygun olarak korunma ve güvenlik için uygun ve yeterli donanım, ekipman ve hizmetlerin sağlanması gereklidir.

Hal böyle iken, radyasyonla çalışanların çalışma saatlerinin; sağlığın bozulmasına yönelik koşulları ortadan kaldırmadan, gerekli denetim ve gözetim işlevini etkin bir biçimde yerine getirmeden iyonizan radyasyon kaynaklarıyla çalışan sağlık personelinin haftalık çalışma süresinin 25 saatten 35 saate çıkarılması, burada çalışan personelin yaptığı işin özelliğinden kaynaklanan riske daha fazla maruz kalmasını temin edecek ve bu kişilerin sağlıklarını olumsuz etkileyecektir.

- İptali istenen kural ile diğer yasal düzenlemelerle gerekli bağ kurulmadan iyonizan radyasyon kaynaklarıyla çalışan sağlık personelinin çalışma süreleri artırılmıştır.

Bilindiği gibi, iyonizan radyasyon kaynaklarıyla çalışan sağlık personeli gerek 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu gerekse de 5510 sayılı Soysal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca fiili hizmet zammından yararlanmaktadırlar. Yararlanma süreleri yıllık 90 gündür. Bu süreler belirlenirken bu kişilerin günlük çalışma süresinin 5 saat olmasından hareket edilmiştir.

657 sayılı yasanın 103 üncü maddesinin son fıkrasında "Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir." hükmüne yer verilmiştir. Bu kural uyarınca İyonizan radyasyon kaynakları ile çalışan sağlık personeli yıllık 30 gün sağlık izni (şua izni) kullanmak zorundadır. Bu hüküm, söz konusu personelin iyonizan radyasyona maruz kalmasından dolayı konmuştur. Bilindiği gibi hukuk düzenimizde de, 1938'den iptali istenen düzenlemenin yapıldığı güne kadar Kamu Sağlık Tesisleri'nde iyonizan radyasyona maruz kalanların günde sadece 5 saat çalıştırılmalarını öngören düzenlemelere yer verilmiştir. Günde 5 saat üzerinden çalışan personelin yıllık 30 gün şua izni kullanmak zorunda kalması karşılaştıkları riskin ne denli ciddi olduğunu da göstermektedir.

Görüldüğü üzere, 5947 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile 3153 sayılı Kanuna eklenen ve iptali istenen Ek Madde 1 ile; çalışma süreleri % 40 arttırılan iyonizan radyasyona maruz kalan sağlık personelinin yıllık kullanmak zorunda oldukları şua izni süresi arttırılmamış, fiili hizmet zammı süreleri de arttırılmayarak açık bir -sağlık yönünden- tehlike altında bulunmalarına zemin hazırlanmıştır,

- İyonizan radyasyon kaynaklarıyla çalışan sağlık personelinin sağlıklarının bozulmasına yönelik koşullar ortadan kaldırılmadan iptali istenen kural ile çalışma süreleri artırılmıştır.

Radyasyonla çalışanların sağlık ve yaşam haklarının karşı karşıya olduğu tehlikenin boyutu Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Röntgen Ünitesindeki örnek duruma baktığımızda daha net biçimde görülmektedir.

Nitekim günde ortalama 600 tetkik yapılan Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil Röntgen Ünitesinden örnek vermek gerekirse bu ünitede cihazlarla ilgili Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) lisansı bulunmamaktadır. Cihazların TAEK lisanslarının bulunmaması şeklindeki hukuka aykırı ve tehlikeli durumu, denetim ve güvenliğin sağlanması açısından daha da ağırlaştıran ve bu konudaki riski ve yetersizliğin boyutlarını gösteren şey ise 2002 yılından 2007 yılına kadar cihazların lisans belgelerinin alınması ile ilgili hastane tarafından yedi kez kuruma başvuru yapılmasına rağmen halen lisansların alınamamasıdır. Nitekim hastanenin Girişimsel Radyoloji Ünitesinde bulunan radyasyon cihazına TAEK tarafından 09.01.2007 tarihinde lisans verilmesine rağmen radyasyon çalışanlarının dozimetre değerleri yüksek çıktığı için cihaz, lisans verilmesinden yaklaşık bir buçuk ay sonra 20.02.2007 tarihinde Radyasyon

Güvenlik Komitesi tarafından kullanıma kapatılmıştır. Yapılan ölçümlerde cihazda radyasyon kaçağı tespit edilmiş ve bunun üzerine cihazın kullanımı 06.04.2007 tarihinde TAEK tarafından kapatılmıştır (Ek.3).

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, iptali istenen kural ile;

- Sağlığın bozulmasına yönelik koşulları ortadan kaldırılmadan,

- Gerekli denetim ve gözetim işlevini etkin bir biçimde yerine getiren düzenlemeler yapılmadan,

- Diğer yasal düzenlemelerle gerekli bağ kurulmadan ve

- Koyucu iyonizan radyasyonla çalışan sağlık personeli açısından hiçbir bilimsel temele dayalı olmadan,

radyasyonla çalışanların çalışma saatlerini tekil bir düzenleme yapılmıştır.

Böyle bir düzenleme Anayasanın 5 inci, 17 nci ve 56 ncı maddeleriyle bağdaşmamaktadır.

Anayasanın 5 inci maddesinde, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır. Devletin bu yükümlülüğünü eşitlik ilkesini gözeterek hiçbir ayırım yapmadan herkes için geçerli olacak biçimde yerine getirmesi gerektiğinde duraksamaya yer yoktur. İptali istenen kural, Devletin kişinin maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama görevine ters düştüğünden Anayasanın 5 inci maddesine aykırı olduğu açıktır.

Anayasa Mahkemesinin E.1990/27, K.1991/2, sayılı Kararında:

"Anayasanın 17 nci maddesinin ilk tümcesi "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir..." biçimindedir. Kişinin yaşama hakkı, maddi ve manevi varlığını koruma hakkı, birbirleriyle sıkı bağlantıları olan, devredilmez, vazgeçilmez temel haklardandır. Bu haklara karşı olan her türlü engelin ortadan kaldırılması da devlete ödev olarak verilmiştir. Güçsüzleri güçlüler karşısında koruyacak olan devlet, gerçek eşitliği sağlayacak, toplumsal dengeyi koruyacak, böylece gerçek hukuk devleti niteliğine ulaşacaktır. Hukuk devletinin amaç edindiği yaşama hakkının korunması, sosyal güvenliğin sağlanmasıyla gerçekleşecektir. Sosyal güvenliği sağlayacak olan kuruluşların yasal düzenlemeleri "yaşama hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma

haklarını" zedeleyecek veya ortadan kaldıracak hükümler içermemesi gerekir. İptali istenen kural, "yaşama hakkı ile maddi ve manevi varlığı koruma haklarını" zedeleyen bir nitelik taşıdığından Anayasanın 17 nci maddesine de aykırıdır.

Anayasanın 56 ncı maddesinin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları yine devlete, kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme gibi görevler yüklemiştir. Devlet için bir görev, kişiler için de bir hak olan bu amaç gerçekleştirilirken bu hakkı sınırlayıcı, bu haktan yararlanmayı zayıflatıcı bir nitelik taşıyan iptali istenen düzenleme Anayasanın 56 ncı maddesine de aykırıdır.

Diğer taraftan iptali istenen kural, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalara ve dolayısıyla Anayasanın 90 ıncı maddesine de aykırı düşmektedir.

16.06.1989 tarihli ve 3581 sayılı Kanun'la onaylanması uygun bulunan 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın (ASŞ) yerini almak üzere, Avrupa Konseyi tarafından 1996 tarihinde kabul edilen ve ülkemiz tarafından 06.10.2004 tarihinde imzalanan "(Gözden Geçirilmiş) Avrupa Sosyalşartı", 5547 sayılı yasa ile onaylanmıştır (Türkiye, 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına "en az dört haftalık ücretli yıllık izin hakkı", 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına "çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkı" ve 5 ile 6 ncı maddelerinin "örgütlenme, toplu pazarlık ve grev hakkı" tümüne çekince koymuştur.),

Avrupa Sosyal Şartı'nın Güvenli ve Sağlıklı Çalışma Koşulları Hakkı'nı düzenleyen 3 üncü maddesine göre; "Akit Taraflar, güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere:

1- Güvenlik ve sağlık alanında yasal düzenlemeler yapmayı;

2- Gözetim önlemleriyle bu düzenlemelerin uygulanmasını sağlamayı;

3- Gerektiğinde, iş güvenliği ve sağlığını geliştirmeyi amaçlayan önlemler konusunda çalıştıranların ve çalışanların örgütlerine danışmayı; taahhüt ederler."

Sosyal Şartın 11 inci maddesi kapsamında sağlığın korunması hakkının etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere ise taraf devletler ya doğrudan veya kamusal veya özel örgütlerle işbirliği içinde bu önlemlerin yanı sıra;

"1- Sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırmak;

2- Sağlığı geliştirmek ve sağlık konularında kişisel sorumluluğu artırmak üzere eğitim ve danışma kolaylıkları sağlamak;

3- Salgın hastalıklarla yerleşik mevzii ve başka hastalıkları olabildiğince önlemek; üzere tasarlanmış uygun önlemler almayı" da taahhüt etmişlerdir.

Sosyal Şart'ın Adil Çalışma Koşulları Hakkını düzenleyen 2 nci bölümünün dördüncü bendi ile ise aralarında ülkemizin de bulunduğu imzacı ülkeler; tehlikeli ve sağlığa zararlı işlerdeki riski ortadan kaldırmayı, bu risklerin henüz yeterince azaltılamadığı ya da kaldırılamadığı durumlarda ya bu işlerde çalışanlara ücretli ek izin verilmesini ya da bunların çalışma saatlerinin azaltılmasını sağlamayı taahhüt etmişlerdir.

Avrupa Sosyal Şartına taraf olan devletlerin şartın gerekliliklerini yerine getirmesi Avrupa Sosyal Haklar Komitesi tarafından takip edilmekte, şartın ihlaline yönelik Komitenin iç tüzüğüne göre izin verilen kuruluşlar tarafından yapılan başvurular üzerine de Komite tarafından ihlal tespit edilen ülkelere yükümlülükleri ihlale ilişkin kararla birlikte hatırlatılmaktadır. Nitekim Avrupa Sosyal Haklar Komitesi'nin "STTK ry" ve "Tehy ry" adlı kurumların Finlandiya'da belediye ve devlet sektöründe çalışan ve iyonize radyasyon maruz kalan hastane personelinin ücretli ek izin hakkının yapılan düzenlemelerle ortadan kaldırıldığına, bu durumun Avrupa Sosyal Şartının tehlikeli işlerde çalışanlara ücretli ek izin veya çalışma saatlerinin azaltılması hakkı veren 2 nci maddesinin dördüncü bendine aykırılık taşıdığına dair başvurusu üzerine Komite Finlandiya'yı Sosyal Şartın bu maddesini ihlal ettiğine karar vermiştir. Bu karar dava konusu işlemle doğrudan ilişkilidir.

Dava sırasında Finlandiya hükümeti savunmasında; bu alanda yetkili ulusal kurumları tarafından radyasyonla çalışanlara uygulanan iznin "biyolojik ve medikal olarak radyasyonunun neden olduğu zararların korunmasına yardım eden hiçbir dayanağının olmadığına" ilişkin uzman kanıtları ışığında kaldırıldığını, radyasyondan kaynaklanan tehlikelere karşı 96/29 Euratom Direktifinin ve bu direktifteki doz limitlerinin uygulandığını, 1990 yılından beri yapılan izlemelerde hiçbir radyasyon çalışanının bu limitleri aşmadığının görüldüğünü, ortalama olarak çalışanların % 99'unun yıllık doz limitinin altında doza maruz kaldığı ki bunun "radyasyon çalışanlarına izin verilen yıllık maksimum limitin çeyreğini oluşturduğu", hatta % 90'ının toplum için önerilen yarım doz limitinin de altında doza maruz kaldığını söylemiştir.

Davaya görüş sunan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) ise özellik taşıyan mesleklerle ilgili bütün risklerin ortadan kaldırılmasının

mümkün olmadığı durumlarda ek izin veya azaltılmış çalışma saatleri sağlamanın gerekli olduğunu bu anlamda da dava konusu olay bakımından Finlandiya'nın ücretli ek izin veya azaltılmış çalışma saatlerini öngören Sosyal Şartın 2 nci maddesinin dördüncü bendini ihlal ettiğini bildirmiştir.

Avrupa Sosyal Haklar Komitesi kararında (Ek.4);

Sosyal Şartın, taahhütte bulunan akit taraflara, mesleklerin tehlikeli veya sağlıksız olarak sınıflandırmasıyla ilgili seçim bakımından kesin sınırları belirlediğini (20 nci paragraf),

Her zaman için çalışanların iyonize radyasyona maruz kalıyor olmasının sağlık riski oluşturduğunu (21 inci paragraf)

İşyerlerindeki bütün risklerin ortadan kaldırılmasının temel amaç olduğunu, Sosyal Şartın 2 nci maddesinin dördüncü bendinde belirtilen azaltılmış çalışma saatleri ve ücretli ek izin hakkının ise çalışanların zararlı maddelere karşı sağlıklarının korunması, bu işlerde maruz kalınan risklerin azaltılması ve çalışanlara yeterli bir iyileşme süreci sağlanması açısından gerekli olduğunu (23 üncü paragraf)

Radyolojik Koruma Uluslararası Komisyonu'nun (ICRP) mevcut tavsiye kararlarında; her zaman için en küçük radyasyon dozunun bile sağlık açısından zararlı etkileri doğurabileceğinin varsayılması gerektiğine işaret ettiğini, doz sınırlaması ile (radyasyonun klinik olarak gözlemlenebilir ve basamaklı etkileri olan) deterministik etkinin risklerinden kaçınmanın mümkün olabilmesine rağmen radyasyonunun kanser ve genetik etkilere neden olan ve basamaklı bir etkisi bulunmayan stokastic (stochastic) etkisinden tamamıyla kaçınılmasının mümkün olmadığını, doz limitlerinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesinin ve radyasyonla çalışan meslekler için belirlenen yıllık doz limitlerinin üst sınırı olan 20mSv'ye nadiren ulaşılacak bir değer olarak değerlendirilmesi gerektiğini söylediğini (24 üncü paragraf),

Finlandiya'nın mesleki maruz kalmalarda radyasyon limitlerini belirleyen Radyolojik Koruma Uluslararası Komisyonun tavsiye kararlarına uygun düzenlemeler yanında, çalışanların ve toplumun sağlığını iyonize radyasyonun zararlı etkilerinden korumaya yönelik 96/29 Euratom Direktifini 13 Mayıs 1996 tarihinden beri uyguladığını ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Radyasyondan Korunmaya ilişkin 115 sayılı kararını da onayladığını (25 inci paragraf),

Bütün bu kanıtlardan özellikle ICRP'nin güncel tavsiyeleri ışığında şu anda en düşük miktarlarda bile radyasyona maruz kalmanın tamamen

güvenli olduğunu söylemenin mümkün olmadığını, bu anlamda Komite tarafından alınan ve içtihat oluşturan kararları değiştirmek için bir neden bulunmadığını, Sosyal Şartın 2 nci maddesinin dördüncü bendi kapsamında radyasyonla çalışmanın tehlikeli ve sağlığa zararlı bir çalışma olarak düşünülmesi gerektiğini ve bu hüküm gereğince davaya konu sağlık sektöründe çalışanlara ücretli ek izin ve çalışma saatlerinin azaltılması hakkının kazandırılması gerektiği belirtilerek Finlandiya'daki durumun Sosyal Şartın 2 nci maddesinin dördüncü bendine uygun olmadığına karar vermiştir (27 nci ve 28 inci paragraf).

Karardan da anlaşılabileceği üzere, Finlandiya gibi yıllarca doz limitlerine uyulsa, bu konuda standart tedbirler alınsa, düzenli bir denetim ve izleme teşkilatı kurulsa bile radyasyonla çalışma her zaman için çalışanların sağlığına zarar vermekte, çalışanların sağlığı için bir risk oluşturmaktadır. Komiteye göre radyasyonla çalışmadaki bu risk nedeniyle imzacı ülkeler, Avrupa Sosyal Şartı'nın Adil Çalışma Koşulları Hakkını düzenleyen 2 nci bölümünün dördüncü bendi uyarınca bu riski ortadan kaldırmak, bu risklerin henüz yeterince azaltılamadığı ya da kaldırılamadığı durumlarda ise ya bu işlerde çalışanlara ücretli ek izin vermek ya da bunların çalışma saatlerinin azaltılmasını sağlamakla yükümlüdür.

Komiteye yapılan başvurulardan biri de Marangopoulos İnsan Hakları Vakfı tarafından 2005 tarihinde Yunanistan aleyhine yapılmıştır. Başvuruda, Yunanistan'ın Sosyal Şart'ta belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmediği, linyit madenlerinde çalışanların çalışma koşulları ve işçilerin sağlığının korunması konusunda yetersiz önlemler aldığı belirtilmiştir. Komite başvuruyu kabul etmiş ve yaptığı inceleme sonucunda (Ek.5);

Şartın 11 inci maddesi uyarınca herkesin ulaşılabilir en yüksek sağlık standardına ulaşmasına yardımcı olacak her türlü tedbirden faydalanma hakkı olduğunu,

Sosyal Şart'ın sağlığın korunması hakkıyla ilgili 11 inci maddesi ve 3 üncü maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2 nci maddesinde düzenlenen yaşam hakkı arasında net bir tamamlayıcılık olduğunu,

Denetimin uygulamada ne kadar etkin bir şekilde gerçekleştirildiğine bakılması gerektiği, mevcut olan en iyi tekniklerle denetim ve kayıt ölçümlerinin yapıldığı iddiasının denetimlerin ne derece etkin ve yeterli yapıldığını göstermediğini,

Sosyal Şartın 3 üncü maddesi altındaki ilk yükümlülüğün mümkün olan en yüksek seviyede güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları sağladığını, bu

maddenin güvenlik ve sağlık alanında yasal düzenleme yapma şeklindeki birinci bendinin bilimsel topluluk tarafından tanınan ve toplulukta ve uluslararası mevzuat ve standartlarda ortaya konan risklerin çoğunluğuna karşı önleyici ve koruyucu tedbirlerin sağlamaları için sağlık ve güvenlik mevzuatları düzenlemelerini gerektirdiğini,

Sosyal Şartlar ile uyumun etkin bir şekilde uygulanmaması veya kesin bir şekilde denetlenmemesi durumunda, sadece mevzuat işletimi ile garanti altına alınamayacağını, Yunanistan'ın yasal düzenlemelerine ve uluslararası sözleşmelerdeki taahhütlerine rağmen yükümlülüklerini yerine getirmediğini belirterek Sosyal Şartın 11 inci maddesinin 1-3 üncü bendinin, 3 üncü maddenin ikinci bendinin 2 nci maddenin dördüncü bendinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Sağlığın bozulmasına yönelik koşullar ortadan kaldırılmadan, gerekli denetim ve gözetim işlevinin etkin bir biçimde yerine getirilmesi sağlanıp mevcut sağlık riski yeterince azaltılmadan uluslararası düzenlemelerin amacının tam tersi biçimde radyasyonla çalışanların çalışma sürelerini arttıran söz konusu düzenleme ile mevcut koşullar içinde çalışanların sağlıklarını eskisine göre daha iyi koruyan değil bozan bir durum yaratılmıştır. Sağlık Bakanlığının Radyasyondan korunma, standart tedbirler ve izolasyon konusunda 96/29 ve 97/43 Euratom direktiflerini hayata geçirmediği dikkate alınmadan, yeterli güvenlik ve korunma standartları sağlanmadan ve bu direktiflerde çalışma sürelerinin uzatılmasına ilişkin bir hüküm olmamasına rağmen söz konusu kural ile çalışma süreleri uzatılarak çalışanların yaşam hakkı kapsamında Avrupa Sosyal Şartı ile taahhüt edilen hükümler ihlal edilmiş, dolayısıyla Anayasanın 90 ıncı maddesine aykırı bir düzenleme yapılmıştır.

Diğer taraftan, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun 115 sayılı "İşçilerin İyonizan Radyasyonlara Karşı Korunması Hakkında Sözleşmesi" Türkiye tarafından 07.03.1968 tarihli 1033 sayılı kanun ile kabul edilmiş olup, 02.07.1968 tarihli 6-12959 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 25.07.1968 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. 115 sayılı sözleşmenin 5 inci maddesinde çok açık bir biçimde, işçilerin iyonizan radyasyonlara karşı maruz kalışlarının mümkün olan en asgari hadde indirilmesi için her türlü gayretin sarf edilmesi ve fuzuli olan her türlü maruz kalışların bütün ilgili taraflarca önlenmesi düzenlenmiştir. ILO'nun 116 sayılı "Çalışma Saatlerinin Azaltılmasına İlişkin" tavsiye kararı bulunmaktadır. Gerek Türkiye tarafından uygulanmak zorunda olan 115 sayılı ILO Sözleşmesi, gerekse de ILO'nun 116 sayılı tavsiyesine uyma yükümlülüğü bulunan Türkiye'nin bunun tam aksine iyonizan radyasyonla

çalışanların çalışma sürelerini arttırması, uluslararası mevzuatla güvence altına alınan sağlık ve yaşam hakkını ihlali anlamını taşımakta, iptali istenen kural bu açıdan da Anayasaya aykırı düşmektedir.

Öte yandan çıkarılması öngörülen Yönetmelik ile doz limitlerinin aşılmaması için önceden alınması gereken tedbirler ile aşılması durumunda izinle geçirilecek sürelerin ve alınacak diğer tedbirlerin düzenleneceği belirtilmekte, ancak yapılacak etkin denetime ilişkin ilke ve esaslara Yasa'da yer verilmemiştir. Oysa, çalışma saatleri ve düzenine ilişkin kurallar, radyasyonla çalışan kamu görevlilerinin özlük haklarını doğrudan ilgilendirmektedir.

Anayasanın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50 nci maddesi uyarınca çalışanların ücretli yıllık izin hakları ve şartlarının Yasa ile düzenlenmesi zorunludur. Yine Anayasanın 128 inci maddesinin ikinci fıkrasında, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür. İptali istenen kural, radyoloji çalışanlarının, çalışma sürelerini, yönetmelik ile idareye bıraktığından Anayasanın 50 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olduğu gibi Anayasanın 7 nci maddesinde düzenlenen Yasama Yetkisinin devredilmezliği ilkesine de aykırıdır.

İptali istenen kural, Anayasanın 17 nci, 49 uncu ve 56 ncı maddelerine aykırıdır.

Öte yandan iptali istenen Ek Madde 1'in ikinci ve üçüncü cümlelerinde de; haftalık 35 saatlik çalışma süresi içerisinde Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilen radyasyon dozu limitlerinin de ayrıca dikkate alınacağı, doz limitlerinin aşılmaması için alınması gereken tedbirler ile aşıldığı takdirde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer tedbirlerin yine Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Yönetmelikle belirlenmesi öngörülen radyasyon limitlerinin çalışma süreleri içinde değerlendirilecek olması nedeniyle söz konusu personelin özlük işlerinden olduğu çok açıktır. Kanunla düzenlenmesi gereken kamu sağlık kuruluşlarında iyonlaştırıcı radyasyon ile teşhis ve tedavi hizmeti verilen ve araştırma yapılan yerlerde çalışan sağlık personelinin çalışma süresinin belirlenmesinin Yönetmeliğe bırakılmasının, Anayasanın 128 inci maddesine de aykırı düştüğü kuşkusuzdur. Yönetmeliğe bırakılan hususların, 35 saatlik çalışma süresi içinde dikkate alınacak olması nedeniyle Anayasanın 128 inci maddesine aykırılığın iptali istenen maddenin tümü için geçerli olduğu yadsınamaz.

Açıklanan nedenlerle, 21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9 uncu maddesi ile 19.04.1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna eklenen Ek Madde 1 Anayasanın 2 nci, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 17 nci, 49 ncu, 50 nci, 56 ncı, 90 ıncı ve 128 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

9-1) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci Maddesi ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17'ye Eklenen (Ç) Fıkrasının Birinci Bendinin "… geçmemek üzere" Tümcesinin Anayasaya Aykırılığı

Düzenleme, Sağlık Bakanlığında ve üniversite hastanelerinde çalışan öğretim üyeleri, bölüm başkanları ve servis şefleri ile akademik unvanı olmayan uzmanlar arasında belirgin ücret farkı getirirken Türk Silahlı Kuvvetlerinde böyle bir fark getirmemektedir.

Düzenlemede yer alan çizelgelerde gösterilen tazminat oranları üst sınır olarak verilmiş, idareye bu üst sınıra bağlı kalmak kaydıyla tazminat oranlarını belirlemek yetkisi tanınmıştır. Bu düzenleme ile Türk Silahlı kuvvetlerinde görev yapan öğretim üyesi tabip, uzman tabip, uzman diş tabibi, tabip, diş tabibi, ve tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre uzmanlık almış olan personele "sağlık hizmetleri tazminatı" adı altında ek bir ödeme yapılmasına yönelik hüküm yer almıştır. Çizelgede, görev unvanları ile azami tazminat oranları belirlenmiş ve ancak bu unvanlarla görülen hizmet niteliği ve niceliği dikkate alınmaksızın azami oranlarda eşitlik getirilmiştir. Üçüncü bent ile yürütmeye tanınan tazminat oranları ile usul ve esasların belirlenme yetkisi de aynı unvanlar altında dahi olsa görülen hizmet niteliği ve niceliği kıstasına bağlanmamakla, eşit olmayanlar arasında eşitlik sağlamaya elverişli hale gelmiştir.

Anayasanın 10 uncu maddesi; "Kanun önünde eşitlik" başlığı altında yer verilen;

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmü uyarınca, kanunların "kanun önünde eşitlik ilkesine uyumu zorunludur.

Anayasa Mahkemesinin 18.10.2005, E.2003/7, K.2005/71 sayılı kararında; vurgulandığı üzere; "…Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında vurgulandığı gibi yasa önünde eşitlik ilkesi, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmemekle birlikte, yasaların uygulanmasında birbirinin aynı durumda olanlar ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplumların yaratılmasını engellemektedir. Kimi yurttaşların haklı bir nedene dayanılarak değişik kurallara bağlı tutulmaları eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmamakta, hatta bunların durumu ve konumlarındaki özellikleri, kimi kişi ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılmakta, özelliklere ve aykırılıklara dayandığı için haklı olan nedenler, ayrı düzenlemeyi aykırı değil, geçerli kılarsa da, aynı durumda olanlar için ayrı düzenleme aykırılık oluşturur. Anayasa ile eylemli değil "hukuki eşitlik" amaçlanmaktadır. Anayasanın öngördüğü eşitlik ilkesinin çiğnenmemesi için, aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumların ayrı kurallara bağlı tutulması gerekmektedir. Başka bir anlatımla, kişisel durumları ve nitelikleri özdeş olanlar arasında, konulan kurallarla değişik uygulamaların yapılmaması gerekmektedir…"

Yine Anayasanın 128 inci maddesi;

"Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir." şeklindedir.

Anayasa Mahkemesinin 11.06.2003 tarih ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı kararında,

"Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesinin birçok kararında açıklanmıştır. Buna göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi,

yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, "yürütme yetkisi ve görevi Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" hükmünün anlamı da budur." denilmiştir.

Anayasanın "Ücrette adalet sağlanması" başlıklı 55 inci maddesi; "Ücret emeğin karşılığıdır.

Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır.

Asgarî ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da gözönünde bulundurulur." şeklindedir.

Anayasa Mahkemesinin 04.06.2003 tarih ve E.2002/132, K.2003/48 sayılı kararında ise;

"Anayasanın 2 nci maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Kanun koyucunun adaletsiz, hakkaniyete aykırı söz konusu düzenlemesi Anayasanın hukuk devleti ilkesine aykırıdır." anlatımına yer verilmiştir.

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17 ye eklenen (Ç) fıkrasının birinci bendi " … geçmemek üzere" tümcesi ve çizelge_Anayasanın, 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 10 uncu, 55 inci ve 128 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekir..

9- 2) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci Maddesi ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17'ye Eklenen (Ç) Fıkrasının İkinci Bendinin Anayasaya Aykırılığı

Düzenleme, sivil kadrolarda çalışan öğretim üyesi tabiplere tazminat ödenmesine ilişkin olup, Gata kadrolarında, tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen temel tıp bilimlerine ait dallarda doktora yapan ve hali hazırda öğretim üyesi kadrolarında görev yapan Doçent ve profesörlerin tazminattan yararlanmasına yer verilmemiştir.

Oysa; Anayasa Mahkemesinin Gülhane Askeri Tıp Akademisi öğretim üyelerinin görev tazminatlarını rütbeleriyle kısıtlayarak üniversite öğretim üyelerinden daha az görev tazminatı verilmesini öngören bir kanun hükmünü iptal eden 05 Şubat 2009 tarih, 2006/53 Esas ve 2009/21 Karar sayılı kararında "Yükseköğretim kurum ve kuruluşlarına Anayasanın 130 uncu, 131 inci ve 132 nci maddelerinde yer verilmiştir. 132 nci maddede Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı yükseköğretim kurumlarının özel yasalarının hükümlerine tabi olacağı belirtilmekle birlikte, bunların bilimsel özerkliğinin, akademik çalışmalarının ve öğretim elemanlarının Anayasal güvence altında olduğu açıktır. Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Anayasada kendine özgü önem ve değerde düşünülerek düzenlenmiştir" ve "profesör ve doçent unvanına sahip subaylar, bu görev gereği görev tazminatı alma hakkını kazanma bakımından diğer yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarıyla aynı hukuksal durumdadır." tespitleri yapılarak Gülhane Askeri Tıp Akademisi öğretim üyelerinin üniversite öğretim üyeleri ile aynı Anayasal statüye sahip oldukları açıkça ortaya konmuştur.

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17 ye eklenen (Ç) fıkrasının ikinci bendi, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 55 inci, 130 uncu, 131 inci ve 132 nci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

9- 3) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci Maddesi ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17'ye Eklenen (Ç) Fıkrasının Üçüncü Bendinin Anayasaya Aykırılığı

Düzenleme ile sağlık hizmeti tazminat oranları ile usul ve esaslarını belirleme yetkisi yürütmeye bırakılmıştır.

Anayasanın "Egemenlik" başlıklı 6 ncı maddesi,

"Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz."

"Yasama yetkisi" başlıklı 7 nci maddesi;

"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."

"Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler" ana başlıklı ve "Genel ilkeler" başlıklı 128 inci maddesi;

"Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir." şeklindedir.

Anayasa Mahkemesinin 11.06.2003 tarih ve E.2001/346, K.2003/63 sayılı kararında,

"Anayasanın çeşitli maddelerinde yer alan kanunla düzenlemeden neyin anlaşılması gerektiği Anayasa Mahkemesinin birçok kararında açıklanmıştır. Buna göre yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına geleceğinden Anayasanın 7 nci maddesine aykırı düşer. Ancak, yasada temel esasların ve çerçevenin belirlenmesi koşuluyla, uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz. Esasen Anayasanın 8 inci maddesinde yer alan, "yürütme yetkisi ve görevi Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" hükmünün anlamı da budur." denilmiştir.

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 12 nci maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek

Madde 17 ye eklenen (Ç) fıkrasının üçüncü bendi, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci ve 128 inci maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

10) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 13 ncü Maddesi ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetler Kanununa Eklenen Ek Madde 26'nın Anayasaya Aykırılığı

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 13 ncü maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetler Kanununa eklenen Ek Madde 26 ile hem Gülhane Askeri Tıp Akademisi Komutanlığı'na bağlı eğitim hastaneleri hem de Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı sağlık kurumlarında ihtiyaç ve talep halinde öncelikli olarak Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından talep edilen öğretim üyesi veya hekim ihtiyacının görevlendirilmesi düzenlenmektedir.

5947 sayılı Yasanın 1 inci maddesinde Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında ihtiyaç duyulması halinde personelin isteği ön koşul olarak düzenlenmiş, aynı içerikte bir diğer düzenleme ise 4 üncü ve 5 inci maddelerde yer almıştır. Buna göre öğretim elemanlarının diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici görevlendirilmesi veya yükseköğretim kurumlarındaki ihtiyacın giderilmesi için yapılacak görevlendirmelerde ilgilinin muvafakatının alınması zorunludur. Kanunun 13 üncü maddesindeki düzenleme, ortak bir yaklaşımdan uzak ve aynı hukuksal durumdakiler arasında eşitsizlik yaratacak niteliktedir. Bu durum, kurumları dışında görevlendirilen öğretim üyeleri veya hekimlere görevlendirildikleri yere gitmeme hakkı tanınmayarak zorunlu şekilde çalıştırılmaları niteliğindedir.

Anayasanın 18 inci maddesi, "Hiç kimse zorla çalıştırılamaz. Angarya yasaktır.

Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz."

Düzenlemesini getirmektedir. Bu kapsamda, zorla çalıştırma sayılmayan hallere ilişkin temel ilkelere yer verilmiş ve şekil ve şartların kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

"Çalışma, iş görme kişinin serbest iradesiyle yüklendiği bir faaliyet, diğer bir deyimle serbest iradeyle yüklenilen bir yüktür. Bu yükün kişiye zorla kabul ettirilmesi, kendisinin iradesi dışında bir faaliyette bulunmaya mecbur bırakılması, hem kişi hürriyetiyle bağdaşmayan bir husustur, hem de bu duruma sokulan kişi için bir eziyet teşkil eder" (Türkiye'de Zorunlu Çalışma Uygulamaları, Arş.Grv.Süleyman Özdemir, Yayınlanmamış Makale, s.2)

"İnsanlara ve insan haklarına uluslararası seviyede önem veren modern çağa girildiğinde, geçmişte değişik ülkelerce ve değişik yöntemlerle uygulanmış zorunlu çalışma tipleri ortadan kalkmış, yerini modern zorunlu çalışma tipleri almıştır. Günümüzde uygulanmaya çalışılan zorunlu çalışma yöntemleri, geçmişte maddi olarak kolayca tespit edilmesi mümkün olan çalışmalara göre açıkça tespit edilmesi zor olan yöntemler haline gelmiştir. Nitekim hukuken eğer bir kişi herhangi bir işte zorunlu çalıştırılıyorsa, bu işten bir ücret sağlasa bile, çalışma hakkının zedelendiği, ihlal edildiği kabul edilmektedir." (Cahit TALAS, Toplumsal Politika, Ankara: İmge Kitabevi, 1993, s.133, 176)

"Zorunlu çalışmaya karşı çıkılmasının başta gelen sebebi kişinin seçme hürriyetini engellemesindendir. Bunun yanı sıra, zorunlu çalışma yapılması halinde verimlilik düşmekte, denetimin artırılması ihtiyacı ortaya çıkmakta ve bu maliyetleri yükseltmekte, işe karşı isteksizlik artmakta, istenmeyen psikolojik, sosyal ve siyasi sonuçlar doğmaktadır. Bunların hepsinde ortak olan unsur, bunun gayri insani olduğu, acılara yol açtığı ve kötü sonuçlar doğurduğudur." (Nur SERTER, Genel Olarak ve Türkiye Açısından İstihdam ve Gelişme, İ.Ü. İkt. Fak. yayını No: 540, 1993, s. 39)

"Zorunlu çalıştırma ile angarya terimleri hukuken eş anlamlı değildir. Zorunlu çalışma terimi angaryadan daha geniş ve kapsayıcıdır. Zorunlu çalışma ve angaryanın geleneksel uygulamaları yanında günümüzdeki uygulamaları de bütün insan hakları belgelerinde ve özellikle Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sözleşmelerinde zorunlu çalışma sayılmış ve yasaklanmıştır. (Cahit TALAS, Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi, s.242)

Zorla çalıştırma konusundaki uluslararası anlaşmaların en önemlileri Esaretin Men'i Hakkında Mukavelename, Zorla ve Zorunlu Çalıştırmaya Dair 29 sayılı ILO sözleşmesi, Zorla ve Zorunlu Çalıştırmanın Yasaklanmasına Dair 105 sayılı ILO Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Medeni ve Siyasi haklara dair BM Sözleşmesi, Ekonomik, Sosyal, Kültürel haklara dair BM Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartı'dır.

29 sayılı ILO Sözleşmesinin 2 nci maddesinin birinci bendine göre; "Bu sözleşmenin amaçları için, "Cebri veya Mecburi Çalıştırma" ifadesi, herhangi bir kişinin ceza tehdidi altında ve bu kişinin tam isteği olmadan mecbur edildiği tüm iş ve hizmetleri ifade eder". Sözleşme kapsamında; "Uluslararası Çalışma örgütü'nün bu sözleşmeyi onaylayan her üyesi mümkün olduğu kadar kısa bir sürede her ne şekil altında olursa olsun cebri veya mecburi çalıştırmanın kaldırılmasını taahhüt eder."

Anayasanın 18 inci maddesi de hiç kimsenin zorla çalıştırılamayacağını ve angaryanın yasak olduğunu belirttikten sonra ikinci fıkrada zorla çalıştırma sayılmayacak istisnai çalışmaların ne olduğunu tahdidi olarak belirtmiştir. Buna göre, şekil ve şartları kanunda düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar, olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler, ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalıştırmaları zorla çalıştırma sayılmayacaktır. Anayasanın 18 inci maddesinin vatandaşlık ödevi ile ilgili kısmının gerekçesi ise; "Topluluğun hayatını yahut refahını tehlikeye sokan buhran veya doğal afet hallerinde kişilerden istenen hizmet yahut normal vatandaşlık ödevi niteliğinde olup, bilhassa olağanüstü sıkıntılı durumlarda gerekli görülen iş yükümlükleri" zorunlu çalıştırma sayılmayacaktır. (Burhan KUZU, Türk Anayasa Metinleri ve İlgili Mevzuat, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1988, s. 22, aktaran TTB)

29 sayılı ILO Sözleşmesi, Anayasanın 18 inci maddesinin ve bu maddede belirtilen tahdidi hallerin yorumlanmasında, zorunlu çalıştırmanın niteliğinin belirlenmesi bakımından temel uluslararası ölçüttür. Bu sözleşmenin, 1 inci maddesinin ikinci fıkrası ile insanların zorunlu veya mecburi olarak çalıştırılmama hakları olduğunu ortaya koymuş, zorla çalıştırma yapılması durumuna ise ancak "geçici bir müddet için" ve "sadece kamu yararı ve istisnai bir önlem olarak" ve "sözleşmede belirtilen şartlar ve koşulların yerine getirilmesi halinde" başvurulabileceği düzenlenmiştir.

29 sayılı Sözleşmenin 10 uncu maddesine göre; "Bu sözleşmenin 10 uncu maddesinde belirtilen aksi hükümler hariç, cebri veya mecburi çalıştırma koyma hakkına haiz herhangi bir makam önce;

* Verilecek hizmetin onu icra etmesi talep edilen toplum için önemli ve doğrudan doğruya toplum menfaatine olduğuna,

* Bu hizmet veya işin hali hazır veya yakın gelecek zarurete haiz olduğuna,

* İlgili ülkede benzeri iş veya hizmetler için geçerli olanlardan düşük olmayan ücret ve çalışma şartları önerilmesine rağmen bu hizmetin yerine getirilmesi veya işin yapılması için gönüllü işgücü temini mümkün olmadığına,

İş veya hizmetin, mevcut işgücü ve onun söz konusu işi yapma kabiliyeti göz önüne alınarak, söz konusu halka çok ağır bir yük teşkil etmediğine kani olduğu, takdirde ancak bu çalıştırma şekline müsaade etmelidir."

29 sayılı Sözleşme hükümlerine bir diğer aykırılık ise Sözleşmede belirtilen şartlara uygulanabilecek zorunlu çalışmanın süresine ilişkindir. Sözleşmenin 12 nci maddesinin birinci bendine göre; "herhangi bir ferdin muhtelif şekiller altında cebri veya mecburi çalıştırılmaya maruz kalabileceği azami müddet 12 aylık bir sürede, işyerine gitmek ve oradan gelmek için geçen gerekli yolculuk günleri de dahil olmak üzere 60 günü geçemez."

Açıklandığı üzere, ilgilinin rızası aranmayarak getirilen hizmet yükümlülüğü, gerek Anayasanın 18 inci maddesi, gerek 29 sayılı ILO Sözleşmesindeki koşullardan hiçbiri oluşmadığı için, cebir çalıştırmaya "geçici bir suretle" başvurulabilecek haller içinde yer almamaktadır.

Yukarıda belirtilen, 06 Haziran 1930 tarihli, 29 sayılı ILO Sözleşmesi, 23.01.1998 tarih ve 4333 sayılı Kanunla onaylanmış ve 27.01.1998 tarih ve 23243 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak Anayasanın 90 ıncı maddesi uyarınca iç hukuk düzenlemesi halini almıştır.

Bütün bu nedenlerle; 21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 13 üncü maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetler Kanununa eklenen Ek Madde 26, Anayasanın 13 üncü, 18 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

11) 21.01.2010 Tarihli ve 5947 Sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 20 nci Maddesinin (b) Bendindeki "ve (d)" İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde,

"Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesi, 5 inci maddesiyle değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (c) bendinin (2) numaralı alt bendinin son paragrafı hariç

olmak üzere 5 inci maddesi ile 19 uncu maddenin (b) ve (e) bentleri yayımı tarihinden bir yıl sonra,

b) 1 inci maddesiyle değiştirilen 209 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin yedinci fıkrası hariç olmak üzere 1 inci maddesi ile 2 nci, 7 nci, 8 inci, 12 nci, 13 üncü, 14 üncü maddeleri ve 19 uncu maddenin (a), (c) ve (d) bentleri yayımı tarihinden altı ay sonra,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer." denilmiştir.

Yasa'nın 20 nci maddesinin (a) bendi üniversite öğretim üyelerinin mesai dışında mesleklerini icra etme hakkını bir yıl daha korurken, (b) bendiyle Gülhane Askeri Tıp Akademisi öğretim üyelerine sadece altı aylık bir süre tanımıştır. Halbuki Anayasa Mahkemesinin Gülhane Askeri Tıp Akademisi öğretim üyelerinin görev tazminatlarını rütbeleriyle kısıtlayarak üniversite öğretim üyelerinden daha az görev tazminatı verilmesini öngören bir kanun hükmünü iptal eden 05 Şubat 2009 tarih, 2006/53 Esas ve 2009/21 Karar sayılı kararında "Yükseköğretim kurum ve kuruluşlarına Anayasanın 130 uncu, 131 inci ve 132 nci maddelerinde yer verilmiştir. 132 nci maddede Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı yükseköğretim kurumlarının özel yasalarının hükümlerine tabi olacağı belirtilmekle birlikte, bunların bilimsel özerkliğinin, akademik çalışmalarının ve öğretim elemanlarının Anayasal güvence altında olduğu açıktır. Yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Anayasada kendine özgü önem ve değerde düşünülerek düzenlenmiştir" ve "profesör ve doçent unvanına sahip subaylar, bu görev gereği görev tazminatı alma hakkını kazanma bakımından diğer yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarıyla aynı hukuksal durumdadır." tespitleri yapılarak Gülhane Askeri Tıp Akademisi öğretim üyelerinin üniversite öğretim üyeleri ile aynı Anayasal statüye sahip oldukları açıkça ortaya konmuştur.

Açıklanan nedenle, 21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 20 nci maddesinin (b) bendindeki "ve (d)" ibaresi, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Söz konusu düzenleme Anayasaya açıkça aykırılık içermekte ve ileride telafisi mümkün olmayan zararlar ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamuoyunda Tam Gün Yasası olarak adlandırılan söz konusu düzenleme, sağlık personeli açısından köklü değişiklikler öngörmekte,

akademik personelin ama özellikle doktorların büyük bölümünün özlük hakları ve çalışma düzenleri konusunda yeni bir düzen kurmaktadır. Bu açıdan, yasanın hükümlerinin yürürlüğe girmesi için öngörülen geçiş süreleri dolduktan sonra sağlık sisteminin tümü açısından büyük bir kaosa neden olacağı aşikardır. Yasanın uygulamaya geçmesi durumunda gerek sağlık çalışanları gerekse hizmetten yararlanacaklar yönünden geriye dönüşü mümkün olmayacak telafisi imkansız ya da güç zararlara sebebiyet vereceği muhakkaktır. Özellikle istifa ve muayenehane kapatma ekonomik anlamda geri dönüşü olmayan sonuçlar doğuracaktır. Kamu ve özel sektör sağlık sunumu açısından yeni dengesizlikler ortaya çıkaracak dolayısıyla hem sağlık personeli hem de sağlık hizmetinden yararlananlar açısından belirsizlikler ve sistem içerisinde uyumsuzluklar ortaya çıkacaktır. Bu uyumsuzlukların giderilmesinin imkânsızlığı veya en azından çok uzun zaman içerisinde telafi edilebilirliği işin tehlikesini ortaya koymaktadır.

İptali istenen kurallar, anayasa hükümlerine açıkça aykırı olduğu gibi özünde kamu yararı amacına dayanmadığından uygulanması halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararların doğabileceği açıktır.

Öte yandan, anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağında duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, söz konusu hüküm hakkında yürürlüğünün durdurulması da istenerek iptal davası açılmıştır.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, "21.01.2010 tarihli ve 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" un;

1) 1 inci maddesi ile değiştirilen, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasının, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 50 nci ve 128 inci maddelerine,

2) 3 üncü maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 13 üncü, 17 nci, 27 nci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı, 130 uncu ve 131 inci maddelerine,

3–1) 4 üncü maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrasının "Yükseköğretim Kurulu, bağlı birimleri ve üniversitelerarası Kurul ile Adli Tıp Kurumunda görevlendirilenler hariç olmak üzere bu fıkra uyarınca görevlendirilenler döner sermayeden yararlanamaz." son tümcesinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu ve 55 inci maddelerine,

3–2) 4 üncü maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ikinci fıkrasının "Ancak bu görevler, öğretim elemanın bu Kanundan kaynaklanan mesaisini aksatmayacak şekilde yürütülür" son cümlesinin, Anayasanın 70 inci ve 135 inci maddelerine,

4) 5 inci maddesi ile değiştirilen, 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (h) fıkrasının, Anayasanın 6 ncı, 7 nci ve 128 inci maddelerine,

5) 6 ncı maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır" son cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 13 ncü, 17 nci, 27 nci, 48 inci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı ve 131 inci maddelerine,

6-1) 7 nci maddesi ile 1219 sayılı Kanunun değiştirilen 12 nci maddesinin ikinci fıkrası birinci cümlesi "…aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki.." tümcesinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 13 üncü ve 17 nci maddelerine,

6–2) 7 nci maddesi ile 1219 sayılı Kanunun değiştirilen 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasının dördüncü "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." cümlesinin, Anayasanın 2 nci, 17 nci, 27 nci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı ve 60 ıncı maddelerine,

7) 8 inci maddesi ile 1219 sayılı Kanuna eklenen Ek Madde 12'nin, a) birinci fıkrasının son cümlesinin "yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı" tümcesi ile b) dördüncü fıkrasının birinci cümlesinin "yarısı kendileri tarafından, yarısı" tümcesinin, Anayasanın 2 nci ve 13 üncü maddelerine,

8) 9 uncu maddesi ile 19.04.1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna eklenen Ek Madde 1'in, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 6 ncı, 7 nci, 17 nci, 49 uncu, 50 nci, 56 ncı, 90 ıncı ve 128 inci maddelerine,

9–1) 12 nci maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17'ye eklenen (Ç) fıkrası birinci bendi "… geçmemek üzere" tümcesinin, Anayasanın, 2 nci, 6 ncı, 7 nci, 10 uncu, 55 inci ve 128 inci maddelerine,

9–2) 12 nci maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17'ye eklenen (Ç) fıkrasının ikinci bendinin, Anayasanın 2 nci, 10 uncu, 55 inci, 130 uncu, 131 inci ve 132 nci maddelerine,

9–3) 12 nci maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Ek Madde 17'ye eklenen (Ç) fıkrasının üçüncü bendinin, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 7 nci ve 128 inci maddelerine,

10) 13 üncü maddesi ile 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetler Kanununa eklenen Ek Madde 26'nın, Anayasanın 13 üncü, 18 inci ve 90 ıncı maddelerine,

11) 20 nci maddesinin (b) bendindeki "ve (d)" ibaresinin, Anayasanın 10 uncu maddesine, aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

5947 Sayılı Üniversite Ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un iptali istenen madde, fıkra, tümce ve ibarelerin yer aldığı kurallar şöyledir:

"**MADDE 1-** 4/1/1961 tarihli ve 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "serbest çalışıp çalışmaması" ibaresi "tetkik, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri" şeklinde, dördüncü ve yedinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Personelin katkısıyla elde edilen döner sermaye gelirlerinden personele bir ayda yapılacak ek ödemenin tutarı, ilgili personelin bir ayda alacağı aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı ile yabancı dil tazminatı hariç) toplamının; klinik şefleri ve şef yardımcıları ile uzman tabip kadrosuna atanan profesör ve doçentlerde yüzde 800'ünü, uzman tabip ve tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre

uzman olanlar ile uzman diş tabiplerinde yüzde 700'ünü, pratisyen tabip ve diş tabiplerinde yüzde 500'ünü, idari sağlık müdür yardımcısı, hastane müdürü ve eczacılarda yüzde 250'sini, başhemşirelerde yüzde 200'ünü, diğer personelde ise yüzde 150'sini geçemez. İşin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, enfeksiyon, özel bakım gerektiren ruh sağlığı, organ ve doku nakli, acil servis ve benzeri sağlık hizmetlerinde çalışan personel için yüzde 150 oranı, yüzde 200 olarak uygulanır. Nöbet hizmetleri hariç olmak üzere mesai saatleri dışında gelir getirici çalışmalarından doğan katkılarına karşılık olarak tabip, diş tabibi ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlara bu fıkradaki oranların yüzde 30'unu, diğer personele yüzde 20'sini geçmeyecek şekilde ayrıca ek ödeme yapılır. Sözleşmeli olarak istihdam edilen personele yapılacak ek ödemenin tutarı ise, aynı birimde aynı unvanlı kadroda çalışan ve hizmet yılı aynı olan emsali personel esas alınarak belirlenir ve bunlara yapılacak ek ödeme hiçbir şekilde emsaline yapılabilecek ek ödeme üst sınırını geçemez."

"4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddesine göre Sağlık Bakanlığı merkez teşkilatı ve bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında görevlendirilenler, aynı maddede belirtilen ilave ödemelerden yararlanmamak kaydıyla, Bakanlık merkez veya bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında görev yaptıkları unvan için belirlenen ek ödemeden faydalandırılır. Sağlık kurum ve kuruluşlarında ihtiyaç duyulması halinde, ilgilinin isteği ve kurumlarının muvafakatiyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevli sağlık personeli haftanın belirli gün veya saatlerinde veyahut belirli vakalar ve işler için görevlendirilebilirler. Yıl veya ay itibarıyla belirli bir süre için görevlendirme halinde bu kişilere, sadece görevlendirildikleri sağlık kuruluşundaki döner sermaye işletmesinden ödeme yapılır. Belirli bir vaka ve iş için görevlendirilenlere ise, kadrosunun bulunduğu kurumdaki döner sermaye işletmesinden yapılan ödemenin yanı sıra, katkı sağladıkları vaka ve iş dolayısıyla görevlendirildiği sağlık kuruluşundaki döner sermaye işletmesinden, üçüncü ve dördüncü fıkra esasları çerçevesinde ve toplamda tavan oranları geçmemek üzere döner sermayeden ek ödeme yapılır. Bu görevlendirmeye ilişkin usul ve esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 3- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 36– **Öğretim elemanları, üniversitede devamlı statüde görev yapar.**

Öğretim elemanları, bu Kanun ile diğer kanunlarda belirlenen görevler ve telif hakları hariç olmak üzere, yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde ücretli veya ücretsiz, resmi veya özel başka herhangi bir iş göremezler, ek görev alamazlar, serbest meslek icra edemezler. Öğretim elemanının görevi ile bağlantılı olarak verdiği hizmetin karşılığında telif ücreti adıyla bir bedel tahsil etmesi halinde 58 inci madde hükümleri uygulanır.

Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu üniversitede haftada asgari on saat ders vermekle yükümlüdür. Öğretim görevlisi ve okutmanlar ise, haftada asgari on iki saat ders vermekle yükümlüdür.

Öğretim elemanlarının, ders dışındaki uygulama, seminer, proje, bitirme ödevi ve tez danışmanlıklarının kaç ders saatine karşılık geldiği; kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatleri ve uzaktan öğretim programlarında verdikleri derslerin örgün öğretim programlarında verilen kaç ders saatine tekabül ettiği Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Rektör, rektör yardımcısı, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürlerinin ders verme yükümlülüğü yoktur. Başhekimler, dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdür yardımcıları ve bölüm başkanları, bu madde hükümlerine göre haftada asgari beş saat ders vermekle yükümlüdür."

MADDE 4- 2547 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Öğretim elemanları; ilgili kurumların talebi ve kendisinin muvafakati, üniversite yönetim kurulunun uygun görmesi ve rektörün onayı ile ihtiyaç duyulan konularda, özlük işlemleri kendi kurumlarınca yürütülmek kaydıyla, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilenlerin, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumlarındaki aylık ve diğer ödemeler ile öteki hakları devam eder. **Yükseköğretim Kurulu, bağlı birimleri ve Üniversitelerarası Kurul ile Adli Tıp Kurumunda görevlendirilenler hariç olmak üzere bu fıkra uyarınca görevlendirilenler döner sermayeden yararlanamaz.**

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile dernek ve vakıfların yönetim ve denetim organlarında görev yapanlar bakımından ayrıca bir görevlendirme kararı aranmaz. **Ancak bu görevler, öğretim elemanının bu Kanundan kaynaklanan mesaisini aksatmayacak şekilde yürütülür**."

MADDE 5- 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 58- a) Yükseköğretim kurumlarında üniversite yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile döner sermaye işletmesi kurulabilir. Kurulacak döner sermaye işletmesinin başlangıç sermayesine ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinde bu amaç için ödenek öngörülmek şartıyla katkı sağlanabilir.

Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirler, birimler itibarıyla ayrı hesaplarda izlenir.

Döner sermaye işletmesine tahsis edilen sermaye, üniversite yönetim kurulu kararı ile artırılabilir. Artırılan sermaye tutarı yıl sonu kârlarından karşılanır.

Ödenmiş sermaye tutarı, tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra kalan yıl sonu kârı, döner sermaye işletmesinin hizmetlerinde kullanılmak üzere ertesi yılın gelirine ilave edilir.

Döner sermaye işletmesinin gelirleri, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları ile diğer gelirlerden oluşur.

Döner sermaye işletmesinden verilen hizmetler dolayısıyla öğretim elamanları adına her ne nam altında olursa olsun ayrıca ücret talep edilemez.

Süreklilik arz eden hizmet alımları ile maliyeti yüksek ve ileri teknoloji ürünü olan tıbbi cihazların hizmet alımı yoluyla temini veya kiralanması için döner sermaye kaynaklarından gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişilebilir.

b) Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın, tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezleri için asgari yüzde 35'i, ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık yüksekokulu ile bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim kurumları için asgari yüzde 25'i, diğer yükseköğretim kurumları için ise yüzde 15'i, ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı olan mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına

yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile yönetici payları için kullanılır. Bu oranları yüzde 50'sine kadar artırmaya üniversite yönetim kurulu yetkilidir.

Döner sermaye gelirlerinden tahsil edilen kısmın yüzde 5'i, üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanı için kullanılır. Bu tutar döner sermaye muhasebe birimince, tahsilâtı takip eden ayın yirmisine kadar ilgili yükseköğretim kurumu hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar, yükseköğretim kurumu bütçesine öz gelir olarak kaydedilir. Kaydedilen bu tutarlar karşılığı olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödenekler, gelir gerçekleşmelerine göre kullandırılır. Süresi içinde yatırılmayan tutarların tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Bilimsel araştırma projelerine ilişkin ödenekler, üniversite yönetim kurulunca gerekli görüldüğü takdirde, her bir proje için avans verilmek suretiyle de kullandırılabilir.

Bilimsel araştırma projelerinin seçilmesi, uygulanması ve izlenmesi ile ödeneklerin kullandırılması, genel hükümlerin ön ödemelere ilişkin sınırlamalarına bağlı kalınmaksızın avans verilmesi ve bu avansın mahsubuna dair usul ve esaslar Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

c) Tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinin hesabında toplanan döner sermaye gelirleri bakiyesinden, bu yerlerde;

1) Gelir getiren görevlerde çalışan öğretim üyesi ve öğretim görevlilerine aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı ile yabancı dil tazminatı hariç) toplamından oluşan ek ödeme matrahının yüzde 800'ünü, araştırma görevlilerine ise yüzde 500'ünü; bu yerlerde görevli olmakla birlikte gelire katkısı olmayan öğretim üyesi ve öğretim görevlilerine yüzde 600'ünü, araştırma görevlilerine ise yüzde 300'ünü,

2) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel (döner sermaye işletme müdürlüğü ve döner sermaye saymanlık personeli dahil) ile aynı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) bendine göre sözleşmeli olarak çalışan personele ek ödeme matrahının; hastaneler başmüdürü ve eczacılar için yüzde 250'sini, başhemşireler için yüzde 200'ünü, diğerleri için yüzde 150'sini, işin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, enfeksiyon, özel bakım gerektiren ruh sağlığı, organ ve doku nakli, acil

servis ve benzeri sağlık hizmetlerinde çalışan personel için yüzde 200'ünü geçmeyecek şekilde aylık ek ödeme yapılır. Sözleşmeli personele yapılacak ek ödeme matrahı, sözleşmeli personelin çalıştığı birim ve bulunduğu pozisyon unvanı itibarıyla aynı veya benzer unvanlı memur kadrosunda çalışan, hizmet yılı ve öğrenim durumu aynı olan emsali personel dikkate alınarak belirlenir. Emsali bulunmayan sözleşmeli personelin ek ödeme matrahı ise brüt sözleşme ücretlerinin yüzde 25'ini geçemez.

Nöbet hizmetleri hariç olmak üzere mesai saatleri dışında gelir getirici çalışmalarından doğan katkılarına karşılık olarak (1) numaralı bentte belirtilen personel için yüzde 50'sini, (2) numaralı bentte belirtilen personel için yüzde 20'sini geçmeyecek şekilde ayrıca aylık ek ödeme yapılır.

Yükseköğretim kurumlarının tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde ihtiyaç duyulması halinde ilgilinin isteği ve kurumlarının muvafakatiyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevli sağlık personeli haftanın belirli gün veya saatlerinde veyahut belirli vakalar ve işler için görevlendirilebilir. Belirli bir vaka ve iş için görevlendirilenlere, kadrosunun bulunduğu kurumdaki döner sermaye işletmesinden yapılan ödemenin yanı sıra, katkı sağladıkları vaka ve iş dolayısıyla görevlendirildiği sağlık kuruluşundaki döner sermaye işletmesinden, bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde ve toplamda tavan oranları geçmemek üzere döner sermayeden ek ödeme yapılır.

d) Ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık yüksekokulu ve bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim kurumlarında üretilen mal ve hizmetlerden elde edilen döner sermaye gelirlerine katkısı bulunan personele yapılacak ek ödemeler hakkında da (c) fıkrası hükümleri uygulanır.

e) Yükseköğretim kurumlarının (c) ve (d) fıkraları kapsamına girenler haricindeki diğer birimlerinde döner sermaye işletmesi hesabına yapılan iş veya hizmetler karşılığında tahsil edilen gelirlerden kanuni kesintiler ile varsa yapılan iş veya hizmetle bağlantılı giderler düşüldükten sonra geri kalan tutar, hizmet karşılığı olarak gelir tahsilatının yapıldığı tarihi izleyen bir ay içinde, hizmeti veren öğretim elemanlarına, memurlara ve sözleşmeli personele ödenir.

Tıp ve diş hekimliği fakültelerindeki öğretim elemanlarının sağlık hizmeti dışında verdikleri hizmetler karşılığında döner sermaye hesabına tahsil edilen paradan pay alma hususunda bu fıkra hükümleri uygulanır.

f) Rektör, rektör yardımcısı ve genel sekreterlere gelir getirici katkılarına bakılmaksızın, üniversite yönetim kurulunun uygun gördüğü birimin döner sermaye hesabından yönetici payı olarak ayrılan tutardan ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemenin tutarı ek ödeme matrahının, rektörler için yüzde 600'ünü, rektör yardımcıları için yüzde 300'ünü, genel sekreterler için yüzde 200'ünü geçemez.

Döner sermaye gelirinin elde edildiği birimlerin dekan, başhekim ve enstitü ve yüksekokul müdürleri ile bunların yardımcılarına, gelir getirici katkılarına bakılmaksızın, görev yaptıkları birimin döner sermaye gelirlerinden yönetici payı olarak ayrılan tutardan ek ödeme yapılır. Yapılacak ek ödemenin tutarı, ek ödeme matrahının, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürü için yüzde 250'sini, bunların yardımcıları için yüzde 100'ünü, tıp ve diş hekimliği fakülteleri dekanları ile sağlık uygulama ve araştırma merkezleri başhekimleri için yüzde 500'ünü, bunların yardımcıları için yüzde 300'ünü geçemez.

Bu fıkra kapsamında bulunan yöneticilere, mesai saatleri içerisinde verdikleri mesleki hizmetlerinden dolayı ayrıca ek ödeme yapılmaz. Mesai saatleri dışında döner sermaye gelirlerine katkıları bulunması hâlinde alabilecekleri toplam ek ödeme tutarı, hiçbir şekilde yönetici payı dahil ilgisine göre (c), (d) ve (e) fıkralarında belirtilen esaslara göre hesaplanacak tutarı geçemez.

g) Bu madde uyarınca 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununa tabi personele yapılan ödemeler, 27/1/2000 tarihli ve 4505 sayılı Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin (c) fıkrası ile 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 16 ncı maddesi hükümlerinin uygulanmasında dikkate alınmaz.

h) Yapılacak ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usulleri, yükseköğretim kurumlarının hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları esas alınarak Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

ı) Döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanları, gelir ve giderleri, sermaye limitleri ile işletmelerin yönetimine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 6- 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 57- Bu maddenin yayımlandığı tarihte kısmî statüde görev yapmakta olan öğretim üyelerinden, Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde talepte bulunanlar devamlı statüye geçirilir. **Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır.**"

MADDE 7- 11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 12 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, **aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki** sağlık kurum ve kuruluşlarında mesleklerini icra edebilir:

a) Kamu kurum ve kuruluşları.

b) Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan vakıf üniversiteleri.

c) Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan vakıf üniversiteleri, serbest meslek icrası.

Tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, ikinci fıkranın her bir bendi kapsamında olmak kaydıyla birden fazla sağlık kurum ve kuruluşunda çalışabilir. Bu maddenin uygulanması bakımından Sosyal Güvenlik Kurumunca branş bazında sözleşme yapılan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversiteleri yalnızca sözleşme yaptıkları branşlarda (b) bendi kapsamında kabul edilir. Mesleğini serbest olarak icra edenler, hizmet bedeli hasta tarafından karşılanmak ve Sosyal Güvenlik Kurumundan talep edilmemek kaydıyla, (b) bendi kapsamında sayılan sağlık kuruluşlarında da hastalarının teşhis ve tedavisini yapabilir. **Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir.** Döner sermayeli sağlık kuruluşları ise kurumsal olarak işyeri hekimliği hizmeti verebilir. Bu maddenin

uygulamasına ve işyeri hekimliğine ilişkin esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir."

MADDE 8- 1219 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 12- Kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, tıbbi kötü uygulama nedeniyle kendilerinden talep edilebilecek zararlar ile kurumlarınca kendilerine yapılacak rüculara karşı sigorta yaptırmak zorundadır. Bu sigorta priminin **yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı** döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermayeden, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda kurum bütçelerinden ödenir.

Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan veya mesleklerini serbest olarak icra eden tabip, diş tabibi ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, tıbbi kötü uygulama sebebi ile kişilere verebilecekleri zararlar ile bu sebeple kendilerine yapılacak rücuları karşılamak üzere mesleki malî sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır.

Zorunlu mesleki malî sorumluluk sigortası, mesleklerini serbest olarak icra edenlerin kendileri, özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışanlar için ilgili özel sağlık kurum ve kuruluşları tarafından yaptırılır.

Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışanların sigorta primlerinin **yarısı kendileri tarafından, yarısı** istihdam edenlerce ödenir. İstihdam edenlerce ilgili sağlık çalışanı için ödenen sigorta primi, hiçbir isim altında ve hiçbir şekilde çalışanın maaş ve sair malî haklarından kesilemez, buna ilişkin hüküm ihtiva eden sözleşme yapılamaz.

Zorunlu sigortalara ilişkin teminat tutarları ile uygulama usul ve esasları Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığınca belirlenir.

Bu maddedeki zorunlu sigortaları yaptırmayanlara, mülki idare amirince sigortası yaptırılmayan her kişi için beşbin Türk Lirası idari para cezası verilir."

MADDE 9- 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"**EK MADDE 1 – İyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş veya işlemlerde çalışan personelin haftalık çalışma süresi 35 saattir. Bu süre içerisinde, Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilen radyasyon dozu limitleri de ayrıca dikkate alınır. Doz limitlerinin aşılmaması için alınması gereken tedbirler**

ile aşıldığı takdirde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer tedbirler Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 17 nci maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ç) Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında bulunan ve aşağıda rütbeleri belirtilen personelden öğretim üyesi tabip, öğretim üyesi diş tabibi, uzman tabip, uzman diş tabibi, tabip, diş tabibi ve tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre uzman olanlara hizalarında gösterilen oranları **geçmemek üzere** orgeneral aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda sağlık hizmetleri tazminatı ayrıca ödenir.

RÜTBELER	TAZMİNAT ORANLARI(%)			
	Öğretim Üyesi Tabip-Diş Tabibi/Uzman Tabip	Tabip/Tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar	Uzman Diş Tabibi	Diş Tabibi
General/Amiral	585	455	390	260
Kıdemli Albay	550	425	365	230
Albay	545	415	360	220
Yarbay	515	380	345	215
Kıdemli Binbaşı	500	370	340	210
Binbaşı	500	370	340	210
Kıdemli Yüzbaşı	460	320	305	175
Yüzbaşı	460	320	305	175
Kıdemli Üsteğmen	420	280	285	165
Üsteğmen	420	280	285	165
Teğmen	380	250	280	160
Asteğmen	370	240	270	130

Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görevli sivil öğretim üyesi tabiplere ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olarak görev yapan uzman tabip, uzman diş tabibi, tabip ve diş tabiplerine aşağıda belirtilen oranları geçmemek üzere en yüksek devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) brüt tutarı ile çarpımı sonucu bulunan miktarda sağlık hizmetleri tazminatı ayrıca ödenir.

DERECE	TAZMİNAT ORANLARI (%)			
	Öğretim Üyesi Tabip/Uzman Tabip	Tabip/Tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar	Uzman Diş Tabibi	Diş Tabibi
1	535	400	365	235
2-3	520	390	360	230
4-5	480	340	325	195
6-7	440	300	305	185
8-9	400	270	300	180

Sağlık hizmetleri tazminatının oranları ile usul ve esasları, personelin rütbesi, unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, görev yeri ve özellikleri, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamaları ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları esas alınarak Maliye Bakanlığının görüşü, Genelkurmay Başkanlığının uygun görüşü üzerine Milli Savunma Bakanlığınca belirlenir.

Sağlık hizmetleri tazminatından yararlanan personele, bu maddenin (C) fıkrası ile 17/11/1983 tarihli ve 2957 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi, 10/6/1985 tarihli ve 3225 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesi hükümlerine göre ödeme yapılmaz."

MADDE 13- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"**EK MADDE 26- Gülhane Askeri Tıp Akademisi Komutanlığına bağlı eğitim hastaneleri ile askeri tıp fakültesinde öğretim üyesi veya tabip ihtiyacı doğması halinde, Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Komutanlığının talebi üzerine Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından öncelikli olarak görevlendirme yapılır.**

Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında ihtiyaç duyulması ve Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Komutanlığının talep etmesi halinde, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında veya üniversite hastanelerinde görevli öğretim üyeleri ile diğer sağlık personeli, haftanın belirli gün veya saatlerinde veya belirli vakalar ve işler için Sağlık Bakanlığı veya Yükseköğretim Kurulu tarafından görevlendirilir."

MADDE 20- Bu Kanunun;

a) 3 üncü maddesi, 5 inci maddesiyle değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (c) bendinin (2) numaralı alt bendinin son paragrafı hariç olmak üzere 5 inci maddesi ile 19 uncu maddenin (b) ve (e) bentleri yayımı tarihinden bir yıl sonra,

b) 1 inci maddesiyle değiştirilen 209 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin yedinci fıkrası hariç olmak üzere 1 inci maddesi ile 2, 7, 8, 12, 13, 14 üncü maddeleri ve 19 uncu maddenin (a), (c) **ve (d)** bentleri yayımı tarihinden altı ay sonra,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10, 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132. ve 135. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesince 13.5.2010 gününde, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ, Zehra Ayla PERKTAŞ, Engin YILDIRIM ve Nuri NECİPOĞLU'NUN katılımlarıyla yapılan ilk inceleme toplantısında,

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına,

- İstemle ilgili olarak Sağlık Bakanlığı, Türk Tabipleri Birliği, Gülhane Askeri Tıp Akademisi ve Yükseköğretim Kurulu'nun esas hakkında raporun dağıtılmasından sonra belirlenecek bir tarihte sözlü açıklamalarının dinlenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 30. maddesinin birinci fıkrası gereğince 5947 sayılı Kanun'un kapsam ve uygulanma koşulları ile ilgili olarak Sağlık Bakanı Prof. Dr. Recep AKDAĞ, Gaziantep Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. M. Yavuz COŞKUN, Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Osman Nuri DİLEK, GATA K. Bil. Yrd. Askeri Tıp Fakültesi Dekanı ve Eğitim Hastanesi Baştabibi Prof. Dr. M. Zeki Bayraktar ve Türk Tabipler Birliği Başkanı Dr. Eriş Bilaloğlu'nun

14.7.2010 günlü sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- 5947 Sayılı Kanun'un 1. Maddesi İle 209 Sayılı Kanunun 5. Maddesinin Değiştirilen Dördüncü Fıkrasının İncelenmesi

1- Maddenin Anlam Ve Kapsamı

209 sayılı Yasa, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurumları ile esenlendirme tesislerine verilecek döner sermaye gelirlerinin kaynağına, dağıtılmasına ve bu işlemlerin yürütülmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemektedir. Yasa'nın 1. maddesinde, birinci basamak sağlık hizmeti sunan kuruluşlar da dahil olmak üzere Sağlık Bakanlığı kurum ve kuruluşları ile bağlı kuruluşlarına verilecek döner sermaye miktarı belirtilmiş, 2. maddesinde ise bu kuruluşların döner sermaye işletmelerine ait gelirlerinin adı geçen kurumların kârları ile bağışlardan ve devlet yardımlarından teşekkül edeceği açıklanmıştır. Ayrıca Yasanın 3. maddesinde belirtilen mal ve hizmetlerden elde edilecek gelirler ile sağlık kurum ve kuruluşlarına üçüncü şahıslarca yapılacak her türlü bağış ve yardımları, Sağlık Bakanlığının döner sermayeye gelir kaydettirme yetkisi olduğu belirtilmiştir.

5947 sayılı Yasa ile değiştirilen 209 sayılı Yasa'nın 5. maddesinde ise döner sermaye işletmelerinin gider kalemleri arasında yer alan kurum çalışanlarına yapılan ek ödemenin oranları düzenlenmiştir. İptal isteminin konusu da 5. maddenin değiştirilen dördüncü fıkrasına ilişkindir.

Yasakoyucu bu kural ile 209 sayılı Yasa kapsamında kalan kurum ve kuruluşlarda çalışan sağlık personeline bu personelin katkısıyla elde edilen döner sermaye gelirlerinden bir ayda yapılacak ek ödeme tutarının tavan oranlarını belirlemiştir. Ödenecek döner sermaye miktarının belirlenmesinde, ilgili personelin bir ayda alacağı aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme ve her türlü tazminat toplamı, temel ölçü (miktar) kabul edilerek, bu miktarın; klinik şefleri ve şef yardımcıları ile uzman tabip kadrosuna atanan profesör ve doçentlerde yüzde 800'ünü, uzman tabip ve tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre uzman olanlar ile uzman diş tabiplerinde yüzde 700'ünü, pratisyen tabip ve diş tabiplerinde yüzde 500'ünü, idari sağlık müdür yardımcısı, hastane müdürü ve eczacılarda yüzde 250'sini, başhemşirelerde yüzde 200'ünü, diğer personelde ise yüzde 150'sini geçemeyeceği kural altına alınmıştır.

Ayrıca dava konusu fıkrada, sağlık personelinin nöbet hizmetleri hariç olmak üzere mesai saatleri dışında gelir getirici çalışmalarından doğan

katkılarına karşılık olarak tabip, diş tabibi ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlara, bu fıkradaki oranların yüzde 30'unu, diğer personele yüzde 20'sini geçmeyecek şekilde ayrıca ek ödeme yapılacağı, sözleşmeli olarak çalışan personel hakkında da emsali personel esas alınarak ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

2- Anayasaya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ile 209 sayılı Yasa'nın 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasıyla getirilen düzenlemenin kamu yararı amacı taşımadığı, mesai saatleri dışındaki katkılarından dolayı personele ek ödeme öngörülmesi ve bu çalışmanın teşvik edilmesinin çalışanların dinlenme hakkını ihlal ettiği, ayrıca döner sermaye ödemeleri ile ilgili olarak sadece üst sınırın belirlenmesinin Anayasa'nın 2., 6., 7., 50. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her türlü işlem ve eylemi hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren devlettir.

Öte yandan "hukuk devleti" ilkesi, yürütme organının faaliyetlerinin yönetilenlerce belli ölçüde öngörülebilir olmasını, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesini, ekonomik ve sosyal yaşamlarındaki tutum ve davranışlarını buna göre düzene sokabilmesini gerektirir. Zira hukuk devletinin gereği olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkesi, idarenin keyfi hareket etmesini engeller. Bunu gerçekleştirmenin başlıca yolu ise kural konulmasını gerektiren durumlarda bunların genel, soyut, anlaşılabilir ve sınırlarının belirli olmasını sağlamaktır.

209 sayılı Yasa'nın 5. maddesinin dava konusu dördüncü fıkrası, Sağlık Bakanlığı personelinin döner sermaye gelirlerinden alacağı ek ödeme oranlarını belirleyen bir kuraldır. Yasakoyucu, bu kuralda ödeme yapılacak çalışanların niteliği ve statülerine göre bu kişilere yapılacak ödemelerin tavan oranlarını ayrıntılı olarak düzenlemiş, ancak yürütmeye bırakılan yetkinin sınırlarının belirlenmesi açısından yapılacak ödemelerde herhangi bir taban oranı belirlememiştir. Yürütmeye bırakılan yetkinin üst sınırı ve çerçevesi belirlenirken alt sınırının belirlenmemiş olması, kuralda belirtilen personelin alacakları döner sermaye katkı paylarında asgari bir garanti içermemektedir. Bu nedenle dava konusu kural, devletin tüm işlem ve eylemlerine bireylerin güven duymasını zedeleyici nitelik taşıdığından

hukuk devletinin gereği olan hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ek gerekçeyle bu görüşe katılmıştır.

Dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bulunarak iptal edildiğinden, ayrıca Anayasa'nın 6., 7., 50. ve 128. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

B- Kanun'un 3. Maddesi İle Değiştirilen 2547 Sayılı Kanunun 36. Maddesinin Birinci, İkinci, Üçüncü Ve Dördüncü Fıkralarının İncelenmesi

1- Maddenin Anlam Ve Kapsamı

2547 sayılı Yasa'da diğer konuların yanında öğretim üyelerinin görevleri ile çalışma ve denetimlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Bu düzenlemelere göre öğretim üyeleri, yükseköğretim kurumlarında ve bu Kanun'daki amaç ve ilkelere uygun biçimde önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim - öğretim ve uygulamalı çalışmalar yapmak ve yaptırmak, proje hazırlıklarını ve seminerleri yönetmek, yükseköğretim kurumlarında, bilimsel araştırmalar ve yayımlar yapmak, ilgili birim başkanlığınca düzenlenecek programa göre, belirli günlerde öğrencileri kabul ederek, onlara gerekli konularda yardım etmek, bu Kanun'daki amaç ve ana ilkeler doğrultusunda yol göstermek ve rehberlik etmek, yetkili organlarca verilecek görevleri yerine getirmek, ayrıca bu Kanun'la verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdürler.

Öğretim elemanlarının çalışma esaslarına ilişkin hükümler ise Yasa'nın 36. maddesinde düzenlenmiştir. Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5947 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile 2547 sayılı YÖK Kanunu'nun 36. maddesinde değişiklik yapılmıştır. Yasakoyucu yaptığı yeni düzenlemede, kısmi çalışmaya yer vermeksizin devamlı statüde çalışmayı ve buna ilişkin çalışma koşullarını belirlemiştir. Yeni sistemde profesör ve doçentler de dâhil tüm öğretim elemanlarının devamlı statüde çalışmaları öngörülerek buna ilişkin kurallara yer verilmiştir. Getirilen yeni sistemin üniversitelerde kısmi statüde çalışan profesör ve doçentlerin durumlarını etkilediği görülmektedir.

Yasakoyucu maddenin ikinci fıkrasında, önceki düzenlemede olduğu gibi devamlı statüde görev yapan öğretim elemanlarının, 2547 sayılı Yasa ile diğer kanunlarda belirlenen görevler ve telif hakları hariç olmak üzere,

yükseköğretim kurumlarından başka yerlerde ücretli veya ücretsiz, resmi veya özel başka herhangi bir iş göremeyeceklerini, ek görev alamayacaklarını ve serbest meslek icra edemeyeceklerini belirtmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında öğretim üyelerinin kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumuyla sınırlı olmaksızın haftalık asgari on saat ders verme yükümlülüğü olduğu belirtilerek önceki düzenlemedeki hüküm yeni düzenlemeye aktarılmıştır. Okutmanlar ve öğretim görevlilerinin haftalık asgari ders verme yükümlülüğü açısından da durum aynıdır.

Maddenin değiştirilen dördüncü fıkrasında ise yasakoyucu öğretim elemanlarının ders dışında görevleri gereği yürüttükleri seminer, proje ve tez danışmanlığı gibi faaliyetlerin de ders olarak kabul edildiğini belirtmiş, ancak bunların kaç ders saatine karşılık geldiği konusunun belirlenmesini Yükseköğretim Kuruluna bırakmıştır.

2- Anayasaya Aykırılık Sorunu

a) Birinci, Üçüncü ve Dördüncü Fıkraların İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 3. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ile getirilen sistemin, nitelikli akademik personelin serbest çalışmayı tercih ederek üniversiteden ayrılmasına neden olacağı, akademik personelin bilimsel bilgi ve yeteneğini "yaygın" biçimde kamunun hizmetine ve yararlanmasına sunmasını engellediği, üçüncü fıkrada belirtilen asgari ders yükünün, üniversitenin amacını yalnızca "bilgi aktarma" olarak tanımladığı, bu durumun bilimsel çalışmayı engelleyerek üniversiteleri asıl amacından uzaklaştırdığı, ayrıca akademik personelin kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatlerinin yalnızca yasayla düzenlenebilecek bir konu olduğu, yürütmenin takdirine bırakılamayacağı belirtilerek iptali istenen kuralların Anayasa'nın 2., 10., 13., 17., 27., 48., 49., 50., 56., 130. ve 131. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 48. maddesinde, herkesin dilediği alanda sözleşme ve çalışma özgürlüğüne sahip olduğu, 49. maddesinde, çalışmanın herkes için bir hak ve ödev olduğu belirtilmiştir.

5947 sayılı Yasa'nın 3. maddesi yukarıda da ifade edildiği gibi üniversitelerde çalışacak öğretim elemanlarının çalışma sistemini ve bu sistemle ilgili çalışma koşullarını düzenleyen YÖK Kanunu'nun 36. maddesinde değişiklik yapmaktadır. İptali istenen fıkralar incelendiğinde, yasakoyucunun bu değişiklik ile yeni bir çalışma sistemi getirmediği, önceki

düzenlemede var olan kısmi çalışma sistemine yer vermeyerek devamlı statüde çalışmayı yeniden düzenlediği anlaşılmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasında *"öğretim elemanları, üniversitede devamlı statüde görev yapar"* kuralı yer almaktadır. Yasakoyucu bu kural ile kamuda çalışan tüm memurlarda olduğu gibi öğretim elemanlarının da devamlı statüde görev yapacaklarını belirlemiştir. Ayrıca, yüksek düzeyde bilimsel çalışma ve araştırma yapma, bilgi ve teknoloji üretme, bilim verilerini yayma, ulusal alanda gelişme ve kalkınmaya destek olma, yurt içi ve yurt dışı kurumlarla işbirliği yapmak suretiyle bilim dünyasının seçkin bir üyesi haline gelme gibi yükseköğretimin temel amaçlarının gerçekleştirilmesinin de üniversitelerde devamlı statüde çalışmayı gerekli kılabilir. Bu nedenle, kamu görevlisi olmaları nedeniyle öğretim elemanlarının da hangi statüde çalışacaklarının belirlenmesi yasakoyucunun takdir yetkisi içinde kalmaktadır.

Madde'nin üçüncü fıkrasında öğretim üyelerinin, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç duyulması halinde görevli olduğu üniversitede haftada asgari on saat ders verme yükümlülüğü olduğu, bu yükümlülüğün öğretim görevlisi ve okutmanlar için haftada asgari oniki saat olarak belirlendiği görülmektedir. Üniversitelerde ders verme öğretim elemanı olarak çalışmanın doğal bir sonucudur. Yükseköğretim kurumlarında 2547 sayılı Yasa'da belirtilen amaç ve ilkelere uygun biçimde önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim - öğretim ve uygulamalı çalışmalar yapmak ve yaptırmak, proje hazırlıklarını ve seminerleri yönetmek öğretim elemanlarının öncelikli görevleri arasındadır.

Çalışma özgürlüğü herkesin dilediği mesleği seçmede özgür olmasını ve zorla çalıştırılmamayı ifade eden bir haktır. Birey bu hakkını kullanarak dilediği alanı ve işi seçebilir. Çalışma hakkı ise bireyin özgür iradesiyle seçtiği mesleği veya işi icra etmesi, devletin de çalışmak isteyenlere iş temin etmek için gereken tedbirleri alması olarak ifade edilebilir. Dava konusu kurala bu açıdan bakıldığında çalışma özgürlüğünü veya ödevini sınırlayan bir düzenleme olmadığı, üniversitede çalışmayı tercih etmiş kamu görevlilerinin çalışma koşullarını düzenlediği açıktır.

İptal başvurusunda, dördüncü fıkrada yer verilen konuların yasa ile düzenlenmesi gerektiği ancak bu konuda Yükseköğretim Kuruluna yetki verildiği ve dolayısıyla Anayasanın 130. maddesine aykırılık oluşturduğu ileri sürülmüştür.

Anayasanın 130. maddesi yükseköğretim kurumları başlığını taşımaktadır. Maddenin dokuzuncu fıkrasında "*…öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenim ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim Kuruluna ve üniversitelere devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir*." kuralı yer almaktadır.

Anayasa'nın 131. maddesinde de Yükseköğretim Kurulunun, üniversitelerdeki öğretimi planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek, öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlamalar yapmak görevi olduğu belirtilmiştir.

Madde'nin dava konusu dördüncü fıkrası, öğretim elemanlarının ders dışındaki bir kısım faaliyetlerinin kaç ders saatine karşılık geleceğini belirleme konusunda Yükseköğretim Kuruluna yetki veren bir kuraldır. Fıkradaki düzenlemeye göre, öğretim elemanlarının, seminer, proje, bitirme ödevi ve tez danışmanlıklarının kaç ders saatine tekabül ettiğinin, kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yüksek öğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatlerinin, uzaktan öğretim programlarında verdikleri derslerin örgün öğretim programlarında verilen kaç ders saatine tekabül ettiğinin belirlenmesi Yükseköğretim Kuruluna bırakılmıştır.

İlgili fıkra tüm yüksek öğretim faaliyetlerini kapsayan ve üniversitelerde okutulan derslerin tamamıyla ilgili konuları düzenlemektedir. Seminer çalışmaları, tez veya bitirme ödevleri gibi etkinlikler ile bunların süreleri öğretim faaliyeti kapsamındadır. Ayrıca öğretim elemanlarının kendi üniversitesi dışındaki yüksek öğretim kurumlarında vereceği azami ders saatlerinin belirlenmesinde üniversitelerin bu konudaki ihtiyaçları dikkate alınarak her bir dal için farklılık göstereceği açıktır. Bu nedenle dava konusu fıkrada yer alan konuların belirlenmesinin teknik ve uzmanlık gerektiren ve öğretim elemanlarının ders dışında kalan tüm öğretim faaliyetlerini kapsayan nitelikleri nedeniyle yasayla düzenlenmesindeki güçlükler de göz önünde bulundurulduğunda, bu konuların yürütmeye bırakılmasının Anayasaya aykırılığından söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kurallar Anayasa'nın 48., 49., 130. ve 131. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 2., 10., 13., 17., 27., 50. ve 56. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

b) İkinci Fıkranın İncelenmesi

aa) Birinci Tümce Yönünden

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 3. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin ikinci fıkrası ile getirilen kuralın, nitelikli akademik personelin serbest çalışmayı tercih ederek üniversiteden ayrılmasına neden olacağı, akademik personelin bilimsel bilgi ve yeteneğini "yaygın" biçimde kamunun hizmetine ve yararlanmasına sunmasını engelleyeceği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 10., 13., 17., 27., 48., 49., 50., 56., 130. ve 131. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5947 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile değişik 2547 sayılı Kanun'un 36. maddesinin ikinci fıkrasının birinci tümcesinde, devamlı statüde görev yapan öğretim elemanlarının 2547 sayılı Kanun ile diğer kanunlarda belirlenen görevler ve telif hakları hariç olmak üzere yüksek öğretim kurumlarından başka yerlerde ücretli veya ücretsiz, resmi veya özel başkaca herhangi bir iş göremeyecekleri, ek görev alamayacakları ve mesleklerini serbest olarak icra edemeyecekleri belirtilmiştir.

Anayasanın 130. maddesinde çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile kurulan üniversitelerin kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip olduğu, öğretim üyeleri ve yardımcılarının serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilecekleri belirtilmiş, madde gerekçesinde de, yasaya bırakılan konuların "bilimsel özerklik" ilkesi göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Anayasa'da üniversite, bilimsel çalışmaların yapıldığı ve bilimin öğretildiği kurum olarak nitelendirilip bilimsel ve idari özerkliğe sahip kılınarak diğer kamu kurumlarından farklı değerlendirilmiş, öğretim üyelerine de kamu görevlisi olmakla birlikte genel sınıflandırma içinde ayrı bir yer verilerek kendilerine özgü önem ve değerde bir meslek sınıfı olduğu belirtilmiştir. Öğretim üyelerinin bu konumları dikkate alındığında bunları diğer kamu görevlileri gibi değerlendirmek mümkün değildir.

Yasakoyucu, yükseköğretimin Anayasa'da belirtilen ilkeler doğrultusunda geliştirilmesi, bu bağlamda sağlık sorunlarının çözüme kavuşturulması için öğretim elemanlarının unvan ve statülerine uygun bazı sınırlamalar getirerek çalışma koşullarını belirleyebilir. Ancak getirilen bu sınırlamalar, üniversitelerdeki bilim özgürlüğü ve bilimsel özerkliğin gereği olan her türlü bilimsel faaliyeti engelleyici nitelikte olamaz. İptali istenen düzenleme ile üniversitelerin bilim verilerini yaymak, ulusal alanda gelişime

ve kalkınmaya destek olmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek gibi görevlerini yerine getirmesinin engellendiği, ayrıca, üniversitelerde görev yapan öğretim görevlileri, okutmanlar, öğretim yardımcıları ile akademik olarak belirli bir yetkinliğe sahip öğretim üyeleri arasında herhangi bir ayrım yapılmaksızın mesai sonrası ücretsiz de olsa resmi veya özel herhangi bir iş yapmalarının yasaklandığı anlaşılmaktadır. Bu durumun Anayasa'nın 130. maddesi ile bağdaşmadığı açıktır.

Belirtilen nedenlerle dava konusu ikinci fıkranın birinci tümcesi Anayasa'nın 130. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Şevket APALAK ve Nuri NECİPOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Dava konusu kural Anayasa'nın 130. maddesine aykırı bulunarak iptal edildiğinden, ayrıca Anayasa'nın 2., 10., 13., 17., 27., 48., 49., 50., 56. ve 131. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

bb) İkinci Tümce Yönünden

2547 sayılı Yasa'nın değişik 36. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci tümcesinde, öğretim elemanlarının görevleri ile bağlantılı olarak verdikleri hizmetin karşılığında telif ücreti adıyla bir bedel tahsil etmesi halinde 58. madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. 2547 sayılı Yasa'nın 5947 sayılı Yasa ile değişik 58. maddesi birçok konuyu içine alan kapsamlı bir düzenleme olmakla birlikte temelde, üniversitelerde döner sermaye işletmelerinin kuruluşu, faaliyetleri, hizmetlere ve ek ödemeye ayrılacak pay ve oranlarını yeniden düzenleyen bir kuraldır. Kuralda ayrıca üniversitelerde işletme adına yapılan mal ve hizmet satışlarının işletme gelirleri arasında yer aldığı, öğretim üyelerinin, gelir getirici faaliyetlerde bulunmaları halinde, buradan elde edilecek gelirlerin de döner sermaye geliri olduğu kurala bağlanmıştır.

İptali istenen tümcede yasakoyucu, öğretim üyesinin görevi ile bağlantılı olarak verdiği hizmetin karşılığında telif ücreti adıyla alınan bir bedeli, döner sermaye geliri niteliğinde kabul ederek, bu bedelin döner sermaye gelirlerinin paylaşımı ve harcanması usulüne tabi kılmıştır. Yasakoyucu bu kuralla öğretim üyelerinin görevleriyle bağlantılı olarak yaptıkları mal ve hizmet sunumunu, gelir getiren bir iş olarak değil, yükseköğretimin amaçları arasında yer alan ve Anayasa'nın 130. maddesinde belirtilen, yayın ve danışmanlık yapmak, ülke ve insanlığa hizmet etmek olarak değerlendirmiştir. Döner sermaye geliri olarak nitelendirilen bu ücretler, ilgili yükseköğretim kurumunun ihtiyacı olan

mal ve hizmet alımları, her türlü bakım, onarım, kiralama, devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ve diğer ihtiyaçlar ile üniversite bünyesinde yürütülen bilimsel araştırma projelerinin finansmanında kullanılabilecektir. İptal konusu son tümcedeki düzenleme, üniversitelerdeki bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapma, ülkeye ve insanlığa hizmet etme gibi etkinliklerin doğal sonucudur.

Açıklanan nedenlerle dava konusu tümce Anayasa'nın 130. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Tümcenin Anayasa'nın 2., 10., 13., 17., 27., 48., 49., 50., 56. ve 131. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

C- Kanun'un 4. Maddesi İle 2547 Sayılı Kanunun 38. Maddesinin Değiştirilen Birinci Fıkrasının Son Tümcesi İle Eklenen İkinci Fıkrasının Son Tümcesinin İncelenmesi

1- Birinci Fıkranın Son Tümcesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde iptal istemine konu kural ile başka kurumlarda görevlendirilen akademik personelden bazılarının döner sermayeden yararlandırılmayacağı yönünde düzenlemeye gidildiği, bu durumun aynı yasal statüye tâbi kişiler arasında eşitsizliğe neden olduğu, Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırı olan bir düzenlemenin hukuk devleti ilkesini de zedeleyeceği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 10. ve 55. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti, "*laik ve sosyal bir hukuk devleti*" olarak nitelendirilmiş, 10. maddesinde ise herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğu belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi de kararlarında yasa önünde eşitlik ilkesinden ne anlaşılması gerektiğini belirtmiş ve Mahkemenin bu konudaki görüşü yerleşik hale gelmiştir. Buna göre "Yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez.

Dava konusu tümcenin yer aldığı 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesi üniversitede görev yapan öğretim elemanlarının bazı koşullar altında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek

kuruluşlarında görevlendirilebileceğini düzenleyen bir kuraldır. Bu kural gereğince görevlendirilenlerin, kadrosunun bulunduğu kurumdaki aylık ve diğer ödemeleri ile öteki hakları devam edecek, ancak bu kişilerden, Yükseköğretim Kurulu, bağlı birimleri ve Üniversitelerarası Kurul ile Adli Tıp Kurumunda görevlendirilenler hariç olmak üzere, diğer kurumlarda görevlendirilenler döner sermayeden yararlanamayacaklardır.

İptal istemine konu fıkrada istisna tutulan kurumlar Yükseköğretim Kurulu, bağlı birimleri ve Üniversitelerarası Kurul ile Adli Tıp Kurumudur. Bu kurumlardan Yükseköğretim Kurulu, tüm yüksek öğretimi düzenleyen ve yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerine yön veren bir kuruluştur. Yükseköğretim Kuruluna bağlı birimler ise; Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile gerekli planlama, araştırma, geliştirme, değerlendirme, bütçe, yatırım ve koordinasyon faaliyetleri ile ilgili birimlerdir. Üniversitelerarası Kurul, yukarıdaki kurullar gibi yükseköğretim planlaması çerçevesinde, üniversitelerin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerini koordine etmek, uygulamaları değerlendirmek, Yükseköğretim Kuruluna ve üniversitelere önerilerde bulunmak, teşkilat ve kadro yönünden ve Yükseköğretim Kurulu kararları doğrultusunda üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyacını karşılayacak önlemleri teklif etmek, üniversitelerin tümünü ilgilendiren eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak veya görüş bildirmek, gibi yükseköğretime hizmet eden bir organdır.

Adli Tıp Kurumu ise diğer görevlerinin yanında özellikle adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapan ve adli tıp uzmanlığı ile yan dal uzmanlığı eğitimini veren önemli bir kamu kurumudur.

İptal istemine konu tümcede istisna tutulan, Adli Tıp Kurumu ve Yükseköğretim Kurulu ile Üniversitelerarası Kurulda görev yapan öğretim elemanlarının döner sermayesi olan üniversitelerdeki idari ve bilimsel çalışmalarla bağlantıları gözetildiğinde yüksek öğretimle ilgisi bulunmayan diğer kamu kurumları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev alan öğretim elemanlarının aynı hukuksal durumda olmadıkları açıktır. Hukuksal durumları farklı olanlara ayrı kuralların uygulanması Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılık oluşturmaz. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 55. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

2- İkinci Fıkranın Son Tümcesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 38. maddenin ikinci fıkrasının son tümcesiyle ilgili olarak; Anayasanın 70. maddesinde her meslek mensubuna mesleki kuruluşlara üye olma, yönetim ve denetim kurullarında görev alma hakkı tanındığı, ancak dava konusu kuralda bu hakkın kullanılmasının öğretim elemanlarının YÖK Kanunundan kaynaklanan mesailerini aksatmama koşuluna bağlanarak sınırlandırıldığı, bu sınırlamanın Anayasaya uygun olmadığı belirtilerek kuralın, Anayasanın 70. ve 135. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 135. maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları tanımlanmıştır. Buna göre, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişileridir. Maddenin ikinci fıkrasına göre kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli görevlerde çalışanların meslek kuruluşlarına girme mecburiyeti aranmayacaktır.

Yasakoyucu dava konusu tümcenin yer aldığı 38. maddenin ikinci fıkrasında, üniversitede çalışan öğretim elemanlarının kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile dernek ve vakıfların yönetim ve denetim organlarında ayrıca bir görevlendirme kararına ihtiyaç olmaksızın görev yapabilmelerine olanak tanımaktadır. Fıkranın iptali istenen son cümlesinde ise öğretim elemanlarının, dernek ve vakıflardaki görevlerini, 2547 sayılı Yasa'dan kaynaklanan mesailerini aksatmadan yürütmeleri gereği belirtilmektedir.

Öğretim elemanlarının öncelikli ve asli görevi hiç kuşkusuz yükseköğretim kurumlarında, kanunlarda belirtilen amaç ve ilkelere uygun biçimde önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde eğitim - öğretim ve uygulamalı çalışmalar yapmak, proje hazırlıklarını ve seminerleri yönetmek, bilimsel araştırmalar ve yayımlar yapmak, öğrenci yetiştirmek, öğrencilere rehberlik etmektir. Öğretim elemanlarının kamu görevlisi olmaları nedeniyle yukarıda belirtilen bu görevlerini aksatmadan yerine getirmeleri esastır.

Öğretim elemanları üniversitelerdeki eğitim-öğretim ve akademik çalışma yapma gibi asli görevlerinin yanında kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında veya dernek ve vakıflarda, gönüllü olarak herhangi bir görevlendirme koşuluna ihtiyaç duymaksızın görev alabilirler. Bu nedenle dava konusu tümcenin öğretim elemanlarının kamu hizmeti niteliğinde sayılan meslek kuruluşlarında görev almalarını engelleyen veya sınırlayan bir niteliği bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 135. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Tümcenin Anayasa'nın 70. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

D- Kanun'un 5. Maddesi İle Değiştirilen 2547 Sayılı Kanunun 58. Maddesinin (h) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 5. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Yasa'nın 58. maddesinde yer alan ek ödemelerin, Anayasanın 128. maddesi uyarınca devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin yasayla düzenlenmesi gereken özlük hakları kapsamında yer aldığı, iptali istenen kural ile söz konusu ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usullerinin yönetmelikle düzenlenmesi konusunda idareye sınırsız bir yetki verildiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 6., 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasanın 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği belirtilmiş, 128. maddesinin ikinci fıkrasında ise, "*memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir*" kuralına yer verilmiştir.

Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına göre, kamu personelinin özlük haklarına ilişkin esasların kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilemez. Ancak kanunda temel esaslar belirlenerek çerçevenin çizilmiş olması koşuluyla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntılar yürütme organının takdir yetkisine bırakılabilir.

2547 sayılı Yasanın 58. maddesinin iptali istenen (h) fıkrası, döner sermaye işletmelerinin hâsılat paylaşımına ilişkin yapılacak ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usullerinin, Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle

belirleneceğini düzenleyen bir kuraldır. Yasakoyucu, döner sermaye gelirlerinden öğretim elemanlarına yapılacak ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usullerinin belirlenmesi konusunda yürütmeye yetki verirken; aynı maddede bu ödemeye ilişkin temel esasları ve yürütmeye bırakılan alanın çerçevesini çizmiştir. Her şeyden önce döner sermaye gelirlerinden kimlere hangi oranda ödeme yapılacağı 58. maddenin (c), (d), (e) ve (f) fıkralarında belirlenmiştir. Yasakoyucu adı geçen fıkralarda, ek ödeme alacak öğretim elemanlarını fakülte ve statülerine göre; 657 sayılı Yasa'ya tabi olanlarla, sözleşmeli personeli de yaptıkları iş ve mesleklerine göre gruplandırarak, yapılacak ödemelerin temel kurallarını ve oranını belirlemiştir.

Yasakoyucu, bu fıkralarda belirlediği ana ilkelerin yanında, ayrıca iptal istemine konu (h) fıkrasında da yürütmeye bırakılan yetkinin çerçevesini daraltacak bir kısım ilkeler koymuştur. Yasakoyucunun belirlediği bu ilkelere göre yürütme, çalışanlara yapılacak ek ödeme oranları ile bu ödemelerin esas ve usullerini belirlerken; öncelikle yükseköğretim kurumlarının hizmet sunum şartları ve kriterlerini de dikkate almak suretiyle, personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı, özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurlarını esas almak zorundadır.

İptal konusu kuralda yer alan yükseköğretim kurumlarının hizmet sunum şartları ve kriterleri ile eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalarla ilgili performans kriterleri döner sermaye işletmesi olan her bir üniversite için farklılık göstereceğinden Yasa'da belirtilen genel çerçeve ve esaslar doğrultusunda, ayrıntı ve uzmanlık gerektiren konuların yönetmelikle düzenlenmesi konusunda yürütmeye yetki verilmesinde Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 6. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

E- Kanun'un 6. Maddesi İle 2547 Sayılı Kanuna Eklenen Geçici Madde 57'nin Son tümcesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde iptali istenen kural ile kişilere hukuka uygun biçimde tanınan süreli bir statünün iradeleri zorlanmak suretiyle değiştirildiği ve süresi bitmeden bu statünün sonlandırıldığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın

2., 10., 13., 17., 27., 48., 49., 50., 56. ve 131. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5947 sayılı Yasa'nın 6. maddesi ile 2547 sayılı Yasaya eklenen Geçici Madde 57, Yasa'nın yayımlandığı tarihte üniversitelerde kısmi statüde çalışan doçent ve profesörlerin hukuksal durumlarını belirleyen bir kuraldır. 2547sayılı YÖK Kanunu'nun 36. maddesinde yapılan değişiklik sonucu, profesör ve doçentlerin kısmi statüde çalışmalarına son verilerek, yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanlarının tamamının üniversitelerde devamlı statüde çalışmaları öngörülmüştür. Bu nedenle geçici madde 57'de, kuralın yayımlandığı tarihte kısmi statüde görev yapmakta olan öğretim üyelerinden kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl içinde talepte bulunanların devamlı statüye geçirileceği, bu süre içinde talepte bulunmayanların ise istifa etmiş sayılacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, her türlü işlem ve eylemi hukuka uygun, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasaya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren devlettir. Öte yandan "hukuk devleti" ilkesi, yürütme organının faaliyetlerinin yönetilenlerce belli ölçüde öngörülebilir olmasını, herkesin bağlı olacağı hukuk kurallarını önceden bilmesini, ekonomik ve sosyal yaşamlarındaki tutum ve davranışlarını buna göre düzene sokabilmesini gerektirir. Zira hukuk devletinin gereği olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkesi, idarenin keyfi hareket etmesini engeller.

5947 sayılı Yasadan önce üniversitelerde çalışma, devamlı ve kısmi statüde olmak üzere iki şekilde yapılmaktaydı. 2547 sayılı Yasa'nın değişiklikten önceki 36. maddesinde üniversitede beş yıl devamlı statüde çalışmış olan doçent veya profesörlerin, kısmi statüye geçmek istemesi halinde üniversite yönetim kurulunun görüşü ve rektörün kararıyla iki yıllık süre için kısmi statüye atanabileceği, görev devamlarında yarar görülmesi koşulu ile üniversite yönetim kurulunun görüşü ve rektörün kararıyla her iki yılda bir bu statülerinin yinelenebileceği, maddenin ikinci fıkrasının son bendinde ise kısmi statüde bulunanlardan devamlı statüye geçmek isteyenlerin, atamaları, o anabilim dalında boş kadro bulunması koşuluyla, üniversitenin olumlu görüşü üzerine doğrudan Yükseköğretim Kurulu kararı ile yapılacağı belirtilmiştir.

Değişiklikten önceki düzenlemede, kısmi statüde çalışan öğretim üyelerinin kendi talepleri hariç, öngörülen iki yıllık süre dolmadan bu

statünün sona erdirilemeyeceği konusunda yasal bir güvenceye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Dava konusu tümce ile üniversitelerde öğretim üyesi olarak kısmi statüde görev yapan profesör ve doçentlere devamlı statüye geçmemesi halinde kanunla tanınan süreli çalışmanın, kanunla tanınan süre dolmadan istifa etmiş sayılmaları hukuk devletinin gereği olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkeleri ile bağdaşmaz.

Diğer taraftan kısmi statüde çalışanların, bu durumlarının en az iki yıllık bir dönemi kapsadığı düşüncesiyle üniversite dışındaki serbest çalışmalarını planladıkları, ekonomik ve sosyal hayatlarını bu koşuları öngörmek suretiyle belirledikleri açıktır. Yasayla elde edilen bu statünün çalışanlar için kazanılmış hak olarak değerlendirilmesi olanaklı olmasa da yasada öngörülen süre yönünden meşru bir beklentiye sahip oldukları, bu beklentinin hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleri gereğince korunmasının kabulü gerekir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu tümce Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı bulunarak iptal edildiğinden, ayrıca Anayasa'nın 10., 13., 17., 27., 48., 49., 50., 56. ve 131. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

Haşim KILIÇ, Engin YILDIRIM ve Nuri NECİPOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

F- Kanun'un 7. Maddesi İle 1219 Sayılı Kanunun Değiştirilen 12. Maddesinin İkinci ve Üçüncü Fıkralarındaki İbare ve Tümcenin İncelenmesi

1- Maddenin Anlam Ve Kapsamı

Türkiye'de hekimlerin meslek uygulamaları ile ilgili yürürlükteki en temel kanun 1928 yılında çıkarılan 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'dur. Bu Kanunda, hekimlik mesleğinin kazanılması, mesleğin icra edilme koşulları, meslek icrasının sınırları, muayenehane açmaya dair hükümler, tıpta uzmanlık gibi konular düzenlenmiştir. Anılan Kanun çerçevesinde hekimlik yapma hak ve yetkisi kazanan mezunlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu veya özel kanunlarına göre Sağlık Bakanlığına bağlı kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında, üniversitelerde, Türk Silahlı Kuvvetlerinde, Gülhane Askerî Tıp Akademisinde, Adli Tıp Kurumunda, sağlık birimi bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarında veya özel sağlık kurum ve kuruluşlarında

çalışabilmekte, ayrıca muayenehane açarak mesleklerini serbest olarak da icra edebilmektedirler.

1219 sayılı Kanun'un 12. maddesinin son fıkrasında "*bir tabibin, ikametgâhı müstesna olmak üzere mütaaddit yerlerde muayenehane açarak icrayı sanat etmesi memnudur*" denilerek, hekimlerin ikametgâhlarında özel muayenehane açabileceği, 5. maddesinde ise hekimlerin özel muayenehanelerinde veya evlerinde hasta bakabileceği belirtilmiştir. 1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesi tıp fakültelerinden mezun olan ve hekimlik yapma hakkına sahip tüm hekimler için genel bir düzenleme niteliğindedir. Dolayısıyla bu maddedeki düzenleme, kamuda çalışan hekimlerin mesleklerini serbest olarak icra edebileceklerine dair bir izin içermemektedir. Kamuda çalışan hekimlerin mesleklerini serbest olarak icra etmelerine olanak tanıyan düzenleme 2368 sayılı Sağlık Personelinin Tazminat ve Çalışma Esaslarına Dair Kanunun 4. maddesinde yer almaktaydı. Bu maddedeki düzenlemede, Yasa'nın 1. maddesi kapsamına giren personelden, özel kanunlarına göre meslek ve sanatlarını serbest olarak icra etme hak ve yetkisine sahip olanların istedikleri takdirde 1. maddede öngörülen tazminat hakkından yararlanmamak şartı ile mesai saatleri dışında serbest olarak çalışabilecekleri öngörülmüştü, Ancak 2368 sayılı Yasa, 5947 sayılı Yasa'nın 19. maddesinin (a) bendi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

İptal istemine konu ibare ve tümcenin yer aldığı 5947 sayılı Yasa'nın 7. maddesi, 1219 sayılı Kanun'un 12. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında değişiklik yapan ve hekimlerin çalışma koşullarını yeniden düzenleyen bir kuraldır. Bu kuralda hekimlerin çalışma koşulları ile ilgili getirilen en önemli değişiklik; kısmi zamanlı çalışmanın kaldırılması, kamuda çalışan hekimlere tam gün çalışma koşulu getirilmesi ve mesleğini serbest olarak icra etmek isteyen hekimlerin kamu ile olan bağlarının kesilmesidir.

1219 sayılı Yasa'nın değiştirilen 12. maddesi ile getirilen yeni sisteme göre, tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen bentlerden yalnız birinde yer alan kurumlarda mesleklerini icra edebilecektir. Buna göre bir tabip veya diş tabibi, mesleğini yalnız ayrım gözetilmeksizin tüm kamu kurum ve kuruluşlarında veya Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde ya da Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde ve muayenehane açarak serbest olarak icra edebilir. Maddenin üçüncü fıkrasında ise hekimlerin, ikinci fıkrada yer verilen her bir

bent kapsamında olmak kaydıyla birden fazla sağlık kurum ve kuruluşunda çalışabileceği belirtilmiştir. Dolayısıyla birinci bent kapsamında bir hekim, birden fazla kamu kurum ve kuruluşunda çalışma hakkına sahip olmakla birlikte diğer bentlerde yer alan kurumlarda çalışmasına sınırlama getirilmektedir. Diğer taraftan, özel muayenehanesinde çalışan bir hekim, aynı zamanda SGK ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan bir vakıf üniversitesinde ve özel hastanede çalışma hakkına sahipken, kamu kurum ve kuruluşları ile SGK ve kamu kurumları ile anlaşması olan diğer sağlık kuruluşlarında, çalışması yasaklanmaktadır.

Üçüncü fıkranın dördüncü ve beşinci tümcelerinde de mahalli idareler ile kurumlarda çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabiplere, kurum hekimliği yapma olanağı getirilmekte ve döner sermayesi bulunan sağlık kuruluşlarına kurumsal olarak işyeri hekimliği hizmeti verme hakkı tanınmaktadır.

2- İkinci Fıkranın Birinci Tümcesindeki "…aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki…" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ile 1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan "aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki" ibaresinin, hekimlerin mesai saatlerinin dışında kamu ve özel sağlık kuruluşlarında mesleklerini serbest olarak icra etme ve çalışma haklarını ölçüsüzce sınırlandırdığı, bu sınırlamanın, kadroları farklı kurumlarda bulunan ancak aynı görevleri yapan hekimler bakımından farklılık gösterdiği belirtilerek, ibarenin Anayasa'nın 2., 10., 13. ve 17. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 29. maddesine göre Anayasa Mahkemesi kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmaya mecbur değildir. Anayasa Mahkemesi taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir. Bu nedenle, kural Anayasa'nın 56. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Anayasanın 17. maddesinde herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Yasakoyucu, iptali istenen ibarenin yer aldığı maddede, kamu ve özel sağlık hizmetlerinin ayrı organize edilmesi temelinde, kamu ve özelde mesleğini icra eden hekimler için yeni bir çalışma sistemi öngörerek, çalışma

koşullarına bazı sınırlamalar getirmiş, ayrıca özel sağlık hizmeti sunumunun, kamu kurum ve kuruluşlarının kaynakları kullanılmadan gerçekleştirilmesi için de maddenin ikinci fıkrasının alt bentlerinde bazı kurallar belirlemiştir.

1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile getirilen bu sisteme göre, tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, maddenin ikinci fıkrasındaki bentlerden yalnız birinde yer verilen kurumlarda mesleklerini icra edebilecektir. Buna göre bir tabip veya diş tabibi mesleğini; kamu kurum ve kuruluşlarında veya Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde ya da Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde ve muayenehane açarak serbest olarak yapabilecektir.

Yasakoyucu bu düzenleme ile kamuda çalışan bir hekimin, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversitelerinde çalışmasını yasakladığı gibi mesleğini serbest olarak icra eden bir hekimin de bu kurumlarda çalışmasına sınırlama getirmektedir. Anayasa'nın 56. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi arttırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler*" denilerek devlete, herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirmesi için gerekli şartları hazırlama, kişilerin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama görevi verilmiştir. Yasakoyucu devlete verilen bu görevin gereği olarak, hasta-hekim ilişkisini düzenlemek, hekimlerin hastalarını gereği gibi takip edebilmeleri ve geri ödeme kuruluşlarınca kullanılan kamu kaynaklarının yerinde harcanabilmesi için gerekli gördüğü önlemleri almak amacıyla, hekimlerin çalışma koşullarını bazı kayıtlara tabi tutabilir.

Kişinin sahip olduğu hak ve hürriyetler önem dereceleri göz önünde bulundurularak Anayasa'da yer almıştır. Bu bağlamda hekimlik, Anayasanın 17. maddesinde yer alan ve bireyin en önemli hakkı olan yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile doğrudan ilgili bir meslektir. Kişilerin maddi ve manevi varlıklarını geliştirebilmelerinin mutlu ve huzurlu olabilmelerinin başlıca şartı, ihtiyaç duydukları anda sağlık hizmetlerine ulaşıp bu hizmetlerden yararlanabilmeleridir. Devlet için bir görev ve kişiler için de bir hak olan bu amacın gerçekleştirilmesine bu haktan yararlanmayı zorlaştırıcı ya da zayıflatıcı düzenlemeler Anayasa'ya aykırı düşer.

Sağlık hizmetleri doğrudan yaşam hakkı ile ilgili olması nedeniyle diğer kamu hizmetlerinden farklıdır. Sağlık hizmetinin temel hedefi olan insan sağlığı, mahiyeti itibarıyla ertelenemez ve ikame edilemez bir özelliğe sahiptir. İnsanın en temel hakkı olan sağlıklı yaşam hakkı ile bu yaşamın sürdürülmesindeki yeri tartışmasız olan hekimin statüsünün de bu çerçevede değerlendirilerek diğer kamu görevlileri ile bu yönden farklılığının gözetilmesi gerekir.

Ayrıca bazı dallarda uzman olan hekimlerin sayıca az olması ve kamunun yanında özel sağlık kuruluşlarının da bu dallarda uzman hekimlere ihtiyaç duyması, bu hekimlerin mesleğini mesai saatleriyle sınırlı olmaksızın yaygın bir şekilde icra etmelerini gerekli kılabilir. Hekimlerin insan sağlığının gelişmesi ve yaşam haklarının korunması ile doğrudan ilgili olan bu konumları dikkate alınmaksızın çalışma koşullarının kuralda belirtildiği şekilde sınırlandırılması bireylerin yaşam hakkını zedeleyici nitelik taşımaktadır.

İptal konusu ibarede, tabiplerin, diş tabiplerinin ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen bentlerden yalnız birinde yer alan kurumlarda mesleklerini icra edebilecekleri belirtilerek, herhangi bir istisnaya yer verilmeksizin düzenleme yapılmasının, Anayasa'da güvence altına alınan yaşama hakkı ile herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesi ilkesine aykırılık oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu "*bentlerden yalnızca birindeki*" ibaresi Anayasa'nın 17. ve 56. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU farklı gerekçe ile bu görüşe katılmıştır.

Haşim KILIÇ ve Nuri NECİPOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

Dava konusu ibarelerin Anayasa'nın 2., 10. ve 13. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

İptali istenen "*aşağıdaki*" ibaresi hekimlerin çalışacakları kurum ve kuruluşlar ile mesleklerini nerelerde ve nasıl icra edebileceklerini gösteren bir anlam ifade ettiği anlaşıldığından ibare Anayasaya aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN ve Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

3- Üçüncü Fıkranın Dördüncü Tümcesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ile 1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin değiştirilen üçüncü fıkrasının dördüncü tümcesinin, çok ağır ve açık bir eşitsizlik durumu oluşturduğu, serbest çalışan hekimlerin bilgi ve yeteneklerini kamu hizmetine sunmaları engellenerek bireylerin yaşama, maddi ve manevi varlığı geliştirme haklarının ortadan kaldırdığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 17., 27., 49., 50., 56. ve 60. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 50. maddesinin üçüncü fıkrasında dinlenmenin çalışanlar için bir hak olduğu, 56. maddesinde ise herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip bulunduğu, Devlet'in herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak, insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi arttırarak işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenleyeceği belirtilmiştir.

1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin değiştirilen üçüncü fıkrasının iptali istenen dördüncü tümcesi, mahalli idareler ile kamu kurumunda görev yapan ve maaş dışında başka bir yan ödemesi bulunmayan hekimlere, işyeri hekimliği yapma hakkı tanıyan bir düzenlemedir. Ülkemizde birçok kamu kurumunda kurum hekimi bulunmaktadır. 5283 sayılı Yasa ve bu Yasaya dayanılarak çıkarılan Kurum Tabipliklerinin Standardına Dair Tebliğde de belirtildiği üzere kurum hekimleri, basit tıbbi müdahale ve ayakta tedavi gerektiren durumlarda, kurum çalışanlarına poliklinik hizmeti veren kişilerdir. Bu kişiler kuruma bağlı olarak çalıştığından döner sermaye gibi ek gelirleri bulunmamaktadır. Yasakoyucu kurum hekimliğini özendirmek ve buralarda görev yapan hekimlerin maddi yönden mağdur olmalarını engellemek amacıyla, dava konusu kuralda bu hekimler için bir istisna getirerek işyeri hekimliği yapmalarına olanak sağlamıştır. Diğer taraftan bu kural ile yasakoyucu, hekim bulundurması zorunlu olan işyerlerinin bu ihtiyaçlarını, hastanelere göre iş yoğunluğu daha az olan kurum hekimleriyle karşılamayı amaçlamış, sağlık hizmetlerinin dengeli ve yaygın olarak yürütülmesine olanak tanımıştır. İptal konusu tümcenin anlam ve kapsamı ile getiriliş amacı dikkate alındığında, bu kuralın Anayasa'nın 56. maddesinde devlete verilen "*kişilerin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini sağlamak için sağlık kuruluşlarının hizmetlerini, düzenleme, denetleme ve organize etme*" görevlerinin bir sonucu olduğu açıktır.

Dava dilekçesinde, kurum hekimlerine işyeri hekimliği yapma hakkı verilmesinin Anayasanın 50. maddesinin üçüncü fıkrasıyla güvence altına

alınan *"dinlenmek çalışanların hakkıdır"* ilkesine de aykırı olduğu belirtilmiştir. İptal konusu kural incelendiğinde yasakoyucunun işyeri hekimliğini zorunlu kılan bir düzenleme yapmadığı anlaşılmaktadır. Yasakoyucu işyeri hekimliği yapmayı kurum hekimlerinin isteğine bıraktığını belirtmek için tümcede "yapabilir" sözcüğünü kullanmıştır. Dolayısıyla iş yeri hekimliği yapma, kurum hekimleri için bir zorunluluk değil istedikleri zaman kullanabilecekleri bir hak olarak değerlendirilmelidir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 50. ve 56. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 17., 27., 49., ve 60. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

G- Kanun'un 8. Maddesi İle 1219 Sayılı Kanuna Eklenen Ek Madde 12'nin Birinci Fıkrasının Son Cümlesinde Yer Alan (…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı…) İbaresi İle Dördüncü Fıkrasının Birinci Cümlesindeki (…yarısı kendileri tarafından, yarısı…) İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 8. maddesi ile 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan ibarelerde, zorunlu mesleki mali sorumluluk sigorta primlerinin yarısının hekimler tarafından ödenmesinin, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna uygun düşmediği, sosyal güvenlik niteliği ile bağdaşmadığı, ayrıca kuralın, hekimler ve geçindirmekle yükümlü oldukları kişiler üzerinde gelir azaltıcı ve harcama artırıcı etkileri olacağı belirtilerek iptali istenen ibarelerin Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

İptali istenen ibarelerin yer aldığı Ek Madde 12 ile kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tabiplere, diş tabiplerine ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlara, tıbbi kötü uygulama nedeniyle kendilerinden talep edilebilecek zararlar ile kurumlarınca kendilerine yapılacak rüculara karşı sigorta yaptırma zorunluluğu getirilmektedir. Bu

düzenleme ile tıpta kötü uygulamalar neticesinde, sağlık durumu kötüleşen veya sakat kalan veya ölen hasta ve hasta yakınlarının zararlarının karşılanması amaçlanmaktadır.

Ek Madde 12'de, sadece kamuda çalışan hekimler yönünden değil, özel sağlık kurumlarında çalışan veya serbest olarak mesleğini icra eden hekimler yönünden de mesleki mali sorumluluk sigortası yaptırmaları zorunluluğu getirilmektedir. Yaptırılacak sigortaların pirim ödemeleri, kamuda çalışan hekimler için yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı döner sermayesi bulunan kurumlarda döner sermayeden, döner sermayesi bulunmayan kurumlarda, kurum bütçelerinden karşılanacaktır. Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışanların sigorta primleri ise yarısı kendileri tarafından, kalan kısmı ise istihdam edenlerce ödenecektir. Kuralda ayrıca istihdam edenlerce ilgili sağlık çalışanı için ödenen sigorta priminin, hiçbir isim altında ve hiçbir şekilde çalışanın maaş ve sair malî haklarından kesilemeyeceği belirtilmektedir.

İptali istenen ibareler ile anayasaya aykırılık gerekçeleri birlikte ele alındığında, Anayasaya aykırılığın, mesleki mali sorumluluk sigorta sistemine veya bu sigortanın zorunlu olmasına değil, kuralda yer alan primlerin yarısının çalışanlarca karşılanmasına yönelik olduğu görülmektedir. Dünyadaki birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de sadece hekimler yönünden değil, ağır sonuçlar doğurma olasılığı bulunan diğer meslekler için de mesleki mali sorumluluk sigortası uygulaması bulunmaktadır.

Zararı karşılayan kuruluşlar yönünden uygulanan sistemlere bakıldığında; ABD'de zararların özel sigortalar tarafından, İngiltere, Yeni Zelanda ve İsveç'te kamu kuruluşları tarafından, Avustralya ve Fransa'da ise karma bir yapı tarafından karşılandığı görülmektedir. Tıbbi hatalardan doğan zararların finansmanının nereden karşılandığı yönünden uygulanan sistemlere baktığımızda; ABD'de hekimlerin mesleki sigorta pirim ödemeleri ile finanse edildiği, İngiltere ve İsveç'te sağlık kurumlarının katkıları ve kamusal fonlarla, Japonya ve Fransa'da sağlık kuruluşları ve bağımsız sağlık çalışanlarınca, Yeni Zelanda'da ise kamu kaynakları ile finanse edildiği görülmektedir. Bu açıklamalar ışığında her ülkenin kendi sosyal ve ekonomik koşullarına göre bir sistem belirlediği ve bu konuda tekdüze bir uygulamanın olmadığı anlaşılmaktadır.

5947 sayılı Yasa ile getirilen sistemde ise zararların, yarısının kamu kaynakları ile yarısının da çalışanların ödeyeceği sigorta primleri ile karşılanması öngörülerek karma bir yapı benimsenmiştir. Pirim ödemeleri

ile ilgili olarak madde gerekçesinde de "*Çalışanlar ile istihdam edenlerin prim yükünü ve dolayısıyla riski paylaşmalarını teminen primlerin yarısının çalışanlar tarafından ödenmesi öngörülmüştür*" denilmektedir. Yanlış uygulamalar sonucu oluşacak riskin paylaşılmasında hekimlerin katkılarının olması, diğer bir ifade ile zararın tazmininde hekimlerin de prim ödeyerek katkı sağlaması, yasa ile getirilen zorunlu mesleki mali sigorta sisteminin doğasına uygundur.

Ayrıca yanlış uygulama neticesinde oluşan zararın tek bir hekim üzerinde bırakılmadan riskin, kurum ve çalışanı arasında paylaştırılması sağlık hizmetlerinin niteliği ile de yakın ilişki içindedir. Sağlık hizmetleri, muayene ve tedavi aşamalarında farklı hekimler tarafından yürütülen, ani bir edim taşımayan ve belli bir süreye yayılan bir hizmet çeşididir. Diğer taraftan hukukta asıl olan, herkesin kendi zararlı eyleminin sonucuna katlanması gereğidir. Mesleki mali sorumluluk sigorta primlerinin yarısını ödemek suretiyle de olsa bu sorumluluğa katılmak, hekimler için getirilmiş bir güvence olarak görülmelidir. Aksi takdirde kurumlarınca açılacak rücu davalarında mali sorumluluk tamamen hekimlerin üzerinde kalabilecektir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu ibareler Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İbarelerin Anayasa'nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Serdar ÖZGÜLDÜR ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

H- Kanun'un 9. Maddesi İle 3153 Sayılı Radyoloji Radyum Ve Elektrikle Tedavi Ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna Eklenen Ek Madde 1'in İncelenmesi

1- Maddenin Anlam Ve Kapsamı

Geçmişten beri, radyoaktif yöntemler kullanmak suretiyle sağlık hizmeti sunan sağlık personeli, kullanılan yöntemlerden kaynaklı olarak ve bu yöntemlerin sağlığı bozucu etkileri nedeniyle, öteki sağlık personelinden farklı çalışma koşullarına tabi kılınmıştır. Radyasyona maruz kalan personel için farklı çalışma koşulları belirlenmesindeki temel amaç, bu kişilerin maruz kaldığı radyasyon etkisinin minimum düzeye düşürülmesi suretiyle sağlıklarının korunmasıdır. Yasakoyucu bu amaçla bazı yasalarda birçok düzenleme getirmiştir. Getirilen bu düzenlemelere göre, iyonlaştırıcı teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş ve işlemlerde çalışan personele; diğer çalışanlara göre daha az çalışma süresi, çalışma süresi içinde doz limitlerinin aşılması halinde izin hakkı, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni hakkı (657 sayılı DMK m.103) ve çalıştığı her 360

gün için 90 gün fiili hizmet süresi zammı hakkı (5510 sayılı SGK m. 40) verilmiştir.

İptal istemine konu olan 5947 sayılı Yasa'nın 9. maddesindeki düzenleme, iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş veya işlemlerde çalışan personelin haftalık çalışma süresinin 35 saat olduğunu belirten bir kuraldır. Maddede, 35 saat olarak belirtilen süre, haftalık yapılacak azami çalışmanın ne kadar olacağını göstermektedir. Ayrıca Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilen radyasyon dozu limitleri çalışılacak sürenin belirlenmesinde dikkate alınacaktır. Çünkü dava konusu maddenin ikinci tümcesinde doz limitlerinin aşılması durumunda haftalık çalışma süresinin 35 saatin altına düşebileceği anlaşılmaktadır. Maddenin son tümcesinde ise doz limitlerinin aşılmaması için alınması gereken tedbirler ile aşıldığı takdirde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer önlemlerin Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği kural altına alınmıştır.

5947 sayılı Yasa'nın 19. maddesi ile yürürlükten kaldırılmadan önce iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerlerde çalışanlar da dahil olmak üzere, tüm sağlık personelinin haftalık çalışma sürelerine, 2368 sayılı Sağlık Personelinin Tazminat ve Çalışma Esaslarına Dair Kanun'un 2. maddesinde yer verilmişti. Bu maddedeki düzenlemeye göre tüm sağlık personelinin haftalık çalışma süresi kural olarak 45 saat, Yasa'nın 4. maddesindeki haklardan yaralanmayanlar için ise 40 saat olarak belirlenmişti. İyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerlerde çalışan personelin çalışma sürelerinin günlük 5 saat olmak üzere haftalık 25 saat olduğuna ilişkin düzenleme ise 6.5.1939 tarihli Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi Müesseseleri Hakkında Nizamname'nin 22. maddesinde yer almaktaydı.

Yukarıdaki açıklamalardan 5947 sayılı Yasa'nın dava konusu 9. maddesi ile getirilen düzenlemeden önce, iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerlerde çalışan personelin, yasayla belirlenmiş çalışma sürelerinin asgari 40 saat olduğu, günlük 5 saat olmak üzere haftalık 25 saatlik çalışma sürelerinin 1939 tarihli nizamname ile idare tarafından belirlendiği anlaşılmaktadır.

2- Anayasaya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, 5947 sayılı Yasa'nın 9. maddesi ile 3153 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 1 hükmü ile iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş ve işlemlerde çalışan personelin çalışma sürelerinin artırıldığı, günlük çalışma sürelerine yer verilmediği bu

nedenle kuralın, söz konusu alanda çalışan sağlık personelinin sağlığını korumaktan uzak, yaşam ve sağlık hakkını ihlal eden bir düzenleme olduğu belirtilerek Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 17., 49., 50., 56., 90. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 5. maddesinde, "insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama" Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmış, 17. maddesinde, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkına sahip olduğu, 50. maddesinde dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu, 56. maddesinde ise herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip bulunduğu belirtilmiştir.

Dava dilekçesinde kuralın Anayasaya aykırılığı ile ilgili iki konunun üzerinde durulduğu görülmektedir. Üzerinde durulan ilk konu, iyonlaştırıcı radyasyonla çalışan personelin çalışma sürelerinin 25 saatten 35 saate çıkarılması ile ilgilidir. 2368 sayılı Yasa'da tüm sağlık personeli gibi radyasyonla çalışan personel için de haftalık 40 veya 45 saat çalışma süresi öngörülmüş, ancak bu süreler, radyasyonla çalışan personel için idare tarafından yönetmelikle 25 saat olarak belirlenmiştir. Yeni düzenlemede ise radyasyonla çalışan personelin haftalık çalışma süresi 35 saate indirilmiştir. Ayrıca idarenin, dava konusu kurala veya 657 sayılı Yasa'nın 99. maddesine dayanarak çıkaracağı tüzük veya yönetmelikle yasada öngörülen azami çalışma süresinden daha kısa çalışma süreleri belirleyebileceği kural altına alınmıştır.

Diğer taraftan, iptal istemine konu maddenin ikinci tümcesinde, çalışma sürelerinin belirlenmesinde Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilen radyasyon dozu limitlerinin de dikkate alınacağı belirtilmiştir. Yönetmelikte belirlenen radyasyon dozu limitlerinin haftalık 35 saatten daha kısa bir çalışma süresinde aşılması durumunda bu personelin çalışma süresinin Yasada belirlenen 35 saatten daha az olabileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle dava konusu kuralın, radyasyonla teşhis ve tedavi merkezlerinde çalışan personelin maddi ve manevi varlıklarının gelişmesini engelleyen, çalışanların dinlenme haklarını ihlal ederek sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama haklarını sınırlayan bir niteliği bulunmamaktadır.

Dava dilekçesinde üzerinde durulan ikinci konu ise yasayla düzenlenmesi gereken konuların yönetmeliğe bırakılması nedeniyle kuralın Anayasa'nın 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ile ilgilidir.

Anayasa'nın 7. maddesinde "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*" denilmektedir. Yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesi, yasakoyucunun temel ilkeleri koymadan,

çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi, sınırsız, belirsiz bir alanı yönetimin düzenlemesine bırakmamasını belirten bir ilkedir. Ancak yasakoyucu gerektiğinde sınırlarını belirlemek koşuluyla bazı konuların düzenlenmesini idareye bırakabileceği gibi sık sık değişik önlemler alınmasına veya bunların kaldırılmasına gerek görülen ekonomik, teknik veya benzeri alanlarda temel kuralları saptandıktan sonra ayrıntıların düzenlenmesini idareye bırakabilir. Bu durum yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasına göre, kamu personelinin özlük haklarına ilişkin esaslarının kanunla düzenlenmesi gerekmektedir. Yasa ile düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına, genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmez. Ancak yasada temel esasların belirlenerek çerçevesinin çizilmiş olması koşuluyla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların yürütme organının takdir yetkisine bırakılması Anayasa'nın 128. maddesine aykırılık oluşturmaz.

İptal istemine konu Ek Madde 1'in ikinci ve üçüncü tümcelerinde; radyasyon dozu limitlerinin belirlenmesi, doz limitlerinin aşılmaması için alınması gereken tedbirler, doz limitlerinin aşılması halinde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer önlemlerin, Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

Radyasyon doz limitlerinin çalışılan kurum veya bölüme göre farklılık gösterebileceği gibi teknolojik gelişmelerle de bu limitlerin zaman içinde değişmesi olasıdır. Bu nedenle radyasyon doz limitlerinin belirlenmesi veya bu limitlerin aşılmaması için alınacak önlemlerin tespitinin idareye bırakılmasında Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

İdareye bırakılan diğer bir konu ise doz limitlerinin aşılması halinde izinle geçirilecek sürelerin belirlenmesi ile ilgilidir. Radyasyonla tedavi hizmetlerinde çalışan personelin yukarıda da açıklandığı üzere üç ayrı izin hakkı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, devlet memuru olmaları nedeniyle kullanacakları ücretli yıllık izinleri; ikincisi, her yıl, yıllık izinlerine ilaveten kullanacakları bir aylık sağlık izni (657 sayılı DMK m.103); üçüncüsü ise dava konusu fıkrada yer verilen ve doz limitlerinin aşılması halinde kullanacakları izin. Bu izinlerden yıllık ücretli izin, devlet memuru olmakla; sağlık izni ise radyasyonla teşhis veya tedavi yapılan bir bölümde çalışmakla hak kazanılan izinlerdir. Dava konusu kuralda yer verilen ve radyasyon doz limitlerinin aşılması halinde izinle geçirilecek süre için aynı şeyleri söylemek olanaklı değildir. Her şeyden önce bu iznin kullanılması, çalışan üzerinde belirlenen radyasyon doz limitlerinin aşılması koşuluna

bağlıdır. Belirlenen doz limitlerinin aşılmadığı dönemlerde çalışan için böyle bir izin hakkının doğmayacağı açıktır.

Diğer taraftan iyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerlerde, radyasyon doz limitlerinin aşılması halinde kullanılacak iznin süresi, aşılan dozun oranına bağlı olarak değişkenlik gösterecektir. Aşılan radyasyon doz oranı çok az olduğunda, kullanılacak izin süresi saatle ifade edilebilirken, bu oranın artması durumunda gün, belki haftalarla ifade edilen bir izin söz konusu olabilecektir. Bu nedenle kullanılması doz limitlerinin aşılması koşuluna bağlı olan ve aşılan doz oranına göre değişkenlik gösterecek izin süresinin ayrıntılı olarak yasada belirlenmesi olanaklı olmadığından, bu konunun düzenlenmesinin yürütme organının takdir yetkisine bırakılması Anayasaya aykırılık oluşturmaz.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 5., 7., 17., 50., 56. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 49. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

I- Kanun'un 12. Maddesi İle 926 Sayılı Yasa'nın Ek 17. maddesine Eklenen (Ç) Fıkrasındaki İbare ve Bentlerin İncelenmesi

1- Fıkranın Birinci Bendinde Yer Alan "…Geçmemek Üzere…" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile 926 sayılı Yasa'nın Ek 17. Maddesine eklenen (Ç) fıkrasının birinci bendindeki dava konusu ibarenin, Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışan öğretim üyeleri, bölüm başkanları ve servis şefleri ile akademik unvanı olmayan uzmanlar arasında belirgin bir ücret farkı getirmeyerek, görülen hizmetin niteliği ve niceliği dikkate alınmaksızın azami oranlarda eşitlik sağlandığı, ayrıca idareye kuralda belirlenen üst sınıra bağlı kalmak kaydıyla tazminat oranlarını belirleme yetkisi verildiği belirtilerek, kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 10., 55. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, Anayasa'nın ve yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

926 sayılı Kanun'un ek 17. maddesine eklenen (Ç) fıkrası, Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görev yapan öğretim üyesi tabip, uzman tabip, uzman diş tabibi, tabip, diş tabibi ve tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen dallarda bu mevzuat hükümlerine göre uzman olanlara, sağlık hizmetleri tazminatı ödenmesini düzenleyen bir kuraldır. Söz konusu tazminatın yer aldığı (Ç) fıkrasının birinci bendinde, sağlık hizmet tazminatı oranları, orgeneral aylığına endeksli olarak, tabiplerin rütbe ve unvanları esas alınarak belirlenmiş, ayrıca ödenecek miktarın bu kişilerin hizalarında gösterilen oranları geçemeyeceği belirtilmiştir. Yasakoyucunun, çalışan personele ücret veya benzeri bir ödeme yapılamasını öngörürken, hizmetin niteliği ve niceliğinin yanı sıra ülkenin ekonomik ve mali kaynaklarını gözeterek üst (tavan) sınır belirlemesi takdir yetkisi içindedir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu ibare Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

İbarenin Anayasa'nın 6., 7., 10., 55. ve 128. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

2- Fıkranın İkinci Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile 926 sayılı Yasa'nın Ek 17. Maddesine eklenen (Ç) fıkrasının ikinci bendinin, sivil kadrolarda çalışan öğretim üyesi tabiplere tazminat ödenmesine ilişkin olduğu, bu düzenlemenin GATA'da, tıpta uzmanlık mevzuatında belirtilen temel tıp bilimlerine ait dallarda doktora yapan öğretim üyelerini kapsamadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 10., 55., 130., 131. ve 132. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Fıkranın iptali istenen ikinci bendinde yasakoyucu, TSK kadrosunda görevli sivil öğretim üyesi tabipler ile uzman veya uzman olmayan tabip ve diş tabiplerine en yüksek devlet memuru aylığına endeksli olarak, sağlık hizmetleri tazminatı ödenmesini öngörmüştür. Yasakoyucu ayrıca, bu kişilerin unvan ve statülerine bağlı bir oran saptayarak, ödenecek tazminat miktarının hizalarında gösterilen oranları geçemeyeceğini belirtmiştir.

Dava konusu kural, askeri hastanelerde çalışan tüm sivil tabipleri içine alacak bir düzenleme niteliğindedir. Yasakoyucu, bu kuralda askeri hastanelerde çalışan öğretim üyelerinin yanında, 657 sayılı Yasa'ya göre çalışan tabiplerin de sağlık hizmetleri tazminatından yararlanmasını öngörmüştür. Bu açıdan bakıldığında unvanı veya statüsü ne olursa olsun, dava konusu kuralın kapsamı dışında kalan sivil tabip olmadığı açıktır.

Ayrıca bu kuralla getirilen sağlık hizmetleri tazminatının, Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görevli sivil personelin, hekim sıfatıyla hastalara verdikleri sağlık hizmeti koşuluna bağlı bir ödeme olduğu da anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi, aynı hukuki durumda bulunanlar için söz konusudur. Aynı durumda bulunanların aynı, ayrı durumda bulunanların ayrı kurallara bağlanması eşitlik ilkesini zedelemez. Yukarıda da ifade edildiği gibi, sağlık hizmetleri tazminatı, GATA'da öğretim üyesi olarak görev yapmanın değil "tabip" olma statüsünün bir sonucudur. Sivil ve askeri tabipler ile tabip olmayan ancak temel tıp bilimlerinde doktora yapmış olanlar aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından düzenlemenin eşitlik ilkesine aykırılık oluşturduğundan söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 55., 130., 131. ve 132. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

3- Fıkranın Üçüncü Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile 926 sayılı Yasa'nın Ek 17. Maddesine eklenen (Ç) fıkrasının üçüncü bendindeki düzenleme ile sağlık hizmetleri tazminatının oranları ile usul ve esaslarını belirleme yetkisinin yürütmeye bırakıldığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

926 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesine eklenen (Ç) fıkrasının dava konusu üçüncü bendi, fıkranın ilk iki bendinde asker ve sivil hekimlere ödenmesi öngörülen sağlık hizmetleri tazminatının, oranları ile usul ve esaslarının Maliye Bakanlığının görüşü, Genelkurmay Başkanlığının uygun görüşü üzerine Milli Savunma Bakanlığınca belirleneceğini öngören bir kuraldır. Bu kural uyarınca sağlık hizmetleri tazminatı oranları dava konusu bentte belirlenen ilkeler çerçevesinde idare tarafından belirlenecektir.

Anayasanın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin sosyal bir hukuk devleti olduğu; 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği, 128. maddesinde ise memurların ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

926 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesine eklenen (Ç) fıkrasının birinci ve ikinci bendinde Yasakoyucu sağlık hizmetleri tazminatı alacak olan kişileri rütbe ve statülerine göre ayırarak, bunlara ödenecek tazminat oranın alt ve üst sınırını belirlemiş, ayrıca tazminatın hesaplanmasında esas alınacak kıstas aylığa da yasada yer vermiştir. Dava konusu üçüncü bentte ise; personelin rütbesi, unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, görev yeri ve özellikleri, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamaları ile riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurlarını ölçüt olarak belirleyip, idareye bırakılan alanın çerçevesini çizerek ödenecek tazminatın, yapılan işin niteliği ile çalışanların özelliklerine göre somutlaştırılması konusunda yetki vermiştir. Bu durumda konunun genel çerçeve ve esaslarının yasada saptanmış olması nedeniyle ayrıntı ve uzmanlık gerektiren konuların idarece düzenlenmesi için yetki verilmesinde Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın, 6. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

Serdar ÖZGÜLDÜR bu görüşe katılmamıştır.

J- Kanun'un 13. Maddesi İle 926 Sayılı Yasa'ya Eklenen Ek Madde 26'nın İncelenmesi

Dava dilekçesinde 5947 sayılı Yasa'nın 13. maddesi ile 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26 da, GATA ve TSK'ya bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında öğretim üyesi veya tabip ihtiyacı doğması halinde bu kurumlarda görevlendirilecek hekimlere görevlendirildikleri yere gitmeme hakkı tanınmamasının zorla çalıştırma niteliğinde olduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 13., 18. ve 90. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5947 sayılı Yasa'nın 13. maddesiyle 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın birinci fıkrasında, GATA ve bağlı eğitim hastaneleri ile TSK'ya bağlı sağlık kurum ve kuruluşlarında tabip veya öğretim üyesi ihtiyacı doğması halinde belirli bir dönem için veya ihtiyaç duyulması halinde haftanın belirli gün veya saatlerinde veya belirli vakalar ve işler için TSK Sağlık Komutanlığının talebi üzerine, Sağlık Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu tarafından öncelikli olarak görevlendirme yapılacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 18. maddesinin birinci fıkrasında hiç kimsenin zorla çalıştırılamayacağı belirtilmiş ve angarya yasaklanmıştır. Çalışma ve iş görme kişinin serbest iradesiyle yüklendiği bir faaliyet ve yükümlülüktür.

Ancak bazı zorunlu hallerde sağlık hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi için kamu çalışanlarının başka bir kurumda geçici olarak görevlendirilmesi zorla çalıştırma olarak nitelendirilemez.

Dava konusu kuralda yasakoyucu, döner sermaye geliri olmayan ve belli bir hiyerarşi içinde yönetilen TSK'ya bağlı hastanelerde, tabip ihtiyacı olması halinde çalışacak hekimlerin talebini beklemenin, askeri sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde zafiyete neden olacağını öngörerek ilgilinin talebi olmaksızın görevlendirme yapılmasını kurala bağlamıştır. Ayrıca er, erbaş ve rütbeli personelin tedavilerinin askeri hastanelerde yapılmasında yürütülen hizmetin niteliğinden kaynaklanan zorunluluk bulunması nedeniyle bu hastanelerdeki tabip ihtiyacının öncelikle ve talep olmaksızın karşılanması gerekmektedir. Diğer taraftan askeri hastanelerde görevlendirilecek öğretim üyesi veya tabiplerin haftalık çalışma sürelerinin üniversite ve devlet hastanelerinde çalışanlarla aynı olması dikkate alındığında dava konusu kuraldaki düzenlemenin zorla çalıştırma niteliğinde olmadığı ve angarya sayılamayacağı açıktır.

Belirtilen nedenlerle dava konusu kural Anayasa'nın 18. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 13. ve 90. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

K- Kanun'un 20. Maddesinin (b) Bendindeki "…ve (d)…" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 5947 sayılı Yasa'nın 20. maddesinin (a) bendi ile üniversitelerde görev yapan öğretim üyelerinin mesai dışında mesleklerini icra etme haklarının bir yıl uzatıldığı, maddenin (b) bendinde Gülhane Askeri Tıp Akademisi öğretim üyelerine sadece altı aylık bir süre tanındığı belirtilerek, dava konusu ibarenin Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenen *"ve (d)"* ibaresinin yer aldığı 20. madde, 5947 sayılı Yasa'nın yürürlük maddesidir. Bu maddedeki düzenlemeye göre Yasa'nın; 3. maddesi, 5. maddesiyle değiştirilen 2547 sayılı Kanunun 58. maddesinin (c) bendinin (2) numaralı alt bendinin son paragrafı hariç olmak üzere 5. maddesi ile 19. maddenin (b) ve (e) bentleri yayımı tarihinden bir yıl sonra, 30 Ocak 2011 tarihinde; 1. maddesiyle değiştirilen 209 sayılı Kanunun 5. maddesinin yedinci fıkrası hariç olmak üzere 1. maddesi ile 2, 7, 8, 12, 13, 14. maddeleri ve 19. maddenin (a), (c) *ve (d)* bentleri yayımı tarihinden altı ay sonra, 30 Temmuz 2010 tarihinde; diğer hükümleri ise yasanın yayım tarihi olan 30 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yasakoyucu üniversitelerin tam gün sistemine göre çalışmasını öngören düzenlemelerin bir yıl sonra, Sağlık Bakanlığına bağlı kurum ve kuruluşlar ile GATA ve askeri hastanelerde ise Yasa'nın yayımlandığı tarihten itibaren altı ay sonra tam gün sistemine geçilmesini öngörmüştür. Yasal bir düzenlemenin yapılmasında kural, o düzenlemenin derhal yürürlüğe girmesidir. Ancak yasakoyucu bazen sistem değişikliği içeren düzenlemelerde, hukuk devletinin gereği olan hukuki güvenlik ve istikrar ilkeleri uyarınca, çalışanların yeni sisteme uyum sağlayabilmeleri için yasanın yürürlülük tarihini erteleyebilir. Dolayısıyla bir yasanın ne zaman yürürlüğe gireceğinin tespiti yasakoyucunun takdir yetkisi içindedir.

Ayrıca özel muayenehane işleten asker öğretim üyeleri ile üniversitede kısmi statüde çalışan öğretim üyeleri aynı hukuksal durumda olmadıklarından aralarında eşitlik karşılaştırması yapılamaz.

Açıklanan nedenlerle dava konusu ibare Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

V- İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanarak, beşinci fıkrasında Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görürse yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmektedir.

21.01.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesi ile değiştirilen, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin dördüncü fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu

fıkraya ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 16.7.2010 gününde karar verilmiştir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN İNCELENMESİ

21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

1- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresi, 16.7.2010 günlü, E. 2010/29, K. 2010/90 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu ibarenin, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASINA, Haşim KILIÇ ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasına ilişkin iptal hükmünün süre verilerek yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu fıkranın YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin ikinci fıkrasının birinci tümcesinin yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

4- 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin, yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

5- 3. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 36. maddesinin;

a- Birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarına,

b- İkinci fıkrasının ikinci tümcesine,

6- 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerine,

7- 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasına,

8- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen;

a- İkinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … aşağıdaki …" ibaresine,

b- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesine,

9- 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin;

a- Birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresine,

b- Dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı …" ibaresine,

10- 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'ine,

11- 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının;

a- Birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresine,

b- İkinci paragrafına,

c- Üçüncü paragrafına,

12- 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'sına,

13- 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresine,

yönelik iptal istemleri, 16.7.2010 günlü, E. 2010/29, K. 2010/90 sayılı kararla reddedildiğinden, bu madde, fıkra, bent, tümce, bölüm ve ibarelere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

16.7.2010 gününde karar verildi.

VII- SONUÇ

21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

A- 1- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin;

a- İkinci fıkrasının birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Şevket APALAK ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- İkinci fıkrasının ikinci tümcesi ile birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

4- 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

5- 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Engin YILIDIRIM ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

6- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen;

a- İkinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- İkinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … aşağıdaki …" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

7- 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin;

a- Birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresinin,

b- Dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı …" ibaresinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

8- 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

9- 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının;

a- Birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresinin,

b- İkinci paragrafının,

c- Üçüncü paragrafının,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

10- 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

11- 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama

Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu fıkraya ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

16.7.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- 5947 sayılı Yasa'nın 3. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin dava konusu ikinci fıkrasının birinci cümlesinde devamlı statüde görev yapan öğretim elemanlarının Yüksek Öğretim Kanunu ve diğer kanunlarda belirlenen görevler ve telif hakları hariç olmak üzere, yükseköğretim kurumlarından başka yerde ücretli veya ücretsiz, resmi veya özel başkaca herhangi bir iş göremeyecekleri ve serbest meslek icra edemeyecekleri belirtilmiştir.

Anayasa'nın 130. maddesinde üniversiteler konusunda yasama organını bağlayan ilkelere özel olarak yer verilmiş ve üniversitelerin, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacıyla kurulduğu, bu nedenle öğretim üyeleri ve yardımcılarının her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilecekleri belirtilmiştir. Maddede yasama organını bağlayan ilkeler, üniversitelerin özerkliği ve öğretim üyelerinin bilimsel araştırma ve faaliyetleri ile ilgilidir. Dolayısıyla Anayasada, üniversitelerin diğer kamu kurumlarından farklı değerlendirilmesi ve öğretim üyelerine de kamu görevlisi olmakla birlikte genel sınıflandırma içinde ayrı bir yer verilmesi, üniversitelerin ve öğretim üyelerinin bilimsel araştırma ve yayın

faaliyetleriyle ilgilidir. Anayasada belirtilen bu konular dışında öğretim üyelerini diğer kamu görevlilerinden ayrıcalıklı kabul etmeye imkân yoktur.

5947 sayılı Yasa'nın genel gerekçesi, dava konusu cümlenin yer aldığı madde gerekçesi ve meclis görüşme tutanakları incelendiğinde kuraldaki sınırlamanın, üniversitede görev yapan öğretim elemanlarının bilimsel faaliyetleri ile ilgili olmadığı, genelde tüm öğretim elemanlarını ilgilendirmekle birlikte özelde tıp fakültelerinde görevli olan ve mesleğini serbest olarak da icra eden profesör ve doçentlerin çalışma koşullarıyla ilgili olduğu açıktır. Dolayısıyla yasanın anlam ve kapsamı dışında kalan ve yapılış amacına uygun olmayan bir değerlendirme yapılarak kuralın Anayasa'nın 130. maddesine aykırılığı olduğu söylenemez.

Ayrıca Yasakoyucu, Anayasa'nın 130. maddesinde üniversitelere verilen, ülke ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirme, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapma gibi görevlerin yerine getirilmesi amacıyla kamu görevlisi olan ve devamlı statüde çalışan öğretim elemanlarının çalışma düzenine ilişkin kuralları belirleme yetkisine sahiptir. Bu nedenle dava konusu kuralda Yasakoyucu, dışarıda serbest çalışma olanağı yönünden ayrım yapılmaksızın tüm öğretim elemanlarının eğitim ve öğretimin bütünlüğü yanında, özellikle yeni kurulan üniversitelerde, temel eğitimin güçlenmesine olanak sağlayabilecek şekilde mesailerini üniversiteye özgülemelerini öngörerek çalışma düzenine ilişkin belirlediği kuralların Anayasada yer alan bilimsel özerkliğe aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

2- 5947 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle 2547 sayılı Yasaya eklenen Geçici Madde 57 de yasakoyucu üniversitelerde kısmi statüde görev yapan öğretim üyelerinin herhangi bir koşula bağlı olmaksızın kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl içinde talepte bulunmaları halinde devamlı statüye geçirileceğini belirtmiş, dava konusu ikinci cümlede ise bu süre içerisinde talepte bulunmayanların istifa etmiş sayılacağını kurala bağlamıştır. Yasakoyucu 5947 sayılı Yasa'nın 3. maddesiyle değişik 2547 sayılı Yasa'nın 36. maddesinde kısmi statüde çalışmaya yer vermediği için değişikliğin yapıldığı tarihte bu statüde çalışanların durumlarının belirlenmesi amacıyla dava konusu kuralı getirdiği anlaşılmaktadır.

Kamu hizmetine girişin ve hizmet içinde yükselmenin koşulları, statü hukukunun gereği olarak kanunlarla belirlenmektedir. Bu durum Anayasa'nın kamu hizmetine girme hakkının düzenlendiği 70. maddesi ile kamu hizmeti görevlileriyle ilgili genel ilkelerin düzenlendiği 128. maddesinden kaynaklanan bir zorunluluktur. Yasakoyucu kamu hizmetinde, görevin gerektirdiği çalışma düzeninin saptanmasını, saptanmış

niteliklerin değiştirilmesini veya yürütülen memuriyetin sona ermesine ilişkin koşulları Anayasa çerçevesinde kalmak kaydıyla, takdir edebilme ve belirleme yetkisine sahiptir.

Yasakoyucu bu yetkisine dayanarak 5947 sayılı Yasa ile üniversitelerde kısmi statüde çalışmaya son vererek bu statüde çalışan öğretim elemanlarının devamlı statüye geçmeleri için bir yıllık süre öngörmüştür. İptal istemine konu tümcede ise kısmi statüde çalışanların devamlı statüye geçmek istememeleri halinde hukuki durumlarının belirsizliğini ortadan kaldıran bir kural getirmiştir. Bu kural gereğince kısmi statüde çalışanlardan, öngörülen sürede devamlı statüye geçme konusunda talepte bulunmayanların istifa etmiş sayılacağı belirtilmiştir. Yasakoyucunun devamlı statüye geçme konusunda talepte bulunmamayı, istifa etmek şeklinde bir irade beyanı kabul ederek böyle bir kural öngördüğü açıktır.

Ayrıca dava konusu cümlenin yer aldığı kuralda yasakoyucu kısmi statüde çalışanların, devamlı statüye geçmeleri konusunda bir yıllık geçiş süreci öngörmek suretiyle, kişilere sosyal ve ekonomik olarak yeni duruma uyum sağlamalarına imkânı tanımıştır. Kısmi statüde çalışmanın üniversite yönetim kurulunun görüşü ve rektörün kararı ile iki yıllık dönem için öngörülmüş olması ve bu statünün, çalışanlar açısından kazanılmış hak oluşturmadığı düşünüldüğünde iki yıllık bir çalışma için kuralda öngörülen bir yıllık geçiş süresinin hukuk devletinin gereği olan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkelerine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

3- Yasakoyucu, iptali istenen ibarenin yer aldığı maddede, kamuda çalışan hekimler için yeni bir çalışma sistemi getirmektedir. Kamu ve özel sağlık hizmetlerinin ayrı organize edilmesi temeline dayandırılan bu sistemde, kamuda ve özelde çalışan hekimler için bazı sınırlamalar getirilmiştir. Yasakoyucu özel sağlık hizmeti sunumunun, kamu kurum ve kuruluşlarının kaynakları ve imkanları kullanılmadan gerçekleştirilmesi için de maddenin ikinci fıkrasının alt bentlerinde bazı kurallar belirlemiştir.

Anayasa'nın 17. maddesinin ilk fıkrasında da herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, 56. maddesinin üçüncü fıkrasında ise "*Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi arttırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler*" denilerek devlete, herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirmesi için gerekli şartları hazırlama, kişilerin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama görevi verilmiştir. Yasakoyucu devlete verilen bu görevin gereği olarak, kısmi

çalışmanın yasa gerekçesinde yer verilen sakıncalarını ortadan kaldırmak, hasta-hekim ilişkisini muayene ile sınırlandıran çalışma sistemine son vermek, hekimlerin hastalarını gereği gibi takip edebilmeleri ve geri ödeme kuruluşlarınca kullanılan kamu kaynaklarının yerinde harcanabilmesi için gerekli gördüğü önlemleri almak amacıyla, hekimlerin çalışma koşullarını bazı kayıtlara tabi tutarak dava konusu ibarenin de yer aldığı 5947 sayılı Yasa'nın 6. maddesinde yeni bir çalışma sistemi getirmiştir.

Anayasa Mahkemesinin değişik kararlarında da vurgulandığı üzere, Anayasada bir konuyla ilgili olarak bağlayıcı (emredici ya da yasaklayıcı) kurallar yoksa Anayasal ilkelere (eşitlik, kazanılmış haklara saygı, kanunla düzenleme gibi) aykırı olmamak koşuluyla bu konunun düzenlenmesinin yasakoyucu'nun takdir yetkisine bırakıldığının kabulü gerekir. Buna göre bireylerin yaşama, maddi ve manevi varlıklarını geliştirme haklarına bağlı olarak Anayasa'nın 56. maddesinde devlete verilen görevlerin yerine getirilmesine ve sağlık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin yöntemin belirlenmesinin yasakoyucunun takdir yetkisi içinde kaldığının kabulü gerekir.

Ayrıca kamuda çalışan hekimler için getirilen yeni çalışma sisteminin, sağlık hizmetlerinin sunumunda kamunun etkinliğini artırmak ve kamu kaynaklarının verimli kullanılması ile herkesin eşit olarak bu hizmetlerden yararlanmasını sağlamak gibi yasakoyucunun öngördüğü amaçların gerçekleşmesine uygun olup olmadığının değerlendirmesi Anayasa yargısının konusu dışında kalmaktadır. Dolayısıyla bu konuda yapılacak değerlendirmeler yasama organın yetkisine müdahale niteliği taşır.

Diğer taraftan kamu idaresi ve bu idare ile kamu hizmeti görenler arasındaki ilişkiler, özellikle hizmete alınma, yükselme, hizmet sunum şartlarının belirlenmesi ve hizmetten ayrılma gibi konular ve öteki özlük hakları objektif hukuki tasarruflarla, başka bir deyimle 'kural tasarruflarla' düzenlenir. Bu tasarrufların ana çizgileri Anayasada ve özellikle; Anayasanın 123–129. maddelerinde gösterilmiştir. İdare ile memur arasındaki bağlantı, özel hukukta olduğu gibi karşılıklı anlaşmalardan doğan sözleşmelerle değil, kamu hizmetinin gereklerine göre önceden düzenlemiş bu statüer kural-tasarruflarla sağlanır. Diğer hukuk alanlarında olduğu gibi kamu hukuku alanında da Anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik gibi düzenleyici tasarruflarla konmuş kurallar, kamu hizmetinin gerekleri, gereksinmeleri gibi nedenlerle ve kondukları yöntemlere uyulmak, anayasaya ve yasalara uygun düşmek kaydıyla her zaman değiştirilebilirler veya kaldırılabilirler. Tersine bir kural getirilmekçe bu değişimden doğan yeni duruma uymak, o statü içindeki herkes, her kamu görevlisi için

zorunludur. Bu nedenle statü hukukuna tabi olan kamu personelinin hizmet sunum koşullarıyla ilgili düzenlemeler içeren iptal istemine konu ibarenin Anayasaya aykırı bir yönü bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar nedeniyle dava konusu kuralların Anayasa aykırı bir yönü bulunmadığı kanısına vardığımdan, iptallerine dair çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkan
Haşim KILIÇ

DEĞİŞİKOY VE KARŞIOY GEREKÇESİ

11.4.1928 günlü 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin, 5947 Sayılı Yasa'nın 7. maddesiyle değiştirilen ikinci ve üçüncü fıkraları ile kısmi zamanlı çalışma kaldırılarak kamuda çalışan hekimlere tam gün çalışma koşulu getirilmiş, mesleğini serbest olarak icra etmek isteyen hekimlerin de kamuyla bağlantıları kesilmiştir.

Anayasa'nın 128. maddesinde, "Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür" denilmektedir. Sağlık hizmetlerinin Devletin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğu aslî ve sürekli görevler kapsamında bulunduğu, kamuda çalışan hekimlerin de memur statüsü içinde yer aldığı açıktır. Ancak, Eğitim, Araştırma ve Uygulama Hastanelerinde, sağlık hizmetleri yanında eğitim ve öğretim faaliyetlerini de yürüten hekimlerin, idare hukuku bakımından memur kapsamında bulunsalar da üniversite öğretim üyeleri ve yardımcıları gibi üstlendikleri görev ve sorumluluk bakımından memur tanımına girmedikleri kendine özgü bir statüye sahip oldukları görülmektedir. Buna göre, belirtilen statüde görev yapanların özlük hakları düzenlenirken onların, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, bilime hizmet etmek gibi özelliklerinin de gözetilmesi, kamu hukuku kurallarına bu doğrultuda etki ve değer kazandırılması gerekir.

Dava konusu düzenleme ile söz konusu sağlık kuruluşlarında çalışanların statüleri üstlendikleri görevin niteliğiyle bağdaşmayacak biçimde sınırlandırıldığından, ayrıca kişinin, Anayasa'nın 17. maddesi ile güvence altına alınan yaşam hakkı kapsamında kendi hekimini seçmesine

olanak verecek biçimde de yapılandırılmadığından, sağlık hizmeti veren ve alanlar yönünden Anayasal güvencelerin ve dengelerin gözetilmediği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle 1219 Sayılı Yasa'nın 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasında yer alan dava konusu ibarenin iptaline ilişkin çoğunluk görüşüne belirtilen farklı gerekçe ile katılıyorum.

Öte yandan, 12. maddenin değiştirilen ikinci fıkrasının ilk tümcesindeki, "aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki" ibaresinin tümünün iptali istendiği halde sadece "aşağıdaki" sözcüğü dışında kalan bölümünün iptaline karar verilmiştir. Böylece, söz konusu tümceye yeni bir anlam ve içerik kazandırılmıştır.

Anayasa'nın 153. maddesinde, "Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez" denilmekte, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesinde ise Anayasa Mahkemesi'nin taleple bağlı olduğuna işaret edilmektedir.

Bu durumda, iptal veya itiraz yoluyla yapılan başvurularda "istem" belirli sözcük, ibare veya tümcelerle sınırlandırıldığı halde bunların, bazı kelimeleri iptal edilerek Anayasa'ya uygun hale getirilmeleri, yasa koyucunun öngörmediği yeni bir kural oluşturulması sonucunu doğurduğundan, Anayasa'ya aykırı olduğu saptanan kuralın, istem doğrultusunda tümünün iptal edilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu ibarenin tümünün iptali gerektiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

KARŞI OY

Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 7. maddesiyle 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan **"…. aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …"** sözcüklerinin; Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptal edilmesi için başvurulmuştur.

Bu başvuru **"…. bentlerden yalnızca birindeki …"** sözcükleri yönünden Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş, ancak; **"…aşağıdaki …"** sözcüğü yönünden bu istem reddedilmiştir.

Anayasa'nın 153. maddesinin ikinci fıkrasında *"Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez."* denilmektedir.

İptal başvurusu, iptali istenilen sözcükler bölünmek ve **"…aşağıdaki …"** sözcüğü iptal edilmemek suretiyle, maddede belirtilen sağlık kurum ve kuruluşlarının tamamında mesleğin icra edilmesini sağlayacak biçimde yeni bir uygulamaya yol açılmıştır.

Bu durum Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır.

Açıklanan nedenle **"…aşağıdaki …"** sözcüğünün de iptali gerekir.

Üye
Mehmet ERTEN

KARŞIOY GEREKÇESİ

21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile 926 sayılı Kanun'un Ek 17. maddesine eklenen (ç) fıkrasının birinci bendinde; Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında bulunan askeri sağlık personeline, rütbelerine göre ödenmesi öngörülen sağlık hizmetleri tazminatının, orgeneral aylığına indeksli olarak çizelgede gösterilen oranları geçemeyeceği belirtilmekte, ancak ödenecek asgari tazminat sınırı gösterilmemektedir. Bir örnek olmak üzere, sözkonusu çizelgede belirtilen öğretim üyesi bir tabip albayın alabileceği "azami" sağlık hizmetleri tazminatı, orgeneral aylığının brüt tutarının %550'si olup, alabileceği "asgari" miktar belirtilmediğinden; teorik olarak bu sağlık personeline %1 ödeme yapılabilecek demektir. Diğer bir deyişle, %1 ile %550 arasında idarenin takdirine bıkarılmış bir tazminat söz konusudur. Bu saptama ışığında, iptali istenen birinci bentteki "geçmemek üzere" ibaresi ölçülü ve belirli olmadığından ve askeri sağlık personeli bakımından bir güvence sağlamadığından; kural Anayasa'nın 2. maddesinde öngörülen hukuk devleti ilkesine aykırı olup iptali gerekir.

(ç) fıkrasının ikinci bendi yönünden de aynı gerekçe geçerli olup; Türk Silahlı Kuvvetleri kadrolarında görevli sivil öğretim üyesi tabipler

bakımından da aynı ölçüsüzlük ve belirsizlik sözkonusudur. Bu bakımdan, ikinci bentteki "…geçmemek üzere…" ibaresinin de iptali gerekir.

(ç) fıkrasının üçüncü bendinde, ödenmesi öngörülen sağlık hizmetleri tazminatının oranları ile usul ve esasların, belirtilen kriterler gözetilerek Maliye Bakanlığı'nın görüşü, Genelkurmay Başkanlığı'nın uygun görüşü üzerine Milli Savunma Bakanlığı'nca belirleneceği öngörülmektedir. Yukarıda belirtildiği üzere, %1 ile %550 arasında hukuken kabulü mümkün olmayacak bir takdir aralığına yer veren, belirtilen üç kamu idaresi arasında uzlaşma olmaması halinde tazminat ödenmesini imkânsız hale koyan, kamu personeli bakımından yeterli güvence öngörmeyen bu düzenleme de Anayasa'nın 7 ve 128/2. maddelerine açıkça aykırı olup, iptali gerekir.

Açıklanan nedenlerle, anılan fıkra ve bentlere ilişkin iptal isteminin reddi yolundaki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

EK GEREKÇE

21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Kanun'un dördüncü fıkrası, Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (rehabilitasyon) Tesislerinde görev yapan sağlık personeline döner sermaye gelirlerinden yapılacak ek ödemeleri düzenlemektedir. Çoğunluk iptal gerekçesinde, yapılacak sözkonusu ödemelerin alt sınırının bulunmaması Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülmüştür. Bu gerekçeye katılmakla birlikte, kamu hastanelerinde görevli sağlık personelinin temel aylığının neredeyse iki üç katına ulaşabilen bir ödemenin bu şekilde farazi bir gelir kalemine bağlanması, ilgili döner sermayenin zorunlu giderleri karşılayamaması ve personele ödemede zaafiyetle karşılaşılması halinde, emeğin karşılığı olan bir ödemenin yapılamayacak hale gelmesi, uygulamada her zaman ortaya çıkabilecektir. Bir sosyal hak olan sağlık hakkının yaşama geçirilmesinde çok önemli rol oynayan sağlık görevlilerinin insan sağlığı ile ilgili yoğun mesailerinin karşılığını tam olarak alabilmeleri ve bunun maaş olarak kendilerine yansıtılması gerekliyken; maaşın düşük tutulup, kalan gelirlerinin döner sermaye gelirleri gibi farazi bir kaleme bağlanması, üstelik bu kalem gelirlerinin gerçek manada sosyal güvenliklerine yansıtılmayarak, emekliliklerinde almaları gereken aylıkların da bu nedenle düşük kaldığı izahtan varestetir.

Açıklanan nedenle, Anayasa'nın 49. maddesine de aykırı düşen kuralın bu gerekçeyle de iptali gerektiğini değerlendiriyorum.

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- 21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Kanun'un 8. maddesiyle 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'a eklenen Ek Madde 12 ile kamu sağlık kurumları ile özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan veya mesleklerini serbest olarak icra eden tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar için, tıbbi kötü uygulama sebebi ile kişilere verebilecekleri zararlar ile bu sebeple kendilerine yapılacak rücuları karşılamak üzere mesleki mali sorumluluk sigortası yaptırma zorunluluğu getirilmiş ve iptal davası dilekçesiyle anılan maddenin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen, kamu sağlık kurum ve kuruluşlarında ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışanların sigorta primlerinin yarısının kendileri tarafından ödeneceğine ilişkin ibarelerin iptali talep edilmiştir.

Anayasa'nın 40/3, 125/6 ve 129/5. maddelerinin açık düzenlemeleri karşısında, "kamu" sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan sayılan sağlık personelinin bu görevleri esnasında tıbbi kötü uygulama sebebi ile kişilere verebilecekleri zararlar bakımından kendilerine karşı ilgililerce tazminat davası açılabilmesi mümkün değildir. Öğreti ve idari yargı uygulamasında açıkça belirtildiği üzere, "idarenin ajanı" sıfatıyla üçüncü kişilere verilen bu zararlar ifa edilen kamu görevinden soyutlanamaz ve bir "görev kusuru" teşkil ettiklerinden, bu zarara yol açan sağlık personeline karşı değil, ancak bir tam yargı davası biçiminde ve sözkonusu ajanı (sağlık mensubunu) istihdam eden idareye karşı açılacak bir dava ile bu zararların tazmini talep edilebilir. Bu anayasal sistem uyarınca, muhatap öncelikle hizmetin sahibi idare olup; idari yargı yerince bir hizmet kusuru ya da kusursuz sorumluluk tespiti yapılmadan, maddede belirtilen kamu sağlık personelinden "ileride ya böyle bir zarara sebebiyet verirse" faraziyesine göre öngörülen mesleki mali sorumluluk sigortası priminin yarısının, kamu görevlisi statüleri devam ettiği sürece alınmaya devam edilecek olması Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Sigortacılık sisteminin esasını irade serbestisi teşkil etmekle beraber, kamu yararı gibi nedenlerle yasa koyucunun kimi durumlarda zorunlu sigorta öngörmesi elbet tek başına Anayasa'ya aykırılık teşkil

etmez. Nitekim karayolunda seyredecek taşıtlar yönünden böylesine bir mecburi mali sorumluluk sistemi mevcuttur. Ancak, yukarıda ifade edildiği üzere, bu konuda Anayasa'da açıkça bir düzenlemenin mevcudiyeti karşısında, kamu görevlisine ileride zarara yol açabileceği düşüncesiyle mecburi sigorta öngörülemez. Olsa olsa kamunun tüm primi kendisi karşılamak üzere böyle bir sigorta yaptırması sözkonusu olabilir ya da bu husus ilgili sağlık personelinin ihtiyarına bırakılabilir. Oysa, iptale konu düzenlemeyle Anayasa'nın belirtilen ilkeleri ihlâl edilerek, sayılan kamu görevlisi sağlık personeline sigortacılık mantığını esas alan bir zorunlu sigorta esası öngörülmüş; tıbbi tedaviden doğan bir sorumluluk hali sözkonusu olmadan "farazi" tıbbi kötü uygulama sebebi ile kişilere verilecek zararların karşılanmasına yönelik bir sistem teşkiline gidilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, Ek Madde 12'nin birinci fıkrasındaki "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı…" ibaresinin Anayasa'nın 40/3, 125/6 ve 129/5. maddelerine aykırı düştüğünden iptali gerektiği kanısına vardığımızdan; red yolundaki çoğunluk kararına katılamıyoruz.

2- Ek Madde 12'nin dördüncü fıkrasında ise özel sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışanların sigorta primlerinin yarısının, belirtilen sağlık personelince ödeneceği düzenlemesi de Anayasa'nın 2. ve 48. maddelerine açıkça aykırıdır. Bir tabibin, diş tabibinin ya da uzmanın dilediği özel sağlık kurum ve kuruluşunda çalışması, çalışma şartlarını belirlemesi, sözleşme yapması onun "çalışma ve sözleşme hürriyeti"nin doğal bir yansıması olup; buralarda ifa edilen sağlık hizmeti nedeniyle üçüncü kişilere verilecek zararlardan dolayı da ilgilisinin adliye mahkemesinde hem sağlık personeline, hem istihdam eden özel sağlık kurum ve kuruluşuna (ya da ikisine birlikte) tazminat davası açabileceği izahtan varestedir ve esasen kökleşmiş uygulama da bu doğrultudadır. Anayasa'nın 36. maddesinin doğal bir uygulaması olan bu sistem dışında, kamu görevlisi olmayan sağlık personeli bakımından ileride doğabilecek "farazi" zararlardan söz edilerek mecburi bir sigorta sistemi öngörülmesi ve karşılığı olan primlerin yarısının özgür iradeleri dışında bu sağlık personelinden alınması sonucuna yol açan kural açıklanan nedenle Anayasa'nın 2, 36 ve 48. maddelerine aykırı düştüğünden iptali gerekirken, aksi yöndeki karara da katılamıyoruz.

Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

AZLIK OYU

I- 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesinin değiştirdiği 2547 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin 1. fıkrasındaki öğretim elemanlarının devamlı statü de görev yapacağına ilişkin kuralın iptali istemi aynı günlü kararla reddedilmiştir.

Devamlı statünün reddi ile Anayasa'nın 128. maddesindeki kamu hizmetlerinin asli ve sürekliliği ilkesi karşısında, aynı maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinin de devamlı statüyle ilgili olması gereken zaman dilimini kapsaması gerekir. Birinci fıkranın reddi mesai zamanıyla ilgili sonuç vereceğinden ikinci fıkranın aynı şekilde yorumlanmasını gerektirmekte ve yasakların kamu görevlilerinin çalışma süreleriyle ilgili genel ilkeler ve anayasal yaklaşımlar doğrultusunda mesaiye bağlı olduğu sonucunu vermektedir.

Belirtilen zaman sınırlaması ve devamlı statünün mesaiyle bağlı yapısı karşısında kuralda bu yorumla Anayasa'ya aykırılık bulunduğu söylenemez.

Bu nedenlerle, 36. maddenin ikinci fıkrasına ilişkin iptal isteminin devamlı statüyle ilgili sonuç ve değinilen gerekçelerle bu yönde yorum yapılarak ve mesai zamanıyla ilinti vurgulanarak reddi gerekmektedir.

II- Anayasa'nın 153. maddesinde Anayasa Mahkemesinin bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken kanun koyucu gibi hareketle yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemeyeceği kurala bağlanmaktadır.

İptal istemine konu Yasa'nın 7. maddesiyle değiştirilen 1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin ikinci fıkrasındaki ibarenin kısmen iptali durumunda yukarda belirtilen ilkenin göz önünde tutulmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü ibaredeki " aşağıdaki" sözcüğünün iptal dışı bırakılması, iptal gerekçesinin ve sonucunun kaçınılmaz akışı kapsamında görülmemiştir. İptal kararının olası sonuçlarının yasama organınca değerlendirilmesi olasılığı da istemin tümüyle iptalini gerektirmektedir. İptal edilen ibaredeki "bentlerden" sözcüğü "aşağıdaki" şeklinde bir göstergeye gereksinim içindedir. Başka bir deyişle "aşağıdaki" sözcüğü, onu izleyen ibareyi bütünleyen bir işlev gördüğünden, iptal edilen kısımdan ayrılamaz niteliktedir.

Bu oluşa uygun olmayın kısmı iptalinin Anayasanın 153. maddesine uygun düşmediği, belirlenen aykırılığın İbarenin tümü için geçerli olduğu

düşüncesiyle dava konusu ibaredeki "aşağıdaki" sözcüğünün de iptali gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle kararın belirtilen bölümlerine karşıyım.

Üye
Şevket APALAK

KARŞIOY GEREKÇESİ

5947 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle ilgili Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyuna aynen katılıyorum.

Üye
Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

1- 5947 sayılı Yasa'nın 3. maddesi üniversitelerde çalışacak öğretim elemanlarının çalışma sistemini ve bu sistemle ilgili çalışma koşullarını düzenleyen YÖK Kanunu'nun 36. maddesinde değişiklik yapmaktadır. Yasakoyucu 36. maddenin birinci fıkrasında tüm öğretim elemanlarının üniversitelerde devamlı statüde görev yapacaklarını belirledikten sonra dava konusu ikinci fıkranın birinci tümcesinde de bu statünün gereği olan çalışma koşullarına yer vermiştir. Buna göre öğretim elemanları Yüksek Öğretim Kanunu ve diğer kanunlarda belirlenen görevler ve telif hakları hariç olmak üzere, yükseköğretim kurumlarından başka yerde ücretli veya ücretsiz, resmi veya özel başkaca herhangi bir iş göremez ve serbest meslek icra edemezler.

5947 sayılı Yasa'nın yapılış amacı ile genel gerekçesi birlikte değerlendirildiğinde yasakoyucu dava konusu kuralda üniversitelerde çalışan öğretim elemanlarının eğitim veya bilimsel faaliyetlerini değil kamu görevlisi olmaları nedeniyle çalıştıkları statüyle bağdaşmayan işleri yasaklamaktadır. Ayrıca dava konusu kuralın genelde tüm üniversiteleri, özelde tıp fakültesinde görevli öğretim üyelerini ilgilendirdiği dikkate alındığında yasakoyucunun, sağlık sorunlarının çözüme bağlanması ve tıp eğitiminin geliştirilmesi amacıyla, bu fakültelerde görev yapan hocaların, mesailerinin tamamını bilimsel çalışmalara ve üniversite polikliniklerine başvuran hastalara ayırmalarını zorunlu görerek, buna göre çalışma koşullarını belirlediği açıktır. Bu nedenle üniversitelerin bilimsel özerkliği ile

öğretim elemanlarının bilimsel faaliyetleri dışında kalan konuları kapsayan dava konusu tümcede yer alan düzenlemenin Anayasa'nın 130. maddesine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

2- 5947 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle 2547sayılı YÖK Kanunda yapılan değişiklik sonucu kamuda çalışan diğer tüm personelde olduğu gibi, öğretim elemanlarının da devamlı statüde çalışmaları öngörülmüştür. Kısmi statüde çalışma kaldırıldığından dolayı, Yasa'nın yayımlandığı tarihte kısmi statüde çalışanların hukuksal durumlarının belirlenmesi amacıyla Geçici Madde 57'de bir kısım kurallar getirilmiştir. Maddedeki düzenlemeye göre kısmi statüde çalışan öğretim üyeleri, herhangi bir koşul aranmaksızın talep etmeleri halinde devamlı statüye geçebilecektir. Yasakoyucu kısmi statüde çalışanların özel durumlarını göz önünde bulundurarak, devamlı statüye geçme konusunda ayrıca bir yıllık süre öngörmüştür. Belirlenen bu sürenin kısmi statüde çalışanların pozisyonlarını ayarlamaları için makul olduğu kabul edilmelidir. Çünkü kısmi statüde çalışanlar bu çalışmalarının iki yıllık bir dönem ile sınırlı olduğunu bilerek üniversitede görev alırlar. İki yıllık sürenin sonunda görevlerinin devamı konusunda yeni bir karar alınmaması halinde, üniversitedeki kısmi çalışmaları yasa gereği kendiliğinden sona erecektir. Dolayısıyla kısmi statüde çalışan öğretim üyeleri, bu çalışmalarının iki yıllık bir dönemle sınırlı olduğu bilinciyle üniversite dışındaki serbest çalışmalarını planladığı, iki yıllık bir çalışma dönemi için dava konusu tümcede yasakoyucunun bir yıl geçiş süresi tanımış olması, hukuk devletinin gereği olan hukuki güvenlik ve istikrar ilkelerine aykırılık taşımaz.

Açıklanan nedenlerle iptal edilen kuralın Anayasaya aykırı bir yönü bulunmadığı kanaatine vardığımızdan iptal yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

3- Dava konusu ibarenin yer aldığı 5947 sayılı Yasa'nın 7. maddesi, 1219 sayılı Kanun'un 12. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında değişiklik yapan ve hekimlerin çalışma koşullarını yeniden düzenleyen bir kuraldır. Bu kural ile hekimlerin çalışma koşullarında yapılan en önemli değişiklik; kısmi zamanlı çalışmanın kaldırılması, kamuda çalışan hekimlere tam gün çalışma koşulu getirilmesi ve mesleğini serbest olarak icra etmek isteyen hekimlerin kamu ile olan bağlarının kesilmesidir.

Anayasa'nın 56. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi arttırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler*" denilerek devlete,

herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirmesi için gerekli şartları hazırlama, kişilerin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlama görevi verilmiştir.

Yasakoyucu 56. maddede devlete verilen bu görevin gereği olarak, kamuda çalışan hekimlerin kısmi zamanlı çalışmalarının kişilerin yaşama, maddi ve manevi varlıklarını geliştirme haklarına olumsuz etkileri olduğu değerlendirmesi ile dava konusu kuralda yer verilen yeni bir çalışma sistemini getirmiştir. 1219 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile getirilen bu sisteme göre, tabipler, diş tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen bentlerden yalnız birinde yer alan kurumlarda mesleklerini icara edebilecektir.

Her şeyden önce Anayasada bir konuyla ilgili olarak emredici ya da yasaklayıcı kurallar yoksa, eşitlik, kazanılmış haklara saygı, kanunla düzenleme gibi Anayasal ilkelere aykırı olmamak koşuluyla bu konunun düzenlenmesinin yasakoyucu'nun takdir yetkisine bırakıldığının kabulü gerekir. Bu bağlamda bireylerin hayatlarını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerini kolaylaştıracak yöntemlerin nelerden ibaret olduğunun belirlenmesi ile sağlık hizmetlerinin yürütülmesi konusunda Anayasa da bağlayıcı bir kural bulunmadığına göre bu konuda yapılacak düzenlemeler yasakoyucunun takdir yetkisi içinde kalmaktadır.

Ayrıca yasakoyucu 5947 sayılı Yasa'nın genel gerekçesi ile dava konusu ibarenin yer aldığı madde gerekçesinde mevcut çalışma sisteminin; kamu kurumunda verimlilik azalması ve hastanın bilinçli veya durumsal olarak özel sektöre yönlendirilmesi sonucunu doğurduğu, hekimlerin bir yandan kamu hizmeti sunarken, diğer yandan sundukları bu hizmetten tam olarak soyutlanamayan özel meslekî faaliyette bulunma ayrıcalığı olarak tanımlanabilecek kısmî zamanlı çalışma düzeninin, halkın sağlık hizmetine erişimini olumsuz yönde etkilediği, kısmî zamanlı çalışan hekimlerin kamu sağlık kurumları dışında verdiği hizmetin, kamunun yükünü paylaşılmak yerine, bazen kamusal hizmete erişim aracı hâline getirildiği, hekimlerin çalışma sisteminin, kamu yararı ile birey yararı arasında çıkar çatışmasına fırsat vermeden, kamusal kaynaklarla oluşturulmuş olan kadroların her koşulda kamu yararına hizmet eder hâle getirilmesinin güvence altına alınması gerektiği, hekimle hastası arasında doğrudan para ilişkisi bulunması, hastaların sağlık hizmetine erişimini zorlaştırdığı ve bu durumun hekimlik mesleğinin itibarı açısından da kabul edilemez sonuçlara neden olduğu, hekimlerin, mesai açısından ve zihinsel olarak bölünmüşlük yaşamadıkları, hasta memnuniyetini daha kolayca hedefleyebildikleri, emeklerini bir noktada yoğunlaştırabilecekleri ortamın oluşturulmasında

zorunluluk bulunduğu gibi kamu yararı amacı taşıyan nedenlere dayanarak yeni bir çalışma sistemi getirdiğini belirtmiştir.

Kamu yararı amacıyla getirildiği anlaşılan bu çalışma sisteminin, bireylerin yaşama, maddi ve manevi varlıklarını geliştirme, hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmelerine elverişli bir yöntem olup olmadığının takdiri Anayasaya Mahkemesinin değil yasama organın görevi içinde kalmaktadır. Dolayısıyla sağlık sorunlarının çözümü için getirildiği anlaşılan ve kamuda görevli hekimlerin çalışma koşullarını düzenleyen kuralın Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle iptal edilen kuralların Anayasaya aykırı bir yönü bulunmadığı kanaatine vardığımdan iptal yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Esas Sayısı : 2010/66

Karar Sayısı: 2010/91

Karar Günü : 22.9.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Şanlıurfa İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 5.11.2008 günlü, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 37. maddesinin (4) numaralı fıkrasının *"Yönetmelik ile belirlenen limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan ilgili tesisler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kurum tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulur ve faaliyete geçirilir."* biçimindeki son cümlesinin, Anayasa'nın 5. ve 56. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Bir binanın çatı katına kurulan baz istasyonunun mühürlenmesi ve yapı durdurma tutanağı düzenlenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

İptali istenilen cümlenin yer aldığı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 37. maddesi şöyledir:

"(1) Radyo ve televizyon yayınlarına ilişkin ilgili kanununda belirtilen hükümler saklı kalmak kaydıyla, Kurum düzenlemelerinde belirtilen ve işletilmesi için frekans tahsisine ihtiyaç gösteren telsiz cihaz veya sistemi kullanıcıları, telsiz kurma ile kullanma izni ve telsiz ruhsatnamesi almak zorundadır. Bu kapsamdaki kullanıcılar telsiz cihaz veya sistemlerini Kurum düzenlemeleri ve telsiz ruhsatnamesinde belirtilen esaslara uygun olarak kurmak ve kullanmak mecburiyetindedirler.

(2) Telsiz kurma ve kullanma izni ve telsiz ruhsatnamesi verilmesi, izin ve telsiz ruhsatnamesinin süresi, yenilenmesi, değişikliği ve iptali ile ilgili usul ve esaslar ile bu çerçevede öngörülen telsiz cihaz veya sistemlerinin

kurulması, kullanılması, nakli, işletme tipinin değiştirilmesi, devri ve hizmet dışı bırakılmasında kullanıcıların tabi olacağı hususlar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Yetkilendirmeye tabi bulunmayan telsiz kurma ve kullanma izinleri en fazla beş yıl için verilir. Süresi içerisinde yenilenmeyen telsiz kurma ve kullanma izni ve telsiz ruhsatnamelerinde belirtilen cihaz ve sistemler için tahsis edilen frekanslar iptal edilir. Kurum tarafından yetkilendirilmiş olmak suretiyle telsiz hizmeti sunan işletmecilerin sistemlerine dahil telsiz cihazı kullanıcıları, telsiz kullanma izni ve telsiz ruhsatnamesinden bu Kanunun 46 ncı maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde muaftırlar.

(3) Kurum düzenlemelerinde belirlenen ve işletilmesi için frekans tahsisine ihtiyaç duyulmayan özel amaçlar için tahsis edilmiş frekans bantlarında ve çıkış gücünde çalışan Kurumca onaylı telsiz cihaz ve sistemleri, herhangi bir telsiz kurma ve kullanma iznine ve telsiz ruhsatnamesine ihtiyaç göstermeksizin kullanılabilir.

(4) Ulusal ve uluslararası kuruluşların belirlediği standart değerleri dikkate almak suretiyle telsiz cihaz ve sistemlerinin kullanımında uyulacak elektromanyetik alan şiddeti limit değerlerinin belirlenmesi, kontrol ve denetimleri münhasıran Kurum tarafından yapılır veya yaptırılır. Bu işlemler ile ilgili usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığının görüşleri de dikkate alınmak suretiyle Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir. **Yönetmelik ile belirlenen limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan ilgili tesisler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kurum tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulur ve faaliyete geçirilir**."

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu Yasa kuralı ve gerekçesi ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa

Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Çatı katına kurulan baz istasyonunun mühürlenmesi ve yapı durdurma tutanağı düzenlenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada Mahkeme, Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 37. maddesinin (4) numaralı fıkrasında yer alan itiraz konusu cümlenin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

İtiraz konusu kural, telsiz cihaz ve sistemleri ile ilgili tesislerin başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulacağını ve faaliyete geçirileceğini hükme bağlamaktadır.

İtiraz konusu kuralın yer aldığı maddede, telsiz kurma izni ile telsiz ruhsatnamesi ve telsiz kullanımına ilişkin esasların düzenlendiği ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna belirli görev ve yetkiler verildiği görülmektedir. Telsizlerin yaydığı elektromanyetik dalgaların insan sağlığına olumsuz etkide bulunmasını önlemek amacıyla bu konudaki limit değerleri belirleme ve bu limit değerlere uyulup uyulmadığının kontrol ve denetim görevi de bu kapsamda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na verilmiştir. Elektromanyetik alan şiddeti limit değerlerinin belirlenmesi ve buna ilişkin kontrol ve denetim işlemlerine ilişkin usul ve esasların, Sağlık Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığının görüşlerinin de dikkate alınmak suretiyle Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür. İtiraz konusu kuralda ise limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan tesislerin başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kurum tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulacağı ve faaliyete geçirileceği belirtilmiştir.

Yaydığı elektromanyetik dalgalar limit değerlere uygun olan ve bu nedenle güvenlik sertifikası verilen telsiz cihaz ve sistemleri ile ilgili tesislerin başkaca bir işleme gerek olmaksızın kurulacağının ifade edilmesi, telsiz kurma izni bakımından başkaca bir işleme gerek bulunmadığını amaçlamaktadır. İtiraz konusu kuralda yer alan "başkaca bir işleme gerek kalmaksızın" ibaresi, mevzuatla diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilen görevlerin yerine getirilmesine engel nitelik oluşturmamaktadır. Bu anlamda, imar mevzuatı yönünden yapıların imar planlarına ve ruhsata

uygunluğunun denetimi konusunda belediyelere verilen görevlerin yerine getirilme zorunluluğunun devam ettiği açıktır. Diğer bir deyişle, itiraz konusu kural, yapı niteliği taşıyan telsizlerle ilgili tesisleri imar mevzuatı yönünden alınması gerekli ruhsat ve izinlerden istisna tutmamaktadır.

Elektronik Haberleşme Kanunu'nun yasalaşma sürecinde yaşanan gelişmeler de bu sonucu ortaya koymaktadır. Nitekim, Kanun Tasarısının 65. maddesinde yer verilen *"Elektronik haberleşme ile ilgili alt yapı oluşumunda kullanılan anten, dalga kılavuzu ve baz istasyonu ve bunların fonksiyonel olarak müştemilatı niteliğindeki tesisler, yapının ruhsat eki projelerinin değiştirmesini gerektiren bir işlem söz konusu değil ise, bu Kanun hükümlerine ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliklere uygun olarak kurulmak ve Kurumdan gerekli izin ruhsat veya sertifikalar alınmak şartıyla 3194 sayılı İmar Kanununa tâbi değildir"* hükmü ile bu yapıların İmar Kanununa tabi olmadıkları açık bir şekilde belirtilmiş iken söz konusu maddenin TBMM Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunca *"Elektronik haberleşme tesislerinin kurulmasında uygulanacak yönteme ilişkin 65 inci madde(nin), 406 sayılı Kanun'un muhafazasına ihtiyaç bulunan Ek 35 inci maddesi ile mükerrerlik teşkil etmesi"* gerekçesiyle kanun tasarısından çıkartılması, yasal düzenlemede söz konusu tesislerin İmar Kanunu'ndaki ruhsat ve izinlerden istisna tutulması amacının güdülmediğini göstermektedir.

Konuya ilişkin Danıştay kararları da incelendiğinde, itiraz başvurusunda bulunan mahkemenin bakmakta olduğu davanın konusunu oluşturan uyuşmazlığın benzeri uyuşmazlıklarda, itiraz konusu kuralın yer aldığı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da, yapı niteliği taşıyan baz istasyonlarının imar mevzuatına tabi olduklarının ve bu anlamda ilgili kurumların denetim yetkisinin varlığının Danıştayca kabul edilmeye devam edildiği görülmektedir.

Bu çerçevede, çatı katına baz istasyonu kurulabilmesi için imar mevzuatında öngörülen izin ve ruhsatların alınması zorunlu olup, itiraz konusu kuralın bu izin ve ruhsat alma zorunluluğunu ortadan kaldırmadığı ve imar mevzuatı ile ilgisinin bulunmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, çatı katına kurulan baz istasyonunun mühürlenmesi ve yapı durdurma tutanağı düzenlenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada Elektronik Haberleşme Kanununun 37. maddesinin (4) numaralı fıkrasının son cümlesi, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı kural değildir.

İtiraz başvurusunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

5.11.2008 günlü, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 37. maddesinin (4) numaralı fıkrasının "Yönetmelik ile belirlenen limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan ilgili tesisler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kurum tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulur ve faaliyete geçirilir." biçimindeki son cümlesinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu cümleye ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 22.9.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2009/2 (Değişik İşler)

Karar Sayısı: 2010/1

Karar Günü : 24.3.2010

DAVACI: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

DAVALI: Eşitlik Partisi

DAVANIN KONUSU: Eşitlik Partisi'nin kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti istemidir.

I- İDDİANAME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 28.7.2009 günlü, SP.68 Sor. 2009/3 sayılı iddianamesi şöyledir:

"KANITLAR

a) Eşitlik Partisi Tüzüğü,

b) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Siyasi Partiler Sicil Bürosunun davalı Parti ile ilgili olarak düzenlediği tutanak,

c) İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 15.5.2008 gün ve 89263 sayılı cevabi yazısı ekinde yer alan davalı Partinin genel merkez adresine ilişkin 12.5.2008 tarihli tutanak,

d) 20.10.2008 gün ve 877 sayılı kesin hesaplar konulu yazımızın davalı siyasi Partiye tebliğ edilemediğine ilişkin belge,

e) Davalı Siyasi Parti hakkında Cumhuriyet Başsavcılığımızın 3.7.2002 gün ve SP 106 Hz.2002/13 sayılı iddianamesi ile açılan dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesine ilişkin davamız üzerine Yüksek Anayasa Mahkemesinin verdiği 12.7.2006 gün ve Esas 2002/9 (Değişik İşler) Karar 2006/5 sayılı hükmü ve ekleri,

"A- GENEL AÇIKLAMA:

Siyasi partiler, kuruluş bildirge ve belgelerini yasanın öngördüğü biçimde İçişleri Bakanlığı'na vermekle tüzel kişilik kazanırlar.

Tüzel kişilik kazanan bir siyasi partinin hukuki varlığının mahkeme kararı ile sona erdirilmesi, Anayasa ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nda düzenlendiği üzere ancak kapatma davası ile mümkündür.

Kapatma davasına bakmakla görevli olan Anayasa Mahkemesi'nin, bir siyasi partinin kapatılmasına hükmedebilmesi için, öncelikle o siyasi partinin hukuken var olduğunu tespit etmesi gerekmektedir. O halde; Anayasa Mahkemesi'nin, görmekte olduğu bir kapatma davası içerisinde siyasi parti tüzelkişiliğinin devam edip etmediğini ön sorun olarak inceleme yetki ve görevine öncelikle sahip olduğu tartışmasızdır.

Siyasi partiler hakkındaki mali denetim veya benzeri diğer işlemler söz konusu olduğunda da, öncelikle siyasi partinin "hukuken var olup olmadığı" sorusu akla gelmekte ve bu sorunun yanıtlanması gerekmektedir. Kuşkusuz hukuk sistemimiz içerisinde, bir siyasi partinin "hukuken var olup olmadığı" sorusunu yanıtlama yetki ve görevi Anayasa Mahkemesi'ne aittir. Bu şekilde belirtilen sorunun yanıtlanmasının ancak görülmekte olan bir dava içerisinde ön sorun olarak mümkün olduğu, Anayasa Mahkemesi'nin "bir dava olmadan" böyle bir incelemeyi yapamayacağı hususu söylenemez. Anayasa Mahkemesi talep üzerine her zaman bu konuda inceleme yapmakla görevli olup; bu konuyu Anayasa Mahkemesi'ne taşımak görevi ise, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına aittir.

Siyasi partinin hukuken var olup olmadığı yani hukuki varlığının son bulup bulmadığına ilişkin dava, özde bir tür kapatma davası değildir. Bu nedenle kapatma davası için geçerli olan hükümler burada mutlak olarak uygulanamaz. Ancak, mevzuat bütünüyle dikkate alındığında, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olan siyasi partiler hakkında, kapatma davalarına uygulanan bazı kuralların bu konuda da geçerli olduğunda kuşku duymamak gerekmektedir.

Siyasi parti, milli iradenin oluşturulması amacı ile kurulmaktadır. Bu husus 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 2. maddesinde de ifade edilmektedir. Milli iradenin oluşmasını esas alan ve bu amaçla kurulan bir siyasi partinin, üye yazımı ve kaydı yoluna gitmesi, bu nedenle parti kurucuları ve yasada belirtilen diğer üyelerinden oluşan "kurucular kurulu" tarafından merkez karar ve yönetim kurulları ile merkez disiplin kurulunu oluşturması; bu kurullarca da yukarıdan aşağıya doğru olarak il teşkilatının

kurulması, il teşkilatı tarafından ilçe, ilçe teşkilatı tarafından da belde teşkilatlarının oluşturulması gerekmektedir.

Bir siyasi partinin kuruluşunu takiben olağan büyük kongresini yapabilmesi için ise, kurulu belde teşkilatı tarafından yapılacak kongreyi takiben, ilçe kongresinin yapılarak, tespit edilecek delegelerle il kongresinin gerçekleştirmesi ve ilden de tespit edilecek delegelerle, (doğal delegelerin de katılımıyla) büyük kongrenin toplanması icap etmektedir.

Bu şekilde parti kararları ve yönetimi, tabandan hareketle demokratik esaslar çerçevesinde oluşmakta; kendi içerisinde demokratik kurallara göre yönetilen partinin de, demokratik esaslar çerçevesinde milli iradeyi oluşturmak için faaliyette bulunması ve bunun için de seçimlerle gelinen organlara talip olması, dolayısıyla seçimlere katılması lazımdır.

B- DAVANIN KONUSU

33 kurucu üye ile kurulan Eşitlik Partisi belgelerini 25.5.2001 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na vererek 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 8. maddesi uyarınca tüzel kişilik kazanmıştır.

Eşitlik Partisi kurulduğundan bu güne kadar:

- 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 8/2 ve 31. maddelerindeki hükümlere rağmen Ankara'da bulunan parti genel merkezinin bulunduğu adresteki yerini boşalttığı, halen herhangi bir irtibat adresi ile genel merkezinin bulunmadığı,

- 2003 yılında İstanbul ili ile Küçükçekmece ve Bahçelievler ilçelerinde teşkilatlandığı, bu tarihe kadar anılan teşkilatlarda kongre yapmadığı, bu sayılanlar dışında başka hiçbir yerde teşkilatlanmadığı, üye kaydetmediği,

- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 14/7. maddesinin emredici hükmüne rağmen, kurulduğu 25.5.2001 tarihinden bu güne kadar ilk büyük kongresini Yasada öngörülen sürede toplamadığı gibi derneklerin kendiliğinden son bulma hallerini düzenleyen 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinde ki: "İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması" ile "Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması" şeklindeki düzenlemeye karşın büyük kongresini de hiç yapmadığı,

- Tüzüğünde öngörülen yönetmelikleri, organlarını toplayamadığı için çıkaramadığı,

- Herhangi bir faaliyet içerisinde bulunulmadığı, bu bağlamda kuruluşunu takiben seçimlere katılma yeterliliğine hiçbir zaman ulaşmadığı için herhangi bir seçime de katılmadığı,

Anlaşıldığından, kuruluş amaç ve koşullarını kaybeden adı geçen Partinin kendiliğinden dağılmış sayıldığının tespitini talep zorunluluğu doğmuştur.

C- KONUYLA İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER:

Konuyla ilgili olarak Anayasa ve diğer yasalarda yer alan hükümler:

a) Anayasa'daki düzenlemeler:

Madde 68/3: "Siyasi partiler önceden izin almadan kurulurlar ve Anayasa ve kanun hükümleri içerisinde faaliyetlerini sürdürürler. "

Madde 69/1: "Siyasi partilerin faaliyetleri, parti içi düzenlemeleri ve çalışmaları demokrasi ilkelerine uygun olur. Bu ilkelerin uygulanması kanunla düzenlenir."

Madde 69/son: "Siyasi partilerin kuruluş ve çalışmaları, denetlenmeleri, kapatılmaları ya da Devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakılmaları ile siyasi partilerin ve adayların seçim harcamaları ve usulleri yukarıdaki esaslar çerçevesinde kanunla düzenlenir."

b) 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu:

Madde 3: "Siyasi partiler, Anayasa ve kanunlara uygun olarak; milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzelkişiliğe sahip kuruluşlardır."

Madde 4/2: "Siyasi partilerin kuruluşu, organlarının seçimi, işleyişi, faaliyetleri ve kararları Anayasa'da nitelikleri belirtilen demokrasi esaslarına aykırı olamaz."

Madde 5/2: "Siyasi partiler, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde önceden izin almaksızın serbestçe kurulurlar."

Madde 7: "Siyasi partilerin teşkilatı; merkez organları ile il, ilçe ve belde teşkilatlarından; Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile il genel meclisi ve belediye meclisi gruplarından ibarettir. Siyasî partilerin tüzüklerinde ayrıca kadın kolu, gençlik kolu ve benzeri yan kuruluşlarla, yabancı ülkelerde yurtdışı temsilciliği kurulması öngörülebilir."

"Belde teşkilatı il ve ilçe merkezleri dışında belediye teşkilatı olan yerlerde kurulur."

"Belde teşkilatları ilçe başkanlığına bağlıdır. Bu teşkilatların seçim tarzı, kuruluş ve faaliyet şekil ve şartları, üye sayısı, il ve ilçe teşkilatlarıyla münasebetleri siyasi partilerin tüzüklerinde gösterilir."

"Şu kadar ki, belde teşkilatının üye sayısı üçten az olamaz."

Madde 8/3: "Siyasi partiler, bildiri ve belgelerin, İçişleri Bakanlığına verilmesiyle tüzel kişilik kazanırlar."

Madde 10: "Cumhuriyet Başsavcılığınca her siyasi parti için bir sicil dosyası tutulur.

Bu sicil dosyasında:

.....b) Merkez organları ile, teşkilat kurdukları il, ilçe ve beldeleri, bunların organlarında görev alanların adlarını, soyadlarını, doğum yer ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını ve ikametgahlarını gösterir onaylı listeleri,...

Bulunur.

Madde 14/6: "Büyük kongre parti tüzüğünün göstereceği süreler içerisinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamaz."

Madde 14/7: "...Parti kurucuları ilk büyük kongreyi, partinin tüzelkişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorundadırlar."

Madde 16/1: "Siyasi partilerin merkez karar, yönetim ve icra organları parti tüzüğünde belirtilen isim, şekil ve sayıda kurulur. Büyük Kongrece seçilecek merkez organlarının her birinin üye sayısı 15'den az olamaz."

Madde 17: "Siyasi partinin merkez disiplin kurulu, bu Kanunda ve parti tüzüğünde gösterilen şekilde kurulur. Bu kurulun üye sayısı yediden az olamaz."

Madde 31: "Siyasi partilerin merkez teşkilatı Ankara il merkezinde... bulunur."

Madde 121: "Türk Kanunu Medenisi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasi partiler hakkında da uygulanır."

c) 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu:

Madde 87: "Dernekler, aşağıdaki hâllerde kendiliğinden sona erer:

1. Amacın gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin olanaksız hâle gelmesi veya sürenin sona ermesi,

2. İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması,

3. Borç ödemede acze düşmüş olması,

4. Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hâle gelmesi,

5. Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması.

Her ilgili, sulh hâkiminden, derneğin kendiliğinden sonra erdiğinin tespitini isteyebilir."

d) Dernekler Kanunu:

Madde 36: "...Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümleri uygulanır."

D- HUKUKSAL DURUM:

Siyasi parti tüzel kişiliğinin son bulduğu yani dağılmış sayıldığının tespitine yönelik talepte bulunma ve karar verme yetki ve görevinin kime ait olduğu, hangi hallerde bu kararın verilebileceği, bu kararın niteliğinin ne olduğu ve hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği hususlarının açıklanması gerekmektedir.

a) Görev ve yetki:

Siyasi partilerin nasıl tüzel kişilik kazanacağı 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nda ayrıntıları ile düzenlenmesine rağmen, tüzel kişiliğin (kapanma veya kapatılma kararı olmaksızın) hangi hallerde kendiliğinden son bulacağı konusunda ise bu Yasada açık bir düzenleme mevcut değildir.

Ancak, 2820 sayılı Yasa'nın 121/1. maddesinde, "Türk Medeni Yasası ile Dernekler Yasası'nın ve dernekler hakkındaki diğer yasaların, Siyasi Partiler Yasası'na aykırı olmayan hükümlerinin, siyasi partiler, hakkında da uygulanacağı" belirtilmiş; bu şekilde diğer yasalardaki düzenlemelerin tekrarından kaçınılmıştır.

5253 sayılı Demekler Kanunu'nda konuyla ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiş, anılan Yasanın 36. maddesinde ise bu Yasada hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun uygulanacağı öngörülmüştür.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinde bir derneğin hangi hallerde dağılmış sayılacağı açıkça düzenlenmiştir.

Bu maddelerin; siyasi partiler konusundaki Anayasal kurallar ile Siyasi Partiler Yasasındaki düzenlemelere aykırı olmayan hükümlerinin, siyasi partiler hakkında da uygulanması söz konusudur.

Anayasa, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası, 2797 sayılı Yargıtay Yasası ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Yasa hükümlerine göre, siyasi partilerden istemde bulunma, parti faaliyetlerini izleme, soruşturma ve gerektiğinde kapatma ile hukuki varlığın son bulduğunun tespiti konusunda dava açma görevi, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'na aittir. Belirtilen mevzuat gözetildiğinde siyasi partilere yasalarda öngörülen yaptırımı uygulayacak merci ise kuşkusuz Anayasa Mahkemesi'dir.

Mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik kararlarına göre "siyasi partinin hukuki varlığının mevcut olup olmadığı" konusunun, yalnızca Anayasa Mahkemesi'nce incelenmesi mümkündür. Çünkü, 2820 sayılı Yasa'nın 121/1. maddesindeki düzenlemede, diğer yasaların "siyasi partiler yasasına aykırı olmayan hükümlerinin siyasi partiler hakkında da uygulanabileceği" ifade edilirken; siyasi partilerin dernekler gibi işlem göremeyecekleri, dolayısıyla siyasi partiler konusunda görevlendirilmesi nedeniyle, Anayasa Mahkemesi dışında bir başka mahkemenin bu konuda yetkili ve görevli olamayacağı öngörülmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin bu incelemeyi yapabilmesi ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın talepte bulunmasına bağlıdır. Böyle bir talep veya inceleme için görülmekte olan veya ayrı bir dava bulunmasına da gerek yoktur.

b) Dağılma nedenleri:

2820 sayılı Yasa'nın 121. maddesi göndermesiyle Türk Medeni Kanunu ve Dernekler Kanunu'ndaki hükümler ışığında siyasi partilerin dağılma nedenleri sıralanacak olursa;

- Siyasi partinin kuruluş amaç ve şartlarını kaybetmesi, kuruluş amacının gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi,

-Acze ya da borç ödemede acze düşmesi,

- Merkez karar ve yönetim kurulunun tüzük gereğince oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi,

- İlk genel kurul toplantısının süresinde yapılmaması ve zorunlu organlarının oluşturulmamış olması,

- Olağan genel kurul toplantısının üst üste iki kere yapılamaması

Durumlarında siyasi partinin dağılmış sayılma durumunun incelenmesi gerekmektedir.

Burada üzerinde durulması gereken husus, bahse konu nedenlerin gerçekleşmesi halinde, 2820 sayılı Yasa'nın 104/1. maddesine göre, ön koşul olarak Anayasa Mahkemesi'nden ihtar kararı alınmasının gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

Bir siyasi parti hakkında öncelikle 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası ve doğal olarak anılan Yasa'nın 104/1. maddesindeki hükmün işletilmesi gerekmekte ise de; bu maddenin işletilmesi ortada hukuken bir siyasi partinin var olduğu yani aykırılığı giderebilecek bir siyasi partinin mevcudiyetinden söz edilebildiği haller için söz konusu olabilir. Diğer bir ifade ile ortada, hukuken bir siyasi parti yok ise, ihtar kararını yerine getirebilecek hukuksal bir kişilikten de söz edilemez. Bu halde o siyasi parti hakkında ihtar kararı alınması değil, tüzel kişiliğinin son bulmuş olduğunun tespit edilmesi yoluna gidilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, bir dernek için ilk kongrenin süresinde yapılmaması dağılmış sayılma nedeni iken; sadece bu neden bir siyasi parti hakkında başlı başına dağılma nedeni oluşturmayıp; 2820 sayılı Yasa'nın 104. maddesinin işletilmesini gerektirir bir durumdur.

c) Kararın niteliği:

Siyasi partinin hukuki varlığın son bulduğunun, yani dağılmış sayılmanın tespiti konusunda verilecek karar, çekişmesiz yargısal bir tespit kararıdır. Dağılmış sayılma talebinin yerinde görülmesi halinde, mevcut, hukuken var olan bir hasımdan söz edilemeyeceğinden, yargısal işlem çekişmesiz nitelik taşımaktadır.

Yüksek Mahkemeniz de, dağılmış sayılmanın tespitine yönelik davaları, çekişmeli yargısal bir işlem olarak değil; çekişmesiz yargısal bir işlem olarak değerlendirmekte ve dava olarak değil "değişik işler" nitelendirmesi ile yürütmektedir.

Yargısal bir değerlendirme sonucunda bu tespit kararı verildiğinden; karar kuşkusuz "yargısal" bir nitelik taşımaktadır.

Dağılmış sayılmanın tespiti kararı, dağılma nedeninin varlığı halinde ve talep üzerine verilebilecek bir karardır. O halde talep anında ya da öncesinde bu nedenlerin mevcut olması gerekmektedir.

Bu tespit kararı ile parti tüzel kişiliği sona ermeyip, tüzel kişiliğin daha önce kendiliğinden son bulduğu tespit edildiğinden, tespit kararına konu nedenlerin hangi tarihte gerçekleşmiş sayıldığı da önemlidir. Şöyle ki; tespit

kararının, hangi tarihten itibaren hüküm ifade edeceği; bir diğer anlatım ile verilecek tespit kararının, talep tarihinden mi? yoksa daha önceki bir tarihten itibaren mi? geçerli olacağı hususu, tespite dayanak olan nedenlerin hangi tarihte gerçekleşmiş olduğunun belirlenmesi ve bilinmesini de gerektirmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde, bir siyasi partinin kuruluş ya da varlık nedenlerini kaybetmiş sayılmasının "yasa ile öngörülmesi" ve içerik itibariyle bu şekilde "meşru amaç" ve "demokratik toplumda gereklilik" ölçütlerine uygunluğu halinde, evrensel normlara aykırılık halinden de söz edilmesi mümkün değildir.

E- DEĞERLENDİRME:

Siyasi Partiler Yasasının 14/6. maddesinde yer alan "Büyük kongre parti tüzüğünün göstereceği süreler içerisinde toplanır. Bu süre iki yıldan az üç yıldan fazla olamaz." *14/7. maddesindeki* "...parti kurucuları ilk büyük kongreyi partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorundadırlar" *ve derneklerin kendiliğinden son bulma hallerini düzenleyen 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinde ki*: "İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organların oluşturulmamış olması", *ile* "Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması" *şeklindeki emredici hükümlere rağmen, 25.5.2001 tarihinde tüzel kişilik kazanan davalı Eşitlik Partisi ilk büyük kongresi bu güne kadar toplanmadığı gibi büyük kongresini hiç yapmamıştır.*

Davalı Parti, Siyasi Partiler Yasasının 10. maddesi uyarınca; 2003 yılında kurulan İstanbul ili ile Küçükçekmece ve Bahçelievler ilçeleri dışında başka il, ilçe ve beldelerde teşkilat kurduğuna, kuruluş bildirgesinde yer alan 33 kurucu üye dışında partiye üye kaydettiğine ve faaliyetini sürdürdüğüne dair hiçbir bilgi ve belge Cumhuriyet Başsavcılığımızdaki sicil dosyasına intikal ettirilmemiş, teşkilatlandığı bir il ve iki ilçede de 2003 yılından bu yana kongre yapmamıştır.

Partinin milli iradenin oluşturulması için bu şekilde hiçbir çalışma, üye kaydı ve örgütlenme içerisinde olmadığı, kuruluşundan itibaren seçimlere katılma yeterliliğine hiçbir zaman sahip olmadığı için, herhangi bir seçime de katılmadığı anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın belirttiği ve davalı Partinin tüzüğünde de yer alan zorunlu yönetmelikler de çıkartılmamıştır.

Davalı Siyasi Parti hakkında Cumhuriyet Başsavcılığımızın 3.7.2002 gün ve SP 106 Hz.2002/13 sayılı iddianamesi ile açılan dağılma halinin ve buna bağlı

olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesine ilişkin davamız, Yüksek Mahkemenizin 12.7.2006 gün ve Esas 2002/9 (Değişik İşler) Karar 2006/5 sayılı hükmü ile "2820 sayılı Yasanın 8. maddesinde, siyasi partilerin partiye üye olma yeterliliğine sahip en az otuz Türk vatandaşı tarafından kurulacağı belirtilmektedir. Partinin 33 iken 32'ye düşen üye sayısı 2820 sayılı Yasanın aradığı asgari sınırın üstündedir. Bu durumda, parti zorunlu organlarının oluşumu için mülga 2908 sayılı Yasa ya da Parti Tüzüğünün aradığı asgari sayıya ulaşılamamış olması Partinin dağılma halinin tek başına göstergesi sayılamaz. Öte yandan, Partinin 2820 sayılı Yasanın 8. maddesinin ikinci fıkrası ve 31. maddesine uygun olarak Ankara'da genel merkezinin olduğu da anlaşılmaktadır. Bu nedenlerle, koşulları oluşmadığından Eşitlik Partisi'nin dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti isteminin reddine karar verilmesi gerekir" *gerekçesiyle reddedilmiştir.*

Sözü edilen davada, davalı siyasi Parti iddianamemize karşı diyeceklerini içeren cevap dilekçesinde; "Partinin Selanik Caddesi 6/21 Kızılay/Ankara adresindeki taşınmazı parti genel merkezi olarak kiraladığını, bu adresten yazışma yapıldığını, Partinin 2001 yılına ilişkin hesabının Anayasa Mahkemesine sunulduğunu, Partinin yetkili kurullarının seçimini yaptığını ve il örgütlerinin kurulması için gerekli yetkilendirmenin yapıldığı" *ifade etmiştir.*

Oysa, davalı Siyasi Partinin 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 8/2 ve 31. maddelerindeki hükümlere rağmen Ankara'da genel merkezi bulunmamaktadır. Kuruluş aşamasında bildirilen "Selanik Caddesi No 6/21 Kızılay Ankara" adresindeki genel merkez adresi boşaltılmış, başka bir genel merkez adresi ya da herhangi bir irtibat adresi de Cumhuriyet Başsavcılığımıza bildirilmemiştir. Bu konuda düzenlenen İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 15.5.2008 gün ve 89263 sayılı yazıları ekinde yer alan 12.5.2008 tarihli tutanakta; "davalı siyasi partinin genel merkez adresi olarak gösterdiği Selanik Caddesi 6/21 Kızılay-Ankara adresinde 8 yıldır Umut Reklam Ajansı'nın faaliyetini sürdürdüğü, Eşitlik Partisi'nin kurulduğu yıl geçici olarak bu adresi gösterdiği, 2-3 ay burada faaliyet gösterdikleri, daha sonra partiye ait belgeleri alarak ayrıldıkları, şu anda partinin nerede faaliyet sürdürdüğünün bilinemediği" belirtilmiştir. Diğer yandan sözü edilen adreste davalı Partiye tebliğ için gönderilen 20.10.2008 gün ve 877 sayılı yazımız "muhatap adresten soruldu, taşınmıştır, 24.10.2008" şerhi ile iade edilmiştir.

Tüm bu hususlar Eşitlik Partisi'nin Başsavcılığımızda tutulan siyasi parti sicil dosyası üzerinde yapılan incelemelerle de sabit olmuştur.

Siyasi Partiler, milli iradenin oluşmasını sağlayacak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde, ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanacak, Anayasa'da niteliği belirtilen demokratik esaslara uygun olarak çalışacak kuruluşlardır. Anayasa'nın 68. maddesi, siyasi partilerin demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarından olduğunu sayarken Anayasaya ve kanunlara, hukuk devleti ilkelerine uygun faaliyet sürdüreceklerini belirtmektedir. Siyasi parti hiçbir faaliyet yapmayacak ise kurulmamalı, kurulmuş ise kanuni görevlerini süresi içinde Anayasada kendisine verilen önemle orantılı olarak yerine getirmelidir. Parti kuruluşunu takiben, teşkilatını kuracak, organlarda görev alanları Cumhuriyet Başsavcılığına bildirecek, amacı ile ö zdeşleşen şekilde üye kayıtları yapacak, aidat toplayacak toplumsal görevini yerine getirecek merkez organı, partiyi temsil edecek başkan ve diğer icra ve disiplin organlarını seçecek, büyük kongresini yapacak, seçim kurulundan tasdikli üye kayıt, gelir gider, demirbaş ve defterlerini tutacak, mali ve idari sorumluluğuna uygun davranacak, Anayasa Mahkemesince yapılacak denetime uygun koşullarını hazırlayacaktır. Davalı siyasi parti bu sayılan Anayasal görevlerinden hiçbirini bugüne kadar yerine getirmemiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle; Eşitlik Partisinin amacını gerçekleştirmek için gerekli kuruluş koşullarını kaybettiği, Anayasa ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasında yer alan hükümler çerçevesinde bir siyasi parti niteliği taşımadığı kuşkusuzdur. Eşitlik Partisi, yasanın öngördüğü kuruluş amaç ve şartlarını taşıma ve sürdürme iradesine sahip değildir; bu iradeyi, kuruluş amaç ve şartlanın kaybetmiş, bu amaç ve şartların gerçekleşmesi artık olanaksız hale gelmiştir. 2820 Sayılı Siyasi Partiler Yasası ve Türk Medeni Yasasının yukarıda yazılı hükümleri karşısında Partinin kendiliğinden dağılmış duruma düştüğü açıktır.

Anılan tespite dayanan nedenler "yasa ile öngörülmüş olup meşru ve demokratik toplumda gereklilik" *ölçütlerine aykırı da değildir.*

Belirtilen tüm bu nedenlerle; kuruluş amaç ve koşullarını, talep anına kadar mevcut olan ve süregelen eylemleri nedeniyle kaybeden Eşitlik Partisi'nin hukuki varlığının son bulduğunun, yani kendiliğinden dağılmış sayıldığının tespit edilmesi gerektiğinin yasal bir zorunluluk olduğu tartışmasızdır:

F- SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı davalı Eşitlik Partisi'nin, 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 121. maddesi, Dernekler Yasası'nın 36. maddeleri aracılığıyla Türk Medeni Yasası'nın 87. maddesi uyarınca "talep

tarihi itibariyle kuruluş amaç ve şartlarını kesin olarak kaybetmesi nedeniyle" kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi iddia ve talep olunur."

II- İNCELEME

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın iddianamesi, konuya ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve Yasa kuralları ile diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Eşitlik Partisi, gerekli belgelerin 25.5.2001 tarihinde İçişleri Bakanlığı'na verilmesi suretiyle 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 8. maddesine göre tüzel kişilik kazanmıştır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 14. maddesinin birinci fıkrasında siyasi partilerin en yüksek organının büyük kongre olduğu, altıncı fıkrasında büyük kongrenin parti tüzüğünün göstereceği süreler içerisinde toplanacağı ve bu sürenin iki yıldan az üç yıldan fazla olamayacağı, yedinci fıkrasında parti kurucularının ilk büyük kongreyi partinin tüzelkişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorunda olduğu; 36. maddesinde siyasî partilerin seçimlere katılabilmesi için illerin en az yarısında oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olması veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmasının şart olduğu, bir ilde teşkilatlanmanın merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirdiği; 7. maddesinde de siyasî partilerin teşkilatının merkez organları ile il, ilçe ve belde teşkilatlarından, Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu ile il genel meclisi ve belediye meclisi gruplarından ibaret olduğu belirtilmiştir.

Parti Tüzüğü'nün *"Partimiz Yönetim Organlarının Seçimi ve Uygulanacak Ortak Hükümler"* başlıklı 12. maddesinde de, büyük kongre olağan toplantılarının üç yılda bir yapılacağı belirtilmiştir.

Parti genel merkezi olarak gösterilen adreste bulunamadığından, kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti talebiyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nca yapılan başvuruya karşı diyeceklerini bildirmesi için partiye tebligat yapılamamıştır.

Siyasî Partiler Kanunu'nun 121. maddesinin birinci fıkrasında, *"Türk Kanunu Medenîsi ile Dernekler Kanununun ve dernekler hakkında uygulanan diğer kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri, siyasî partiler hakkında da uygulanır"* denilmektedir. 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda konuyla ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiş, 36. maddesinde bu Yasa'da hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun kurallarının

uygulanacağı öngörülmüştür. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesinde, kuruluş amacının gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi, ilk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmamış ve zorunlu organlarının oluşturulmamış olması, Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi, olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılamaması gibi durumlar derneğin kendiliğinden sona ermesi nedeni olarak sayılmıştır.

Davalı Parti'nin; Genel Merkez adresi olarak bildirdiği ve yazışmalarda kullandığı adresini değiştirdiğine ilişkin bir bildirimde bulunmadığı, kayıtlı adresinde de olmaması nedeniyle Parti'ye tebligat yapılamadığı; kuruluşunu takiben genel merkez, bir il ve üç ilçe dışında başka bir yerde teşkilatlanmadığı, bu nedenle de hiçbir seçime katılamadığı; tüzel kişilik kazanmasından itibaren iki yıl içersinde ilk büyük kongresini toplamadığı ve Parti tüzüğü gereğince üç yılda bir yapması gereken olağan büyük kongresini hiç yapmadığı anlaşıldığından, Eşitlik Partisi'nin siyasi parti niteliğinin kendiliğinden sona erdiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, 2820 sayılı Yasa'nın 110. maddesinde, *"Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi parti malları Hazineye geçer."* denilmektedir. Bu durumda, tüzelkişiliği sona eren Parti'nin mallarının Hazine'ye geçirilmesi gerekir.

III- SONUÇ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, Eşitlik Partisi'nin, kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespitine karar verilmesi istemine ilişkin 28.7.2009 günlü, SP. 68 Sor. 2009/3 sayılı İddianamesi ve ekleri, konuya ilişkin rapor, ilgili Anayasa ve yasa kuralları incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü;

1- Eşitlik Partisi'nin, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 121. maddesi yollamasıyla 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 87. maddesi gereğince dağılmış sayılarak hukuki varlığının sona erdiğine,

2- Parti'nin tüm mallarının, 2820 sayılı Yasa'nın 110. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazine'ye geçmesine,

3- Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

24.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ	

Esas Sayısı : 2002/23 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/1

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılımıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisi'nin 2001 yılı gelirleri toplamının 881.250.441.765.- TL, giderleri toplamının 1.206.051.949.502.-TL, borçlarının 588.423.879.999.-TL olduğu ve 263.622.372.262.- liranın kasa ve banka mevcudu olarak 2002 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirleri 622.880.100.000.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 9.600.0000.000.- lirası milletvekili aidat geliri, 86.000.000.000.- lirası bağış ve yardımlar, 527.280.100.000.- lirası hazine yardımından oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 258.370.341.765.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 52.516.060.500.- lirası giriş ve üyelik aidatı geliri, 4.875.000.000.- lirası milletvekili aidat geliri, 149.619.281.265.- lirası bağış ve yardım, 6.155.000.000.- lirası sair gelir, 9.705.000.000.- lirası teşkilattan alınan nakit, 35.500.000.000.- lirası genel merkezden alınan nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2001 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 942.169.430.737.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 34.353.322.400- lirası büro genel giderleri, 11.633.321.500.- lirası personel gideri, 52.647.100.000.- lirası seyahat ve taşıt gideri, 156.641.683.187.- lirası bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 403.353.800.000.- lirası seçim ve propaganda gideri, 230.139.195.000.- lirası konferans, sergi, konser vb. faaliyet gideri, 3.667.850.000.- lirası basın yayın gideri, 11.408.048.650.- lirası demirbaş eşya alım gideri, 2.725.110.000.- lirası sair giderler, 35.500.000.000.- lirası teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 251.632.594.263.- liradır.

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 263.882.518.765.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 150.674.697.731- lirası büro genel giderleri, 4.195.078.000.- lirası personel gideri, 25.551.488.878.- lirası seyahat gideri, 7.755.047.475.- lirası bayrak, flama, rozet vb.alış gideri, 2.647.762.000.- lirası seçim ve propaganda gideri, 34.249.282.079.- lirası konferans, sergi, konser vb. faaliyet gideri, 12.475.278.475.- lirası basın yayın gideri, 1.338.464.611.- lirası demirbaş eşya alım gideri, 15.290.419.516.- lirası sair giderler, 9.705.000.000.- lirası teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2002 yılına devreden kasa mevcudu 11.989.777.999.- liradır.

Parti il örgütlerinin 2001 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2001 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede taşınmaz mal ediniminin olmadığı ve 12.746.513.261.- TL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2001 yılı kesinhesabında gösterilen 881.250.441.765.-TL geliri ile 1.206.051.949.502.-TL giderinin ve 588.423.879.999.-TL borç ile 263.622.372.262.- TL kasa ve banka devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2003/29 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/2

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Saadet Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının ilk incelenmesi sonucunda,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisi'nin 2002 yılı gelirleri toplamının 15.944.347.620.411.- TL, giderleri toplamının 15.356.108.133.324.-TL, borçlarının 212.855.424.646.- TL olduğu, 608.870.661.733.- liranın kasa ve banka mevcudu olarak 2003 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılı gelirleri 11.744.465.232.511.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 88.934.500.000.- lirası milletvekili aidat geliri, 321.944.582.511.- lirası sair gelirler ve 11.333.586.150.000.- lirası hazine yardımından oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 4.199.882.387.900.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.989.777.999.- lirası geçen dönem devir gelirleri, 270.935.998.514.-lirası giriş ve üyelik aidatı geliri, 56.079.999.999.- lirası milletvekili aidat geliri, 145.361.020.480.- lirası milletvekili ve belediye başkanlığı adaylığı özel aidatı, 400.000.000.- lirası bayrak flama rozet ve satış gelirleri, 490.000.000.- lirası mal varlığı gelirleri, 491.038.899.865.- lirası bağış ve yardım, 19.507.816.118.- lirası sair gelir, 676.768.874.925.- lirası teşkilattan alınan nakit ve 2.527.310.000.000.- lirası genel merkezden alınan nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2002 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezinin giderleri 10.997.345.213.243.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 252.462.289.634- lirası büro genel giderleri, 214.562.229.865.- lirası personel gideri, 245.802.243.522.- lirası seyahat gideri, 1.961.614.121.533.- lirası bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 5.648.965.551.955.- lirası seçim ve propaganda gideri,14.305.260.810.- lirası konferans, sergi, konser vb. faaliyet gideri, 13.696.841.792.-lirası basın yayın gideri, 117.896.751.997.- lirası demirbaş eşya alım gideri, 729.922.135.-lirası sair giderler ve 2.527.310.000.000.- lirası teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2003 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 348.305.795.363.- liradır.

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 4.039.473.589.344.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 17.501.954.999.- lirası geçen dönem devir giderleri, 1.216.717.763.469- lirası büro genel giderleri, 89.752.094.051.- lirası personel gideri, 354.283.270209.- lirası seyahat gideri, 75.472.725.239.- lirası bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 1.169.133.823.017.- lirası seçim ve propaganda gideri, 63.432.207.000.- lirası konferans, sergi, konser vb.faaliyet gideri,128.284.666.726.- lirası basın yayın gideri, 30.591.122.714.-lirası demirbaş eşya alım gideri, 217.535.086.995.- lirası sair giderler ve 676.768.874.925.- lirası teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2003 yılına devreden kasa mevcudu 260.564.866.370.- liradır.

Parti il örgütlerinin 2002 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede taşınmaz mal ediniminin olmadığı ve 148.487.874.711.- TL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 15.944.347.620.411.- TL geliri ile, 15.356.108.133.324.-TL giderinin ve 212.855.424.646.-TL borç ile 608.870.661.733.- TL kasa ve banka devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2005/17 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/3

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 27.1.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisinin 2004 yılı gelirleri toplamının 2.284.567,82 YTL, giderleri toplamının 2.501.994,61 YTL ve borçlarının 274.973,22 YTL olduğu, 54.946,426 YTL kasa ve banka mevcudunun 2005 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı gelirleri 702.261,05 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 701.190.- YTL.si bağış ve yardımlardan, 1.071,05 YTL.si sair gelirlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2004 yılı gelirleri 1.582.306,77 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 66.405,69 YTL.si önceki yıldan devreden gelir, 366.636,27 YTL.si giriş ve üyelik aidatı geliri, 44.150.- YTL.si milletvekili ve belediye başkanlığı adayı özel aidat geliri, 23,11.-YTL.si bayrak,flama, rozet vb. satış geliri, 1.069.376,20 YTL.si bağış ve yardım, 300.- YTL.si konferans sergi, konser vb. faaliyet geliri, 5.669,42 YTL.si sair gelir, 29.746,08 YTL.si teşkilattan alınan nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2004 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 801.489,72.-YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 27.418,92 YTL.si geçen yıldan devreden gider, 294.720,26 YTL.si büro genel gideri, 335.784,08 YTL.si personel gideri, 58.171,13 YTL.si seyahat gideri, 79.877,86 YTL.si bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 5.290,87 YTL.si basın yayın gideri, 209.- YTL.si.-lirası demirbaş eşya alım gideri, 17,60 YTL.si sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 3.522,176.- YTL.dir.

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 1.700.504,89.-YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 152.104,35 YTL.si geçen yıldan devreden gider, 1.001.303,40 YTL.si büro genel gideri, 67.223,35 YTL.si personel gideri, 92.955,15 YTL.si

seyahat gideri,18.521,05 YTL.si bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 174.355,40 YTL.si seçim ve propaganda gideri, 32.995,85 YTL.si konferans, sergi, konser vb. faaliyet gideri, 49.133,77 YTL.si basın yayın gideri, 3.244,60 YTL.si demirbaş eşya alım gideri, 78.921,89 YTL.si sair giderler ve 29.746,08 YTL.si teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2005 yılına devreden kasa mevcudu 51.424,2- YTL.dir.

Parti il örgütlerinin 2004 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2004 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede taşınmaz mal ediniminin olmadığı ve 3.463,60 YTL tutarındaki taşınır malın Kanuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilen 2.284.567,82 YTL geliri ile, 2.501.994,61 YTL giderinin ve 274.973,22 YTL borç ile 54.946,426 YTL kasa ve banka devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2006/23 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/4

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Saadet Partisi 2005 yılı kesinhesabının ilk incelenmesi sonucunda,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE " karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2005 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisi'nin 2005 yılı gelirleri toplamının 1.793.954,55 YTL, giderleri toplamının 2.012.455,64 YTL, 316.504,37 YTL borçlarının olduğu ve 35.403,29 YTL kasa ve banka mevcudunun 2006 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı gelirleri toplamı 374.500.- YTL.nin tamamı bağış ve yardımlardan oluşmaktadır.

Partisi Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 1.419.454,55 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 51.424,35 YTL.si geçen dönem devir gelirleri, 424.924,87 YTL.si giriş ve üyelik aidatı geliri, 924.041.- YTL.si bağış ve yardımlar, 749,08 YTL.si konferans, sergi,konser vb. faaliyet gelirleri, 2.357,75 YTL.si sair gelirler, 15.957,50 YTL.si teşkilattan alınan nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezinin giderleri 492.467,99 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 99.228,67 YTL.si geçen yıldan devreden gider, 174.986,49 YTL.si büro genel gideri, 175.177,32 YTL.si personel gideri, 41.370,43 YTL.si seyahat gideri, 1.933,75 YTL.si basın yayın giderinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 148,11 YTL.dir.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 1.579.758,98 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.024.667,06 YTL.si geçen yıldan devreden gider, 1.024.667,06 YTL.si büro genel gideri, 59.267,89 YTL.si personel gideri, 65.494,88 YTL.si seyahat gideri, 23.940,82 YTL.si bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 18.251,68 YTL.si seçim ve propaganda gideri, 121.421,32 YTL.si konferans, sergi, konser vb. faaliyet gideri, 27.203,97 YTL.si basın yayın gideri, 450.- YTL.si demirbaş eşya alım gideri, 53.481,50 YTL.si sair giderler ve 15.957,50.- YTL.si teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2006 yılına devreden kasa mevcudu 35.255,18 YTL.dir.

Parti il örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2005 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede taşınmaz mal ediniminin olmadığı ve 450.- YTL tutarındaki taşınır malın Kanuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2005 yılı kesinhesabında gösterilen 1.793.954,55 YTL geliri ile, 2.012.455,64 YTL giderinin, 313.756,27 YTL gelecek yıla devreden gider ve 316.504,37 YTL borç ile 35.403,29 YTL kasa ve banka devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2007/30 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/5

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Saadet Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının ilk incelenmesi sonucunda,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisi'nin 2005 yılı gelirleri toplamının 1.954.179,77 YTL, giderleri toplamının 2.233.238,57 YTL ve borçlarının 331.653,50 YTL, 49.994,7 YTL kasa ve banka mevcudunun 2007 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı gelirleri toplamı 461.573.- YTL.nin tamamı bağış ve yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 1.492.606,77 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 35.255,16 YTL.si geçen dönem devir gelirleri, 423.492,12 YTL.si giriş ve üyelik aidatı geliri, 377,01 YTL.si bayrak, flama, rozet vb. satış geliri, 980.912,12 YTL.si bağış ve yardımlar, 46.983,06 YTL.si sair gelirler, 5.587,30 YTL.si teşkilattan alınan nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 600.962,65 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 118.196,65 YTL.si geçen yıldan devreden gider, 143.767,73 YTL.si büro genel gideri, 256.147,36 YTL.si personel gideri, 57.577,91 YTL.si seyahat gideri, 1.674,10 YTL.si bayrak, flama, rozet vb. gideri, 23.414 YTL.si konferans, sergi vb. faaliyet gideri, 184,90 YTL.si basın yayın giderinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 2.157,01 YTL.dir.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 1.632.275,92 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 195.559,62 YTL.si geçen yıldan devreden gider, 1.047.177,90 YTL.si büro genel gideri, 63.763,22 YTL.si personel gideri, 75.577,88 YTL.si seyahat gideri, 8.340.- YTL.si bayrak, flama, rozet vb. alış gideri, 23.696,75 YTL.si seçim ve propaganda gideri, 86.600,37 YTL.si konferans, sergi, konser vb. faaliyet gideri, 45.712,73 YTL.si basın yayın gideri, 800.-YTL.si demirbaş eşya alım gideri, 79.460,15 YTL.si sair giderler ve 5.587,30 YTL.si teşkilatlara verilen nakitten oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2007 yılına devreden kasa mevcudu 47.837,69 YTL.dir.

Parti il örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2006 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede taşınmaz mal ediniminin olmadığı ve 800.-YTL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2006 yılı kesinhesabında gösterilen 1.954.179,77 YTL geliri ile 2.233.238,57 YTL giderinin ve 331.653,50 YTL borç ile 49.994,7 YTL kasa ve banka devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2005/19 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/6

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Doğru Yol Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT' ün katılımıyla 27.1.2006 gününde yapılan inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Doğru Yol Partisi 2004 yılı gelirleri toplamının 22.044.314.215.070.- TL, giderleri toplamının 22.674.008.850.295.-TL ve borçlarının 709.651.445.602.- TL olduğu, 79.956.810.377.- TL kasa ve banka mevcudunun 2005 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 15.916.500.169.802.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.000.000.000.- lirası bağış ve yardım,14.696.064.600.000.- lirası genel bütçe yardımı, 347.314.316.800.- lirası kira geliri, 7.115.500.000.- lirası sair gelirler, 80.800.000.000.- lirası satış gelirleri, 722.465.756.326.- lirası faiz gelirleri, 14.150.000.000.- lirası belediye başkan aday adayı aidatları, 46.589.996.676.- lirası 2003 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkez'in 2004 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 6.127.814.045.268.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 7.447.000.000.- lirası üye giriş aidatı, 264.428.500.000.- lirası üye yıllık aidatı, 1.224.807.721.321.- lirası bağış ve yardımlar, 4.537.350.750.000.- lirası genel merkez yardımı, 46.501.000.000.- lirası faaliyet gelirleri, 24.271.309.578.- lirası sair gelirler ve 22.907.764.369.- lirası 2003 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2004 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı giderleri 16.389.106.002.678.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.540.147.758.797.- lirası personel giderleri, 4.537.350.750.000.- lirası teşkilata yardım, 269.325.126.535.- lirası temsil ağırlama gideri, 59.784.293.860.- lirası basılı kağıt kırtasiye gideri, 512.551.530.536.- lirası haberleşme gideri, 659.038.715.926.-lirası taşıma ve vasıta gideri, 179.348.877.400.- lirası seyahat gideri, 595.640.273.300.- lirası kira gideri, 63.947.777.780.- lirası tamir bakım onarım gideri, 274.080.888.500.- lirası ısıtma aydınlatma temizlik gideri, 83.333.391.071.- lirası vergi, harç, noter ve sigorta gideri, 34.527.674.000.- lirası demirbaş alımları, 4.599.478.477.550.- lirası satın alınan propaganda malzeme giderleri, 2.262.502.831.300.- lirası basın yayın giderleri, 373.803.121.657.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemesi, 22.397.514.466.- lirası sair giderler ve 321.847.000.000.-lirası satın alınan nakil vasıtaları giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 34.069.331.353.- liradır.

Doğru Yol Partisi Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un Gider Pusulası başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2004 yılı için 37.134.949.-lira) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi*

partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Aşağıda seyahat gideri parti tarafından ödenmiş şahısların partideki görevleri belirtilmiş olup bazı programların ve bu programa katılacak parti yönetici ve görevlilerinin önceden belli olmaması giderlerin şahıslar tarafından yapılıp Genel Merkezimizce daha sonradan karşılanmasını zorunlu hale getirmiştir. Bunun dışında Parti faaliyeti olmayan seyahatler için adı geçen şahısların giderlerin Genel Merkezce karşılanması söz konusu değildir."* şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs biletlerinde isim olmakla birlikte çoğunluğunda isim bulunmamaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	**Yolcunun Adı Soyadı**	Türü	Tutarı
15.1.2004/29	Tuncay Aydıngör	Otobüs bileti	49000000
23.1.2004/50		" "	24000000
" "	İsmail Sakçı	" "	44000000
30.1.2004/68		" "	12600000
" "		" "	2500000
" "		" "	10000000
11.2.2004/86	Celal Adan	Uçak bileti	110000000
26.2.2004/119		Otobüs bileti	32000000
" "		" "	32000000
" "		" "	10000000
2.3.2004/128	Nüzhet Kandemir	Uçak bileti	398000000
10.3.2004/148	Hasan Çağlayan	" "	109000000

" "		Otobüs bileti	30000000
" "		" "	40000000
" "		Deniz otobüs bileti	25000000
" "		" "	5000000
" "		Tren bileti	83500000
12.3.2004/154	Reha Çamuroğlu	Uçak bileti	398000000
29.3.2004/190		Otobüs bileti	10000000
" "		" "	8000000
30.3.2004/194		" "	20000000
" "		" "	12000000
" "		" "	16000000
" "		" "	6000000
" "		" "	15000000
" "		" "	15000000
" "	Murat Aydın	" "	10500000
" "	Hakkı Kurban-Kadir Şengül	" "	21000000
" "		" "	7000000
" "		" "	10000000
30.3.2004/197	Nurcan Toker	" "	18000000
9.4.2004/218	Nahit Baykara	Uçak bileti	89000000
" "	" "	" "	89000000
31.5.2004/318	Murat İnceoğlu	Otobüs bileti	35000000
10.6.2004/338		" "	15000000
" "		" "	25000000
" "		Deniz otobüs bileti	15000000
" "		" "	5000000
" "	Ali Rıza Gönül	Uçak bileti	129000000
2.7.2004/383	Fadıl Ünver	" "	129000000
16.8.2004/470		Otobüs bileti	15000000
31.8.2004/500		" "	76000000

" "		" "	96000000
2.9.2004/506	Bahattin Şeker	Uçak bileti	398000000
" "	" "	" "	398000000
" "	Kemal Kabataş	" "	129000000
" "	" "	" "	129000000
" "	" "	" "	129000000
" "	" "	" "	252000000
20.9.2004/541		Otobüs bileti	51000000
" "	İsmet Abız	" "	25000000
" "		" "	10000000
" "		" "	15000000
" "	Nahit Baykara	Uçak bileti	218000000
28.9.2004/561	Celalettin Solmaz	" "	109000000
" "	Obahan Obaoğlu	" "	218000000
11.10.2004/587		Otobüs bileti	25000000
" "	Murat İnceoğlu	" "	35000000
" "	" "	" "	48000000
10.11.2004/643		" "	20000000
" "	Selami Demir	" "	24000000
5.12.2004/690	Obahan Obaoğlu	Uçak bileti	218000000
28.12.2004/737	Kemal Kabataş	" "	129000000
" "	" "	" "	129000000
" "	" "	" "	258000000
30.12.2007/742	Abdülkadir Tutası	" "	109000000
" "	Ali Rıza Gönül	" "	109000000
31.12.2004/746		Otobüs bileti	16000000
" "	Obahan Obaoğlu	" "	48000000

Toplam: 5.550.100.000.-

2- Parti görevlilerinin motorlu taşıtlar ve çevre temizlik vergisi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları *"06 ZCD 86 Plakalı araç Keçiören İlçe Başkanlığı tarafından alınmış Genel Merkezimizin bilgisi dışında Genel Merkeze ait vergi numarası ile Yeğenbey Vergi Dairesine kayıdı yapılmıştır. Ancak Keçiören İlçe başkanlığının Motorlu Taşıt Vergisini ödememesinden dolayı Genel Merkez kendi araçlarını satışa çıkardığında Yeğenbey Vergi Dairesi istemiş olduğumuz Vergi Borcu yoktur yazısı için tüm borçlarımızın kapatılması gerektiği belirtilmiş bu nedenle bu araca ait MTV tarafımızdan Gecikme zammı ile yatırılmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti sorumluları 06 ZCD 86 plakalı araca ait Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı ile ilgili cevap vermelerine karşın Çevre Temizlik Vergisi gecikme zammına değinmemişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammına İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
6.2.2004/74	6.2.2004/1B-428	06 ZCD 86 Motorlu Taşıtlar Vergisi 2003/1 gecikme zammı	58900000
	6.2.2004/1B-429	06 ZCD 86 Motorlu Taşıtlar Vergisi 2003/2 gecikme zammı	27450000
	6.2.2004/1B-430	06 ZCD 86 Motorlu Taşıtlar Vergisi 2004/1 gecikme zammı	1000000
13.4.2004/224	14.4.2004/1B-214	06 AG 2680 Motorlu Taşıtlar Vergisi 2004/1 gecikme zammı	9500000
	14.4.2004/1B-213	06 AG 2681 Motorlu Taşıtlar Vergisi 2004/1 gecikme zammı	9500000
27.4.2004/250	27.4.2004/3492	2003 yılı 1 ve 2. dönemi çevre temizlik vergisi gecikme zammı	6251000
	27.4.2004/3491	2003 yılı 1 ve 2. dönemi çevre temizlik vergisi gecikme zammı	39343000
	27.4.2004/3490	2003 yılı 1 ve 2. dönemi çevre temizlik vergisi gecikme zammı	125985760

Toplam: 277.929.760.-

3- Basın mensuplarının konaklama bedelleri parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları yaptıkları mitinge Genel Merkez tarafından davet edilen basın mensuplarının konaklama giderlerinin Parti tarafından karşılandığını ifade etmişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının konaklama giderlerinin Parti yerine kendi ait oldukları kuruluşlarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye tarih ve no	**Giderin çeşidi**	**Açıklama**	**Tutar**
30.3.2004/193	Basın mensuplarının konaklama bedeli	Göcek Lykıa Resort otel 20.3.2004 tarih ve 010749 nolu fatura	650.000.000
30.3.2004/193	Basın mensuplarının konaklama bedeli	Otel Seyhan 23.3.2004 tarih ve 080389 nolu fatura	1.713.500.000

2.363.500.000

4- Aşağıda gösterilen 171.47.0.000.- lira tutarındaki gider fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak yapılmıştır.

Parti sorumluları Opis Otomobile ait tamir faturası şoför tarafından kaybedildiği için aslı gibidir tasdikli fotokopi fatura konularak ödeme yapıldığını belirtmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2004 yılı için 37.134.949.-lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Gidere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	**Kimden alındığı**	**Belge türü**	**Tutar**
1.3.2004/124	Opis Kızılbey V.D.6440048785	1adet firma tasdikli fotokopi fatura	171.470.000

5- Faturada yer alan rakamlar yevmiyeye farklı kaydedilmiştir. Petrol Ofisi faturasında yer alan rakamın yevmiyeye farklı kaydedilmesi sonucu parti adına

yapılan gider olması gerekenden fazla yazılmıştır. Fazladan gider yazılan 36.999.999.- liranın Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Firma Bilgisi**	**Fatura tutarı**	**Ödenen Tutar**	**Fark**
25.6.2004/368	Petrol Ofisi Boğaziçi Kurumlar V.D.7290015043	7.859.002.730	7.896.002.700	36.999.999

6- 29.3.2004 tarih ve 190 numaralı yevmiyede seçim çalışmaları için işe alınan şoförlere tutanak mukabili para ödenmiştir.

Adı Soyadı	Çalışma süresi	Ödenen tutar	Belge
Ali Yıldırım	1.3-31.3.2004	600.000.000	Tutanak
İrfan Bozacı	1.3-31.3.2004	600.000.000	Tutanak
Aziz Aran	1.3-31.3.2004	600.000.000	Tutanak
Şuayip Kılıç	1.3-28.3.2004	500.000.000	Tutanak
Yılmaz Tuncel	1.3-28.3.2004	500.000.000	Tutanak
Ali Sakancı	1.3-28.3.2004	500.000.000	Tutanak

3.300.000.000.-

Parti yetkilileri, *"seçim nedeniyle geçici olarak 1 aylığına yedek şoför olarak işe aldığımız çoğunluğu emekli kişilere yapılan ödemelerdir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2004 yılı için 37.134.949.-lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Alınan hizmet karşılığı fatura olmadığı gibi serbest meslek makbuzu ve gider pusulası da bulunmamaktadır. İmzalı kağıta dayanılarak ödeme yapılmıştır. Diğer taraftan bu kişilere çalıştıkları süreye tekabül eden bordro düzenlenerek ödeme yapılması da mümkün iken bordro düzenlenerek ödeme yapılmamıştır.

Bu nedenle A4 kağıdına tutanak yazılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

7- 30.4.2004 tarih ve 258 yevmiyede iki adet hazır kart karşılığı 100.000.000.TL ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Seçim nedeniyle Ankara dışında olan şoförlerin genel merkez ile telefon konuşmaları yapmalarını sağlamak amacıyla bu dönemle kısıtlı olarak kontür almalarına izin verilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkilileri hangi şoförlere alındığına dair isim belirtmedikleri gibi bunu kanıtlayıcı bilgi ve belge de sunmamışlardır. Bu nedenle Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

8- 1.7.2004 tarih ve 379 numaralı yevmiye ekinde yer alan Parlement Seyahat tarafından düzenlenen 24.5.2004 tarih ve 013440 numaralı faturanın incelenmesinde basın mensubunun 4.6.2004 tarihli İstanbul Ankara İstanbul arası 473.000.000.- liralık uçak biletinin parti tarafından karşılandığı görülmüştür.

Parti yetkilileri, *"CNN Türk Eğrisi İle Doğrusu Programının yapımcısı olan Gazetecinin Ankara da Genel Başkan Mehmet Ağar'in kendi evinde eşi ile birlikte yaptığı Yerel Seçim öncesi Canlı TV Programı yapmış çekimin Ankara'da gerçekleşmiş olması nedeniyle Uçak Bileti Partimiz tarafından karşılanmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2004 yılı yerel seçimleri 29.3.2004 tarihinde yapılmıştır. Parti yetkililerinin söylediği ile yerel seçim takvimi uyuşmamaktadır. Yapılan açıklama inandırıcı değildir. Kaldı ki proğramı CNN yaptığına göre basın mensubunun uçak biletini söz konusu kanalın karşılaması gerektiği sonucuna varılmıştır.

9- 27.12.2004 tarih ve 736 sayılı yevmiye ile Beymen mağazasından alınan 40 adet kravat karşılığı 2.622.000.000. lira ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Yılbaşı nedeniyle çeşitli Basın mensuplarına alınan hediye kravat bedelinin"* olduğunu söylemişlerdir.

40 adet kravatın kimlere hediye edildiğine dair isim listesi bulunmamaktadır. Parti başkanının temsil kapsamında hediye vermesi kabul edilmekle birlikte kimlere verildiğine dair isimlerin bildirilmemesi, verilen cevabın genel ifadeler içermesi nedeniyle söz konusu tutarın Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

10- Parti görevlilerinin sigorta ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, Genel merkezin parasının kalmadığı, gelen Hazine yardımı ile borçların kapatıldığını söylemişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki Hazine yardımı alan bir Parti için paranın olmadığı şeklinde yapılan savunma da yerinde değildir.

Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammına İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
19.1.2004/37	19.1.2004/53	11/2003 dönemi SSK primi, işsizlik primi, EKP ve ÖİV gecikme zammı	3.435.695.774

11- Parti'ye ait 06 BC 534 plakalı araç Karayollarına ait otoyol ve köprülerden bilet almadan geçiş yaptığından dolayı 102.500.000.- lira cezalı geçiş ücreti ödenmiştir. Ödenen bu ceza kişisel sorumluluk kapsamındadır.

12- Aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere fatura tutarı 1.888.000.000.- lira olduğu halde 1.088.000.000.- TL gider olarak yazılmıştır. Aradaki 800.000.000.- liranın nasıl ödendiğinin Parti yetkililerine sorulması üzerine Parti yetkilileri, *"Özgür mobilyaya yaptığı indirim dolayısıyla eksik ödeme yapıldığı ve faturanın ikazlarına rağmen değiştirilmediği"* şeklinde cevap vermişlerdir.

İndirimin ya faturada gösterilmesi ya da ilgili firma tarafından bir yazı ile partiye bildirilmesi gerekir. Burada her iki işlemde yapılmamıştır. Bu işlem muhasebe işleminin sağlıklı yapılmadığını göstermektedir.

Muhasebe kayıtlarının sağlıklı tutulmasını temin için Parti'nin uyarılmasına karar verilmiştir.

Yevmiye Tarih ve no	Firma Bilgisi	Fatura tutarı	Ödenen Tutar (Gider yazılan)	Fark
15.3.2004/157	Özgür Mobilya Zincirlikuyu V.D. 0110084431	1.888.000.000	1.088.000.000	800.000.000

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 18.433.195.333.- lira ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 6.284.902.847.617.- TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 592.351.218.155.- lirası personel giderleri, 401.966.500.000.- lirası teşkilata yardım, 484.667.386.880.- lirası temsil ağırlama gideri, 262.288.608.093.- lirası basılı kağıt kırtasiye gideri, 578.853.845.930.- lirası haberleşme gideri, 661.542.481.973.-lirası taşıma ve vasıta gideri, 34.949.267.371.- lirası seyahat gideri, 1.290.079.021.880.-lirası kira gideri, 92.266.204.184.- lirası tamir bakım onarım gideri, 380.139.293.106.- lirası ısıtma aydınlatma temizlik gideri, 47.374.575.610.- lirası vergi, harç, noter ve sigorta gideri, 51.944.725.000.- lirası demirbaş alımları, 481.476.271.588.- lirası satın alınan propaganda malzeme giderleri, 238.065.803.623.- lirası basın yayın giderleri, 381.812.504.278.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemesi, 305.125.139.946.- lirası sair giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2005 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 45.887.479.024.- liradır.

Parti'nin il örgütlerinin 2004 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2004 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 86.472.399.000.- TL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Doğru Yol Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilen 22.044.314.215.070.- TL geliri ile 22.674.008.850.295.- TL giderinin, 709.651.445.602.- TL borç ile 79.956.810.377.- TL kasa ve banka devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak Parti'nin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 18.433.195.333 lira (18.433,19 YTL) karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

3- Muhasebe kayıtlarının sağlıklı tutulmasını temin için Parti'nin uyarılmasına,

3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2006/18 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/7

Karar Günü: 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Doğru Yol Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Şevket APALAK, Serruh KALELİ, ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT' ün katılımıyla 27.2.2007 gününde yapılan inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2005 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Doğru Yol Partisi 2005 yılı gelirleri toplamının 13.880.747,30 YTL, giderleri toplamının 14.535.387,54 YTL ve borçlarının 780.973,97 YTL olduğu, 126.333,73 YTL kasa ve banka mevcudunun 2006 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin gelirleri 9.690.002,45 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 8.701.770,49 YTL.si genel bütçe yardımı, 296.000.-YTL.si kira geliri, 19.596.-YTL.si sair gelirler, 12.500.-YTL.si satış gelirleri, 626.066,74 YTL.si faiz gelirleri, 34.069,22 YTL.si 2004 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 4.190.744,85 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 51.292,73 YTL.si üye giriş aidatı, 97.650,42 YTL.si üye yıllık aidatı, 1.404.964,50 YTL.si bağış ve yardımlar, 2.431.200.-YTL.si genel merkez yardımı, 67.687.-YTL.si faaliyet gelirleri, 92.062,74 YTL.si sair gelirler ve 45.887,46 YTL.si 2004 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı giderleri 10.187.307,49 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.523.276,17 YTL.si personel giderleri, 2.431.200.-YTL.si teşkilata yardım, 598.314,36 YTL.si temsil ağırlama gideri, 49.266,43 YTL.si basılı kağıt kırtasiye gideri, 387.578,71 YTL.si haberleşme gideri, 732.312,42 YTL.si taşıma ve vasıta gideri, 227.732,94 YTL.si seyahat gideri, 648.902,71 YTL.si kira gideri, 44.229,65 YTL.si tamir bakım onarım gideri, 268.671,06 YTL.si ısıtma aydınlatma temizlik gideri, 127.748,47 YTL.si vergi, harç, noter ve sigorta gideri, 16.779,01 YTL.si demirbaş alımları, 849.578.-YTL.si satın alınan propaganda malzeme giderleri, 1.698.207,51 YTL.si basın yayın giderleri, 506.674,96 YTL.si geçen yıldan kalan borç ödemesi, 76.835,09 YTL.si sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 57.906,03 YTL.dir.

Doğru Yol Partisi Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki

giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un Gider Pusulası başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2005 yılı için 41,29 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği*

halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir" hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Aşağıda seyahat gideri parti tarafından ödenmiş şahısların partideki görevleri belirtilmiş olup bazı programların ve bu programa katılacak parti yönetici ve görevlilerinin önceden belli olmaması giderlerin şahıslar tarafından yapılıp Genel Merkezimizce daha sonradan karşılanmasını zorunlu hale getirmiştir. Bunun dışında Parti faaliyeti olmayan seyahatler için adı geçen şahısların giderlerin Genel Merkezce karşılanması söz konusu değildir."*

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs biletlerinde isim olmakla birlikte kimilerinde de isim bulunmamaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
14.1.2005/14	Celal Adan	Uçak bileti	258
" "	Celal Adan	" "	129
19.1.2005/25		Otobüs bileti	22
31.1.2005/45		" "	11
" "		" "	25
" "	Obahan Obaoğlu	" "	12,5
13.2.2005/70	Çeşitli kişiler adına veya isimsiz otobüs biletleri	" "	1075
21.2.2005/84	Celalettin Solmaz	Uçak bileti	109
" "	Celalettin Solmaz	" "	109
" "	Salim Ensarioğlu	" "	218
" "		Otobüs bileti	13,5
28.2.2005/100		" "	14
	Murat İnceoğlu	" "	49
" "	Tuncay Aydıngör	" "	24
" "		" "	24
10.3.2005/124		" "	15
" "		" "	17

" "	Obahan Obaoğlu	Uçak bileti	89
18.3.2005/142	Celal Akçakaya	" "	229
" "	Celal Akçakaya	" "	109
" "	Çeşitli kişiler adına veya isimsiz otobüs biletleri	" "	872,5
18.3.2005/145	Nahit Baykara	" "	109
" "	Nahit Baykara	" "	89
31.3.2005/170		Otobüs bileti	9
" "	Muzaffer Polat	Uçak bileti	89
" "	Osman Yıldız	" "	89
" "	Ali Fersatoğlu	" "	89
" "	Mehmet Kurt	" "	89
" "	Erdal Ozankaya	" "	89
" "	Dursun Akdemir	" "	109
7.4.2005/184	Kemal Kabataş	" "	139
" "	Kemal Kabataş	" "	129
" "	Kemal Kabataş	" "	129
" "	Kemal Kabataş	" "	129
9.4.2005/189		Otobüs bileti	20
" "		" "	30
" "	Nahit Baykara	Uçak bileti	100
" "		" "	338
29.4.2005/230	Obahan Obaoğlu	" "	190
" "	Obahan Obaoğlu	" "	210
17.5.2005/268	Kemal Adan	" "	95
" "	Kemal Adan	" "	115
31.5.2005/294	Arslan Kata	Otobüs bileti	68
10.6.2005/318	Süleyman Tuluğ Ok	Otobüs bileti	83
20.7.2005/400		" "	25
" "		" "	20
25.7.2005/490	Çağrı Erhan	Uçak bileti	278
30.7.2005/423	İsmet Habız	Otobüs bileti	28
" "		" "	4
19.8.2005/448	Kasım Şahin	" "	53
31.8.2005/468	Talat Bozacı	" "	24
" "	Teyfik Kara	" "	45
" "	Murat İnceoğlu	" "	45
4.9.2005/476	Mahmut Nedim Bilgiç	Uçak bileti	105
" "	Ümmet Kandoğan	" "	105
" "	Veysi Şahin	" "	105
13.9.2005/495	Fadime Derya Dinçer	Otobüs bileti	22
" "	Fadime Derya Dinçer	" "	22

20.9.2005/509		" "	34
" "	Aysel Acar	" "	24
" "	Aysel Acar	" "	24
" "		" "	12
" "		" "	10
" "		" "	18
" "	Hülya Nalbant	" "	14,5
" "	Ayla Kiriş	" "	14,5
" "	Nahit Baykara	Uçak bileti	145
29.9.2005/529	Atilla Ataman	" "	30
30.9.2005/532	Oğuz Aysebinhan	" "	274
" "	Oğuz Binhan	" "	20
" "	Oğuz Binhan	" "	254
" "	Oğuz Aysebinhan	" "	254
" "		12 adet otobüs bileti	194
" "	Gülşen Doyran	2 adet otobüs bileti	43
" "	Turgay Gençman	2 adet otobüs bileti	96
10.10.2005/547	Yesugay Aksakal	Uçak bileti	109
" "	Mehmet Eraslan	" "	109
16.10.2005/560	Kamil Turan	" "	188
" "	Ümmet Kandoğan	" "	188
" "	Mümtaz Yavuz	" "	188
24.10.2005/575	Mümtaz Yavuz	" "	119
" "	Mümtaz Yavuz	" "	357
31.10.2005/589	16 adet çeşitli isimler adına düzenlenmiş olup, diğerleri isimsizdir.	57 adet otobüs bileti	1333
9.11.2005/603	Saffet Arıkan Bedük	2 adet uçak bileti	546
15.11.2005/615		Otobüs bileti	40
" "	Hasan Çağlayan	" "	45
17.11.2005/621	Mümtaz Yavuz	3 adet uçak bileti	511
30.11.2005/644	Mümtaz Yavuz	3 adet uçak bileti	347
" "	Nahit Baykara	Uçak bileti	38
" "	İrem Akşahin	Otobüs bileti	40
" "		2 adet uçak bileti	56
16.12.2005/675	Nahit Baykara	2 adet uçak bileti	426
" "	Mine özgen	9 adet otobüs bileti	237
" "	Saffet Dereli	Otobüs bileti	33
" "	İsimsiz düzenlenen otobüs biletleri	8 adet otobüs bileti	195
20.12.2005/682	Enver Tocoğlu	2 adet uçak bileti	218

Toplam: 13.625,5 YTL

2- Parti görevlilerinin vergi ve sigorta ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, Genel merkezin parasının kalmadığı, gelen Hazine yardımı ile borçların ödendiğini söylemişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki Hazine yardımı alan bir Parti için paranın olmadığı şeklinde yapılan savunma da yerinde değildir.

Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammına İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
28.1.2005/42	28.1.2005/440	11/2004 dönemi Gelir Vergisi Stopajı ile damga vergisi gecikme zammı	**698,89**
31.1.2005/45	31.1.2005/206	10/2004 dönemi sigorta prim tutarı gecikme zammı 10/2004 dönemi İşsizlik sigortası gecikme zammı 10/2004 dönemi Damga Vergisi gecikme zammı	4.330,14 362,27 2 **4.694,41**
28.2.2005/100	28.2.2005/176	10/2004 dönemi sigorta prim tutarı gecikme zammı 10/2004 dönemi İşsizlik sigortası gecikme zammı 10/2004 dönemi Damga Vergisi gecikme zammı	4.284,36 360,14 2 **4.646,5**

Toplam: 10.039,8 YTL

3- Parti görevlilerinin vergi ve harç ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile otoyol cezalı geçiş ücretleri Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, Araçlara ait trafik cezaları araçların listede görüleceği gibi Genel Merkeze ait olması nedeniyle ödenmek zorunda kalındığını belirtmişlerdir.

Parti görevlilerinin trafik harcı yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile cezalı geçiş ücretlerinden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
3.2.2005/105	2.3.2004/3C-261	06 AG 2680 plakalı aracın trafik harcına ilişkin gecikme zammı	118
3.3.2005/108	3.3.2004/3C-363	06 AG 2681 plakalı aracın trafik harcına ilişkin gecikme zammı	118
10.3.2005/124	18.2.2005/3C-282	06 AB 3693 plakalı aracın trafik harcına ilişkin gecikme zammı	88,5
15.3.2005/133	15.3.2005/144	06 LFG 97 plakalı aracın otoyol ve Boğaziçi köprüsünden ücret ödemeden geçiş yapması nedeniyle ödenen cezalı geçiş ücretleri	1.155
28.9.2005/526	28.9.2005/390	06 LIG 32 plakalı aracın otoyol ve Boğaziçi köprüsünden ücret ödemeden geçiş yapması nedeniyle ödenen cezalı geçiş ücretleri	100
19.10.2005/566	19.10.2005/310	Gelir stopajına ilişkin vergi ziyaı cezası	34,38
20.12.2005/682	20.12.2005/239	06 AF 9413 plakalı aracın otoyol ve Boğaziçi köprüsünden ücret ödemeden geçiş yapması nedeniyle ödenen cezalı geçiş ücretleri	121

Toplam: 1.734,88 YTL

4- Basın mensuplarının toplam 7.164,97 YTL tutarındaki uçak biletleri parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parlament Seyahat faturalarında gözüken aşağıda isimleri belirtilen uçak biletleri mitinge davet ettiğimiz gazeteciler TV muhabiri ve gazete köşe yazarlarına aittir. Takdir edeceğiniz gibi seçim dönemlerinde medyaya yer alarak partimizin görüşlerini kamuoyuna yansıtmak için tamamı ulusal yayın yapan medya mensupları davet edilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının seyahat giderlerinin Parti yerine kendi ait oldukları kuruluşlarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

5- 10.12.2005 tarih ve 663 yevmiyenin incelenmesinde, Hatay Birlik Tic.San.A.Ş. den 10.12.2005 tarih ve 425244 numaralı fatura ile 40 adet nar ekşisi, 40 adet hatmar tuzlu yoğurt, 40 adet biber salçası, 40 adet sızma

zeytin yağı, 80 adet garlı sabun, 40 adet zahter, 40 adet kabak tatlısı vb.nin alındığı ve 1.559,20.-YTL.lik tutar parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Hatay mitingine gelen basın mensupları ve köşe yazarlarına yöresel özeliklere ait birer adet hediye paketi yapılmış verilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkilileri hangi basın mensuplarına alındığına dair isim listesi sunmamışlardır. Alınan sayı ile basın mensubu ve köşe yazarları arasında tam bir bağ kurulamamıştır. Bu nedenle bu alımlar Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

6- Aşağıda gösterilen 5.499,31 YTL tutarındaki gider fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"Bahiste geçen faturalar postada veya servis faturaları şoförlere teslim edildiğinden dolayı kaybolmuş ve aslı gibidir diye tasdik edilip konulmuştur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2005 yılı için 41,29 YTL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Gidere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
9.5.2005/252	Gimpaş Termal Tesisleri Gümüşhacıköy V.D.3950098908	1adet firma tasdikli fotokopi fatura	3.933
" "	" "	" "	267
21.11.2005/628	Borusan Oto Avcılar Marmara Kurumlar V.D.1800038392	" "	660,17
31.12.2005/707	Doğuş Oto Anadolu Kurumlar V.D.3940013063	" "	639,14

Toplam 5.499,31 YTL

7- Basın mensuplarının konaklama bedelleri parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Partimizin propagandasını yapmak, basında mitinglerimizin yer alması amacıyla mitinge davet ettiğimiz basın mensuplarını ağırlamak amacıyla otel faturaları ödenmiştir."* Şeklinde cevap vermişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının konaklama giderlerinin Parti yerine kendi ait oldukları kuruluşlarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye tarih ve no	Gider yapılan kişi	Açıklama	Tutar
8.9.2005/488	Basın mensubu	Zorlu Grand Hotel 19.7.2005 tarih ve 604011 nolu fatura konaklama bedeli	144,08
31.12.2005/707	Basın mensubu	Hotel Çelik Palas 19.12.2005 tarih ve 118127 nolu fatura konaklama bedeli	281
31.12.2005/707	Basın mensubu	Hotel Fuatpaşa 26.12.2005 tarih ve 509710 nolu fatura konaklama bedeli	64

489,08 YTL

8- Genel Merkez gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda gösterilen harcamanın dayanağı olarak Ali Atıf Bir imzalı yazının eklendiği görülmüştür.

Parti sorumluları, *"Ali Atıf Bir Eskişehir Üniversitesi Öğretim Görevlisi dir. Kendisinden Reklam Kampanyamız konusunda danışmanlık alınmış olup. Gelir Vergisi 18. Madde gereği kendisine ödeme yapılmış ve yapılan ödemeden Kesilen % 17 Stopaj zamanında Vergi Dairemize yatırılmıştır. Tüm ödemelerin Banka kanalı ile ve Vergi Usul Kanuna uygun olarak yapılmış olması ve şahısların fatura kesecek ticari faaliyetinin bulunmadığının tarafınızca da değerlendirilmesini arz ederiz."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Ali Atıf Bir'e Türkiye Lider Araştırması Analizi projesi, Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analizi çalışması projesi ve Doğru Yol Partisi reklam kampanyası değerlendirme çalışması karşılığı olarak toplam 80.676.-YTL ödeme yapılmıştır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura kesilmediği gibi serbest meslek makbuzu ve gider pusulası da düzenlenmemiştir. Parti yetkilileri söz konusu kişinin fatura düzenlemek mecburiyetinde olmadığını belirtmişler ise de bu durumda bu kişiye Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen gider pusulası düzenlenerek ödeme yapılması gerekirdi. Belgelerin incelenmesinde A4 kağıdına yazılmış temlikname başlıklı kağıda dayanılarak ödeme yapıldığı görülmüştür. Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgeler olmadan ödeme yapılması kabul

edilemeyeceğinden söz konusu 80.676.-YTL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye tarih ve nosu	Belge Türü	İçerik	Tutar (YTL)
18.1.2005/24	A4 kağıdına yazılmış temlikname	Türkiye Lider Araştırması Analizi projesi telif sözleşmesi karşılığı	13.446
23.2.2005/92	A4 kağıdına yazılmış temlikname	Türkiye Lider Araştırması Analizi projesi telif sözleşmesi karşılığı	13.446
28.3.2005/164	A4 kağıdına yazılmış temlikname	Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analizi çalışması projesi telif sözleşmesi karşılığı	13.446
2.5.2005/237	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması(2)" projesi telif sözleşmesi karşılığı	13.446
16.6.2005/334	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası değerlendirme çalışması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	13.446
8.9.2005/488	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası değerlendirme çalışması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	13.446

Toplam: 80.676.- YTL

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 120.788,74 YTL ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 4.348.080,05.-YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 470.312,63 YTL.si personel giderleri, 186.283,50 YTL.si teşkilata yardım, 375.497,92 YTL.si temsil ağırlama gideri, 106.142,05 YTL.si basılı kağıt kırtasiye gideri, 445.831,38 YTL.si haberleşme gideri, 803.009,18 YTL.si taşıma ve vasıta gideri, 107.429,48 YTL.si seyahat gideri, 873.793,49 YTL.si kira gideri, 62.002,35 YTL.si tamir bakım onarım gideri, 285.019,16 YTL.si ısıtma aydınlatma temizlik gideri, 17.314,37 YTL.si vergi, harç, noter ve sigorta gideri, 34.657,74 YTL.si demirbaş alımları, 87.521,15 YTL.si satın alınan propaganda malzeme giderleri, 131.142,64 YTL.si basın yayın giderleri, 202.976,23 YTL.si geçen yıldan kalan borç ödemesi, 159.146,78 YTL.si sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2006 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 68.427,7.-YTL.dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2005 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 51.436,75 YTL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Doğru Yol Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin 2005 yılı kesinhesabında gösterilen 13.880.747,30 YTL geliri ile 14.535.387,54 YTL giderinin, 780.973,97 YTL borç ve 126.333,73 YTL kasa ve banka devrinin, Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak Parti'nin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 120.788,74 YTL karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2007/14 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/8

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Doğru Yol Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Doğru Yol Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının ilk incelenmesi sonucunda,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Doğru Yol Partisi 2006 yılı gelirleri toplamının 18.070.942,57 YTL, giderleri toplamının 18.407.963,05 YTL ve borçlarının 562.179,70 YTL olduğu, 225.159,22 YTL kasa ve banka mevcudunun 2007 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 13.259.060,44 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 6.000.-YTL.si bağış ve yardımlar 11.156.228.-YTL.si genel bütçe yardımı, 514.231,97 YTL.si kira geliri, 643.962,82 YTL.si satış gelirleri, 880.731,62 YTL.si faiz gelirleri, 57.906,03 YTL.si 2005 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin gelirleri 4.811.882,13 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 126.494,06 YTL.si üye yıllık aidatı, 2.020.925,05 YTL.si bağış ve yardımlar, 2.369.250.- YTL.si genel merkez yardımı, 133.421.- YTL.si faaliyet gelirleri, 93.364,32 YTL.si sair gelirler ve 68.427,7 YTL.si 2005 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı giderleri 13.479.208,59 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.713.524,61 YTL.si personel giderleri, 2.369.250.-YTL.si teşkilata yardım, 477.119,62 YTL.si temsil ağırlama gideri, 57.478,79 YTL.si basılı kağıt kırtasiye gideri, 429.815,56 YTL.si haberleşme gideri, 951.436,42 YTL.si taşıma ve vasıta gideri, 305.128,2 YTL.si seyahat gideri, 661.530,27 YTL.si kira gideri, 85.649,87 YTL.si tamir bakım onarım gideri, 316.206,06 YTL.si ısıtma aydınlatma temizlik gideri, 395.028,66 YTL.si vergi, harç, noter ve sigorta gideri, 48.089,12 YTL.si demirbaş alımları, 544.817,91 YTL.si satın alınan propaganda malzeme giderleri, 3.231.159,35 YTL.si basın yayın giderleri, 1.304.058,27 YTL.si satın alınan taşıt gideri, 555.211,07 YTL.si geçen yıldan kalan borç ödemesi, 33.704,81 YTL.si sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2007 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 208.878,84 YTL.dir.

Doğru Yol Partisi Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere*

emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un Gider Pusulası başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2006 yılı için 45,33 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Aşağıda İsimleri yazılı olan kişilere alınan otobüs ve uçak biletleri; Kadın Kolları tüm Türkiye içinde teşkilatlanma amacıyla bölgesel toplantılar yapmış, bu*

nedenle Genel Merkez Kadın kolları ve Gençlik Kolları bu toplantılara katılmak amacıyla heyet olarak otobüslerle illere görevli gitmişlerdir. Bazı toplantılara tek bir kadın kollarından görevli katıldığında ve ilin uzak olması durumunda uçak bileti alınmıştır. Genel Başkan Yardımcılarına da teşkilatları denetlemek amacıyla görevli olarak gittikleri çeşitli yerlere uçak biletleri alınmıştır. Aşağıda isimleri belirtilen kişilerin makam ve unvanları belirtilmiştir."

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs biletlerinde isim olmakla birlikte kimilerinde de isim bulunmamaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
20.1.2006/33	Mahmut Nedim Bilgiç	Uçak bileti	109
" "	Mahmut Nedim Bilgiç	" "	169
23.1.2006/37	Mümtaz Yavuz	11 adet uçak bileti	1796
30.1.2006/50	İsimsiz 6 bilet	6 adet otobüs bileti	102
7.2.2006/67	Mehmet Eraslan	Uçak bileti	248
20.2.2006/92	Mine Nil Özgen	Otobüs bileti	30
" "	Mine Nil Özgen	" "	33
" "	Mine Nil Özgen	" "	28
" "	Mine Nil Özgen	" "	27
" "		" "	28
" "	Mine Özgentürk	" "	26
" "	Mine Özgen	" "	29,5
" "		" "	8
" "		" "	13
28.2.2006/108	İstimal İbis	Uçak bileti	79
" "	İstimal İbis	" "	89
" "	Ayşe Saylı	" "	50
" "	İsimsiz 4 bilet	4 adet otobüs bileti	54
8.3.2006/128	Nahit Baykara	Uçak bileti	69
" "	Mümtaz Yavuz	" "	69
28.4.2006/236	Nezihe Ünal	" "	109
" "		Otobüs bileti	7
" "		" "	13
" "	Nihal Berkin	7 adet otobüs bileti	161
10.5.2006/261	Figen Külekçi	Otobüs bileti	72
" "		2 adet otobüs bileti	32

" "	Şule Candan	Otobüs bileti	22
" "	Bülent Tunçbilek	" "	22
" "	Ebru Namal	" "	22
" "	Hasan Kaleli	" "	22
" "	Sebahat Şener	" "	22
" "	Feride Aslan	" "	22
" "	Saffet Kokkörfez	" "	22
" "	Kadriye Karabulut	" "	22
20.5.2006/274	Gülşen Şahinbaş	2 adet otobüs bileti	38
30.6.2006/358	Mümtaz Yavuz	5 adet uçak bileti	516
" "	Veysi Şahin	Uçak bileti	99
" "	Vakın Centilmen	" "	99
" "	Fazıl Hacıbektaşoğlu	" "	99
" "	Bilal Yurt	" "	99
" "	Emin Gündüz	" "	89
" "	Ayla Özbek	" "	89
" "	İsimsiz 2 bilet	2 adet otobüs bileti	48
" "	Neziha Ocak	Otobüs bileti	40
" "	Orhan Yıldırım	" "	29,25
17.7.2006/390	Veyselakın Centilmen	Uçak bileti	89
" "	Bilal Yurt	" "	89
" "	Osman Fazıl Hacıbektaşoğlu	" "	89
" "	İsimsiz 3 bilet	3 adet otobüs bileti	59
" "	İrem Akşahin	Otobüs bileti	20
28.7.2006/413	Polat Coşar	" "	17
7.8.2006/430	Mümtaz Yavuz	7 adet uçak bileti	1013
15.8.2006/446		Otobüs bileti	30
31.8.2006/479	Tevfik Kara	Uçak bileti	109
11.9.2006/499	Mahmut Nedim Bilgiç	" "	168
15.9.2006/510	İsimsiz 2 bilet	2 adet otobüs bileti	28
29.9.2006/537		Otobüs bileti	30
3.10.2006/544	Tolga Ağar	Uçak bileti	528
9.10.2006/557	Mustafa Duman	" "	150
" "	Ferhan Karaduman	" "	115
10.10.2006/561	Gülşen Şahinbaş	2 adet otobüs bileti	40
" "	Nilgün Karaman	2 adet otobüs bileti	50,25
" "	İsimsiz 5 bilet	5 adet otobüs bileti	136
" "	Visal Kaynak	Otobüs bileti	24,25
18.10.2006/575	Mümtaz Yavuz	10 adet uçak bileti	1611
30.10.2006/591	Tevfik Altınok	Uçak bileti	70
6.11.2006/605	Nevzat Ercan	" "	85

15.11.2006/626	Tayfur Yücel	2 adet otobüs bileti	46
" "		Otobüs bileti	5
" "	Yılgün Yıldırım	2 adet otobüs bileti	63
" "	Perihan Doğru	Otobüs bileti	30
15.11.2006/629	Turgay Gençman	Uçak bileti	174
21.11.2006/636	Mümtaz Yavuz	15 adet uçak bileti	1983
30.11.2006/658	Tolga Ağar	Uçak bileti	254
" "	Tolga Batarlı	" "	254
" "	Ayşe Saylı	" "	41
" "	Mustafa Duman	" "	498
" "	Fatma Balkan	Otobüs bileti	20
" "	Nuket Balkan	" "	20
" "	Nüket	3 adet otobüs bileti	66
" "	Süleyan Tuluğ ok	Otobüs bileti	104
" "	Neziha Ocak	2 adet otobüs bileti	70
1.12.2006/661	Mümtaz Yavuz	5 adet uçak bileti	967
11.12.2006/679	Ali	Otobüs bileti	27
" "	Duru Türkmen	" "	27
" "	İsimsiz 2 bilet	2 adet otobüs bileti	8
" "	Ergün Arık	Otobüs bileti	21,25
" "	Ertan Bıyıklıoğlu	" "	50
" "	Serkan Gürler	" "	50
" "	Durul Türkmen	" "	37
31.12.2006/723	İstimal İbis	Uçak bileti	84
" "	Nükhet Balkan	3 adet otobüs bileti	123,25
" "	İstimal İbis	2 adet otobüs bileti	24
" "	İsimsiz 7 bilet	7 adet otobüs bileti	196
" "	Perihan Doğru	3 adet otobüs bileti	93
" "	Utku Tunçcan	2 adet otobüs bileti	60

Toplam: 14.817,75 YTL

2- Parti görevlilerinin vergi ve sigorta ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"Aralık 2005 dönemine ait SSK ve Muhtasar Vergi ödemeleri yıl sonunda para kalmaması nedeniyle Ocak 2005 tarihinde ödenmiş bu nedenle gecikme faizleri tahakkuk etmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki

Hazine yardımı alan bir Parti için paranın olmadığı şeklinde yapılan savunma da yerinde değildir.

Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammına İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
18.1.2006/27	18.1.2006/72	11/2005 dönemi sigorta prim tutarı gecikme zammı 11/2005 dönemi İşsizlik sigortası gecikme zammı 10/2004 dönemi Damga Vergisi gecikme zammı	3.552,97 299,38 2,00 **3.854,35**
19.1.2006/30	19.1.2006/240	11/2005 dönemi Gelir Vergisi Stopajı ile damga vergisi gecikme zammı	**420,89**

Toplam: 4.275,24 YTL

3- Parti görevlilerinin motorlu taşıtlar vergisi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile otoyol cezalı geçiş ücretleri Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"06 ZCD 86 Plakalı araç Keçiören İlçe Başkanlığı tarafından alınmış Genel Merkezimizin bilgisi dışında genel Merkeze ait vergi numarası ile Yeğenbey Vergi Dairesine kaydı yapılmıştır. Ancak Keçiören İlçe başkanlığının Motorlu Taşıt Vergisini ödememesinden dolayı Genel Merkez kendi araçlarını satışa çıkardığında Yeğenbey Vergi Dairesi istemiş olduğumuz Vergi Borcu yoktur yazısı için tüm borçlarımızın kapatılması gerektiği belirtilmiş bu nedenle bu araca ait MTV tarafımızdan Gecikme zammı ile yatırılmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti sorumluları 06 ZCD 86 plakalı araca ait Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı ile ilgili cevap vermelerine karşın otoyol cezalı geçiş ücretine değinmemişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile otoyol cezalı geçiş ücretinden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
2.3.2006/114	2.3.2006/321	06 ZCD 86 plakalı aracın 1999/1 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	78,48
2.3.2006/114	2.3.2006/322	06 ZCD 86 plakalı aracın 1999/2 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	68,67
2.3.2006/114	2.3.2006/323	06 ZCD 86 plakalı aracın 1999/1 yılı Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	60,50
2.3.2006/114	2.3.2006/324	06 ZCD 86 plakalı aracın 1999/2 yılı Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	57,23
2.3.2006/114	2.3.2006/325	06 ZCD 86 plakalı aracın 2000/1 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	89,55
2.3.2006/114	2.3.2006/326	06 ZCD 86 plakalı aracın 2000/2 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	82,09
2.3.2006/114	2.3.2006/327	06 ZCD 86 plakalı aracın 2001/2 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	112,84
2.3.2006/114	2.3.2006/328	06 ZCD 86 plakalı aracın 2001/1 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	130,97
2.3.2006/114	2.3.2006/329	06 ZCD 86 plakalı aracın 2002/1 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	118,06
2.3.2006/114	2.3.2006/330	06 ZCD 86 plakalı aracın 2002/2 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	98,32
15.3.2006/144	15.3.2006/101	06 KYZ 21 plakalı aracın 2006/1 yılı Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	3,22
25.12.2006/708	25.12.2006/222	06 BZ 492 plakalı aracın otoyol ve Boğaziçi köprüsünden ücret ödemeden geçiş yapması nedeniyle ödenen cezalı geçiş ücretleri	666

Toplam: 1.565,93 YTL

4- Basın mensuplarının konaklama bedelleri parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, Siyasi faaliyetlerinin ve mitinglerinin basında yer almasını sağlayabilmek amacıyla gazetecilerin genel merkezimiz tarafından davet edildiği, ilgi gösteren basın mensuplarının Genel Merkez tarafından misafir edildiğini ifade etmişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının konaklama giderlerinin Parti

yerine kendi ait oldukları kuruluşlarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Basın Mensuplarının Konaklama Giderlerine Ait Liste

Yevmiye tarih ve no	Gider yapılan kişi	Açıklama	Tutar
18.5.2006/273	Basın mensuplarının konaklaması	North Point Hotel 15.4.2006 tarih ve 427705 nolu fatura konaklama bedeli	395
1.11.2006/599	12 kişilik Basın mensubunun konaklaması	Hotel Dedeman 9.10.2006 tarih ve 0181032 nolu fatura konaklama bedeli	1.631,4
9.11.2006/615	17 kişilik Basın mensubunun konaklaması	Büyük Mardin Oteli 11.10.2006 tarih ve 0162592 nolu fatura konaklama bedeli	3.600

5.626,4 YTL

5- Genel Merkez gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda gösterilen harcamanın dayanağı olarak Mehmet Naci Bostancı imzalı yazının eklendiği görülmüştür.

Parti sorumluları, *"Naci Bostancı Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisidir. Gelir Vergisi 18. madde gereği kendisine ödeme yapılmış ve yapılan ödemeden kesilen % 17 stopaj vergisi muhtasar beyanname ile Vergi Dairesine ödenmiştir. Tüm ödemelerin Banka kanalı ile ve Vergi Usul Kanuna uygun olarak yapılmış olması ve şahısların fatura kesecek ticari faaliyetinin bulunmadığının tarafınızca da değerlendirilmesini arz ederiz."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Mehmet Naci Bostancı'ya Doğru Yol Partisi'ne yazdığı yazılar ile raporların karşılığı olarak toplam 29.880.-YTL. ödeme yapılmıştır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura kesilmediği gibi serbest meslek makbuzu ve gider pusulası da düzenlenmemiştir. Parti yetkilileri söz konusu kişinin fatura düzenlemek mecburiyetinde olmadığını belirtmişler ise de bu durumda bu kişiye Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen gider pusulası düzenlenerek ödeme yapılması gerekirdi. Belgelerin incelenmesinde A4 kağıdına yazılmış Tutanak başlıklı kağıda dayanılarak ödeme yapıldığı görülmüştür. Siyasi Partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgelerin varlığı aranacaktır. Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgeler olmadan ödeme yapılması kabul edilemez.

Yevmiye tarih ve nosu	Belge Türü	İçerik	Tutar (YTL)
27.1.2006/49	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
17.2.2006/90	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
17.3.2006/152	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
18.4.2006/215	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
18.5.2006/273	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
20.6.2006/338	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
24.7.2006/405	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
24.8.2006/469	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
28.9.2006/536	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
1.11.2006/599	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
6.12.2006/671	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490
26.12.2006/712	A4 kağıdına yazılmış tutanak	Doğru yol Partisine yazdığı yazılar ile raporların karşılığı	2.490

Toplam: 29.880.-YTL

6- Genel Merkez gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda gösterilen harcamanın dayanağı olarak Ali Atıf Bir imzalı yazının eklendiği görülmüştür.

Parti sorumluları, *"Ali Atıf Bir Eskişehir Üniversitesi Öğretim Görevlisidir. Kendisinden Reklam Kampanyamız konusunda danışmanlık alınmış olup. Gelir Vergisi 18. Madde gereği kendisine ödeme yapılmış ve yapılan ödemeden Kesilen % 17 Stopaj zamanında Vergi Dairemize yatırılmıştır. Tüm ödemelerin Banka kanalı ile ve Vergi Usul Kanuna uygun olarak yapılmış olması ve şahısların fatura kesecek ticari faaliyetinin bulunmadığının tarafınızca da değerlendirilmesini arz ederiz."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Ali Atıf Bir'e, Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analizi çalışması Lider konumlaması ön çalışma projesi ve Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analizi çalışması Lider konumlaması uygulaması çalışması

karşılığı olarak toplam 71.000.-YTL ödeme yapılmıştır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura kesilmediği gibi serbest meslek makbuzu ve gider pusulası da düzenlenmemiştir. Parti yetkilileri söz konusu kişinin fatura düzenlemek mecburiyetinde olmadığını belirtmişler ise de bu durumda bu kişiye Vergi Usul Kanunu'nda belirtilen gider pusulası düzenlenerek ödeme yapılması gerekirdi. Siyasi Partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgelerin varlığı aranacaktır. Belgelerin incelenmesinde A4 kağıdına yazılmış temlikname başlıklı kağıda dayanılarak ödeme yapıldığı görülmüştür. Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgeler olmadan ödeme yapılması kabul edilemez.

Yevmiye tarih ve nosu	**Belge Türü**	**İçerik**	**Tutar (YTL)**
8.5.2006/256	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması ön çalışma" projesi telif sözleşmesi karşılığı	7.000
8.5.2006/256	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	7.000
18.5.2006/273	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	7.000
20.6.2006/338	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
4.7.2006/365	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması 2" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
11.7.2006/377	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması 2" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
24.7.2006/405	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması " projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
24.8.2006/469	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması " projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000

4.9.2006/486	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması 2" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
28.9.2006/536	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
1.11.2006/599	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
6.12.2006/671	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000
26.12.2006/712	A4 kağıdına yazılmış temlikname	"Doğru Yol Partisi reklam kampanyası stratejik analiz çalışması Lider Konumlaması Uygulaması" projesi telif sözleşmesi karşılığı	5.000

Toplam: 71.000.-YTL

7- 20.3.2006 tarih ve 154 numaralı yevmiyede gider yazılan Baykoçlar Petrol'e ait 50 YTL.nin belgesinin olmadığı görülmüştür.

Parti sorumluları, belgenin arşivlerinde bulunmadığını bildirmişlerdir.

Alınan mal karşılığında Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgeler (fatura, perakende vesikaları, serbest meslek makbuzu, gider pusulası vb.) olmadan ödeme yapılması kabul edilemez.

8- Basın mensuplarının toplam 18.485,67 YTL tutarındaki uçak biletleri parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parlament Seyahat faturalarında gözüken aşağıda isimleri belirtilen uçak biletleri mitinge davet ettiğimiz gazeteciler TV muhabiri ve gazete köşe yazarlarına aittir. Takdir edeceğiniz gibi seçim dönemlerinde medyaya yer alarak partimizin görüşlerini kamuoyuna yansıtmak için tamamı ulusal yayın yapan medya mensupları davet edilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının seyahat giderlerinin Parti yerine kendi ait oldukları kuruluşlarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

9- Aşağıda gösterilen 3.807,06 YTL tutarındaki gider fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"Beşrenk Firmasına ait faturalar firma tarafından posta ile gönderilmiş ve kaybolmuştur. Bu nedenle Firmadan faturalar aslı gibidir kaşeli olarak tekrar istenmiştir. Mais e ait tamir faturası da şoför tarafından kaybedilmiş Aslı Gibidir tasdik edilip alınmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2006 yılı için 45,33 YTL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
28.9.2006/536	Beşrenk 20.3.2006/380716 Dikimevi V.D. 167 008 3916	1adet firma tasdikli fotokopi fatura	246,14
" "	Beşrenk 1.3.2006/380501 Dikimevi V.D. 167 008 3916	" "	817,31
" "	Beşrenk 24.2.2006/380451 Dikimevi V.D. 167 008 3916	" "	90
" "	Beşrenk 28.2.2006/380485 Dikimevi V.D. 167 008 3916	" "	2.366,83
1.11.2006/599	Mais Yetkili Satıcısı 28.6.2006/383164 Kavaklıdere V.D. 308 0041458	" "	286,78

3.807,06 YTL

10- 25.12.2006 tarih ve 710 yevmiyenin incelenmesinde, Doğuş Tekstil Ltd. şirketinden 20.12.2006 tarih ve 317154 numaralı fatura ile 50 adet nevresim takımı alınmış ve 1.600 YTL.lik tutar parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Yapılan Denizli Mitinginde davet edilen basın mensuplarına yörenin ürününü temsilen hediye olarak dağıtılmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkilileri hangi basın mensuplarına alındığına dair isim listesi sunmamışlardır. Alınan sayı ile basın mensubu ve köşe yazarları arasında tam bir bağ kurulamamıştır. Bu nedenle bu alımlar Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 150.478,05 YTL. ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 4.928.754,46 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 504.956,55 YTL.si personel giderleri, 208.350,87 YTL.si teşkilata yardım, 656.669,62 YTL.si temsil ağırlama gideri, 111.734,83 YTL.si basılı kağıt kırtasiye gideri, 501.432,09 YTL.si haberleşme gideri, 547.425,81 YTL.si taşıma ve vasıta gideri, 83.398,16 YTL.si seyahat gideri, 1.049.666,85 YTL.si kira gideri, 69.085,98 YTL.si tamir bakım onarım gideri, 342.369,82 YTL.si ısıtma aydınlatma temizlik gideri, 33.616,22 YTL.si vergi, harç, noter ve sigorta gideri, 46.580,94 YTL.si demirbaş alımları, 94.084,18 YTL.si satın alınan propaganda malzeme giderleri, 142.497,36 YTL.si basın yayın giderleri, 225.762,9 YTL.si geçen yıldan kalan borç ödemesi, 311.122,28 YTL.si sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2007 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 16.280,38 YTL.dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2006 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 94.670,06 YTL tutarındaki taşınmaz ve taşınır malın Kanuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Doğru Yol Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin 2006 yılı kesinhesabında gösterilen 18.070.942,57 YTL geliri ile 18.407.963,05 YTL giderinin, 562.179,70 YTL borç ve 225.159,22 YTL kasa ve banka devrinin, Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak Parti'nin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 150.478,05 YTL karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2000/16 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/9

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılımıyla 17.9.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"Dosyadaki eksiklik giderildiğinden işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Cumhuriyet Halk Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 1999 yılı gelirlerinin 5.690.592.975.574.- lira, giderlerinin 5.253.099.319.823.- lira, 2000 yılına devreden nakit mevcudunun 437.493.655.751.- lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 3.648.266.623.053.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 7.067.323.719.- lirası 1998 yılından devreden alacaklar, 66.136.859.748.- lirası 2000 yılına devreden borçlar, 148.115.581.439.- lirası 1998 yılından devreden nakit mevcudu, 615.426.418.835 lirası aidat gelirleri, 119.296.514.- lirası bağış gelirleri, 2.232.000.000.- lirası defter-makbuz satış gelirleri, 2.457.861.000.- lirası balo, eğlence ve konser gelirleri, 7.000.000.000.- lirası mal varlığı gelirleri, 781.377.395.798.- lirası banka mevduat gelirleri, 2.007.456.393.000.- lirası hazine yardımı, 4.471.650.000.- lirası kira gelirleri ve 6.405.843.000.- lirası çeşitli gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 2.042.326.352.521.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 5.094.917.651.- lirası 1998 yılından devreden alacaklar, 137.847.019.877.- lirası 2000 yılına devreden borçlar, 36.855.149.055.- lirası 1998 yılından devreden nakit mevcudu, 476.294.687.678.- lirası aidat gelirleri, 720.588.167.412.- lirası bağış gelirleri, 15.706.497.055.- lirası defter-makbuz satış gelirleri, 189.984.103.309- lirası balo, eğlence ve konser gelirleri, 9.776.255.000.- lirası mal varlığı gelirleri, 38.315.415.484.- lirası banka mevduat gelirleri ve 411.864.140.000.- lirası genel merkez yardımlarından oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 3.280.735.276.668.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 18.083.171.662.- lirası 1998 yılından devreden borçlar, 34.008.566.810.- lirası 2000 yılına devreden alacaklar, 434.224.981.906.- lirası personel giderleri, 316.214.833.076.- lirası yönetim giderleri, 63.950.076.890.- lirası kurultay, kongre giderleri, 1.919.515.479.727.- lirası seçim, tanıtım,

propaganda giderleri, 68.618.268.880.- lirası demirbaş giderleri, 2.836.987.717.- lirası çeşitli giderler ve 423.282.910.000.- lirası yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılına devreden nakit mevcudu 367.531.346.385.- liradır.

Genel Merkezin 2000 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri *"Belgelendirme"* kavramıdır. Vergi Usul Kanununun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve *"Fatura Kullanma Mecburiyeti"* başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanunun *"Makbuz Mecburiyeti"* başlıklı 236. maddesinde, *"Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir."* denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un *"Gider Pusulası"* başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Alınan bir mal veya hizmetin tutarının gider kaydedilebilmesi için esas olan belge faturadır. Yasa'nın 70. maddesinde belirtilen *"makbuz"* un tek başına bir ödemeye esas olabilmesi için mal ya da hizmetin fatura kesilmesinin mümkün olmadığı kişi ya da kurumlardan alınması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; *"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi'nin 1999 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 21.10.2009 tarih ve 337-1304 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu yazıya parti tarafından 18.11.2009 tarih ve 5701 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

Parti yetkilileri, 1999 yılı kesinhesaplarının ilk inceleme kararının kendilerine 23.9.2002 tarihinde tebliğ edildiğini, Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesi gereğince beş yıllık süre geçtiğinden hesapların inceleme konusu yapılamayacağını ve on yıl geçtikten sonra hesapla ilgili sağlıklı bilgi ve belgelere ulaşılmasının güç olduğunu belirtmişlerdir.

Yasa'nın 70. maddesinde gösterilen beş yıllık süre siyasi partilerin gider belgelerini saklamakla yükümlü oldukları süreyi göstermekte olup, Anayasa Mahkemesi'ne sunulmuş belgelerle ilgisi bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin elinde bulunan siyasi parti hesaplarını esastan incelemesine ilişkin yasada bir süre öngörülmemiştir.

1- Parti adına düzenlenmemiş ve kişiler adına düzenlenmiş seyahat harcamalarına (uçak, tren ve otobüs bilet bedelleri) ilişkin belgelerle yapılan ödemelerin gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri uçak,

otobüs ve tren bileti gibi belgelerin hiçbir zaman kurum adına düzenlenemediğini, önceden planlanan seyahatlerin anlaşmalı acenteler vasıtasıyla alınması durumunda parti adına fatura düzenlenebileceğini, söz konusu harcamaların tamamının parti adına ve parti faaliyetleri ile ilgili olarak yapıldığını ve harcama belgelerinin hepsinde parti yetkililerinin onayının olduğunu belirtmişlerdir.

Partinin gider yazdığı seyahat belgelerinin çoğunda ya parti adına fatura kesilmiş ya da kişi adıyla beraber parti adına da belgede yer verilmiştir. Aşağıda belirtilen seyahat belgeleri ise bunların dışında kalanlar olup, bu kişilerin parti adına ve parti faaliyeti için seyahat ettiklerini gösteren herhangi bir belge bulunmamaktadır.

Parti söz konusu harcamaların parti adına ve parti faaliyetleri ile ilgili olarak yapıldığını ve harcama belgelerinin hepsinde parti yetkililerinin onayının olduğunu söylemişlerse de, gider belgeleri arasında bunları gösteren bir belge bulunmadığı gibi cevap yazısı ekinde de herhangi bir belge ibraz edilmemiştir.

Parti adına düzenlenmeyen ve kişiler adına düzenlenen belgelerle yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **964.500.000.- lira** tutarındaki harcama parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Yolcunun Adı Soyadı**	**Türü**	**Biletin Tarih ve Nosu**	**Tutarı**
20.1.1999/3	İsmet Atalay	Uçak bileti	19.1.1999 - 2354205315072	25.400.000
15.2.1999/15	Atilla Sav	" "	2.12.1998 - 2354205199968	24.000.000
18.3.1999/41		Otobüs bileti	18.3.1999 - 22437	10.000.000
20.4.1999/71		Tren bileti	29.3.1999 - 199032902994	3.550.000
" "		" "	29.3.1999 - 199032902995	3.550.000
" "		Otobüs bileti	4.4.1999 - 324443	7.000.000
13.5.1999/91	Fatih Atay	Uçak bileti	12.5.1999 - 2354205614203	40.500.000
24.6.1999/135		Otobüs bileti	23.6.1999 - 11442	7.000.000
28.7.1999/167	Yüksel Çakmur	Uçak bileti	13.6.1999 - 2354468664422	44.000.000
28.7.1999/168	Meral Sağır	" "	28.6.1999 - 2354100843685	38.500.000
6.8.1999/179		Otobüs bileti	28.7.1999 - 61496	3.500.000
" "		" "	31.7.1999 - 256765	2.500.000

9.8.1999/183	Nazmiye Halvası	Uçak bileti	22.7.1999 - 2354469173661	30.500.000
10.8.1999/185	Berhan Şimşek	" "	4.8.1999 - 2354101182669	51.000.000
" "	Orhanveli Yıldırım	" "	8.8.1999 - 2354468760004	45.000.000
13.9.1999/216		Otobüs bileti	11.9.1999 - 823670	3.500.000
27.9.1999/228	Yüksel Çakmur	Uçak bileti	4.8.1999 - 2354468673242	22.500.000
29.9.1999/229	Orhanveli Yıldırım	" "	25.9.1999 - 2354469563786	23.000.000
" "	" "	" "	27.9.1999 - 2354469620353	23.000.000
13.10.1999/247	Baran Tuncer	Uçak bileti	21.9.1999 - 2354206050227	46.000.000
" "	" "	" "	4.10.1999 - 2354206050248	47.500.000
1.11.1999/267	Cevdet Selvi	Uçak bileti	22.10.1999 - 2354469741363	47.500.000
23.11.1999/308	İnal Batu	Uçak bileti	20.11.1999 - 2354206116551	73.000.000
30.11.1999/319		Tren bileti	1.12.1999 - 1499113001833	2.400.000
8.12.1999/336	Berhan Şimşek	Uçak bileti	20.10.1999 - 2354401455197	33.500.000
" "	" "	" "	25.10.1999 - 2354101074906	33.500.000
" "	" "	" "	30.11.1999 - 2354101430245	36.500.000
24.12.1999/386	" "	" "	6.12.1999 - 2354468809648	79.000.000
" "	" "	" "	24.12.1999 - 2354468811855	39.500.000
" "		Otobüs bileti	24.12.1999 - 166448	13.800.000
30.12.1999/397		Otobüs bileti	28.12.1999 - 82679	13.800.000
" "	Nazmiye Halvası	Uçak bileti	25.12.1999 - 2354470390115	66.000.000
31.12.1999/404		Otobüs bileti	3.5.1999 - 247012	7.000.000
" "		" "	23.4.1999 - 435707	3.500.000
" "		" "	23.4.1999 - 941146	4.000.000
" "		" "	6.5.1999 - 140699	3.000.000
" "		" "	3.5.1999 - 247012	7.000.000
			Toplam	**964.500.000**

2- Aşağıda ayrıntısı gösterilen 72.400.000 lira tutarındaki trafik cezalarının gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri bu ödemelerin parti kasasından yapılan ve kaçınılmaz ödemeler olduğunu, ilgilisine ödeme yaptırılamadığı için gider kaydedildiğini bildirmişlerdir.

Parti görevlilerinin şahsi kusurları dolayısıyla tahakkuk eden trafik cezalarından Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutmak mümkün değildir. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Bu nedenle, aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **72.400.000.- lira** tutarındaki trafik cezaları parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	Alındı Tarih ve No	Mahiyeti	Tutarı
10.2.1999/14	5.2.1999/1592	Trafik cezası	5.600.000
" "	5.2.1999/1595	" "	5.600.000
13.5.1999/91	14.5.1999/43-4	" "	5.600.000
" "	14.5.1999/43-2	" "	5.600.000
7.6.1999/117	7.6.1999/626	" "	5.600.000
9.11.1999/283	9.11.1999/818	" "	11.300.000
" "	9.11.1999/814	" "	11.300.000
" "	9.11.1999/795	" "	5.600.000
" "	9.11.1999/801	" "	5.600.000
" "	9.11.1999/804	" "	5.600.000
30.12.1999/401	29.12.1999/321	" "	1.800.000
" "	29.12.1999/322	" "	3.200.000
		Toplam	**72.400.000**

3- 28.7.1999 tarih ve 168 numaralı yevmiye fişi ile kasadan çıkış yapılarak gider yazılan Parti meclisi üyesi Meral Sağır'a ait 28.7.1999 tarih ve 2354100843685 numaralı 38.500.000.- lira bedelli Antalya-Ankara arası uçak biletinin, aslının aynısıdır şeklinde firma tasdikli fotokopisi kullanılarak 27.8.1999 tarih ve 200 numaralı yevmiye fişi ile kasadan çıkış yapılarak tekrar gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri kasadan gerçek anlamda bir ödemenin söz konusu olmadığını ve sehven yanlış kayıt altına alındığını bildirmişlerdir.

Aynı uçak biletinin iki farklı yevmiye fişinde mükerrer olarak gider yazılması, gerçek harcama karşılığı olmaksızın ve belgeye dayanmaksızın ödeme yapılması anlamına gelmektedir.

Mükerrer olarak gider yazılan **38.500.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

4- 10.2.1999 tarihli avans makbuzu ile dava harcı avansı olarak Av. Şahin Mengü'ye verilen 25.000.000 lira tutarındaki avansın muhasebe kaydı 10.2.1999 tarih ve 14 numaralı yevmiye fişinde kasadan ödenmiş gibi gösterilerek 250.000.000.- lira olarak yapılmıştır.

Söz konusu avansın mahsubunun yapıldığı 26.2.1999 tarih ve 23 numaralı yevmiye fişi ekinde yer alan yazıda, Av. Şahin Mengü 25.000.000 avans aldığını, belgelerini sunduğu 23.500.000.- lirayı (19.650.000 + 3.850.000) harcadığını ve 1.500.000.- lira avans artığı kaldığını bildirmiş ve hesabın bu yönde kapatılmasını istemiştir.

Avansın kapatılmasına ilişkin muhasebe kaydının yapıldığı 23 numaralı yevmiye fişinde, yapılan harcama 23.500.000 lira yerine 248.500.000 lira olarak gösterilmiş ve gider yazılmış, kalan 1.500.000 lira kasaya kaydedilerek 250.000.000 lira tutarındaki avans kapatılmış gibi gösterilmiştir.

Avans olarak verilen 25.000.000.- liranın 250.000.000.- lira verilmiş gibi kaydedilmesi ve harcama belgesi olmaksızın 225.000.000.- liranın gider kaydedilerek avansın kapatılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri avans makbuzu ile yapılan ödemenin farklı görünmesinin kayıt hatası nedeniyle olduğunu ve gerçek manada fazla ödeme yapılmadığını belirtmişlerdir.

Avans makbuzu ile avukata verilen avans tutarı 25.000.000.- liradır. Avukat bu tutar üzerinden işlem yapmış ve gider belgeleri ile avansını kapatmıştır.

Söz konusu avans verme ve mahsup işlemi muhasebeleştirilirken 250.000.000.- lira üzerinden kayıt yapılmış ve herhangi bir gider belgesi olmadığı halde 225.000.000.- lira fazladan gider kaydedilmiştir.

Bu nedenle, herhangi bir gider belgesine dayanmaksızın gider olarak kaydedilen **225.000.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

5- Parti tüzelkişiliği adına yapılmayan 181.970.469.- liralık harcamanın gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri adı geçen kişilerin merkez yönetim kurulu üyeleri olduklarını, gider belgelerinin parti görevi nedeniyle düzenlendiğini ve yetkililerin onayıyla ödendiğini belirtmişler, ancak söz konusu giderlerin yapılmasına ilişkin görev durumunu gösteren herhangi bir belge ibraz etmemişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, parti giderlerine ilişkin belgelerin parti tüzelkişiliği adına düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Kişiler adına düzenlenen ve Parti tüzelkişiliği adına olmayan **181.970.469.- liralık** harcamanın Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Kimden alındığı**	**Fatura Tarih ve no**	**Faturanın kimin adına olduğu ve içeriği**	**Tutar**
6.10.1999/235	Otel Seyhan	2.10.1999/876989	İbrahim Tez-Otel Faturası	121.919.050
11.10.1999/239	Hotel Çelik Palas	4.8.1999/53450	Metin Arifağaoğlu-Otel Fat.	60.051.419
			Toplam	**181.970.469**

6- 14.12.1999 tarih ve 354 numaralı yevmiye fişinde 109.250.000.- lira tutarındaki giderin, Sevda Çiçekçilik Necdet Tepe'ye ait 15.11.1999 tarih ve 62373 numaralı faturanın aslı yerine faks fotokopisine dayanılarak yapılması nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri firma kapanmış olduğundan aslının temin edilemediğini ve ödemenin fatura faksına istinaden banka kanalıyla yapıldığını bildirmişlerdir.

Bir parti adına düzenlenmiş belgenin o parti haricinde başka bir kişi veya kuruluşça kullanılması mümkün değildir. Bu nedenle yasal bir zorunluluk olmadıkça (motorlu araç alımlarında trafik tescilinde faturanın aslının istenmesi gibi) parti adına düzenlenmiş faturaların asıllarının gider belgesi olarak ibraz edilmesi gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Bu nedenle, gerekçesiz olarak fatura fotokopisine dayanılarak gider kaydedilen **109.250.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

7- Partide ücret karşılığı çalışmakta iken istifa etmek suretiyle partideki görevlerinden ayrılmış olan ve aşağıda isimleri belirtilen kişilere ihbar ve

kıdem tazminatı ödenmesi nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu ödemelerin işverenin tasarrufunda yapıldığını, iş hukukunda bunu yasaklayan bir hükmün bulunmadığını, her işverenin istihdam ettiği personele işten kendi isteğiyle olsun olmasın ayrılınca ihbar, kıdem tazminatı ya da başka isimler altında ödeme yapmakta serbest olduğunu, kendi isteğiyle işten ayrılan personelin ihbar ve kıdem tazminatı talep etme hakkının olmadığını, ancak işverenin geçmişteki performansını dikkate alarak ve mağduriyetini gidermek amacıyla ihbar ve kıdem tazminatı ödemesini engelleyen yasal bir düzenlemenin bulunmadığını ve partiden ayrılan personele banka aracılığıyla yapılan ödemenin gider yazılmasında Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesine aykırılık bulunmadığını bildirmişlerdir.

Yevmiye tarih ve no	**Adı Soyadı**	**İhbar tazminatı tutarı**	**İhbar taz. isabet eden sos. yardım tutarı**	**Kıdem tazminatı tutarı**	**Toplam**
3.5.1999/79	Yurdal Gültekin		152.322.000	1.709.009.297	1.861.331.297
20.5.1999/97	Hülya Müzayık	362.010.080	152.322.000	1.723.257.638	2.237.589.718
24.5.1999/100	Engin Çavuşoğlu	488.358.376	152.322.000	1.728.007.085	2.368.687.461
				Toplam	**6.467.608.476**

1475 sayılı İş Kanunu'nun 13. maddesinde, süresi belirli olmayan sürekli hizmet akitlerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerekeceği, iş akitlerinin çalışma sürelerine göre belirlenen süreler (maksimum sekiz hafta) geçtikten sonra feshedilmiş sayılacağı, bildirme şartına uymayan tarafın bildirim süresine ilişkin ücret tutarında tazminat ödemek zorunda olduğu, işverenin bildirim süresine ait ücreti peşin vermek suretiyle iş sözleşmesini feshedebileceği hüküm altına alınmıştır.

Bu düzenlemeye göre ihbar tazminatı, işveren veya işçinin haber vermeden iş akdini feshetmesi durumunda karşı tarafa ödeyeceği tazminattır. Fesihten söz edebilmek için sözleşmenin sona erdirilmesine yönelik bir irade beyanı olmalıdır. Partiye verilen dilekçelerde bu kişilerin istifa etmek suretiyle kendi istekleri ile işten ayrıldıkları, dolayısıyla feshi işçilerin yaptığı anlaşılmaktadır. İş akdini parti feshetmediğine ve işçi istifa ederek ayrıldığına göre bu işçilere ihbar tazminatı ödenmesi İş Kanuna aykırıdır.

İş Kanunu'nun 14. maddesinde ise kıdem tazminatının ödenmesini gerektiren haller sayılmış olup, istifa etmek suretiyle olan ayrılmalar bunlar arasında

sayılmamıştır. Nitekim yerleşik Yargıtay içtihadına göre, istifa ederek işinden ayrılan kişilere kıdem tazminatı ödenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Partinin de, sunduğu 18.11.2009 tarih ve 5701 sayılı yazısındaki kendi isteğiyle işten ayrılan personelin ihbar ve kıdem tazminatı talep etme hakkı olmadığı ifadesiyle, kendi isteğiyle işinden ayrılan personele tazminat ödenmesinin yasal olmadığını kabul ettiği anlaşılmaktadır.

Hazine Yardımı alan bir partinin, kendi isteğiyle işinden ayrılan kişiye çalıştığı dönemdeki performans ve tutumu dikkate alınıp mağduriyetini gidermek amacıyla yasal olarak ödemekle yükümlü olmadığı tazminatı ödemesinin parti adına ve amacına uygun bir harcama olmadığı düşünülmektedir.

Buna göre, Parti tarafından yasal olarak ödenmesi gerekmediği halde gider kaydedilip ödenen **6.467.608.476.- lira** Parti tüzelkişiliği adına ve amacına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

8- 5.11.1999 tarih ve 277 numaralı yevmiye fişi ile Şule Bucak ve Tarhan Erdem'in İngiltere seyahat giderlerinin ödenmesinde, 27.9.1999 tarihli Hinton Firsh. adı altında 300 İngiliz Sterlini harcamanın sadece rezervasyon yazısı faksına dayanılarak ve başka bir belgesi olmaksızın masraf çizelgesine dahil edildiği ve bedelinin gider yazıldığı görülmüştür.

Bu gidere ilişkin olarak, söz konusu seyahate dair düzenlenen masraf çizelgesinin ekinde The Labour Party tarafından partiye yazılmış rezervasyon yapıldığına ilişkin yazının faksı mevcut olup, bu giderin yapıldığını gösteren fatura veya fatura yerine geçen bir belge bulunmamaktadır.

Fatura veya fatura yerine geçen bir belgeye dayanmaksızın 300 İngiliz Sterlini yurtdışı harcamanın (300 x 722.072 = 216.621.600.- lira) gider yazılması nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri gerek Siyasi Partiler Kanunu gerekse Vergi Usul Kanunu açısından esas olanın olayların gerçek mahiyeti olduğunu, doğruluk ve kanuna uygunluk incelemeleri çerçevesinde yapılan harcamaların doğruluğu, gerçekliği ve kanuna uygunluğu konularında aksine bir kanıt ortaya konulmadığı sürece belgelerin şekil açısından değerlendirilerek harcamaların kabul edilmemesinin mümkün olmadığını, ödeme miktarlarına bakıldığında bunun kötüye kullanımı akla getirmeyecek, yani parti kaynaklarının parti amacı dışında harcandığı izlenimi vermeyecek boyutlarda olduğunun görüleceğini bildirmişlerdir.

Partinin yapmış olduğu açıklamanın sorulan konuyla ilgisi bulunmamaktadır. Rezervasyon yapıldığına ilişkin yazının faksı, harcamanın yapıldığı ve mal veya hizmetin alındığını gösteren bir belge ile

tamamlanmadan tek başına geçerli bir kanıtlayıcı gider belgesi olarak kabul edilemez.

Bir harcamanın gider yazılabilmesi için, fatura veya serbest meslek makbuzu veya bunları düzenlemekle yükümlü olmayanların usulüne uygun şekilde düzenlemiş oldukları gider pusulalarına dayanması gerekmektedir.

Fatura veya serbest meslek makbuzu veya gider pusulası ile belgelendirilmesi gerektiği halde tek başına geçerli bir kanıtlayıcı belge niteliği taşımayan rezervasyon yazısı faksına dayanarak gider yazılan **216.621.600.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **8.275.850.545.- lira** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 1.972.364.043.155.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 72.919.142.307.- lirası 1998 yılından devreden borçlar, 9.935.065.441.- lirası 2000 yılına devreden alacaklar, 219.741.896.891.- lirası personel giderleri, 620.199.771.799.- lirası yönetim giderleri, 23.634.068.900.- lirası kurultay, kongre giderleri, 501.096.280.802.- lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 108.300.759.015.- lirası demirbaş giderleri ve 416.537.058.000.- lirası yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2000 yılına devreden nakit mevcudu 69.962.309.366.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1999 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 1999 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 120.894.754.952.- lira değerinde taşıt ve demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal, 37.856.670.000.- lira değerinde taşınmaz mal ediniminin olduğu anlaşılmıştır.

Parti tarafından 1999 yılında edinilen, değerleri toplamı 120.894.754.952.- lira olan taşınır malların 67.236.924.513.- lirası Genel Merkez, 53.657.830.439 lirası ise il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, taşıt araçları ve

muhtelif büro malzemeleri (Toplantı masa ve sandalyeleri, bilgisayar, tv, dolap, halı, kilim vb.) olup, 5.055.000.000.- lirası bağış, 115.839.754.952.- lirası ise satınalma suretiyle edinilmiştir.

Parti tarafından 1999 yılında edinilen, değerleri toplamı 37.856.670.000.- lira olan çeşitli daire ve dükkanlardan oluşan taşınmaz malların tamamı il örgütleri tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 1999 yılında edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Kesinhesapta gösterilen giderlerden Parti amacına uygun ve Parti tüzelkişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 8.275.850.545.- lira (8.275,85 YTL.) karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 1999 yılı kesinhesabında gösterilen 5.690.592.975.574.- lira (5.690.592,97.- YTL.) geliri, 5.253.099.319.823.- lira (5.253.099,31 YTL.) gideri ile 437.493.655.751.- lira (437.493,65 YTL.) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna,

3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2003/24 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/10

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Mehmet ERTEN'in katılımıyla 22.10.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Cumhuriyet Halk Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2002 yılı gelirlerinin 23.634.372.441.032.- lira, giderlerinin 18.545.049.903.718.- lira, 2003 yılına devreden nakit mevcudunun 5.089.322.537.314.- lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 16.396.629.704.012.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 39.010.353.931.- lirası 2001 yılından devreden alacaklar, 271.314.756.453.- lirası 2003 yılına devreden borçlar, 6.288.547.576.- lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudu, 2.210.311.711.400.- lirası aidat gelirleri, 5.064.009.583.- lirası bağış gelirleri, 103.144.000.000.- lirası defter-makbuz satış gelirleri, 6.251.346.720.- lirası balo, eğlence ve konser gelirleri, 115.539.587.794.- lirası mal varlığı gelirleri, 2.299.217.144.623.- lirası banka mevduat gelirleri, 11.339.656.589.000.- lirası hazine yardımı ve 831.656.932.- lirası çeşitli gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konu dışında gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Parti'nin sunduğu gelir belgeleri arasında yer alan ve Nihat Öztürk tarafından yatırılan 336.300.000.- lira tutarındaki bağışa ilişkin olarak düzenlenen 25.9.2002 tarih ve 321535 numaralı gelir makbuzunun muhasebe kayıtlarına dahil edilmemesi yani partinin hesabına alınmaması nedeni 21.10.2009 tarih ve 338-1305 sayılı yazıda partiye sorulmuş, parti yetkilileri 18.11.2009 tarih ve 5702 sayılı cevap yazısında, 2002 yılında 2650 adetten fazla gelir makbuzunun düzenlendiğini, bunlardan bir tanesinin atlanarak kayıt altına alınmamasının kayıt hatasından kaynaklandığını ve herhangi bir kasıt bulunmadığını belirtmişlerdir.

Anayasa Mahkemesi, siyasi partilerin mali işlemlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olup olmadığının saptanmasına yönelik mali denetimini Yasa'nın 75. maddesine göre evrak üzerinden yapmaktadır. Evrak deyiminin gelir-gider belgeleriyle birlikte defter ve kayıtlardaki bilgileri de kapsadığı açıktır. Defter ve belgelerin denetime elverişli ve yeterli olacak bilgileri içermesi zorunludur. Nitekim 2820 sayılı Yasa'nın 69. maddesinde gelir makbuzu ve dipkoçanlarında sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresinin, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzasının yer alacağı, 60. maddesinde de parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirileceği öngörülmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesinde; "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna

uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir." ve 76. maddesinde de; "Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irad kaydedilir." hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla; 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 60. ve 69. maddesine aykırı işlem yapılması nedeniyle, aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca 336.300.000 lira tutarındaki gelir karşılığı parti malvarlığının Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 7.237.742.737.020.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 14.420.331.263 lirası 2001 yılından devreden alacaklar, 429.391.408.576.- lirası 2003 yılına devreden borçlar, 38.501.496.015.- lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudu, 607.893.459.756.- lirası aidat gelirleri, 3.344.521.896.713.- lirası bağış gelirleri, 43.759.299.309.- lirası defter-makbuz satış gelirleri, 853.540.827.851.- lirası balo, eğlence ve konser gelirleri, 29.216.756.183.- lirası mal varlığı gelirleri, 30.481.261.354.- lirası banka mevduat gelirleri ve 1.846.016.000.000.- lirası genel merkez yardımlarından oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 11.516.453.196.536.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 228.957.184.390.- lirası 2001 yılından devreden borçlar, 61.246.072.654.- lirası 2003 yılına devreden alacaklar, 1.258.582.000.175.- lirası personel giderleri, 1.114.768.076.915.- lirası yönetim giderleri, 6.773.237.205.569.- lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 233.646.656.833.- lirası demirbaş giderleri ve 1.846.016.000.000.- lirası il örgütlerine yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 4.880.176.507.476.- liradır.

Genel Merkezin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri *"Belgelendirme"* kavramıdır. Vergi Usul Kanununun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve *"Fatura Kullanma Mecburiyeti"* başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanunun *"Makbuz Mecburiyeti"* başlıklı 236. maddesinde, *"Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir."* denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un *"Gider Pusulası"* başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2002 yılı için 18.175.340 lira) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından,

bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Alınan bir mal veya hizmetin tutarının gider kaydedilebilmesi için esas olan belge faturadır. Yasa'nın 70. maddesinde belirtilen *"makbuz"* un tek başına bir ödemeye esas olabilmesi için mal ya da hizmetin fatura kesilmesinin mümkün olmadığı kişi ya da kurumlardan alınması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; *"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezi'nin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 21.10.2009 tarih ve 338-1305 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu yazıya parti tarafından 18.11.2009 tarih ve 5702 sayılı yazıyla cevap verilmiş ve yazı ekinde birtakım belgeler sunulmuştur.

Parti, 2002 yılı kesinhesaplarının ilk inceleme kararının kendilerine 4.11.2003 tarihinde tebliğ edildiğini ve Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesi gereğince beş yıllık süre geçtiğinden hesapların incelenemeyeceğini belirtmiştir.

Yasa'nın 70. maddesinde gösterilen beş yıllık süre siyasi partilerin gider belgelerini saklamakla yükümlü oldukları süreyi göstermekte olup, Anayasa Mahkemesine sunulmuş belgelerle ilgisi bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesinin elinde bulunan siyasi parti hesaplarını esastan incelemesine ilişkin yasada bir süre öngörülmemiştir.

1- Parti adına düzenlenmemiş ve kişiler adına düzenlenmiş seyahat harcamalarına (uçak, tren ve otobüs bilet bedelleri) ilişkin belgelerle yapılan ödemelerin gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri uçak, otobüs ve tren bileti gibi belgelerin hiçbir zaman kurum adına düzenlenmediğini, önceden planlanan seyahatlerin anlaşmalı acenteler vasıtasıyla alınması durumunda parti adına fatura düzenlenebileceğini, söz konusu harcamaların tamamının parti adına ve parti faaliyetleri ile ilgili

olarak yapıldığını ve harcama belgelerinin hepsinde parti yetkililerinin onayının olduğunu belirtmişlerdir.

Partinin gider yazdığı seyahat belgelerinin çoğunda ya parti adına fatura kesilmiş ya da kişi adıyla beraber parti adına da belgede yer verilmiştir. Aşağıda belirtilen seyahat belgeleri ise bunların dışında kalanlar olup, bu kişilerin parti adına ve parti faaliyeti için seyahat ettiklerini gösteren herhangi bir belge bulunmamaktadır.

Parti söz konusu harcamaların parti adına ve parti faaliyetleri ile ilgili olarak yapıldığını ve harcama belgelerinin hepsinde parti yetkililerinin onayının olduğunu söylemişlerse de, gider belgeleri arasında bunları gösteren bir belge bulunmadığı gibi cevap yazısı ekinde de herhangi bir belge ibraz edilmemiştir.

Parti adına düzenlenmeyen ve kişiler adına düzenlenen belgelerle yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **3.431.050.000.- lira** tutarındaki harcama parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Yolcunun Adı Soyadı**	**Türü**	**Biletin Tarih ve Nosu**	**Tutarı**
11.2.2002/26		Otobüs bileti	26.1.2002 - 108900	15.000.000
" "		"	27.1.2002 - 35369	25.600.000
" "	Ayhan Yalçınkaya	"	28.1.2002 - 102417	13.800.000
" "	Serhan Tınaztepe	"	24.1.2002 - 400875	11.800.000
15.3.2002/45		"	3.2.2002 - 10055	9.800.000
30.3.2002/53		"	25.3.2002 - 235342	29.000.000
" "	Bülent Baratalı	Uçak bileti	25.1.2002 - 2354478341680	115.000.000
" "	" "	" "	23.1.2002 - 2354478266480	115.000.000
" "	" "	" "	17.3.2002 - 2354478791212	228.000.000
30.3.2002/55	Önder Sav	" "	25.3.2002 - 2354478639556	96.000.000
20.4.2002/73		Otobüs bileti	15.3.2002 - 9910	12.000.000
" "	Serhan Tınaztepe	"	14.3.2002 - 591996	11.800.000
" "	" "	"	16.3.2002 - 251609	17.800.000

“ “		“	19.3.2002 - 325472	5.000.000
“ “		“	17.3.2002 - 12767	5.000.000
“ “		“	17.3.2002 - 34749	5.000.000
“ “			18.3.2002 - 37778	2.500.000
“ “			16.3.2002 - 2144	1.250.000
“ “			19.3.2002 - 293727	6.500.000
“ “			16.3.2002 - 4778	8.000.000
“ “			15.3.2002 - 72742	35.000.000
“ “			16.3.2002 - 416981	14.000.000
“ “			17.3.2002 - 651178	60.000.000
“ “			22.3.2002 - 8703	20.000.000
“ “			21.3.2002 - 67707	3.500.000
“ “			20.3.2002 - 19689	3.000.000
“ “			19.3.2002 - 196830	15.000.000
“ “			16.3.2002 - 45855	30.000.000
“ “			14.3.2002 - 70399	7.000.000
“ “			15.3.2002 - 24353	10.000.000
“ “			15.3.2002 - 2689	3.500.000
“ “			16.3.2002 - 43312	6.000.000
“ “			18.3.2002 - 976489	11.800.000
“ “			17.3.2002 - 1147	25.000.000
“ “			15.3.2002 - 2885	7.000.000
“ “			16.2.2002 - 355924	24.000.000
“ “			16.2.2002 - 200329	8.000.000
“ “		Tren bileti	14.12.2001 - 301121400083	5.500.000
“ “		“ “	14.12.2001 - 101121400082	6.800.000
“ “		“ “	14.12.2001 - 101121400081	6.800.000
“ “		“ “	15.12.2001 - 301121404329	5.500.000
“ “		“ “	15.12.2001 - 101121404328	6.800.000
“ “		“ “	15.12.2001 - 101121404327	6.800.000
30.5.2002/89	Kemal Kılıçdaroğlu	Otobüs bileti	30.4.2002 - 854266	25.000.000
“ “	“ “	“	30.4.2002 - 854267	36.000.000
10.6.2002/104	Bülent Baratalı	Uçak bileti	7.5.2002 - 2354500881717	40.000.000
“ “	“ “	“ “	2.5.2002 - 2354478938114	139.000.000

" "	" "	" "	30.5.2002 - 2354479192004	238.000.000
10.6.2002/105		Otobüs bileti	12.5.2002 - 656584	11.000.000
" "		"	12.5.2002 - 11740	11.000.000
" "	Mehmet Sevigen	Uçak bileti	27.5.2002 - 2354478941634	238.000.000
" "	" "	" "	20.5.2002 – 2354478941509	121.000.000
" "	" "	" "	20.5.2002 - 2354479233279	121.000.000
20.6.2002/113		Otobüs bileti	14.6.2002 - 3131	7.500.000
" "	Sevinç Kaygum	Uçak bileti	26.6.2002 - 2354479682141	242.000.000
" "	Jons Lomer	" "	26.6.2002 – 2354479682139	242.000.000
" "	Gökçe Erenmemişoğlu	" "	26.6.2002 - 2354479682140	242.000.000
31.7.2002/129		Otobüs bileti	30.6.2002 - 406209	10.000.000
29.8.2002/166	Bülent Baratalı	Uçak bileti	9.7.2002 - 2354479812530	120.000.000
31.10.2002/207	Baran Tuncer	" "	3.9.2002 - 2354479961954	200.000.000
31.10.2002/212		Otobüs bileti	6.10.2002 - 28643	15.000.000
31.10.2002/215		"	18.10.2002 - 464296	7.500.000
" "		"	19.10.2002 - 383956	25.000.000
31.12.2002/247	Hakan Bayrakçı	Uçak bileti	11.11.2002 - 2354481201695	256.000.000
31.12.2002/253		Otobüs bileti	5.12.2002 - 327051	14.700.000
" "		"	7.12.2002 - 303524	14.500.000
			Toplam	**3.431.050.000**

2- Aşağıda ayrıntısı gösterilen 2.703.696.722.- lira tutarındaki telefon faturası, sigorta primi, araç muayenesi gecikme zammı ve faizleri ile trafik cezalarının gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri bu ödemelerin parti kasasından yapılan ve kaçınılmaz ödemeler olduğunu, ilgilisine ödeme yaptırılamadığı için gider kaydedildiğini bildirmişlerdir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizi ile kişilerin şahsi kusurları dolayısıyla tahakkuk eden trafik cezalarından Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutmak mümkün değildir. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Bu nedenle, aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **2.703.696.722.- lira** tutarındaki telefon faturası, sigorta primi, araç muayenesi gecikme zammı ve faizleri ile trafik cezaları parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Alındı-Fatura-Makbuz/Tarih ve No**	**Mahiyeti**	**Tutarı**
10.1.2002/5	7.1.2002/36	Egsoz muayene gecikme zammı	12.000.000
" "	8.1.2002/103	" " "	12.000.000
" "	10.1.2002/66	" " "	12.000.000
" "	10.1.2002/99	Trafik cezası (Sadi Çınar adına)	39.600.000
" "	10.1.2002/134	Trafik cezası (Hasan Yılmaz adına)	25.500.000
" "	10.1.2002/135	Trafik cezası (Ruşen İlgün adına)	79.800.000
18.1.2002/13	15.1.2002/145	Egsoz muayene gecikme zammı	12.000.000
31.1.2002/18	31.1.2002/2168	SSK primi gecikme zammı (Kasım 2001)	1.413.125.245
31.1.2002/19	29.1.2002/277590	Egsoz muayene gecikme zammı	12.000.000
30.3.2002/55	26.3.2002/2255	Trafik cezası	40.700.000
30.4.2002/79	31.1.2002/2168	SSK primi gecikme zammı (2001 / 3)	1.011.007.477
29.8.2002/170	1.8.2002/655750	Telefon gecikme bedeli	13.764.000
31.12.2002/255	27.12.2002/1862	Trafik cezası	20.200.000
		Toplam	**2.703.696.722**

3- Partinin toplam 41.909.576.100 lira tutarındaki harcamalarının fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri ödemelerin banka havalesi ile yapıldığını, belge aslı elde edilemediği için fotokopiye dayanarak kaydedildiğini, ulaşılabildikleri satıcılardan noter tasdikli aslı gibidir şerhi taşıyan birer suret alındığını bildirmişler ve 3 adet faturanın noter tasdikli aslı gibidir şerhi taşıyan suretini sunmuşlardır.

Buradaki amaç faturanın gerçekliğini sorgulamak değil, bir faturanın aslının bir yerde fotokopisinin başka bir yerde kullanılma ihtimalini ortadan kaldırmaktır. Kaldı ki bir parti adına düzenlenmiş belgenin o parti haricinde

başka bir kişi veya kuruluşça kullanılması mümkün değildir. Bu nedenle yasal bir zorunluluk olmadıkça (motorlu araç alımlarında trafik tescilinde faturanın aslının istenmesi gibi) parti adına düzenlenmiş faturaların asıllarının gider belgesi olarak ibraz edilmesi gerekmektedir. Parti, cevap yazısı ekinde 3 adet faturanın noter tasdikli aslı gibidir şerhi taşıyan suretini sunmuş olup belgelerin asıllarını ibraz edememiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2002 yılı için 18.175.340.- lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, gerekçesiz fatura fotokopisine dayanılarak gider kaydedilen ve aşağıda ayrıntısı gösterilen **41.909.576.100.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Fatura tarih - Nosu ve Kimden Alındığı**	**Ödeme Fişine Ekli Belgenin Niteliği**	**Partinin Cevap Yazısıyla İbraz Ettiği Belgenin Niteliği**	**Tutar**
10.9.2002/179	21.8.2002/451963-Opal A.Ş.	Fotokopi	Noter tasdikli aslı gibidir şerhi taşıyan suret	959.000.000
" "	1.8.2002/32607-Martı İletişim Rek.Ltd.Şti.	Fotokopi	Yok	767.000.000
31.10.2002/202	17.10.2002/60884-Hotel Altın Kayısı Ot.A.Ş.	Faks fotokopi	Yok	1.908.750.000
" "	17.10.2002/60911- " " "	"	Yok	10.500.000
" "	21.10.2002/491806-Gözen Havacılık Tic. A.Ş.	"	Noter tasdikli aslı gibidir şerhi taşıyan suret	37.893.127.600
20.11.2002/224	10.10.2002/215135-4S Bilgisayar Ltd. Şti.	Suret fotokopisi	Noter tasdikli aslı gibidir şerhi taşıyan suret	147.352.500
31.12.2002/240	21.10.2002/242922-Gençlik Kırtasiye Ltd. Şti.	Faks fotokopi	Yok	150.509.000
" "	22.10.2002/242927- " " "	"	Yok	73.337.000
			Toplam	**41.909.576.100**

4- 15.3.2002 tarih ve 42 numaralı yevmiye fişi ile gider yazılan Öz Süper Fiat Otomotiv San. ve Tic. Ltd. Şirketine ait 1.3.2002 tarih ve 20332 numaralı 212.400.000.- lira bedelli faturanın suretinin kullanılarak 20.5.2002 tarih ve 94 numaralı yevmiye

fişi ile tekrar gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri mükerrer ödemenin sehven yapıldığını ve tahsil edileceğini bildirmişlerdir.

Aynı faturanın iki farklı yevmiye fişinde mükerrer olarak gider yazılması, gerçek harcama karşılığı olmaksızın ve belgeye dayanmaksızın ödeme yapılması anlamına gelmektedir.

Mükerrer olarak gider yazılan **212.400.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

5- 31.10.2002 tarih ve 210 numaralı yevmiye fişi ile kasadan çıkış yapılarak gider yazılan Asya Tur A.Ş. ne ait 5.9.2002 tarih ve 42200 numaralı 246.960.000.- lira bedelli faturanın, fotokopisinin kullanılarak 20.11.2002 tarih ve 225 numaralı yevmiye fişi ile tekrar gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri faturanın mükerrer kaydedildiği ve kasadan gerçek anlamda bir ödemenin söz konusu olmadığını belirtmişlerdir.

Aynı faturanın iki farklı yevmiye fişinde mükerrer olarak gider yazılması, gerçek harcama karşılığı olmaksızın ve belgeye dayanmaksızın ödeme yapılması anlamına gelmektedir.

Mükerrer olarak gider yazılan **246.960.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

6- Aşağıda gösterilen 1.282.000.000.- lira tutarındaki harcamaların dayanağı olarak tutanak adı altında düzenlenen yazıların muhasebe fişine eklendiği görülmüştür.

Yevmiye tarih ve no	Kime ödendiği	Belge Türü	Tutar
20.6.2002/113	Lamia Kurt	Tutanak (20.6.2002 tarihli)	282.000.000
31.10.2002/214	Yusuf Gül	Tutanak (2.10.2002 tarihli)	1.000.000.000
		Toplam	**1.282.000.000**

1.282.000.000.- lira tutarındaki giderin fatura veya serbest meslek makbuzu yerine, tek başına geçerli bir kanıtlayıcı belge niteliği taşımayan tutanağa dayanarak gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri gerek Siyasi Partiler Kanunu gerekse Vergi Usul Kanunu açısından esas olanın olayların gerçek mahiyeti olduğunu, doğruluk ve kanuna uygunluk incelemeleri çerçevesinde yapılan harcamaların doğruluğu, gerçekliği ve kanuna uygunluğu konularında aksine bir kanıt ortaya konulmadığı sürece belgelerin şekil açısından değerlendirilerek harcamaların kabul edilmemesinin mümkün olmadığını, tutanak, sözleşme, banka havalesi, alındı belgelerinin makbuz veya fatura gibi belgeler dışında saymanın Siyasi Partiler Kanununun amacına uygun olmadığını, makbuzun ödeme yapılan kişi tarafından ödeme konusu tutarın alındığını

gösteren belge olduğunu ve tutanak, yazı gibi belgelerinde bu kapsamda olduğunu, bu belgelerin isimlerinin makbuz olmamasının makbuz içeriğine sahip olmadıkları anlamına gelmeyeceğini, söz konusu ödemelerin ortak özelliğinin fatura düzenleyebilecek konumda olmayan kişilere yapılması olduğunu, ödeme miktarlarına bakıldığında bunun kötüye kullanımı akla getirmeyecek, yani parti kaynaklarının parti amacı dışında harcandığı izlenimi vermeyecek boyutlarda olduğunun görüleceğini bildirmişlerdir.

Bir harcamanın gider yazılabilmesi için, fatura veya serbest meslek makbuzu veya bunları düzenlemekle yükümlü olmayanların usulüne uygun şekilde düzenlemiş oldukları gider pusulalarına dayanması gerekmektedir.

Fatura veya serbest meslek makbuzu veya gider pusulası ile belgelendirilmesi gerektiği halde tek başına geçerli bir kanıtlayıcı belge niteliği taşımayan tutanak adı altında düzenlenen yazılara dayanarak kişilere yapılan **1.282.000.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

7- Parti tüzelkişiliği adına yapılmayan 309.156.900 liralık harcamanın gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri gider belgelerinde adı geçen kişilerin partide görevli olduklarını ve ödemelerin bu kapsamda yapıldığını belirtmişler, ancak söz konusu giderlerin yapılmasına ilişkin görev durumunu gösteren herhangi bir belge ibraz etmemişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, parti giderlerine ilişkin belgelerin parti tüzelkişiliği adına düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Kişiler adına düzenlenen ve Parti tüzelkişiliği adına olmayan **309.156.900.- liralık** harcamanın Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Kimden alındığı**	**Fatura tarih ve No**	**Faturanın kimin adına olduğu ve İçeriği**	**Tutar**
20.6.2002/113	Ankara 13. Noterliği	23.6.2000/448447	Ersin Kaluç-Noter Makb	204.156.900
31.10.2002/215	Usta Tur.Tic.A.Ş.	12.10.2002/199570	Yakup Kepenek-Otel Fat.	105.000.000
			Toplam	**309.156.900**

8- Partinin Menekşe Tarhan Öztoprak'a herhangi bir gider belgesi olmaksızın sadece yapılan sözleşmeye dayanarak ödemede bulunduğu görülmüştür.

Fatura veya serbest meslek makbuzu veya gider pusulası yerine, tek başına geçerli bir kanıtlayıcı belge niteliği taşımayan sözleşmeye dayanarak Menekşe Tarhan Öztoprak'ın banka hesabına yatırılan 2.000.000.000 liranın 31.5.2002 tarih ve 99 numaralı yevmiye belgesi ile gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri esas olanın olayların gerçek mahiyeti olduğunu, doğruluk ve kanuna uygunluk incelemeleri çerçevesinde yapılan harcamaların doğruluğu, gerçekliği ve kanuna uygunluğu konularında aksine bir kanıt ortaya konulmadığı sürece sadece belgelere bakılarak, belgeler şekil açısından değerlendirilerek harcamaların kabul edilmemesinin mümkün olmadığını, tutanak, sözleşme, banka havalesi, alındı belgelerinin makbuz veya fatura gibi belgeler dışında saymanın Siyasi Partiler Kanununun amacına uygun olmadığını bildirmişlerdir.

Partinin çalışanlarına yaptığı ücret ödemesine ilişkin bordroların incelenmesinde, bu kişinin bordroya dahil olmadığı, dolayısıyla da partinin bu kişiden hizmet satın aldığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle adı geçenin verdiği hizmet karşılığıyla ilgili olarak fatura veya serbest meslek makbuzu veya bunları düzenlemekle yükümlü değilse usulüne uygun şekilde düzenlenmiş gider pusulalarını vermesi gerekir.

Fatura veya serbest meslek makbuzu veya gider pusulası ile belgelendirilmesi gerektiği halde tek başına geçerli bir kanıtlayıcı belge niteliği taşımayan sözleşmeye dayanarak Menekşe Tarhan Öztoprak'a ödenen **2.000.000.000.- lira** tutarındaki giderin Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

9- Partide ücret karşılığı çalışmakta iken istifa etmek suretiyle partideki görevinden ayrılmış olan Dilek Gedik'e 31.12.2002 tarih ve 240 numaralı yevmiye belgesi ile 3.155.253.509.- lira kıdem tazminatı ödenmesi nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu ödemenin işverenin tasarrufunda yapıldığını, iş hukukunda bunu yasaklayan bir hükmün bulunmadığını, her işverenin istihdam ettiği personele işten kendi isteğiyle olsun olmasın ayrılınca ihbar, kıdem tazminatı ya da başka isimler altında ödeme yapmakta serbest olduğunu, kendi isteğiyle işten ayrılan personelin ihbar ve kıdem tazminatı talep etme hakkının olmadığını, ancak işverenin geçmişteki performansını dikkate alarak ve mağduriyetini gidermek amacıyla ihbar ve kıdem tazminatı ödemesini engelleyen yasal bir düzenlemenin bulunmadığını ve partiden ayrılan personele banka aracılığıyla yapılan ödemenin gider yazılmasında Siyasî Partiler Yasası'nın 70. maddesine aykırılık bulunmadığını bildirmişlerdir.

Söz konusu kişiye hitaben yazılan Parti Genel Sekreteri tarafından imzalanmış 24.12.2002 tarihli yazıda, tazminat ödenmesini gerektiren haller dışında işten ayrılmış olduğu için yasal olarak herhangi bir ödeme yapılması

olanağının bulunmadığı ve herhangi bir mevzuat zorunluluğu olmamasına karşın görev yaptığı süre içindeki davranış, işindeki ahlak, özveri ve titizliği nedeniyle 3.155.253.509.- lira ödenmesinin uygun görüldüğü belirtilmiştir.

Partinin sunduğu 18.11.2009 günlü yazıda da, kendi isteğiyle işten ayrılan personelin ihbar ve kıdem tazminatı talep etme hakkının olmadığı ifade edilmiştir.

Bu ifadelerden kendi isteğiyle işinden ayrılan personele tazminat ödenmesinin yasal olmadığını partinin de kabul ettiği anlaşılmaktadır.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesinde kıdem tazminatının ödenmesini gerektiren haller sayılmış olup, istifa etmek suretiyle olan ayrılmalar bunlar arasında sayılmamıştır. Nitekim yerleşik Yargıtay içtihadına göre, istifa ederek işinden ayrılan kişilere kıdem tazminatı ödenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Hazine Yardımı alan bir partinin, kendi isteğiyle işinden ayrılan kişiye çalıştığı dönemdeki performans ve tutumu dikkate alınıp mağduriyetini gidermek amacıyla yasal olarak ödemekle yükümlü olmadığı tazminatı ödemesinin parti adına ve amacına uygun bir harcama olmadığı düşünülmektedir.

Buna göre, Parti tarafından yasal olarak ödenmesi gerekmediği halde gider kaydedilip ödenen **3.155.253.509.- lira** Parti tüzelkişiliği adına ve amacına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

10- 23.12.2002 tarihli avans makbuzu ile Av. Şahin Mengü'ye 1.600.000.000.- lira avans verildiği, ancak 31.12.2002 tarih ve 252 numaralı yevmiye belgesi ile muhasebe kaydına avans olarak değil herhangi bir belgesi olmadığı halde gider olarak işlendiği görülmüştür.

Avans makbuzunda söz konusu meblağın 1998/1579 E, 2002/800 K sayılı dosyanın karar harcı ve icra masrafları için verildiği belirtilmiştir. Yevmiye belgesine, söz konusu paranın karar harcı ve masraflar için harcandığına ilişkin herhangi bir belge eklenmemiştir.

Avans olarak verilen 1.600.000.000.- liranın avans olarak muhasebeleştirilmesi gerektiği halde, herhangi bir belgesi olmaksızın gider olarak kaydedilmesinin nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu avansın sehven gider olarak kaydedildiğini ve kayıt hatasından kaynaklandığını bildirmişlerdir.

Söz konusu para avans makbuzu ile verilmiştir. Avansın harcandığına ilişkin gider belgesi, sunulan belgeler arasında yer almadığı gibi partinin cevap yazısı ekinde de ibraz edilmemiştir.

Bu nedenle, avans makbuzu ile verildiği halde herhangi bir gider belgesine dayanmaksızın gider olarak kaydedilen **1.600.000.000.- liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **56.850.093.231.- lira** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 7.028.596.707.182.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 262.845.943.091.- lirası 2001 yılından devreden borçlar, 59.435.045.698.- lirası 2003 yılına devreden alacaklar, 551.922.577.139.- lirası personel giderleri, 1.957.025.840.100.- lirası yönetim giderleri, 81.632.700.000.- lirası kurultay, kongre giderleri, 3.350.255.698.540.- lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 262.426.210.800.-lirası demirbaş giderleri ve 503.052.691.814.- lirası yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 209.146.029.838.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2002 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 394.479.774.833.- lira değerinde taşıt ve demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal, 96.400.000.000.- lira değerinde taşınmaz mal ediniminin olduğu anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2002 yılında edinilen, değerleri toplamı 394.479.774.833.- lira olan taşınır malların 233.646.656.833.- lirası Genel Merkez, 160.833.118.000.- lirası ise il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, taşıt araçları ve muhtelif büro malzemeleri (Toplantı masa ve sandalyeleri, bilgisayar, tv, dolap, halı, kilim vb.) olup, 38.600.000.000.- lirası bağış, 359.279.774.833 lirası ise satınalma suretiyle edinilmiştir.

Parti tarafından 2002 yılında edinilen, değerleri toplamı 96.400.000.000.- lira olan taşınmaz malların tamamı il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, çeşitli daire ve dükkanlar olup, 36.000.000.000.- lirası bağış, 60.400.000.000.- lirası ise satınalma suretiyle edinilmiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2002 yılında edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Gelir belgeleri arasında makbuzu yer almasına rağmen Parti hesaplarına dahil edilmeyen 336.300.000.- lira (336,30 YTL.) tutarındaki gelir ile giderlerden Parti amacına uygun ve Parti tüzelkişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 56.850.093.231.- lira (56.850,09 YTL.) olmak üzere, toplam 57.186.393.231.- lira (57.186,39 YTL.) karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 23.634.372.441.032.- lira (23.634.372,44 YTL.) geliri, 18.545.049.903.718.- lira (18.545.049,90 YTL.) gideri ile 5.089.322.537.314.- lira (5.089.322,53 YTL.) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna,

3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2004/38 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/11

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 1.12.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Gerekli bildirimin yapılması için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2003 yılı kesinhesabının Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na sunulmasına ilişkin yazı ile kesinhesapların kabulüne ilişkin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararları üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları,

bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Liberal Demokrat Parti'nin genel merkezinin ve il örgütlerinin 2003 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı, bu itibarla Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılı kesinhesabının 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- PARTİ MALLARI

Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılına ilişkin sunmuş olduğu belgeler üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2003 yılında herhangi bir taşınmaz mal ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

V- SONUÇ

Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, Parti'nin 2003 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı ve bu durumun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca karara bağlandığı anlaşıldığından, Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılı kesinhesabının eldeki bilgi ve belgelere göre 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2005/20 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/12

Karar Günü : 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 1.12.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Gerekli bildirimin yapılması için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesabının Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na sunulmasına ilişkin yazı ile kesinhesapların kabulüne ilişkin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararları üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları,

bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Liberal Demokrat Parti'nin genel merkezinin ve il örgütlerinin 2004 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı, bu itibarla Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- PARTİ MALLARI

Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılına ilişkin sunmuş olduğu belgeler üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2004 yılında herhangi bir taşınmaz mal ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

V- SONUÇ

Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda, Parti'nin 2004 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı ve bu durumun Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca karara bağlandığı anlaşıldığından, Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının eldeki bilgi ve belgelere göre 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, 3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2007/18 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/13

Karar Günü: 3.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Çağdaş Türkiye Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Çağdaş Türkiye Partisi'nin 2006 yılı kesinhesap cetvellerinin ilk incelemesi sonucunda, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Çağdaş Türkiye Partisi'nin il örgütlerinin 2006 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı, Genel Merkezinin 2006 yılı gelirlerinin 28.564,86 YTL., giderlerinin 28.559,46 YTL., 2007 yılına devreden nakit mevcudunun 5,40 YTL. olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 28.564,86 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 7.959,86 YTL. si aidat gelirleri ve 20.605.- YTL. si bağış gelirlerinden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konu dışında, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Çağdaş Türkiye Partisi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 21.10.2009 tarih ve 339-1303 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, parti de bu konularla ilgili açıklamalarını 10.12.2009 tarihli yazısı ile bildirmiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının "Gelirlerin sağlanmasında usul" başlıklı 69. maddesinde;

"Bir siyasi partinin bütün gelirleri, o siyasi partinin tüzelkişiliği adına elde edilir.

Siyasi partilerin genel merkezlerinin ve teşkilat kademelerinin gelirleri, parti merkez karar ve yönetim kurulunca bastırılan makbuzlar karşılığında alınır. Bastırılan ve parti teşkilat kademelerine gönderilen gelir makbuzlarının seri ve sıra numaralarına ait kayıtlar parti genel merkezinde tutulur. Parti teşkilat kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla parti merkez karar ve yönetim kuruluna karşı mali sorumluluk taşırlar.

Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır.

Makbuzların asıl kısımlarıyla dip koçanlarında aynı sıra numarası bulunur. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi, Anayasa Mahkemesinin ilk inceleme kararının ilgili partiye bildirilme tarihinden itibaren beş yıldır.", hükümlerine yer verilmiş olup,

Yasa'nın "Hazinece elkoyma" başlıklı 76. maddesinde, Kanun'un 69. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelirin Hazine'ye irat kaydedileceği kurala bağlanmıştır.

Partinin sunduğu işletme defterinin gelir kısmında kayıtlı olan ve aşağıda belirtilen toplam 250.- YTL. tutarında ki gelire ait belgelerin bulunmadığı görülmüştür. Konu Parti'ye sorulmuş ve verilen cevapta söz konusu makbuzların sehven dosyaya konmadığı belirtilmiş, ancak makbuzlar ibraz edilmemiştir. Parti'den sözlü olarak makbuzları ibraz etmesi istendiğinde ise bu makbuzların olmadığı belirtilmiştir.

Yevmiye kayıt tarihi	**Kim tarafından verildiği**	**Gelirin niteliği**	**Tutarı**
1.4.2006	Güler İçiuyan	Aidat geliri	100
" "	Hüsnü Çarkman	" "	150
		Toplam	**250**

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılında elde ettiği 250.- YTL. tutarındaki aidat gelirinin belgeye dayanması gerekir. Parti, söz konusu gelirlere ilişkin belgeleri Mahkemeye göndermediği için bu gelirlerin kaynağını tevsik etmiş sayılamaz.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 76. maddesinde, Kanun'un 69. maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazine'ye irat kaydedilir denildiğinden, Partinin 2006 yılı içinde elde ettiği ve belgelendiremediği 250.- YTL. lik gelirin Hazine'ye gelir yazılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 28.559,46 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.269,50 YTL. si seyahat ve konaklama giderleri, 10.060.- YTL. si kira ve aidat giderleri, 1.020,61 YTL. si elektrik, su, telefon giderleri, 2.337,26 YTL. si kırtasiye giderleri, 10.620.- YTL. si propaganda-tanıtım giderleri ve 2.252,09 YTL. si genel giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 5,40 YTL. dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Parti'nin belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 21.10.2009 tarih ve 339-1303 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, parti de bu konularla ilgili açıklamalarını 10.12.2009 tarihli yazısı ile bildirmiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2006 yılı için 45,33 YTL.) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Aynı Yasa'nın 70. maddesinde, *"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır"*, 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti*

malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir" hükümleri yer almıştır.

1- 10.5.2006 tarihinde uçak biletleri olarak gider yazıldığı halde belgeye dayanmadığı tespit edilen 216.- YTL. tutarındaki harcama ile ilgili belgelerin ibraz edilmemesi nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri bu harcamanın yönetim kurulu üyelerine ait uçak bilet bedeli olduğunu belirtmişler ancak herhangi bir gider belgesi sunmamışlardır.

Herhangi bir kanıtlayıcı belgesi bulunmayan **216.- YTL.** tutarındaki giderin Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

2- Parti tüzelkişiliği adına yapılmayan toplam 447,14 YTL tutarındaki harcamanın gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu ödemelerin parti yetkilileri tarafından parti işleri için yapılan harcamalar olduğunu belirtmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, parti giderlerine ilişkin belgelerin parti tüzelkişiliği adına düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Ayrıntısı aşağıda gösterilen, kişiler adına düzenlenen ve Parti tüzelkişiliği adına olmayan **447,14 YTL.** tutarındaki harcamanın, Parti adına yapıldığını gösteren herhangi bir belge (görev yazısı, olur vb.) ibraz edilmediğinden bu harcamaların Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye kayıt tarihi	**Kimden alındığı**	**Belge tarih ve no**	**Belgenin kimin adına olduğu ve içeriği**	**Tutar**
25.3.2006	Varan Turizm	22.3.2006/254854	Fatin Akkaya-Yolcu bileti	50
" "	Hotel Keykan Şti.	25.3.2006/49392	Fatin Akkaya-Otel Fat.	112,50
10.5.2006	Hotel Keykan Şti.	2.4.2006/49497	Fatin Akkaya-Otel Fat.	161
4.9.2006	Pratik Ltd. Şti.	4.9.2006/561637	Zekeriya Torumtay-Kırtasiye malz. alımı	24,64
2.10.2006	Varan Turizm	23.9.2006/711234	H. Ataman Yıldırım-Otb.blt.	99
			Toplam	**447,14**

Yukarıdaki açıklamalara göre, Siyasî Partiler Yasası'na uygun olarak yapılmayan toplam **663,14 YTL.** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

C- Parti Malları

Çağdaş Türkiye Partisi'nin 2006 yılı kayıt ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2006 yılında herhangi bir taşınmaz mal ve değeri yüz YTL. yi aşan taşınır mal ve menkul kıymet edinimin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Çağdaş Türkiye Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- Kesinhesapta gösterilen gelirlerden belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilemeyen 250.- YTL. ile giderlerden Parti tüzelkişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 663,14 YTL. olmak üzere, toplam 913,14 YTL. karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2006 yılı kesinhesabında gösterilen 28.564,86 YTL. geliri, 28.559,46 YTL. gideri ile 5,40 YTL. nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna,

3.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2008/14 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/14

Karar Günü : 10.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Emek Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Emek Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Parti Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan defterler ile gelir ve gider belgelerinin asıllarının, Anayasa Mahkemesi'ne verilmesi için Parti'ye 30 gün süre verilmesine,

16.7.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Emek Partisi'nin Genel Merkezi ile 63 il ve il - ilçe örgütü bulunmayan 1 belde (Kırıkkale-Merkez-Hacılar) örgütünün 2007 yılı gelirlerinin 227.982,17 lira, giderlerinin 220.336,57 lira, gelir fazlası nakit devrinin 7.645,60 lira olduğu,

gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 44.383,59 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 3.197,58 lirası önceki yıldan devreden nakit, 24.436,01 lirası il ödentileri, 16.750.- lirası ise bağış gelirlerinden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Ancak, Parti Genel Merkezinin 2007 yılı muhasebe kayıtlarının tutulduğu işletme hesabı defteri mevcut olmakla beraber, defterin Ankara 25. Noteri tarafından 25/12/2006 tarih ve 53861 yevmiye numarası ile mühürlenip onaylandığı, 2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi gereğince Seçim Kurulu Başkanı tarafından mühürlenip onaylanmadığı görülmüştür.

2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesinin altıncı fıkrasında *"Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilatın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir."* denilmek suretiyle, Parti defterlerinin ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenip tasdik edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 113. maddesinde de *"Bu Kanunun 60 ıncı maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar."* denilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, defterleri ilgili seçim kurulu başkanı yerine, notere tasdik ettiren Parti sorumluları hakkında, 2820 sayılı Yasa'nın 60. ve 113. maddelerine istinaden Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır. Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ve Fulya KANTARCIOĞLU bu görüşe katılmamışlardır.

2- İl, İlçe ve Belde Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il, ilçe ve belde örgütlerinin gelirleri 183.598,58 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 7.235,21 lirası önceki yıldan devreden nakit, 125.796,45 lirası ilçe ödentileri, 5.443,85 lirası sosyal etkinlik, 1.195,45 lirası yayın, 770.- lirası rozet, bayrak v.b. satış, 43.157,62 lirası ise bağış gelirleridir.

İl, ilçe ve belde örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 41.212,25 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 30.157,50 lirası kira ve bina, 6.304,33 lirası PTT ve kargo, 808,30 lirası tanıtım, temsil ve propaganda, 118.- lirası basın, yayın ve ilan, 264,32 lirası kırtasiye, 235.- lirası demirbaş, 3.324,80 lirası ise genel giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 3.171,34 liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl, İlçe ve Belde Örgütleri Giderleri

Parti'nin İl, ilçe ve belde örgütleri giderleri 179.124,32 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 108.468,56 lirası kira ve bina, 12.961,15 lirası PTT ve kargo, 9.255,37 lirası tanıtım, temsil ve propaganda, 1.706,50 lirası basın, yayın ve ilan, 4.544.- lirası kırtasiye, 4.727.-lirası kongre, 24.436,01 lirası genel merkez payı, 13.025,73 lirası ise genel giderlerden oluşmaktadır.

Parti il, ilçe ve belde örgütleri'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 4.474,26 liradır.

İl ve ilçe örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin kesinhesabı, defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılında satınalma yoluyla değeri yüz liranın üzerinde 1 adet bilgisayar yazıcısı ediniminin olduğu, bunun dışında taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Malın cinsi ve vasfı	Adeti / m²	Edinim şekli	Satın Alınan Firma	Fatura tarih/ no	Değeri (lira)		Edinim Tarihi	Edinen yer
					KDVsiz	KDV dahil		
HP Lazerjet1020 Printer Cihazı	1	Satınalma	Bürotek	27/1/2007 240510	196,50	231,87	27.1.2007	Parti Genel Merkezi

Parti'nin satınalma yoluyla yaptığı edinimin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Emek Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 227.982,17 lira gelirin, 220.336,57 lira giderin ve 7.645,60 lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

2- Parti Defterinin ilgili seçim kurulu başkanı yerine notere tasdik ettirilmesi nedeniyle 2820 sayılı Kanun'un 60. ve 113. maddelerine istinaden Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ve Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

10.3.2010 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY YAZISI

Siyasî Partiler Kanunu'nun 60. maddesine göre usulüne uygun olarak İlçe Seçim Kurulu'na tasdik edilmeyen defterler nedeniyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına ilişkin Fulya KANTARCIOĞLU'nun karşıoyuna katılıyorum.

Başkan
Haşim KILIÇ

KARŞIOY YAZISI

Emek Partisi'nin 2007 yılı hesaplarının incelenmesinde, Parti'nin tutması gereken defterleri ilçe seçim kurulu başkanlığı yerine notere tasdik ettirmesinin Siyasî Partiler Kanunu'nun (SPK) 113. maddesinde düzenlenen suçu oluşturduğu düşüncesiyle anılan Parti yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunulmasına ilişkin karara aşağıdaki nedenlerle katılmamaktayım:

SPK'nun 113. maddesindeki suç, genel kastla işlenebilecek bir suçtur. Bu nedenle, suçun oluştuğundan söz edebilmek için defter tutmama kastının varlığını aramak zorunludur. Parti yöneticileri, genel olarak tasdike yetkili bir mercide defterlerini tasdik ettirmiş olduklarından, olayda artık kastın varlığına hükmedilemez. Zira defterlerin noterde tasdik ettirilmiş olması, defter kayıtları üzerinde yasaya aykırı işlemler yapma olanağını ortadan kaldırmakta ve ceza yaptırımı altına alınan hukuki yarar gerçekleşmektedir.

Suçun unsurlarının yasalarda açıkça belirtilmiş olması, ceza hukukunun temel ilkelerindendir. SPK'nun 60. maddesinde belirtilen defterleri tasdik ettirme yükümlülüğünün ihlali suçunun hangi eylemlerle oluşacağının SPK'da veya bu kanunun gönderme yaptığı diğer yasa hükümlerinde açıkça tanımlanmış olması gerekir. Siyasi parti defterlerinin özel görevli merciden başka bir mercie tasdik ettirilmesinin, diğer bir ifadeyle şekle uyulmamasının da suç oluşturacağı yasada açıkça belirtilmediğinden, noterde yapılan tasdik işleminin suç sayılması, ceza hukukunun temel ilkelerine aykırıdır. Hürriyeti bağlayıcı ceza gerektiren bir eylemin varlığına, ancak mevzuatta açıkça tanımlanan suç unsurlarının ve kastın varlığı halinde hükmedilebilir.

Bu nedenle suç duyurusunu gerektiren bir durum bulunmadığı düşüncesindeyim.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY GEREKÇESİ

Emek Partisi'nin 2007 yılı hesaplarının incelenmesinde gelir ve gider defterinin Noter tarafından onaylandığı saptanmıştır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 60. maddesinin ilk fıkrasında, "Her kademedeki parti organları üye kayıt defteri, karar defteri, gelen ve giden evrak kayıt defteri, gelir ve gider defteri ile demirbaş eşya defteri tutmak zorundadırlar."; altıncı fıkrasında da "Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilâtın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir" denilmiş, aynı Yasa'nın 113. maddesinde ise bu Kanun'un 60. maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanların, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenlerin veya gizleyenlerin, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacakları belirtilmiştir. 26.9.2004 günlü 5237 sayılı Ceza Yasası'nın 279. maddesinde de göreviyle ilgili olarak kamu adına soruşturma ve kovuşturma gerektiren bir suçun işlendiğini öğrenip de yetkili makamlara bildirmeyen kamu görevlilerinin cezalandırılmaları öngörülmüştür. Ceza Yasa'sında belirtilen söz konusu bildirimin yapılabilmesi için öncelikle bir suç işlenmesi gerektiği açıktır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 113. maddesine göre suç oluşabilmesi için Yasa'nın 60. maddesinde yazılı defter ve kayıtların hiç tutulmaması veya tahrif ya da yok edilmesi gerekmektedir. Oysa Parti defter tutmuş, ancak bunun onayını Yasa ile belirli mercilere değil notere yaptırmıştır. Bu nedenle bir suç işlendiğinin, kabulüne olanak bulunmadığından bunun duyurulması gibi bir yükümlülükten de söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle suç duyurusunda bulunma koşulları oluşmadığından bu konudaki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Esas Sayısı : 2009/58 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/15

Karar Günü : 10.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 10.3.2010 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- İşin esasının incelenmesine,

2- 2007 yılı kesinhesabının 2008 yılı Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verilmesi gerekirken 11.9.2009 tarihinde verilmesi nedeniyle Parti kesinhesabını yasal süresinde vermeyerek 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden Parti sorumluları hakkında yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, 10.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Parti'nin Genel Merkezi ile 13 il örgütünün 2007 yılı gelirlerinin 10.768,59 lira, giderlerinin 10.470,43 lira, gelir fazlası nakit devrinin 298,16 lira olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 10.768,59 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 268,59 lirası önceki yıldan devreden nakit, 10.500.- lirası ise bağış gelirleridir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61- 69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, il örgütlerinde gelir hareketinin olmadığı, bunun Parti Kurucular Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 10.470,43 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 8.670.- lirası kira, 486,25 lirası haberleşme, 121,62 lirası taşıma, 589,91 lirası kırtasiye ve büro, 602,65 lirası ise ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 298,16 liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, il örgütlerinde gider hareketinin olmadığı, bunun Parti Kurucular Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2007 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 10.768,59 lira gelirin, 10.470,43 lira giderin ve 298,16 lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

10.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2009/59 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/16

Karar Günü : 10.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 10.3.2010 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- İşin esasının incelenmesine,

2- 2008 yılı kesinhesabının 2009 yılı Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verilmesi gerekirken 11.9.2009 tarihinde verilmesi nedeniyle Parti kesinhesabını yasal süresinde vermeyerek 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden Parti sorumluları hakkında yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, 10.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Parti'nin Genel Merkezi ile 13 il örgütünün 2008 yılı gelirlerinin 13.398,16 lira, giderlerinin 13.062,22 lira, gelir fazlası nakit devrinin 335,94 lira olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 13.398,16 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 298,16 lirası önceki yıldan devreden nakit, 13.100.- lirası ise bağış gelirleridir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'nın 61- 69. maddelerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, il örgütlerinde gelir hareketinin olmadığı, bunun Parti Kurucular Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 13.062,22 lira olarak gösterilmiştir. Bunun 8.400.- lirası kira, 977,75 lirası haberleşme, 20,36 lirası taşıma, 3.664,11 lirası ise ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılına devreden nakit mevcudu 335,94 liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, il örgütlerinde gider hareketinin olmadığı, bunun Parti Kurucular Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin 2008 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2008 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin kesinhesabında gösterilen 13.398,16 lira gelirin, 13.062,22 lira giderin ve 335,94 lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

10.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2000/11 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/17

Karar Günü : 10.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılımıyla 17.9.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"Dosyadaki eksiklik giderildiğinden işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1999 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 1999 yılı gelirlerinin 574.819.994.362.- lira, giderlerinin 544.088.576.207.- lira, 2000 yılına devreden nakit mevcudunun 30.731.418.155.-lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 426.607.390.695.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 411.226.032.000.- lirası hazine yardımı ve 15.381.358.695.- lirası 1998 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 148.212.603.667.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 96.647.126.674.- lirası bağış gelirleri, 37.349.163.775.- lirası aidat gelirleri, 1.557.500.000.- lirası rozet, bayrak, yayın, defter, makbuz vb. satış gelirleri, 1.271.890.000.- lirası eğlence ve konser gelirleri, 10.000.000.- lirası malvarlığı gelirleri, 8.770.000.000.- lirası alınan yardımlar ve 2.606.923.218.- lirası 1998 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 398.703.785.938.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 340.531.200.- lirası personel giderleri, 7.970.416.750.- lirası seyahat giderleri, 198.726.296.200.- lirası bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 8.850.590.000.- lirası yayın giderleri, 9.798.804.250.- lirası seçim giderleri, 3.088.600.000.- lirası diğer giderler, 865.216.901.- lirası demirbaş eşya giderleri, 161.563.330.637.- lirası büro genel giderleri ve 7.500.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılına devreden nakit mevcudu 27.903.604.757.- liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 145.384.790.269.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 5.263.000.000.- lirası personel giderleri, 1.813.835.750.- lirası seyahat giderleri, 1.534.025.000.- lirası bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 3.812.867.125.- lirası yayın giderleri, 1.651.275.000.- lirası eğlence ve konser giderleri, 16.646.474.837.- lirası seçim giderleri, 1.387.440.000.- lirası demirbaş eşya giderleri, 97.954.499.892.- lirası büro genel giderleri, 14.051.372.665.- diğer giderler ve 1.270.000.000.- lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2000 yılına devreden nakit mevcudu 2.827.813.398.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Büyük Birlik Partisi'nin 1999 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 1999 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 852.063.901.- lira değerinde demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 1999 yılında edinilen, değerleri toplamı 852.063.901.- lira olan taşınır malların 675.563.901.- lirası Genel Merkez, 176.500.000.- lirası ise il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, demirbaş eşya niteliğinde (Jeneratör, hoparlör vb.) olup, tamamı satınalma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 1999 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; Parti'nin 1999 yılı kesinhesabında gösterilen 574.819.994.362.- lira (574.819,99 YTL.) gelir ve 544.088.576.207.- lira (544.088,57 YTL.) gideri ile 30.731.418.155.- lira (30.731,41 YTL.) nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere

göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 10.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2000/31 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/18

Karar Günü : 10.3.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılımıyla 4.1.2001 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1998 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 1998 yılı gelirlerinin 196.679.692.879.- lira, giderlerinin 178.691.410.966.- lira, 1999 yılına devreden nakit mevcudunun 17.988.281.913.- lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 96.291.037.185.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 375.000.000.- lirası aidat gelirleri, 83.075.966.000.- lirası hazine yardımı, 10.151.371.405.- diğer gelirler ve 2.688.699.780.- lirası 1997 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 100.388.655.694.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 60.053.759.768.- lirası bağış gelirleri, 25.923.196.038.- lirası aidat gelirleri, 3.024.290.315.- lirası rozet, bayrak, yayın, defter, makbuz vb. satış gelirleri, 4.455.000.000.- lirası eğlence ve konser gelirleri, 3.904.450.000.- lirası alınan yardımlar ve 3.027.959.573.- lirası 1997 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 80.909.678.490.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.713.381.500.- lirası personel giderleri, 7.596.701.850.- lirası seyahat giderleri, 25.657.121.150.- lirası bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 4.753.026.700.- lirası yayın giderleri, 1.807.979.400.- lirası seçim giderleri, 4.364.956.794.- lirası demirbaş eşya giderleri, 31.541.511.096.- lirası büro genel giderleri ve 3.475.000.000.- lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 1999 yılına devreden nakit mevcudu 15.381.358.695.- liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 97.781.732.476.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 5.922.881.000.- lirası personel giderleri, 2.854.280.000.- lirası seyahat giderleri, 1.880.240.000.- lirası bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 2.647.668.600.- lirası yayın giderleri, 4.198.588.123.- lirası eğlence ve konser giderleri, 7.915.972.400.- lirası seçim giderleri, 724.160.000.- lirası demirbaş eşya giderleri, 61.453.700.915.- lirası büro genel giderleri, 9.754.791.438.- diğer giderler ve 429.450.000.- lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 1999 yılına devreden nakit mevcudu 2.606.923.218.- liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 1998 yılı kesinhesabında gösterilen 196.679.692.879.- lira (196.679,69 ytl.) gelir ve 178.691.410.966.- lira (178.691,41 ytl.) gideri ile 17.988.281.913.- lira (17.988,28 ytl.) nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, 10.3.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

Esas Sayısı : 2003/23 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/19

Karar Günü : 29.4.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Mehmet ERTEN'nin katılımıyla 22.10.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

"*Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE*" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Milliyetçi Hareket Partisi 2002 yılı gelirleri toplamının 34.640.973.551.499.- lira ve giderleri toplamının 29.295.758.718.603.- lira olduğu, 5.345.214.832.896.- liranın nakit mevcudu olarak 2003 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin 2002 yılı gelirleri 28.894.080.612.154.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 630.514.000.000.- lirası aidat geliri, 38.400.000.000.- lirası demirbaş satış geliri, 23.394.879.390.000.- lirası bağış, 3.996.237.034.121.- lirası banka geliri, 814.598.188.033.- lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudundan, 19.452.000.000.- lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin 2002 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2002 yılı gelirleri 5.746.892.939.345.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 228.415.668.240.- lirası aidat geliri, 1.400.000.000.- lirası satış geliri, 17.255.500.000.- lirası eğlence şölen geliri, 5.405.384.690.304.- lirası bağış, 66.600.200.238.- lirası 2001 yılından devreden nakit, 27.836.880.563.- lirası banka gelirlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2002 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılı giderleri 24.020.617.665.480.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 8.558.796.213.679.- lirası duran varlık yatırım (demirbaş) gideri, 337.722.619.190.- lirası araştırma, geliştirme ve eğitim giderleri, 1.632.048.230.230.- lirası genel giderler, 653.896.567.191.- lirası personel giderleri, 66.111.933.782.- lirası seyahat giderleri, 55.860.791.001.- lirası bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderler, 423.531.293.823.- lirası şölen eğlence giderleri, 11.989.874.619.173.- lirası seçim giderleri ve 302.775.397.411.- lirası taşıt giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2003 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 4.873.462.946.674.- liradır.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2002 yılı için 18.175.341.-lira) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki belirtilen harcama Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Reala ait harcama kalemlerindeki traş bıçağı, traş sabunu diş fırçası ve macunu gibi ihtiyaç maddeleri kişisel harcama değil, parti genel merkezinin (parti amacına yönelik) seyahat görevi için yapılan harcamasıdır.*

Bu malzemeler, görevli olarak Ankara dışına çıkılan seyahatlerde kullanılmak üzere parti personeli için alınmış ihtiyaç malzemeleridir.

Seyahat görevi olan ya da olmayan partinin bordrolu personeli için; bu tür malzemelerin alınmasında (personele yapılan ayni ödemelerde) yasal engel bulunmamaktadır." şeklinde cevap vermişlerdir.

Söz konusu harcamanın içeriğinden yapılan bu giderlerin kişisel olduğu, parti amacına yönelik harcama olmadığı açıktır. Bu nedenle 220.507.000.-liranın Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

Özel Harcamalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Faturayı düzenleyen	Fatura(Fiş) tarih ve no	İçerik	Tutar
7.5.2002/161	Real	7.5.2002/502933	Traş bıçağı, traş sabunu, diş fırçası vb.kişisel ihtiyaç maddeleri	220.507.000

2- Telefon gecikme bedelleri ile su ve telefon cezaları Parti bütçesinden ödenmiştir.

Telefon Gecikme Bedelleri

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar
22.4.2002/130	Telsim gecikme bedeli	16429056
22.5.2002/191	Türk Telekom gecikme bedelleri	17391950
31.5.2002/208	Türk Telekom gecikme bedelleri	16800000
21.6.2002/253	Türk Telekom gecikme bedelleri	9097152
28.6.2002/267	Türk Telekom gecikme bedelleri	20475408
29.7.2002/333	0 522 216 72 45 ve 0.522.214 80 29 numaralı telefonların gecikme bedelleri	14612160
25.11.2002/619	Turkcell gecikme bedeli	2134933
20.12.2002/656	Türk Telekom gecikme bedeli	9610000
23.12.2002/660	Türk Telekom gecikme bedelleri	33644000
26.12.2002/662	Türk Telekom gecikme bedeli	41216000

181.410.659

Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
17.1.2002/11	17.1.2002/131688	Su cezası ve cezanın kdv.si	396681000
25.4.2002/137	25.4.2002/907780	Su cezası ve cezanın kdv.si	3105000
29.7.2002/333	29.7.2002/2	İptal edilen telefon abonesinin ceza ve temerrütü	72659535

472.445.535

Parti sorumlularınca, Partinin abone olduğu çok sayıda telefon hattı mevcut olduğu, faturaların partiye geç intikali ya da faturasının gelmemesi sebebiyle sehven süresinde ödenemeyen faturaların gecikme bedeli olduğu ifade edilmiştir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu

oluşacak gecikme bedelleri ile cezalar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme bedelleri ile cezalardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

3- 198.842.862.-lira vade farkı Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"Civtaş A.Ş.nin 30/02/2002 Tarih 521377 numaralı faturası aldığımız malzemelerle ilgili vade farkı faturasıdır. Firma süresinde yapılmayan ödemelere vade farkı uygulamaktadır. Genel Merkez İnşaatının maliyet gideridir. Vade farkı uygulaması bizim nakit akışındaki programımızın aksamasından kaynaklanmaktadır. Kasada para olmadığı için bu vade farkı partimiz tarafından kabul edilerek gecikmeli ödeme yapılmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak vade farkı parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin ödemeleri zamanında yapmamaları sonucu oluşan vade farkından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödeme kişisel sorumluluk kapsamındadır.

4- 22.10.2002/553 yevmiyede 10.255.845.000.- liralık Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü Toplu Gönderi Ücret İndirim belgesinin aslı olmadan PTT tasdikli aslı gibidir fotokopisine istinaden ödeme yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"10.255.845.000 liralık posta işletmesi Genel Müdürlüğü Toplu Gönderi Listesinin ücret indirim belgesinin aslı sürekli lazım olduğu için partimizde saklanmaktadır. O sebeple fotokopisi verilmiştir. İadesi şartı ile aslı ekte sunulmuştur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti sorumlularının gönderdiği Toplu Posta Gönderilerine Ücret İndirimi Uygulanması Sözleşmesi ile Toplu Posta Gönderileri İndirim Tarifesidir. Oysa aslı bulunmayan Toplu Gönderi Ücret İndirim belgesidir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2002 yılı için 18.174.341.- lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle Toplu Gönderi Ücret İndirim

belgesinin PTT tasdikli aslı gibidir fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 11.329.051.056.- lira ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2002 yılı giderleri 5.275.141.053.123.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 245.349.466.252- lirası duran varlık yatırım (demirbaş) gideri, 14.126.004.159.- lirası araştırma, geliştirme ve eğitim giderleri, 2.843.675.370.810.- lirası genel giderler, 111.548.582.150.- lirası personel giderleri, 101.457.154.148.- lirası seyahat giderleri, 156.064.197.182.- lirası bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderler, 78.295.414.890.- lirası şölen eğlence giderleri, 1.707.455.816.692.- lirası seçim giderleri ve 17.169.046.840.- lirası taşıt giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 471.751.886.222.- liradır.

Partinin il örgütlerinin 2002 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2002 yılı içinde edindiği 527.427.878.200.- lira tutarındaki taşınır malın (demirbaş) Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 11.329.051.056.- lira (11.329.- YTL) karşılığı Parti

malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 34.640.973.551.499.- lira gelir, 29.295.758.718.603.- lira gider ile 5.345.214.832.896.- lira nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

29.4.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2006/19 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/20

Karar Günü : 29.4.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi 2005 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Milliyetçi Hareket Partisi 2005 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2005 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Milliyetçi Hareket Partisi 2005 yılı gelirleri toplamının 10.436.506,09 YTL, borç toplamının 955.067,66 YTL, giderleri toplamının 10.965.572,99 YTL olduğu, 426.000,76 YTL nakit mevcudunun 2006 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin 2005 yılı gelirleri 7.730.659,54 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 16.250.-YTL.si demirbaş satış gelirleri, 7.566.515,18 YTL.si Hazine yardımı, 721,70 YTL.si ise 2004 yılından devreden kasa mevcudundan oluşmaktadır.

2005 yılı için 2820 sayılı Yasa'nın 66. maddesine göre yasal bağış sınırı 16.517,63 YTL olup, söz konusu yılda yasal bağış sınırı aşılmamıştır.

Genel Merkezin 2005 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2005 yılı gelirleri 2.705.846,55 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 503.485,30 YTL.si aidat gelirleri, 15.178.- YTL.si satış gelirleri, 63.053.- YTL.si eğlence şölen gelirleri, 1.872.357,38 YTL.si bağış gelirleri, 56,67 YTL.si banka gelirleri, 251.716,20 YTL.si ise 2004 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı giderleri 8.457.603,26 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 213.858,71 YTL.si demirbaş giderleri, 59.631,80 YTL.si araştırma geliştirme ve eğitim giderleri, 2.464.274,20 YTL.si genel giderleri, 1.303.354,67 YTL.si personel giderleri, 91.253.- YTL.si seyahat giderleri, 624.365,32 YTL.si bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderleri, 125.383,41 YTL.si şölen eğlence giderleri, 3.575.482,15 YTL.si 2004 yılı borçlarından oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılına devreden kasa mevcudu 228.123,94 YTL.dir.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2005 yılı için 41,29.- YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Parti görevlilerinin vergi, sigorta ve diğer yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı, faiz ve cezalar Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"2004 Yılı son aylarına ait gelir vergisi stopajlarının, ssk primlerinin ödemeleri nakit akış programına bağlı olarak 2005 yılında ödenmesi sonucunda ödenen gecikme zammı ve faizler toplamı 62.705,85 liradır.*

Parti faaliyetlerinin aksamaması için öncelikli giderlerin (telefon, elektrik, su, ücret vb öncelikli harcamalar) dışındaki piyasalara olan borçlar ve vergi dairesi-ssk borçları 2005 yılına ertelenmiştir.

Bu tarihlerde parti kasasında ya da banka hesaplarında nakit para yoktur." şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti

bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki Hazine yardımı alan bir Parti için paranın olmadığı şeklinde yapılan savunma da yerinde değildir.

Parti görevlilerinin vergi ve diğer yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı, faiz ve cezalardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı, Faiz ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
18.1.2005/18	18.1.2005/3940	11/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 11/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	261,43 11,46 272,89
18.1.2005/18	18.1.2005/3950	10/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 10/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	552,56 24,60 577,16
18.1.2005/18	18.1.2005/3960	9/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 9/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	836,43 37,80 874,23
18.1.2005/18	18.1.2005/3970	8/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 8/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	1.109,73 51,46 1.161,19
18.1.2005/18	18.1.2005/3980	7/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 7/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	9.499,92 65,64 9.565,56
25.1.2005/23	25.1.2005/460	4/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 4/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	8.298,54 105,26 8.403,80
25.1.2005/23	25.1.2005/470	5/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 5/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	1.557,64 92,79 1.650,43

25.1.2005/23	25.1.2005/480	6/2004 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 6/2004 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	1.588,79 82,73 1.671,52
5.3.2005/61	4.3.2005/F01934	4-11/2004 dönemi SSK primi ile işsizlik primi gecikme zammı, icra gecikme zammı, kanuni faiz, takip masrafı	32.045,46
10.3.2005/66	10.3.2005/1639	06 DB 650 plakalı araç 2005/1 MTV gecikme zammı	1
10.3.2005/66	10.3.2005/57630	Ankara Büyükşehir Belediyesi para cezası	26,26
9.5.2005/127	9.5.2005/518	06 DB 123 plakalı araç 2004/2 MTV gecikme zammı	26,93
3.6.2005/151	3.6.2005/1572487	Su bedeli cezası	5,61
7.6.2005/155	7.6.2005/1600411	Su bedeli cezası	10,34
7.6.2005/155	7.6.2005/1600411	Su bedeli gecikme faizi, gecikme faizine ilişkin kdv	356,82
5.7.2005/184	5.7.2005/29937	Su bedeli gecikme faizi, vekalet ücreti,diğer gelirler ve gecikme faizine ilişkin kdv	2.664,02
23.12.2005/342	23.12.2005/192	06 ZRU 16 plakalı araç 2003/2 MTV gecikme zammı	300,42
23.12.2005/342	23.12.2005/194	06 ZRU 16 plakalı araç 2004/2 MTV gecikme zammı	218,63
23.12.2005/342	23.12.2005/190	06 ZRU 16 plakalı araç 2002/2 MTV gecikme zammı	323,15
23.12.2005/342	23.12.2005/191	06 ZRU 16 plakalı araç 2003/1 MTV gecikme zammı	407,16
23.12.2005/342	23.12.2005/193	06 ZRU 16 plakalı araç 2004/1 MTV gecikme zammı	308,63
23.12.2005/342	23.12.2005/189	06 ZRU 16 plakalı araç 2002/1 MTV gecikme zammı	390,24
23.12.2005/342	23.12.2005/175	06 ZRU 16 plakalı araç 2005/1 MTV gecikme zammı	143,03
23.12.2005/342	23.12.2005/176	06 ZRU 16 plakalı araç 2005/2 MTV gecikme zammı	59,63
23.12.2005/342	23.12.2005/202	06 ZRU 16 plakalı araç 2001/1 MTV gecikme zammı	241,92
23.12.2005/342	23.12.2005/203	06 ZRU 16 plakalı araç 2001/2 MTV gecikme zammı	277,77
28.12.2005/347	28.12.2005/8037-8041, 8054-8057	Çevre temizlik vergisi gecikme zammı ve cezası	722,05

62.705,85

2- Telefon gecikme bedelleri Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, "çok sayıda abonesi olduğumuz telefonlara ait faturaların süresinde partimize intikal etmemesi sebebi ile geç ödenen toplam 40.07 lira gecikme zamlarıdır." şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme bedelleri parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme bedellerinden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Telefon Gecikme Bedelleri

Yevmiye tarih ve no	İçerik	Tutar
4.1.2005/2	İptal edilen 3 abonenin temerrütleri	6,83
5.1.2005/3	Telsim gecikme bedeli	2,53
2.2.2005/32	Telsim gecikme bedeli	4,82
21.2.2005/49	Telsim gecikme bedeli	4,37
11.4.2005/99	Telsim gecikme bedelleri	8,7
20.5.2005/137	Telsim gecikme bedeli	1,15
11.8.2005/221	Telsim gecikme bedelleri	11,67
		40,07

3- 21.9.2005/258 ile 5.10.2005/271 yevmiyede 7,30 YTL.lik Telsim faturası iki defa ödenmiştir. Fatura referansı FB509023008586 olup, 258 yevmiyede fatura olmadan ödeme yapılmış ve 5.10.2005/271 yevmiyede de fatura eklenmiştir. Ancak 271 yevmiyede Kasadan çıkış olmasına karşın ödendiğine dair belge bulunmamaktadır.

Parti sorumluları, sehven mükerrer kayıt yapıldığını ifade etmişlerdir.

Mükerrer kayıt yapılan 7,30 YTL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

4- 24.11.2005/316 yevmiyede Veraset ve Harçlar Vergi Dairesinin 24.11.2005 tarih ve 0437863 numaralı alındısı ile 5.358,45 YTL idari para cezası olarak ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"5.358,45 liralık idari para cezası işten çıkarılan personelin yargıya gitmesi sebebiyle ödenmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Ödenen idari para cezasının İş Kanunu gereği yerine getirilmesi gereken yükümlülüğün Parti tarafından yapılmaması nedeniyle verildiği anlaşılmıştır. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan idari para cezasından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödeme kişisel sorumluluk kapsamındadır.

5- Aşağıdaki belirtilen harcama Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"14.02.2005 tarih 42 yevmiyede kayıtlı Migros harcamalarındaki traş bıçağı, traş sabunu diş fırçası ve macunu gibi ihtiyaç maddeleri kişisel harcama değildir. Görevli olarak çıkılan Seyahatlerde kullanılmak üzere parti personeli için alınmış ihtiyaç malzemeleridir.*

Seyahat görevi olsun ya da olmasın partinin bordrolu personeli için; bu tür malzemelerin alınmasında (personele yapılan ayni ödemelerde) yasal engel bulunmamaktadır.

20.10.2005 Tarih 285 yevmiyede kayıtlı Migros'tan alınan top parti personelinin sosyal faaliyetlerini (personelin halı saha maçları) karşılamak amacı ile alınmıştır. Kişisel harcama değildir." şeklinde cevap vermişlerdir.

Söz konusu harcamaların içeriğinden yapılan bu giderlerin kişisel olduğu, parti amacına yönelik harcama olmadığı açıktır. Bu nedenle 93,27 YTL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

Özel Harcamalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih no	Faturayı düzenleyen	Fatura(Fiş) tarih no	İçerik	Tutar
14.2.2005/42	Migros	14.2.2005/327834	Traş bıçağı ve traş sabunu vb.	73,37
20.10.2005/285	Migros	20.10.2005/255046	Futbol topu	19,90

6- Aşağıdaki tabloda gösterilen icra ödemelerinde ki faiz ve diğer masraflar toplamı olan 3.662,53 YTL parti bütçesinden ödenmiştir.

İcra Ödemeleri

Yevmiye No	Açıklama	Anapara	Faiz ve Diğer masraflar	Toplam tutar
2.6.2005/150	Ankara 14.İcra Müd. 2005/3716, Turkcell	314,98	250,02	565
27.6.2005/176	Ankara 14.İcra Müd. 2005/153,	687	508	1195

22.7.2005/201	Gerze İcra Müd.2005/90, Türk Telekom	138,60	281,4	420
8.8.2005/218	Antalya 1.İcra Müd.2005/ 4412 nolu dosya, Antalya Bilişim Teknolojileri Ltd.Şti	654	501	1155
12.9.2005/251	Ankara 7.İcra Müd.2005/7494 sayılı dosya, Ankara İl Başkanlığı su borcu	711,12	708,88	1420
30.12.2005/349	Ankara 27.İcra Müd.2005/ 10786 sayılı dosya, Türk Telekom	197,23	279,25	476,48
30.12.2005/349	Ankara 27.İcra Müd.2005/ 10785 sayılı dosya, Türk Telekom	197,83	279,73	477,56
30.12.2005/349	Ankara 27.İcra Müd.2005/10784 sayılı dosya,Türk Telekom	205,04	281,05	486,09
30.12.2005/349	Ankara 27.İcra Müd.2005/10783 sayılı dosya,Türk Telekom	215,49	288,83	504,32
30.12.2005/349	Ankara 27.İcra Müd.2005/10787 sayılı dosya,Türk Telekom	209,01	284,37	493,38

Parti sorumluları, *"9. maddede yer alan muhtelif icra dairelerinden gelen (314,98+138,60+654+711,12+197,23+197,83+205,04+215,49+209,01) toplam 2843,30 lira asıl. (250,02+281,40+501+708,88+279,25+279,23+281,05+288,83+ 284,37) toplam 3.154,53 lira faiz ve diğer masraflar*

c) Ankara 4. icra 2005/153 yevmiyedeki 1.195 lira (687 lira asıl 508 lira faiz olan ödemeler parti genel merkezine muhtelif teşkilatlardan gelen icra takiplerinden doğmaktadır.

Genel Merkezimiz, telefon-elektrik-su vb ödemelerini süresinde yapmayan il ve ilçe teşkilatlarının bu borçlarını müteselsil sorumluluk sebebiyle haciz yolu ile ödemek zorunda kalmaktadır.

Bu ödemeler yasaya dayalı olarak mahkeme kararları sonucunda icra dairesine yapılmaktadır." şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer masraflar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer masraflardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 71.867,47 YTL ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2005 yılı giderleri 2.507.969,73 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 28.179,20 YTL.si demirbaş giderleri, 15.706,65 YTL.si araştırma geliştirme ve eğitim giderleri, 2.179.772,63 YTL.si genel giderleri, 104.025,02 YTL.si seyahat giderleri, 50.779,92 YTL.si bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderleri, 129.506,31 YTL.si şölen eğlence giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2005 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 15.000.- YTL.ye Karaman Parti Binası olarak taşınmaz satın alındığı anlaşılmıştır.

Parti'nin 2005 yılı içinde edindiği 227.037,71 YTL tutarındaki taşınır malın (demirbaş) Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 71.867,47 YTL karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2005 yılı kesinhesabında gösterilen 10.436.506,09 YTL gelir, 955.067,66 YTL borç, 10.965.572,99 YTL. gider ile 426.000,76 YTL nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

29.4.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM

Esas Sayısı : 2007/10 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/21

Karar Günü : 29.4.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi 2006 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Milliyetçi Hareket Partisi 2006 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Milliyetçi Hareket Partisi 2006 yılı gelirleri toplamının 14.709.257,91 YTL, borç toplamının 798.297,78 YTL ve giderleri toplamının 15.083.592,67 YTL olduğu, 423.963,02 YTL nakit mevcudunun 2007 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı gelirleri 10.590.799,24 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 13.500.- YTL.si demirbaş satış gelirleri, 9.764.024.- YTL.si Hazine yardımı, 585.151,30 YTL.si banka geliri, 228.123,94 YTL.si ise 2005 yılından devreden kasa mevcudundan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2006 yılı gelirleri 4.118.458,67 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 822.374,07 YTL.si aidat gelirleri, 11.780.- YTL.si satış gelirleri, 43.600.-YTL.si eğlence şölen gelirleri, 10.080.- YTL.si demirbaş satış gelirleri 3.032.742,95 YTL.si bağış gelirleri, 4,83 YTL.si banka gelirleri, 197.876,82 YTL.si ise 2005 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı giderleri 11.051.558,24 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 522.839,13 YTL.si demirbaş giderleri, 2.944.705,77 YTL.si genel giderleri, 1.743.334,52 YTL.si personel giderleri, 144.512,55 YTL.si seyahat giderleri, 4.258.058,08 YTL.si bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderleri, 483.040,53 YTL.si şölen eğlence giderleri, 955.067,66 YTL.si 2005 yılı borçlarından oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılına devreden kasa mevcudu 337.538,78 YTL.dir.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti"

başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2006 yılı için 45,33 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Parti görevlilerinin vergi ve sigorta ve ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı, faiz ve cezalar Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"2005 Yılı son aylarına ait gelir vergisi stopajlarının, ssk primlerinin ödemeleri nakit akış programına bağlı olarak 2006 yılında ödenmesi sonucunda ödenen gecikme zammı ve faizler toplamı 33.080,23 liradır.*

Parti faaliyetlerinin aksamaması için öncelikli giderlerin (telefon, elektrik, su, ücret vb öncelikli harcamalar) dışındaki piyasalara olan borçlar ve vergi dairesi-ssk borçları 2006 yılma ertelenmiştir. Bu ödemelerin yapılmadığı tarihlerde, parti kasasında ve banka hesaplarında para yoktur." şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki Hazine yardımı alan bir Parti için paranın olmadığı şeklinde yapılan savunma da yerinde değildir.

Parti görevlilerinin vergi ve sigorta ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ve cezalardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
20.1.2006/16	20.1.2006/1210	6/2005 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 6/2005 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	1.737,72 68,17 1.805,89
20.1.2006/16	20.1.2006/1220	7/2005 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 7/2005 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	1.180,02 55,02 1.235,04
20.1.2006/16	20.1.2006/1230	8/2005 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 8/2005 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	1.004,97 45,49 1.050,46
20.1.2006/16	20.1.2006/1240	9/2005 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 9/2005 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	815,56 35,32 850,88
20.1.2006/16	20.1.2006/1250	10/2005 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 10/2005 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	529,23 22,82 552,05
20.1.2006/16	20.1.2006/1260	11/2005 dönemi Gelir vergisi stopaj gecikme zammı 11/2005 dönemi Damga vergisi gecikme zammı	260,51 10,96 271,47
1.2.2006/27	1.2.2006/66	12/2005 dönemi SSK, işsizlik sigortası ve Damga Vergisi gecikme tutarları	2.449,19
10.4.2006/95	10.4.2006/1715	06 AT 2888 plakalı araç 2006/1 MTV gecikme zammı	42,94
24.4.2006/122	24.4.2006/00003, 000040, 0005	5-11/2005 dönemi SSK primi ile işsizlik primi gecikme zammı, icra gecikme zammı, takip masrafı	24.817,28
6.6.2006/151	6.6.2006/1061	06 DB 902 plakalı araç 2006/1 MTV gecikme zammı	5,03

33.080,23

2- Telefon gecikme bedelleri Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"çok sayıda abonesi olduğumuz telefonlara ait faturaların süresinde partimize intikal etmemesi sebebi ile geç ödenen toplam 58,34 gecikme zamlarıdır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme bedelleri parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme bedellerinden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Telefon Gecikme Bedelleri

Yevmiye tarih ve no	**İçerik**	**Tutar**
14.2.2006/40	Telsim gecikme bedelleri	16,05
13.5.2006/127	Telsim gecikme bedelleri	11,9
13.6.2006/157	Telsim gecikme bedelleri	11,08
14.6.2006/158	Telsim gecikme bedeli	3,44
11.7.2006/185	Telsim gecikme bedelleri	11,53
18.8.2006/221	Digitürk gecikme bedelleri	4,34

58,34

3- 29.5.2006 tarih ve 143 numaralı yevmiyede Samsun il teşkilatı adına Ulus Telekom Müdürlüğü Hukuk bürosuna yapılan 16.720.- YTL.lik ödeme içinde yer alan 9.644,15.- YTL faiz ve diğer masraflar Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Samsun İl Teşkilatına Ait Telefonların Ödeme Listesi

Telefon No	**Açıklama**	**Anapara**	**Faiz ve Diğer masraflar**	**Toplam tutar**
0.362.791 32 24	106266 nolu Dosya	125,20	219,8	345
0.362. 435 91 00	1.İcra Müd.2004/3356 sayılı dosyası	1238	2802	4040
0.362.433 02 82	114113 nolu Dosya	1175,88	354,12	1530
0.362.435 96 92	5.İcra Müd.2005/3245 sayılı dosyası	150,6	259,4	410
0.362.457 75 25	3.İcra Müd.2004/3060 sayılı dosyası	168,9	856,1	1025
0.362.876 10 76	110192 nolu Dosya	157,5	222,5	380
0.362.511 41 45	İcra Müd.2006/26 sayılı dosyası	333,77	1146,23	1480
0.362.465 55 49	1.İcra Müd.2003/3023 sayılı dosyası	92	458	550

0.362.435 48 00	1.İcra Müd.2006/2209 sayılı dosyası	165	245	410
0.362.431 57 35	64852 nolu Dosya	2072,2	2177,8	4250
0.362.435 34 44	64853 nolu Dosya	716,4	883,6	1600
0.362.811 42 80	103738 nolu Dosya	680,40	19,6	700
Toplam		**7.075,85**	**9.644,15**	**16.720**

Parti sorumluları, "*Samsun İl teşkilatı telefon borçlarını süresinde ödemediği için, müteselsil sorumluluk sebebiyle ve mahkeme karan ile genel merkez tarafından ödenen (haciz yolu ile) parti giderleridir. 7.075,85 anapara 9.644,15 gecikme ve faiz olmak üzere toplam 16.720 lira tutmaktadır.*" şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer giderler parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer giderlerden parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

4- 30.11.2006/48 numaralı mahsup fişi ile İnterum Ltd.Şti.ne ait 566,73.- YTL tutarındaki 30.11.2006 tarih ve 919978 numaralı fatura aslı olmadan firma tasdikli fotokopi faturaya istinaden ödeme yapılmıştır.

Parti sorumluları *"İnterum Ltd Şti nin 566,73 TL lik faturası postada kaybolduğu için sureti firmaya tasdik ettirilmiş ve kayıtlara girmiştir. Bu fatura ile ilgili mükerrer kayıt yoktur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2006 yılı için 45,33 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura aslı olmadan firma tasdikli fotokopiye dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

5- Aşağıdaki tabloda gösterilen icra ödemelerinde ki faiz ve diğer masraflar toplamı olan 8.360,69 YTL parti bütçesinden ödenmiştir.

İcra Ödemeleri

Yevmiye No	Açıklama	Anapara	Faiz ve Diğer masraflar	Toplam tutar
26.1.2006/21	İstanbul 1.İcra Müd. 2004/3570 sayılı Dosya, Türk Telekom	878,31	872,69	1751
27.1.2006/22	Ankara 7.İcra Müd. 2006/154 sayılı Dosya, Yapı Kredi sigorta	1.448	2554	4.002
1.2.2006/27	Samsun 2.İcra Müd. 2005/4233 sayılı Dosya, Tedaş	3.110	3.530	6.640
30.6.2006/174	Burdur Yeşilova İcra Müd. 2006/153 sayılı Dosya,	1796	1404	3200

Parti yetkilileri, *"Dokuzuncu maddedeki ödemeler parti genel merkezine muhtelif teşkilatlardan gelen icra takiplerinden doğmaktadır.*

Samsun 2. icra müdürlüğü 2005/4233 sayılı dosyada 6.640 liralık ödemenin: 3.110 lirası ana para 3.530 lirası faiz ve gecikme

Ankara 23. icra müdürlüğü 2005/1521 sayılı dosyada 1.087 liralık ödemenin tamamı çiçek bedelidir. Nur Çiçekçilik firmasından 2000 yılında alınan çiçeklerin bedeline itiraz edilmiş ve fatura Nur Çiçekçiliğe iade edilmiştir. Nur Çiçekçilik yargıya gitmiş ve bilirkişi çiçek bedelini 1.087 lira olarak tespit etmiştir. Nur Çiçekçiliğe 2000 yılında ödenmeyen ve faturası iade edilerek gider kaydedilmeyen 1.087 lira çiçek bedeli mahkeme karan ile ödenmiştir.

Ek.4. Mahkeme Karan, 2000 tarihli fatura, ödeme belgesi

Aynı maddede toplam 16.680 liranın 8.319,31 lirası ana para 8.360,69 lirası faizdir." şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer masraflar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer masraflardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

6- Işık Televizyonuna 10.11.2006/301 yevmiye ile "Genel Kurul Konsepti Oluşturulması" hizmeti karşılığı 188.000.- YTL, 16.112006/306 yevmiye ile 271.197.- YTL ve 20.11.2006/308 yevmiye ile 90.000.- YTL karşılığı "Kurumsal kimlik oluşturma, medya planlama ve kongre konsepti" karşılığı yaptırılan

hizmetlerin sözleşmeleri ile söz konusu Işık Televizyonunun bu hizmetler karşılığında Parti'ye verdiği dökümanların (cd, materyal vb.) gönderilmesi istenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan siyasi partiler, ülkeye hizmet etmek için iktidar hedefine matuf siyasi çalışmalarım reklam ajansları, medya kuruluşları gibi firmalardan profesyonel destekler alarak gerçekleştirmektedir.*

Partilerin siyasal pazarlamada kullandıkları en önemli vasıtalar radyo, televizyon, gazete gibi yazılı ve görüntülü medya, bayrak afiş, açık hava reklamcılığı, billboard vb. giderlerdir.

Bu firmalardan pazarlık usulü ile doğrudan mal ve hizmet satın alınabileceği, gibi, yazılı ve sözlü mukavelelerle de mal ve hizmet satın alınabilmektedir.

Işık A.Ş bu anlamda medya ve ajans hizmetleri veren parti genel merkezimizin çalıştığı şirketlerden birisidir.

Ajanslara yaptırılan çalışmaların bir kısmı parti içi çalışmalara (kongre, istişari toplantı gibi) bir kısmı da vatandaşlara yöneliktir. (Medya planlaması, film çekilmesi ve yayınlanması, canlı yayınlar vs.)

Bir kısım çalışmalar da sadece partimizin siyasi programlarını ve hedeflerini belirlemek üzere tamamen partiyi ilgilendiren, açıklanmaması gereken (anket, alan araştırmaları gibi) hizmetlerdir.

Bu çalışmalarla ilgili materyaller partimizin dışına çıkarılmamaktadır.

Işık A.Ş ye yapılan ödemeler de bu çerçevede alman hizmetlerin karşılığıdır." şeklinde cevap vermişlerdir.

Işık İletişim Televizyon ve Yayıncılık A.Ş. tarafından *"Genel Kurul Konsepti Oluşturulması Hizmeti"* karşılığı 188.800.- YTL tutarında 10.11.2006 tarih ve 181819 numaralı, *"Kurumsal kimlik oluşturma, medya planlama ve kongre konsepti"* karşılığı 271.197.- YTL tutarında 16.11.2006 tarih ve 181821 numaralı, *"Kurumsal kimlik oluşturma, medya planlama ve kongre konsepti"* karşılığı 90.000.- YTL tutarında 18.11.2006 tarih ve 181823 numaralı faturalar düzenlenmiştir.

Faturaların düzenlenmiş olması nedeniyle söz konusu firmaya yapılan ödemelerin Hazine'ye irad kaydedilmemesi gerektiğine Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Engin YILDIRIM'ın karşı oyu ve OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul

edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 51.710,14.- YTL ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2006 yılı giderleri 4.032.034,43- YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 169.460,11 YTL.si demirbaş giderleri, 25.960,57 YTL.si araştırma geliştirme ve eğitim giderleri, 3.029.077,67 YTL.si genel giderleri, 207.271,34 YTL.si personel giderleri, 105.209,10 YTL.si seyahat giderleri, 251.470,70 YTL.si bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderleri, 243.584,94 YTL.si şölen eğlence giderlerinden oluşmaktadır.

Parti'nin il örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2006 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2006 yılı içinde edindiği 692.299,24 YTL tutarındaki taşınır malın (demirbaş) Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 51.710,14 YTL karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine OYBİRLİĞİYLE,

2- Parti'nin 2006 yılı kesinhesabında gösterilen 14.709.257,91 YTL gelir, 798.297,78 YTL borç, 15.083.592,67 YTL. gider ile 423.963,02 YTL nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

3- Işık İletişim Televizyon ve Yayıncılık A.Ş.'ye yapılan toplam 549.197.- YTL tutarındaki Parti mal varlığının Hazine'ye irad kaydedilmemesine, Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Engin YILDIRIM'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA

29.4.2010 gününde karar verilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN	Fettah OTO
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Şevket APALAK	Serruh KALELİ
Üye	Üye	
Zehra Ayla PERKTAŞ	Engin YILDIRIM	

KARŞIOY GEREKÇESİ

2006 yılı mali denetimi yapılan Milliyetçi Hareket Partisi'nin genel merkez giderleri içinde, Işık A.Ş.'ne

10.11.2006 tarihinde 188.000.- YTL Genel Kurul konsepti oluşturmak,

16.11.2006 tarihinde 271.197.- YTL Kurumsal kimlik oluşturmak ve

20.11.2006 tarihinde 90.000.- YTL. Medya planlama ve kongre konsepti

içerikli faturalar karşılığı ödemeler yaptığı, Mahkemenin denetiminden de iş bu harcamanın amaca uygun mütalaası ile 6/5 oyçokluğu ile geçtiği görülmektedir.

Anılan çokluk görüşüne aşağıdaki nedenler ile katılınmamıştır.

Denetim sırasında bu faturalar karşılığı yaptırılan HİZMETLERİN sözleşmeleri ve hizmet karşılığı Parti'ye sağlanan yararlar ile ilgili dökümanter bilgi istenmiş ise de, Parti yetkililerince Mahkememize herhangi bir belge sunmadığı gibi açıklanmaması gereken bu hizmetler ile ilgili materyallerin parti dışına çıkarılamayacağı bildirilerek harcama içeriğinin denetimsiz bırakıldığı anlaşılmıştır.

Anayasa Mahkemesi 2949 sayılı Yasa'nın 18. maddesi uyarınca siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunu denetlerken, denetlenmeyecek bir istisnai alan bırakmadığı gibi Anayasa'nın 69. maddesi siyasi partilerin gelir ve giderlerinin amaca uygun olması gerektiğini ve Anayasa Mahkemesi'nin bu amaçla partilerin gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunu tespite memur olduğunu söylemektedir.

Siyasi partinin karşılığında faturası kesilmiş giderinin niteliğine ve dosya kapsamına verilen cevaplara baktığımızda, içerik itibari ile bir hizmet satın almaya yönelik olduğu, muhteviyatının soyut bir niteleme ile faturaya derc edildiği, hizmet karşılığı parti amacına uygun edinilen yararın kapsamı, zamanı, yeri, uygulama alanı, niteliği ya da niceliği, alınan hizmete ilişkin bir aktivasyon listesi, ne tür basın yayın organları ya da amaca uygun tüzelkişilik ya da gerçek şahıslardan yardım alındığı, neticeten fatura muhteviyatı soyut içerik karşılığı partiye sağlanan yararın ne olduğu konusunda bir açıklık, belirlilik, ölçü ya da aydınlatıcı bir bilginin yer almadığı görülmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3. maddesinin (B) bendine göre, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır, bu hükme göre, usulüne uygun olarak düzenlenen belge ve kayıtlarla tevsik edilen hukuki muamelenin olayımızda fatura içeriğinin gerçek durumu yansıtması gerekli, dolayısıyla biçimsel uygunluk yeterli değildir. Bu kapsamda denetleyen siyasi parti ile Işık Televizyonu arasında bir hizmet ilişkisinin varlığını kanıtlayacak hukuki durumu yansıtan ve yeterli kanaat oluşmasına yarayacak evrak sunulmamış, sunulmaktan da kaçınılmış olduğu görülmüştür.

Mükelleflere Vergi Usul Kanunu'nun 256. maddesinde getirilen, yetkililerin istemi üzerine olayla ilişkili her türlü belgeyi ibraz zorunluluğu, biçimsel doğruluk karinesinin vergiyi doğuran olayın gerçek mahiyetiyle uygunluğunun ortaya çıkarılması amacı iledir. Olayımızda ihmal edilmeyecek büyüklükteki giderinin soyut içeriğini ıspat'a yarayacak belge sunulmamış olması harcamanın doğruluğunun ve amaca uygunluğunun kanıtı için yeterli değildir.

Başkan	Üye
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ

KARŞIOY GEREKÇESİ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2006 yılı kesin hesabının incelenmesinden Genel Merkez giderleri arasında gösterilen Işık Televizyonu'na 10.11.2006/301 yevmiye ile "Genel Kurul Konsepti Oluşturulması" hizmeti karşılığı 188.000. YTL, 16.11.2006/306 yevmiye ile 271.197. YTL ve 20.11.2006/308 yevmiye ile 90.000. YTL karşılığı "Kurumsal kimlik oluşturma, medya plânlama ve kongre konsepti" karşılığı yaptırılan hizmetlerin, sözleşmeleri ile söz konusu Işık Televizyonu'nun bu

hizmetlerinin içeriğinin belirlenebilmesine yarayacak dokümanlar Partiden istenmiş, ancak bu dokümanlar, bir kısmının gizli olduğu ve Parti dışına çıkarılmadığı belirtilerek gönderilmemiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun; 70. maddesinin ilk fıkrasında, "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz" ikinci fıkrasında "Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılır.", üçüncü fıkrasında, "Beş milyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir" 75. maddesinin ilk fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir." dördüncü fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" denilmektedir. Siyasi Partiler Kanunu'nun bu kurallarına göre siyasi partilerin, beş bin lirayı aşan giderlerinin, makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilip edilmediğinin ve giderlerinin amaçlarına aykırı olup, olmadığının denetlenmesi, belirtilen hususlarda aykırılık saptanması halinde, söz konusu giderlerin hazineye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Parti'nin genel merkez giderleri arasında gösterilen Işık Televizyonu'nun verdiği hizmetlere ilişkin fatura karşılığı yapılan harcamaların, Parti'nin amacına uygunluğunun denetlenebilmesi için Parti'den istenen dokümanlar gönderilmediğinden, bu harcamaların, Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olarak yapıldığının kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle Parti'nin amacına uygun olarak yapıldığı saptanamayan Işık Televizyonu'nun verdiği hizmetlere ilişkin toplam 549.197 YTL. karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca, Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerektiği düşüncesiyle bu konuya ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

AZLIK OYU

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde "Siyasi Partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz… Beşmilyon liraya kadar harcamaların

makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir", 75. maddesinde de "Anayasa Mahkemesi kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir… Anayasa Mahkemesi, ilgili siyasi partinin başkanından veya temsilcisinden yazılı mütalâa isteyebilir; gerekli görürse sorumlu uzman muhasipler de dahil ilgililerin sözlü açıklamalarını dinleyebilir..." kuralları öngörülmüştür.

Öte yandan, Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tanımlanmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki kurala göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektirdiği belirtilmiştir. Bu bakımdan mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın belgelendirici belge olarak kullanılması gerektiği açıklanmıştır.

Harcamaların fatura veya makbuzla belgelendirilmesinde amaç, bunların gerçek ve tartışılmaz giderler olduğunun saptanmasıdır. Bu gerekliliğin somut olguya yansıması da siyasi partilerin harcamaların doğru ve amaçlarına uygun olmasındaki kaçınılmazlıktır. Bu bakımdan harcamaların denetiminde gider belgelerinin özleri de değerlendirilmektedir. Böylece belgelerin, muhasebe verileriyle ilgili yasal metinlerle uyumu sağlanmış olmaktadır.

İncelenen harcamalardan "genel kurul konsepti, kamusal kimlik oluşturma, planlama ve kongre konsepti" ile ilgili giderler denetim kapsamında incelenmiş ve ilgili Partiden belgeler istenmiştir. Ancak, istenen belgelerin verilmediği anlaşılmaktadır. Bu gelişim karşısında değinilen giderlerle ilgili hizmet kuşkuya yer bırakmayacak şekilde belirlenemediğinden, sözü edilen harcamaların Hazine'ye kaydı gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu nedenle, kararın üç nolu bölümüne karşıyım.

Üye
Şevket APALAK

KARŞIOY GEREKÇESİ

Siyasi partilerin hedeflerine ulaşabilmek için gerçekleştirdikleri siyasi çalışmaların bir kısmının doğrudan veya yazılı ve sözlü mukaveleye dayalı

olarak mal ve hizmet alımı şeklinde alanında uzmanlaşmış firmalardan temin etmeleri, gerek dünyada gerekse de ülkemizde kabul görmüş bir uygulamadır. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), Işık Televizyonu A.Ş. adlı firmadan 10.11.2006/301 yevmiye ile "Genel Kurul Konsepti Oluşturulması" hizmeti karşılığı 188.000-YTL, 16.11.2006/306 yevmiye ile 271.197 YTL ve 20.11.2006/308 yevmiye ile 90.000 YTL karşılığı "Kurumsal Kimlik Oluşturma, Medya Planlama ve Kongre Konsepti" karşılığı hizmet alımı yapmıştır. MHP, söz konusu firmadan medya ve ajans hizmetleri alımı yapıldığını, bunların bir kısmının parti içi çalışmalara "(kongre, istişari toplantı gibi)", bir kısmının da yurttaşlara yönelik olduğunu, bazılarının da "partiyi ilgilendiren ve açıklanmaması gereken (anket, alan araştırmaları gibi)" hizmetler olduğunu belirtmiştir. 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 61. maddesinin j bendi (Ek: 3032 - 27.6.1984) siyasi partileri gelirleri ve kaynakları arasında devletçe yapılan yardımları da saymıştır. Son milletvekilliği seçim sonuçlarına göre MHP devlet yardımı almaya hak kazanmıştır.

Yapılan mali denetimde parti yetkilileri hizmet olarak alındığı söylenen yukarıda belirtilen işlerle ilgili belgeleri Anayasa Mahkemesine sunmamıştır. Parti tarafından yapılan savunmada "siyasi partilerin hangi tür hizmetleri alacağı, hangi tür hizmetleri alamayacağına ilişkin bir kriter düzenlemesinin kanunda" olmadığı; alınan hizmetin materyallerinin veya hizmetin içeriği ve neden alındığı sorularının değerlendirilmesinin mevcut objektif hukuk kurallarına göre yapmanın mümkün olmadığını" belirtmiştir. Halbuki, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 75. maddesine göre "Anayasa Mahkemesi, kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir. Anayasa Mahkemesi denetimini evrak üzerinde yapar. (Değişik ikinci cümle: 12/8/1999- 4445/11 md.)." Mevcut mevzuat çerçevesinde Parti'den istenen, alındığı iddia edilen hizmetin gerçekten alınıp, alınmadığını tespit etmeye yönelik, partinin sunduğu faturanın devamı niteliğindeki belgelerdir. Bunların sunul(a)maması bir eksikliktir. Bu da ilgili yasada yer alan bir hükmün açıkça yerine getirilmemesi anlamına gelmektedir. Sonuç olarak, yukarıda belirtilen hizmet alımlarının toplam miktarı olan 549.197-YTL'nin Hazine'ye irad kaydedilmesi doğru olacaktır.

Yukarıda açıklanan nedenden dolayı çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Engin YILDIRIM

Esas Sayısı : 2003/26 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/22

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Mehmet ERTEN'in katılımıyla 22.10.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2002 yılı gelirlerinin 28.354.430.349.070 lira, giderlerinin 32.315.033.682.361 lira, borçlarının 6.620.352.141.431 lira, alacaklarının 2.235.860.844.295 lira, 2003 yılına devreden nakit mevcudunun 423.887.963.845 lira olduğu, gelir ve borç

rakamları toplamı ile gider, alacak ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 22.013.900.399.765 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 272.573.019.353 lirası 2001 yılından devreden alacaklar, 4.108.394.341.036 lirası 2003 yılına devreden borçlar, 86.631.623.888 lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudu, 2.590.796.500.000 lirası aidat gelirleri, 11.646.265.500 lirası bağış ve yardım gelirleri, 2.533.173.298.295 lirası satış gelirleri, 1.076.138.097.819 lirası mal varlığı gelirleri, 11.333.586.150.000 lirası hazine yardımı ve 961.103.874 lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 12.960.882.090.736 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.180.232.000 lirası 2001 yılından devreden alacaklar, 2.511.957.800.395 lirası 2003 yılına devreden borçlar, 21.300.633.067 lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudu, 1.096.075.506.411 lirası aidat gelirleri, 4.236.737.596.493 lirası bağış ve yardım gelirleri, 191.352.316.553 lirası satış ve faaliyet gelirleri, 14.282.201.443 lirası mal varlığı gelirleri, 3.971.817.004.890 lirası genel merkez yardımı ve 916.178.799.484 lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 21.949.603.743.850 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 920.103.190.693 lirası 2001 yılından devreden borçlar, 2.212.655.992.466 lirası 2003 yılına devreden alacaklar, 346.979.083.309 lirası personel giderleri, 2.633.973.829.907 lirası genel yönetim giderleri, 9.614.408.541.631 lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 952.769.260.019

lirası kira giderleri, 221.745.953.823 lirası haberleşme giderleri, 109.005.109.945 lirası temsil ağırlama giderleri, 622.486.653.416 lirası taşıma ve seyahat giderleri, 565.255.265.083 lirası basın yayın giderleri, 338.685.905.948 lirası vergi, sigorta ve mahkeme giderleri ve 3.411.534.957.610 lirası il örgütlerine yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 64.296.655.915 liradır.

Genel Merkezin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanununun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanunun "Makbuz Mecburiyeti" başlıklı 236. maddesinde, "Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanunun "Gider Pusulası" başlıklı 234. maddesinde ki, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi

yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2002 yılı için 18.175.340 lira) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Alınan bir mal veya hizmetin tutarının gider kaydedilebilmesi için esas olan belge faturadır. Yasa'nın 70. maddesinde belirtilen "makbuz" un tek başına bir ödemeye esas olabilmesi için mal ya da hizmetin fatura kesilmesinin mümkün olmadığı kişi ya da kurumlardan alınması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" ve 76. maddesinde de, "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir" hükümleri yer almıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Merkezi'nin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 1.2.2010 tarih ve 16-171 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu yazıya parti tarafından 24.2.2010 tarih ve 209 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

1- Parti adına düzenlenmemiş ve kişiler adına düzenlenmiş seyahat harcamalarına ilişkin belgelerle yapılan ödemelerin gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri 2002 yılı için 18,20 TL. ye kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi belgelerle tevsik edilmesinin zorunlu olmadığını, buna rağmen bütün harcamaların belgelendirilmesine çalışıldığını, otobüs biletlerine sadece yolcunun adının yazılabildiğini ve partinin adının yazılabileceği bir bölümün bulunmadığını, söz konusu

tutarların parti faaliyetleri için harcanmış olması nedeniyle gider yazıldığını belirtmişlerdir.

Parti yetkilileri, 2002 yılı için 18,20 TL. nin altında kalan harcamaların belgelendirme zorunluluğu bulunmadığını, buna rağmen bütün harcamaların belgelendirildiğini belirtmişlerse de, limitin altında olsa bile belgelendirilen her harcamanın belgesinin mutlaka 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak düzenlenmiş olması yani parti adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış olması gerekmektedir.

Partinin gider yazdığı seyahat belgelerinin çoğunda ya parti adına fatura kesilmiş ya da kişi adıyla beraber parti adına da belgede yer verilmiştir. Aşağıda belirtilen seyahat belgeleri ise bunların dışında kalanlar olup, gider belgeleri arasında bu kişilerin parti adına ve parti faaliyeti için seyahat ettiklerini gösteren herhangi bir belge bulunmadığı gibi cevap yazısı ekinde de herhangi bir belge ibraz edilmemiştir.

Parti adına düzenlenmeyen ve kişiler adına düzenlenen belgelerle yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **1.140.400.000 lira** parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve No	**Yolcunun Adı Soyadı**	**Türü**	**Biletin tarih ve nosu**	**Tutarı**
3.1.2002/11		Otobüs bileti	2.1.2002 - 220841	10.000.000
22.1.2002/148		"	3.1.2002 - 937070	14.000.000
7.2.2002/277	Yasin Aras	"	27.1.2002 - 116301	12.000.000
" "	" "	"	25.1.2002 - 966557	11.800.000
23.2.2002/423		"	18.2.2002 - 83826	11.800.000
" "		"	18.2.2002 - 83827	11.800.000
" "		"	18.2.2002 - 83828	11.800.000
28.2.2002/460		"	27.1.2002 - 116300	12.000.000
" "		"	6.1.2002 - 175221	12.800.000
" "		"	25.1.2002 - 966558	11.800.000
7.3.2002/520		"	4.3.2002 - 314033	11.800.000
" "		"	4.3.2002 - 932832	11.800.000
11.3.2002/568		"	11.3.2002 - 886490	12.000.000
13.3.2002/594		"	1.3.2002 - 319801	11.800.000
" "		"	10.3.2002 - 76971	11.800.000
16.3.2002/626	İbrahim Bayram	"	16.3.2002 - 144246	13.800.000
26.3.2002/701		"	18.3.2002 - 437580	9.800.000
" "		"	21.3.2002 - 736477	26.000.000

2.4.2002/808		"	26.3.2002 - 424049	11.800.000
" "		"	29.3.2002 - 89315	25.000.000
15.4.2002/912		"	7.4.2002 - 146836	11.800.000
15.4.2002/922	Hasan Doğan	"	22.3.2002 - 80257	11.800.000
1.5.2002/1099		"	17.4.2002 - 11062	10.000.000
" "		"	15.4.2002 - 129249	11.800.000
" "		"	21.4.2002 - 105165	11.800.000
" "	Yasin Aras	"	25.4.2002 - 48089	24.800.000
9.5.2002/1172		"	8.5.2002 - 652110	13.800.000
4.6.2002/1402		"	11.5.2002 - 202925	14.000.000
5.6.2002/1411		"	30.5.2002 - 394655	25.000.000
20.6.2002/1525		"	18.6.2002 - 6880	12.000.000
6.7.2002/1639		"	2.7.2002 - 30458	15.000.000
8.7.2002/1642	Özgür Ülgin	"	27.5.2002 - 988139	29.500.000
" "		"	24.5.2002 - 359836	28.000.000
" "		"	25.5.2002 - 366569	21.000.000
26.7.2002/1732	Oğuz Ertan	"	17.7.2002 - 940894	27.800.000
" "	" "	"	19.7.2002 - 444556	27.800.000
4.9.2002/2341		"	4.9.2002 - 710743	16.800.000
" "		"	4.9.2002 - 710744	16.800.000
24.9.2002/2514		"	17.8.2002 - 752928	16.800.000
" "		"	17.8.2002 - 947314	17.000.000
" "		"	23.8.2002 - 222270	15.000.000
" "		"	30.8.2002 - 924340	16.800.000
1.10.2002/2579		"	17.9.2002 - 283446	16.800.000
2.10.2002/2596		"	1.10.2002 - 470695	15.800.000
7.10.2002/2645		"	7.10.2002 - 993137	10.000.000
11.10.2002/2709		"	10.10.2002 - 26125	13.000.000
16.10.2002/2763		"	16.10.2002 - 641332	14.800.000
24.10.2002/2854		"	24.10.2002 - 9416	30.000.000
24.10.2002/2852		"	23.10.2002 - 980512	14.800.000
" "		"	24.10.2002 - 458252	16.800.000
26.10.2002/2883		"	26.10.2002 - 470199	18.000.000
29.10.2002/2906		"	26.10.2002 - 392144	13.500.000
" "		"	24.10.2002 - 88964	14.000.000
" "		"	25.10.2002 - 573029	6.000.000
5.11.2002/3017		"	31.10.2002 - 145541	45.400.000
5.11.2002/3014		"	5.11.2002 - 25270	14.800.000
17.11.2002/3094		"	5.10.2002 - 33769	20.000.000
" "		"	8.10.2002 - 12456	12.000.000
" "		"	8.10.2002 - 47722	6.000.000

17.11.2002/3093	H. Kurtoğlu	"	1.10.2002 - 91548	33.400.000
" "		"	6.10.2002 - 124500	30.000.000
" "		"	8.10.2002 - 71164	13.000.000
" "	H. Kurtoğlu	"	8.10.2002 - 101738	8.700.000
" "		"	14.10.2002 - 8108	7.500.000
17.11.2002/3092		"	1.10.2002 - 674474	30.000.000
" "		"	2.10.2002 - 411153	20.000.000
" "		"	3.10.2002 - 1054	20.000.000
17.11.2002/3091		"	12.10.2002 - 5268	6.000.000
21.11.2002/3122		"	24.10.2002 - 658682	14.800.000
" "		"	20.11.2002 - 118417	14.800.000
			Toplam	**1.140.400.000**

2- Partinin toplam 169.092.500 lira tutarındaki harcamalarının fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu faturaların asıllarının bulunma imkanı olmadığından suret ve fotokopisine dayanılarak gider yazıldığını belirtmişlerdir.

Bir parti adına düzenlenmiş belgenin o parti haricinde başka bir kişi veya kuruluşça kullanılması mümkün değildir. Bu nedenle yasal bir zorunluluk olmadıkça (motorlu araç alımlarında trafik tescilinde faturanın aslının istenmesi gibi) parti adına düzenlenmiş faturaların asıllarının gider belgesi olarak ibraz edilmesi gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2002 yılı için 18.175.340 lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, gerekçesiz fatura fotokopisi ve suretine dayanılarak gider kaydedilen ve aşağıda ayrıntısı gösterilen 169.092.500 liranın Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Fatura tarih - nosu ve Kimden alındığı**	**Belgenin niteliği**	**Tutar**
8.8.2002/1840	7.8.2002/299652- Migros Türk A.Ş.	Fotokopi	26.092.500
9.10.2002/2678	9.10.2002/649219- Erdal Koylu	Suret	143.000.000
		Toplam	**169.092.500**

3- Gider yazıldığı halde herhangi bir belgeye dayanmadığı tespit edilen toplam 9.546.686.360 lira tutarındaki harcamalara ilişkin belgelerin ibraz edilmemesi nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri belgelerin asıllarına veya

suretlerine ulaşılmaya çalışıldığını ancak bulunamadığını, ilgili firmalardan suret istendiğini 2002 yılına ait olması ve saklama süresi geçmiş olduğundan belgelere ulaşılamadığını belirtmişlerdir.

Herhangi bir kanıtlayıcı belgesi bulunmayan **9.546.686.360 lira** tutarındaki giderin Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Harcamanın Mahiyeti (Deftere İşlendiği Haliyle)**	**Tutar**
27.2.2002/438	Garsoniye hizmetleri (Ersan Çeliksoy)	75.000.000
" "	" " (H.İbrahim Uğuroğlu)	120.000.000
" "	" " (Ali Çobuloğlu)	35.000.000
1.3.2002/475	" " (Mahmut Erol)	30.000.000
" "	" " (H.İbrahim Uğuroğlu)	120.000.000
" "	" " (Ersan Çeliksoy)	75.000.000
25.3.2002/680	" " (Ayşe Korkmaz)	45.000.000
28.3.2002/739	Sıhhi tesisat (Mahmut Erol)	40.000.000
" "	" " (Mehmet Macit)	15.000.000
" "	Garsoniye hizmetleri (Osman Akın)	80.000.000
" "	" " (Akif Karaçavuş)	40.000.000
" "	" " (Ayşe Korkmaz)	45.000.000
3.6.2002/1392	Akaryakıt gideri (Mıstık Usta)	63.000.000
5.10.2002/2628	Seçim tanıtım ve reklam giderleri (Balkan Eloktronik)	5.213.886.360
28.10.2002/2892	Uçak bilet gideri (Hüseyin Beşli)	128.000.000
31.10.2002/2923	Diğer çeşitli giderler (Gültekin İyisoy)	550.000.000
" "	" " " (İsmail Bıyık)	500.000.000
4.11.2002/2983	Diğer çeşitli giderler (Kürşat Aydoğdu)	900.000.000
" "	" " " (Kenan Erol)	950.000.000
" "	" " " (İsmail Bıyık)	400.000.000
9.12.2002/3237	Posta masrafı (Süleyman Keklikoğlu)	121.800.000
	Toplam	**9.546.686.360**

4- Parti tüzelkişiliği adına yapılmayan 93.620.480 liralık harcamanın gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri Baykoçlar Petrol Tic. Ltd. Şirketi adına düzenlenen 80.000.000 lira tutarındaki faturanın parti adına düzenlenmediğinin fark edilememesi nedeni ile sehven gider yazıldığını, Ahmet Akkuş adına düzenlenen 13.620.480 lira tutarındaki faturanın ise belgelendirme sınırının altında kalması ve parti faaliyetleri ile ilgili olması nedeni ile gider kaydedildiğini bildirmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasî partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, parti giderlerine ilişkin belgelerin belgelendirme sınırının altında kalsa bile parti tüzelkişiliği adına düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Kişiler adına düzenlenen ve Parti tüzelkişiliği adına olmayan **93.620.480 liralık** harcamanın Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Kimden alındığı**	**Fatura tarih ve no**	**Faturanın kimin adına olduğu ve içeriği**	**Tutar**
3.6.2002/1395	Sarıcıoğlu Petrol Ürün. Ltd. Şti.	1.6.2002/13037	Baykoçlar Pet.Tic.Ltd. Şti.	80.000.000
21.12.2002/2347	Mais A.Ş.	13.12.2002/737898	Ahmet Akkuş	13.620.480
			Toplam	**93.620.480**

5- 4.4.2002 tarih ve 826 numaralı yevmiye fişi ile gider yazılan Genç Özel Oto. San. ve Tic. Ltd. Şirketine ait 2.4.2002 tarih ve 84403 numaralı ve 2.4.2002 tarih ve 84405 numaralı faturaların incelenmesinde, 84403 numaralı fatura toplamı 576.500.000 liranın 84405 numaralı faturaya naklen devredildiği ve 84405 numaralı fatura toplamı 1.018.340.000 lira gider yazılmasına rağmen, 84403 numaralı fatura ile naklen devredilen 576.500.000 liranın da ayrı olarak gider yazıldığı görülmüştür.

Toplam tutara dahil edilerek gider yazılan 576.500.000 liranın ayrı bir fatura gibi ikinci kez gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri faturanın iki sayfadan oluştuğunun fark edilmeyerek sehven her sayfasının ayrı bir fatura gibi algılanması nedeni ile gider yazıldığını, durumun ilgili firmaya bildirildiği ve fazla ödenen meblağın partiye iade edilmesi için gerekli işlemlerin başlatıldığını belirtmişlerdir.

İki sayfadan oluşan faturanın toplam tutarına dahil edilerek gider yazıldığı halde, ayrı bir fatura gibi alınarak ikinci kez gider yazılan faturanın birinci sayfasındaki **576.500.000 liranın** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **11.526.299.340 lira** gider karşılığı parti malvarlığının

2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 12.601.290.782.806 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 248.033.092.689 lirası 2001 yılından devreden borçlar, 23.204.851.829 lirası 2003 yılına devreden alacaklar, 237.453.303.968 lirası personel giderleri, 5.588.487.421.720 lirası genel yönetim giderleri, 1.995.553.144.712 lirası seçim giderleri, 810.609.743.208 lirası kira giderleri, 769.859.301.533 lirası haberleşme giderleri, 829.495.897.845 lirası temsil ağırlama giderleri, 518.354.722.049 lirası taşıma ve seyahat giderleri, 358.052.016.554 lirası basın yayın giderleri, 60.303.473.807 lirası vergi, sigorta ve mahkeme giderleri ve 1.161.883.812.892 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 359.591.307.930 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2002 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 1.351.989.169.086 lira değerinde taşıt ve demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal edinimininin olduğu, taşınmaz mal edinimininin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2002 yılında edinilen, değerleri toplamı 1.351.989.169.086 lira olan taşınır malların 633.194.845.880 lirası Genel Merkez, 718.794.323.206 lirası ise il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, taşıt araçları ve muhtelif büro malzemeleri (Toplantı masa ve sandalyeleri, bilgisayar, tv, dolap, halı, kilim vb.) olup, 88.656.690.000 lirası bağış, 1.263.332.479.086 lirası ise satınalma suretiyle edinilmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2002 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Kesinhesapta gösterilen giderlerden Parti amacına uygun ve Parti tüzelkişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 11.526.299.340 lira (11.526,29 YTL.) karşılığı Parti malvarlığının 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 28.354.430.349.070 lira (28.354.430,34 YTL.) geliri, 6.620.352.141.431 lira (6.620.352,14 YTL.) borçları, 32.315.033.682.361 lira (32.315.033,68 YTL.) gideri, 2.235.860.844.295 lira (2.235.860,84 YTL.) alacakları ile 423.887.963.845 lira (423.887,96 YTL.) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/1 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/23

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 198.561.- YTL ve giderleri toplamının 198.561.- YTL olduğu, 2008 yılına devrin olmadığı görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Hürriyet ve Değişim Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 198.561.- YTL olarak gösterilmiştir. Bunun 190.561.- YTL'si bağış gelirleri, 8.000.- YTL'si diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı muhasebe kayıtlarının tutulduğu yevmiye defteri ve defteri kebir mevcut olmakla birlikte, söz konusu defterler 2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi gereğince ilgili ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenmiş ve onaylanmış değildir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun "*Tutulacak Defter ve Kayıtlar*" başlıklı 60. maddesinin beşinci fıkrasında "*Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilatın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.*" hükmü yer almaktadır.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 113. maddesinde "*Bu Kanunun 60. maddesinde yazılı defter ve kayıtları tutmayanlar, altı aydan bir yıla, bu defter ve kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.*" hükmü yer almaktadır.

Buna göre 2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesinin gerektirdiği şekilde yevmiye defterini ve defter-i kebirini tasdik ettirmeyen Parti sorumluları hakkında Yasa'nın 113. maddesi uyarınca suç duyurusunda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Hürriyet ve Değişim Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 198.561.- YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 21.084,39 YTL'si personel giderleri, 58.233,73 YTL'si kira giderleri, 8.161,38 YTL'si haberleşme giderleri, 801,91 YTL'si ısıtma giderleri, 1.587,51 YTL'si su giderleri, 80.- YTL'si temsil ve ağırlama giderleri, 3.709.- YTL'si seyahat giderleri, 158,56 YTL'si vergi, noter ve harç giderleri, 2.213,24 YTL'si genel yönetim ve malzeme giderleri, 2.610,46 YTL'si aydınlatma giderleri, 48.166,16 YTL'si gecikme faiz giderleri, 20.230 YTL'si 2006 yılı

dönem borcu ve 31.524,60 YTL'si ise vergi ve sigorta ödemelerinden oluşmaktadır.

Hürriyet ve Değişim Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1- Aşağıda ayrıntısı gösterilen 54.080,24 YTL. vergi, sigorta primi gecikme zammı ve faizleri ile idari para cezaları gider yazılmıştır.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizi ile kişilerin şahsi kusurları dolayısıyla tahakkuk eden idari para cezalarından Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı, Gecikme Faizi ve Cezalara Ait Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındı tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı
20.3.2007/25	20.3.2007/994695	2005/8 dönem Gelir vergisi stopajı gecikme zammı	560,93
"	20.3.2007/994696	2005/9 dönem Gelir vergisi stopajı gecikme zammı	340,57
"	20.3.2007/994697	2005/11 dönem Gelir vergisi stopajı gecikme zammı	653,47
"	20.3.2007/994698	2005/12 dönem Gelir vergisi stopajı gecikme zammı	601,76
"	20.3.2007/994699	2006/1 dönem Gelir vergisi stopajı gecikme zammı	562,67
"	20.3.2007/994700	2006/3 dönem Gelir vergisi stopajı gecikme zammı	162,18
11.12.2007/117	11.12.2007/336900	Demokrat Türkiye Partisi (13.5.2005 öncesi partinin adı) adına 2007/9 dönemine ait gelir vergisi stopajı gecikme zammı	10,33
"	11.12.2007/336826	Demokrat Türkiye Partisi (13.5.2005 öncesi partinin adı) 2005/10 – 2007/10 arası dönemlere ait gelir vergisi stopajı gecikme zammı	13.127,31
26.12.2007/129	26.12.2007/0019	2005/4- 2007/2 arası dönemlere ait sigorta prim ödemeleri gecikme faizleri	656,35

"	26.12.2007/0020	2005/4- 2007/2 arası dönemlere ait sigorta prim ödemeleri gecikme faizleri	8.867,24
"	26.12.2007/0137	1997/11- 2007/11 arası dönemlere ait sigorta prim ödemeleri gecikme faizleri	26.728,54
"	26.12.2007/0146	1997/11-2006/4-2006/5-2007/1 dönemlerine ait idari para cezası ve gecikme tutarı	1.808,89
		TOPLAM(YTL):	**54.080,24**

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 54.080,24 YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Ancak Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 29.12.2007 tarihli Olağanüstü Kongresi'nde Halkın Yükselişi Partisi ile birleşilmesine karar verilmiştir. İki Parti'nin birleşmesi, Halkın Yükselişi Partisi Olağanüstü Kongresi'nce 12.1.2008 günü kabul edilmiş ve Hürriyet ve Değişim Partisi'nin tüzel kişiliği aynı tarih itibariyle sona ermiştir.

Siyasî Partiler Kanunu'nun 110. maddesinin ilk fıkrası *"Kapanan bir siyasi partinin malları, büyük kongre toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun oyu ile alacağı bir karar üzerine, bir diğer siyasi partiye veya başka bir parti ile birleşmek için kapanma kararı alınmışsa, birleşeceği partiye, ilgili partinin de kabul etmesi şartıyla devredilebilir. Aksi halde kapanan siyasi partinin malları Hazineye geçer."* şeklinde düzenlenmiştir.

Hürriyet ve Değişim Partisi'nin bütün malvarlığının tasfiye süreci sonunda Hazineye geçmesi nedeni ile bu aşamada Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmesine yer olmadığına Serruh KALELİ'nin karşıoyu ve OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz YTL'yi aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak Parti'nin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 54.080,24 YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekirse de Parti'nin bütün malvarlığının Hazine'ye geçmesi nedeni ile Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmesine yer olmadığına, Serruh KALELİ'nin karşı oyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2007 yılı kesinhesabında gösterilen 198.561.- YTL gelir ve 198.561.- YTL giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

3- Siyasî Partiler Yasası'nın 60. maddesine aykırı olarak yevmiye defterini ve defter-i kebiri tasdik ettirmeyen Parti sorumluları hakkında Yasa'nın 113. maddesi uyarınca Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

KARŞIOY

Hürriyet ve Değişim Partisi'nin yapılan 2007 yılı mali denetiminde, Parti'nin 29.12.2007 tarihli olağanüstü kongre ile Halkın Yükselişi Partisi ile birleştiği, kesinhesabın Tasfiye Kurulu'nca Mahkememize gönderildiği, defter ve belgeler üzerinden yapılan incelemelerde 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak parti amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 54.080,24 YTL gider tespit edildiği görülmüştür.

Anılan tespit sonucu Yasa'nın 75. maddesinin Mahkememize verdiği görev gereği uygun görülmeyen bu giderin Hazine'ye gelir kaydedilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

Mahkememiz çoğunluk görüşü Parti'nin tasfiye sürecinde olduğu, malının da zaten Hazine'ye geçtiği savı ile irad kaydı hükmü kurmakta hukuki yarar görmemiştir.

İlk bakışta, zaten malı tasfiye kararı nedeniyle Hazine'ye intikal etmiş bir siyasal Parti'nin, denetimden geçemeyen giderleri karşılığının yeniden Hazine'ye geçmesine karar verilmesinde bir isabet ve gerek yok gibi görülse de, Mahkeme'nin yasa ile kendine verilmiş görevi, karşılaşılan ihtilaf mevzuunu ve parti tüzel kişiliğinin hukuki durumunu yorumlayarak yerine getirmekten kaçınması ve Yasa'nın belirlediğinden farklı hüküm kurmasına katılmaya olanak yoktur.

Hazine'ye irad kaydedilecek gider ile uygun bulunmadığı için Hazine'ye irad kaydı hükmünü gerektiren fiil, hukuki ve cezai sorumlularının da bulunup tespit edilmesini ve haklarında işlem yapılmasını gerektirecek nitelikte olabilir.

Bir başka Parti'ye katılım nedeniyle denetlenen siyasi partinin tasfiye sürecine girmesi Parti malının da Hazine'ye geçmiş olması, işlenmiş bulunan hukuka aykırılığın hukuki ve cezai sonuçlarının elde edilmesinden alıkoyamaz.

Mahkememiz uygun görülmeyen harcamalar karşılığı parti mal varlığı yönünden zaruri olarak Hazine'ye irad kaydı kararını vermeli, kaydedilecek bu gelirin elde edilmesi yönünden Hazine muhataplarını takip etmeli, gerektiğinde de olayın hukuki veya cezayı müstelzim bir fiil olup olmadığı ve varsa sorumlularının tespitine olanak tanınmalıdır.

Bu nedenle Mahkemenin hukuksal yarar bulunmadığı yönündeki görüşüne katılınmamıştır.

Üye
Serruh KALELİ

Esas Sayısı : 2008/3 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/24

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Halkın Yükselişi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Halkın Yükselişi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Halkın Yükselişi Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2007 yılı gelirleri toplamının 796.059.- YTL ve giderleri toplamının 587.165,50.- YTL olduğu, 219.202,58.- YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği, gelirleri ve giderleri arasındaki -10.308,93 YTL farkın ise gider fazlası olarak 2008 yılına devrettiği görülmüştür. Bu gider farkının nedenini, 2820 sayılı Kanun'un 67.

maddesi hükümlerine uygun olarak kredili satın alınan mallar için satıcılara olan borçların oluşturduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Halkın Yükselişi Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 485.447,88 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 235.354,14 YTL'si bağış ve yardımlar, 111.400.- YTL'si aday adayı özel aidatı, 22.791,86 YTL'si sair gelirler ve 115.901,88 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Halkın Yükselişi Partisi'nin 81 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 310.611,27 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 205.523,94 YTL'si bağış ve yardımlar, 72.768,56 YTL'si giriş ve üyelik aidatı, 6.405,50 YTL'si tanıtıcı unsur geliri, 13.070.- YTL'si toplantı ve etkinlik geliri, 773.- YTL.si basın yayın satış geliri, 850.- YTL.si teşkilattan alınan nakit, 1.416,30 YTL'si sair gelirler ve 9.803,97 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Halkın Yükselişi Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 273.395,91 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 200.909,59 YTL'si tanıtıcı unsur giderleri, 44.808,08 YTL'si büro giderleri, 1.439,11 YTL'si personel giderleri, 2.339,12 YTL'si toplantı ve etkinlik giderleri, 15.056,67 YTL'si seçim ve propaganda giderleri, 1.416.- YTL'si demirbaş eşya alım giderleri, 2.200.- YTL'si teşkilatlara verilen nakit ve 5.227,34 YTL'si sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 212.620,46 YTL'dir.

Halkın Yükselişi Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Halkın Yükselişi Partisi'nin 81 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 313.769,59 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 94,40 YTL'si tanıtıcı unsur giderleri, 235.038,67 YTL'si büro giderleri, 18.693,54 YTL'si personel giderleri, 3.728,41 YTL'si yolculuk giderleri, 9.591,99 YTL'si toplantı ve etkinlik giderleri, 4.839,79 YTL'si basın yayın giderleri, 17.386,87 YTL'si seçim ve propaganda giderleri, 4.806,24 YTL'si demirbaş eşya alım giderleri, 850.- YTL'si teşkilatlara verilen nakit, 6.993,02 YTL'si geçen yıldan kalan borç ödemesi ve 11.746,66 YTL'si sair giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 6.582,12 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Halkın Yükselişi Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 1.416.- YTL değerinde 5 adet demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal edinimi olduğu ve taşınmaz mal edinimi olduğu bulunmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2007 yılında edinilen demirbaş eşya niteliğindeki değerleri toplamı 1.416.- YTL olan 5 adet taşınır malların tamamı Genel Merkez tarafından edinilmiştir.

Parti Genel Merkezi'nce elde edilen taşınır malların tamamı muhtelif büro malzemeleri olup satın alma suretiyle edinilmiştir.

Halkın Yükselişi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin Genel Merkezi'nin ihtiyacı için ve tamamı satınalma yoluyla elde edilen toplam 1.416.- YTL tutarındaki taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Halkın Yükselişi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 796.059,15 YTL gelir ve 587.165,50 YTL gider ile 219.202,58 YTL nakit ve 10.308,93 YTL borç devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/4 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/25

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

İşçi Kardeşliği Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının esas incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

İşçi Kardeşliği Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde İşçi Kardeşliği Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 43.870,63 YTL ve giderleri toplamının 39.869,88 YTL olduğu, 4.000,75 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

İşçi Kardeşliği Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 21.023,23 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.611.- YTL'si üye yıllık aidatı, 9.042.- YTL'si bağış, 140.- YTL'si üye giriş aidatı ve 230,23 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

İşçi Kardeşliği Partisi'nin 3 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 22.847,40 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 5.460.- YTL'si üye yıllık aidatı, 3.740.- YTL'si bağış, 13.400.- YTL'si yardımlar ve 247,40 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

İşçi Kardeşliği Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 17.240.- YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.488,80 YTL'si temsil ve ağırlama giderleri, 2.300.- YTL'si kira, vergi, ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 520.- YTL'si kırtasiye, büro, seyahat, haberleşme giderleri ve 13.400.- YTL'si teşkilata yardım giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 3.782,43 YTL'dir.

İşçi Kardeşliği Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

İşçi Kardeşliği Partisi'nin 3 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 22.629,08 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 57.20.- YTL'si temsil ve ağırlama giderleri, 21.397,72 YTL'si kira, vergi, ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri ve 1.174,16 YTL'si kırtasiye, büro, seyahat, haberleşme giderlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 218,32 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

İşçi Kardeşliği Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz YTL'yi aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

İşçi Kardeşliği Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 43.870,63 YTL gelir ve 39.869,88 YTL gider ile 4.000,75 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/8 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/26

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Liberal Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Liberal Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Liberal Demokrat Parti'nin 2007 yılı gelirleri toplamını 17.510,73 YTL ve giderleri toplamını 16.385,73 YTL olduğu, 1.125.- YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Liberal Demokrat Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 4.959,35 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.784,35 YTL'sinin bağış, 1.150.- YTL'sinin üye yıllık aidatları ve 25.- YTL'sinin önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Liberal Demokrat Parti'nin 6 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 12.551,38 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 7.171,38 YTL'sinin bağış, 2.580.- YTL'sinin üye yıllık aidatları, 1.300.- YTL'sinin üye giriş aidatları, 1.200.- YTL'sinin teşkilattan sağlanan gelir ve 300.- YTL'sinin sosyal faaliyet geliri olduğu görülmüştür.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Liberal Demokrat Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 4.139,35 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 221.- YTL'si temsil ağırlama giderleri, 2.618,35 YTL'si kırtasiye ve büro giderleri, 100.- YTL'si propaganda gideri ve 1.200.- YTL'si teşkilata yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 820.- YTL'dir.

Liberal Demokrat Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Liberal Demokrat Parti'nin 69 il örgütünün 63'ünün 2007 yılı içerisinde herhangi bir gelir gider kaydı bulunmamaktadır. Geri kalan 6 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 12.246,38 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.178,19 YTL'si temsil ağırlama giderleri, 2.000.- YTL'si personel giderleri, 850.- YTL'si kırtasiye ve büro giderleri, 1.463,19 YTL'si ulaşım, haberleşme giderleri, 4.575.- YTL.si kira giderleri, 100.- YTL'si sosyal faaliyet giderleri, 250.- YTL'si vergi, harç, noter vb. giderleri, 750.- YTL'si propaganda giderleri, 50.- YTL'si demirbaş alım gideri ve 430.- YTL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 305.- YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Liberal Demokrat Parti'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal edinimin olmadığı anlaşılmaktadır.

IV- SONUÇ

Liberal Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 17.510,73 YTL gelir ve 16.385,73 YTL gider ile 1.125.- YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/13 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/27

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 323.904,40 YTL ve giderleri toplamının 392.425,20 YTL olduğu, 6.955,67 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği ve gelirleri ve giderleri arasındaki -75.476,47 YTL farkın ise gider fazlası olarak 2008 yılına devrettiği görülmüştür. Bu gider

farkının nedenini, 2820 sayılı Kanun'un 67. maddesi hükümlerine uygun olarak kredili satın alınan mallar için satıcılara olan borçlar oluşturmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Bağımsız Türkiye Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 126.850.- YTL olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı bağış gelirlerinden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 80 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 197.054,40 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 191.266,80 YTL'si bağış gelirleri ve 5.787,60 YTL'si ise 2006 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Bağımsız Türkiye Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 202.201,90 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 17.232,56 YTL.si personel giderleri, 29.545,81 YTL.si temsil ve ağırlama giderleri, 942,11 YTL.si haberleşme giderleri, 80.437,50 YTL.si kira giderleri, 2.603,58 YTL.si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 9.583,45 YTL.si vergi, sigorta, noter giderleri, 4.060,40 YTL.si demirbaş giderleri, 1.279,82 YTL.si verilen depozitolar ve 56.516,67 YTL.si ise geçen yıldan kalan borç ödemelerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu ise 124,57 YTL'dir.

Bağımsız Türkiye Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 80 il örgütünün 59'unun 2007 yılı içerisinde herhangi bir gelir gider kaydı bulunmamaktadır. Geri kalan 21 il örgütünün

2007 yılı giderleri toplamı 190.223,30 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 110.764,31 YTL.si temsil ve ağırlama giderleri, 9.010,31 YTL.si haberleşme giderleri, 3.738,25 YTL.si seyahat giderleri, 51.544,10 YTL.si kira giderleri, 6.107,48 YTL.si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 287,04 YTL.si vergi, sigorta ve noter giderleri, 8.771,81 YTL.si muhtelif giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 6.831,10 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 323.904,40 YTL gelir ve 392.425,20 YTL gider ile 6.955,67 YTL nakit devrinin ve 75.476,47 YTL borcunun eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/16 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/28

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; "Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokrat Parti'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 55.355.025,29 YTL ve giderleri toplamının 45.466.247,91 YTL olduğu, 10.186.711,01 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği ve 297.933,63 YTL'nin ise gider fazlası olarak 2008 yılına devrettiği anlaşılmıştır. Bu gider fazlasının nedenini, 2820 sayılı Kanun'un 67. maddesi hükümlerine uygun olarak kredili satın alınan mallar için satıcılara olan borçlar oluşturmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Demokrat Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 44.875.269,82 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 39.189.352,98 YTL'si genel bütçe yardımı, 383.124.- YTL'si kira gelirleri, 2.499.288.- YTL'si banka gelirleri, 48.000.- YTL'si bağış ve yardımlar, 2.545.026.- YTL'si milletvekili aday adayı aidatı, 208.878,84 YTL.si geçen yıldan devreden nakit ve 1.600.- YTL'si sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Demokrat Parti'nin 81 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 10.479.755,47 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 8.509.500.- YTL'si genel merkez yardımı, 3.280.- YTL'si faaliyet gelirleri, 1.346.769,02 YTL'si bağış ve yardımlar, 75.062 YTL'si üye giriş aidatı, 193.066,16 YTL.si üye yıllık aidatı 17.594,81 YTL.si geçen yıldan devreden nakit ve 334.483,48 YTL'si sair gelirlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Demokrat Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 34.873.100,12 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.907.105,97 YTL'si personel giderleri, 8.509.500.- YTL'si teşkilatlara yapılan yardımlar, 650.962,60 YTL'si temsil ağırlama giderleri, 68.612,43 YTL'si kırtasiye giderleri, 1.004.661,38 YTL'si haberleşme giderleri, 993641,70 YTL'si taşıma ve vasıta giderleri, 190.700,25 YTL'si seyahat giderleri, 776.902,08 YTL'si kira giderleri, 58.999,82 YTL'si onarım giderleri, 324.924,44 YTL'si ısıtma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 575.953,61 YTL'si vergi, harç, noter, sigorta giderleri, 31.854,78 YTL'si demirbaş alımları, 8.774.983,46 YTL'si propaganda malzeme giderleri, 10.214.514,58 YTL'si basın yayın giderleri, 320.000.- YTL'si satın alınan taşıt araçları, 429.026,99 YTL'si geçen yıldan kalan borç ödemesi ve 35.756,03 YTL'si ise sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu ise 10.098.129,08 YTL'dir.

Demokrat Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*" şeklinde tarif yapılmış ve "*Fatura Kullanma Mecburiyeti*" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un "*Gider Pusulası*" başlıklı 234. maddesinde ki, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa; Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.*" hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2007 yılı için 48,86 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde, "*Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır*" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, "*Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir*" ve 76. maddesinde de, "*Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir*" hükümleri yer almaktadır.

1. Aşağıdaki tabloda ayrıntısı verilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına düzenlendiği, bu giderlerin de parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili yaptıkları savunmalarında biletlerin genel başkanı korumakla görevli polislere ve teşkilat denetimleri için giden genel başkan yardımcılarına alındığını belirtmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesi hükmüne göre siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz ve bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır. Yasanın açık hükmü ve yetkili organlarca yapılmış bir görevlendirmenin sunulmaması nedeni ile kişiler adına yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam 6.015.- YTL harcama, parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
19.1.2007/32	Durul Türkmen	Uçak Bileti	248
"	Satı Katı	Otobüs bileti	20
"	Serdar Baş	"	20
"	"	"	20
"	Sait Baş	"	40
52/29.1.2007	Ferhan Karaduman	Uçak Bileti	254
"	Coşar Pala	"	35
112/28.2.2007	Hüseyin Kılavuz	"	144
"	Nahit Baykara	"	144
"	"	"	144
"	Nevzat Ercan	"	153
137/11.3.2007	Nahit Baykara	" (5 adet)	719
138	Rıza Akçalı	"	95
194	Nahit Baykara	" (2 adet)	349
250/7.5.2007	Orhan Keçeli	"	114
"	Abdülkadir Tutası	"	114
279/18.5.2007	Mümtaz Yavuz	" (16 adet)	2.233
"	Nahit Baykara	"	84

"	Coşar Pala	"	99
"	Mehmet Ağar	"	89
"	Metin Öztürk	"	289
282/21.5.2007	Bahattin Şeker	"	144
339/15.6.2007	Cengiz Öztürk	"	180
"	Yesügay Aksakal	"	199
377/5.7.2007	Timur Gürkan	"	85
		TOPLAM(YTL)	**6.015**

2. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan ve aşağıda ayrıntısı belirtilen motorlu taşıtlar vergisi gecikme zamlarının Parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti yetkilileri, konu ile ilgili yaptıkları savunmalarında gecikme zammının Parti'nin Keçiören İlçe Başkanlığı'nın Genel Merkez adına kaydederek satın aldığı aracın motorlu taşıtlar vergisini ödememesi sonucunda doğduğunu belirtmişlerdir.

Parti görevlilerinin kişisel kusurlarından kaynaklanan 1.010,04 YTL harcamanın, parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi imkanı bulunmamaktadır.

Gecikme Zammı Listesi

Yevmiye tarih ve no	**Alındı tarih ve no**	**Mahiyeti**	**Tutarı**
391/12.7.2007	12.7.2007/030240000129	06 ZCD 86 Motorlu Taşıt Vergisi gecikme zammı	17,62
"	12.7.2007/030240000130	"	88.7
"	12.7.2007/030240000133	"	107
"	12.7.2007/030240000131	"	69,93
"	12.7.2007/030240000132	"	92,13
581/8.11.2007	24.10.2007	2004-2007 yılları için ödenmemiş MTV nedeni ile banka hesabına haciz konulması ile ödenen gecikme zammı	723,36
		TOPLAM(YTL)	**1.010,04**

3. Aşağıda gösterilen 30.000.- YTL tutarındaki giderler, bir açıklama yapılmaksızın ve gerekçe gösterilmeksizin fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak yapılmıştır.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
389/11.7.2007	Akbaş Media	Fatura Fotokopisi	15.000
"	TD1 Reklam	"	15.000
		TOPLAM(YTL)	**30.000**

Parti'den yazı ile faturaların aslının gönderilmesi istenmiş fakat gönderilen savunma ekinde yukarıdaki faturaların aslı gönderilmemiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden, bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Gerekçesiz olarak fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

4. Aşağıda ayrıntısı gösterilen ödemelere ekli belgelerin incelenmesi sonucunda, parti yetkililerinin yanı sıra basın mensuplarının konaklama bedellerinin parti bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili yaptıkları savunmalarında, söz konusu harcamaların, Genel Merkez tarafından mitinglere davet edilen basın mensuplarının konaklama bedelleri olduğunu belirtmişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının seyahat giderlerinin Parti tarafından değil, mensubu oldukları kuruluşlarca karşılanması gerekmektedir.

Ödeme Belgesi tarih ve no	Faturayı Düzenleyen	Açıklama	Tutar(YTL)
249/28.6.2007	Anemon Hotel	10 gazetecinin konaklama bedeli	900
"	Özkaymak Falez Hotel	8 gazetecinin konaklama bedeli	553,15
384/9.7.2007	Hotel Edessa	24 gazetecinin konaklama, yiyecek ve içecek bedeli	1.459,50
395/13.7.2007	Artuklu Kervansarayı	20 gazetecinin konaklama, yiyecek ve içecek bedeli	1.770,60
455/16.8.2007	North Point Otel	9 gazetecinin konaklama bedeli	855
395/13.7.2007	Marmaris Altınyunus	22 gazetecinin konaklama, yiyecek ve içecek bedeli	3.014,64
455/16.8.2007	Pam Termal Otel	9 gazetecinin konaklama bedeli	960
455/16.8.2007	Hotel Çelik Palas	1 gazetecinin konaklama, yiyecek ve içecek bedeli	134
455/16.8.2007	Zorlu Grand Otel	4 gazetecinin konaklama, yiyecek ve içecek bedeli	1.007,93
		TOPLAM(YTL)	**10.754,82**

5. Parti adına uçak biletlerini satın alan Parlament Seyahat Turizm Ticaret Ltd. Şti.'nin ibraz ettiği faturalarda, adlarına uçak bileti alınanlar arasında basın mensuplarının bulunduğu görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili yaptıkları savunmalarında, adlarına uçak bileti satın alınan kişilerin, seçim dönemlerinde medyada yer alarak, partinin görüşlerini kamuoyuna yansıtmak için Genel Merkez tarafından mitinglere davet edilen basın mensupları olduğunu belirtmişlerdir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının seyahat giderlerinin Parti tarafından değil, mensubu oldukları kuruluşlarca karşılanması gerekmektedir.

Yevmiye Tarih ve No	Fatura Tarih ve No	Basın Mensubu Adına Alınan Biletin Tutarı
61/31.1.2007	31.1.2007/141324	469,2
114/28.2.2007	7.7.2007/141372	528
178/31.3.2007	24.3.2007/141618	528
308/31.5.2007	31.5.2007/141968	553

“	“	553
395/13.7.2007	10.7.2007/142163	342
“	“	342
“	“	342
“	“	332
“	“	382
“	“	372
“	10.7.2007/142162	373
“	“	353
“	“	373
“	“	353
“	“	313
“	“	332
“	“	273
“	“	342
“	29.6.2007/142107	263
“	“	303
“	“	159
“	“	323
“	29.6.2007/142106	273
“	“	273
“	“	273
“	“	273
“	“	273
“	“	273
“	“	303
“	“	263
“	29.6.2007/142105	253
”	29.6.2007/142103	203
“	“	213

“	“	203
“	“	213
“	“	203
“	“	203
“	“	253
“	“	119
“	“	303
“	“	303
“	“	303
“	“	203
“	29.6.2007/142102	203
“	“	213
“	“	203
“	“	203
“	“	203
“	“	203
“	“	203
“	“	213
“	“	203
“	“	203
“	29.6.2007/142101	203
“	“	203
“	29.6.2007/142100	253
“	29.6.2007/142099	283
“	“	203
“	“	203
“	“	233
“	“	223
“	“	233
“	“	129

"	"	233
"	"	293
"	"	373
426/31.7.2007	24.7.2007/142195	343
"	"	343
"	24.7.2007/142196	149
"	"	313
	TOPLAM(YTL)	**19.945,20**

6. Aşağıda ayrıntısı verilen harcamaların kanunen geçerli herhangi bir belgeye dayanmaksızın yapıldığı görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili *"Naci Bostancı Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisidir. Gelir Vergisi 18. madde gereği kendisine ödeme yapılmış ve yapılan ödemeden kesilen % 17 stopaj vergisi muhtasar beyanname ile Vergi Dairesine ödenmiştir. Tüm ödemelerin Banka kanalı ile ve Vergi Usul Kanuna uygun olarak yapılmış olması ve şahısların fatura kesecek ticari faaliyetinin bulunmadığının tarafınızca da değerlendirilmesini arz ederiz."* şeklinde savunma yapmışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Mehmet Naci Bostancı'ya, Demokrat Parti için yazdığı yazılar ile raporların karşılığı olarak toplam 12.450.- YTL ödeme yapılmıştır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura kesilmediği gibi, serbest meslek makbuzu ve gider pusulası da düzenlenmemiştir. Parti yetkilileri, söz konusu kişinin fatura düzenlemek mecburiyetinde olmadığını belirtmişler ise de, bu durumda, bu kişiye Vergi Usul Kanun'un 234. madde hükmü uyarınca "gider pusulası" düzenlenerek ödeme yapılması gerekmektedir. Söz konusu ödemeler ise sadece Mehmet Naci Bostancı tarafından imzalanan tutanaklara dayalı olarak yapılmıştır. Siyasi Partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgelerin varlığı aranmaktadır. Bu nedenle, gerekçesiz olarak tutanak düzenlenerek kaydedilen giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Yevmiye Tarih ve No	İçerik	Tutar
25/16.1.2007	Mehmet Naci Bostancı'ya tutanak ile telif hakkı ödemesi	2.490
88/15.2.2007	"	2.490
154/20.3.2007	"	2.490
214/18.4.2007	"	2.490
290/23.5.2007	"	2.490
333/13.6.2007	"	2.490
	TOPLAM(YTL)	**12.450**

7. Aşağıda ayrıntısı verilen harcamaların kanunen geçerli herhangi bir belgeye dayanmaksızın yapıldığı görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili *"Ali Atıf Bir Eskişehir Üniversitesi Öğretim Görevlisidir. Kendisinden Reklam Kampanyamız konusunda danışmanlık alınmış olup. Gelir Vergisi 18. Madde gereği kendisine ödeme yapılmış ve yapılan ödemeden Kesilen % 17 Stopaj zamanında Vergi Dairemize yatırılmıştır. Tüm ödemelerin Banka kanalı ile ve Vergi Usul Kanuna uygun olarak yapılmış olması ve şahısların fatura kesecek ticari faaliyetinin bulunmadığının tarafınızca da değerlendirilmesini arz ederiz."* şeklinde savunma yapmışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Ali Atıf Bir'e, Demokrat Parti için reklam kampanyası stratejik analizi çalışması, lider konumlaması ön çalışma projesi ve Demokrat Parti reklam kampanyası stratejik analizi çalışması karşılığı olarak toplam 25.000.- YTL ödeme yapılmıştır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura kesilmediği gibi, serbest meslek makbuzu ve gider pusulası da düzenlenmemiştir. Parti yetkilileri, söz konusu kişinin fatura düzenlemek mecburiyetinde olmadığını belirtmişler ise de, bu durumda, bu kişiye Vergi Usul Kanunun 234. madde hükmü uyarınca "gider pusulası" düzenlenerek ödeme yapılması gerekmektedir. Söz konusu ödemeler sadece Ali Atıf Bir tarafından imzalanan temliknameye dayalı olarak yapılmıştır. Siyasi Partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanununda sayılan belgelerin varlığı aranmaktadır. Bu nedenle, gerekçesiz olarak temlikname düzenlenerek kaydedilen giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Yevmiye Tarih ve No	İçerik	Tutar
88/15.2.2007	Ali Atıf Bir'e temlikname ile proje bedeli ödemesi	5.000
154/20.3.2007	"	5.000
217/18.4.2007	"	5.000
278/17.5.2007	"	5.000
338/14.6.2007	"	5.000
	TOPLAM(YTL)	**25.000**

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan giderlerin parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden, 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam **105.175,06 YTL** ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Demokrat Parti'nin 81 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 10.593.17,79 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 700.429,91 YTL'si personel giderleri, 1.637.787,48 YTL'si teşkilatlara yapılan yardımlar, 1.106.582,03 YTL'si temsil ağırlama giderleri, 468.593,38 YTL.si kırtasiye giderleri, 511.760,46 YTL.si haberleşme giderleri, 1.509.140,08 YTL.si taşıma ve vasıta giderleri, 284.876,64 YTL.si seyahat giderleri, 1.035.742,52 YTL'si kira giderleri, 314.761,62 YTL'si onarım giderleri, 388.039,61 YTL'si ısıtma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 55.236,28 YTL.si vergi, harç, noter, sigorta giderleri, 58.311,51 YTL'si demirbaş alımları, 651.566,43 YTL'si propaganda malzeme giderleri, 701.137,58 YTL'si basın yayın giderleri, 208.643,52 YTL'si geçen yıldan kalan borç ödemesi ve 960.538,74 YTL'si ise sair giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 88.581,93 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Demokrat Parti'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca taşınmaz mal edinimde bulunmadığı, diğer yandan değeri yüz milyon

lirayı aşan 411.401,41 YTL değerinde 64 adet demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ediniminin olduğu anlaşılmaktadır.

Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin Genel Merkez ve il örgütlerinin ihtiyacı için bağış ve satınalma yoluyla elde edilen toplam 411.401,41 YTL tutarındaki taşınır ve taşınmaz malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen **105.175,06 YTL** karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 55.355.025,29 YTL gelir ve 45.466.247,91 YTL gider ile 10.186.711,01 YTL nakit devrinin ve 297.933,63 YTL borcunun, Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/17 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/29

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 26.266,19 YTL ve giderleri toplamının 26.266,19 YTL olduğu, 2008 yılına devrinin olmadığı görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Aydınlık Türkiye Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 10.396,19 YTL olup, bunun tamamı bağış gelirlerinden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 80 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 15.870.- YTL olup, bunun tamamı bağış gelirlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Aydınlık Türkiye Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 10.396,19 YTL olup, bunun tamamı büro genel giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

Aydınlık Türkiye Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 54 il örgütünün 12'sinin 2007 yılı içerisinde herhangi bir gelir gider kaydı bulunmamaktadır. Geri kalan 42 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 15.870.- YTL olup, bunun tamamı büro genel giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal edinimin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 26.266,19 YTL gelir ve 26.266,19 YTL giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasa'ya uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/29 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/30

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokratik Sol Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Sol Parti'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 103.589.381,06 YTL, giderleri toplamının 60.277.503,45 YTL olduğu, 44.149.973,13 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği ve gelirleri ve giderleri arasındaki -838.095,52 YTL farkın ise gider fazlası olarak 2008 yılına devrettiği görülmüştür. Bu gider farkının nedenini, 2820 sayılı Yasa'nın 67. maddesi hükümlerine

uygun olarak kredili satın alınan mallar için satıcılara olan borçlar oluşturmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Demokratik Sol Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 91.742.439,83 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 6.468,27 YTL'si bağış gelirleri, 80.623.953,64 YTL'si yılbaşındaki mevcut öz varlık, 10.604.416,20 YTL'si banka gelirleri, 505.761,31 YTL'si örgüt iadelerinden ve 1.840,41 YTL'si sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Demokratik Sol Parti'nin 81 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 11.846.941,23 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 69.034,50 YTL'si aidat gelirleri, 478.- YTL'si satış gelirleri, 11.031.756,52 YTL'si Genel Merkez'den sağlanan yardım gelirleri, 25.718.- YTL'si partice tertiplene dayanışma gecesi ve konser faaliyetlerinden sağlanan gelirleri ve 152.197,76 YTL'si bağışlar, 11.685,69 YTL'si faiz gelirleri, 16.691,51 YTL'si diğer gelirler ve 539.379,69 YTL'si ise 2006 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Demokratik Sol Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 48.679.238,51 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 18.243.716,39 YTL'si genel yönetim giderleri, 14.516.267,74 YTL'si seçim tanıtım propaganda giderleri, 10.678.686.- YTL'si seçim tanıtım propaganda stokları, 5.218.666,26 YTL'si sabit kıymetler alım giderleri, 20.400.- YTL'si iş avansları, 1.502,12 YTL'si verilen depozito ve teminat giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu ise 43.794.812,13 YTL'dir.

Demokratik Sol Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*" şeklinde tarif yapılmış ve "*Fatura Kullanma Mecburiyeti*" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un "*Gider Pusulası*" başlıklı 234. maddesinde ki, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa; Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.*" hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2007 yılı için 48,86 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde, "*Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır*" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, "*Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi*

partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" ve 76. maddesinde de, "*Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir*" hükümleri yer almaktadır.

1. Aşağıda ayrıntısı belirtilen muhasebe fişi ve eki belgeler incelendiğinde, Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizi ile kişilerin şahsi kusurları dolayısıyla tahakkuk eden para cezalarının Parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili olarak:

"Trafik Cezaları: *Seçim gezileri ve programlara yetişebilmek amacıyla trafik cezalarına maruz kalınmıştır. Seçim minibüslerinin çeşitli illerde çalışması neticesinde arkadan trafik cezaları gelmiştir. Araç muayenelerinin yapılabilmesi için söz konusu cezaların ödenmesi gerekmektedir. Yoğun bir seçim atmosferinde söz konusu cezalar ile karşı karşıya kalmak işin doğası gereğidir.*

Motorlu Taşıt Vergisi Gecikme Zammı: *Tan Oto firmasından filo şeklinde topluca alınan araçların teslimi geciktiğinden MTV'sinin firma tarafından karşılanacağı düşünüldüğünden MTV zamanında yatırılamamıştır. Zamanında teslim edilen araçların MTV'si süresinde ödenmiştir. MTV'lerin geç ödenmesinden kaynaklanan gecikme zammı bankadan elde edilen faiz gelirinden daha düşük olduğundan ortada hazine zararı söz konusu değildir.*

Türk Telekom % 10 Faiz ödemesi % 90 Kampanyada silindi*: Seçim zamanında yoğun olan telefon trafiği nedeniyle Genel Merkez'e hat başvurusunda bulunulduğunda; Türk Telekom tarafından bazı örgütlerimizin borcu olduğu bu borç ödenmeden yeni hat bağlanamayacağı bildirildiğinden, Türk Telekom'un uyguladığı kampanyadan faydalanılarak faizlerin % 90'ı silinmiş ve geri kalan kısmı Genel Merkez tarafından ödenmiştir. Türk Telekom uygulamasında gecikme faizleri aynı zamanda KDV ve ÖİV gibi vergilerinde matrahını teşkil etmektedir ve ödenen gecikme faizinin bir kısmı hazineye vergi olarak yatmaktadır. Gecikme faizinin % 90'ının silindiği sadece % 10 ödendiği, bankada faizde bulunan paranın getirisinin yüksek olması sebebiyle ortada hazine zararı söz konusu değildir.*

SGK Gecikme Zammı: *2007/04 dönemi SSK prim ödemesi muhasebe personeli tarafından Banka'ya geç bildirilmiş bu nedenle söz konusu prim gecikme cezası ile ödenmiştir. Fakat söz konusu personelden 17.08.2007 tarihinde gününde bankadan yapılamayan ödeme için bağış makbuzu düzenlenerek söz konusu bedel tahsil edilmiş ve işlem telafi edilmiştir.*

Yukarıda genel olarak belirtilen işlemlerin hepsi bir kamu kurumu olmakla beraber ödenen bedellerin hepsi hazineye gitmektedir. Geç ödenmesinden ötürü kamunun kaybı giderilmiş olmakla birlikte o esnada parti mevduatının banka faizinde olması ve faiz getirisi ise parti defterlerinde gelir olarak kaydedildiği için hem partinin hem de hazinenin zarara uğratılmadığını düşünmekteyiz."

Şeklinde savunma göndermişlerdir. Savunmalarda ödemelerin niteliği kabul edilmekle birlikte, Hazine zararının bulunmadığına vurgu yapılmıştır.

Siyasî Partiler Yasası'nın 75. maddesinde de belirtildiği üzere "*Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine*" karar verilir. Siyasi partinin veya Hazine'nin zarara uğrayıp uğramadığı konusunda bir denetim yapılmaz. Diğer yandan parti bütçesi ile hazine arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır. Kaldı ki kanuna aykırı gelir ve giderlerin Hazine'ye gelir kaydedilmesi Hazine'nin zararını tazmin amacıyla değil ortaya çıkan hukuka aykırılığa bir yaptırım olması amacıyla düzenlenmiştir.

Parti görevlilerinin veya sözleşme ile hizmet satın alınan kişilerin kusurlarından kaynaklanan söz konusu harcamaların parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 4.114,21 YTL'lik ödemenin, aynı Kanunun 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Gecikme Zammı, Gecikme Faizi ve Cezalara Ait Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındı tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı
10.2.2007/44	2.2.2007/F01027	Trafik cezası	166,5
"	2.2.2007/F01031	"	81
20.2.2007/56	20.2.2007/F01208	"	36,75
"	14.2.2007/F01169	"	81
"	14.2.2007/F01168	"	81
10.3.2007/82	5.3.2007/F01363	"	54,6
20.3.2007/101	19.3.2007/F01535	"	166,5
"	16.3.2007/030640000190	Motorlu Taşıt Vergisi gecikme zammı	17,94
"	16.3.2007/030640000189	"	25,07
"	16.3.2007/104072	Trafik cezası	39

31.3.2007/123	23.3.2007	Telefon Faturası gecikme zammı	32,51
"	"	Motorlu Taşıt Vergisi gecikme zammı	16,77
"	"	"	83,27
10.4.2007/146	2.4.2007/F02035	Trafik cezası	166,5
30.4.2007/202	30.4.2007/ F01550	"	52
"	25.4.2007/031180000208	"	39
10.5.2007/221	8.5.2007/030770000032	Motorlu Taşıt Vergisi gecikme zammı	136,33
"	9.5.2007/0304100000271	"	199,58
20.5.2007/240	16.5.2007/0306400000084	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000083	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000082	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000081	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000080	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000079	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000078	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000077	"	100,05
"	16.5.2007/0306400000085	"	100,05
30.5.2007/268	30.5.2007/F00794	Trafik cezası	39
20.6.2007/301	19.6.2007/F00196	"	81
20.7.2007/346	18.7.2007/528872	Türk Telekom %10 faiz ödemesi	46,28
"	18.7.2007/528879	"	70,5
"	18.7.2007/528881	"	7,5
"	18.7.2007/528885	"	12
"	18.7.2007/528887	"	7,5
"	18.7.2007/528890	"	14
"	18.7.2007/528894	"	44,2
"	18.7.2007/528896	"	38,88
"	18.7.2007/528899	"	61,1
"	18.7.2007/528900	"	30
"	18.7.2007/528901	"	15,23
"	18.7.2007/528902	"	8,78
"	18.7.2007/528905	"	133.98
"	18.7.2007/528906	"	13,25
8.8.2007/408	8.8.2007/F01161	Trafik cezası	39
"	8.8.2007/F01160	"	39
"	8.8.2007/F01157	"	160
15.8.2007/449	15.8.2007/549261	Türk Telekom %10 faiz ödemesi	42,86
"	15.8.2007/549262	"	8,72

"	15.8.2007/549268	"	12,23
"	15.8.2007/549272	"	9,83
"	15.8.2007/549259	"	30,24
"	15.8.2007/251144752	"	4,6
"	15.8.2007/251144426	"	42,57
"	15.8.2007/251144166	"	31,88
16.8.2007/458	16.8.2007/550231	"	9,45
"	16.8.2007/550235	"	25,3
"	16.8.2007/550227	"	31,78
"	16.8.2007/251449622	"	38,07
17.8.2007/463	17.8.2007/251728287	"	42,08
"	17.8.2007/559567	"	11,37
"	17.8.2007/193	SGK Ankara il Md. 2007/4 Dönem Prim Gecikme Bedeli	334,79
15.8.2007.452	24.7.2007/400220003320	Trafik cezası	166,5
27.9.2007/693	27.9.2007/F00764	"	39
2.10.2007/694	2.10.2007/F01166	"	52
"	2.10.2007/0301800000238	"	36,75
"	2.10.2007/0301800000239	"	41,2
		TOPLAM(YTL)	**4.114,21**

2. Aşağıda gösterilen 2.546,44 YTL tutarındaki giderler, bir açıklama yapılmaksızın ve gerekçe gösterilmeksizin fatura aslı yerine fotokopisine dayanılarak yapılmıştır.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Söz konusu firmalardan alınan faturaların aslı tüm aramalara rağmen bulunamamıştır. Firmalardan aslı gibidir tasdiki yaptırılarak dosyamıza eklenmiştir.*" şeklinde savunma yapmışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, firma tarafından tasdik edilmiş olsa dahi fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen toplam 2.546,44 YTL giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
30.1.2007/11	Amasya Oruçlar Oto	Firma Tasdikli Fotokopi Fatura	1.169,58
20.3.2007/117	Mekanik Oto	"	180,4
20.5.2007/251	Zeg İnşaat Malzemeleri Sanayi Ticaret Ltd.şti.	"	1.196,46
		TOPLAM(YTL)	**2.546,44**

3. Parti görevlilerince, kişi ya da kuruluş elemanlarına bahşiş olarak tutanak ile aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam 1.827,95 YTL ödemede bulunulmuştur.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Parti görevlilerince veya parti yöneticilerince yapılan şehirlerarası seyahatler de restoranlarda bahşiş ödemeleri yapılmıştır. Ayrıca köy kahvelerinde vatandaşlarla yapılan toplantıda çay bedeli ödenmiştir. Fakat bu tür yerlerden belge alınamamaktadır. Bu tür belge alınamayan harcamalara kişinin avansını kapatabilmek için harcama içeriği gösterilerek avans sahibince tutanak düzenlenmiştir. Belge alınması mümkün olunmayan bu tür durumlarda Siyasi Partiler Kanunu'nun belli bir bedelin altındaki harcamalarda belge aranmayacağı hükmündeki sınıra riayet edilmiştir.*" şeklinde savunma yapmışlardır.

Parti'nin kesinhesabı incelenirken Parti görevlilerince 2007 yılı için geçerli belgelendirme sınırı olan 48,86 YTL'nin aşılmamasına dikkat edilerek yemek bedeli, taksi ücreti ve bahşiş adı altında yukarıda ayrıntısı verilenler dışında tutanak düzenlenerek çok sayıda harcama yapıldığı görülmüştür. Belirtilen harcamalar belgelendirme sınırının altında olduğu için tutanakla dahi yapılmış olsa kanuna aykırı bulunmamıştır. Aşağıda ayrıntısı verilen ve sadece bahşiş ödemesi olduğu ifade edilen harcamaların ise bir hizmet karşılığı olmaksızın kişi ya da kuruluş elemanlarına bahşiş adı altında yapılması nedeniyle parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Bu nedenle 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 1.827,95 YTL'lik ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye Tarih ve No	Açıklama	Tutar
10.1.2007/8	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	127,2
20.1.2007/16	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	106.41
10.3.2007/82	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	184,6
20.4.2007/184	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla K.Maraş, Trabzon, İstanbul seyahatinde bahşiş ödemesi	180
"	Necmi Çavuşoğlu tarafından tutanakla Ordu, Samsun ve Giresun seyahatinde bahşiş ödemesi	35
20.4.2007/176	Milli egemenlik mitinginde bahşiş Hasan Suna	42
"	Milli egemenlik mitinginde bahşiş Abdullah Beşer	5
20.5.2007/249	Yemekte bahşiş ödemesi tutanakla	150,9
20.6.2007/306	Yemekte bahşiş ödemesi tutanakla	90
30.6.2007/318	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	45
10.7.2007/332	Mehmet Unutmaz tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	90
	Kemal Doğan tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	18,8
20.7.2007/348	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	90
20.7.2007/349	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	106.06
20.7.2007/352	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	35,75
20.7.2007/356	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	92
31.7.2007/368	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	85
6.8.2007/405	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	35
22.10.2007/792	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	75
22.10.2007/793	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	124
3.11.2007/866	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	87,7
8.11.2007/889	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	76

14.11.2007/923	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	78
26.11.2007/985	Yıldırım Ongun tarafından tutanakla yemekte bahşiş ödemesi	81
	TOPLAM(YTL)	**1.827,95**

4. Aşağıda ayrıntısı verilen harcamalar kanunen geçerli herhangi bir belgeye dayanmaksızın yapılmıştır.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Tutanak ile yapılan ödemelerin hepsi iş avansı ile görevlendirilen parti yetkililerinin parti merkezi dışında bu harcamaları yapmaları ve avansı kapatabilmeleri için yaptıkları ödemeyi, ödeme yapılan kişinin imzasını almak suretiyle tutanak ile gerçekleştirmelerinden kaynaklanmıştır. Gider Makbuzları parti Genel Merkezinde bulunmaktadır. Yetkililere seyahatlerinde sıra numaralı gider makbuzu verilememektedir. Gider makbuzları Genel Merkez'de zimmetlidir. Parti dışına çıkması evrakın kaybolması ve takibinin zor olmasına yol açmaktadır. Seyahat dönüşlerinde sonradan gider makbuzu düzenlenmemiştir. (ödeme yapılan kişilerin imzasının alınamaması nedeniyle)*" şeklinde savunma yapmışlardır.

Siyasi partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgelerin varlığı aranmaktadır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura kesemeyen kişilerin parti yetkililerinin de kabul ettiği gibi serbest meslek makbuzu veya gider pusulası düzenlemeleri gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların fatura veya gider makbuzu gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, her ne suretle olursa olsun tutanak düzenlenerek kaydedilen toplam 1.190,38 YTL giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Yevmiye tarih ve nosu	**Kişi Adı**	**Belge Türü**	**Tutar**
10.4.2007/146	Cemalettin Mutlu	Tutanak	100
10.4.2007/156	Hüseyin Mert	"	150
30.4.2007/197	Necati Albay	"	150
20.5.2007/262	Bursa 2. İcra Müdürlüğü (2007/4826 Dosyaya istinaden)	"	415,38
20.7.2007/355	Serkan Olgun	"	150
31.7.2007/370	Ömer Engin	"	175
2.10.2007/694	Murat Batlar	"	50
		TOPLAM(YTL)	**1.190,38**

5. 30.1.2007 tarih ve 35 no'lu ödeme belgesi ile Tanoto Ford bayiine 15.184 YTL ödemede bulunulduğu görülmüştür.

Ekli belgelerin incelenmesi sonucunda 2.992.- YTL'nin motorlu araç trafik ve tescil belgesi bedeli, 8.260.- YTL'nin motorlu taşıtlar vergisi ödemeleri ve 765.- YTL'nin TŞOF'na plaka ödemesi olduğu, eki makbuz ve faturaların bulunduğu görülmüştür. Belge ekinde tutulan hesap pusulasında kalan tutarın damga vergisi ve araç muayene bedeli ödemesi olduğu belirtilmektedir. Ancak bu ödemelere ilişkin fatura ve benzeri gider belgesinin eklenmediği görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Tan Oto firmasına yapılan 15.184.- YTL'nin, 2.992.- YTL'lik kısmı 6. maddede belirttiğimiz Tan Oto firması tarafından adımıza yapılan motorlu araç trafik ve tescil bedelidir. Borç tahakkuku içeriği 6. maddede belirtilmiştir. Kalan tutarın 8.260.- YTL'si MTV, 765.- YTL'si ise TŞOF plaka ödemesi geri kalanı Damga Vergisi ve Araç Muayene bedelidir. Söz konusu ödemeler de Tan Oto firmasınca adımıza ilgili kuruluşlara ödenmiştir. Yukarıda belirtilen ödemelerin ilgili kuruluşlara tarafımızdan tekrar ödenmesi söz konusu değildir. Bu durum da mükerrerlik oluşacaktır. Söz konusu evrakların hepsinin belgeleri ilgili fişlerin altındadır. Kaldı ki sistem gereği ilgili kuruluşlara ödemelerin 2. kez yapılması mümkün değildir.*" şeklinde savunma yapmışlardır. Damga Vergisi ve araç muayene bedelleri için yapılan toplam 3.167.- YTL için Parti adına ilgili firma tarafından ödeme yapıldığını gösteren veya ilgili firma tarafından bu giderler için düzenlenmiş fatura gibi herhangi bir kanıtlayıcı belge sunmamışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, kanıtlayıcı belgeye dayanmadan yapılan toplam 3.167.- YTL giderin aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

6. 31.3.2007 tarih ve 140 no'lu ödeme belgesinde Gülseli Çelikbaş isimli şahıs adına Mesa Hastanesi tarafından düzenlenen fatura karşılığında 6.052,99 YTL tutarında tedavi giderinin, Parti bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Gülseli Çelikbaş Kırıkkale İl Başkanıdır. Genel Merkez'de yapılan bir toplantıda aniden kalp rahatsızlığı geçirmiş ve acilen Mesa Hastane'sine kaldırılmıştır. Parti toplantısı sırasında cereyan eden bir olay olduğu için sağlık masrafları Genel Merkez'ce karşılanmıştır.*" şeklinde savunma yapmışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin birinci fıkrasında "*Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*" ikinci fıkrasında ise "*Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır.*" hükümlerine yer verilmiştir.

Parti üyeleri için ödenen toplam 6.052,99 YTL tutarındaki; muayene, tıbbi sarf malzemesi ve yatak ücreti kalemlerinden oluşan sağlık giderinin parti tüzelkişiliği adına ve parti amaçları doğrultusunda yapılmış bir ödeme sayılması mümkün değildir.

Bu nedenle 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak yapılan bu ödemenin, aynı Yasa'nın 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yukarıda maddeler halinde yapılan açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam 18.898,97.- YTL gider karşılığı parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Demokratik Sol Parti'nin 81 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 11.598.264,94 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 5.184.834,50 YTL'si genel yönetim giderleri, 217.765,82 YTL'si demirbaş alım giderleri, 6.085.610,64 YTL'si seçim giderleri, 3.215,81 YTL'si alacaklar, 106.838,17 YTL'si borç ödemelerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 355.161.- YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu görülmektedir.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Demokratik Sol Parti'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 1.340.761,28 YTL değerinde 450 adet demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ve 16.005.- YTL değerinde taşınmaz mal ediniminin olduğu anlaşılmaktadır.

Parti'nin Genel Merkez ve il örgütlerinin ihtiyacı için ve tamamı satınalma yoluyla elde edilen toplam 1.356.766,28 YTL tutarındaki taşınır ve taşınmaz malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 18.898,97 YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 103.589.381,06 YTL gelir ve 60.277.503,45 YTL gider ile 44.149.973,13 YTL. nakit devrinin, gelirleri ve giderleri arasındaki -838.095,52 YTL farkın ise gider fazlası olarak 2008 yılına devrinin, Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/30 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/31

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 47.972.161,19 YTL ve giderleri toplamının 43.439.162,84 YTL olduğu, 5.133.436,54 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği ve gelirleri ve giderleri arasındaki 600.438,19 YTL farkın ise gider fazlası olarak 2008 yılına devrettiği görülmüştür. Bu gider farkının nedenini, 2820 sayılı Kanun'un 67. maddesi

hükümlerine uygun olarak kredili satın alınan mallar için satıcılara olan borçlar oluşturmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 37.539.063,79 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 34.434.023 YTL'si Hazine yardımı, 337.538,78 YTL'si bir önceki yıldan devreden nakit para, 1.480.394,86 YTL'si banka gelirleri, 126.500.- YTL'si demirbaş satış gelirleri, 6.300.- YTL'si milletvekili aidat geliri ve 1.154.307,15 YTL'si milletvekili aday aidat gelirlerinden oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 81 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 10.433.097,40 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 807.399,71 YTL'si aidat gelirleri, 510.- YTL'si satış gelirleri, 9.475.299,25 YTL'si bağış gelirleri, 54.947,65 YTL'si eğlence ve şölen gelirleri 2.996,55 YTL'si faiz gelirleri, 5.520.- YTL'si diğer gelirler ve 86.424,24 YTL'si ise 2006 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 81 il örgütünün 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu görülmektedir.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 33.167.769,58 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.954.832,63 YTL'si personel giderleri, 3.464.497,15 YTL'si genel giderler, 1.217.190,78 YTL'si demirbaş alım giderleri, 22.672.414,17 YTL'si seçim giderleri, 798.297,78 YTL'si 2006 yılından devredip ödenen borçlar, 164.921,98 YTL'si seyahat giderleri, 1.887.772,43 YTL'si bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderler ve 1.007.842,66 YTL'si ise şölen ve eğlence giderlerinden oluşmaktadır.

Gelir ve gider arasındaki 600.438,19 YTL fark, gider fazlası olarak 2008 yılına devretmiştir. Bu gider farkının nedenini, 2820 sayılı Kanun'un 67. maddesi hükümlerine uygun olarak kredi karşılığı satın alınan mallar için satıcılara olan borçlar oluşturmaktadır. Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu ise 4.971.732,40 YTL'dir.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1. Kanunen geçerli herhangi bir belgeye dayanmaksızın 18.6.2007 tarih ve 167 numaralı ödeme belgesi ile Bahattin Atak isimli kişiye "Ajans, film, ses, tv" hesabından 2.500.- YTL ödeme yapıldığı görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Bahattin Atak isimli kişi partimiz için seçim müziği yapmıştır. Telif ücretleri yasasına göre bu bedel banka aracılığı ile ödenmiştir. Bahattin Atak vergi mükellefi olmadığı için fatura düzenleyememiş ve bu gider makbuz karşılığı ödenmiştir.*" şeklinde savunma yapmışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2007 yılı için 48,86 YTL) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

76. maddesinde de, "*Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir*" hükümleri yer almıştır.

Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır*" şeklinde tarif yapılmış ve "*Fatura Kullanma Mecburiyeti*" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "*Makbuz Mecburiyeti*" başlıklı 236. maddesinde, "*Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.*" denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanun'un "*Gider Pusulası*" başlıklı 234. maddesindeki, "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki hükümlere göre belgelendirilmesi gerektiği halde sadece kişinin hesabına havale yapıldığına dair banka dekontu eklenerek yapılan 2.500.- YTL tutarındaki giderin 76. madde hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2. Aşağıda ayrıntısı belirtilen muhasebe fişi ve eki belgeler incelendiğinde Parti'nin taşra teşkilatlarına ait telefon faturalarının zamanında ödenmemesi sonucu tahakkuk eden gecikme faizlerinin parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*1.304,14 TL lik faiz ödemesi Muhtelif Teşkilatlarımız telefon borçlarını süresinde ödemediği için, müteselsil sorumluluk sebebiyle ve mahkeme kararı ile genel merkez tarafından haciz yolu ile ödenen parti giderleridir. İcradan kaynaklanan giderlerin siyasi partiler tarafından yapılmasının kanunun hangi maddesine aykırılık teşkil ettiği anlaşılamamıştır. Ödemelerde herhangi bir maddi hata ve mükerrerlik yoktur.*" şeklinde savunma yapmışlardır.

Parti görevlilerinin ödemeleri zamanında yapmamaları nedeniyle kişisel kusurlarından kaynaklanan söz konusu harcamaların parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanunun 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 1.304,14 YTL'lik ödemenin, aynı Kanunun 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye tarih ve no	Alındı tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı (YTL)
23.2.2007/53	23.3.2007/141082	Türk Telekom'a yüzde 10 faiz ödemesi	21,93
"	23.3.2007/141031	"	193,96
"	23.3.2007/141009	"	47,24
"	23.3.2007/140996	"	23,05
"	23.3.2007/141061	"	216,88
26.2.2007/56	26.2.2007/165838	"	83,43
"	26.2.2007/165877	"	354,73
"	26.2.2007/165952	"	37,13
"	26.2.2007/166011	"	68,07
"	26.2.2007/165971	"	15,58
"	26.2.2007/166029	"	78,02
28.2.2007/58	28.2.2007/260418	"	57,56
"	28.2.2007/260714	"	26,99
"	28.2.2007/260532	"	79,57
		TOPLAM:	**1.304,14**

3. Aşağıda ayrıntısı belirtilen muhasebe fişi ve eki belgeler incelendiğinde Parti görevlilerinin motorlu taşıtlar vergisi ile çevre temizlik vergisini zamanında ödememeleri sonucu oluşan gecikme zammının Parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili "*Toplam 669,93 TL gecikme zammı sorulmaktadır. Bazı hallerde (faturaların partiye geç intikali, kasada nakit olmaması vb.) ödemeler gününde yapılamamaktadır. Sayıştay temyiz kurulu kararları bu tür durumlarda gecikme zamlarım makul karşılamaktadır. Kanunda bu bedellerin ödenmemesi ile ilgili herhangi bir hüküm olmadığından gecikme bedelleri anayasaya da aykırı değildir.*" şeklinde savunma yapmışlardır.

Parti'nin 2007 yılı itibariyle bankada bulunan parasından kaynaklanan 1.480.394,86 YTL geliri gerçekleşmiştir. Parti'nin nakit parasının bulunmaması gibi bir durum mümkün görünmemektedir. Parti görevlilerinin ödemeleri zamanında yapmamaları nedeniyle kişisel kusurlarından kaynaklanan söz konusu harcamaların parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam 669,93 YTL'lik ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye tarih ve no	Alındı tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı (YTL)
30.5.2007/148	30.5.2007/F01171-1179-1215-1184-1198-1210-1160-1173	Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı (8 adet)	65,84
23.10.2007/271	3.10.2007/51366	Çevre temizlik vergisi gecikme zammı	16,66
7.11.2007/304	7.11.2007/030770000245	Motorlu Taşıtlar Vergisi gecikme zammı	587,43
		TOPLAM:	**669,93**

4. Aşağıda ayrıntısı gösterilen ödeme belgelerinde Avukat Hamit Kocabey'e vekalet sözleşmesinden doğan ücret ödemesi dışında diğer giderler adı altında ödemeler yapıldığı görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili *"Avukat Hamit Kocabey partimizin sözleşmeli avukatıdır. Hamit Kocabey'in Mahkemelerde ve icra dairelerinde partimiz adına yaptığı bir kısım giderler (zarf, pul, dosya) Hamit Kocabey tarafından karşılanıp partimize yansıtılmaktadır. Ödemeler (toplanı 1.015.-TL) belgeye dayanmaktadır ve mükerrerlik yoktur."* şeklinde savunma yapmışlardır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesi hükmüne göre siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz ve bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır. Aynı maddenin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2007 yılı için 48,86 YTL.) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

76. maddesinde de, "*Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir*" hükümleri yer almıştır.

Avukat Hamit Kocabey'le yapılan vekalet sözleşmesinin 2. maddesine göre vekil kendisine masraf adı altında yapılan ödemelerin sarf yerleri ile ilgili makbuz veya belgeleri partiye ibraz edecektir. Fakat avukata yapılan ödemelerde diğer giderler için herhangi bir belgenin eklenmediği görülmüştür. Sözleşmeye aykırı olarak yapılan diğer gider ödemelerinin hangi amaçla ve kime yapıldığı da anlaşılamamaktadır.

Yukarıdaki hükümlere göre belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen, parti amaçlarına uygun olduğu ve parti adına yapıldığı anlaşılamayan 1.015.- YTL tutarındaki giderin 75. ve 76. madde hükümleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yevmiye No	Yevmiye Tarihi	Mahiyeti	Tutar(YTL)
162	13.6.2007	Avukat Hamit Kocabey'e ücret dışında ödenen masraf	200
222	13.8.2007	"	300
252	13.9.2007	"	100
282	14.10.2007	"	115
310	13.11.2007	"	200
340	13.12.2007	"	100
		TOPLAM:	**1.015**

5. Aşağıdaki tabloda ayrıntısı verilen uçak biletlerinin ve konaklama faturalarının kişiler adına düzenlendiği, bu giderlerin de parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti yetkilileri konu ile ilgili

"Parti görevine giden yetkililerin yaptığı 1.421,50 TL lik toplam harcamada belgeler sehven kendi adlarına düzenlenmiştir. Ancak bu kişiler parti faaliyeti için seyahate çıkmışlardır. Harcamanın yapıldığı tarihteki ve bugünkü görevleri aşağıya çıkarılmıştır."

Şeklinde savunma yapmışlardır. 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesi hükmüne göre siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz ve bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır. Yasa'nın açık hükmü ve yetkili organlarca yapılmış bir görevlendirmenin sunulmaması nedeni ile kişiler adına yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam 1.421,50 YTL harcama parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve No	Türü	Tutarı(YTL)
25.1.2007/25	Uçak Bileti	155
"	"	155
10.2.2007/40	"	144
15.2.2007/45	Uçak Bileti (ceza bedeli)	39,9
11.3.2007/68	Uçak Bileti	40
25.3.2007/82	"	144
21.4.2007	Konaklama bedeli	520,6
24.8.2007	Uçak Bileti	223
	TOPLAM	**1.421,5**

Sonuç olarak, parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan yukarıdaki 7 maddede belirtilen giderlerin, parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmediğinden 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan toplam **6.910,57 YTL** ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği düşünülmektedir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 81 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 10.271.393,26 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 4.919.542,55 YTL'si genel giderler, 654.488,53 YTL'si demirbaş alım giderleri, 3.739.770,48 YTL'si seçim giderleri, 133.339,12 YTL'si seyahat giderleri, 484.099,25 YTL'si bayrak, rozet, afiş, yayın vb. giderler, 25.601,18 YTL'si araştırma, geliştirme ve eğitim giderleri, 314.552,15 YTL'si ise şölen ve eğlence giderlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 161.704,14 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu anlaşılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 1.559.857,39 YTL değerinde 296 adet demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ve 311.819,20 YTL değerinde taşınmaz mal edinimin olduğu anlaşılmaktadır.

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin Genel Merkez ve il örgütlerinin ihtiyacı için ve tamamı satınalma yoluyla elde edilen toplam 1.871.676,61 YTL tutarındaki taşınır ve taşınmaz malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 6.910,57 YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine,

2- Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 47.972.161,19 YTL gelir ve 43.439.162,84 YTL gider ile 5.133.436,54 YTL nakit devrinin ve 600.438,19 YTL borcunun Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2009/55 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/32

Karar Günü : 13.5.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2008 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 73. maddesi, il örgütlerinden gönderilen kesinhesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesinhesabın Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanacağını ve birleştirileceğini hükme bağlamıştır. Yasa'nın 74. maddesi de bu şekilde karara bağlanan kesinhesabın Parti Genel Başkanı'nca Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na verilmesi zorunluluğunu getirmiştir.

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ş. Doğan Tarkan imzalı 2.7.2009 tarih ve 1 sayılı yazıya ek olarak gönderilen kesinhesap cetvelinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na 21.7.2009 tarihinde ulaştığı ve 1024-279 sayısının verildiği anlaşılmıştır.

2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 111. maddesinin (b) bendinde, *"Siyasi partilerin 74 üncü madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve onbeş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezası verilir."* hükmü yer almaktadır.

Parti kesinhesabının Parti Genel Başkanı'nca 2009 yılı Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na verilmesi gerekirken 2.7.2009 tarihli yazı ile gönderilen kesinhesabın Anayasa Mahkemesi'ne 21.7.2007 tarihinde ulaşması 74. madde hükümlerine aykırılık teşkil etmekte ve 111. maddenin (b) bendine göre suç duyurusunda bulunulmasını gerektirmektedir.

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi 2008 yılı kesinhesap cetvellerinin ilk incelemesi sonucunda,

1- Parti kesinhesabının 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesine aykırı şekilde Parti Genel Başkanı'nca 2009 yılı Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verilmemesi nedeni ile 111. maddenin (b) bendine göre suç duyurusunda bulunulmasına;

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2008 yılı gelirleri toplamının 30.450.- YTL ve giderleri toplamının 27.950.- YTL' olduğu, 2.500.- YTL'nin nakit mevcudu olarak 2009 yılına devrettiği, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri toplamı 540 YTL olup, bunun 500.- YTL'si bağış ve 40.- YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 3 il örgütünün 2008 yılı gelirleri toplamı 29.910.- YTL olup, bunun 28.400.- YTL'si bağış ve 1.510.- YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı giderleri toplamı 450.- YTL olup, bunun tamamı kira ve bina giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 90.- YTL'dir.

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 3 il örgütünün 2008 yılı giderleri toplamı 27.500.- YTL olup, bunun tamamı kira ve bina giderlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 2.410.- YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2008 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2008 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2008 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti kesinhesabının 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesine aykırı şekilde Parti Genel Başkanınca 2009 yılı Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verilmemesi nedeni ile 111. maddenin (b) bendine göre suç duyurusunda bulunulmasına,

2- Parti'nin 2008 yılı kesin hesabında gösterilen 30.450.- YTL gelir ve 27.950.- YTL gider ile 2.500.- YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

13.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM	Üye Nuri NECİPOĞLU	

Esas Sayısı : 2008/36 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/33

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.07.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisi 2007 yılı gelirleri toplamının 2.656.586,28 YTL, giderleri toplamının 3.188.064,71 YTL, borçlarının 593.252,72 YTL olduğu ve 61.774,29 YTL nakit mevcudu ve sipariş avansının 2008 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri 556.950,00 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun tamamı bağış ve yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2007 yılı gelirleri toplamı 2.099.636,28 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 603.351,61 YTL'si üye aidat gelirleri, 54.025,00 YTL'si milletvekili ve belediye başkan adaylığı aidat gelirleri, 1.263.415,20 YTL'si bağış ve yardım gelirleri, 77.500,00 YTL'si genel merkez yardım gelirleri, 16.440,00 YTL'si teşkilattan alınan nakit, 37.066,78 YTL sair gelirler ve 47.837,69 YTL'si 2006 yılından devreden kasa ve banka mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri 924.715,26 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 141.798,70 YTL'si büro genel giderleri, 261.911,27 YTL'si personel gideri, 61.222,00 YTL'si seyahat giderleri, 106.069,90 YTL'si bayrak, flama, rozet gideri, 136.284,49 YTL'si seçim ve propaganda gideri, 539,25 YTL'si basın yayın gideri, 77.500,00 YTL'si teşkilata verilen nakit gideri, 139.389,65 YTL'si geçen yıldan devreden giderden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 13.091,40 YTL, devreden sipariş avansları 5.600,00 YTL'dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2007 yılı giderleri toplamı 2.263.349,45 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.259.013,87 YTL'si büro genel gideri, 61.338,09 YTL'si personel gideri, 44.161,74 YTL'si seyahat giderleri, 131.716,98 YTL'si bayrak, flama,

rozet gideri, 270.886,47 YTL'si seçim ve propaganda gideri, 98.166,83 YTL'si konferans, sergi vb faaliyet gideri, 47.962,71 YTL'si basın yayın gideri, 19.035,35 YTL'si demirbaş alış gideri, 128.120,57 YTL'si sair giderler, 15.440,00 YTL'si teşkilata verilen nakit gideri ve 187.506,84 YTL'si 2006 yılından devreden giderden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2008 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 43.082,89 YTL'dir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2007 yılında taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti'nin 2007 yılı içinde edindiği 19.035,35 YTL tutarında taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesinhesabında gösterilen 2.656.586,28 YTL gelir, 593.252,72 YTL borç, 3.188.064,71 YTL gider ile 61.774,29 YTL nakit mevcudu ve sipariş avansının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2009/24 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/34

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Saadet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Saadet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Saadet Partisi 2008 yılı gelirleri toplamının 2.342.087,28 YTL, giderleri toplamının 2.843.128,35 YTL, borçlarının 596.702,15 YTL olduğu, 95.661,08 YTL nakit mevcudu ve sipariş avansının 2009 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri 484.050,00 YTL olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı bağış ve yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı gelirleri toplamı 1.858.037,28 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 549.407,93 YTL'si üye aidat gelirleri, 5.600,00 YTL'si milletvekili ve belediye başkan adaylığı aidat gelirleri, 1.197.784,57 YTL'si bağış ve yardım gelirleri, 62.161,89 YTL'si sair gelirlerden, 43.082,89 YTL'si 2007 yılından devreden kasa ve banka mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı giderleri 849.660,77 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 131.290,96 YTL'si büro genel giderleri, 256.768,19 YTL'si personel gideri, 45.288,97 YTL'si seyahat giderleri, 26.271,38 YTL'si bayrak, flama, rozet gideri, 9.006,00 YTL'si basın yayın gideri, 9.964,68 YTL'si demirbaş eşya alış gideri, 3.305,33 YTL'si sair giderlerden ve 367.765,26 YTL'si 2007 yılından devreden giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 18.992,52 YTL, sipariş avansı 2.600,00 YTL'dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı giderleri toplamı 1.993.467,58 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.137.920,56 YTL'si büro genel gideri, 190.792,41 YTL'si personel gideri, 67.583,12 YTL'si seyahat giderleri, 19.544,60 YTL'si bayrak, flama, rozet gideri, 60.755,16 YTL'si seçim ve propaganda gideri, 157.089,66 YTL'si konferans, sergi vb faaliyet gideri, 41.853,62 YTL'si basın yayın gideri, 616,83 YTL'si demirbaş alış gideri, 106.620,39 YTL'si sair giderler, 3.940,17 YTL'si teşkilata verilen nakit gideri ve 206.796,06 YTL'si 2007 yılından devreden giderden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2009 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 74.068,56 YTL'dir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2008 yılında taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti'nin, 2008 yılı içinde edindiği 10.581,51 YTL tutarındaki taşınır malın, 2820 sayılı Yasaya uygun olarak edinildiği sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Saadet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2008 yılı kesinhesabında gösterilen 2.342.087,28 YTL gelir, 596.702,15 YTL borç, 2.843.128,35 YTL gider, 95.661,08 YTL kasa ve banka mevcudu ile sipariş avansının eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2009/6 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/35

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Sevgi ve Dayanışma Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirlerinin 20.618,34 YTL, giderlerinin 20.593,58 YTL olduğu ve 24,76 YTL nakit mevcudun 2009 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin il ya da ilçe teşkilatı bulunmadığından sadece Genel Merkez gelir ve giderleri incelenmiştir.

A- Genel Merkez Gelirlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri toplamı 20.618,34 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 670,00 YTL'si üye giriş aidatlarından, 19.935,33 YTL'si bağışlardan ve 13,01 YTL'si önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Genel Merkez Giderlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri toplamı 20.593,58 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.560,00 YTL'si kira gideri, 3.004,61 YTL'si vergi, sigorta ve noter gideri, 1.083,64 YTL'si kırtasiye ve büro giderleri, 2.529,01 YTL'si haberleşme giderleri, 1.295,82 YTL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri ve kalan 1.120,50 YTL sair giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılına devreden nakit mevcudu 24,76 YTL'dir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2008 yılında taşınmaz mal ya da değeri yüz YTL'yi geçen taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminde bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2008 yılı kesinhesabında gösterilen 20.618,34 YTL gelir, 20.593,58 YTL gider ve 24,76 YTL nakit mevcudun eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2010/2 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/36

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2009 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Sevgi ve Dayanışma Partisi Genel Merkezi'nin 2009 yılı gelirlerinin 17.794,76 YTL, giderleri toplamının 17.747,42 YTL olduğu ve 47,34 YTL nakit mevcudun 2010 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin il ya da ilçe teşkilatı bulunmadığından sadece Genel Merkez gelir ve giderleri incelenmiştir.

A- Genel Merkez Gelirlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılı gelirleri toplamı 17.794,76 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.550,00 YTL'si üye giriş aidatlarından, 16.220,00 YTL'si bağışlardan ve 24,76 YTL'si önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Genel Merkez Giderlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri toplamı 17.747,42 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.600,00 YTL'si kira gideri, 1.100,72 YTL'si kırtasiye ve büro giderleri, 3.080,57 YTL'si haberleşme giderleri, 908,02 YTL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri, 726,61 YTL'si vergi, sigorta, noter gideri ve 271,50 temsil, ağırlama giderinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılına devreden nakit mevcudu 47,34 YTL'dir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2009 yılında taşınmaz mal ya da değeri yüz YTL'yi geçen taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminde bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2009 yılı kesinhesabında gösterilen 17.794,76 YTL gelir, 17.747,42 YTL gider ve 47,34 YTL nakit mevcudun eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2010/3 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/37

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2010 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2010 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2010 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde 11.04.2010 tarih, 14 sayılı Kurucular Kurulu toplantısı ile kapanma kararı alan Sevgi ve Dayanışma Partisi Genel Merkezi'nin 2010 yılı gelirlerinin 5.133,82 YTL, giderlerinin 5.133,82 YTL olduğu ve nakit mevcudun bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin il ya da ilçe teşkilatı bulunmadığından sadece Genel Merkez gelir ve giderleri incelenmiştir.

A- Genel Merkez Gelirlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2010 yılı gelirleri toplamı 5.133,82 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 5.086,48 YTL'si bağışlardan ve 47,34 YTL'si önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Genel Merkez Giderlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri toplamı 5.133,82 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.250,00 YTL'si kira gideri, 7,58 YTL'si kırtasiye ve büro giderleri, 486,25 YTL'si haberleşme giderleri, 241,40 YTL'si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderleri ile 1.148,59 YTL'si vergi, sigorta, noter giderinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin devreden nakit mevcudu bulunmamaktadır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2010 yılında taşınmaz mal ya da değeri yüz YTL'yi geçen taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminde bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2010 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2010 yılı kesinhesabında gösterilen 5.133,82 YTL gelir ve 5.133,82 YTL giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2009/1 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/38

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.07.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi ile ilgili olarak;

1) Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2) 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket ederek 2007 kesinhesabını zamanında Anayasa Mahkemesi'ne vermeyen parti sorumluları hakkında suç duyurusunda bulunulmasına,

3) Parti'nin 2820 sayılı Kanun'un 60. maddesine göre tutmak zorunda olduğu 2007 yılı gelir ve gider defterinin ve aynı Yasa'da belirtilen gelir ve gider belgelerinin gönderilmesi için İçtüzüğün 16. maddesi uyarınca Parti'ye 30 gün süre verilmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesabı ile ilgili belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Türkiye Özürlüler Partisi ilk inceleme kararı ile verilen süreye rağmen gelir-gider defter ve belgelerini Anayasa Mahkemesi'ne teslim etmemiştir.

Parti Genel Başkanı Rafet TÜRKMEN imzalı 30.01.2009 tarihli ve 11 sayılı yazıda Parti'nin 2007 yılı içinde gelir ve gideri bulunmadığı ifade edilmiştir. Yazı ekinde genel başkan imzalı partinin kapatıldığını ifade eden 28.01.2009 tarih 8 sayılı yazı ile partinin kapatılmasıyla ilgili kurucular kurulunun 28.01.2009 tarih 53 sayılı kapanma kararı bulunmaktadır.

Parti'nin kapatıldığı ve genel başkan imzalı gelir ve gideri bulunmadığına dair yazı ile bugüne kadar Anayasa Mahkemesi'ne teslim edilen defter ve belgenin bulunmaması göz önünde bulundurularak; partinin gelir-gider defteri tutulmadığı ve kesinhesabın hazırlanmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi gereği tutulması gereken defterleri tutmayan ve aynı Kanun'un 75. maddesi doğrultusunda 16.07.2009 tarihli ilk inceleme kararında belirtilen bir aylık süre içinde 2007 yılı gelir-gider belgelerini Anayasa Mahkemesi'ne teslim etmeyen parti yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunulmasına,

2- Parti'ye ait defter ve belgelerin temin edilememesi nedeni ile 2007 yılı hesabına ilişkin dosyanın işlemden kaldırılmasına,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2009/2 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/39

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının ilk incelemesi ile ilgili olarak;

1) Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2) Parti'nin 2820 sayılı Kanun'un 60. maddesine göre tutmak zorunda olduğu 2008 yılı gelir ve gider defterinin ve aynı Yasa'da belirtilen gelir ve gider belgelerinin gönderilmesi için İçtüzüğün 16. maddesi uyarınca Parti'ye 30 gün süre verilmesine, oybirliğiyle karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesabı ile ilgili belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Türkiye Özürlüler Partisi ilk inceleme kararı ile verilen süreye rağmen gelir-gider defter ve belgelerini Anayasa Mahkemesi'ne teslim etmemiştir.

Parti Genel Başkanı Rafet TÜRKMEN imzalı 30.1.2009 tarihli ve 12 sayılı yazıda Parti'nin 2008 yılı içinde gelir ve gideri bulunmadığı ifade edilmiştir. Yazı ekinde genel başkan imzalı partinin kapatıldığını ifade eden 28.1.2009

tarih 8 sayılı yazı ile partinin kapatılmasıyla ilgili Kurucular Kurulu'nun 28.1.2009 tarih 53 sayılı kapanma kararı bulunmaktadır.

Partinin kapatıldığı ve genel başkan imzalı gelir ve gideri bulunmadığına dair yazı ile bugüne kadar Anayasa Mahkemesi'ne teslim edilen defter ve belgenin bulunmaması göz önünde bulundurularak; partinin gelir-gider defteri tutulmadığı ve kesinhesabın hazırlanmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 2820 sayılı Yasa'nın 60. maddesi gereği tutulması gereken defterleri tutmayan ve aynı Kanun'un 75. maddesi doğrultusunda 16.7.2009 tarihli ilk inceleme kararında belirtilen bir aylık süre içinde 2008 yılı gelir-gider belgelerini Anayasa Mahkemesi'ne teslim etmeyen parti yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulunulmasına,

2- Parti'ye ait defter ve belgelerin temin edilememesi nedeni ile 2008 yılı hesabına ilişkin dosyanın işlemden kaldırılmasına,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2008/9 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/40

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sağduyu Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Nemci ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, Sağduyu Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi ile ilgili olarak;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Sağduyu Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 47.154,80 YTL, giderleri toplamının 35.171,25 YTL, borçlarının 3.276,00 YTL olduğu ve 15.259,55 YTL nakit mevcudun 2008 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Sağduyu Partisi'nin il ya da ilçe teşkilatı bulunmadığından sadece Genel Merkez gelir ve giderleri incelenmiştir.

A- Genel Merkez Gelirlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri toplamı 47.154,80 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 40.070,00 YTL'si üye aidatlarından 4.612,30 YTL'si bağışlardan ve 2.472,50 YTL'si önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Genel Merkez'in 2007 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Genel Merkez Giderlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 35.171,25 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 24.200,41 YTL'si personel gideri, 2.425,87 YTL'si 2006 yılından kalan borç ödemeleri, 3.449,06 YTL'si müşavirlik giderleri ve kalan 5.095,91 YTL sair giderlerden oluşmaktadır. Personel adına ödenen sosyal güvenlik kesintileri ve vergi stopajı ödemeleri personel giderleri içerisinde gösterilmiştir.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 15.259,55 YTL'dir.

Genel Merkez'in 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2007 yılında taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti'nin 2007 yılı içinde edindiği 747,25 YTL tutarındaki taşınır mal ve telif hakkın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Sağduyu Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

Parti'nin 2007 yılı kesinhesabında gösterilen 47.154,80 YTL gelir, 35.171,25 YTL gider, 3.276,00 YTL borç ve 15.259,55 YTL kasa ve banka devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2009/13 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/41

Karar Günü : 1.7.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Sağduyu Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Sağduyu Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Sağduyu Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirlerinin 51.919,55 YTL, giderleri toplamının 43.946,35 YTL, borçlarının 3.662,21 YTL olduğu ve 11.635,41 YTL nakit mevcudun 2008 yılına devrettiği görülmüştür.

Sağduyu Partisi'nin il ya da ilçe teşkilatı bulunmadığından sadece Genel Merkez gelir ve giderleri incelenmiştir.

A- Genel Merkez Gelirlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri toplamı 51.919,55 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 33.450,00 YTL'si üye aidatlarından, 3.210,00 YTL'si bağışlardan ve 15.259,55 YTL'si önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

100,00 YTL gelirin Parti'nin banka hesabına kaynağı belirsiz olarak önceki yılda yatan tutardan oluştuğu anlaşılmıştır.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Genel Merkez Giderlerinin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin giderleri toplamı 43.946,35 YTL olarak gösterilmiştir.

24.790,12 YTL'si personel gideri, 4.875,00 YTL'si kira gideri, 5.285,85 YTL'si vergi, sigorta ve noter gideri, 3.276,00 YTL'si 2007 yılından kalan borç ödemeleri, 3.980,29 YTL'si müşavirlik giderleri ve kalan 1.739,09 YTL sair giderlerden oluşmaktadır. Parti çalışanına ait şahıs sosyal güvenlik kesintisi ve vergi stopajının personel gideri içinde gösterildiği anlaşılmıştır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 11.635,41 YTL'dir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2008 yılında taşınmaz mal ya da değeri yüz YTL'yi geçen taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminde bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Sağduyu Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti'nin banka hesabına önceki yılda yatan kaynağı belirsiz 100,00 YTL'nin Hazine'ye irad kaydedilmesine,

2- Bunun dışında kalan Parti'nin 2008 yılı kesinhesabında gösterilen 51.919,55 YTL gelir, 43.946,35 YTL gider, 3.662,21 YTL borç ile 11.635,41 YTL kasa ve banka mevcudu devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

1.7.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ
Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Engin YILDIRIM	

Esas Sayısı : 2008/7 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/42

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan belgelerde Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2007 yılı itibariyle üç ilde örgütlendiği, Parti'nin Genel Merkezi ile 3 il örgütünün 2007 yılı gelirlerinin 875.-YTL, giderlerinin 865.-YTL, gelir

fazlası nakit devrinin 10.-YTL olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 775.-YTL olarak gösterilmiştir. Bunun 44,476 YTL.sı önceki yıldan devir, 730,524 YTL.sı bağış ve aidat gelirleridir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütlerinin gelirleri 100.- YTL olarak gösterilmiştir. Bunun 36.- YTL.sı önceki yıldan devir, 64.- YTL.sı bağış ve aidat gelirleridir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin tamamının İstanbul il örgütüne ait olduğu, diğer il örgütlerinde gelir hareketinin olmadığı, bunun Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 765.-YTL olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı genel giderlerdir.

Parti Genel Merkezi'nce 10.-YTL gelir fazlası nakit mevcudu olarak devir gösterilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin il örgütlerinin giderleri 100.- YTL olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı genel giderlerdir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede; giderlerin tamamının İstanbul il örgütüne ait olduğu, diğer il örgütlerinde gider hareketinin olmadığı, bunun Parti Merkez Karar ve

Yönetim Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2007 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz YTL.sını aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 875.-YTL gelirin, 865.-YTL giderin ve 10.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/48 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/43

Karar Günü: 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Adalet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Büyük Adalet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2007 yılı kesinhesabını 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesinde öngörülen sürede ve eksiksiz olarak Anayasa Mahkemesi'ne vermeyen Parti sorumluları hakkında, aynı Kanun'un 111. maddesinin (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasına, OYBİRLİĞİYLE, 16.12.2010 gününde" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa

Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan belgelerde Büyük Adalet Partisi'nin genel merkezi dışında teşkilatının olmadığı, 2007 yılı gelirlerinin 2,27 YTL olduğu, giderinin bulunmadığı, nakit devrinin 2,27 YTL olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelir ve Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri 2,27 YTL olarak gösterilmiştir. Gelirin tamamının önceki yıldan devrolduğu, yılı içinde herhangi bir gelir ve gider hareketinin olmadığı, 2,27 YTL.nın 2008 yılına devrettiği görülmüştür.

Parti'nin önceki yıldan devreden 2,27 YTL.lık devir dışında 2007 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı, bu durumun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca da karara bağlandığı anlaşıldığından, Büyük Adalet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının eldeki bilgi ve belgelere göre 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Parti Malları

Parti'nin 2007 yılı belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2007 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz YTL.sını aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Adalet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 2,27 YTL gelir ile 2,27 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2009/51 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/44

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Adalet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Büyük Adalet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan belgelerde Büyük Adalet Partisi'nin genel merkezi dışında teşkilatının olmadığı, 2008 yılı gelirlerinin 2,27 YTL olduğu,

giderinin bulunmadığı, nakit devrinin 2,27 YTL olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelir ve Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri 2,27 YTL olarak gösterilmiştir. Gelirin tamamının önceki yıldan devrolduğu, yılı içinde herhangi bir gelir ve gider hareketinin olmadığı, 2,27 YTL.nın 2009 yılına devrettiği görülmüştür.

Parti'nin önceki yıldan devreden 2,27 YTL.lık devir dışında 2008 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı, bu durumun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca da karara bağlandığı anlaşıldığından, Büyük Adalet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının eldeki bilgi ve belgelere göre 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Parti Malları

Parti'nin 2008 yılı belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2008 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz YTL.sını aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Adalet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 2,27 YTL gelir ile 2,27 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2010/4 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/45

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Adalet Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Büyük Adalet Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2009 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan belgelerde Büyük Adalet Partisi'nin genel merkezi dışında teşkilatının olmadığı, 2009 yılı gelirlerinin

2,27 TL olduğu, giderinin bulunmadığı, nakit devrinin 2,27 TL olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelir ve Giderlerin İncelenmesi

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılı gelirleri 2,27 lira olarak gösterilmiştir. Gelirin tamamının önceki yıldan devrolduğu, yılı içinde herhangi bir gelir ve gider hareketinin olmadığı, 2,27 liranın 2010 yılına devrettiği görülmüştür.

Parti'nin önceki yıldan devreden 2,27 liralık devir dışında 2009 yılında herhangi bir gelir ve giderinin bulunmadığı, bu durumun Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca da karara bağlandığı anlaşıldığından, Büyük Adalet Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının eldeki bilgi ve belgelere göre 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Parti Malları

Parti'nin 2009 yılı belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2009 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Adalet Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 2,27 TL gelir ile 2,27 TL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2009/4 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/46

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan belgelerde Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2008 yılı itibariyle üç ilde örgütlendiği, Parti'nin Genel Merkezi ile 3 il örgütünün 2008 yılı gelirlerinin 490.-YTL, giderlerinin 480.-YTL, gelir

fazlası nakit devrinin 10.-YTL olduğu, gelir ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin gelirleri 360.-YTL olarak gösterilmiştir. Bunun 10.- YTL.sı önceki yıldan devir, 350.- YTL.sı bağış ve aidat gelirleridir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütlerinin gelirleri 130.- YTL olarak gösterilmiştir. Bunun tamamı bağış geliridir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin tamamının İstanbul il örgütüne ait olduğu, diğer il örgütlerinde gelir hareketinin olmadığı, bunun Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin giderleri 350.-YTL olarak gösterilmiştir. Bunun 200.- lirası temsil ve ağırlama, 150.- lirası kira giderleridir.

Parti Genel Merkezi'nce 10.-YTL gelir fazlası nakit mevcudu olarak devir gösterilmiştir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin il örgütlerinin giderleri 130.- YTL olarak gösterilmiştir. Bunun 75.- lirası temsil ve ağırlama, 55.- lirası kırtasiye ve büro giderleridir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede; giderlerin tamamının İstanbul il örgütüne ait olduğu, diğer il örgütlerinde gider hareketinin olmadığı, bunun Parti Merkez Karar ve

Yönetim Kurulu Kararı ile doğruluğunun onaylandığı görülerek, 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Parti'nin 2008 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2008 yılı içinde herhangi bir taşınmaz ve değeri yüz YTL.sını aşan taşınır mal, menkul kıymet ve hak ediniminin bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 490.- YTL gelirin, 480.- YTL giderin ve 10.- YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2001/22 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/47

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Nurettin TURAN, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılımıyla 17.4.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Parti'nin 80 il örgütünün bağlı ilçeleri de kapsayan kesinhesaplarının onaylı örneklerinin,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 4445 sayılı Yasayla değiştirilen 74. maddesine göre gönderilmesi gereken Parti'nin 2000 yılı hesap döneminde edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirtilen listelerin,

Parti'den istenmesine, karar gereğinin yerine getirilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca Parti'ye 30 gün süre verilmesine,

3- Gerekli bildirimin yapılması için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine, oybirliğiyle"

karar verilmiş, söz konusu eksikliklerin Parti tarafından gönderilen belgelerle giderildiği anlaşıldığından,

Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet

AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılımıyla 17.12.2002 gününde yapılan inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"Dosyadaki eksiklikler giderildiğinden işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2000 yılı gelirlerinin 334.866.445.269 lira, giderlerinin 326.439.231.892 lira, 2001 yılına devreden nakit mevcudunun 8.427.213.377 lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamları toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 113.113.604.757 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 85.210.000.000 lirası bağış gelirleri ve 27.903.604.757 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konu dışında gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

Partiye ait 06 RMZ 64 plakalı Renault marka otomobilin 2.934.000.000. lira bedelle Ankara 43. Noterliğinde 13.4.2000 tarih ve 13411 yevmiye numarası ile kayıtlı satış sözleşmesi ile Hürdoğan Eryol'a satıldığı, satışa ilişkin yevmiye kaydı tutulurken Kasa ve Gelir hesaplarının karşılıklı çalıştırılması gerektiği halde, 20.4.2000 tarih ve 21 numaralı yevmiye fişinde satışın gider yapılmış gibi gösterilerek Gider ve Kasa hesabının çalıştırıldığı ve 2.394.000.000 lira gider yazıldığı görülmüştür.

Söz konusu aracın satış bedeli 2.934.000.000 liranın gelir yazılmaması ve aracın satışıyla ilgili olarak 2.394.000.000 lira gider yazılması nedeni 24.6.2010 tarih ve 111-1679 sayılı yazıyla partiye sorulmuş, parti yetkilileri 19.7.2010 tarih ve 6223 sayılı cevap yazısında söz konusu yanlışlığın sehven yapıldığını bildirmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 69. maddesinde, siyasi partilerin gelirlerinin makbuz karşılığında alınacağı, gelir makbuzu ve dipkoçanlarında sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresinin, makbuzu düzenleyenin sıfatı, adı, soyadı ve imzasının yer alacağı; 60. maddesinde de parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirileceği öngörülmektedir.

Buna göre, araç satışı ile ilgili olarak gelir makbuzu düzenlenmeli ve bu gelir makbuzunun gelir ve giderlerin kaydedildiği deftere kaydedilerek parti hesabına dahil edilmesi gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesinde; "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir." ve 76. maddesinde de; "Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irad kaydedilir." hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla; partiye ait otomobilin satış bedelinin gelir makbuzu düzenlenerek parti hesabına gelir kaydedilmemesi sonucu 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 60. ve 69. maddesine aykırı işlem yapılması nedeniyle **2.934.000.000 lira (2.934 YTL.)** tutarındaki gelir karşılığı parti malvarlığının aynı yasanın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 221.752.840.512 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 74.342.223.550 lirası aidat gelirleri, 135.767.413.564 lirası bağış gelirleri, 400.000.000 lirası mal varlığı gelirleri, 5.930.740.000 lirası bayrak, flama, rozet, yayın satış ve eğlence faaliyet gelirleri, 2.484.650.000 lirası alınan yardımlar ve 2.827.813.398 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 109.745.644.693 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.267.947.250 lirası personel giderleri, 64.166.167.870 lirası büro genel giderleri, 7.520.400.710 lirası seyahat giderleri, 8.525.202.938 lirası bayrak, flama, rozet, yayın ve eğlence giderleri, 2.000.000.000 lirası seçim giderleri, 25.115.925.925 lirası diğer giderler ve 150.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılına devreden nakit mevcudu 3.367.960.064 liradır.

Genel Merkezin 2000 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2000 yılı için 7.605.000 lira) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; *"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

Büyük Birlik Partisi Genel Merkezi'nin 2000 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 24.6.2010 tarih ve 111-1679 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu

yazıya parti tarafından 19.7.2010 tarih ve 6223 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

1- Partiye ait 06 RMZ 64 plakalı Renault marka otomobilin 2.934.000.000. lira bedelle Ankara 43. Noterliğinde 13.4.2000 tarih ve 13411 yevmiye numarası ile kayıtlı satış sözleşmesi ile Hürdoğan Eryol'a satıldığı, satışa ilişkin yevmiye kaydı tutulurken Kasa ve Gelir hesabının karşılıklı çalıştırılması gerektiği halde, 20.4.2000 tarih ve 21 numaralı yevmiye fişinde satışın gider yapılmış gibi gösterilerek Gider ve Kasa hesabının çalıştırıldığı ve 2.394.000.000 lira gider yazıldığı görülmüştür.

Söz konusu aracın satış bedeli 2.934.000.000 liranın gelir yazılmaması ve aracın satışıyla ilgili olarak 2.394.000.000 lira gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu yanlışlığın sehven yapıldığını bildirmişlerdir.

Herhangi bir gider belgesine dayanmaksızın gider olarak kaydedilen **2.394.000.000 liranın (2.394 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

2- Aşağıda ayrıntısı gösterilen 246.758.992 lira tutarındaki vergi, telefon kullanım bedeli gecikme zammı ile trafik cezalarının gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri bu ödemelerin parti faaliyetleri ile ilgili giderler olduğunu ve bunlara ilişkin gecikme zammı ve trafik cezalarının da parti faaliyet giderleri olması nedeniyle gider yazıldığını bildirmişlerdir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizi ile kişilerin şahsi kusurları dolayısıyla tahakkuk eden trafik cezalarından Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutmak mümkün değildir. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Bu nedenle, aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **246.758.992 lira (246,75 YTL.)** tutarındaki vergi, telefon kullanım bedeli gecikme zammı ile trafik cezaları parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	Alındı fatura / tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı
20.2.2000/11	5.2.2000/11004597	Telefon gecikme bedeli	10.370.999
" "	5.2.2000/11004596	" "	10.688.999
" "	5.2.2000/11004595	" "	8.681.999
" "	5.2.2000/11004594	" "	8.684.999
" "	5.2.2000/11004593	" "	9.242.999
" "	5.2.2000/11004592	" "	14.597.999
" "	5.2.2000/11004591	" "	8.456.999
" "	5.2.2000/11004590	" "	27.035.999
20.4.2000/20	13.4.2000/13	Motorlu Taş. Verg. gecikme zammı	16.440.000
" "	13.4.2000/22	" " "	29.590.000
" "	13.4.2000/21	" " "	24.050.000
" "	13.4.2000/20	" " "	1.090.000
" "	13.4.2000/19	" " "	5.480.000
" "	13.4.2000/14	Trafik cezası	5.400.000
" "	13.4.2000/15	" "	10.800.000
" "	13.4.2000/16	" "	9.600.000
" "	13.4.2000/17	" "	9.600.000
" "	13.4.2000/18	" "	19.200.000
30.12.2000/74	5.11.2000/100937394	Telefon gecikme bedeli	1.161.000
" "	3.12.2000/110853452	" "	16.587.000
		Toplam	**246.758.992**

3- 20.9.2000 tarih ve 51 numaralı yevmiye fişinde, parti adına olan 11 abone numarasıyla kullanılan toplam 157.480.000 lira tutarındaki elektrik bedellerinin, hem elektrik fatura bildirimleri hem de ödemeye ilişkin elektrik tüketim faturaları kullanılarak kasadan çıkış yapılmak suretiyle iki kez gider yazıldığı görülmüştür. Aynı elektrik faturalarının mükerrer olarak gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri elektrik faturasının hem aslının hem de ihbarnamesinin ayrı ayrı gider yazılmasının sehven yapıldığını bildirmişlerdir.

Mükerrer olarak gider yazılan **157.480.000 liranın (157,48 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **2.798.238.992 lira (2.798,23 YTL.)** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 216.693.587.199 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 10.258.565.000 lirası personel giderleri, 161.911.830.799 lirası büro genel giderleri, 4.884.010.000 lirası seyahat giderleri, 9.942.400.500 lirası bayrak, flama, rozet, yayın ve eğlence giderleri, 1.045.902.450 lirası seçim giderleri, 1.491.330.000 lirası demirbaş eşya giderleri, 24.824.898.450 lirası diğer giderler ve 2.334.650.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2001 yılına devreden nakit mevcudu 5.059.253.313 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2000 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 1.101.830.000 lira değerinde demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal edinimin olduğu, taşınmaz mal edinimin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2000 yılında edinilen, değerleri toplamı 1.101.830.000 lira olan telefon santrali, masa, koltuk, sandalye vb. büro malzemelerinden oluşan taşınır malların tamamı il örgütleri tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2000 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mallarının 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO,

Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'nın 60. ve 69. maddelerine uygun bulunmayan 2.934.000.000.- lira (2.934.- YTL) gelir ile Parti amacına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 2.798.238.992.- lira (2.798,23 YTL) gider karşılığı olmak üzere, toplam 5.732.238.992.- lira (5.732,23 YTL) Parti mal varlığının aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2000 yılı kesinhesabında gösterilen 334.866.445.269 lira (334.866,44 YTL.) gelir ve 326.439.231.892 lira (326.439,23 YTL) gider ile 8.427.213.377 lira (8.427,21 YTL) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2002/12 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/48

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Büyük Birlik Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 16.12.2010 gününde karar verildi.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2001 yılı gelirlerinin

443.758.321.997 lira, giderlerinin 436.291.684.664 lira, 2002 yılına devreden nakit mevcudunun 7.466.637.333 lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamları toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 102.017.960.064 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 98.650.000.000 lirası bağış gelirleri ve 3.367.960.064 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 341.740.361.933 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 126.035.625.975 lirası aidat gelirleri, 196.590.376.645 lirası bağış gelirleri, 13.335.106.000 lirası bayrak, flama, rozet, yayın satış ve eğlence faaliyet gelirleri, 720.000.000 lirası alınan yardımlar ve 5.059.253.313 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 101.643.781.198 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 13.551.308.600 lirası personel giderleri, 70.200.105.340 lirası büro genel giderleri, 15.832.892.029 lirası seyahat giderleri, 200.000.000 lirası yayın giderleri, 1.859.475.229 diğer giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılına devreden nakit mevcudu 374.178.866 liradır.

Genel Merkezin 2001 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2001 yılı için 11.863.800 lira) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; *"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

Büyük Birlik Partisi Genel Merkezi'nin 2001 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 24.6.2010 tarih ve 109-1666 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu yazıya parti tarafından 19.7.2010 tarih ve 6224 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

1- Aşağıda ayrıntısı gösterilen 688.925.036 lira telefon gecikme bedellerinin gider yazılması nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri gecikme zammının telefon giderlerine ait olduğunu ve bu telefonların partiye ait olduğunu, bu nedenle zamanında ödenemeyen telefon giderlerine ait gecikme zamlarının da parti kasasından ödendiği için gider yazıldığını bildirmişlerdir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizlerinden Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutmak mümkün değildir. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Bu nedenle, aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **688.925.036 lira (688,92 YTL.)** tutarındaki telefon faturası gecikme bedellerinin parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	Alındı fatura / tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı
22.2.2001/7	5.2.2001/1010832818	Telefon gecikme bedeli	16.827.000
28.2.2001/8	5.2.2001/1010828408	" "	17.445.000
" "	5.2.2001/1010828409	" "	3.021.000
" "	5.2.2001/1010860739	" "	1.577.340
" "	2.2.2001/1024401083	" "	1.300.000
20.3.2001/10	2.3.2001/1020893323	" "	14.529.000
" "	2.3.2001/1020893322	" "	12.639.000
" "	2.3.2001/1020872416	" "	14.859.000
" "	2.3.2001/1020893321	" "	1.746.000
" "	2.3.2001/1020893324	" "	13.944.000
30.3.2001/11	2.3.2001/1020867715	" "	15.477.000
" "	2.3.2001/1020867713	" "	4.824.000
" "	2.3.2001/1020867714	" "	2.772.000
20.4.2001/13	5.4.2001/1030858637	" "	1.221.000
" "	5.4.2001/1030858639	" "	11.349.000
" "	5.4.2001/1030858640	" "	40.869.000
30.4.2001/14	5.4.2001/1030858641	" "	39.273.000
" "	5.4.2001/1030858643	" "	10.974.000
" "	5.4.2001/1030858642	" "	38.076.000
11.6.2001/18	5.6.2001/1050852994	" "	27.536.000
" "	5.6.2001/1050878032	" "	6.746.080
" "	5.6.2001/1050852993	" "	5.680.000
" "	5.6.2001/1050878031	" "	6.729.920
" "	5.6.2001/1050852995	" "	13.008.000
" "	5.6.2001/1050886314	" "	4.872.000
30.8.2001/26	6.8.2001/1070865379	" "	11.621.607
" "	6.8.2001/1070865380	" "	10.724.314
" "	6.8.2001/1070841041	" "	11.505.600
" "	6.8.2001/1070841042	" "	38.573.120
19.10.2001/31	5.10.2001/1090860334	" "	60.768.000
" "	5.10.2001/1090879975	" "	27.584.000
" "	5.10.2001/1090879977	" "	12.960.000
30.10.2001/32	5.10.2001/1090855770	" "	12.352.000
" "	5.10.2001/1090879978	" "	13.872.000
" "	5.10.2001/1090879979	" "	13.528.000
" "	5.10.2001/1090879980	" "	12.680.000
" "	5.10.2001/1090879981	" "	13.520.000
" "	5.10.2001/1090879982	" "	27.670.055
" "	5.10.2001/1090888361	" "	4.264.000
20.12.2001/37	4.12.2001/1110910611	" "	8.456.000
" "	4.12.2001/1110910609	" "	12.544.000

" "	4.12.2001/1110889993	" "	20.528.000
31.12.2001/38	4.12.2001/1110910615	" "	12.624.000
" "	4.12.2001/1124404167	" "	2.000.000
" "	4.12.2001/1110919171	" "	8.480.000
" "	4.12.2001/1110910616	" "	13.168.000
" "	4.12.2001/1110910614	" "	12.208.000
		Toplam	**688.925.036**

2- Aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam 2.331.400.000 lira tutarındaki telefon faturalarının, bildirim belgesi ve ödeme belgesi ayrı ayrı kullanılarak iki kez gider yazıldığı görülmüştür.

Aynı telefon faturalarının kasadan çıkış yapılmış gibi gösterilerek mükerrer gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri profesyonel muhasebe hizmeti alınamadığından sehven muhasebe hatası olarak hatalı işlem yapıldığını bildirmişlerdir.

Mükerrer olarak gider yazılan **2.331.400.000 liranın (2.331,40 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Mükerrer Gider Yazılan Telefon Faturalarına Ait Tablo

Ödemenin yapıldığı belgenin yevmiye tarih ve no	**Fatura tarih - no ve kimden alındığı**	**Tutar**	**Bildirim ile ikinci kez gider yazıldığı yevmiye tarih ve no**
20.8.2001/25	5.7.2001/1060903425 - Türk Telekom	154.400.000	30.7.2001/23
" "	5.7.2001/1060903424 - " "	299.400.000	" "
" "	5.7.2001/1060903426 - " "	621.300.000	" "
" "	6.8.2001/1070841040 - " "	623.800.000	30.8.2001/26
30.8.2001/26	6.8.2001/1070841041 - " "	27.600.000	" "
" "	6.8.2001/1070841042 - " "	604.900.000	" "
	Toplam	**2.331.400.000**	

3- Aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam 967.720.000 lira tutarındaki elektrik faturalarının, elektrik fatura bildirimi ve ödeme belgesi ayrı ayrı kullanılarak iki kez gider yazıldığı görülmüştür.

Aynı elektrik faturalarının kasadan çıkış yapılmış gibi gösterilerek mükerrer gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri profesyonel muhasebe hizmeti alınamadığından sehven muhasebe hatası olarak hatalı işlem yapıldığını bildirmişlerdir.

Mükerrer olarak gider yazılan **967.720.000 liranın (967,72 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Mükerrer Gider Yazılan Elektrik Faturalarına Ait Tablo

Ödemenin yapıldığı belgenin yevmiye tarih ve no	**Fatura tarih - no ve kimden alındığı**	**Tutar**	**Bildirim ile ikinci kez gider yazıldığı yevmiye tarih ve no**
19.10.2001/31	10.9.2001/398076 – Başkent Elek.AŞ.	8.150.000	10.9.2001/25
" "	10.9.2001/398075 – " "	12.120.000	" "
" "	10.9.2001/398074 – " "	29.260.000	" "
" "	10.9.2001/398073 – " "	79.240.000	" "
" "	10.9.2001/398077 – " "	50.940.000	" "
" "	10.9.2001/398079 – " "	21.340.000	" "
" "	10.9.2001/398080 – " "	17.960.000	" "
" "	10.9.2001/398071 – " "	63.920.000	" "
" "	10.9.2001/398072 – " "	13.810.000	" "
" "	10.9.2001/398082 – " "	46.790.000	" "
" "	10.9.2001/398070 – " "	13.420.000	" "
" "	10.9.2001/398078 – " "	85.750.000	20.9.2001/26
10.12.2001/36	12.11.2001/398075 – " "	14.480.000	9.11.2001/33
" "	12.11.2001/398081 – " "	4.860.000	" "
" "	12.11.2001/398077 – " "	64.620.000	" "
" "	12.11.2001/398079 – " "	23.520.000	" "
" "	12.11.2001/398072 – " "	25.270.000	" "
" "	12.11.2001/398080 – " "	16.380.000	" "
" "	12.11.2001/398070 – " "	17.400.000	" "
" "	12.11.2001/398082 – " "	66.800.000	" "
" "	12.11.2001/398076 – " "	13.030.000	" "
" "	12.11.2001/398073 – " "	63.740.000	" "
" "	12.11.2001/398074 – " "	42.470.000	" "
" "	12.11.2001/398071 – " "	58.640.000	" "
" "	12.11.2001/398078 – " "	113.810.000	" "
	Toplam	**967.720.000**	

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **3.988.045.036 lira (3.988,04 YTL.)** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 334.647.903.466 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 16.116.800.000 lirası personel giderleri, 259.949.727.668 lirası büro genel giderleri, 11.695.060.000 lirası seyahat giderleri, 13.164.360.000 lirası bayrak, flama, rozet, yayın ve eğlence giderleri, 2.265.463.880 lirası seçim giderleri, 1.296.950.000 lirası demirbaş eşya giderleri, 29.439.541.918 lirası diğer giderler ve 720.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2002 yılına devreden nakit mevcudu 7.092.458.467 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Büyük Birlik Partisi'nin 2001 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, Parti'nin 2001 yılında herhangi bir taşınmaz mal ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve menkul kıymet edinimin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti amacına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 3.988.045.036.- lira (3.988,04 YTL) gider karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2001 yılı kesinhesabında gösterilen 443.758.321.997.- lira (443.758,32 YTL.) gelir ve 436.291.684.664.-lira (436.291,68 YTL.) gider ile

7.466.637.333.- lira (7.466,63 YTL.) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY YAZISI

Büyük Birlik Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının esas incelemesine geçilmesine, 16.12.2010 günü karar verilmiştir.

Parti'nin 2001 yılına ait kesinhesap cetvelleri, Anayasa Mahkemesi'ne 19.7.2002 tarihinde 2473 sayılı yazı ekinde sunulmuştur. Yazı ekinde, hesap cetvellerinin dayanağı olan belgelerin ve defter kayıtlarının bulunmadığı ve bunların da gönderilmesi Anayasa Mahkemesi'nin 11.5.2009 tarih ve 130-673 sayılı yazısı ile istenmiştir.

Buna göre, partiden belge ve defterlerinin istenmesi için Anayasa Mahkemesi'de 7 yıla yakın bir süreyle işlem yapılmadan beklemiştir.

Siyasi partilerin mali denetimi, Anayasa Mahkemesi'ne T.C. Anayasası'nın 69. maddesi ile verilen, yapısal bir görevdir. Bu nedenle, T.C. Anayasası'nın 36. maddesinde ifadesini bulan adil yargılanma ilkesinin burada da geçerli olduğunda duraksama yoktur.

Bu nedenle dosyanın işlemden kaldırılması hakkaniyet gereği olduğu halde esas incelemeye geçilmesine karşıyım.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı : 2003/30 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/49

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 10.11.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2002 yılı gelirlerinin 2.039.144.935.129 lira, giderlerinin 1.377.295.243.882 lira, 2003 yılına

devreden nakit mevcudunun 661.849.691.247 lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamları toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 1.366.755.716.491 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 157.004.000.000 lirası bağış gelirleri, 76.011.870.125 lirası diğer gelirler, 1.133.365.667.500 lirası hazine yardımı ve 374.178.826 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 672.389.218.638 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 211.729.570.770 lirası aidat gelirleri, 405.614.915.721 lirası bağış gelirleri, 13.711.273.680 lirası bayrak, flama, rozet, yayın satış ve eğlence faaliyet gelirleri, 34.241.000.000 lirası alınan yardımlar ve 7.092.458.467 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 714.228.760.297 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 838.390.000 lirası personel giderleri, 154.693.415.591 lirası büro genel giderleri, 43.054.639.428 lirası seyahat giderleri, 369.781.564.223 lirası bayrak, flama, rozet, yayın ve eğlence giderleri, 101.774.780.000 lirası seçim giderleri, 13.304.500.001 lirası demirbaş eşya giderleri, 3.781.471.054 lirası diğer giderler ve 27.000.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 652.526.956.194 liradır.

Genel Merkezin 2002 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konu dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; *"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

Aşağıda ayrıntısı gösterilen 813.931.833 lira telefon gecikme bedelinin gider yazılması nedeni 17.6.2010 tarih ve 97-1550 sayılı yazıyla partiye sorulmuş; parti yetkilileri 19.7.2010 tarih ve 6225 sayılı cevap yazılarında, bu telefonların partiye ait olduğunu ve parti tarafından kullanıldığı için gecikme bedellerinin gider yazıldığını bildirmişlerdir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizlerinden Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutmak mümkün değildir. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Bu nedenle, aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam 813.931.833 lira (813,93 YTL.) tutarındaki telefon faturası gecikme bedelleri parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Alındı fatura / tarih ve no**	**Mahiyeti**	**Tutarı**
11.2.2002/8	4.2.2002/2010829663	Telefon gecikme bedeli	23.016.000
" "	8.2.2002/2024550734	" "	6.400.000
" "	4.2.2002/2010829662	" "	181.224.601
" "	4.2.2002/2010829660	" "	90.000.000
" "	4.2.2002/2010829661	" "	2.448.000
10.4.2002/16	1.4.2002/2030771006	" "	48.154.080
" "	1.4.2002/2030771005	" "	224.591.296
" "	1.4.2002/2030771003	" "	238.097.856
		Toplam	**813.931.833**

Buna göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan **813.931.833 lira (813,93 YTL.)** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı

Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 663.066.483.585 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 25.837.481.000 lirası personel giderleri, 346.961.695.528 lirası büro genel giderleri, 29.909.250.000 lirası seyahat giderleri, 36.966.598.000 lirası bayrak, flama, rozet, yayın ve eğlence giderleri, 164.614.695.785 lirası seçim giderleri, 240.000.000 lirası demirbaş eşya giderleri, 51.295.763.272 lirası diğer giderler ve 7.241.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 9.322.735.053 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Büyük Birlik Partisi'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2002 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 13.544.500.001 lira değerinde demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2002 yılında edinilen, değerleri toplamı 13.544.500.001 lira olan taşınır malların 240.000.000 lirası Genel Merkez, 13.304.500.001 lirası ise il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, muhtelif büro malzemeleri (Toplantı masa ve sandalyeleri, halı, perde, seslendirme sistemi vb.) olup, tamamı satınalma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2002 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mallarının 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı

Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti amacına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 813.931.833.- lira (813,93 YTL) gider karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 2.039.144.935.129.- lira (2.039.144,93 YTL.) gelir ve 1.377.295.243.882.-lira (1.377.295,24 YTL.) gider ile 661.849.691.247.- lira (661.849,69 YTL.) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2005/27 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/50

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 27.1.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Gerekli bildirimin yapılması için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2004 yılı gelirlerinin 1.043.176.472.667 lira, giderlerinin 686.669.814.611 lira, 2005 yılına devreden nakit mevcudunun 356.506.658.056 lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamları toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 583.999.423.618 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 3.889.500.000 lirası bağış gelirleri, 7.371.962.367 lirası diğer gelirler ve 572.737.961.251 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 459.177.049.049 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 103.965.336.714 lirası aidat gelirleri, 4.213.640.000 lirası bayrak, flama, rozet ve yayın satış gelirleri, 335.604.696.469 lirası bağış gelirleri, 6.865.370.000 lirası alınan yardımlar ve 8.528.005.866 lirası geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 251.869.722.429 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 98.271.779.402 lirası genel yönetim giderleri, 109.595.916.800 lirası bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 31.167.066.817 lirası seyahat giderleri, 6.074.184.670 lirası yayın ve eğlence giderleri, 675.774.740 lirası demirbaş eşya giderleri ve 6.085.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 332.129.701.189 liradır.

Genel Merkezin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2004 yılı için 37.134.950 lira) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; *"Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.*

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76. maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

Büyük Birlik Partisi Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 11.6.2010 tarih ve 95-1508 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu yazıya parti tarafından 22.6.2010 tarih ve 6186 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

1- Parti adına düzenlenmemiş ve kişiler adına düzenlenmiş seyahat harcamalarına ilişkin belgelerle yapılan ödemelerin gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri söz konusu seyahat harcamalarının parti yetkili organlarında görevli olan kişilerce yapıldığı ve bu harcamaların parti faaliyetleri ile ilgili harcamalar olduğunu belirtmişler ve ilgili kişilerin parti yetkili organlarına seçilmelerine ve yönetimde göreve getirilmelerine ilişkin belgeleri yazı ekinde göndermişlerdir.

Partinin gider yazdığı seyahat belgeleri, aşağıda belirtilen belgeler dışında parti adına düzenlenmiştir.

Parti yetkilileri söz konusu kişilerin parti görevlisi olduğunu belirtmişlerse de, gider belgeleri arasında bu kişilerin belirtilen seyahatleri parti adına ve parti faaliyeti için yaptıklarını gösteren herhangi bir belge bulunmadığı gibi cevap yazısı ekinde de bununla ilgili herhangi bir belge ibraz edilmemiştir.

Parti giderlerinin, parti tüzel kişiliği adına yapılması gerekmektedir. Parti görevlisi olmakla beraber, görevlendirilmeyle ilgili herhangi bir belge olmaksızın kişiler adına düzenlenmiş seyahat harcamalarının parti adına yapıldığının kabul edilip gider yazılması Yasa'ya uygun değildir.

Parti adına düzenlenmeyen ve kişiler adına düzenlenen belgelerle yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **541.710.000 lira (541,71 YTL.)** parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Biletin tarih ve nosu	Tutarı
10.4.2004/12	Enis Öksüz	Uçak bileti	19.4.2004 - 2353206142950	289.710.000
30.11.2004/36	Nevzat Yanmaz	"	26.11.2004 - 2354489274488	252.000.000
			Toplam	**541.710.000**

2- 20.3.2004 tarih ve 10 numaralı yevmiye fişi ile kasadan çıkış yapılarak gider yazılan Uzman Oto Cam Yedek Parça Ticaret Ltd. Şirketine ait 16.3.2004 tarih ve 40205 numaralı fatura bedeli 236.000.000 lira olduğu halde, yevmiye fişinde 2.124.000.000 lira fazlası ile 2.360.000.000 lira olarak gider yazıldığı görülmüştür.

236.000.000 lira tutarındaki fişin 2.360.000.000 lira olarak gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri 236.000.000 lira tutarındaki belgenin 2.360.000.000 lira olarak yazılmasının, muhasebeleştirilme sırasında sehven bir sıfır fazla yazılması sonucu hatalı kayıt yapılmasından kaynaklandığını bildirmişlerdir.

Fazladan gider yazılan **2.124.000.000 liranın (2.124 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

3- 20.5.2004 tarih ve 15 numaralı yevmiye fişi ile kasadan çıkış yapılarak gider yazılan 20.5.2004 tarih ve 2354487164392 numaralı 238.000.000 lira bedelli uçak biletiyle ilgili olarak düzenlenen Uygar Tours Turizm Ltd. Şirketine ait 20.5.2004 tarih ve 102765 sayılı faturanın, şirkete ödenmesinde düzenlenen 21.6.2004 tarih ve 2749 numaralı kasa tahsilat makbuzunun da 30.6.2004 tarih ve 19 numaralı yevmiye fişi ile kasadan çıkış yapılarak tekrar gider yazılması sonucu aynı uçak biletinin iki kez gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri giderlerin defter kayıtlarına intikali ve muhasebeleştirilmesi sırasında sehven mükerrer kayıt yapıldığını bildirmişlerdir.

Mükerrer olarak gider yazılan **238.000.000 liranın (238 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

4- 10.5.2004 tarih ve 14 numaralı yevmiye fişinde elektrik fatura bildirimleri kullanılıp kasadan çıkış yapılarak gider yazılan Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş. ye ait 13 adet aboneye ait toplam 506.550.000 lira tutarındaki elektrik bedellerinin, 30.5.2004 tarih ve 16 numaralı yevmiye fişinde ödemeye ilişkin elektrik tüketim faturaları kullanılıp kasadan çıkış yapılarak tekrar gider yazılması sonucu aynı elektrik faturalarının iki kez gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri giderlerin defter kayıtlarına intikali ve muhasebeleştirilmesi sırasında sehven mükerrer kayıt yapıldığını bildirmişlerdir.

Mükerrer olarak gider yazılan **506.550.000 liranın (506,55 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **3.410.260.000 lira (3.410,26 YTL.)** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 434.800.092.182 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 360.596.541.609 lirası genel yönetim giderleri, 8.872.600.000 lirası personel giderleri, 3.780.200.000 lirası bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 6.112.900.000 lirası seyahat giderleri, 6.767.500.000 lirası yayın ve eğlence giderleri, 47.889.980.573 lirası seçim giderleri ve 780.370.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 24.376.956.867 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Büyük Birlik Partisi'nin 2004 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2004 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı 615.774.740 lira değerinde demirbaş eşya niteliğinde

taşınır mal ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2004 yılında edinilen, değerleri toplamı 615.774.740 lira olan bilgisayar ve malzemelerinden oluşan taşınır malların tamamı Genel Merkez tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2004 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mallarının 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti amacına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 3.410.260.000.- lira (3.410,26 YTL) gider karşılığı Parti mal varlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilen 1.043.176.472.667.- lira (1.043.176,47 YTL.) gelir ve 686.669.814.611.-lira (686.669,81 YTL.) gider ile 356.506.658.056.- lira (356.506,65 YTL.) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2006/27 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/51

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 10.11.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelemesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2005 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2005 yılı gelirlerinin 868.547,01 YTL., giderlerinin 542.577,59 YTL., 2006 yılına devreden nakit mevcudunun

325.969,42 YTL. olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 377.642,40 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 25.583 YTL.si mal varlığı satış gelirleri, 19.929,70 YTL.si bağış gelirleri ve 332.129,70 YTL.si geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 490.904,61 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 149.790,75 YTL.si aidat gelirleri, 13.679,40 YTL.si bayrak, flama, rozet, yayın, defter, makbuz vb. satış gelirleri, 600 YTL.si eğlence gelirleri, 301.244,70 YTL.si bağış gelirleri, 1.212,80 YTL.si alınan yardımlar ve 24.376,96 YTL.si geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 72.868,79 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 53.528,04 YTL.si genel yönetim giderleri, 9.068,75 YTL.si seyahat giderleri, 5.272 YTL.si yayın ve eğlence giderleri ve 5.000 YTL.si demirbaş eşya giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılına devreden nakit mevcudu 304.773,61 YTL. dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 469.708,80 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 420.426,31 YTL. si genel yönetim giderleri, 7.099,46 YTL. si seyahat giderleri, 18.888,51 YTL. si bayrak, flama, rozet, yayın, eğlence vb. giderler, 1.200,96 YTL. si seçim giderleri ve 22.093,56 YTL. si personel giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2006 yılına devreden nakit mevcudu 21.195,81 YTL.dir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Büyük Birlik Partisi'nin 2005 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2005 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz YTL. yi aşan 5.000 YTL. değerinde demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2005 yılında edinilen, değerleri toplamı 5.000 YTL. olan ısıtma teçhizatından oluşan taşınır malların tamamı Genel Merkez tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2005 yılında edindiği değeri yüz YTL. yi aşan taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile

Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2005 yılı kesinhesabında gösterilen 868.547,01 YTL gelir, 542.577,59 YTL gider ile 325.969,42 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2007/35 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/52

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 10.11.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelemesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2006 yılı gelirlerinin 1.032.453,31 YTL., giderlerinin 848.591,49 YTL., 2007 yılına devreden nakit mevcudunun

183.861,82 YTL. olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 306.033,61 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.260 YTL. si bağış gelirleri ve 304.773,61 YTL. si geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 726.419,70 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 197.017,48 YTL. si aidat gelirleri, 16.851 YTL. si bayrak, flama, rozet, yayın, defter, makbuz vb. satış gelirleri, 1.750 YTL. si eğlence gelirleri, 488.455,41 YTL. si bağış gelirleri, 1.150 YTL. si alınan yardımlar ve 21.195,81 YTL. si geçen yıldan devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 138.236,81 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 88.685,01 YTL. si genel yönetim giderleri, 5.960 YTL. si seyahat giderleri, 33.749,26 YTL. si bayrak, flama, rozet, yayın, eğlence vb. giderler ve 9.842,54 YTL. si demirbaş eşya giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 167.796,80 YTL. dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 710.354,68 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 633.641,95 YTL. si genel yönetim giderleri, 29.020,75 YTL. si seyahat giderleri, 24.052,48 YTL. si bayrak, flama, rozet, yayın, eğlence vb. giderler, 3.200 YTL. si seçim giderleri ve 20.439,50YTL. si personel giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 16.065,02 YTL. dir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Büyük Birlik Partisi'nin 2006 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2006 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz YTL. yi aşan 9.842,54 YTL. değerinde demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2006 yılında edinilen, değerleri toplamı 9.842,54 YTL. olan ve muhtelif büro malzemelerinden (Kombi, yazıcı, telefon santrali ve malzemeleri vb.) oluşan taşınır malların tamamı Genel Merkez tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2006 yılında edindiği değeri yüz YTL. yi aşan taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile

Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2006 yılı kesinhesabında gösterilen 1.032.453,31 YTL gelir, 848.591,49 YTL gider ile 183.861,82 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2003/22 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/53

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,16.12.2010 gününde karar verildi.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2002 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2002 yılı gelirlerinin 1.315.501.482.453 lira, giderlerinin 704.928.117.540 lira, 2003 yılına devreden nakit mevcudunun 610.573.364.913 lira olduğu, gelir toplamı ile gider ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 967.339.595.065 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 353.839.287 lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudu, 27.145.539.745 lirası 2003 yılına devreden borçlar, 5.747.200.000 lirası il örgütlerinden aktarılan gelirler, 16.647.000.000 lirası bağış gelirleri, 1.621.000.000 lirası aidat gelirleri, 8.822.950.000 lirası yayın satış gelirleri, 37.576.306.033 lirası faiz ve repo gelirleri ve 869.425.760.000 lirası hazine yardımından oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 348.161.887.388 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 10.087.642.784 lirası 2001 yılından devreden nakit mevcudu, 166.137.981.085 lirası bağış gelirleri, 123.308.250.000 lirası aidat gelirleri, 6.243.960.000 lirası yayın satış gelirleri, 14.916.750.000 lirası şenlik, konser, rozet, bayrak vb. satış gelirleri, 51.303.519 lirası faiz ve repo gelirleri ve 27.416.000.000 lirası genel merkez yardımından oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 381.945.294.148 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 4.601.220.122 lirası 2001 yılından devreden borçlar, 14.638.308.573 lirası personel giderleri, 116.404.850.000 lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 9.340.833.846 lirası kira ve bina giderleri, 6.223.545.029 lirası kargo ve haberleşme giderleri, 191.037.892.620 lirası basın yayın ve ilan giderleri,

345.100.000 lirası kırtasiye giderleri, 11.937.543.958 lirası genel giderler ve 27.416.000.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 585.394.300.917 liradır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 322.982.823.392 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 10.402.384.998 lirası personel giderleri, 28.630.085.000 lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 156.871.949.491 lirası kira ve bina giderleri, 44.042.239.393 lirası kargo ve haberleşme giderleri, 16.995.793.640 lirası basın yayın ve ilan giderleri, 2.693.938.241 lirası kırtasiye giderleri, 55.978.232.629 lirası genel giderler ve 7.368.200.000 lirası Genel Merkez'e aktarılan tutarlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2003 yılına devreden nakit mevcudu 25.179.063.996 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2002 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 3.558.942.000 lira değerinde taşınır mal edinimin olduğu, taşınmaz mal edinimin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2002 yılında edinilen, değerleri toplamı 3.558.942.000 lira olan ve çeşitli malzemelerden (bilgisayar, jeneratör, toplu mesaj atma programı vb.) oluşan taşınır malların tamamı Genel Merkez tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2002 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mallarının 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2002 yılı kesinhesabında gösterilen 1.315.501.482.453.- lira gelir, 704.928.117.540.- lira gider ile 610.573.364.913.- lira nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY YAZISI

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının esas incelemesine geçilmesine 16.12.2010 gününde karar verilmiştir.

Parti, kesinhesap cetvellerini Anayasa Mahkemesi'ne 30.6.2003 tarihinde sunmuştur.

İlk incelemesi yapılarak esasa geçilmesine karar verilmesi için Anayasa Mahkemesi'nde 7 yıl 5 ay 16 gün beklenmiştir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 69/4. ve 70/4. maddelerine göre ilgili siyasî parti, gelir makbuzları ile gider belgelerini Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının bildirilme tarihinden itibaren 5 yıldan fazla saklamak zorunda değildir.

Siyasi partilerin mali denetimi, Anayasa Mahkemesi'ne T.C. Anayasası'nın 69. maddesi ile verilen, yargısal bir görevdir. Bu nedenle, T.C. Anayasası'nın 36. maddesinde ifadesini bulan adil yargılanma ilkesinin burada da geçerli olduğunda duraksama yoktur. Evrak üzerinde yapılacak bir mali denetimin bu denli uzun sürelerle geciktirilmesi adil yargılanma ilkesi ile bağdaşmaz.

Öte yandan, Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ve bunun gereği olan hukuk güvenliği ilkesi, kişilerin yasalar karşısında belirsiz sürelerle yaptırım tehdidi altında tutulmasına izin vermez.

Bir mali denetimin ilk incelemesinin, ait olduğu hesap yılından 8 yıl sonra ve partinin kesinhesap cetvellerini sunduğu tarihten yaklaşık 7 yıl sonra yapılmasının, Anayasa'nın 36. maddesindeki adil yargılanma, 2. maddesindeki hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmadığı açıktır.

Bu nedenle dosyanın işlemden kaldırılması gerekirken esas incelemeye geçilmesine karşıyım.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı : 2005/25 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/54

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 1.12.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

"1- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

2- Genel Merkez kesinhesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile defter kayıtlarının gönderilmesi için Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca Parti'ye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

3- Gerekli bildirimin yapılması için karar örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Genel Merkezi ile il örgütlerinin 2004 yılı gelirlerinin 111.418.327.400.000 lira, giderlerinin 101.140.416.450.000 lira, borçlarının 3.853.368.620.000 lira, alacaklarının 2.857.929.580.000 lira, 2005 yılına devreden nakit mevcudunun 11.273.349.990.000 lira olduğu, gelir ve borç rakamları toplamı ile gider, alacak ve nakit devir rakamlarının toplamının birbirine denk olduğu görülmüştür.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi gelirleri 66.505.644.490.000 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 830.892.300.000 lirası 2003 yılından devreden alacaklar, 274.060.740.000 lirası 2005 yılına devreden borçlar, 3.474.984.880.000 lirası 2003 yılından devreden nakit mevcudu, 39.955.950.000 lirası bağış ve yardım gelirleri, 4.943.186.640.000 lirası satış gelirleri, 4.152.677.880.000 lirası mal varlığı gelirleri, 1.091.500.000 lirası sair gelirler ve 52.788.794.600.000 lirası devletçe yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin il örgütleri gelirleri 48.766.051.530.000 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 155.862.280.000 lirası 2003 yılından devreden alacaklar, 3.579.307.880.000 lirası 2005 yılına devreden borçlar, 3.118.965.640.000 lirası 2003 yılından devreden nakit mevcudu, 10.901.293.450.000 lirası aidat gelirleri, 9.164.662.670.000 lirası bağış ve yardım gelirleri, 580.884.250.000 lirası satış ve faaliyet gelirleri, 264.266.630.000 lirası mal varlığı gelirleri, 20.081.314.590.000 lirası genel merkez yardımı ve 919.494.140.000 lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konu dışında gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

<u>AÇIKLAMA</u>

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın "Gelirler ve kaynakları" başlıklı 61. maddesinde siyasi partilerin elde edebilecekleri gelirler sayılmış ve bağışlara da siyasi partilerin elde edebilecekleri gelirler arasında yer verilmiştir.

Aynı Yasa'nın "Bağışlar" başlıklı 66. maddesinde;

"Genel ve Katma bütçeli dairelerle mahalli idareler ve muhtarlıklar, kamu iktisadi teşebbüsleri, özel kanunla veya özel kanunla verilen yetkiye dayanılarak kurulmuş bankalar ve diğer kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsü sayılmamakla beraber ödenmiş sermayesinin bir kısmı Devlete veya bu fıkrada adı geçen kurum, idare, teşebbüs, banka veya kuruluşlara ait müesseseler siyasi partilere hiçbir suretle taşınır veya taşınmaz mal veya nakit veya haklar bağışlayamaz ve bu gibi mal veya hakların kullanılmasını bedelsiz olarak bırakamazlar; bağlı oldukları kanun hükümleri dışında siyasi partilere ayni hakların devrine dair tasarruflarda bulunamazlar."

"Denetim" başlıklı 75. maddesinde;

"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir."

"Hazinece elkoyma" başlıklı 76. maddesinde de;

"Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak bağış kabul ettiği, mal veya gelir edindiği, Anayasa Mahkemesince tespit edilen siyasi partilerin, bu yolla elde ettikleri gelirlerin tamamının, Kanunda belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle, taşınmaz malların kanuni miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irad kaydedilmesine, taşınmaz malların ise Hazine adına tapuya tesciline karar verilir."

hükümleri yer almıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 4.10.2007 tarih ve255 sayılı yazısı ekinde sunulan, Finike Cumhuriyet Başsavcılığının 10.7.2007 tarihli yazısı ve Finike Sulh Ceza Mahkemesi'nin 21.3.2007 gün ve 2006/119 Esas, 2007/150 Karar sayılı kesinleşmiş ve onaylı hüküm suretinin incelenmesi sonucunda, karara konu Finike ilçesi Alacadağ köyü muhtarlığınca 20.9.2004 tarihinde Finike Adalet ve Kalkınma Partisi İlçe Başkanlığının Finike Ziraat Bankası şubesindeki 174745 nolu hesabına yatırılan 4.500,00 YTL. yle ilgili banka dekontu ve banka hesap ekstresi ile bu tutarla ilgili olarak parti ilçe başkanlığının düzenlediği gelir makbuzu ve bu gelirin kaydedildiğini gösteren defterlerin ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri, 31.5.2010 tarih ve 93-1361 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'ndan istenmiş, söz konusu yazıya parti tarafından 14.6.2010 tarih ve 690 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

Partinin sunmuş olduğu belgelerin incelenmesinde, söz konusu paranın gelir makbuzunda ve gelir defterinde bağış olarak yazıldığı, banka dekontu

ve hesap ekstresinde ise Alacadağ Köyü Muhtarlığı bağışı olarak yer aldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda belirtilen Yasa hükümlerine göre muhtarlıklar siyasi partilere hiçbir suretle bağışta bulunamazlar, bulunmaları durumunda bağışın tamamının Hazineye irat kaydedilmesi gerekmektedir.

Buna göre, 2820 sayılı Yasa hükümlerine aykırı olarak Finike ilçesi Alacadağ köyü muhtarlığınca Finike Adalet ve Kalkınma Partisi İlçe Başkanlığına bağış olarak verilen **4.500.000.000 lira (4.500 YTL.)** gelir karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi giderleri 57.719.213.200.000 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 245.900.030.000 lirası 2003 yılından devreden borçlar, 2.622.174.020.000 lirası 2005 yılına devreden alacaklar, 1.655.154.740.000 lirası personel giderleri, 11.898.268.290.000 lirası genel yönetim giderleri, 16.642.784.140.000 lirası seçim, tanıtım, propaganda giderleri, 1.001.684.550.000 lirası kira giderleri, 1.105.569.950.000 lirası haberleşme giderleri, 368.807.190.000 lirası temsil ağırlama giderleri, 936.741.310.000 lirası taşıma ve seyahat giderleri, 3.816.923.190.000 lirası basın yayın ve tanıtım giderleri, 1.526.294.710.000 lirası vergi, sigorta ve mahkeme giderleri ve 15.898.911.080.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 8.786.431.290.000 liradır.

Genel Merkezin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen konular dışında, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

AÇIKLAMA

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanununun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin

gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Aynı Kanunun "Makbuz Mecburiyeti" başlıklı 236. maddesinde, "Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir." denilmiş ve makbuzun muhteviyatı da 237. maddede belirtilmiştir.

Yine aynı Kanunun "Gider Pusulası" başlıklı 234. maddesinde ki, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş milyon liraya (2004 yılı için 37.134.950 lira) kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir.

Alınan bir mal veya hizmetin tutarının gider kaydedilebilmesi için esas olan belge faturadır. Yasa'nın 70. maddesinde belirtilen "makbuz" un tek başına bir ödemeye esas olabilmesi için mal ya da hizmetin fatura kesilmesinin mümkün olmadığı kişi ya da kurumlardan alınması gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin bir ve ikinci fıkralarında; "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz.

Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Yasa'nın 75. maddesinde, "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" ve 76. maddesinde de, "Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir" hükümleri yer almıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilen bazı konular 27.5.2010 tarih ve 90-1294 sayılı yazıyla Parti Genel Başkanlığı'na sorulmuş, söz konusu yazıya parti tarafından 15.6.2010 tarih ve 693 sayılı yazıyla cevap verilmiştir.

1- Parti adına düzenlenmemiş ve kişiler adına düzenlenmiş seyahat harcamalarına ilişkin belgelerle yapılan ödemelerin gider yazılmasının nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri 2004 yılı için 37,19 TL. ye kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi belgelerle tevsik edilmesinin zorunlu olmadığını, buna rağmen bütün harcamaların belgelendirilmesine çalışıldığını, taşıma biletlerine sadece yolcunun adının yazılabildiğini ve partinin adının yazılabileceği bir bölümün bulunmadığını, söz konusu tutarların parti çalışmaları için görevlendirilmiş olan kişilerce parti faaliyetleri için harcanmış olması nedeniyle gider yazıldığını belirtmişlerdir.

Parti yetkilileri, 2004 yılı için 37,19 TL. nin altında kalan harcamaların belgelendirme zorunluluğu bulunmadığını, buna rağmen bütün harcamaların belgelendirildiğini belirtmişlerse de, limitin altında olsa bile belgelendirilen her harcamanın belgesinin mutlaka 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak düzenlenmiş olması yani parti adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış olması gerekmektedir.

Partinin gider yazdığı seyahat belgelerinin çoğunda ya parti adına fatura kesilmiş ya da kişi adıyla beraber parti adına da belgede yer verilmiştir. Aşağıda belirtilen seyahat belgeleri ise bunların dışında kalanlar olup, gider belgeleri arasında bu kişilerin parti adına ve parti faaliyeti için seyahat ettiklerini gösteren herhangi bir belge bulunmadığı gibi cevap yazısı ekinde de herhangi bir belge ibraz edilmemiştir.

Parti adına düzenlenmeyen ve kişiler adına düzenlenen belgelerle yapılan ve aşağıda ayrıntısı gösterilen toplam **14.267.687.827 lira (14.267,68 YTL.)** parti tüzel kişiliği adına ve parti amaçlarına uygun yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Biletin tarih ve nosu	Tutarı
9.2.2004/441		Otobüs bileti	8.2.2004 - 40755	15.000.000
19.2.2004/526		"	29.1.2004 - 268710	20.000.000
19.2.2004/527		"	11.2.2004 - 70803	15.000.000
18.3.2004/1044	Nurben Cin	"	8.3.2004 - 632434	15.000.000
" "		"	6.3.2004 - 10053	25.000.000
" "		"	3.3.2004 - 760863	20.000.000
20.4.2004/1389		"	12.3.2004 - 295430	15.000.000
" "		"	14.3.2004 - 295474	15.000.000
26.5.2004/1816		"	26.5.2004 - 26962	18.000.000
4.6.2004/1926		Tren bileti	18.1.2004 - 1704011201226	38.000.000
" "		" "	18.1.2004 - 1704011201227	38.000.000
" "		" "	20.1.2004 - 1704011201265	38.000.000
" "		" "	18.1.2004 - 1704011201266	38.000.000
23.6.2004/2107		Otobüs bileti	12.6.2004 - 53411	22.500.000
2.7.2004/2239		"	5.7.2004 - 83618	30.000.000
2.7.2004/2240		"	29.6.2004 - 25289	10.000.000
7.7.2004/2275	İrfan Yazıcıoğlu	Uçak bileti	25.6.2004 - 2354487265178	218.000.000
7.7.2004/2292	Cüneyt Karabıyık	" "	24.6.2004 - 2354487013263	109.000.000
" "	" "	" "	29.6.2004 - 2354487309360	109.000.000
" "		Otobüs bileti	25.6.2004 - 3638	20.000.000
7.7.2004/2293		"	23.6.2004 - 365594	20.000.000
" "		"	23.6.2004 - 365595	20.000.000
" "		"	25.6.2004 - 31989	8.000.000
" "		"	25.6.2004 - 31990	8.000.000
" "		"	27.6.2004 - 38028	16.000.000
" "		"	27.6.2004 - 228688	20.000.000
7.7.2004/2296	Serap Yaşar	Uçak bileti	20.6.2004 - 2354487057300	129.000.000
9.7.2004/2323	Zülfü Demirbağ	" "	25.6.2004 - 2354487013322	278.000.000

" "	" "	" "	28.6.2004 - 2354487309338	109.000.000
16.7.2004/2386		Otobüs bileti	6.7.2004 - 337806	30.000.000
" "		"	8.7.2004 - 15891	8.000.000
" "		"	8.7.2004 - 17380	24.000.000
" "		"	8.7.2004 - 212854	14.000.000
" "		"	10.7.2004 - 7721	10.000.000
19.7.2004/2398		Otobüs bileti	6.7.2004 - 653774	30.000.000
" "		"	7.7.2004 - 885347	12.000.000
" "		"	9.7.2004 - 257854	10.000.000
" "		"	11.7.2004 - 53121	7.000.000
" "		"	13.7.2004 - 85856	15.000.000
22.7.2004/2424		"	24.2.2004 - 383601	6.000.000
23.7.2004/2462	İnci Aybar	"	16.6.2004 - 414016	10.000.000
23.7.2004/2463		"	30.5.2004 - 17880	5.000.000
" "		"	7.6.2004 - 89394	15.000.000
" "		"	8.6.2004 - 128651	15.000.000
23.7.2004/2464		"	6.6.2004 - 218775	23.000.000
" "		"	7.6.2004 - 420543	23.000.000
23.7.2004/2466	Sumru Özcan	Uçak bileti	5.6.2004 - 2354487149513	129.000.000
" "	" "	" "	9.6.2004 - 2354487149511	109.000.000
23.7.2004/2467	Gülten Hitay	Otobüs bileti	17.5.2004 - 527188	27.500.000
" "	" "	"	20.5.2004 - 457699	22.000.000
" "		"	19.5.2004 - 103133	15.000.000
23.7.2004/2468		"	15.7.2004 - 18377	30.000.000
" "		"	22.7.2004 - 13523	6.000.000
" "		"	23.7.2004 - 413418	10.000.000
12.8.2004/2696	Lokman Ayva	Uçak bileti	25.6.2004 - 2353206409425	844.728.000
" "	" "	" "	25.6.2004 - 0013206409430	144.936.000
" "	Turgut Vural	" "	25.6.2004 - 2353206409426	844.728.000
" "	" "	" "	25.6.2004 – 0013206409428	144.936.000
16.8.2004/2715	İdris Naim Şahin	" "	21.7.2004 - 2354487249922	129.000.000

" "	" "	" "	28.7.2004 - 2354487079901	129.000.000
16.8.2004/2717		Otobüs bileti	23.7.2004 - 4811	23.000.000
" "		"	28.7.2004 - 979767	28.000.000
" "		"	29.7.2004 - 88740	16.000.000
" "		"	30.7.2004 - 2755	10.000.000
" "		"	30.7.2004 - 84400	10.000.000
16.8.2004/2719	Ahmet Uzer	Uçak bileti	16.5.2004 - 2354486384345	109.000.000
16.8.2004/2727		Otobüs bileti	21.7.2004 - 60266	10.000.000
20.8.2004/2779	Yekta Haydaroğlu	Uçak bileti	24.6.2004 - 2354487265172	218.000.000
8.9.2004/2981	Öznur Çalık	Uçak bileti	1.7.2004 - 2354487135116	258.000.000
" "	" "	" "	7.8.2004 - 2354487876306	109.000.000
8.9.2004/2982	Nurden Cin	Otobüs bileti	2.9.2004 - 170527	79.000.000
" "	Hanife İren Sarf	"	2.9.2004 - 170528	79.000.000
8.9.2004/2983	Gülşen Karanış	"	5.9.2004 - 958948	38.000.000
8.9.2004/2992		"	27.8.2004 - 96690	40.000.000
" "		"	1.9.2004 - 38455	14.000.000
8.9.2004/2993		"	27.8.2004 - 62304	15.000.000
" "		"	28.8.2004 - 14600	15.000.000
" "		"	30.8.2004 - 687265	10.000.000
" "		"	1.9.2004 - 55275	14.000.000
" "		"	2.9.2004 - 27126	6.000.000
8.9.2004/2994	Eşref Keskin	Uçak bileti	31.8.2004 - 2354488315310	109.000.000
9.9.2004/3008	Ayşe Böhürler	" "	13.7.2004 - 2354487079691	129.000.000
9.9.2004/3009	Sabri Varan	" "	10.7.2004 - 2354487249702	109.000.000
23.9.2004/3117	E. Keskin	" "	22.9.2004 - 2354206671322	109.000.000
24.9.2004/3125		Otobüs bileti	31.8.2004 - 203233	24.000.000
" "	Hümeyra Aktaş	"	22.9.2004 - 888816	23.500.000
24.9.2004/3126		"	22.9.2004 - 65561	20.000.000

30.9.2004/3187	Hamiyet Yıldızbaş	"	18.7.2004 - 91748	50.000.000
" "	" "	"	21.7.2004 - 189808	44.000.000
30.9.2004/3189		"	16.6.2004 - 198903	80.000.000
" "		"	17.6.2004 - 41272	14.000.000
" "		"	17.6.2004 - 245696	20.000.000
" "	Neslihan Cantaş	"	21.6.2004 - 247367	41.000.000
" "	Ali Kemal Cantaş	"	21.6.2004 - 247368	39.000.000
" "	Handan Bayer	"	22.5.2004 - 524547	22.000.000
" "	" "	"	22.5.2004 - 496779	25.000.000
" "	" "	"	18.6.2004 - 748484	40.000.000
" "		"	19.6.2004 - 428490	22.000.000
" "		"	22.5.2004 - 613072	30.000.000
" "	Hatice Sayan	"	21.5.2004 - 669702	20.000.000
" "	Sumru Özcan	Uçak bileti	8.7.2004 - 658167	89.000.000
" "	" "	" "	11.7.2004 - 2354487348553	129.000.000
4.10.2004/3234	Eşref Keskin	" "	3.10.2004 - 2354488702265	129.000.000
5.10.2004/3256		Otobüs bileti	17.9.2004 - 865843	20.000.000
" "		"	28.9.2004 - 107525	20.000.000
" "		"	2.10.2004 - 61261	24.000.000
6.10.2004/3296	Sema Karabıyık	Uçak bileti	26.9.2004 - 2354488877311	129.000.000
" "	Ayşenur Kurtoğlu	" "	26.9.2004 - 2354488877312	129.000.000
6.10.2004/3297	Mücahit Daloğlu	" "	19.5.2004 - 2354486384417	218.000.000
" "	" "	" "	29.5.2004 - 2354486840169	218.000.000
" "	" "	" "	2.7.2004 - 2354487013487	218.000.000
6.10.2004/3298	Zülfü Demirbağ	" "	23.7.2004 - 2354487485444	149.000.000
" "	" "	" "	24.7.2004 - 2354487850061	149.000.000
" "		Otobüs bileti	24.7.2004 - 60415	20.000.000
12.10.2004/3352	Yekta Haydaroğlu	Uçak bileti	11.9.2004 - 2354488307939	218.000.000

12.10.2004/3353	Nihat Eri	" "	4.10.2004 - 2354488698227	149.000.000
" "	" "	" "	5.10.2004 - 2354488404157	109.000.000
12.10.2004/3354	Zülfü Demirbağ	" "	29.8.2004 - 2354487694564	149.000.000
13.10.2004/3366	Eşref Keskin	" "	12.10.2004 - 2354488954999	196.000.000
" "	" "	" "	14.10.2004 - 2354487305436	106.000.000
15.10.2004/3386	Burhan Coşkun	Otobüs bileti	3.6.2004 - 664533	40.000.000
" "		"	4.6.2004 - 883110	40.000.000
15.10.2004/3386		"	7.10.2004 - 110210	12.000.000
" "		"	9.10.2004 - 21254	6.000.000
" "		"	10.10.2004 - 48939	7.000.000
" "		"	10.10.2004 - 161553	4.000.000
" "		"	11.10.2004 - 16885	15.000.000
20.10.2004/3437		"	7.10.2004 - 73235	8.000.000
" "		"	8.10.2004 - 215811	5.000.000
" "		"	8.10.2004 - 201611	2.000.000
" "		"	10.10.2004 - 26385	14.000.000
" "		"	11.10.2004 - 20334	16.000.000
" "		"	13.10.2004 - 340473	24.000.000
" "		"	14.10.2004 - 306996	26.000.000
27.10.2004/3517	Ayşegül Kurtoğlu	Uçak bileti	15.3.2004 - 2354485543164	89.000.000
" "	" "	" "	13.9.2004 - 2354488150859	126.000.000
" "	A. Kurtoğlu	Otobüs bileti	3.6.2004 - 641794	58.500.000
" "	" "	"	8.6.2004 - 744132	19.500.000
28.10.2004/3540	Zülfü Demirbağ	Uçak bileti	9.10.2004 - 2354488404282	109.000.000
" "	" "	" "	10.10.2004 - 2354487994363	129.000.000
3.11.2004/3570	Serap Yaşar	" "	26.9.2004 - 2354488698057	129.000.000
3.11.2004/3571	Mehdi Eker	" "	18.10.2004 - 2354488404496	218.000.000
5.11.2004/3611	Mehmet Dülger	" "	19.10.2004 - 2354488539329	258.000.000

17.11.2004/3684	Eşref Keskin	" "	6.11.2004 - 2354489109852	109.000.000
17.11.2004/3687	Zülfü Demirbağ	" "	29.10.2004 - 2352410199675	238.000.000
25.11.2004/3824	M. Kerim Yıldız	" "	8.11.2004 - 2354489135774	218.000.000
29.11.2004/3894	Murat Mercan	" "	3.10.2004 - 2202163639324	565.709.827
2.12.2004/3960	İrfan Rıza Yazıcıoğlu	" "	25.9.2004 - 2354488717011	218.000.000
2.12.2004/3961	Orhan Erdem	" "	21.11.2004 - 2354489174849	258.000.000
10.12.2004/4097	Fatma Berber	Otobüs bileti	16.5.2004 - 521343	22.000.000
" "		"	18.5.2004 - 462624	8.000.000
" "		"	18.5.2004 - 133874	8.000.000
" "		"	27.5.2004 - 9765	8.000.000
" "		"	27.5.2004 - 61712	8.000.000
" "		"	13.5.2004 - 209105	18.000.000
" "		"	15.5.2004 - 314201	18.000.000
" "		"	9.5.2004 - 123604	15.000.000
" "		"	20.5.2004 - 4290	24.000.000
" "		"	21.5.2004 - 35224	20.000.000
10.12.2004/4098	Eşref Keskin	Uçak bileti	9.12.2004 - 2352410129186	199.000.000
13.12.2004/4104	M.Sait Yazıcıoğlu	" "	22.11.2004 - 2354489140171	258.000.000
14.12.2004/4116	Barış Arıcı	Otobüs bileti	9.12.2004 - 192670	24.000.000
15.12.2004/4139	İmdat Sütlüoğlu	Uçak bileti	26.11.2004 - 2354489140210	218.000.000
15.12.2004/4144	Ahmet İnal	" "	30.8.2004 - 2354206669964	106.000.000
" "	" "	" "	24.8.2004 - 2354488307552	109.000.000
" "	" "	" "	4.10.2004 - 2354488404155	218.000.000
16.12.2004/4156	Eşref Keskin	" "	14.12.2004 - 2354489518089	109.000.000
16.12.2004/4157	Egemen Bağış	" "	19.11.2004 - 2354040464513	72.000.000

16.12.2004/4158	Cüneyt Karabıyık	" "	25.11.2004 - 2354489174965	109.000.000
" "	" "	" "	1.12.2004 - 2354488430672	109.000.000
" "	" "	" "	10.12.2004 - 2354489591550	218.000.000
20.12.2004/4171	Ayşenur Kurtoğlu	" "	31.3.2004 - 2354486286660	106.000.000
" "	A. Kurtoğlu	Otobüs bileti	3.10.2003 - 947052	39.100.000
" "	" "	"	2.12.2003 - 437027	19.500.000
" "	Ayşenur Kurtoğlu	"	28.10.2003 - 194663	19.550.000
" "		"	19.3.2004 - 112508	18.000.000
" "		"	9.10.2004 - 368917	40.000.000
24.12.2004/4245	Halil Ürün	Uçak bileti	20.12.2004 - 2354489335241	129.000.000
31.12.2004/4313	Ömer Sayar	Otobüs bileti	30.8.2004 - 229671	42.000.000
" "	Atilla Özgül	"	30.8.2004 - 230812	38.000.000
" "	" "	"	5.9.2004 - 945903	38.000.000
			Toplam	**14.267.687.827**

2- Partinin toplam 8.678.391.936 lira tutarındaki harcamalarının fatura aslı olmaksızın gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri söz konusu faturaların asıllarının kaybolması nedeniyle suret, fotokopi veya noter onaylı suretine dayanılarak gider yazıldığını, Maliye Bakanlığınca çıkarılan Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Hakkında Genel Tebliğinde faturaların kaybolması halinde noterce onaylanan suretlerinin gider yazılabileceği belirtildiğinden, faturaların noter onaylı suretlerinin gider kaydedildiğini bildirmişlerdir.

Buradaki amaç faturanın gerçekliğini sorgulamak değil, bir faturanın aslının bir yerde fotokopisinin başka bir yerde kullanılma ihtimalini ortadan kaldırmaktır. Bir parti adına düzenlenmiş belgenin o parti haricinde başka bir kişi veya kuruluşça kullanılması mümkün değildir. Bu nedenle yasal bir zorunluluk olmadıkça (motorlu araç alımlarında trafik tescilinde faturanın aslının istenmesi gibi) parti adına düzenlenmiş faturaların asıllarının gider belgesi olarak ibraz edilmesi gerekmektedir.

Parti yetkililerinin sunmuş oldukları genel tebliğ merkezi yönetim kapsamındaki idareler (Bakanlıklar, üniversiteler v.b.) için geçerli olup siyasi partilerle ilgili değildir. Ayrıca, bu kurumlar adına düzenlenmiş faturalar bir

takım resmi belgelere (onay belgesi, harcama talimatı, muayene ve kabul komisyonu tutanağı, taşınır işlem fişi vb.) dayandığından, bu faturaların mükerrer olarak kullanılması mümkün değildir.

Kaldı ki partinin belge aslı olmaksızın gider yazdığı harcamaların tamamı noter onaylı suretlere dayanmamaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2004 yılı için 37.134.950 lira) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle, gerekçesiz fatura fotokopisine dayanılarak gider kaydedilen ve aşağıda ayrıntısı gösterilen **8.678.391.936 liranın (8.678,39 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	Fatura tarih - nosu ve Kimden alındığı	Belgenin niteliği	Tutar
17.2.2004/502	23.9.2003/47275- Sentim Bilişim A.Ş.	Noter tasd. suret fotokopisi	1.412.460.000
18.3.2004/1029	8.3.2004/1307- Yeni ve Eski Reklam Aj.	Suret	2.265.600.000
14.7.2004/2346	15.1.2004/46434- IIT Travel And Tours	Faks fotokopisi	3.258.197.754
20.8.2004/2769	30.7.2004/891233- Börekçi İnş. Ltd. Şti.	Noter tasd. suret fotokopisi	400.800.000
2.10.2004/3212	21.11.2003/103490- OCE Ofis Cih. A.Ş.	" "	47.200.000
2.10.2004/3219	3.11.2003/103375- " "	" "	400.225.182
4.11.2004/3588	5.3.2004/804587- Öykü Tour Tur. Ltd. Ş.	" "	780.009.000
31.12.2004/4342	29.9.2004/2791- Bilmarket Gıda A.Ş.	" "	113.900.000
		Toplam	**8.678.391.936**

3- Gider yazıldığı halde herhangi bir belgeye dayanmadığı tespit edilen toplam 3.419.194.981 lira tutarındaki harcamalara ilişkin belgelerin ibraz edilmemesi nedeni partiye sorulmuş; parti yetkilileri belgelerin asıllarına veya suretlerine ulaşılmaya çalışıldığını ancak bulunamadığını, ilgili firmalardan suret istendiğini 2004 yılına ait olması ve saklama süresi geçmiş olduğundan belgelere ulaşılamadığını ve belirtilen harcamaların parti görevlileri tarafından parti çalışmaları için yapılmış olması nedeniyle gider yazıldığını belirtmişlerdir.

Herhangi bir kanıtlayıcı belgesi bulunmayan **3.419.194.981 lira (3.419,19 YTL.)** tutarındaki giderin Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye Tarih ve No	**Harcamanın Mahiyeti (Deftere İşlendiği Haliyle)**	**Tutar**
20.7.2004/2406	Yurtdışı muhtelif harcama	142.307.120
6.10.2004/3290	Uçak bilet bedeli (Şaban Dişli)	627.291.100
27.10.2004/3517	Uçak bilet bedeli (Ayşenur Kurtoğlu)	109.000.000
26.11.2004/3868	Yurtdışı harcama	2.282.596.761
31.12.2004/4338	Uçak bilet bedeli (M.Sait Yazıcıoğlu)	258.000.000
	Toplam	**3.419.194.981**

4- Parti tüzelkişiliği adına yapılmayan 6.747.224.553 liralık harcamanın gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri bu harcamaların parti görevlilerinin seyahat belgeleri ile ilgili olduğunu, seyahate çıkmadan önce parti adına belge almaları konusunda uyarılmalarına rağmen bazı belgelerin kişiler adına düzenlendiğini ve parti faaliyetleri için harcanmış olması nedeni ile gider kaydedildiğini bildirmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, parti giderlerine ilişkin belgelerin parti tüzelkişiliği adına düzenlenmiş olması gerekmektedir.

Kişiler adına düzenlenen ve Parti tüzelkişiliği adına olmayan **6.747.224.553 liralık (6.747,22 YTL.)** harcamanın Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Kimden alındığı**	**Belge tarih ve no**	**Belgenin kimin adına olduğu ve içeriği**	**Tutar**
4.6.2004/1930	Bilderberg Parkhotel	4.6.2004/5086	A.Gülle-Konaklama bedeli	335.102.900
" "	" "	4.6.2004/5084	C.Dişli-Konaklama bedeli	335.102.900
14.7.2004/2346	The Latham Hotel	15.6.2004/534361	Şaban Dişli, Zeyno Baran konaklama bedeli	605.982.383
20.7.2004/2406	Hotel VillaDes Ternes	20.7.2004/407-8006	CEBE	3.415.370.880

23.7.2004/2456	TCK 11. Bölge Müd.	15.5.2004/15204	Kadriye Tünay	28.000.000
20.9.2004/3071	Hotel Adlon Kempinski	14.9.2004/430790	Cüneyd Zapsu	483.301.834
15.10.2004/3386	Sosyal Sigortalar Kur.Misafirhanesi	29.6.2004/57048	Zelkif Kazdal, M.Sami Akgün, M.Sait Yakut-Konaklama ücr.	75.900.000
" "	" "	14.8.2004/57388	Zelkif Kazdal, Samir Altınkaynak-Konakl. ücr.	101.200.000
" "	İller Bankası 17. Bölge Müd.	13.8.2004/306	Osman Esat Ünal, M.Sami Akgün, Burhan Coşkun, Mesut Ballı-Konaklama ücreti	120.000.000
" "	" "	15.8.2004/313	Osman Esat Ünal ve üç arkadaşı-Konaklama ücr.	60.000.000
2.12.2004/3981	Steigenberger Hotel	20.11.2004/175731	Cüneyd Zapsu	1.187.263.656
			Toplam	**6.747.224.553**

5- Parti amacına uygun yapılmayan 5.168.599.500 liralık harcamanın gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri kişisel bakım ürünleri ve parfümeri harcamalarının parti yöneticilerinin değişik tarihlerdeki medya programları, miting, toplantı vb. parti programlarına katılmadan önce ihtiyaç duyulan malzemelerin bedelleri olduğunu ve parti ile ilgili bir harcama olması nedeniyle parti bütçesinden ödendiğini, grip aşısının ise parti işyeri hekiminin iş ve işçi güvenliği tedbirleri çerçevesindeki talebi üzerine partide oluşabilecek grip salgınının ve iş kaybının önüne geçmek için alındığını ve partide toplu olarak grip aşısı yaptırıldığını bildirmişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre, gider yazılan harcamaların parti faaliyet amacına uygun olması gerekmektedir.

Kişisel bakım ürünleri ve parfümeri malzemelerinin kişilerin kendileri tarafından karşılanması gerekmektedir.

Grip aşısının ise gerekli görülmesi durumunda, çalışanların bağlı bulundukları sosyal güvenlik kuruluşunca veya bu kuruluş tarafından karşılanmaması durumunda kişilerce temin edilmesi gerekmektedir.

Aşağıda ayrıntısı gösterilen **5.168.599.500 liralık (5.168,59 YTL.)** harcamanın parti amacına uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Yevmiye tarih ve No	Faturanın kimden alındığı	Fatura tarih ve No	Faturanın İçeriği	Tutar
13.4.2004/1328	Motif Koz. Lt. Ş.	9.3.2004/30180	Kişisel bakım ürünleri	158.503.500
" "	" "	17.3.2004/30187	" "	150.096.000
7.7.2004/1870	Anıl Parfümeri	22.6.2004/40	Parfümeri	20.000.000
" "	" "	22.6.2004/41	" "	20.000.000
" "	" "	22.6.2004/42	" "	20.000.000
16.9.2004/3055	Tekin Acar A.Ş.	10.9.2004/730876	Kişisel bakım ürünleri	2.400.000.000
12.10.2004/3350	Metro Ecza A.Ş.	6.10.2004/234765	Grip aşısı	2.400.000.000
			Toplam	**5.168.599.500**

6- 21.9.2004 tarih ve 3089 numaralı yevmiye fişi ile gider yazılan Öz Tuğba Giyim Ltd. Şirketine ait 7.3.2004 tarih ve 10 numaralı fiş bedeli 15.000.000 lira olduğu halde, yevmiye fişinde 135.000.000 lira fazlası ile 150.000.000 lira olarak gider yazıldığı görülmüştür.

15.000.000 lira tutarındaki fişin 150.000.000 lira olarak gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri 15.000.000 liranın 150.000.000 lira gibi algılanması nedeni ile sehven gider kaydedildiğini belirtmişlerdir.

Fazladan gider yazılan **135.000.000 liranın (135 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

7- 10.12.2004 tarih ve 4082 numaralı yevmiye fişi ile gider yazılan CEU Gıda Ltd. Şirketine ait 13.10.2004 tarih ve 989437 numaralı ve 13.10.2004 tarih ve 989438 numaralı faturaların incelenmesinde, 989437 numaralı fatura toplamı 4.893.650.000 liranın 989438 numaralı faturaya naklen devredildiği ve 989438 numaralı fatura toplamı 7.156.654.500 lira gider yazılmasına rağmen, 989437 numaralı fatura ile naklen devredilen 4.893.650.000 liranın da gider yazıldığı görülmüştür.

Toplam tutara dahil edilerek gider yazılan 4.893.650.000 liranın ayrı bir fatura gibi ikinci kez gider yazılması nedeni partiye sorulmuş, parti yetkilileri birinci sayfanın toplamı olan 4.893.650.000 liranın ayrı bir fatura olmadığını, faturanın iki sayfadan oluştuğunun fark edilmeyerek sehven her

sayfasının ayrı bir fatura gibi algılanması nedeni ile gider yazıldığını, durumun ilgili firmaya bildirildiğini ve fazla ödenen meblağın partiye iade edilmesi için gerekli işlemlerin başlatıldığını belirtmişler ve konuyla ilgili dava dilekçesini yazı ekinde sunmuşlardır.

İki sayfadan oluşan faturanın toplam tutarına dahil edilerek gider yazıldığı halde, ayrı bir fatura gibi alınarak ikinci kez gider yazılan faturanın birinci sayfasındaki **4.893.650.000 liranın (4.893,65 YTL.)** Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, Parti adına ve amaçlarına uygun olarak yapılmayan toplam **43.309.748.797 lira (43.309,74 YTL.)** gider karşılığı parti malvarlığının 2820 sayılı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazineye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin giderleri 46.279.132.830.000 lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.465.061.830.000 lirası 2003 yılından devreden borçlar, 235.755.560.000 lirası 2005 yılına devreden alacaklar, 1.227.645.920.000 lirası personel giderleri, 12.507.616.390.000 lirası genel yönetim giderleri, 12.861.562.450.000 lirası seçim giderleri, 2.410.941.420.000 lirası kira giderleri, 2.405.975.190.000 lirası haberleşme giderleri, 4.096.748.550.000 lirası temsil ağırlama giderleri, 2.512.834.000.000 lirası taşıma ve seyahat giderleri, 1.898.549.770.000 lirası basın yayın ve tanıtım giderleri, 474.038.240.000 lirası vergi, sigorta ve mahkeme giderleri ve 4.182.403.510.000 lirası teşkilatlara yapılan yardımlardan oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 2.486.918.700.000 liradır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Malları

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2004 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2004 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 4.058.243.756.748 lira değerinde taşıt ve demirbaş eşya niteliğinde taşınır mal, 876.259.670.000 lira değerinde hak ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti tarafından 2004 yılında edinilen, değerleri toplamı 4.058.243.756.748 lira olan taşınır malların 1.591.801.030.000 lirası Genel Merkez, 2.466.442.726.748 lirası ise il örgütleri tarafından edinilmiştir. Bu mallar, taşıt araçları ve muhtelif büro malzemeleri (Toplantı masa ve sandalyeleri, bilgisayar, tv, dolap, halı, kilim vb.) olup, 3.535.560.000 lirası bağış, 4.054.708.196.748 lirası ise satınalma suretiyle edinilmiştir.

Parti tarafından 2004 yılında edinilen, çeşitli bilgi sistemi yazılımları ve lisanslardan oluşan ve değerleri toplamı 876.259.670.000 lira olan hakların tamamı Genel Merkez tarafından satınalma suretiyle edinilmiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin 2004 yılında edindiği değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve hak edinimlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na aykırı olarak edinildiği anlaşılan 4.500.000.000.- lira (4.500.- YTL) gelir ile Parti amacına uygun ve Parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 43.309.748.797.- lira (43.309,74 YTL) gider karşılığı olmak üzere, toplam 47.809.748.797.- lira (47.809,74 YTL) Parti mal varlığının aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilen 111.418.327.400.000.- lira (11.418.327,40 YTL.) gelir, 101.140.416.450.000.- lira (101.140.416,45 YTL) gider, 3.853.368.620.000.-lira (3.853.368,62 YTL.) borç, 2.857.929.580.000.- lira (2.857.929,58 YTL) alacakları ile 11.273.349.990.000.- lira (11.273.349,99 YTL) nakit devrinin Hazine'ye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki

bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Yasası'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/43 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/55

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Millet Partisi 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Z. Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.07.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Millet Partisi 2007 yılı gelirleri toplamının 169.858,59 YTL, giderleri toplamının 160.097,62 YTL olduğu ve 9.760,97 YTL nakit mevcudun sonraki yıla devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri 56.225,88 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 29.701,00 YTL aidat gelirlerinden, 8.790,00 YTL bağış gelirlerinden 406,06 YTL diğer gelirlerden ve 17.328,82 YTL önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2007 yılı gelirleri toplamı 113.632,71 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 28.974,00 YTL aidat gelirlerinden, 81.088,86 YTL bağış gelirlerinden 800,00 YTL diğer gelirlerden ve 2.769,85 YTL önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri 50.297,01 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 48.420,53 YTL genel giderler ile 1.876,48 YTL diğer giderlerden oluşmaktadır.

Genel Merkezin 2008 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 5.928,87 YTL'dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışında kalan giderlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

a - Aşağıda tarihi ve numarası belirtilen ve şahıslar adına düzenlenmiş biletler ile yapılan seyahat giderleri karşılığı parti adına 446,00 YTL ödemede bulunulduğu görülmüştür.

BELGE TARİHİ	YEVMİYE	TARİH	YOLCU	TUTARI (YTL)
29.03.2007	30	31.03.2007	Filiz EDİBALİ	124,00
29.03.2007	30	31.03.2007	Aykut EDİBALİ	124,00
07.04.2007	32	02.04.2007	Filiz EDİBALİ	99,00
07.04.2007	32	03.04.2007	Aykut EDİBALİ	99,00
				446,00

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde "Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasî parti tüzelkişiliği adına yapılır." denilmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak kişi adına düzenlenmiş belgelerle yapılan 446,00 YTL seyahat gideri karşılığı malvarlığının aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

b- Aşağıda ayrıntısı gösterilen 515,75 YTL vergi gecikme zammı parti bütçesinden ödenmiştir.

YEVMİYE TARİHİ	YEVMİYE NO	BELGE TARİHİ	BELGE TÜRÜ	BELGE TUTARI	GECİKME ZAMMI
31.10.2007	88	24.10.2007	Vergi ve G.Z.	577,67	286,46
31.10.2007	88	24.10.2007	Vergi ve G.Z.	459,37	149,05
31.10.2007	88	24.10.2007	Vergi ve G.Z.	706,16	80,24
					515,75

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemeleri ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu tahakkuk eden gecikme zammı dolayısı ile parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkânı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Kişisel sorumluluk kapsamında olduğu halde parti bütçesinden yapılan 515,75 YTL ödemenin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2007 yılı giderleri toplamı 109.800,61 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 104.259,20 YTL genel giderler ile 5.541,41 YTL diğer giderlerden oluşmaktadır.

İl Örgütlerinin 2008 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 3.832,10 YTL'dir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2007 yılına ilişkin olarak, genel merkez ve il örgütleri tarafından edinilen taşınır veya taşınmaz malının bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Millet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2007 yılı kesinhesabında gösterilen 169.858,59 YTL gelir, 160.097,62 YTL gider ve 9.760,97 YTL kasa ve banka mevcudu devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmayan, dolayısı ile parti harcaması olarak kabulü mümkün görülmeyen 961,75 YTL karşılığı parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. ve 76. maddeleri uyarınca Hazine'ye irad kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2009/21 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/56

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Millet Partisi 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Millet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Millet Partisi 2008 yılı gelirleri toplamının 169.715,91 YTL, giderleri toplamının 164.524,69 YTL olduğu ve 5.191,22 YTL kasa ve banka mevcudunun sonraki yıla devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri toplamı 24.817,12 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 800,00 YTL aidat gelirlerinden, 18.065,00 YTL bağış gelirlerinden 33,25 YTL diğer gelirlerden ve 5.918,87 YTL önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı gelirleri toplamı 144.898,79 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 31.754,42 YTL aidat gelirlerinden, 108.779,29 YTL bağış gelirlerinden 514,98 YTL diğer gelirlerden ve 3.850,10 YTL önceki yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Millet Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı giderleri toplamı 22.763,67 YTL gösterilmiş olup, bunun tamamı genel giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 2.063,45 YTL'dir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı giderleri toplamı 141.761,02 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 105.828,48 YTL genel giderler, 30.000,00 YTL taşıt alım gideri, 5.932,54 YTL diğer giderlerden oluşmaktadır.

İl Örgütlerinin sonraki yıla devreden kasa ve banka mevcudu 3.127,77 YTL'dir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2008 yılında taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

Parti'nin, 2008 yılı içinde edindiği 30.000,00 YTL tutarında taşınır malın 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Millet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin kesinhesabında gösterilen 169.715,91 YTL gelir, 164.524,69 YTL gider ve 5.191,22 YTL kasa ve banka mevcudu devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/40 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/57

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Komünist Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Z. Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.07.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasına geçilmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgeler incelendiğinde; parti kesinhesabının genel merkez ve iller arasındaki nakit transferi çıkarılarak netleştirilmek suretiyle (safi usul) hazırlandığı görülmüştür.

Parti kesinhesabı gayrı safi biçime dönüştürüldüğünde; 2007 yılı gelirleri toplamının 794.751,56 YTL, giderleri toplamının 789.188,91 YTL olduğu ve 5.562,65 YTL nakit mevcudun sonraki yıla devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri 121.709,12 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 112.537,63 YTL il örgütlerinden yapılan aktarım ile 9.171,49 YTL önceki yıldan devreden nakitten oluştuğu görülmüştür.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2007 yılı gelirleri toplamı 673.042,44 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 572.160,00 YTL üye aidat gelirleri ile 100.882,44 YTL genel merkezden yapılan aktarımdan oluştuğu görülmüştür.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri 116.146,47 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 12.600,00 YTL kira gideri ve 2.664,03 YTL büro giderleri ile 100.882,44 YTL il örgütlerine aktarılan nakitten oluştuğu görülmüştür.

Genel Merkez'in sonraki yıla devreden kasa ve banka mevcudu 5.562,65 YTL'dir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2007 yılı giderleri toplamı 673.042,44 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutar 511.673,00 YTL kira gideri, 48.831,81 YTL büro gideri ile 112.537,63 YTL Genel Merkeze aktarılan nakitten oluşmaktadır.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2007 yılına ilişkin olarak, genel merkez ve il örgütleri tarafından edinilen taşınır veya taşınmaz malının bulunmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Komünist Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin safi şekilde hazırlanmış ve onaylanmış kesinhesap tablosu gayrisafi usule çevrildiğinde; 794.751,56 YTL gelir, 789.188,91 YTL gider ve 5.562,65 YTL nakit mevcudunun eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2009/39 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/58

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Türkiye Komünist Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Türkiye Komünist Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 16.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2008 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgeler incelendiğinde; parti kesinhesabının genel merkez ve iller arasındaki nakit transferi çıkarılarak netleştirilmek suretiyle (safi usul) hazırlandığı görülmüştür.

Parti kesinhesabı gayrı safi biçime dönüştürüldüğünde; 2008 yılı gelirleri toplamının 959.778,18 YTL, giderleri toplamının 956.078,53 YTL olduğu ve 3.699,65 YTL nakit mevcudun sonraki yıla devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri 134.447,89 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 128.885,24 YTL il örgütlerinden yapılan aktarım ile 5.562,65 YTL önceki yıldan devreden nakitten oluştuğu görülmüştür.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı gelirleri toplamı 825.830,29 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 721.170,00 YTL üye aidat gelirleri ile 104.160,29 YTL genel merkezden yapılan aktarımdan oluştuğu görülmüştür.

İl örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümünde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılı giderleri toplamı 130.748,24 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 21.875,00 kira gideri, 4.712,95 büro gideri ile 104.160,29 YTL il örgütlerine aktarılan nakitten oluştuğu görülmüştür.

Parti Genel Merkezi'nin sonraki yıla devreden nakit mevcudu 3.699,65 YTL'dir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2008 yılı giderleri toplamı 825.330,29 YTL olarak gösterilmiştir.

Bu tutarın 604.620,00 YTL kira gideri ve 91.825,05 YTL büro giderleri ile 128.885,24 YTL genel merkeze aktarılan nakitten oluştuğu görülmüştür.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2008 yılında taşınır ve taşınmaz mal edinmediği anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Türkiye Komünist Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin safi şekilde hazırlanmış ve onaylanmış kesinhesap tablosu gayrisafi usule çevrildiğinde 959.778,18 YTL gelir, 956.078,53 YTL gider ile 3.699,65 YTL nakit mevcudunun eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/5 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/59

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 28.250.- YTL, giderleri toplamının 26.700.- YTL olduğu ve 1.550.- YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 590.- YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 560.- YTL'si bağış ve 30.- YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 3 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 27.660.- YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 27.370.- YTL'si bağış ve 290.- YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 550.- YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun tamamı kira ve bina giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 40.- YTL'dir.

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 3 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 26.150.- YTL olarak gösterilmiş olup tamamı kira ve bina giderlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 1.510.- YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 28.250.- YTL gelir ve 26.700.- YTL gider ile 1.550.- YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/35 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/60

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Halkın Kurtuluş Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 55.369,15 YTL, giderleri toplamının 54.521,97 YTL olduğu ve 847,18 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Halkın Kurtuluş Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 13.408,72 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 13.150.- YTL'si bağış ve 258,72 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Halkın Kurtuluş Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 5 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 41.960,43 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 33.807,65 YTL'si bağış, 7.380.- YTL'si aylık aidat gelirleri, 25.- YTL'si giriş aidatı geliri ve 747,78 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 5 il örgütünün 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Halkın Kurtuluş Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 13.014,32 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 8.640.- YTL'si kira ve bina giderlerinden, 1.899,51 YTL'si posta ve kargo giderlerinden ve 2.474,81 YTL'si genel giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 394,40 YTL'dir.

Halkın Kurtuluş Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

1. Aşağıda ayrıntısı verilen harcamalar parti tüzel kişiliği adına düzenlenmiş kanunen geçerli herhangi bir belgeye dayanmaksızın yapılmıştır.

Yevmiye Tarih ve No	Ödeme Türü	Adına Ödeme Yapılan Kişi	Ödemenin Yapıldığı Kişi	Tutar (YTL)
12.3.2007/20	Kira Bedeli	Radyo Kurtuluş Yolu	Hostcini İnternet ve Telekominikasyon	142
28.3.2007/24	İnternet Hizmet Bedeli	Derleniş Yayınları-Devrimci Mücadele	Bursanet İnternet Hizmetleri	685

Parti yetkilileri konu ile ilgili yaptıkları savunmalarında 12.3.2007 tarih ve 20 nolu yevmiye kaydı ile yapılan harcamanın Parti'nin internet sitesi üzerinden hizmet veren Radyo Kurtuluş Yolu adına yapıldığını ve ödeme belgesinin ilgili şirket kapandığı için edinilemediğini belirtmişlerdir. 28.3.2007 tarih ve 24 nolu yevmiye kaydı ile yapılan harcamalarla ilgili olarak ise faturaların ilgili şirketten aslı gibidir onaylı fotokopilerini ibraz etmişlerdir. Söz konusu harcama ile ilgili ayrıca, Parti'nin internet hizmetinin adına ödeme yapılan kişi olarak görünen yayın organlarıyla birlikte verildiği ve bu nedenle 2007 yılı hesaplarında gider olarak gösterildiği belirtilmiştir. Savunma ekinde gönderilen aslı gibidir onaylı faturaların Doğan Erkan adına düzenlendiği görülmüştür.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2007 yılı için 48,86 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Diğer yandan aynı yasa hükmüne göre siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz ve bütün giderleri o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır.

Yukarıda ayrıntısı verilen harcamalar makbuz veya fatura gibi kanunen geçerli kanıtlayıcı bir belgeye dayanmaksızın sadece ilgili kişiye para gönderildiğini gösteren banka dekontu ile yapılmıştır. Kaldı ki söz konusu banka dekontlarında adına ödeme yapılan kişinin parti tüzel kişiliği değil yukarıda ismi verilen yayın organları olduğu görülmektedir.

Bu nedenle, parti tüzel kişiliği adına düzenlenmiş kanunen geçerli herhangi bir belgeye dayanmaksızın sadece banka dekontuna dayalı olarak kaydedilen toplam 827.- YTL giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 5 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 41.507,65 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 33.421.- YTL'si kira ve bina giderlerinden, 2.189,84 YTL'si posta ve kargo giderlerinden, 174.- YTL'si kırtasiye giderlerinden, 472.- YTL'si basın yayın giderlerinden ve 5.250,81 YTL'si genel giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 452,78 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal edinimi olmadığı anlaşılmaktadır.

IV- SONUÇ

Halkın Kurtuluş Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 827.- YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2007 yılı kesinhesabında gösterilen 55.369,15 YTL gelir ve 54.521,97 YTL gider ile 847,18 YTL nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/41 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/61

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 1.063.512,90 YTL, giderleri toplamının 1.041.043,32 YTL olduğu ve 22.469,58 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Büyük Birlik Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 283.700,70 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 115.903,90 YTL'si bağış ve 167.796,80 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Büyük Birlik Partisi'nin 80 il örgütünün 29'unun 2007 yılı içerisinde herhangi bir gelir gider kaydı bulunmamaktadır. Geri kalan 51 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 779.812,20 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 449.869,06 YTL'si bağış, 16.065,02 YTL'si önceki yıldan devreden nakit para, 275.747,12 YTL'si partiye giriş aidatı, 38.131.- YTL'si diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Büyük Birlik Partisi'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Büyük Birlik Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 279.374,87 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 75.463,83 YTL'si büro genel giderleri, 92.000.- YTL'si seyahat giderleri, 28.272,24 YTL'si bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 24.013,80 YTL'si yayın giderleri, 8.253.- YTL'si eğlence giderleri, 21.952.- YTL'si seçim giderleri ve 29.370.- YTL'si demirbaş alım giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 4.375,83 YTL'dir.

Büyük Birlik Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Büyük Birlik Partisi'nin 80 il örgütünün 29'unun 2007 yılı içerisinde herhangi bir gelir gider kaydı bulunmamaktadır. Geri kalan 51 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 761.718,45 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 433.227.- YTL'si büro genel giderleri, 34.930.- YTL'si personel giderleri, 77.296,96 YTL'si seyahat giderleri, 34.335,40 YTL'si bayrak, flama, rozet vb. giderleri, 8.423,26 YTL'si yayın giderleri, 24.773,80 YTL'si eğlence giderleri, 14.460.- YTL'si seçim giderleri, 3.634.- YTL'si teşkilatlara yapılan yardımlar ve 130.638,03 YTL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 18.093,75 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

D- Parti Mallarının İncelenmesi

Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan 29.370.- YTL değerinde 3 adet taşınır mal ediniminin olduğu, taşınmaz mal ediniminin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Parti tarafından 2007 yılında elde edilen, değerleri toplamı 29.370.- YTL olan 3 adet taşınır malların tamamı Genel Merkez tarafından edinilmiştir.

Parti Genel Merkezi'nce elde edilen taşınır malların 2'si taşıt, diğeri ise yedek parça olup satın alma suretiyle edinilmiştir.

Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ve eklerinin incelenmesinde, Parti'nin Genel Merkezinin ihtiyacı için ve tamamı satınalma yoluyla elde edilen toplam 29.370.- YTL tutarındaki taşınır malların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda;

Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 1.063.512,90 YTL gelir ve 1.041.043,32 YTL gider ile 22.469,58 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2008/11 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/62

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Toplum Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımıyla 16.7.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

Demokratik Toplum Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının ilk incelemesi sonucunda;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Toplum Partisi'nin 2007 yılı gelirleri toplamının 1.900.857,45 YTL, giderleri toplamının 1.718.909,94 YTL olduğu ve 181.947,51 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2008 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı gelirleri toplamı 238.490,40 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 236.350.- YTL'si bağış ve aidat gelirleri, 2.140,40 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Demokratik Toplum Partisi'nin 48 il örgütünün 2007 yılı gelirleri toplamı 1.662.367,05 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.530.094,16 YTL'si bağış ve aidat, 132.272,89 YTL'si ise 2006 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Demokratik Toplum Partisi'nin 48 il örgütünün 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2007 yılı giderleri toplamı 238.490,40 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 38.165,77 YTL'si büro giderleri, 62.934,63 YTL'si SSK, vergi ve işçi ücretleri, 120.856,82 YTL'si seçim ve kongre giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2008 yılına devreden nakit mevcudu ise 16.533,45 YTL'dir.

Genel Merkezin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Aşağıda ayrıntısı gösterilen 392,23 YTL. sigorta primi gecikme zammı gider yazılmıştır.

Gecikme Zammına Ait Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındı tarih ve no	Mahiyeti	Tutarı
20.4.2007/78	24.4.2007/53	2007/1 dönem SGK prim gecikme zammı	147,80
20.4.2007/79	24.4.2007/54	2006/12 dönem SGK prim gecikme zammı	244,43
		TOPLAM(YTL):	392,23

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları ve gerekli özeni göstermemeleri sonucu oluşan gecikme zammı ve faizi ile kişilerin şahsi kusurları dolayısıyla tahakkuk eden idari para cezalarından Parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 392,23 YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Ancak Siyasî Partiler Kanunu'nun 107. maddesinin ilk fıkrası *"Anayasa Mahkemesi kararıyla kapatılan bir siyasi partinin bütün malları Hazineye geçer."* şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin 11.12.2009 gün, E:2007/1(Siyasi Parti Kapatma), K:2009/4 sayılı kararında; Demokratik Toplum Partisi'nin kapatılmasına, Parti tüzel kişiliğinin kapatma kararının verildiği tarihte sona ermesine ve bütün mallarının 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 107. maddesine göre Hazine'ye geçmesine karar verilmiştir.

Demokratik Toplum Partisi'nin bütün malvarlığının tasfiye süreci sonunda Hazine'ye geçmesi nedeni ile bu aşamada Hazine'ye irad kaydedilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Demokratik Toplum Partisi'nin 48 il örgütünün 2007 yılı giderleri toplamı 1.662.367,05 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.018.186,34 YTL'si büro giderleri, 478.766,65 YTL'si yol, seçim ve propaganda giderlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2008 yılına devreden nakit mevcudu 165.414,06 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2007 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Demokratik Toplum Partisi'nin 2007 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2007 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Toplum Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 392,23 YTL karşılığı Parti malvarlığının, aynı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerekmekle birlikte tasfiye süreci sonunda partinin bütün malvarlığının Hazine'ye geçmesi nedeni ile bu aşamada Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmesine yer olmadığına, OYBİRLİĞİYLE,

3- Parti'nin 2007 yılı kesin hesabında gösterilen 1.900.857,45 YTL gelir ve 1.718.909,94 YTL gider ile 181.947,51 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2009/23 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/63

Karar Günü : 16.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Toplum Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Demokratik Toplum Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- "7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, OYBİRLİĞİYLE, 16.12.2010 gününde" karar verildi.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2007 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Toplum Partisi'nin 2008 yılı gelirleri toplamının 2.810.455.- YTL, giderleri

toplamının 1.959.869,10 YTL olduğu ve 850.585,90 YTL'nin nakit mevcudu olarak 2009 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı gelirleri toplamı 373.473,75 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 356.940,30 YTL'si bağış ve aidat gelirleri, 16.533,45 YTL'si önceki yıldan devreden nakit paradan oluşmaktadır.

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Demokratik Toplum Partisi'nin 47 il örgütünün 2008 yılı gelirleri toplamı 2.436.981,25 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.271.567,19 YTL'si bağış ve aidat, 165.414,06 YTL'si ise 2007 yılından devreden nakit mevcudundan oluşmaktadır.

Demokratik Toplum Partisi'nin 47 il örgütünün 2008 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı giderleri toplamı 373.473,75 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 37.205,18 YTL'si büro giderleri, 66.468,58 YTL'si personel ve işçi ücretleri, 24.556,28 YTL'si seçim ve kongre giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2009 yılına devreden nakit mevcudu ise 245.243,71 YTL'dir.

Demokratik Toplum Partisi Genel Merkezi'nin 2008 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Demokratik Toplum Partisi'nin 47 il örgütünün 2008 yılı giderleri toplamı 2.436.981,25 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 1.189.919,41 YTL'si büro giderleri, 641.719,65 YTL'si yol, seçim ve propaganda giderlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2009 yılına devreden nakit mevcudu 605.342,19 YTL'dir.

Parti'nin il örgütlerinin 2008 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Demokratik Toplum Partisi'nin 2008 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede,

Parti'nin 2008 yılında 2820 sayılı Yasa'nın 74. maddesi uyarınca değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır mal ve taşınmaz mal ediniminin olmadığı anlaşılmaktadır.

IV- SONUÇ

Demokratik Toplum Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2008 yılı kesin hesabında gösterilen 2.810.455.- YTL gelir ve 1.959.869,10 YTL gider ile 850.585,90 YTL nakit devrinin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna, OYBİRLİĞİYLE,

16.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

Esas Sayısı : 2001/25 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/65

Karar Günü : 22.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN ve Enis TUNGA'nın katılımıyla 15.7.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2000 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Sol Parti 2000 yılı gelirleri toplamının 13.113.186.074.464.- lira, devreden borçların 261.412.847.017.- lira, giderleri toplamının 2.810.494.175.284.- lira, 10.564.104.746.197.-liranın nakit mevcudu olarak 2001 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılı gelirleri 11.664.742.622.526.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 463.400.000.- lirası genel seçim adaylık aidatı, 26.948.291.410 lirası yayınların satış geliri, 3.565.280.420.000.- lirası Devlet yardımı, 3.644.349.340.722.- lirası faizler, 4.427.529.005.394.- lirası 1999 yılından devreden kasa mevcudundan, 172.165.000.-lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

Genel Merkez'in 2000 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerinin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2000 yılı gelirleri 1.448.443.451.938.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 156.615.441.810.- lirası giriş ve üyelik aidatı, 19.002.017.120.- lirası parti bayrağı, flaması, rozet ve rumuzların satışından sağlanan gelir, 270.431.421.181.- lirası konser faaliyetlerinden sağlanan gelirler, 336.058.432.057.- lirası bağış, 279.786.812.736.- lirası 1999 yılından devreden nakit, 316.081.500.000.- lirası genel merkezden alınan yardım, 69.567.827.034.- lirası banka faizlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2000 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılı giderleri 1.318.660.308.852.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 117.275.937.660.- lirası personel giderleri, 265.159.600.995.- lirası yönetim giderleri, 316.081.500.000.- lirası yardımlar, 46.732.177.976.- lirası demirbaş alımı, 573.411.092.221.- lirası seçim propaganda ve tanıtım giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 10.352.382.313.674.- liradır.

Demokratik Sol Parti Genel Merkezi'nin 2000 yılı defter kayıtları ile gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2000 yılı için 7.605.000.-lira) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Söz konusu kişiler adına alınmış olan uçak, otobüs bileti ve konaklama bedeli faturaları <u>Parti adına yapılmış harcamalardır</u>. Fakat elde olmayan sebepler ile belgeler kişiler adına düzenlenmiştir. Otobüs veya uçak ile seyahat ederken veya otelde konaklar iken söz konusu uçak, otobüs ve otel firmaları; bu konudaki yasal bilgi eksikliğinden belgeleri, seyahati yapan veya konaklayan kişi adına düzenlemiştir. Genel Merkez tarafından alınan uçak, otobüs bileti veya otel rezervasyonlarında belgeler Genel Merkez adına düzenlenmiştir. Belgeyi alan kişiler*

de zaten parti yetkilisi olduklarını düşündüklerinden ve parti faaliyeti için orada bulunduklarından parti işi ile ilgili bir gider olduğu için belgeyi kabul etmişlerdir. Söz konusu firmalar belgeyi kişi adına düzenlerken Parti adına düzenlenmesi istendiğinde kişilerden imza sirküsü, yetki belgesi vs. istenmektedir. Bunun da imkan dahilinde olmadığı ortadadır. Söz konusu kişiler Parti adına herhangi bir etkinliğe ya da toplantıya katılacakları zaman bulundukları bölgeden Parti Genel Merkezine gelmekte dolayısıyla belgeler kendi adlarına düzenlenmektedir. 2007 yılı Kesin hesap incelemesinde de söz konusu işlemler mahkemenizce uygun görülmüştür.

Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs biletlerinde isim olmakla birlikte kimilerinde de isim bulunmamaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
30.5.2000/149	Hayri Diri	Uçak bileti	64500000
10.6.2000/166	Hayri Diri	Uçak bileti	49000000
20.6.2000/181	Meltem Acar	Uçak bileti	42000000
20.6.2000/181	S Maden	Uçak bileti	42000000
20.6.2000/183		Otobüs bileti	10000000
30.7.2000/247	Hayati Kırkpınar	" "	8400000
31.8.2000/282		" "	8000000
" "	Ahmet Eltem	" "	9850000
" "		" "	4000000
" "		" "	10000000
" "		" "	9800000
" "	Ahmet Eltem-Faruk Alkaya	" "	9700000
10.9.2000/314		" "	8300000
" "		" "	8400000
20.9.2000/326	Ahmet Eltem-Faruk Alkaya	" "	18000000
" "		" "	18000000

30.9.2000/341	Ahmet Erten	Uçak bileti	71000000
" "		5 adet otobüs bileti	43000000
10.10.2000/353		3 adet otobüs bileti	18900000
" "	Ahmet Erten	3 adet uçak bileti	186000000
20.10.2000/363		Otobüs bileti	2000000
20.10.2000/366		8 adet otobüs bileti	52100000
31.10.2000/380	Türkan Şahin	Uçak bileti	72000000*
" "	Ramazan Gürsoy	" "	72000000*
31.10.2000/382		Otobüs bileti	2000000
10.11.2000/393		4 adet otobüs bileti	21250000
" "	Ensar Altun	" "	88000000
10.11.2000/394		4 adet otobüs bileti	23500000
" "		5 adet otobüs bileti	14000000
20.11.2000/406		6 adet otobüs bileti	36800000
" "	Faruk Alkaya	Uçak bileti	52000000
" "	Kazım Can	2 adet uçak bileti	104000000
" "	Aydın Ay	" "	104000000
" "		Otobüs bileti	20000000
30.11.2000/418		3 adet otobüs bileti	12800000
30.11.2000/419		3 adet otobüs bileti	24500000

Toplam 1.339.800.000.-TL

2- Faruk Alkaya adına düzenlenen 235 447 380 5374 numaralı ve 88.000.000.- TL.lik uçak bileti 10.11.2000 tarih ve 393 numaralı yevmiye ile kişiye ödenmiş olmasına rağmen aynı numaralı uçak bileti Alabanda Turizmin 8.11.2000 tarih ve 557177 numaralı faturası karşılığı 30.11.2000 tarih ve 417 numaralı yevmiye ile de firmaya ödenmiştir.

Parti sorumluları mükerrer ödeme yapıldığını kabul etmişlerdir.

Mükerrer ödenen 88.000.000.- TL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

3- Aşağıda gösterilen 204.650.000.- TL. tutarındaki gider fatura aslı olmaksızın yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"İlgili dönemlerde evrak yoğunluğundan ötürü bazı evrak asılları postada veya kargoda kaybolmaktadır. Ve ilgili firmalardan aslı gibidir onaylı belge suretleri alınmaktadır. Harcama parti adına yapıldığından ötürü ilgili firmalara söz konusu bedeller ödenmiştir. Parti olarak söz konusu mal veya hizmetin ilgili firmadan alındığını bilmekteyiz. Ve söz konusu harcamalar ise ilgili firmalar tarafından kendi kayıtlarında gelir olarak gözükmektedir. Fatura aslı kaybolduğunda ilgili firmaya ödeme yapabilmek için firmadan tekrar fatura kesmesi istenilmesi*

durumunda şüphesiz ki ilgili firma aleyhine bir durum oluşmaktadır. Çünkü Vergi Kanununa göre bu defa ilgili firma olmayan bir işleme 2. kez mükerrer olarak fatura kesmek zorunda kalacaktır. Buda yasal olarak mümkün değildir. Belge aslının kaybolması doğal bir süreçtir. Aslolan işlemin gerçek mahiyetidir. Yani söz konusu harcamanın fiilen partimiz tarafından yapıldığının bilindiğidir.

Mal ve hizmet alımında fiili durum mal ve hizmetin alan lehine el değiştirmesidir. Mal ve hizmeti satan firma tarafından işlem gelir işlemi, alan firma tarafından gider işlemidir. Örneğin 100.000 TL bedelinde bir araç alınması durumunda fatura aslının kaybedilmesi halinde söz konusu bedel hazineye irat kaydedilmek istenmektedir. Fakat fiziki olarak araç partinin demirbaşı olarak kayıtlarda yer almaktadır. Ve amaca uygun bir giderdir. Fatura aslının kaybolması halinde tekrar aynı bedelin hazineye irat kaydedilerek Partilerin cezalandırılması uygulamasının hukuka uygun olmadığını belirtmek isteriz. Kaldı ki Siyasi Partilerin mali işlemlerini düzenleyen Siyasi Partiler Kanununda fatura aslı olmadan gider işlemi yapılamayacağına ilişkin bir hüküm de yoktur. Danıştay'ında tezimizi savunan nitelikte kararları mevcuttur."

şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2000 yılı için 7.605.000.- TL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura olmaksızın, kredi kartı slibine veya fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Olmadan Ödenen Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	İçerik	Tutar
10.10.2000/353	Alabanda Turizm İnş. A.Ş. (Hitit V.D.0470016787)	1adet firma tasdikli fotokopi fatura	53000000
31.10.2000/355		Belge olmadan kredi kartı slibine istinaden ödeme yapılması	69650000
31.10.2000/380	Alabanda Turizm İnş. A.Ş. (Hitit V.D.0470016787)	Fatura olmamasına karşın yevmiyeye gider yazılması	82000000

204.650.000

4- Trafik para cezaları Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, toplantılara ve programlara yetişebilmek amacıyla zaman zaman hız sınırının aşıldığını ve trafik cezasına maruz kalındığını söylemişlerdir.

Trafik para cezalarından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
30.9.2000/343	22.9.2000/200	Trafik cezası	3200000
" "	22.9.2000/180	Trafik cezası	19200000
" "	22.9.2000/192	Trafik cezası	5600000
" "	22.9.2000/176	Trafik cezası	8500000
" "	22.9.2000/188	Trafik cezası	3200000
" "	22.9.2000/191	Trafik cezası	11300000
" "	22.9.2000/189	Trafik cezası	11300000
" "	22.9.2000/190	Trafik cezası	5600000
" "	22.9.2000/181	Trafik cezası	9600000
" "	22.9.2000/182	Trafik cezası	5600000

Toplam 83.100.000

5- Gayrimenkulü satan kişi olan Erhan Akdağ'ın ödemesi gereken toplam 347.000.000.- TL. harç bedeli parti tarafından karşılanmıştır.

Parti sorumluları, alıcının ödemesi gereken harç tutarının parti tarafından karşılandığını beyan etmişlerdir.

492 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli (4) sayılı tablonun 20 nci maddesine göre, gayrimenkullerin alım ve satımında devir eden ve devir alan için ayrı ayrı harç alınması öngörülmüştür. Gayrimenkulu satan kişinin ödemesi gereken harç bedelini partinin karşılaması mümkün değildir. Dolayısıyla satıcının ödemesi gereken harç tutarı parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

6- Parti'nin 2000 yılında gönderdiği tebrik, mektup ve benzeri gönderilerde, gönderinin ve paranın PTT görevlilerince alındığına dair herhangi bir belge olmadan sadece partide görevli kişilerin düzenlediği tutanak eklenmiştir.

Parti sorumluları, *"Özellikle Partimizin iktidarda olduğu 2000 ve 2001 yıllarında Türkiye genelindeki yaklaşık 40.000 muhtar dahil bir çok kişi ve kuruma*

posta gönderileri yapılmıştır. İlgili kişi ve kuruluşlara çıkan kanun, tebliğ ve yönetmeliklerle ilgili uygulama genelgeleri gönderilerek kamuoyunun aydınlatılması amaçlanmıştır. Fakat söz konusu dönemlerde PTT kurumundan herhangi bir belge ve evrak alınamamıştır. PTT bir kamu kurumudur ve herhangi bir belge düzenlememiştir. Bu defa parti olarak söz konusu ayda gönderilen tüm posta giderleri bir defada muhasebeleştirilmiştir. Bir Kamu Kurumunun düzenleyemediği belgeden ötürü fiili olarak yüzbinlerce posta gönderimizin usulsüz bir işlem gibi anılması da somut gerçeklikten uzaktır. İlgili dönem fiili olarak incelendiği takdirde söz konusu posta gönderilerinin Partimiz tarafından yapıldığı tespit edilebilecektir. Aksi takdirde bir uygulama; söz konusu dönemlerde Partinin hiçbir posta gönderisi yapmadığı, hayali bir işlem tesis ettiği sonucunu doğuracaktır ki bu durum Partimizin kamuoyu nezdinde haksız yere rencide olmasına neden olacaktır.

İlgili dönemlerde PTT tarafından posta gönderilerine ilişkin belge alınamamıştır. Her ay sonunda o ayda gönderilen posta gönderileri tek seferde muhasebeleştirilmiştir. Fiili olarak posta gönderileri gönderilmiş ve harcama fiili olarak yapılmıştır."

şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti'nin 2000 yılında gönderdiği tebrik, mektup ve benzeri gönderileri için sadece partide görevli kişilerin düzenlediği tutanak eklenmiştir. Gönderilerin postanece alındığına dair bir belge olmadığı gibi alınan para miktarını belirten belge de bulunmamaktadır. Bu tür gönderiler için Posta İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait postanelerde kayıtsız (adi) posta gönderisi teslim belgesi düzenlenmektedir. Aşağıdaki tabloda belirtilenlerin hiçbirisinde kayıtsız (adi) posta gönderisi teslim belgesi düzenlenmemiştir. Kayıtsız (adi) posta gönderisi teslim belgesi düzenlenmeden veya gönderilerin ve paranın alındığına dair herhangi bir belge olmadan sadece parti görevlilerinin imzasına dayanılarak gider yapılması ve bunun parti gideri olarak kabul edilmesi mümkün görülmemiştir.

Posta Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Açıklama	Tutar
30.1.2000/27	1.1.2000-31.1.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	14.200.000.000
29.2.2000/60	1.2.2000-29.2.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	6.300.000.000
30.3.2000/88	1.3.2000-31.3.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	24.815.000.000
30.4.2000/121	1.4.2000-30.4.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	32.015.000.000
30.5.2000/157	1.5.2000-31.5.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	16.451.000.000
30.6.2000/209	1.6.2000-30.6.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	12.670.071.337
30.7.2000/248	1.7.2000-31.7.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	2.480.170.000
31.8.2000/288	1.8.2000-31.8.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	2.053.900.000

30.9.2000/345	1.9.2000-30.9.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	1.566.600.000
31.10.2000/386	1.10.2000-31.10.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	1.609.000.000
30.11.2000/424	1.11.2000-30.11.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	921.300.000
31.12.2000/458	Aralık 2000 PTT yolu ile gönderilen posta gideri	2.875.000.000
31.12.2000/460	1.12.2000-31.12.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	4.640.000.000

Toplam 122.597.041.337.-

7- 30.4.2000 tarih ve 119 numaralı yevmiyede kazı konuş kartı karşılığı 585.000.000.- lira ödenmiştir.

Parti sorumluları, "*Söz konusu kazı konuş kartları seçim dönemleri ve mitinglerde parti için kendi telefonunu kullanan kişilere verilmiş ve parti için kullanılmıştır. Her kişiye yeni hat almak sabit giderleri fazla olduğundan pahalıya geleceği için Hazır Kart alınmıştır. Parti amacına uygun olarak kullanıldığı için parti bütçesinden karşılanmıştır.*" şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkilileri kimlere alındığına dair isim belirtmedikleri gibi bunu kanıtlayıcı bilgi ve belge de sunmamışlardır. Bu nedenle Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2000 yılı giderleri toplamı 1.491.833.866.432.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 164.902.812.295.- lirası personel giderleri, 1.035.152.388.431.- lirası yönetim giderleri, 49.194.838.350.- lirası yardımlar, 68.392.379.087.- lirası demirbaş alımı, 174.191.448.269.-lirası seçim propaganda ve tanıtım giderlerinden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2001 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 211.722.432.523.- liradır.

Parti il örgütlerinin 2000 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2000 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 25.320.000.000.- liraya taşınmazın satın alındığı anlaşılmıştır.

Parti'nin 2000 yılı içinde edindiği 51.014.972.991.- lira tutarındaki taşınır malın Kanuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2000 yılı kesinhesabında gösterilen 13.113.186.074.464.- lira gelir, 261.412.847.017.- lira borç, 2.810.494.175.284.- lira gider ile 10.564.104.746.197.- lira nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen **125.244.541.337.- lira (125.244,54.- YTL)** karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY YAZISI

Demokratik Sol Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda 125.244,54 TL'nin Hazine'ye irat kaydedilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 22.12.2010 tarihlidir.

Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının ilk incelemesi yapılarak esasının incelenmesine geçilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 15.7.2002 tarihlidir.

Buna göre esas inceleme, herhangi bir haklı neden bulunmaksızın 8 yıl 5 ay bekletildikten sonra karara bağlanmıştır.

Siyasî partilerin malî denetimi, Anayasa'nın 69. maddesine göre yerine getirilen yargısal bir işlemdir. Bu nedenle Anayasa'nın 2. maddesindeki demokratik hukuk devleti ve 36. maddesindeki adil yargılama ilkelerine de uygun olmak zorundadır.

Yargısal bir görevin 8 yıl 5 ay gecikmeyle yerine getirilmesi ve bu gecikmenin hiçbir haklı nedene dayanmaması, Anayasa'nın 2. ve 36. maddeleriyle bağdaşmaz. Siyasî partilerin gelir ve giderlerine ilişkin belgeleri saklama süresi mevzuatımıza göre 5 yıldır. Hal böyle iken 8 yıldan fazla bir zaman sonra partinin mali denetiminde amaçlara uygun yapılmış kabul edilmeyen harcamaların sürpriz bir şekilde karara bağlanması hukuk güvenliği ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Karar her ne kadar kanuna uygunsa da hukuka ve adalet duygusuna aykırı bulduğumdan çoğunluğa katılmıyorum.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Başkanvekili

Esas Sayısı : 2002/16 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/66

Karar Günü : 22.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'nin katılımıyla 17.12.2002 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında;

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2001 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Sol Parti 2001 yılı gelirleri toplamının gelirleri toplamının 30.976.544.230.975.- lira, devreden borçların 272.507.489.800.- lira, giderleri toplamının 6.293.728.846.085.- lira, 24.955.322.874.690.- liranın nakit mevcudu olarak 2002 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı gelirleri 28.331.112.675.989.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 800.000.000.- lirası genel seçim adaylık aidatı, 17.311.466.400.- lirası parti yayınlarının satış geliri, 5.509.152.910.000.- lirası Devlet yardımı, 12.449.559.506.351.- lirası faizler, 10.352.382.313.674.- lirası 2000 yılından devreden nakit mevcudundan, 1.906.479.564.- lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2001 yılı gelirleri 2.645.431.554.986.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 109.295.026.338.- lirası parti üyelerinden alınan aidat, 2.500.000.000.- lirası yerel seçim adaylık aidatı, 11.055.574.063.- lirası parti bayrağı, flaması, rozet vs. satışından sağlanan gelir, 164.615.945.603.- lirası partice tertiplenen dayanışma gecesi ve konser faaliyetlerinden sağlanan gelir, 421.362.888.024.- lirası bağış, 211.722.432.523.- lirası 2000 yılından devreden nakit, 1.643.787.667.348.- lirası genel merkezden alınan yardım, 81.092.021.087.- lirası faiz ve sair gelirlerden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2001 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı giderleri 3.612.935.706.430.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 207.936.544.134.- lirası personel giderleri, 309.187.599.786.- lirası yönetim giderleri, 1.643.787.667.348.- lirası yardımlar, 863.033.905.672.- lirası demirbaş alımı, 582.689.989.490.- lirası seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 6.300.000.000.- lirası 2000 yılından devreden borçlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2002 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 24.740.614.402.379.- liradır.

Demokratik Sol Parti Genel Merkezi'nin 2001 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2001 yılı için 11.863.800.- lira) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Söz konusu kişiler adına alınmış olan uçak, otobüs bileti ve konaklama bedeli faturaları Parti adına yapılmış harcamalardır. Fakat elde olmayan sebepler ile belgeler kişiler adına düzenlenmiştir. Otobüs veya uçak ile seyahat ederken veya otelde konaklar iken söz konusu uçak, otobüs ve otel firmaları; bu konudaki yasal bilgi eksikliğinden belgeleri, seyahati yapan veya konaklayan kişi*

adına düzenlemiştir. Genel Merkez tarafından alınan uçak, otobüs bileti veya otel rezervasyonlarında belgeler Genel Merkez adına düzenlenmiştir. Belgeyi alan kişiler de zaten parti yetkilisi olduklarını düşündüklerinden ve parti faaliyeti için orada bulunduklarından parti işi ile ilgili bir gider olduğu için belgeyi kabul etmişlerdir. Söz konusu firmalar belgeyi kişi adına düzenlerken Parti adına düzenlenmesi istendiğinde kişilerden imza sirküsü, yetki belgesi vs. istenmektedir. Bunun da imkan dahilinde olmadığı ortadadır. Söz konusu kişiler Parti adına herhangi bir etkinliğe ya da toplantıya katılacakları zaman bulundukları bölgeden Parti Genel Merkezine gelmekte dolayısıyla belgeler kendi adlarına düzenlenmektedir. 2007 yılı Kesin hesap incelemesinde de söz konusu işlemler mahkemenizce uygun görülmüştür.

Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs ve tren biletlerinde isim olmamakla birlikte kimi otobüs biletlerinde isim bulunmaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs, tren ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
10.1.2001/4	Ahmet Erten	Uçak bileti	29000000
" "		2 adet tren bileti	36000000
" "		2 adet otobüs bileti	13000000
20.1.2001/11		11 adet otobüs bileti	37250000
" "	Faruk Alkaya	Uçak bileti	13000000
31.1.2001/23		Tren bileti	22000000
" "		Otobüs bileti	10000000
31.1.2001/31		4 adet otobüs bileti	15250000
10.2.2001/38	Hayri Diri	Uçak bileti	54500000
" "	" "	" "	40500000
" "	" "	" "	40500000
" "	" "	" "	40500000
" "	Faruk Alkaya	" "	78500000
" "	" "	" "	78500000

" "	" "	" "	54500000
10.2.2001/39		2 adet otobüs bileti	10000000
20.2.2001/55	Faruk Alkaya	Uçak bileti	28500000
" "	Kazım Can	" "	54500000
" "	Aydın Ay	" "	54500000
" "	Kazım Can	" "	54500000
" "	Aydın Ay	" "	54500000
20.2.2001/66	Ahmet Erten	" "	136000000
" "		Otobüs bileti	4500000
10.3.2001/81	Harun Kaya	Uçak bileti	82500000
" "	Aydın Ay	" "	82500000
" "	" "	" "	82500000
" "	Harun Kaya	" "	82500000
" "		Otobüs bileti	8000000
10.3.2001/92		" "	7000000
20.3.2001/94	Ramazan Gürsoy	Uçak bileti	31000000
" "	Faruk Alkaya	" "	31000000
31.3.2001/118		4 adet otobüs bileti	30000000
10.4.2001/131	Faruk Alkaya	Uçak bileti	150000000
" "	Ramazan Gürsoy	Uçak bileti	150000000
" "		Otobüs bileti	1400000
20.4.2001/148	Faruk Alkaya	" "	10000000
30.4.2001/160	Faruk Alkaya	Uçak bileti	61500000
30.4.2001/166	Ramazan Gürsoy	" "	145000000
10.5.2001/177	Mesut Türkoğlu	" "	80500000
10.5.2001/178	Mesut Türkoğlu	% 30 ceza tutarı	44000000
" "	Faruk Alkaya	Otobüs bileti	20000000
" "	Aydın Alp	" "	30000000
20.5.2001/189		3 adet otobüs bileti	49000000
" "	Recep Sırrı..Deviren	Uçak bileti	109500000
" "	" "	" "	109500000
31.5.2001/206		Otobüs bileti	12000000
20.7.2001/258		" "	35400000
" "	" "	5 adet tren bileti	87500000
31.7.2001/264	Faldı Ağaoğlu	Uçak bileti	153000000
" "	Mustafa ilimen	" "	121000000
" "	Zeki Eker	" "	121000000
" "	Halil Dikmen	" "	121000000
" "	Cahit Savaş Yazıcı	" "	121000000
" "	Numan Gültekin	" "	121000000

" "	Evliya Parlak	" "	121000000
" "	Ayşe Gürocak	" "	121000000
" "	Yekta Açıkgöz	Otobüs bileti	10000000
" "	Hasan Erçelebi	Uçak bileti	121000000
" "	Hüseyin Mert	" "	121000000
" "	Mehmet Kocabatmaz	" "	121000000
" "	Ziya Aktaş	" "	121000000
" "	Osman Kılıç	" "	71500000
" "		2 adet otobüs bileti	17350000
" "	Masum Türker	Uçak bileti	153000000
20.8.2001/276	M.Cahit Bayram	2 adet otobüs bileti	45000000
31.8.2001/287	Hayri Diri	Uçak bileti	150000000
" "	İbrahim Kürküoğlu	" "	56500000
" "	Erdal Çerkezoğlu	" "	113000000
10.9.2001/301	Hayrettin Diri	" "	75500000
" "	Hayri Diri	" "	150000000
20.9.2001/309		Otobüs bileti	14000000
10.11.2001/347		Tren bileti	62000000
" "		" "	62000000
10.12.2001/366	Zeynel Ekinci	Uçak bileti	64500000
20.12.2001/371	Ahmet Erten	" "	113500000
" "	Mesut Türkoğlu	" "	113500000
" "	Zeynel Ekinci	" "	95500000

Toplam: 5.343.150.000.-TL

2- Parti'nin 2001 yılında gönderdiği tebrik, mektup ve benzeri gönderilerde, gönderinin ve paranın PTT görevlilerince alındığına dair herhangi bir belge olmadan sadece partide görevli kişilerin düzenlediği tutanak eklenmiştir.

Parti sorumluları, *"Özellikle Partimizin iktidarda olduğu 2000 ve 2001 yıllarında Türkiye genelindeki yaklaşık 40.000 muhtar dahil bir çok kişi ve kuruma posta gönderileri yapılmıştır. İlgili kişi ve kuruluşlara çıkan kanun, tebliğ ve yönetmeliklerle ilgili uygulama genelgeleri gönderilerek kamuoyunun aydınlatılması amaçlanmıştır. Fakat söz konusu dönemlerde PTT kurumundan herhangi bir belge ve evrak alınamamıştır. PTT bir kamu kurumudur ve herhangi bir belge düzenlememiştir. Bu defa parti olarak söz konusu ayda gönderilen tüm posta giderleri bir defada muhasebeleştirilmiştir. Bir Kamu Kurumunun düzenleyemediği belgeden ötürü fiili olarak yüzbinlerce posta gönderimizin usulsüz bir işlem gibi anılması da somut gerçeklikten uzaktır. İlgili dönem fiili olarak incelendiği takdirde*

söz konusu posta gönderilerinin Partimiz tarafından yapıldığı tespit edilebilecektir. Aksi takdirde bir uygulama; söz konusu dönemlerde Partinin hiçbir posta gönderisi yapmadığı, hayali bir işlem tesis ettiği sonucunu doğuracaktır ki bu durum Partimizin kamuoyu nezdinde haksız yere rencide olmasına neden olacaktır.

İlgili dönemlerde PTT tarafından posta gönderilerine ilişkin belge alınamamıştır. Her ay sonunda o ayda gönderilen posta gönderileri tek seferde muhasebeleştirilmiştir. Fiili olarak posta gönderileri gönderilmiş ve harcama fiili olarak yapılmıştır."

şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti'nin 2001 yılında gönderdiği tebrik, mektup ve benzeri gönderileri için sadece partide görevli kişilerin düzenlediği tutanak eklenmiştir. Gönderilerin postanece alındığına dair bir belge olmadığı gibi alınan para miktarını belirten belge de bulunmamaktadır. Bu tür gönderiler için Posta İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait postanelerde kayıtsız (adi) posta gönderisi teslim belgesi düzenlenmektedir. Aşağıdaki tabloda belirtilenlerin hiçbirisinde kayıtsız (adi) posta gönderisi teslim belgesi düzenlenmemiştir. Kayıtsız (adi) posta gönderisi teslim belgesi düzenlenmeden veya gönderilerin ve paranın alındığına dair herhangi bir belge olmadan sadece parti görevlilerinin imzasına dayanılarak gider yapılması ve bunun parti gideri olarak kabul edilmesi mümkün görülmemiştir.

Posta Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	**Açıklama**	**Tutar**
30.4.2001/164	1.2.2001-30.4.2000 tarihleri arası muhtelif posta gideri	10.141.183.158
31.12.2001/382	1.5.2001-31.12.2001 tarihleri arası muhtelif posta gideri	12.738.482.501

Toplam 22.879.665.659.-

3- Aşağıdaki tabloda belirtilen Parti adına yapılmayan konaklama ve yemek bedellerinin parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Konaklama ve yemek harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan bu giderler parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	Gider yapılan kişi	Açıklama	Tutar
31.7.2001/264	Cahit Savaş Yazıcı	Konaklama bedeli	25517500
" "	" "	Yemek bedeli	151500000
" "	Numan Gültekin	Konaklama ve yemek bedeli	25517500
" "	Evliya Parlak	Konaklama ve yemek bedeli	25517500
" "	Aydın Tünen	Konaklama bedeli	384500000
" "	Fikret Tecer	Akaryakıt	50000000
" "	Orhan Ocak	Akaryakıt	150500000
" "	Orhan Ocak	Konaklama ve yemek bedeli	18500000
" "	Yekta Açıkgöz	Konaklama ve yemek bedeli	18500000
" "	Necdet Saruhan	Konaklama ve yemek bedeli	18500000
" "	Orhan Ocak	Konaklama bedeli	45000000
" "	H.Erçelebi….	Akaryakıt	85000000
" "	Hasan Erçelebi	Konaklama ve yemek bedeli	26800000
" "	Hüseyin Mert	Konaklama ve yemek bedeli	26800000
" "	Mehmet Kocabatmaz	Konaklama ve yemek bedeli	26800000
" "	Ziya Aktaş	Konaklama ve yemek bedeli	26800000
" "	Akif Serin	Konaklama bedeli	20000000
" "	Masum Türker	Konaklama bedeli	20000000
" "	Ali Günay	Konaklama bedeli	20000000
10.9.2001/301	Hayri Diri	Konaklama ve yemek bedeli	79046350

Toplam: 1.244.798.850.-TL

4- Aşağıda gösterilen 676.122.000.- TL tutarındaki gider fatura aslı olmaksızın yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"İlgili dönemlerde evrak yoğunluğundan ötürü bazı evrak asılları postada veya kargoda kaybolmaktadır. Ve ilgili firmalardan aslı gibidir onaylı belge suretleri alınmaktadır. Harcama parti adına yapıldığından ötürü ilgili firmalara söz konusu bedeller ödenmiştir. Parti olarak söz konusu mal veya hizmetin ilgili firmadan alındığını bilmekteyiz. Ve söz konusu harcamalar ise ilgili firmalar tarafından kendi kayıtlarında gelir olarak gözükmektedir. Fatura aslı kaybolduğunda ilgili firmaya ödeme yapabilmek için firmadan tekrar fatura kesmesi istenilmesi durumunda şüphesiz ki ilgili firma aleyhine bir durum oluşmaktadır. Çünkü Vergi Kanununa göre bu defa ilgili firma olmayan bir işleme 2. kez mükerrer olarak fatura kesmek zorunda kalacaktır. Buda yasal olarak mümkün değildir. Belge aslının kaybolması doğal bir süreçtir. Aslolan işlemin gerçek mahiyetidir. Yani söz konusu harcamanın fiilen partimiz tarafından yapıldığının bilindiğidir.*

Mal ve hizmet alımında fiili durum mal ve hizmetin alan lehine el değiştirmesidir. Mal ve hizmeti satan firma tarafından işlem gelir işlemi, alan firma

tarafından gider işlemidir. Örneğin 100.000 TL bedelinde bir araç alınması durumunda fatura aslının kaybedilmesi halinde söz konusu bedel hazineye irat kaydedilmek istenmektedir. Fakat fiziki olarak araç partinin demirbaşı olarak kayıtlarda yer almaktadır. Ve amaca uygun bir giderdir. Fatura aslının kaybolması halinde tekrar aynı bedelin hazineye irat kaydedilerek Partilerin cezalandırılması uygulamasının hukuka uygun olmadığını belirtmek isteriz. Kaldı ki Siyasi Partilerin mali işlemlerini düzenleyen Siyasi Partiler Kanununda fatura aslı olmadan gider işlemi yapılamayacağına ilişkin bir hüküm de yoktur. Danıştay'ında tezimizi savunan nitelikte kararları mevcuttur.

Fatura asılları yoktur. 476.122.000.- TL tutarındaki kalem faturası firma tarafından aslı gibidir onaylı tasdik edilmiştir." şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2001 yılı için 11.863.800.- TL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura olmaksızın veya fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Olmadan Ödenen Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	İçerik	Tutar
31.8.2001/287	Scrikss A.Ş	1adet firma tasdikli fotokopi fatura	476.122.000
20.10.2001/331	Palmiye Çiçekcilik	Fatura olmamasına karşın yevmiyeye gider yazılması	200.000.000

Toplam: 676.122.000.-

5- Vergi ve sigorta ile ilgili yükümlülüklerin zamanında yapılmaması sonucu oluşan gecikme zammı ile trafik para cezaları parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"Toplantılara ve programlara yetişebilmek amacıyla zaman zaman hız sınırı aşılmıştır. SSK ve MTV Gecikme zamları zamanında yatırılamamıştır. Fakat para vadede faiz geliri getirdiğinden ortada bir kamu zararı yoktur."*

şeklinde cevap vermişlerdir.

Siyasi partinin veya Hazine'nin zarara uğrayıp uğramadığı konusunda bir denetim yapılmadığı gibi, parti bütçesi ile hazine arasında doğrudan bir ilişki de bulunmamaktadır. Kaldı ki kanuna aykırı gelir ve giderlerin

Hazine'ye gelir kaydedilmesi Hazine'nin zararını tazmin amacıyla değil ortaya çıkan hukuka aykırılığa bir yaptırım olması amacıyla düzenlenmiştir.

Parti yetkililerinin kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak gecikme zamları parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir. Kaldı ki Hazine yardımı alan bir Parti için kanuni yükümlülüklerin zamanında yapılmamasından kaynaklanan gecikme zamlarının ödenmesi hiçbir şekilde kabul edilemez.

Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile trafik para cezalarından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	**Alındının Tarih ve Nosu**	**Mahiyeti**	**Tutarı**
10.10.2001/324	2.10.2001/144	8/2001 dönemi SSK primi gecikme zammı 8/2001 dönemi Eğitime katlı ve özel işlem vergisi gecikme zammı 8/2001 dönemi işsizlik sigortası gecikme zammı	749.222.521 1.000.000 111.913.809 862.136.000
30.11.2001/358	21.11.2001/289	06 P 7878 Motorlu Taşıtlar Vergisi 96/1 gecikme zammı	14.960.000
" "	21.11.2001/290	06 P 7878 Motorlu Taşıtlar Vergisi 96/2 gecikme zammı	13.410.000
" "	21.11.2001/291	06 P 7878 Motorlu Taşıtlar Vergisi 97/1 gecikme zammı	20.380.000
31.1.2001/22	25.1.2001/516	06 TNH 59 plakalı aracın trafik cezası	51.300.000
10.2.2001/38	9.2.2001/043267	06 GP 497 plakalı aracın trafik cezası	26.600.000
20.2.2001/53	16.2.2001/155	06 GP 497 plakalı aracın trafik cezası	26.600.000
31.5.2001/201	29.5.2001/343	06 RE 286 plakalı aracın trafik cezası	26.400.000

Toplam: 1.041.786.000.-TL

6- 10.4.2001 tarih ve 122 yevmiyede Girişim firmasının (Mithatpaşa VD.3960034169) 9.4.2001 tarih ve 010032 numaralı 51.480.000.-liralık faturası olduğu halde 451.480.000.- lira ödemiştir.

Parti sorumluları, Faturanın sehven 400.000.000.- TL fazla ödendiğini belirtmişlerdir.

Fazla ödenen 400.000.000.- TL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

7- 10.2.2001 tarih ve 36 nolu yevmiyede Taşova İcra Müdürlüğüne 351.800.000.- lira ödenmiş iken 351.800.000.- lira fazlası ile 703.600.000.- TL. gider yazılmıştır.

Parti sorumluları, *"Banka dekontunda borç ve alacak yevmiye toplamı olan 703.600.000.- TL sehven gider yazılmıştır. Fazladan 351.800.000.- TL gider yazılması söz konusudur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Fazla ödenen 351.800.000.- TL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

8- Aşağıdaki tabloda gösterilen ödemelerde ki ana para, faiz ve diğer masrafların ayrı ayrı belirtilmesi, bu ödemelere esas belgelerin gönderilmesi ile faiz ve diğer masrafların parti bütçesinden karşılanma nedeni sorulmuştur.

İCRA ÖDEMELERİ

Yevmiye No	Açıklama	Anapara	Faiz ve Diğer masraflar	Toplam tutar
31.1.2001/22	Ezine İcra Müd.Telefon borcu	217.680.000	148.970.000	366.650.000
31.1.2001/22	Sivas İcra Müd. Kira borcu	609.791.000	120.209.000	730.000.000
20.10.2001/331	Trabzon 1.İcra Müdürlüğü 2000/4310 nolu dosya	1.065.270.000	1.965.391.750	3.030.661.750
31.10.2001/338	Trabzon 1.İcra Müdürlüğü 2001/2069 nolu dosya	1.255.145.000	2.926.311.150	4.181.456.150
31.10.2001/338	Van 1.İcra Müdürlüğü 2001/2610 nolu dosya	67.679.400	110.586.600	178.266.000
10.12.2001/366	Çemişgezek İcra Müdürlüğü 2001/21 nolu dosya	355.000.000	118.000.000	473.000.000

Toplam 5.389.468.500

Parti sorumluları, *"Söz konusu dönemde Türkiye'nin her yerinde borçların yapılandırılması açısından bir çok icra dairesine ödemelerde bulunulmuştur. Gecikme cezaları ve sair masraflar borcun geç ödenmesinden kaynaklanmaktadır. Fakat para o esnada bankada faiz getirisi sağladığından ortada hazine zararı söz konusu değildir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer masraflar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer masraflardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2001 yılı giderleri 2.680.793.139.655.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 273.539.373.417.- lirası personel giderleri, 1.917.817.735.016.- lirası yönetim giderleri, 44.977.935.440.- lirası yardımlar, 75.869.255.640.- lirası demirbaş alımı, 364.110.443.953.- lirası seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 4.478.396.189.- lirası 2000 yılından devreden borçlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2002 yılına devreden nakit mevcudu 214.708.472.311.- liradır.

Parti il örgütlerinin 2001 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasaya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2001 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede 747.181.250.000.- liraya taşınmaz satın alındığı anlaşılmıştır.

Parti'nin 2001 yılı içinde edindiği 912.102.686.512.- lira tutarındaki taşınır malın (demirbaş) Kanuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2001 yılı kesinhesabında gösterilen 30.976.544.230.975.- lira gelir, 272.507.489.800.- lira borç, 6.293.728.846.085.- lira gider ile 24.955.322.874.690.- lira nakit devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen 37.326.791.009.- lira **(37.326,79.- YTL)** karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY YAZISI

Demokratik Sol Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda 37.326,79 TL'nin Hazine'ye irat kaydedilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 22.12.2010 tarihlidir.

Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının ilk incelemesi yapılarak esasının incelenmesine geçilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 17.12.2002 tarihlidir.

Buna göre esas inceleme, herhangi bir haklı neden bulunmaksızın 8 yıl bekletildikten sonra karara bağlanmıştır.

Siyasî partilerin malî denetimi, Anayasa'nın 69. maddesine göre yerine getirilen yargısal bir işlemdir. Bu nedenle Anayasa'nın 2. maddesindeki demokratik hukuk devleti ve 36. maddesindeki adil yargılama ilkelerine de uygun olmak zorundadır.

Yargısal bir görevin 8 yıl gecikmeyle yerine getirilmesi ve bu gecikmenin hiçbir haklı nedene dayanmaması, Anayasa'nın 2. ve 36. maddeleriyle bağdaşmaz. Siyasî partilerin gelir ve giderlerine ilişkin belgeleri saklama süresi mevzuatımıza göre 5 yıldır. Hal böyle iken 8 yıl sonra partinin mali denetiminde amaçlara uygun yapılmış kabul edilmeyen harcamaların sürpriz bir şekilde karara bağlanması hukuk güvenliği ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Karar her ne kadar kanuna uygunsa da hukuka ve adalet duygusuna aykırı bulduğumdan çoğunluğa katılmıyorum.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı : 2005/16 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/67

Karar Günü : 22.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 27.1.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Sol Parti 2004 yılı gelirleri toplamının 117.179.676.923.146.- lira, borçlarının 219.039.662.205.- lira, giderleri toplamının 34.518.776.971.123.- lira, alacaklarının 163.475.896.387.- lira olduğu ve 82.716.463.717.841.- liranın nakit mevcudu olarak 2005 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı gelirleri 20.970.206.842.652.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 11.700.000.000.- lirası yayınların satışından sağlanan gelir, 500.000.000.-lirası bağışlar, 20.918.344.841.479.- lirası faiz gelirleri, 23.845.801.173.- lirası 2004 yılında yapılan havale iadeleri, 15.816.200.000.- lirası sair gelirlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

İl örgütlerinin 2004 yılı gelirleri 16.149.326.879.175.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 60.457.862.964.- lirası parti üyelerinden alınan aidat, 3.569.710.000.- lirası yerel seçim adaylık aidatı, 2.188.000.000.- lirası parti bayrağı, flaması, rozet vs. satışından sağlanan gelir, 25.584.400.000.- lirası parti tarafından tertiplenen dayanışma gecesi ve konser faaliyetlerinden sağlanan gelirler, 439.892.831.163.- lirası bağış, 391.110.461.- lirası geçmiş dönemlerden devreden varlıklar, 1.005.040.413.244.- lirası 2003 yılından devreden nakit, 14.428.168.735.321.- lirası genel merkezden alınan yardım, 184.033.816.022.- lirası faiz gelirlerinden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2004 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı giderleri 19.553.230.311.621.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 506.459.827.538.- lirası personel giderleri, 1.679.524.862.585.- lirası yönetim giderleri, 14.428.168.735.321.- lirası yardımlar, 347.762.540.832.- lirası demirbaş-taşınmaz alımı, 2.591.314.345.345.- lirası seçim propaganda ve tanıtım giderlerinden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 81.537.292.629.034.- liradır.

Parti Genel Merkezi'nin 2004 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2004 yılı için 37.134.949.- lira) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Söz konusu kişiler adına alınmış olan uçak, otobüs bileti ve konaklama bedeli faturaları <u>Parti adına yapılmış harcamalardır</u>. Fakat elde olmayan sebepler ile belgeler kişiler adına düzenlenmiştir. Otobüs veya uçak ile seyahat ederken veya otelde konaklar iken söz konusu uçak, otobüs ve otel firmaları; bu konudaki yasal bilgi eksikliğinden belgeleri, seyahati yapan veya konaklayan kişi adına düzenlemiştir. Genel Merkez tarafından alınan uçak, otobüs bileti veya otel*

rezervasyonlarında belgeler Genel Merkez adına düzenlenmiştir. Belgeyi alan kişiler de zaten parti yetkilisi olduklarını düşündüklerinden ve parti faaliyeti için orada bulunduklarından parti işi ile ilgili bir gider olduğu için belgeyi kabul etmişlerdir. Söz konusu firmalar belgeyi kişi adına düzenlerken Parti adına düzenlenmesi istendiğinde kişilerden imza sirküsü, yetki belgesi vs. istenmektedir. Bunun da imkan dahilinde olmadığı ortadadır. Söz konusu kişiler Parti adına herhangi bir etkinliğe ya da toplantıya katılacakları zaman bulundukları bölgeden Parti Genel Merkezine gelmekte dolayısıyla belgeler kendi adlarına düzenlenmektedir. 2007 yılı Kesin hesap incelemesinde de söz konusu işlemler mahkemenizce uygun görülmüştür.

Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs ve tren biletlerinde isim olmamakla birlikte kimi otobüs biletlerinde isim bulunmamaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs, tren ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
29.2.2004/58	Tufan Bural	Uçak bileti	290000000
30.6.2004/219	Zeki Sezer	" "	129000000
20.7.2004/250	Mehmet Gümen	" "	110000000
" "		4 adet tren bileti	238000000
" "	Mehmet Gümen	Uçak bileti	110000000
" "	Mehmet Gümen	" "	129000000
" "	Mehmet Gümen	" "	129000000
" "	Mehmet Gümen	" "	149000000
" "		1 adet otobüs bileti	7000000
" "	Mehmet Gümen	Uçak bileti	129000000
" "	Mehmet Gümen	" "	149000000
" "	Mehmet Gümen	" "	129000000
20.7.2004/251	Soydal Sılay	3 adet otobüs bileti	64500000
20.8.2004/275	Soydal Sılay	1 adet otobüs bileti	21500000
" "		" "	22000000

31.8.2004/298		2 adet otobüs bileti	42000000
10.10.2004/347	Yıldırım Olgun	Uçak bileti	129000000
" "	Zeki Sezer	" "	129000000
10.10.2004/352		2 adet otobüs bileti	30000000
20.10.2004/358	Ahmet Tan	Uçak bileti	129000000
20.10.2004/361		5 adet otobüs bileti	82000000
20.10.2004/362		5 adet otobüs bileti	63500000
" "	Zabit Demir	2 adet otobüs bileti	48000000
30.11.2004/403		3 adet otobüs bileti	62000000
20.12.2004/427	İzzet Sözen	Uçak bileti	149000000
" "	İzzet Sözen	" "	109000000
" "	İzzet Sözen	" "	109000000
" "	İzzet Sözen	" "	129000000
" "	İzzet Sözen	" "	149000000
" "	İzzet Sözen	" "	149000000
" "	İzzet Sözen	" "	258000000
" "	İzzet Sözen	" "	149000000

Toplam 721.500.000.-TL

2- Aşağıda belirtilen konaklama bedeli parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Konaklama harcamasının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan bu gider parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Yevmiye tarih ve no	Gider yapılan kişi	Açıklama	Tutar
10.7.2004/222	Hüseyin Mert	Konaklama Bedeli	70.000.000

3- Cezalı geçiş ücretleri ile trafik para cezaları parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"Toplantılara ve programlara yetişebilmek amacıyla zaman zaman hız sınırı aşılmıştır."*

şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti görevlilerinin yükümlülükleri yerine getirmemeleri sonucu oluşan otoyol cezalı geciş ücreti ile trafik para cezasından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
10.7.2004/222	Posta çeki 1.7.2004 tarih 1149/006 13	06 RB 898 plakalı aracın otoyol cezalı geciş ücreti	37.500.000
10.7.2004/222	Posta çeki 1.7.2004 tarih 1149/006 12	06 RB 898 plakalı aracın otoyol cezalı geciş ücreti	15.000.000
10.8.2004/271	2.8.2004/23164	06 RB 893 plakalı aracın trafik cezası	169.400.000

Toplam 221.900.000.-

4- Aşağıda gösterilen 2.447.280.000.- lira tutarındaki gider fatura aslı olmaksızın yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"İlgili dönemlerde evrak yoğunluğundan ötürü bazı evrak asılları postada veya kargoda kaybolmaktadır. Ve ilgili firmalardan aslı gibidir onaylı belge suretleri alınmaktadır. Harcama parti adına yapıldığından ötürü ilgili firmalara söz konusu bedeller ödenmiştir. Parti olarak söz konusu mal veya hizmetin ilgili firmadan alındığını bilmekteyiz. Ve söz konusu harcamalar ise ilgili firmalar tarafından kendi kayıtlarında gelir olarak gözükmektedir. Fatura aslı kaybolduğunda ilgili firmaya ödeme yapabilmek için firmadan tekrar fatura kesmesi istenilmesi durumunda şüphesiz ki ilgili firma aleyhine bir durum oluşmaktadır. Çünkü Vergi Kanununa göre bu defa ilgili firma olmayan bir işleme 2. kez mükerrer olarak fatura kesmek zorunda kalacaktır. Buda yasal olarak mümkün değildir. Belge aslının kaybolması doğal bir süreçtir. Aslolan işlemin gerçek mahiyetidir. Yani söz konusu harcamanın fiilen partimiz tarafından yapıldığının bilindiğidir.*

Mal ve hizmet alımında fiili durum mal ve hizmetin alan lehine el değiştirmesidir. Mal ve hizmeti satan firma tarafından işlem gelir işlemi, alan firma tarafından gider işlemidir. Örneğin 100.000 TL bedelinde bir araç alınması durumunda fatura aslının kaybedilmesi halinde söz konusu bedel hazineye irat kaydedilmek istenmektedir. Fakat fiziki olarak araç partinin demirbaşı olarak kayıtlarda yer almaktadır. Ve amaca uygun bir giderdir. Fatura aslının kaybolması halinde tekrar aynı bedelin hazineye irat kaydedilerek Partilerin cezalandırılması uygulamasının hukuka uygun olmadığını belirtmek isteriz. Kaldı ki Siyasi Partilerin mali işlemlerini düzenleyen Siyasi Partiler Kanununda fatura aslı olmadan gider işlemi yapılamayacağına ilişkin bir hüküm de yoktur. Danıştay'ında tezimizi savunan nitelikte kararları mevcuttur.

Fatura asılları yoktur.1.765.280.000 TL tutarındaki Elektrosonik firması aturası firma tarafından aslı gibidir onaylı tasdik edilmiştir." şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2004 yılı için 37.134.949.- TL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura olmaksızın veya fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
31.1.2004/31	EGO Maltepe V.D.3230040613	1 adet fotokopi fatura	603.458.150
31.1.2004/31	EGO Maltepe V.D.3230040613	1 adet fotokopi fatura	78.541.850
31.3.2004/101	Elektrosonik Ltd.Şti. Başkent V.D. 3310090979 (15.3.2004/022415 nolu fatura)	1 adet firma tasdikli fotokopi fatura	1.765.280.000

Toplam 2.447.280.000.-

5- 30.4.2004/124 yevmiye ile Vatan Ambulansa 28.4.2004 tarih ve 034187 nolu fatura karşılığı 930.000.000.- TL cenaze nakil ücreti ödenmiştir.

Parti sorumluları, *"Bir partilimiz vefat ettiğinden cenazesinin memleketine gönderilmesi için cenaze nakil masrafı partimizce karşılanmıştır. Partimiz dayanışma ruhunu güçlendirmek için partililerimizin her zor koşulda yanında yer almaktadır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinin birinci fıkrasında "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz." ikinci fıkrasında ise "Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır." hükümlerine yer verilmiştir.

Partilinin cenaze gideri Parti tarafından karşılanacak yönetim gideri değildir Cenaze nakil gideri parti tüzelkişiliği adına ve parti amaçları doğrultusunda yapılmış bir ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan bu ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine karar verilmiştir.

6- Aşağıdaki tabloda gösterilen icra ödemelerinde ki ana para, faiz ve diğer masrafları belirtilmeyenlerin ayrı ayrı ana para, faiz ve diğer masraflarının belirtilmesi, bu ödemelere esas belgelerin gönderilmesi ile faiz ve diğer masrafların parti bütçesinden karşılanma nedeni sorulmuştur.

Parti sorumluları, *"Söz konusu dönemde Türkiye'nin her yerinde borçların yapılandırılması açısından bir çok icra dairesine ödemelerde bulunulmuştur. Gecikme cezaları ve sair masraflar borcun geç ödenmesinden kaynaklanmaktadır. Fakat para o esnada bankada faiz getirisi sağladığından ortada hazine zararı söz konusu değildir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer masraflar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer masraflardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

İCRA ÖDEMELERİ

Yevmiye No	Açıklama	Anapara	Faiz ve Diğer masraflar	Toplam tutar
10.1.2004/11	İZMİR 11. İcra Müd.	118.850.000		476.100.000
20.1.2004/22	Yozgat Telekom	317.400.000	240.600.000	558.000.000
20.1.2004/22	Merzifon İcra Müd.	186.200.000	242.900.000	429.100.000
20.1.2004/22	Karabük İcra Müd.	612.700.000	321.520.000	934.220.000
20.1.2004/22	Malatya Telekom	124.000.000	63.364.000	187.364.000
31.1.2004/31	Elazığ Harput Telekom Müdürlüğü-Kovancılar icra Müdürlüğü 2003/342	794.978.140	2.349.036.122	3.144.014.262
31.1.2004/31	KırıkkaleTelekom Müdürlüğü	161.800.000	121.291.017	283.091.017
10.2.2004/39	Karataş İcra Müdürlüğü	123.177.770	128.822.230	252.000.000
20.2.2004/49	Kırkağaç İcra Müdürlüğü	115.100.000	268.900.000	384.000.000
20.2.2004/49	Safranbolu İcra Müdürlüğü 2003/491	110.600.000	161.130.000	271.730.000
20.2.2004/49	Pınarbaşı İcra Müdürlüğü 2003/372	108.400.000	289.300.000	397.700.000
10.7.2004/226	Ankara 11.İcra Müdürlüğü 2004/6855	21.586.000.000	5.249.000.000	26.835.000.000
10.7.2004/226	Ankara 1.İcra Müdürlüğü 2004/4009	Asıl alacak 20.6.2004/207 yevmiyede ödenmiştir.	16.936.000.000	
31.8.2004/295	Gediz Belediyesi	793.000.000	225.900.000	1.018.000.000
10.9.2004/307	Karabük İcra Müd. 2004/2892	4.925.000.000	2.075.000.000	7.000.000.000

20.9.2004/323	Balıkesir Burhaniye İcra Müd. 2004/1136	1.185.000.000	274.000.000	1.459.000.000
31.10.2004/368	Gaziantep 2.İcra Müd. 2004/9740	1.190.000.000	886.000.000	2.076.000.000

Toplam 30.190.013.369.-

7- 20.12.2004 tarih ve 427 numaralı yevmiye ile Bülent Erkli'ye ait 10.6.2004 tarih ve 89603 numaralı 150.000.000.- TL. tutarındaki fatura iki defa gider yazılmıştır.

Parti sorumluları, faturanın mükerrer ödendiğini belirtmişlerdir.

Mükerrer ödenen 150.000.000.- TL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

8- Bahşiş ödemeleri Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parti seyahatlerindeki yemek giderlerinde bahşiş ödemeleri tutanağa bağlanarak ödenmiştir. Siyasi Partiler Kanununun 70. maddesindeki tevsik edilmeyecek işlemler sınırının altındadır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Aşağıda belirtilen bahşiş ödemeleri bir hizmet karşılığı olmaksızın kişi ya da kuruluş elemanlarına verilmesi nedeniyle parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmemiştir.

Bahşiş Ödemeleri

Yevmiye tarih ve no	Belge türü	Belge tarih ve no	Belgede imzası olanın adı soyadı	İçerik	Tutar
10.9.2004/238	Gider pusulası	6.9.2004	Yıldırım Olgun	Adana seyahatinde bahşiş	20.000.000
20.9.2004/321	Gider pusulası	18.10.2004	Yıldırım Olgun	Eskişehir Sarıcakaya seyahatinde bahşiş	10.000.000
10.10.2004/347	" "	18.10.2004	Yıldırım Olgun	İstanbul-Tekirdağ-Edirne seyahatinde bahşiş	10.000.000

20.10.2004/357	" "	17.11.2004	Yıldırım Olgun	İstanbul-İzmir-Konya seyahatinde bahşiş	50.000.000
10.12.2004/410	" "	2.12.2004	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde bahşiş	40.000.000
10.12.2004/414	" "	10.12.2004	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde bahşiş	30.000.000
20.12.2004/425	" "		Yıldırım Olgun	İstanbul-Bursa seyahatinde bahşiş	62.400.000
20.12.2004/426	" "	20.12.2004	Yıldırım Olgun	Kocaeli-Tekirdağ seyahatinde bahşiş	32.750.000

Toplam 255.150.000.-

9- Toplu tiyatro bileti alınmış ve tutarı Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parti örgütlenme çalışmaları doğrultusunda parti üyeleri ile sosyalleşmenin sağlanması amacıyla toplu tiyatro biletleri alınarak örgüt ile beraber bu gösterilere gidilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Alınan toplu tiyatro bilet bedelleri parti tarafından karşılanacak yönetim gideri olmadığı gibi, partinin amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak da kabulü mümkün değildir.

Yevmiye No	**Adı Soyadı**	**İçerik**	**Belge**	**Ödenen tutar**
10.11.2004/378	Ünal Çeken	50 adet tiyatro bileti karşılığı	Gider makbuzu 5.11.2004 /0092	500.000.000
20.12.2004/424	Ünal Çeken	50 adet tiyatro bileti karşılığı	Gider makbuzu 16.12.2004 /0102	500.000.000

Toplam 1.000.000.000.-

10- 20.10.2004 tarih ve 356 yevmiyede Maliye Bakanlığı'nın 19.10.2004 tarih ve 931511 alındısı karşılığı mükellef Süleyman Yağız'a ait 503.500.000.- TL para cezası Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Güvercin adlı Parti dergisi ile ilgili yasal izin zamanında yerine getirilemediğinden İdari Para Cezası ödenmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti görevlilerinin yasal yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan idari para cezasından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

11- 10.10.2004 tarih ve 351 yevmiyede Avukat Yonca Sürgün tarafından düzenlenen serbest meslek makbuzu olmadan 346.153.846.- lira ödeme yapılmıştır.

Parti sorumluları, *"makbuz olmadan yapılan ödeme ile diğer ödemeler icra ve mahkeme masraflarına mahsuben ödenmiş tutarlardır fakat geçmiş yıllarda olduğundan belgesi bulunamamıştır. Av. Yonca Sorgün'e ait sözleşme ekte sunulmuştur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Siyasî partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanunu'nda sayılan belgelerin varlığı aranmaktadır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura, serbest meslek makbuzu veya gider pusulası düzenlemesi gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2004 yılı için 37.134.949.- TL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların fatura, serbest meslek makbuzu veya gider makbuzu gibi geçerli bir kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle serbest meslek makbuzu ve ya herhangi bir geçerli belge olmadan yapılan, 346.153.846.- lira giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

2- İl Örgütleri Giderleri

İl örgütlerinin 2004 yılı giderleri toplamı 14.965.546.659.502.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun 81.102.632.060.- lirası personel giderleri, 3.236.673.502.111.- lirası yönetim giderleri, 164.301.244.691.- lirası yardımlar, 311.707.601.625.- lirası demirbaş alımı, 11.233.766.551.510.- lirası seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 84.534.132.428.- lirası 2003 yılından devreden borçlardan oluşmaktadır. Genel Merkez'ce kabul edilmeyen ve dava konusu yapılan giderler ise 146.539.004.923.- liradır.

Parti il örgütlerinin 2005 yılına devreden nakit mevcudu 1.179.171.088.807.- liradır.

Parti il örgütlerinin 2004 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2004 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2004 yılı içinde edindiği 568.648.744.332.- lira tutarındaki taşınır malın (demirbaş) Kanuna uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2004 yılı kesinhesabında gösterilen 117.179.676.923.146.- lira gelir, 219.039.662.205.- lira borç, 34.518.776.971.123.- lira gider, 163.475.896.387.- lira alacak ve 82.716.463.717.841.- lira kasa ve banka mevcudu devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

3**-** 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen**. 36.835.497.215.- lira (36.835,49.- YTL)** karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY YAZISI

Demokratik Sol Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda 36.835,49.- YTL'nin Hazine'ye irat kaydedilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 22.12.2010 tarihlidir.

Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının ilk incelemesi yapılarak esasının incelenmesine geçilmesine ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı 27.1.2006 tarihlidir.

Buna göre esas inceleme, herhangi bir haklı neden bulunmaksızın 4 yıl 11 ay bekletildikten sonra karara bağlanmıştır.

Siyasî partilerin malî denetimi, Anayasa'nın 69. maddesine göre yerine getirilen yargısal bir işlemdir. Bu nedenle Anayasa'nın 2. maddesindeki demokratik hukuk devleti ve 36. maddesindeki adil yargılama ilkelerine de uygun olmak zorundadır.

Yargısal bir görevin 4 yıl 11 ay gecikmeyle yerine getirilmesi ve bu gecikmenin hiçbir haklı nedene dayanmaması, Anayasa'nın 2. ve 36. maddeleriyle bağdaşmaz. Siyasî partilerin gelir ve giderlerine ilişkin belgeleri saklama süresi mevzuatımıza göre 5 yıldır. Hal böyle iken 4 yıldan fazla bir zaman sonra partinin mali denetiminde amaçlara uygun yapılmış kabul edilmeyen harcamaların sürpriz bir şekilde karara bağlanması hukuk güvenliği ilkesiyle de bağdaşmamaktadır.

Karar her ne kadar kanuna uygunsa da hukuka ve adalet duygusuna aykırı bulduğumdan çoğunluğa katılmıyorum.

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Esas Sayısı : 2006/29 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/68

Karar Günü : 22.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A.Necmi ÖZLER, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımıyla 27.2.2007 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında,

"Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE" karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2004 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Sol Parti 2005 yılı gelirleri toplamının 106.295.569,83 YTL, devreden borçların 216.253,51 YTL, giderleri toplamının 17.038.282,73 YTL, alacakların 172.297,93 YTL olduğu ve 89.298.242,68 YTL.nin nakit mevcudu olarak 2006 yılına devrettiği anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı gelirleri toplamı 98.610.011,54 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 17.035.505,65 YTL.si faiz gelirleri, 36.088,27 YTL.si sair gelirler, 81.538.417,63 YTL.si 2004 yılından devreden nakit mevcutundan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2005 yılı gelirleri toplamı 7.685.558,29 YTL. olarak gösterilmiştir.

Bunun 44.522,84 YTL.si parti üyelerinden alınan aidat, 2.553,05 YTL.si parti bayrağı, flaması, rozet vs. satışından sağlanan gelir, 1.250.- YTL.si parti yayınlarının satış geliri, 33.623,95 YTL.si parti tarafından tertiplenen dayanışma gecesi ve konser faaliyetlerinden sağlanan gelirler, 234.983,19 YTL.si bağış, 1.211.071,13 YTL.si 2004 yılından devreden nakit, 5.958.734,87 YTL.si genel merkezden alınan yardım, 68.368,36 YTL.si faiz gelirleri, 130.450,90 YTL.si dava konusu devirden oluşmaktadır.

İl örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı giderleri 10.016.187,54 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 610.782,73 YTL.si personel giderleri, 715.839,73 YTL.si yönetim giderleri, 5.958.734,87 YTL.si yardımlar, 622.668,92 YTL.si demirbaş-taşınmaz alımı, 2.011.123,39 YTL.si seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 16.770.- YTL.si iş avansları, 18.970.- YTL.si seyahat avansları, 61.297,90 YTL.si 2004 yılından devreden borçlardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 88.669.459,38 YTL dir.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Parti Genel Merkezi'nin 2005 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır" şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un Gider Pusulası başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2005 yılı için 41,29 YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir"* ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Yenikan medya pazarlamaya sürekli olarak prodüksiyon bedeli olarak yapılan ödemelerin içeriğinin bildirilmesi, bu hizmetler karşılığında Partiye verdiği dokümanlar (cd,materyal, bilgi veya belge vb.) ile sözleşme örneğinin gönderilmesi istenmiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Firma**	**Alınan hizmet**	**Tutar**
31.3.2005/78	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	17700
30.4.2005/115	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	17700
31.5.2005/147	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	17700
31.5.2005/147	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	17700
30.11.2005/369	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	16042,10
10.12.2005/380	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	17700
20.12.2005/397	Yenikan Medya Paz.	Prodüksiyon bedeli	17700

Parti yetkilileri *"Yenikan Medya firması partimize prodüksiyon hizmeti vermektedir. Özellikle partinin yaptığı miting ve toplantıların Yerel ve Bölgesel Televizyonlara Canlı Yayın hizmetini vermektedir. Sözleşmesi ektedir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Faturaların düzenlenmiş olması nedeniyle söz konusu firmaya yapılan ödemelerin Hazineye irad kaydedilmemesi gerektiğine Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN ve Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

2- Parti adına olmayan, kişi adına kayıtlı telefonlara alınan kontör bedelleri Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri, *"Sözkonusu kazı konuş kartları seçim dönemleri ve mitinglerde parti için kendi telefonunu kullanan kişilere verilmiş ve parti için kullanılmıştır. Her kişiye yeni hat almak sabit giderleri fazla olduğundan pahalıya geleceği için hazır kart alınmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Kontör Alımları

Yevmiye tarih ve no	Fişin tarih ve no	İşletme adı	Tutar
10.4.2005/96	31.3.2005/2	Yeni Çağdaş	21,5
10.5.2005/130	2.5.2005/0072	Net Bilgi Ltd.	31,75
31.5.2005/157	20.5.2005/0038	Ahmet Murat Güven Telsim Cep Shop	24
31.5.2005/1572	20.5.2005/0157	Keskin Elektronik	23
10.6.2005/174	4.6.2005/3	Phone Office	25
10.6.2005/185	4.6.2005/2	Phone Office	50
10.10.2005/310	29.9.2005/0134	Çağlar Elektronik	22
30.11.2005/366	18.11.2005/19	Balcı Bil.Ltd.	24
31.12.2005/413	24.12.2005/2	A T İletişim	24

Toplam 245,25.-YTL

Parti yetkilileri kimlere alındığına dair isim belirtmedikleri gibi, bu kontörlerin parti faaliyetleri için kullanıldığına dair kanıtlayıcı bilgi ve belge de sunmamışlardır. Bu nedenle Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

3- Bahşiş ödemeleri Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parti seyahatlerindeki yemek giderlerinde bahşiş ödemeleri tutanağa bağlanarak ödenmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Aşağıda belirtilen bahşiş ödemeleri bir hizmet karşılığı olmaksızın kişi ya da kuruluş elemanlarına verilmesi nedeniyle parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmemiştir.

Bahşiş Ödemeleri

Yevmiye tarih ve no	Belge türü	Belge tarih ve no	Belgede imzası olanın adı soyadı	İçerik	Tutar
31.1.2005/23	Gider pusulası	31.1.2005/--	Yıldırım Olgun	Bursa seyahatinde bahşiş	30
20.1.2005/15	" "	14.1.2005	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde bahşiş	35
10.1.2005/8	" "	10.1.2005/--	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde bahşiş	5,95
10.2.2005/31	" "	7.2.2005	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde bahşiş	65

28.2.2005/43	" "	22.2.2005	Yıldırım Olgun	Antalya-Mersin seyahatinde bahşiş	49
28.2.2005/45	" "	22.2.2005	Necmi Çavuşoğlu	Antalya-Mersin-Nevşehir-Niğde seyahatinde Grand City, Ceylan otelde verilen bahşiş,	165
31.3.2005/81	A4 yazılmış harcama belgesi	26.3.2005	Yıldırım Olgun	Kukla kebapta verilen bahşiş	10
10.3.2005/60	4 adet A4 yazılmış harcama belgesi	2.3.2005	Tolga Yılmaz	İstanbul,İzmit,Bolu seyahatinde ki yemeklerde verilen bahşiş	120,
20.3.2005/70	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	15.3.2005	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	40
10.3.2005/61	A4 yazılmış harcama belgesi	7.3.2005	Tolga Yılmaz	Bursa seyahatinde verilen bahşiş	37
31.3.2005/88	A4 yazılmış harcama belgesi	21.3.2005	Yıldırım Olgun	Isparta-Burdur-Afyon seyahatinde verilen bahşiş	40
10.4.2005/96	A4 yazılmış harcama belgesi	4.4.2005	Necmi Çavuşoğlu	Kayseri,Malatya, Nevşehir ve Aksaray seyahatinde konaklanan otelde verilen bahşiş	40
20.4.2005/106	A4 yazılmış harcama belgesi	12.4.2005	Yıldırım Olgun	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	4,30

20.4.2005/103	A4 yazılmış harcama belgesi	11.4.2005	Kemal Doğan	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	23
20.4.2005/105	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	12.4.2005	Emin Topçuoğlu	Malatya,İstanbul, Antalya seyahatinde verilen bahşiş	75
10.5.2005/126	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	9.5.2005	Yıldırım Olgun	Gaziantep seyahatinde verilen bahşiş	20,35
31.5.2005/150	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	23.5.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	12
31.5.2005/150	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.5.2005	Yıldırım Olgun	Ordu seyahatinde verilen bahşiş	36,60
10.5.2005/129	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	2.5.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	52,5
10.5.2005/131	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	6.5.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	7
31.5.2005/153	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	24.5.2005	Yıldırım Olgun	Almanya seyahatinde verilen bahşiş	34,8
31.5.2005/160	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	30.5.2005	Yıldırım Olgun	Bartın seyahatinde verilen bahşiş	15

10.6.2005/170	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	8.6.2005	Yıldırım Olgun	Ankara And Tur lokantasında verilen bahşiş	2,5
30.6.2005/197	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.6.2005	Yıldırım Olgun	Ankara And Tur lokantasında verilen bahşiş	5
30.6.2005/197	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	28.6.2005	Yıldırım Olgun	İdol lokantasında verilen bahşiş	5
30.6.2005/197	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	30.6.2005	Yıldırım Olgun	And Cafede verilen bahşiş	5
10.6.2005/173	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	8.6.2005	Yıldırım Olgun	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	58,15
20.6.2005/186	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	14.6.2005	Tolga Yılmaz	Van seyahatinde lokantada verilen bahşiş	40
10.7.2005/205	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	5.7.2005	Yıldırım Olgun	Kızılcahamam ve İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	36
20.7.2005/219	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.7.2005	Yıldırım Olgun	Uşak seyahatinde verilen bahşiş	23,75
10.8.2005/237	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.7.2005	Yıldırım Olgun	Bahşiş bedeli	5

20.8.2005/249	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.8.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	60
20.8.2005/251	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.8.2005	Yıldırım Olgun	Afyon, Kütahya, Eskişehir seyahatinde verilen bahşiş	20
20.8.2005/255	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	16.8.2005	Yıldırım Olgun	Hacıbektaş Kayadibi Cennet Lokantasında verilen bahşiş	5
10.9.2005/273	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	6.9.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul,İzmir, Eskişehir seyahatinde verilen bahşiş	80
20.9.2005/280	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	13.9.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	38
20.9.2005/281	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	13.9.2005	Necmi Çavuşoğlu	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	5
20.9.2005/282	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	19.9.2005	Kemal Doğan	Çanakkale, Balıkesir seyahatinde verilen bahşiş	23
20.9.2005/283	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	19.9.2005	Necmi Çavuşoğlu	Çanakkale, Balıkesir seyahatinde verilen bahşiş	15
30.9.2005/294	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	21.9.2005	Yıldırım Olgun	Çanakkale, Balıkesir seyahatinde verilen bahşiş	70
30.9.2005/295	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	21.9.2005	Yıldırım Olgun	Adıyaman seyahatinde verilen bahşiş	34,03

30.9.2005/296	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.9.2005	Kemal Doğan	Adıyaman seyahatinde verilen bahşiş	15
10.10.2005/310	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.10.2005	Necmi Çavuşoğlu	Muğla,Gaziantep, Adıyaman seyahatinde verilen bahşiş	27,5
20.10.2005/322	4 adet A4 yazılmış harcama belgesi	10.10.2005	Yıldırım Olgun	Muğla n seyahatinde verilen bahşiş	110
20.10.2005/324	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	17.10.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	25
10.11.2005/346	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	31.10.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul ve İzmir seyahatinde verilen bahşiş	40
10.11.2005/347	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	1.11.2005	Yıldırım Olgun	Antalya seyahatinde verilen bahşiş	57
20.11.2005/355	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	15.11.2005	Yıldırım Olgun	Konya ve Kıbrıs seyahatinde verilen bahşiş	41,61
30.11.2005/364	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	24.11.2005	Yıldırım Olgun	Trabzon ve Rize seyahatinde verilen bahşiş	80
10.12.2005/376	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	5.12.2005	Yıldırım Olgun	Konya seyahatinde verilen bahşiş	23

10.12.2005/378	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	9.12.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	48
20.12.2005/387	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	12.12.2005	Yıldırım Olgun	Mersin seyahatinde verilen bahşiş	48
20.12.2005/390	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	12.12.2005	Necmi Çavuşoğlu	Mersin seyahatinde verilen bahşiş	40
26.12.2005/395	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	20.12.2005	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	26,6
31.12.2005/409	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	24.12.2005	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	80
31.12.2005/411	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	24.12.2005	Hüseyin Aydın	Kuşadasında ki yemekte verilen bahşiş	13
31.12.2005/413	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	26.12.2005	Necmi Çavuşoğlu	Bursa seyahatinde verilen bahşiş	26,8
31.12.2005/416	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	28.12.2005	Yıldırım Olgun	Eskişehir ve Bursa seyahatinde verilen bahşiş	50,13

Toplam 2.079,57 TL

4- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Söz konusu kişiler adına alınmış olan uçak, otobüs bileti ve konaklama bedeli faturaları Parti adına yapılmış harcamalardır. Fakat elde olmayan sebepler ile belgeler kişiler adına düzenlenmiştir. Otobüs veya uçak ile seyahat ederken veya otelde konaklar iken söz konusu uçak, otobüs ve otel firmaları; bu konudaki yasal bilgi eksikliğinden belgeleri, seyahati yapan veya konaklayan kişi adına düzenlemiştir. Genel Merkez tarafından alınan uçak, otobüs bileti veya otel rezervasyonlarında belgeler Genel Merkez adına düzenlenmiştir. Belgeyi alan kişiler de zaten parti yetkilisi olduklarını düşündüklerinden ve parti faaliyeti için orada bulunduklarından parti işi ile ilgili bir gider olduğu için belgeyi kabul etmişlerdir. Söz konusu firmalar belgeyi kişi adına düzenlerken Parti adına düzenlenmesi istendiğinde kişilerden imza sirküsü, yetki belgesi vs. istenmektedir. Bunun da imkan dahilinde olmadığı ortadadır. Söz konusu kişiler Parti adına herhangi bir etkinliğe ya da toplantıya katılacakları zaman bulundukları bölgeden Parti Genel Merkezine gelmekte dolayısıyla belgeler kendi adlarına düzenlenmektedir. 2007 yılı Kesin hesap incelemesinde de söz konusu işlemler mahkemenizce uygun görülmüştür.*

Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs ve tren biletlerinde isim olmamakla birlikte kimi otobüs biletlerinde isim bulunmaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs, tren ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	**Yolcunun Adı Soyadı**	**Türü**	**Tutarı**
28.2.2005/46	Zabit Demir	Otobüs bileti	24
" "	İsimsiz	" "	24
10.3.2005/58	Masum Türker	Uçak bileti	258
31.3.2005/81	İsimsiz	Otobüs bileti	30
31.3.2005/81	Masum Türker	Uçak bileti	218
31.3.2005/81	Ahmet Tan	Elektronik bilet yolcu seyahat belgesi	238
31.3.2005/89	Ahmet Tan	Uçak bileti	129
31.3.2005/89	Ahmet Tan	Uçak bileti	109

31.5.2005/149	Osman Kılıç	Otobüs bileti	10,5
" "	Ahmet Güzel	" "	10,5
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	36
10.5.2005/130	Nemci Çavuşoğlu	Otobüs bileti	15
31.5.2005/152	İsimsiz	Otobüs bileti	15
31.5.2005/162	Faldı Ağaoğlu	Otobüs bileti	26
" "	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	63
" "	Faldı Ağaoğlu	Uçak bileti	95
31.5.2005/163	İsimsiz	Otobüs bileti	20
31.5.2005/164	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	26
31.5.2005/165	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	52
" "	Hüseyin Mert	Uçak bileti	115
" "	Hasan Ehliz	" "	95
" "	Hüseyin Mert	Uçak bileti	99
10.6.2005/170	Masum Türker	Uçak bileti	234
" "	Masum Türker	" "	119
" "	Masum Türker	" "	119
30.6.2005/197	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	47
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	17
" "	İzzet Sözen	Uçak bileti	119
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	80
10.6.2005/169	Ahmet	Otobüs bileti	25,25
10.6.2005/171	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	28
10.6.2005/179	Zabit Demir	1 adet otobüs bileti	20
10.6.2005/172	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	45
20.6.2005/188	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	40
30.6.2005/198	Kadir Salih	Uçak bileti	95
" "	Melda Bayer	" "	95
" "	Jale Arbaş	" "	95
" "	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	114
10.7.2005/204	Nazif Topaloğlu	Uçak bileti	135
" "	İsimsiz	7 adet otobüs bileti	139
20.7.2005/218	Fehmi	Otobüs bileti	20
20.7.2005/220	Zabit Demir	Otobüs bileti	30
" "	İsimsiz	6 adet otobüs bileti	115
31.7.2005/229	İsimsiz	Otobüs bileti	17
31.7.2005/230	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	32
" "	Mehmet Daşçı	Uçak bileti	244
10.8.2005/243	Orhan Ocak	2 adet otobüs bileti	75
20.8.2005/252	İsimsiz	İsimsiz	12
31.8.2005/264	İsimsiz	7 adet otobüs bileti	150

30.9.2005/293	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	44
" "	Ahmet Güzel	Otobüs bileti	22,5
20.9.2005/284	İsimsiz	Otobüs bileti	28
20.9.2005/285	İsimsiz	5 adet otobüs bileti	96
20.9.2005/285	Hüseyin Aydın	Otobüs bileti	29,5
30.9.2005/304	İsimsiz	5 adet otobüs bileti	156
20.10.2005/321	Hüseyin Mert	Uçak bileti	149
31.10.2005/334	Mehmet İrfan Çakı	2 adet otobüs bileti	88,5
" "	Kerim Aksu	2 adet otobüs bileti	88,5
" "	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	63,5
" "	Remzi Tavşan	Otobüs bileti	28
10.10.2005/306	Zabit Demir	Uçak bileti	119
" "	Zabit Demir	Uçak bileti	109
" "	Zabit Demir	Otobüs bileti	24
" "	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	60
10.10.2005/310	Nemci Çavuşoğlu	Otobüs bileti	24
10.10.2005/313	Osman Kılıç	Uçak bileti	109
" "	Tuncay	Otobüs bileti	30
10.10.2005/314	Zabit Demir	Otobüs bileti	28
" "	Zabit Demir	Uçak bileti	129
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	38
20.10.2005/326	Salih Kadir	Otobüs bileti	35
" "	M.Karaçay	Otobüs bileti	37
" "	İsimsiz	5 adet otobüs bileti	115
20.10.2005/328	İsimsiz	7 adet otobüs bileti	161
20.10.2005/329	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	20
10.10.2005/315	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	84
10.11.2005/345	İsimsiz	Tren bileti	22
" "	Melda Bayer	Uçak bileti	119
10.11.2005/346	Olgun Yıldırım	Uçak bileti	298
" "	Ahmet Ercan	Uçak bileti	298
20.11.2005/356	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	50
" "	Osman Kılıç	2 adet uçak bileti	318
" "	Hasan Macit	2 adet uçak bileti	318
" "	Mehmet Baş	Uçak bileti	179
20.12.2005/386	İsimsiz	Otobüs bileti	20
31.12.2005/402	Necati Uyar	Otobüs bileti	97
31.12.2005/402	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	36
10.12.2005/377	Sılay Soydal	Otobüs bileti	18
20.12.2005/388	Mehmet Başçı	Otobüs bileti	23
" "	Melda Bayer	Otobüs bileti	26,5

" "	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	35
20.12.2005/392	Uluğ Türkkan	2 adet uçak bileti	154
" "	Uluğ Türkkan	Otobüs bileti	25
31.12.2005/425	İsimsiz	Otobüs bileti	22
" "	Necati Uyar	Uçak bileti	129
" "	Uluğ Türkkan	Uçak bileti	129
" "	Necati Albay	Uçak bileti	89
" "	Orhan Ocak	Uçak bileti	89
31.12.2005/408	Sılay Soydan	Uçak bileti	130
31.12.2005/411	Ahmet Güzel	4 adet otobüs bileti	66
" "	Hüseyin Aydın	2 adet otobüs bileti	110
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	60
31.12.2005/414	İsimsiz	Otobüs bileti	20
" "	Arif Özbay	Otobüs bileti	25
31.12.2005/415	İsimsiz	Otobüs bileti	25
" "	Orhan Yeşilyurt-Mustafa Yılmaz	Otobüs bileti	60
" "	Orhan Yeşilyurt	Uçak bileti	86
31.12.2005/417	İzzet Sözen	2 adet uçak bileti	327
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	45
31.12.2005/419	Zabit Demir	Uçak bileti	79
" "	Zabit Demir	2 adet otobüs bileti	56
" "	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	90
31.12.2005/420	Osman Kılıç	2 adet otobüs bileti	56,5
" "	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	45
31.12.2005/421	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	75
31.12.2005/424	Nazif Topaloğlu	5 adet uçak bileti	619
20.12.2005/397	Hüseyin Mert	Uçak bileti	69
" "	Hüseyin Mert	Otobüs bileti	30
" "	İsimsiz	Otobüs bileti	28

Toplam 10.480,75 YTL

5- Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile trafik ve para cezaları Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Toplantılara ve programlara yetişebilmek amacıyla zaman zaman hız sınırı aşılmıştır. Muhtasar ve MTV Gecikme zamları zamanında yatırılamamıştır. Fakat para vadede faiz geliri getirdiğinden ortada bir kamu zararı yoktur. THY Cezası ise toplantı saati değiştiğinden uçak bileti ertelenmiştir. Burada da herhangi bir kusur yoktur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Gecikme Zammı ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	Alındının Tarih ve Nosu	Mahiyeti	Tutarı
31.3.2005/81	28.3.2005/5510	Gelir vergisi stopaj gecikme zammı	17,77
20.4.2005/106	235 4021591057 1.34 235 4021591058 268	THY ceza	102
31.5.2005/156	Tahsilat belgesi yok	Trafik ceza tutanağı, 26.5.2005/607061	92
10.6.2005/170		Turkcell gecikme bedeli	15,83
30.6.2005/197	22.6.2005/586	Trafik harcı gecikme zammı	88,50
30.9.2005/293	27.9.2005/2400	Gelir ve damga vergisi gecikme zammı	8,92
10.10.2005/305		Trafik ceza tutanağı, 3.10.2005/065601	92
10.10.2005/305	3.10.2005//98	Trafik ceza tutanağı, 3.10.2005/035245	92
10.10.2005/305	12.10.2005/228	06 P 7878 plakalı aracın 2000/2 MTV gecikme zammı	58,67
30.11.2005/361	28.11.2005/1022	Trafik ceza tutanağı, 23.10.2005/142480	92
31.12.2005/402	21.12.2005/2276	Trafik ceza tutanağı, 16.12.2005/001496	92
31.12.2005/421		Trafik ceza tutanağı, 13.12.2005/788790	92

Toplam 843,69 YTL

Siyasî partinin veya Hazine'nin zarara uğrayıp uğramadığı konusunda bir denetim yapılmadığı gibi, parti bütçesi ile hazine arasında doğrudan bir ilişki de bulunmamaktadır. Kaldı ki kanuna aykırı gelir ve giderlerin Hazine'ye gelir kaydedilmesi Hazine'nin zararını tazmin amacıyla değil ortaya çıkan hukuka aykırılığa bir yaptırım olması amacıyla düzenlenmiştir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı, bedeli ve cezalardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

6- Aşağıda gösterilen 1.145,36 YTL tutarındaki gider fatura aslı olmaksızın yapılmıştır.

Parti yetkilileri *"Fatura asılları yoktur.306,80 YTL tutarındaki İMM Organizasyon firması faturası firma tarafından aslı gibidir onaylı tasdik edilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2005 yılı için 41,29 YTL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura olmaksızın veya fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Olmadan Ödenen Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	İçerik	Tutar
31.5.2005/148		Apartman aidat gideri. Herhangi bir belge bulunmamaktadır.	144
31.5.2005/153	Avis	faks fatura	431,52
10.6.2005/175		06 As 5178 plakalı araca ait gider. Herhangi bir belge bulunmamaktadır.	263,04
10.12.2005/380	İMM Organizasyon, Mithatpaşa V.D. 329 047 6765	Firma tasdikli fotokopi fatura	306,80

Toplam 1.145,36 YTL

7- Murat Demir'in iş akdi işverenden izin almaksızın bir ay içinde üç iş günü işe devam etmemesi nedeniyle fesh edildiği halde 30.4.2005 tarih ve 120 yevmiye ile 3.836,91 YTL kıdem ve 1.782,01 YTL ihbar tazminatı ödenmiştir**.**

Parti yetkilileri *"Murat Demir'e İhbar ve Kıdem Tazminatı ödenmiştir. Her ne kadar 3 iş günü üst üste gelmeyen işçiyi tazminatsız işten çıkarma hakkı kanundan doğan bir hak olsa bile işveren dilediği takdirde kıdem tazminatını ödeyebilir. Ayrıca partimiz her platformda emeği savunan ve emekçinin yanında bir partidir. Bu nedenle söz konusu çalışanımıza kıdem tazminatı emeğinin karşılığı olarak ödenmiştir"* şeklinde cevap vermişlerdir.

Murat Demir'in iş akdi işverenden izin almaksızın bir ay içinde üç iş günü işe devam etmemesi nedeniyle fesh olunmuştur.

4857 sayılı Kanunun Geçici 6 ncı maddesinde *"Kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulur. Kıdem tazminatı fonuna ilişkin Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklıdır."* hükmü yer almış,

Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. maddesine göre hizmet akdinin 17. maddenin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında işveren tarafından veya 16. maddenin I ve II numaralı bentlerinde gösterilen sebeplerle işçi tarafından veyahutta muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla feshi halinde kıdem tazminatı verileceği belirtilmiş,

4857 sayılı İş Kanunu'nun İşverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı başlıklı 25 nci maddesinde, Süresi belirli olsun veya olmasın işveren, maddede yazılı hallerde iş sözleşmesini sürenin bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeksizin feshedebileceği,

Maddenin II- Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri alt bendinin g fıkrasında ise, İşçinin işverenden izin almaksızın veya haklı bir sebebe dayanmaksızın ardı ardına iki işgünü veya bir ay içinde iki defa herhangi bir tatil gününden sonraki iş günü, yahut bir ayda üç işgünü işine devam etmemesi halinde işverenin haklı olarak fesh edebileceği ifade edilmiştir.

İhbar tazminatı, işveren veya işçinin haber vermeden iş akdini feshetmesi durumunda karşı tarafa ödeyeceği tazminattır. İşveren iş akdini haklı nedenle feshettiğine göre ihbar tazminatı ödenmesi İş Kanuna aykırıdır. İş Kanununda kıdem tazminatının ödenmesini gerektiren haller sayılmış olup, işverenin haklı nedenle feshi bunlar arasında sayılmamıştır.

Murat Demir'in iş akdi ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan bir ayda üç iş günü işine devam etmemesi nedeniyle feshedilmiştir. Dolayısıyla ihbar ve kıdem tazminatı ödenmesi gerektiren bir durum oluşmamıştır. Partinin iş akdi fesih yazısı ve İş Kanunu'na göre bu kişiye ihbar ve kıdem tazminatı ödenmemelidir. Bu nedenle 5.618,92YTL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

8- Aşağıdaki tabloda gösterilen icra ödemelerinde ki ana para, faiz ve diğer masrafları belirtilmeyenin ana para, faiz ve diğer masraflarının belirtilmesi, bu ödemelere esas belgelerin gönderilmesi ile faiz ve diğer masrafların parti bütçesinden karşılanma nedeni sorulmuştur.

Parti sorumluları, *"Söz konusu dönemde Türkiye'nin her yerinde borçların yapılandırılması açısından bir çok icra dairesine ödemelerde bulunulmuştur. Gecikme cezaları ve sair masraflar borcun geç ödenmesinden kaynaklanmaktadır.*

Fakat para o esnada bankada faiz getirisi sağladığından ortada hazine zararı söz konusu değildir." Şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Aksi halde bu tedbirlerin alınmaması sonucu oluşacak faiz ve diğer masraflar parti bütçesinden ödenecektir ki bunu kabul etmek mümkün değildir.

Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan faiz ve diğer masraflardan parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

İCRA ÖDEMELERİ

Yevmiye No	Açıklama	Anapara	Faiz ve Diğer masraflar	Toplam tutar
20.1.2005/14	Mardin Tedaş	252,65	65,76	318,41
" "	Mardin Telekom	212,45	194,44	406,89
28.2.2005/50	Ordu Telekom Ulubey ilçesi telefon borcu	138,50	171,03	309,53
10.3.2005/57	Şanlıurfa Telekom Müdürlüğü-Halveti 0.414.751 51 02 nolu telefon borcu	81	343	424
30.4.2005/110	Mardin Telekom 0.482.2123324 nolu telefon	296,75	194,86	491,61
10.8.2005/237	Ankara 5.Sulh 2005/354 Esas	700	255	955

Toplam 1.224,09.-

9- Toplu tiyatro ve konser bileti alınmış ve bedeli Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parti örgütlenme çalışmaları doğrultusunda parti üyeleri ile sosyalleşmenin sağlanması amacıyla toplu tiyatro biletleri alınarak örgüt ile beraber bu gösterilere gidilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Alınan toplu tiyatro ve konser bilet bedelleri parti tarafından karşılanacak yönetim gideri olmadığı gibi, partinin amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak da kabulü mümkün değildir.

Yevmiye No	Adı Soyadı	İçerik	Belge	Ödenen tutar
31.1.2005/21	Ünal Çeken	10.-YTL den 400 adet tiyatro bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 26.1.2005/0106	4000
10.2.2005/28	Ali Cavit Coşkun	10.-YTL den 30 adet konser bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 10.2.2005/0108	300
20.6.2005/182	Ünal Çeken	10.-YTL den 100 adet tiyatro bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 15.6.2005/0116	1000

5.300.-YTL

10- Ahmet Tan adına düzenlenen 235 241 037 5242 numaralı ve 238.-YTL.lik elektronik uçak biletinin fotokopisi 31.03.2005 tarih ve 81 numaralı yevmiye ile, aslı 31.03.2005 tarih ve 84 numaralı yevmiye ile ödenmiştir. Aynı uçak bilet bedelinin iki defa ödenmesi suretiyle mükerrer ödeme yapılmıştır.

Parti yetkilileri sehven mükerrer ödeme yapıldığını beyan etmişlerdir.

Mükerrer ödenen 238.- YTL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

11- Taksi ücreti veya taşıma ücreti karşılığı belge olmadan tutanağa istinaden ödeme yapılma nedeni ile aynı plakalı araçlara ödenen ücretlerin mükerrer olup olmadığı sorulmuş,

Parti yetkilileri, *"Örgüte malzeme (bayrak, afiş, eşantiyon vs.) gönderilmesi gerektiği durumlarda hem ağırlık hem de uzaklıktan ötürü kargo ücreti daha pahalı olduğundan malzemeler otobüsle gönderilmiştir. Otobüs firmasından belge alınması mümkün olmadığından yapılan her ödeme tutanağa bağlanmıştır. Mükerrer ödeme olduğunu düşünmemekteyiz. Sadece gönderilecek malzeme çok yer kapladığından daha fazla bedel ödenmiştir. Bu konuda Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. maddesine göre belge alınamayan durumlarda harcama yapılabilecek meblağ sınırına göre tutanak düzenlemesi yoluna gidilmiştir. Takdir edilmelidir ki kargo ücretleri otobüs ücretlerine göre daha pahalı bir mekanizmadır. Burada yasaya aykırı bir işlem yapılmadığını düşünmekteyiz."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Tabloda görüleceği fatura, serbest meslek makbuzu veya gider pusulası düzenlemeden A4 kağıdına yazılmış tutanağa istinaden ödeme yapılmıştır. Tutanaklar belge sınırının altında kalınması amacıyla bölünerek yazılmıştır. Aynı gün aynı arabayla ilgili farklı tutarlarda tutanak düzenlenmesi ve tutanağı sadece DSP görevlilerin Cuma Şengül ve Nilüfer Gökçe'nin

imzalaması bunun göstergesidir. Parayı alan kişinin tutanakta imzası bulunmamaktadır. Paraların kime ödendiği belli değildir.

Siyasi partiler tarafından yapılan ödemelerde Vergi Usul Kanununda sayılan belgelerin varlığı aranmaktadır. Alınan hizmet bedeli karşılığı fatura, serbest meslek makbuzu veya gider pusulası düzenlemesi gerekmektedir.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2005 yılı için 41,29 YTL) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların fatura, serbest meslek makbuzu veya gider pusulası gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle geçerli belge olmadan yapılan 644.- YTL giderin, Yasa'nın öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

TUTANAK

Yevmiye No	**Tutanağı imzalayanın Adı Soyadı**	**İçerik**	**Belge türü**	**Tarih**	**Ödenen tutar**
10.5.2005/123	Cuma Şengül	2 koli taşıma ücreti 27 YS 864 plakalı Seçturizm	A4 yazılmış tutanak	5.5.2005	30
10.5.2005/123	Cuma Şengül	2 koli taşıma ücreti 27 YS 864 plakalı Seç turizm	A4 yazılmış tutanak	5.5.2005	30
31.5.2005/148	Cuma Şengül	5 koli taşıma ücreti 34 AK 001 plakalı Fındıkkale turizm	A4 yazılmış tutanak	21.5.2005	30
31.5.2005/148	Cuma Şengül	5 koli taşıma ücreti 34 AK 001 plakalı Fındıkkale turizm	A4 yazılmış tutanak	21.5.2005	30
31.5.2005/148	Cuma Şengül	5 koli taşıma ücreti 34 AK 001 plakalı Fındıkkale turizm	A4 yazılmış tutanak	21.5.2005	30
31.5.2005/148	Cuma Şengül	5 koli taşıma ücreti 34 AK 001 plakalı Fındıkkale turizm	A4 yazılmış tutanak	21.5.2005	30
31.5.2005/148	Cuma Şengül	5 koli taşıma ücreti 34 AK 001 plakalı Fındıkkale turizm	A4 yazılmış tutanak	21.5.2005	30
31.5.2005/153	Yıldırım Olgun	Ankara seyahatinde taksi ücreti	A4 yazılmış tutanak	24.5.2005	44

20.8.2005/246	Cuma Şengül	Edirne ili Keşan ilçesine 5 paket parti tanıtım malzemesi 34 TF 6113 plakalı Keşan Gürel	Fotokopi A4 yazılmış tutanak	18.8.2005	40
20.8.2005/246	Cuma Şengül	Edirne ili Keşan ilçesine 5 paket parti tanıtım malzemesi 34 TF 6113 plakalı Keşan Gürel	Fotokopi A4 yazılmış tutanak	18.8.2005	40
20.8.2005/246	Cuma Şengül	Edirne ili Keşan ilçesine 5 paket parti tanıtım malzemesi 34 TF 6113 plakalı Keşan Gürel	Fotokopi A4 yazılmış tutanak	18.8.2005	40
20.8.2005/246	Cuma Şengül	Edirne ili Keşan ilçesine 3 paket parti tanıtım malzemesi 34 TF 6113 plakalı Keşan Gürel	Fotokopi A4 yazılmış tutanak	18.8.2005	30
30.11.2005/361	Nilüfer Gökçe	26.11.2005 tarihinde Atatürk spor salonunda taşıma işleri için yapılan ödeme	A4 yazılmış tutanak	29.11.2005	40
30.11.2005/361	Nilüfer Gökçe	26.11.2005 tarihinde Atatürk spor salonunda taşıma işleri için yapılan ödeme	A4 yazılmış tutanak	29.11.2005	40
30.11.2005/361	Nilüfer Gökçe	26.11.2005 tarihinde Atatürk spor salonunda taşıma işleri için yapılan ödeme	A4 yazılmış tutanak	29.11.2005	40

30.11.2005/361	Nilüfer Gökçe	26.11.2005 tarihinde Atatürk spor salonunda temizlik işleri için yapılan ödeme	A4 yazılmış tutanak	29.11.2005	40
30.11.2005/361	Nilüfer Gökçe	26.11.2005 tarihinde Atatürk spor salonunda temizlik işleri için yapılan ödeme	A4 yazılmış tutanak	29.11.2005	40
30.11.2005/361	Nilüfer Gökçe	26.11.2005 tarihinde Atatürk spor salonunda temizlik işleri için yapılan ödeme	A4 yazılmış tutanak	29.11.2005	40

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2005 yılı giderleri 7.022.095,19 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 80.696,54 YTL.si personel giderleri, 3.929.754,14 YTL.si yönetim giderleri, 142.863 YTL.si yardımlar, 197.737,11 YTL.si demirbaş alımı, 2.657.004,27 YTL.si seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 14.040,13 YTL.si 2004 yılından devreden borçlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2006 yılına devreden nakit mevcudu 628.783,30 YTL.dir.

Parti il örgütlerinin 2005 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Parti'nin 2005 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2005 yılı içinde edindiği 820.406,03 YTL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun

ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2005 yılı kesinhesabında gösterilen 106.295.569,83 YTL gelir, 213.253,51 YTL borç, 17.038.282,73 YTL gider, 172.297,93 YTL alacak ile 89.298.242,68 YTL kasa ve banka mevcudu devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen **27.819,63 YTL** karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine OYBİRLİĞİYLE,

4- Yenikan Medya Pazarlamaya yapılan toplam 122.242,1 YTL tutarındaki Parti mal varlığının Hazine'ye irad kaydedilmemesine, Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN ve Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY GEREKÇESİ

Demokratik Sol Partisi'nin 2005 yılı kesin hesabının incelenmesinden Genel Merkez giderleri arasında gösterilen Yenikan Medya Pazarlama'ya sürekli olarak Prodüksiyon hizmeti karşılığı ödenen toplam 122.242,1 YTL. harcamaya ait söz konusu hizmetlerin içeriğinin belirlenebilmesine yarayacak bilgi, belge ve dokümanlar Partiden istenmiş, ancak gönderilmemiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun; 70. maddesinin ilk fıkrasında, "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz" ikinci fıkrasında "Bir siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılır.", üçüncü fıkrasında, "Beş milyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir" 75. maddesinin ilk fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir." dördüncü fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" denilmektedir. Siyasi Partiler Kanunu'nun bu kurallarına göre siyasi partilerin, beş bin lirayı aşan giderlerinin, makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilip edilmediğinin ve giderlerinin amaçlarına aykırı olup, olmadığının denetlenmesi, belirtilen hususlarda aykırılık saptanması halinde, söz konusu giderlerin hazineye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Parti'nin genel merkez giderleri arasında gösterilen Yenikan Medya Pazarlama'nın verdiği hizmetlere ilişkin fatura karşılığı yapılan harcamaların, Parti'nin amacına uygunluğunun denetlenebilmesi için Parti'den istenen bilgi, belge ve dokümanlar gönderilmediğinden, bu harcamaların, Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olarak yapıldığının kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle Parti'nin amacına uygun olarak yapıldığı saptanamayan Yenikan Medya Pazarlama'nın verdiği hizmetlere ilişkin toplam 122.242,1 YTL. karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca, Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerektiği düşüncesiyle bu konuya ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Başkan	Üye	Üye
Haşim KILIÇ	Fulya KANTARCIOĞLU	Recep KÖMÜRCÜ

Üye	Üye
Alparslan ALTAN	Engin YILDIRIM

Esas Sayısı : 2007/27 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı: 2010/69

Karar Günü : 22.12.2010

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Demokratik Sol Parti'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Demokratik Sol Parti'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, 22.12.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 2006 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Demokratik Sol Parti 2006 yılı gelirleri toplamının 112.976.610,57 YTL, devreden borçların 353.513,28 YTL, dava konusu devrin 130.450,90 YTL, giderleri

toplamının 36.522.356,46 YTL, 2007 yılına devreden nakit mevcudunun 76.938.218,29.-YTL olduğu anlaşılmıştır.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı gelirleri toplamı 101.644.586,77 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 89.252.232,92 YTL.si yılbaşındaki mevcut özvarlık, 12.387.111,06 YTL.si faiz gelirleri, 5.242,79 YTL.si sair gelirlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti il örgütlerinin 2006 yılı gelirleri toplamı 11.462.474,70 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 53.393,64 YTL.si parti üyelerinden alınan aidat, 350.- YTL.si parti bayrağı, flaması, rozet vs. satışından sağlanan gelir, 9.618,50 YTL.si parti tarafından tertiplenen dayanışma gecesi ve konser faaliyetlerinden sağlanan gelirler, 113.164,77 YTL.si bağış, 666.823,99 YTL.si 2005 yılından devreden özvarlık, 10.457.477,44 YTL.si genel merkezden alınan yardım, 31.071,04 YTL.si faiz gelirleri, 130.450,90 YTL.si dava konusu devir, 124,42 YTL.si sair gelirlerden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1 - Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı giderleri toplamı 25.351.360,67 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 15.114.159,95 YTL.si genel yönetim giderleri, 2.835.325,70 YTL.si demirbaş ve taşıt alım giderleri, 7.166.832,77 YTL.si seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 235.000- YTL.si iş avansları, 42,25 YTL.si alacaklardan oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezi'nin 2007 yılına devreden kasa ve banka mevcudu 76.427.835,04 YTL dir.

Demokratik Sol Parti Genel Merkezi'nin 2006 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

Muhasebe biliminin genel kabul görmüş temel kavramlarından biri "Belgelendirme" kavramıdır. Vergi Usul Kanunu'nun 229. maddesinde *"Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır"* şeklinde tarif yapılmış ve "Fatura Kullanma Mecburiyeti" başlıklı 232. maddesindeki hükmüne göre de, faturanın hangi hallerde ve kimler tarafından alınması ve verilmesinin gerektiği ifade edilmiştir. Bu bağlamda mal ve hizmet alımlarında bu işlemlerin fatura ile belgelendirilmesi zorunlu tutulmuş ve gerekli muhasebe kayıtlarının tutulmasında da faturanın tevsik edici belge olarak kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Yine aynı Kanun'un Gider Pusulası başlıklı 234. maddesinde ki, *"Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin vergiden muaf esnafa;*

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir. Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir."

hükmünden fatura vermek mecburiyetinde olmayanlar için gider pusulası düzenleneceği anlaşılmaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinin üçüncü fıkrasına göre beş bin liraya kadar olan (2006 yılı için 45,336.- YTL) harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığından, bu miktarı geçen harcamaların geçerli ve kanıtlayıcı bir belgeye dayanması gerekmektedir.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 70. maddesinde,

"Bir siyasî partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzelkişiliği adına yapılır" ve aynı Kanun'un 75. maddesinde, *"Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya*

kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" ve 76 ncı maddesinde de, *"Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irad kaydedilir"* hükümleri yer almıştır.

1- Aşağıdaki tabloda belirtilen otobüs ve uçak biletlerinin kişiler adına veya isimsiz olarak düzenlendiği, bu giderlerinde parti bütçesinden ödendiği görülmüştür.

Parti sorumluları *"Söz konusu kişiler adına alınmış olan uçak, otobüs bileti ve konaklama bedeli faturaları Parti adına yapılmış harcamalardır. Fakat elde olmayan sebepler ile belgeler kişiler adına düzenlenmiştir. Otobüs veya uçak ile seyahat ederken veya otelde konaklar iken söz konusu uçak, otobüs ve otel firmaları; bu konudaki yasal bilgi eksikliğinden belgeleri, seyahati yapan veya konaklayan kişi adına düzenlemiştir. Genel Merkez tarafından alınan uçak, otobüs bileti veya otel rezervasyonlarında belgeler Genel Merkez adına düzenlenmiştir. Belgeyi alan kişiler de zaten parti yetkilisi olduklarını düşündüklerinden ve parti faaliyeti için orada bulunduklarından parti işi ile ilgili bir gider olduğu için belgeyi kabul etmişlerdir. Söz konusu firmalar belgeyi kişi adına düzenlerken Parti adına düzenlenmesi istendiğinde kişilerden imza sirküsü, yetki belgesi vs. istenmektedir. Bunun da imkan dahilinde olmadığı ortadadır. Söz konusu kişiler Parti adına herhangi bir etkinliğe ya da toplantıya katılacakları zaman bulundukları bölgeden Parti Genel Merkezine gelmekte dolayısıyla belgeler kendi adlarına düzenlenmektedir. 2007 yılı Kesin hesap incelemesinde de söz konusu işlemler mahkemenizce uygun görülmüştür.*

Yapılan seyahatler parti adına yapılmış olup parti ile ilgili toplantılara ve etkinliklere katılmak amacıyla parti yöneticileri ve parti görevlileri adına belgeler düzenlenmiştir."

şeklinde beyanda bulunmuşlardır.

Kimi otobüs biletlerinde isim olmamakla birlikte kimi otobüs biletlerinde isim bulunmaktadır. Seyahat giderlerine ilişkin yapılan görevlendirme olurları sunulmamış, genel ifadeler kullanılarak cevap verilmiştir. Seyahat harcamalarının parti adına yapıldığına ilişkin bilgi ve belge bulunmadığından dolayı parti adına yapılmayan seyahat (otobüs ve uçak biletlerinin) giderleri parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

Seyahat Giderlerine Ait Tablo

Yevmiye tarih ve No	Yolcunun Adı Soyadı	Türü	Tutarı
31.1.2006/18	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	55
10.1.2006/9	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	48
31.1.2006/22	Nuri Yasemin	1 adet otobüs bileti	48
20.2.2006/35	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	93
" "	Muhittin Peker	2 adet otobüs bileti	36
" "	Ali Baygüneş	Uçak bileti	129
" "	Ataman Koçlar	Uçak bileti	139
" "	Sılay Soydal	Uçak bileti	139
" "	Ali Baygüneş	Uçak bileti	105
" "	Önder Aksakal	Uçak bileti	248
" "	Mehmet Cümen	Uçak bileti	218
20.3.2006/65	Mustafa Yılmaz	Uçak bileti	129
" "	Derya Koçlar Ataman	Uçak bileti	75
" "	Sılay Soydal	Uçak bileti	75
" "	Orhan Yeşilyurt	Uçak bileti	75
20.3.2006/65	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	63
" "	Muhittin Peker	1 adet otobüs bileti	18
" "	Ali Baygüneş	Uçak bileti	99
" "	Mehmet Karaçay	3 adet otobüs bileti	79
30.3.2006/87	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	40
20.4.2006/106	Ali Baygüneş	Uçak bileti	89
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	10
" "	İzzet Sözen	Uçak bileti	258
" "	Adem Topçu	Uçak bileti	133
" "	Adem Topçu	1 adet otobüs bileti	25
" "	Faruk Türkoğlu	Uçak bileti	278
" "	Muhittin Peker	1 adet otobüs bileti	18
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	18
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	60
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	40
" "	Sebahat Vardar	2 adet uçak bileti	238
30.5.2006/166	Kadir Bay	1 adet otobüs bileti	18
30.5.2006/167	Ahmet Tan	1 adet uçak bileti	99
" "	Hasan Ehliz	1 adet otobüs bileti	16
20.5.2006/161	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	25
30.6.2006/221	Yücel Erdener	1 adet uçak bileti	149
" "	Yücel Erdener	1 adet otobüs bileti	11
" "	Faruk Türkoğlu	3 adet uçak bileti	341

" "	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	125
" "	Nazif Topaloğlu	2 adet uçak bileti	198
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	50
" "	Serkan Yılmaz	2 adet otobüs bileti	46
20.8.2006/282	Nusret Yakupoğlu	1 adet uçak bileti	95
30.8.2006/294	Mustafa Vural	1 adet otobüs bileti	40
20.9.2006/327	Faruk Türkoğlu	2 adet uçak bileti	209
10.9.2006/305	İsimsiz	4 adet otobüs bileti	120
" "	Yusuf Ziyareisoğlu	2 adet otobüs bileti	60
" "	Ahmet Göktepe	2 adet otobüs bileti	60
20.9.2006/325	Ali Özoğuz	1 adet otobüs bileti	35
" "	Necmettin Teskerecioğlu	1 adet otobüs bileti	35
" "	Ahmet Ali Koç	1 adet faks uçak bileti	118
10.10.2006/362	İsimsiz	3 adet otobüs bileti	48
" "	Servet Yazan	1 adet otobüs bileti	11,25
" "	Kadir Bay	2 adet otobüs bileti	40
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	25
" "	Muhittin Peker	2 adet otobüs bileti	36
" "	Jale Ağırbaş	1 adet otobüs bileti	25
" "	Orhan Yeşilyurt	1 adet otobüs bileti	35
" "	İsimsiz	2 adet otobüs bileti	60
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	20
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	40
30.10.2006/390	Kazım Ergin Karaçay	4 adet otobüs bileti	120
" "	Burak Güldiker	1 adet otobüs bileti	30
" "	Burak Çevik	1 adet otobüs bileti	30
30.11.2006/442	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	25
" "	Faruk Türkoğlu	3 adet uçak bileti	363
10.11.2006/400	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	13
" "	Mehmet Canbaş	2 adet otobüs bileti	60
" "	Adem Topçu	1 adet otobüs bileti	30
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	30
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	25
20.11.2006/425	Saffet Başaran	1 adet uçak bileti	168
30.12.2006/520	Ahmet Tan	1 adet uçak bileti	241
" "	Ahmet Karakuş	1 adet otobüs bileti	45
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	30
" "	Orhan Yeşilyurt	2 adet otobüs bileti	53,5
30.12.2006/557	Ahmet Tan	2 adet uçak bileti	278
30.12.2006/501	Muhittin Peker	2 adet otobüs bileti	38
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	40

20.12.2006/501	Can Telaşlılar	1 adet otobüs bileti	30
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	14
" "	İsimsiz	1 adet otobüs bileti	60
" "	Nazif Topaloğlu	1 adet uçak bileti	114
" "	Mustafa Yılmaz	1 adet uçak bileti	104
" "	Faruk Türkoğlu	1 adet uçak bileti	95

Toplam 7.304,75 YTL

2- Bahşiş ödemeleri Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti sorumluları, *"Parti seyahatlerindeki yemek giderlerinde bahşiş ödemeleri tutanağa bağlanarak ödenmiştir. Siyasi Partiler Kanununun 70. maddesindeki meblağın altındadır ayrıca fatura ile tevsik edilme zorunluluğu yoktur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Aşağıda belirtilen bahşiş ödemeleri bir hizmet karşılığı olmaksızın kişi ya da kuruluş elemanlarına verilmesi nedeniyle parti amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmesi mümkün görülmemiştir.

Bahşiş Ödemeleri

Yevmiye tarih ve no	**Belge türü**	**Belge tarih ve no**	**Belgede imzası olanın adı soyadı**	**İçerik**	**Tutar**
31.1.2006/23	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	23.1.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	69,65
31.1.2006/24	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.1.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	57,50
10.2.2006/30	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	2.2.2006	Necmi Çavuşoğlu	Antalya seyahatinde verilen bahşiş	15
10.2.2006/32	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.2.2006	Yıldırım Olgun	Antalya seyahatinde verilen bahşiş	71,33

20.2.2006/38	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	13.2.2006	Yıldırım Olgun	Adana seyahatinde verilen bahşiş	58,48
20.2.2006/39	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	13.2.2006	Nuri Yasemin	Adana seyahatinde verilen bahşiş	30
20.2.2006/42	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	14.2.2006	Kemal Doğan	Adana seyahatinde verilen bahşiş	20
20.2.2006/42	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	17.2.2006	Ahmet Güzel	Adana seyahatinde verilen bahşiş	20
28.2.2006/51	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.2.2006	Yıldırım Olgun	Almanya seyahatinde verilen bahşiş	16,45
28.2.2006/52	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	28.2.2006	Kemal Doğan	Burdur,Uşak,Denizli seyahatinde verilen bahşiş	10
10.3.2006/59	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	3.3.2006	Mehmet Unutmaz	İstanbul ve Çanakkale seyahatinde verilen bahşiş	10
10.3.2006/60	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	8.3.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	25,5
20.3.2006/71	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.3.2006	Hasan Suna	Kocaeli Gebze seyahatinde verilen bahşiş	20
20.3.2006/72	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.3.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	89,8
30.3.2006/86	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	28.3.2006	Yıldırım Olgun	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	114

20.4.2006/106	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	11.4.2006	Yıldırım Olgun	Merkez lokantasında verilen bahşiş	10
20.4.2006/106	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	11.4.2006	Yıldırım Olgun	Sevin lokantasında verilen bahşiş	8
10.4.2006/94	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	29.3.2006	Hasan Suna	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	15
10.4.2006/94	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	29.3.2006	Mehmet Unutmaz	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	42,5
10.4.2006/95	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	3.4.2006	Yıldırım Olgun	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	45
10.4.2006/96	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.4.2006	Tolga Yılmaz	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	70
10.4.2006/97			Necmi Çavuşoğlu	Bulgaristan seyahatinde verilen bahşiş	81,5
10.4.2006/99	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	10.4.2006	Yıldırım Olgun	İzmir ve Manisa seyahatinde verilen bahşiş	117,48
20.4.2006/99	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	15.4.2006	Kemal Doğan	Sakarya seyahatinde verilen bahşiş	3
20.4.2006/112	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.4.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul ve Lüleburgaz seyahatinde verilen bahşiş	55,10
20.4.2006/113	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.4.2006	Nuri Yasemin	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	5

20.4.2006/115	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	19.4.2006	Kemal Doğan	Karabük seyahatinde verilen bahşiş	3,68
30.4.2006/124	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	26.4.2006	Mehmet Açıktan	Bilkent otelde garsonlara verilen bahşiş	100
30.5.2006/166	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	23.5.2006	Yıldırım Olgun	Keyifli kebap lokantasında verilen bahşiş	20
30.5.2006/166	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	29.5.2006	Yıldırım Olgun	Ankara'da yemekte verilen bahşiş	24,05
10.5.2006/134	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	2.5.2006	Hasan Suna	Kahramanmaraş seyahatinde verilen bahşiş	38,50
10.5.2006/137	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	2.5.2006	Yıldırım Olgun	Kahramanmaraş ve Adana seyahatinde verilen bahşiş	40
20.5.2006/157	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	15.5.2006	Necmi Çavuşoğlu	Samsun seyahatinde verilen bahşiş	20
20.5.2006/158	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	15.5.2006	Mehmet Unutmaz	Samsun seyahatinde verilen bahşiş	40
30.5.2006/173	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	23.5.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	115,70
30.5.2006/174	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	23.5.2006	Yücel Erdener	Balıkesir seyahatinde verilen bahşiş	28
20.6.2006/197	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	14.6.2006	Yıldırım Olgun	Çiftlik merkez lokantasında verilen bahşiş	9

10.6.2006/188	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	5.6.2006	Mehmet Eroğlu	Kırıkkale seyahatinde verilen bahşiş	8
10.6.2006/193	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	7.6.2006	Mehmet Unutmaz	Zonguldak seyahatinde verilen bahşiş	10
10.6.2006/195	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	8.6.2006	Yıldırım Olgun	Zonguldak seyahatinde verilen bahşiş	80
20.6.2006/208	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	13.6.2006	Kemal Doğan	Balıkesir seyahatinde verilen bahşiş	24,50
20.6.2006/212	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	16.6.2006	Yücel Erdener	Balıkesir seyahatinde verilen bahşiş	15
10.6.2006/214	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	16.6.2006	Yıldırım Olgun	Balıkesir ve Bursa seyahatinde verilen bahşiş	80
10.7.2006/245	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.7.2006	Mehmet Eroğlu	Hatay seyahatinde verilen bahşiş	99,92
10.7.2006/247	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	7.7.2006	Mehmet Eroğlu	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	104,60
10.7.2006/249	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	10.7.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	63,50
20.7.2006/259	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.7.2006	Yıldırım Olgun	Eskişehir seyahatinde verilen bahşiş	87,21
10.8.2006/279	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	8.8.2006	Yıldırım Olgun	Seyahatler sırasında otel ve yemekte verilen bahşiş	29,75

20.8.2006/287	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	14.8.2006	Kemal Doğan	Bahşiş olarak verilen	20
20.8.2006/286	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	1.8.2006	Yıldırım Olgun	Adana ve İstanbul'da otel ve yemekte verilen bahşiş	80
20.8.2006/290	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.8.2006	Yıldırım Olgun	Hacıbektaş seyahatinde verilen bahşiş	33,50
30.8.2006/298	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	21.8.2006	Yıldırım Olgun	Bahşiş olarak verilen	25
30.8.2006/299	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	21.8.2006	Yıldırım Olgun	Bahşiş olarak verilen	50
30.8.2006/300	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	24.8.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde otelde verilen bahşiş	80
10.9.2006/312	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	1.9.2006	Hasan Ehliz	Sinop seyahatinde verilen bahşiş	29
10.9.2006/313	4 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.9.2006	Yıldırım Olgun	Samsun ve Sinop seyahatinde verilen bahşiş	141
10.9.2006/316	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.9.2006	Hasan Suna	Sinop seyahatinde verilen bahşiş	20
20.9.2006/329	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	11.9.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	65,45
20.9.2006/334	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.9.2006	Yıldırım Olgun	Çorlu, Gaziantep ve İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	103

20.9.2006/336	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	18.9.2006	Ahmet Güzel	Çorlu, mitinginde verilen bahşiş	17,50
10.10.2006/368	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.9.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	116,10
20.10.2006/381	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.9.2006	Mehmet Eroğlu	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	29,50
20.10.2006/384	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	16.10.2006	Mehmet Eroğlu	Bolu seyahatinde verilen bahşiş	7,75
20.10.2006/385	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	16.10.2006	Cemal Boybek	Bolu seyahatinde otel ve yemekte verilen bahşiş	30
30.10.2006/394	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	21.10.2006	Mehmet Eroğlu	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	40
20.10.2006/377	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	17.10.2006	Ahmet Tan	Bolu seyahatinde verilen bahşiş	30
10.11.2006/406	3 adet A4 yazılmış harcama belgesi	2.11.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul ve Erzurum seyahatinde verilen bahşiş	92,25
10.11.2006/407	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	6.11.2006	Necmi Çavuşoğlu	Bursa seyahatinde verilen bahşiş	40
10.11.2006/415	4 adet A4 yazılmış harcama belgesi	7.11.2006	Mehmet Unutmaz	Bursa seyahatinde verilen bahşiş	110
10.11.2006/415	4 adet A4 yazılmış harcama belgesi	7.11.2006	Mehmet Unutmaz	Bursa seyahatinde verilen bahşiş	110

20.11.2006/433	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	14.11.2006	Hasan Suna	Bursa seyahatinde yemekte verilen bahşiş	54,70
20.11.2006/434	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	16.11.2006	Yıldırım Olgun	Eskişehir seyahatinde verilen bahşiş	18
20.11.2006/436	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	20.11.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	47,40
30.11.2006/447	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	22.11.2006	Yıldırım Olgun	İzmir seyahatinde verilen bahşiş	76,75
30.11.2006/451	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.11.2006	Yıldırım Olgun	Zonguldak seyahatinde verilen bahşiş	45
30.11.2006/447	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	27.11.2006	Yıldırım Olgun	Ankara merkez lokantasında verilen bahşiş	16
10.12.2006/477	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	4.12.2006	Yıldırım Olgun	Manisa Salihli mitinginde verilen bahşiş	50
10.12.2006/489	5 adet A4 yazılmış harcama belgesi	6,7.12.2006	Ahmet Tan	Almanya seyahatinde verilen bahşiş	198,60
10.12.2006/496	2 adet A4 yazılmış harcama belgesi	12.12.2006	Yıldırım Olgun	İstanbul seyahatinde verilen bahşiş	61,19
30.12.2006/539	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.12.2006	Yıldırım Olgun	Samsun mitinginde verilen bahşiş	36,56
30.12.2006/541	1 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.12.2006	Necmi Çavuşoğlu	Samsun mitinginde verilen bahşiş	15

30.12.2006/554	6 adet A4 yazılmış harcama belgesi	25.12.2006	Yıldırım Olgun	Almanya seyahatinde verilen bahşiş	218,75

Toplam 4.229,7 YTL

3- Parti görevlilerinin vergi ile ilgili yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile trafik ve para cezaları Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Toplantılara ve programlara yetişebilmek amacıyla zaman zaman hız sınırı aşılmıştır. Damga vergisi ve MTV Gecikme zamları zamanında yatırılamamıştır. Fakat para vadede faiz geliri getirdiğinden ortada bir kamu zararı yoktur."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Siyasi partinin veya Hazine'nin zarara uğrayıp uğramadığı konusunda bir denetim yapılmadığı gibi, parti bütçesi ile hazine arasında doğrudan bir ilişki de bulunmamaktadır. Kaldı ki kanuna aykırı gelir ve giderlerin Hazine'ye gelir kaydedilmesi Hazine'nin zararını tazmin amacıyla değil ortaya çıkan hukuka aykırılığa bir yaptırım olması amacıyla düzenlenmiştir.

Parti yetkililerinin ödemelerin zamanında yapılması için gerekli tedbirleri almaları gerekir. Parti görevlilerinin yükümlülüklerini zamanında yapmamaları sonucu oluşan gecikme zammı ile trafik ve para cezalarından parti tüzel kişiliğini sorumlu tutma imkanı bulunmamaktadır. Bu ödemelerin kişisel sorumluluk kapsamında olduğu açıktır.

Gecikme Zammı ve Cezalara İlişkin Liste

Yevmiye tarih ve no	**Alındının Tarih ve Nosu**	**Mahiyeti**	**Tutarı**
20.2.2006/35	15.2.2006/F01175	06 RB 893 plakalı aracın trafik cezası	45
10.3.2006/56	28.2.2006/163	06 RBE 90 plakalı aracın 2005/2 MTV gecikme zammı	7,04
10.3.2006/56	28.2.2006/164	06 RBE 90 plakalı aracın 2006/1 MTV gecikme zammı	1
20.3.2005/65	17.3.2006/F01448	06 RB 893 plakalı aracın trafik cezası	41,20
20.3.2006/65	17.3.2006/F01466	06 RB 892 plakalı aracın trafik cezası	41,20
20.3.2005/65	17.3.2006/F01431	06 RB 892 plakalı aracın trafik cezası	37,40
30.3.2006/78	23.3.2006/390	Damga vergisi gecikme zammı	4,18
30.3.2006/78	23.3.2006/410	Damga vergisi gecikme zammı	111,32
30.3.2006/78	23.3.2006/420	Damga vergisi gecikme zammı	8,01
30.3.2006/78	27.3.2006/41422	34 AOK 10 plakalı aracın trafik cezası	49
30.4.2006/119	24.4.2006/F01437	06 RB 892 plakalı aracın trafik cezası	101
10.5.2006/130	2.5.2006/F01437	06 AR 0873 plakalı aracın trafik cezası	154,5

20.5.2006/148	16.5.2006/F00923	06 AR 0873 plakalı aracın trafik cezası	154,5
30.5.2006/166	23.5.2006/F00707	06 AR 0873 plakalı aracın trafik cezası	36,75
20.6.2006/197	13.6.2006/F01064	06 BA 9874 plakalı aracın trafik cezası	75,75
20.7.2006/254	Trafik ceza tutanağı 5.7.2006/570440	06 BA 9869 plakalı aracın trafik cezası	49
10.8.2006/272	10.8.2006/395	06 P 7878 plakalı aracın 2001/1 MTV gecikme zammı	100,81
10.8.2006/272	10.8.2006/396	06 P 7878 plakalı aracın 2001/2 MTV gecikme zammı	87,38
10.8.2006/272	10.8.2006/397	06 P 7878 plakalı aracın 2006/1 MTV gecikme zammı	18,43
30.8.2006/294	21.8.2006/125	Mehmet Öngeoğlu'nun 5187 sayılı Basın Yasasına Aykırılık suçuna ilişkin para cezası	500
10.10.2006/362	4.10.2006/156	06 AU 7043 plakalı aracın 2005/2 MTV gecikme zammı	127,53
10.10.2006/362	10.10.2006/F00746	06 BD 0337 plakalı aracın trafik cezası	154,50
20.12.2006/501	12.12.2006/F00726	06 BD 0342 plakalı aracın trafik cezası	154,50

Toplam 2.060.-YTL

4- Aşağıda gösterilen 16.031,74 YTL tutarındaki gider fatura aslı olmaksızın yapılmıştır.

Parti yetkilileri *"Fatura asılları yoktur. Tüm aramalara rağmen bulunamamıştır. Evrak yoğunluğu olan dönemlerde kaybolmuş olma ihtimalleri yüksektir. Fakat ödeme yapılan firmalardan söz konusu hizmetler alınmıştır. Kaldı ki belgeler fotokopide olsa Siyasi Parti amacına uygun ve DSP tarafından alınmış hizmetler olduğu aşikardır. Belge kaybolduğunda firmaya belge aslı olmadığından ödeme yapılmama ihtimali söz konusu olamaz. Şöyle ki; firma her halükarda hizmeti teslim ettiğinden kendisinde kalan suretle bile icradan parayı tahsil edebilir. Çünkü mahkemeler belgenin niteliğinden ziyade işlemin içeriğine bakmaktadırlar. Böyle bir durumda da tarafımıza bu sefer icraya yapılan ödemelerin içeriği sorulacaktır. Yine yapılan ödemeler dikkatli incelendiğinde bir çoğunun sözleşmeye dayalı hizmetler olduğu ve hep aynı firmalardan hizmet alındığı görülecektir. (Örneğin; Matbaa hizmeti Başak Matbaacılık, Akaryakıt alımları Petrol Ofisi, Prodüksiyon Hizmeti File Prodüksiyon gibi)*

Ayrıca söz konusu listede yer alan Aralık tarihli faturalar 2007 yılı Ocak ayında ödendiği için fatura asılları ödeme evrakının altına takılmıştır. Bu faturaların asılları ekte sunulmaktadır."

şeklinde cevap vermişlerdir.

Savunma ekinde bazı firmaların fatura asılları gönderilmiştir. Aşağıdaki tabloda yer alan firmalara ait fatura asılları bulunmamaktadır.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde beş milyon (2006 yılı için 45,336.- YTL.) liraya kadar olan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi geçerli ve kanıtlayıcı belgeye dayanması gerekmektedir. Bu nedenle fatura olmaksızın veya fatura fotokopisine dayanılarak kaydedilen giderin, Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Fatura Fotokopisi ile Yapılan Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Kimden alındığı	Belge türü	Tutar
20.2.2006/41	TBMM Konukevi Beşiktaş	Aslı gibidir tasdikli fatura	51,45
30.6.2006/225	Türk Hava Yolları uçak bileti	Fotokopi bilet	139
30.6.2006/225	Türk Hava Yolları uçak bileti	Fotokopi bilet	149
10.10.2006/372	Hotel Geruze,Gerze VD.458 032 3661	Firma tasdikli fotokopi fatura	378
10.10.2006/372	Hotel Geruze,Gerze VD.458 032 3661	Firma tasdikli fotokopi fatura	377
10.11.2006/403	File Prodüksiyon,Yenibosna VD 387 054 5649	Faks cihazından çıkan fatura sureti	10620
30.11.2006/459	Hifa Petrol,28.11.2006 tarih ve 004919 nolu fatura	Faks cihazından çıkan fatura sureti	134
30.11.2006/459	T.K.İ. Müessesi,4.12.2006 tarih ve 000786 nolu fatura	Faks cihazından çıkan fatura sureti	342,67
30.12.2006/501	Vilayetler Turizm A.Ş.4.5.2006 tarih ve 403963 nolu fatura	Firma tasdikli fotokopi fatura	295,62
" "	Başak Ltd.Şti., 21.12.2006/731475	Fotokopi fatura	3545

Toplam 16.031,74 YTL

5- Aşağıda gösterilen harcamaların dayanağı olarak tutanak, Parti görevlilerince düzenlenmiş ve imzalanmış gider makbuzu gibi belgelerin muhasebe fişine eklendiği, bazı harcamaların da herhangi bir belgeye dayanmadığı, bazılarında fatura asıllarının olmadığı görülmüştür.

Belgesi Olmayan Harcamalara Ait Liste

Yevmiye tarih ve no	Firma ve fatura bilgileri	Tutar
10.1.2006/6	Tekofis, 9.1.2006/F00428 nolu fatura	165,20
10.4.2006/97	Bulgaristan seyahatinde belgesiz harcama Gider makbuzu 6.4.2006/0130, Belgede Necmi Çavuşoğlu'nun imzası var.	872,05
20.5.2006/153	Yıldırım Olgun'a verilen 5.000.-YTL avans karşılığı harcandığı beyan edilen 4.350.-YTL.nin belgesi yok.	4350
20.6.2006/203	Pomakoğlu reklamcılık, Fatura yok. VUK uygun olmayan alındı var.	100
10.9.2006/305	Av.Bahadır Öztürk'e yapılan ödeme karşılığı herhangi bir belge bulunmamaktadır.	515
20.11.2006/427	Almanya seyahatinde yapılan harcamalar karşılığı ödenen Gider makbuzu 10.11.2006/0166, Belgede PM üyesi Mehmet Canbolat'ınımzası var.	1349
10.11.2006/401	THY bileti yok, 6.11.2006 tarih ve 066651 no	134
10.12.2006/470	Akosman Ticarete ait 1.12.2006 tarih ve 251414 nolu fatura, Gazete ödemesi	2950
10.12.2006/470	Kırıkkale İcra Müd. ait ödeme	2365
30.12.2006/553	THY bileti yok, 22.12.2006 tarih ve 162059 no	183
30.12.2006/553	THY bileti yok, 29.12.2006 tarih ve 339225 no	114
30.12.2006/553	THY bileti yok, 29.9.2006 tarih ve 572768 no	75

Toplam 13.172,25 YTL

Belgesiz Harcamalar

Yevmiye tarih ve no	Harcamayı yapan kişi ve belge	İçerik	Tutar
30.6.2006/232	Ahmet Güzel,27.6.2006 tarihli 4 adet tutanak	Hatay seyahatinde itfaiyecilere ödenen	135
30.12.2006/529	Mehmet Çümen, 24.12.2006 tarihli 6 adet tutanak	Cenaze töreninde otel ücreti olarak ödenen	234,65
30.12.2006/545	Hasan Erçelebi, 14.11.2006 tarihli 3 adet tutanak	Bursa seyahatinde benzin ücreti olarak ödenen	123,5

Toplam 493,15 YTL

Parti yetkilileri *"Madde başlığında VUK'na tabi belgeler olmadan denmesine karşın madde içeriğinde bazı faturalardan söz edilmektedir. Söz konusu faturalar VUK'na tabi belgelerdir. Yurtdışındaki bazı belgeler ise o ülkenin kendi vergi kanunlarına göre düzenlenmiş belgelerdir. Dolayısıyla VUK bu ülkelerde geçerli değildir. Bazı harcamaların belgesinin olmadığı söylenmektedir. Belge olmadan kimseye herhangi bir ödemede bulunulmamıştır. Genel olarak kayıtlarımız*

incelemesinde de bu durum gözlenecektir. Hatta belge alınması mümkün olmayan durumlarda her bir harcama için tutanak düzenlemesi uygulaması mevcuttur. Bu konuda Siyasi Partiler Kanununun 70. maddesinde belirtilen sınıra riayet edilmiştir."

şeklinde cevap vermişlerdir.

Gider makbuzları malı veren veya hizmeti sunanlar tarafından düzenlenip imzalanma yerine Parti görevlileri tarafından düzenlenmiş ve imza edilmiştir.

Vergi Usul Kanunu'na uygun olarak düzenlenmiş fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası gibi kanıtlayıcı belgeler olmadan yapılan 13.665,4 YTL tutarındaki giderin Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

6- Yenikan medya pazarlamaya sürekli olarak prodüksiyon bedeli olarak yapılan ödemelerin içeriğinin bildirilmesi, bu hizmetler karşılığında Partiye verdiği dokümanlar (cd, materyal, bilgi veya belge vb.) ile sözleşme örneğinin gönderilmesi istenmiştir.

Yevmiye tarih ve no	**Firma**	**Fatura tarih ve no**	**Alınan hizmet**	**Tutar**
20.2.2006/37	Yenikan Medya Paz	13.2.2006/572097	Prodüksiyon bedeli	17700
10.3.2006/61	Yenikan Medya Paz	8.3.2006/572257	Prodüksiyon bedeli	39825
20.3.2006/74	Yenikan Medya Paz	17.3.2006/572295	Prodüksiyon bedeli	39825
10.4.2006/103	Yenikan Medya Paz	6.4.2006/572446	Prodüksiyon bedeli	39825
30.4.2006/126	Yenikan Medya Paz	21.4.2006/572517	Prodüksiyon bedeli	39825
10.5.2006/132	Yenikan Medya Paz	03.5.2006/572713	Prodüksiyon bedeli	39825
30.5.2006/169	Yenikan Medya Paz	22.5.2006/572791	Prodüksiyon bedeli	39825
10.6.2006/186	Yenikan Medya Paz	5.6.2006/572976	Prodüksiyon bedeli	39825
30.6.2006/223	Yenikan Medya Paz	22.6.2006/573088	Prodüksiyon bedeli	39825
10.7.2006/243	Yenikan Medya Paz	5.7.2006/573283	Prodüksiyon bedeli	39825
30.7.2006/265	Yenikan Medya Paz	21.7.2006/573328	Prodüksiyon bedeli	39825

10.8.2006/273	Yenikan Medya Paz	7.8.2006/573430	Prodüksiyon bedeli	39825
30.8.2006/293	Yenikan Medya Paz	21.8.2006/573467	Prodüksiyon bedeli	39825
20.9.2006/327	Yenikan Medya Paz	5.9.2006/573594	Prodüksiyon bedeli	39825
30.9.2006/345	Yenikan Medya Paz	21.9.2006/573659	Prodüksiyon bedeli	39825
10.10.2006/364	Yenikan Medya Paz	4.10.2006/573852	Prodüksiyon bedeli	39825
30.10.2006/392	Yenikan Medya Paz	21.10.2006/573956	Prodüksiyon bedeli	39825
10.11.2006/403	Yenikan Medya Paz	3.11.2006/574128	Prodüksiyon bedeli	39825
30.11.2006/442	Yenikan Medya Paz	21.11.2006/574220	Prodüksiyon bedeli	39825
10.12.2006/470	Yenikan Medya Paz	1.12.2006/574392	Prodüksiyon bedeli	39825
30.12.2006/522	Yenikan Medya Paz	21.12.2006/574453	Prodüksiyon bedeli	39825

Toplam 814.200.- YTL

Parti yetkilileri *"Yenikan Medya firması partimize prodüksiyon hizmeti vermektedir. Özellikle partinin yaptığı miting ve toplantılarda canlı yayın hizmeti bu firma tarafından verilmektedir. Sözleşmesi ektedir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Faturaların düzenlenmiş olması nedeniyle söz konusu firmaya yapılan ödemelerin Hazineye irad kaydedilmemesi gerektiğine Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN ve Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

7- İlaç ve grip aşısı gibi kişisel harcamalar Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri *"Personel sağlık harcamaları partimizce karşılanmaktadır. Partimizde ecza dolabı bulunmaktadır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

İlaç veya grip aşısı Parti tarafından karşılanacak yönetim gideri değildir. İlaç alımı veya grip aşısı yaptırılması özel harcama olduğundan dolayı parti tüzelkişiliği adına ve parti amaçları doğrultusunda yapılmış bir ödeme sayılamayacağından, 2820 sayılı Kanun'un 70. maddesine aykırı olarak yapılan bu ödemenin, aynı Kanun'un 75. maddesi hükmü uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine karar verilmiştir.

İlaç Ödemeler Tablosu

Yevmiye Tarih ve No	Fiş Tarih ve No	İşletme adı	Tutar
20.2.2006/35	16.2.2006/34	Palancıoğlu Ecz./Ankara	25
20.4.2006/106	11.4.2006/18	Palancıoğlu Ecz./Ankara	10
20.4.2006/106	11.4.2006/11	Palancıoğlu Ecz./Ankara	20
30.6.2006/239	19.6.2006/11	Suburcu Caner Eczanesi	50
10.7.2006/245	24.6.2006/8	Berkay Eczanesi	20
10.7.2006/241	7.7.2006/11	Palancıoğlu Ecz./Ankara	21,43
10.7.2006/241	7.7.2006/131870	Beşevler Tıp merkezi, ambulans ücreti	75
30.11.2006/458	25.11.2006/7	Zonguldak Eczanesi	3,85
30.11.2006/458	21.11.2006/16	Sevgi Eczanesi	33
30.12.2006/520	21.12.2006/12	Palancıoğlu Ecz./Ankara	20
30.12.2006/520	29.12.2006/132867	Beşevler Tıp merkezi, grip aşısı	450
10.12.2006/477	2.12.2006/5	Palancıoğlu Ecz./Ankara	20

Toplam 748,28 YTL

8- Parti adına olmayan, kişi adına kayıtlı telefonlara alınan kontör bedelleri Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri, *"Sözkonusu kazı konuş kartları seçim dönemleri ve mitinglerde parti için kendi telefonunu kullanan kişilere verilmiş ve parti için kullanılmıştır. Her kişiye yeni hat almak sabit giderleri fazla olduğundan pahalıya geleceği için Hazır Kart alınmıştır."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Parti yetkilileri kimlere alındığına dair isim belirtmedikleri gibi, bu kontörlerin parti faaliyetleri için kullanıldığına dair kanıtlayıcı bilgi ve belge de sunmamışlardır. Bu nedenle Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

Kontör Alımları

Yevmiye tarih ve no	Fişin tarih ve no	İşletme adı	Tutar
20.2.2006/40	12.2.2006/9	Çömelekler	25
20.3.2006/68	11.3.2006/30	Kurşun iletişim	25
10.4.2006/97	4.4.2006/7	Eliş İletişim	25
10.4.2006/101	3.4.2006/9	Zirve Cep Market	25

10.5.2006/135	27.4.2006/5	Zirve Ltd.Şti.	26,5
10.5.2006/136	27.4.2006/9	Deka Ltd.Şti.	25
20.5.2006/157	11.5.2006/6	Berk iletişim	25
20.5.2006/158	13.5.2006/8	Techno Market	26
10.9.2006/317	31.8.2006/28	Filiz Züccaciye	26,5
20.9.2006/333	14.9.2006/9	Kümbet İletişim	26
20.10.2006/382	12.10.2006/543	Akademi İletişim	12,50
10.10.2006/362	7.10.2006/2	Türkerler kitap	7,20
10.11.2006/411	31.1.2006/1	Can İletişim	28
30.11.2006/455	25.11.2006/2	Genç İletişim	28
30.11.2006/456	25.11.2006/3	Genç İletişim	29
30.11.2006/457	25.11.2006/9	Güven Teknoloji	28
30.12.2006/501	29.11.2006/8165	Mehmet Okan Büfe	13,50
30.12.2006/530	22.12.2006/5	Cepcell iletişim	65
30.12.2006/540	22.12.2006/1	Şahin İletişim	58
30.12.2006/541	22.12.2006/1	Ergun Petek	26

Toplam 550,2 YTL

9- Kişi adına kayıtlı telefon bedelleri Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri, *"Söz konusu dönemde milletvekillerine bir telefon firmasının parlamenter hattı uygulaması mevcuttur. Belirlenen 3 kişinin kendi arasında yapacağı konuşmalarda indirim yapılmaktadır. Telefon giderlerinin yüksekliğinden ötürü Başkanlar Kurulu üyeleri tarafından bu hat faturaları kullanılmıştır. 2007 yılı incelemesinde de bu faturalar Anayasa Mahkemesi incelemesi sonucu kabul edilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Kişiler adına kayıtlı telefon giderlerinin parti bütçesinden karşılanması Parti tüzelkişiliğinin faaliyet amacıyla bağdaşmadığı gibi bu ödemenin Parti tüzelkişiliği adına yapıldığı da kabul edilemez. Ödenen tutarın Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

Kişi Adına Kayıtlı Telefon Listesi

Yevmiye tarih ve no	Telefonun kime ait olduğu	Telefon No	Tutar
10.8.2006/272	Ahmet Tan	0.505.844 79 02	35,22
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 01	43,15

" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 00	88,59
30.8.2006/294	Ahmet Tan	0.505.844 79 00	22,04
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 04	36,59
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 05	21,23
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 03	92,25
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 01	19,58
10.9.2006/305	Ahmet Tan	0.505.844 79 02	19
20.9.2006/325	Ahmet Tan	0.505.844 79 02	14,01
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 00	271,14
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 01	13,81
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 03	60,65
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 05	11,09
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 04	110,63
20.10.2006/377	Hasan Suna	0.505.844 79 04	153,95
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 05	11,96
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 03	70,70
30.10.2006/390	Ahmet Tan	0.505.844 79 01	10,26
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 00	212,28
10.11.2006/400	Hasan Suna	0.505.844 79 05	11,11
20.11.2006/425	Hasan Suna	0.505.844 79 04	108,20
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 03	60,87
30.12.2006/520	Ahmet Tan	0.505.844 79 00	240,08
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 01	10,41
20.12.2006/501	Hasan Suna	0.505.844 79 03	89,65
" "	Hasan Suna	0.505.844 79 05	22,68
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 00	488,86
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 01	10,26
" "	Ahmet Tan	0.505.844 79 02	10,41

Toplam 2.370,66 YTL

10- Kişi adına yapılan giderlerin Parti bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

Parti yetkilileri, *"Ahmet Tan partimizin Genel Sekreteridir. Yaptığı harcamalar parti ile ilgili harcamalardır. Belge sehven onun adına düzenlenmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Ahmet Tan'ın parti genel sekreteri olması yaptığı harcamaların parti faaliyetiyle ilgili olduğunu göstermez. Parti adına yapılan faaliyetler sonucu düzenlenen faturalar parti tüzel kişiliği adına olmalıdır. Yapılan harcamaların parti ile ilgili olduğuna dair kanıtlayıcı bilgi ve belge sunulmamıştır. Bu nedenle Parti adına yapılmış bir gider olarak kabul edilmemiştir.

Kişi Adına Yapılan Giderlere Ait Tablo

Yevmiye Tarih ve No	Firma, Fatura tarih ve no	Kimin adına olduğu	Tutar
30.12.2006/557	Katris, 27.12.2006/14366	Ahmet Tan	194,50
30.12.2006/557	Ramada, 9.12.2006/215258	Ahmet Tan	173,88

Toplam 368,38 YTL

11- Toplu toplantı, davetiye ve tiyatro bileti alınmış ve tutarı Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri, *"Parti örgütlenme çalışmaları doğrultusunda parti üyeleri ile sosyalleşmenin sağlanması amacıyla toplu tiyatro biletleri alınarak örgüt ile beraber bu gösterilere gidilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

Alınan toplu toplantı, davetiye ve tiyatro bilet bedelleri parti tarafından karşılanacak yönetim gideri olmadığı gibi, partinin amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak da kabulü mümkün değildir.

Yevmiye No	Adı Soyadı	İçerik	Belge	Ödenen tutar
20.4.2006/106	Özgür Paytek	40.-YTL den 12 adet toplantı bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 12.4.2006/0132	480
30.4.2006/119	Mehmet Ağırman	30.-YTL den 25 adet toplantı bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 24.4.2006/0133	750
30.4.2006/119	Orhan Gazi Yılmaz	25.-YTL den 4 adet toplantı bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 27.4.2006/0134	100
10.5.2006/130	Hasan Hüseyin Han	25.-YTL den 10 adet toplantı bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 8.5.2006/0135	250
30.5.2006/167	Yusuf Dağ	50.-YTL den 10 adet toplantı bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 29.5.2006/0136	500
30.7.2006/263	Ünal Çakar	10.-YTL den 80 adet tiyatro bedeli karşılığı	Gider makbuzu, 25.7.2006/0143	800
10.10.2006/362	Bahtiyar Özgür	35.-YTL den 10 adet davetiye ücreti karşılığı	Gider makbuzu, 4.10.2006/0156	350

3.230.-YTL

12- 10.10.2006 tarih ve 362 yevmiyede sahte 100.- YTL Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri tespit edilen sahte 100.- YTL'nin parti bütçesinden karşılandığını belirtmişlerdir.

Sahte paranın alınması kişisel hatadan kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla partinin katlanacağı bir gider olmadığı gibi yönetim gideri de değildir. Bu nedenle partinin amaçlarına uygun ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış bir harcama olarak kabul edilmemiştir.

13- 10.12.2006 tarih ve 470 yevmiyede Basın mensuplarının Zonguldak'a götürülüp getirilmesi için 4.12.2006 tarih ve 078169 nolu fatura karşılığı S.S.Özgür Ankara Servisçileri Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifine ödenen 708.- YTL. Parti bütçesinden karşılanmıştır.

Parti yetkilileri, *"Söz konusu toplantıya sadece basın mensupları götürülmemiştir. Parti yetkililerini taşıyan minibüse basın mensupları da*

alınmıştır. Partinin kamuoyunda propagandasının yapılması gerekmektedir." şeklinde cevap vermişlerdir.

Faturanın incelenmesinde faturada basın mensuplarının Zonguldak'a götürülüp getirilmesi denildiğinden savunmada belirtilen Parti yetkililerini taşıyan minibüse basın mensupları da alınmıştır görüşü kabul edilmemiştir.

Haber amaçlı mitingi izleyen basın mensuplarının yapacakları giderlerin kendi kuruluşları tarafından karşılanması gereken yönetim gideri olduğu dikkate alındığında, basın mensuplarının ulaşım giderlerinin Parti yerine kendi ait oldukları kuruluşlarca karşılanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

14- 10.7.2006 tarih ve 243 yevmiyede Eren Eray Gıdadan 110.000 adet gazete alınmış 22.000.- YTL. Parti bütçesinden ödenmiştir.

Parti yetkilileri, *"Parti ile ilgili basında önemli haberler çıktığı zaman tüm örgüt teşkilatına gönderilmek üzere toplu gazete alınmıştır. Ve tüm örgüte gönderilmiştir."* şeklinde cevap vermişlerdir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 3. maddesinin (B) bendine göre, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Gerçek mahiyeti saptayabilmek için faturanın düzenlenmiş olması yeterli değildir. Bu bağlamda kanıtlayıcı ve hukuki durumu yansıtan ile yeterli kanaat oluşmasına yarayacak verilerin sunulması gerekir.

Parti yetkilileri ne tür haberden dolayı hangi gazete veya gazetelerin bu kadar sayı ile alındığına dair bilgi, belge ve doküman sunmamış, genel ifadeler kullanmışlardır. Verilen cevap yapılan harcama ile ilgili açıklayıcı değildir. Bu nedenle 22.000.- YTL.nin Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verilmiştir.

15- 30.9.2006 tarih ve 360 numaralı yevmiyede Çorlu mitinginde cd çekimi, araç yıkatma, bahşiş, köylerde öğlen yemekleri, kahvelere çay ücreti,su ve gazete masrafı karşılığı Parti görevlisi Hasan Ehliz'e 19.9.2006 tarih ve155 nolu Gider makbuzu karşılığı 254.- YTL ödenmiştir.

Parti yetkilileri, Çorlu mitinginde yapılan masraflara karşı bu bedelin ödendiğini belirtmişlerdir.

Gider makbuzu malı veren veya hizmeti sunanlar tarafından imzalanma yerine Parti görevlisi tarafından düzenlenmiş ve imza edilmiştir.

Vergi Usul Kanunu'na uygun olarak düzenlenmiş fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası gibi kanıtlayıcı belgeler olmadan yapılan 254.- YTL

tutarındaki giderin Kanun'un öngördüğü anlamda belgeye dayandırılmış olduğu kabul edilmemiştir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti il örgütlerinin 2006 yılı giderleri toplamı 11.170.995,79 YTL olarak gösterilmiştir.

Bunun 6.456.655,88 YTL.si genel yönetim giderleri, 167.569,71 YTL.si demirbaş ve taşıt alım giderleri, 4.335.813,78 YTL.si seçim propaganda ve tanıtım giderleri, 6.746,66 YTL.si 2005 yılından devreden borçlar, 202.209,76 YTL.si alacaklardan ve 2.000- YTL.si verilen depozito ve teminatlardan oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2007 yılına devreden nakit mevcudu 510.383,25 YTL.dir.

Parti il örgütlerinin 2006 yılı kesinhesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin 2006 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, 2006 yılı içinde edindiği 2.380.226,49 YTL tutarındaki taşınır malın Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Demokratik Sol Parti'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda,

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Parti'nin 2006 yılı kesinhesabında gösterilen 112.976.610,57 YTL gelir, 353.513,28 YTL devreden borçlar, 130.450,90 YTL dava konusu devir, 36.522.356,46 YTL gider ve 76.938.218,29 YTL kasa ve banka mevcudu devrinin Hazine'ye irad kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi

ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna OYBİRLİĞİYLE,

3- 2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesine aykırı olarak partinin amaçlarına uygun olmayan ve parti tüzel kişiliği adına yapılmış harcama olarak kabulü mümkün görülmeyen **73.621,11.-YTL** karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca Hazine'ye gelir kaydedilmesine OYBİRLİĞİYLE,

4- Yenikan Medya Pazarlamaya yapılan toplam 814.200.- YTL tutarındaki Parti mal varlığının Hazine'ye irad kaydedilmemesine, Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN ve Engin YILDIRIM'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

22.12.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Fettah OTO
Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	Üye Recep KÖMÜRCÜ
Üye Alparslan ALTAN	Üye Burhan ÜSTÜN	Üye Engin YILDIRIM
Üye Nuri NECİPOĞLU	Üye Hicabi DURSUN	Üye Celal Mümtaz AKINCI

KARŞIOY GEREKÇESİ

Demokratik Sol Partisi'nin 2006 yılı kesin hesabının incelenmesinden Genel Merkez giderleri arasında gösterilen Yenikan Medya Pazarlama'ya sürekli olarak Prodüksiyon hizmeti karşılığı ödenen toplam 814.200.- YTL. harcamaya ait söz konusu hizmetlerin içeriğinin belirlenebilmesine yarayacak bilgi, belge ve dokümanlar Partiden istenmiş, ancak arşivlerde bulunmadığı gerekçesiyle gönderilmemiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun; 70. maddesinin ilk fıkrasında, "Siyasi partilerin giderleri amaçlarına aykırı olamaz" ikinci fıkrasında "Bir

siyasi partinin bütün giderleri, o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılır.", üçüncü fıkrasında, "Beş milyon liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu değildir" 75. maddesinin ilk fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi kesin hesaplara ait bilgilerin belgelendirilmesini siyasi partilerden her zaman isteyebilir." dördüncü fıkrasında, "Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların hazineye gelir kaydedilmesine karar verir" denilmektedir. Siyasi Partiler Kanunu'nun bu kurallarına göre siyasi partilerin, beş bin lirayı aşan giderlerinin, makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilip edilmediğinin ve giderlerinin amaçlarına aykırı olup, olmadığının denetlenmesi, belirtilen hususlarda aykırılık saptanması halinde, söz konusu giderlerin hazineye gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Parti'nin genel merkez giderleri arasında gösterilen Yenikan Medya Pazarlama'nın verdiği hizmetlere ilişkin fatura karşılığı yapılan harcamaların, Parti'nin amacına uygunluğunun denetlenebilmesi için Parti'den istenen bilgi, belge ve dokümanlar gönderilmediğinden, bu harcamaların, Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olarak yapıldığının kabulüne olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle Parti'nin amacına uygun olarak yapıldığı saptanamayan Yenikan Medya Pazarlama'nın verdiği hizmetlere ilişkin toplam 814.200.- YTL. karşılığı Parti mal varlığının, 2820 sayılı Yasa'nın 75. maddesi uyarınca, Hazine'ye gelir kaydedilmesi gerektiği düşüncesiyle bu konuya ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Başkan	Üye	Üye
Haşim KILIÇ	Fulya KANTARCIOĞLU	Recep KÖMÜRCÜ

Üye	Üye
Alparslan ALTAN	Engin YILDIRIM

I- ALFABETİK İNDEKS

E

1. 5.11.2008 günlü, 5809 sayılı **Elektronik Haberleşme Kanunu**'nun 37. maddesinin (4) numaralı fıkrasının *"Yönetmelik ile belirlenen limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan ilgili tesisler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kurum tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulur ve faaliyete geçirilir."* biçimindeki son cümlesinin, Anayasa'nın 5. ve 56. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemi **(K: 2010/91, E: 2010/66)** 1385

Ü

2. 21.1.2010 günlü, 5947 sayılı **Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**'un; - 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının; - 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının; - 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin; **-** 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının; - 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin; - 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresi ile aynı maddenin üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin; - 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı

kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı" ibaresinin; - 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in; - 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresi ile ikinci ve üçüncü paragraflarının; - 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın; - 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10., 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132., ve 135. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi **(K: 2010/21, E: 2010/29) (YD)** 1269

3. 21.1.2010 günlü, 5947 sayılı **Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**'un; 1) 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının, 2) 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının, 3) 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin, 4) 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının, 5) 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin, 6) A- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresinin, B- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin, 7) 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin; birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı …" ibaresinin, 8) 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve

Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in, 9) 12 maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen(Ç) fıkrasının, birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresi ile ikinci ve üçüncü paragraflarının, 10) 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın, 11) 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10, 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132. ve 135. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptalleri ile yürürlüğünün durdurulması istemi **(K: 2010/90, E: 2010/29)** 1273

2- DEĞİŞİK İŞLER

1. Eşitlik Partisi'nin kendiliğinden dağılma halinin ve buna bağlı olarak hukuki varlığının sona erdiğinin tespiti istemi **(K: 2010/1, E: 2009/2)** 1391

3- SİYASİ PARTİ MALİ DENETİM

1. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/22, E: 2003/26)** 1561

2. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/54, E: 2005/25)** 1731

3. Aydınlık Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/29, E: 2008/17)** 1609

4. Bağımsız Türkiye Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/27, E: 2008/13)** 1591

5. Büyük Adalet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/43, E: 2008/48)** 1671

6. Büyük Adalet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/44, E: 2009/51)** 1675

7. Büyük Adalet Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/45, E: 2010/4)** 1679

8. Büyük Birlik Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/17, E: 2000/11)** 1521

9. Büyük Birlik Partisi'nin 1998 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/18, E: 2000/31)** 1525

10. Büyük Birlik Partisi'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/47, E: 2001/22)** 1687

11. Büyük Birlik Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/48, E: 2002/12)** 1695

12. Büyük Birlik Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/49, E: 2003/30)** 1703

13. Büyük Birlik Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/50, E: 2005/27)** 1709

14. Büyük Birlik Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/51, E: 2006/27)** 1717

15. Büyük Birlik Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/52, E: 2007/35)** 1721

16. Büyük Birlik Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/61, E: 2008/41)** 1777

17. Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1999 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/9, E: 2000/16)** 1467

18. Cumhuriyet Halk Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/10, E: 2003/24)** 1481

19. Çağdaş Türkiye Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/13, E: 2007/18)** 1501

20. Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/28, E: 2008/16)** 1595

21. Demokratik Sol Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/30, E: 2008/29)** 1613

22. Demokratik Sol Parti'nin 2000 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/65, E: 2001/25)** 1791

23. Demokratik Sol Parti'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/66, E: 2002/16)** 1803

24. Demokratik Sol Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/67, E: 2005/16)** 1817

25. Demokratik Sol Parti'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/68, E: 2006/29)** 1831

26. Demokratik Sol Parti'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/69, E: 2007/27)** 1857

27. Demokratik Toplum Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/62, E: 2008/11)** 1781

28. Demokratik Toplum Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/63, E: 2009/23)** 1787

29. Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/32, E: 2009/55)** 1637

30. Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/59, E: 2008/5)** 1767

31. Doğru Yol Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/6, E: 2005/19)** 1425

32. Doğru Yol Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/7, E: 2006/18)** 1439

33. Doğru Yol Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/8, E: 2007/14)** 1451

34. Emek Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/14, E: 2008/14)** 1507

35. Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/42, E: 2008/7)** 1667

36. Gönül Birliği Yeşiller Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/46, E: 2009/4)** 1683

37. Halkın Kurtuluş Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/60, E: 2008/35)** 1771

38. Halkın Yükselişi Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/24, E: 2008/3)** 1579

39. Hürriyet ve Değişim Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/23, E: 2008/1)** 1573

40. İşçi Kardeşliği Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/25, E: 2008/4)** 1583

41. Liberal Demokrat Parti'nin 2003 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/11, E: 2004/38)** 1497

42. Liberal Demokrat Parti'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/12, E: 2005/20)** 1499

43. Liberal Demokrat Parti'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/26, E: 2008/8)** 1587

44. Millet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/55, E: 2008/43)** 1751

45. Millet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/56, E: 2009/21)** 1755

46. Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/15, E: 2009/58)** 1514

47. Milli Demokrat Halkın Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/16, E: 2009/59)** 1517

48. Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/19, E: 2003/23)** 1529

49. Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/20, E: 2006/19)** 1537

50. Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/21, E: 2007/10)** 1547

51. Milliyetçi Hareket Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/31, E: 2008/30)** 1627

52. Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/53, E: 2003/22)** 1725

53. Saadet Partisi'nin 2001 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/1, E: 2002/23)** 1405

54. Saadet Partisi'nin 2002 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/2, E: 2003/29)** 1409

55. Saadet Partisi'nin 2004 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/3, E: 2005/17)** 1413

56. Saadet Partisi'nin 2005 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/4, E: 2006/23)** 1417

57. Saadet Partisi'nin 2006 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/5, E: 2007/30)** 1421

58. Saadet Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/33, E: 2008/36)** 1641

59. Saadet Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/34, E: 2009/24)** 1645

60. Sağduyu Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/40, E: 2008/9)** 1659

61. Sağduyu Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/41, E: 2009/13)** 1663

62. Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/35, E: 2009/6)** 1649

63. Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2009 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/36, E: 2010/2)** 1651

64. Sevgi ve Dayanışma Partisi'nin 2010 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/37, E: 2010/3)** 1653

65. Türkiye Komünist Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/57, E: 2008/40)** 1759

66. Türkiye Komünist Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/58, E: 2009/39)** 1763

67. Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2007 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/38, E: 2009/1)** 1655

68. Türkiye Özürlüler Partisi'nin 2008 yılı kesinhesabının incelenmesi **(K: 2010/39, E: 2009/2)** 1657

II- YASA NUMARASINA GÖRE İPTAL VE İTİRAZ DAVALARI DİZİNİ

Yasa No	*İptali İstenilen Hükümlerin Yer Aldığı Yasanın Adı*	*Karar*	*Esas*	*Tür*	*Sf*
5809	Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 37. maddesinin (4) numaralı fıkrasının *"Yönetmelik ile belirlenen limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan ilgili tesisler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Kurum tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulur ve faaliyete geçirilir."* biçimindeki son cümlesinin, Anayasa'nın 5. ve 56. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemi	2010/91	2010/66	İTZ	1385
5947	Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; - 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının; - 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının; - 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin; - 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının; - 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin; - 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresi ile aynı maddenin üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin; - 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı" ibaresinin; - 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in; - 12. maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresi ile ikinci ve	2010/21	2010/29	İPT YD	1269

	üçüncü paragraflarının; - 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın; - 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10., 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132., ve 135. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemi				
5947	Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 1) 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının, 2) 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının, 3) 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin, 4) 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının, 5) 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin, 6) A- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan " … aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki …" ibaresinin, B- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin, 7) 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin; birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "…yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı …" ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "… yarısı kendileri tarafından, yarısı …" ibaresinin, 8) 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radiyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in, 9) 12 maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. Maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının, birinci paragrafında yer alan "… geçmemek üzere …" ibaresi ile ikinci ve üçüncü paragraflarının, 10) 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın, 11) 20. Maddesinin (b) bendinde yer alan "…ve (d)…" ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10., 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132. ve 135. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptalleri ile yürürlüğünün durdurulması istemi	2010/90	2010/29	İPT	1273

III- ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI DİZİNİ

1- Karar Numarasına Göre

Karar	Esas	Dava Türü*	Sayfa
2010/1	2009/2	Dİ	1391
2010/1	2002/23	SPMD	1405
2010/2	2003/29	SPMD	1409
2010/3	2005/17	SPMD	1413
2010/4	2006/23	SPMD	1417
2010/5	2007/30	SPMD	1421
2010/6	2005/19	SPMD	1425
2010/7	2006/18	SPMD	1439
2010/8	2007/14	SPMD	1451
2010/9	2000/16	SPMD	1467
2010/10	2003/24	SPMD	1481
2010/11	2004/38	SPMD	1497
2010/12	2005/20	SPMD	1499
2010/13	2007/18	SPMD	1501
2010/14	2008/14	SPMD	1507
2010/15	2009/58	SPMD	1514
2010/16	2009/59	SPMD	1517
2010/17	2000/11	SPMD	1521
2010/18	2000/31	SPMD	1525
2010/19	2003/23	SPMD	1529
2010/20	2006/19	SPMD	1537
2010/21	2010/29	YD	1269
2010/21	2007/10	SPMD	1547
2010/22	2003/26	SPMD	1561

* **İİD:** İptal ve İtiraz Davası, **Dİ:** Değişik İşler, **SPMD:** Siyasi Parti Mali Denetim
YD:Yürürlüğü Durdurma Kararı

2010/23	2008/1	SPMD	1573
2010/24	2008/3	SPMD	1579
2010/25	2008/4	SPMD	1583
2010/26	2008/8	SPMD	1587
2010/27	2008/13	SPMD	1591
2010/28	2008/16	SPMD	1595
2010/29	2008/17	SPMD	1609
2010/30	2008/29	SPMD	1613
2010/31	2008/30	SPMD	1627
2010/32	2009/55	SPMD	1637
2010/33	2008/36	SPMD	1641
2010/34	2009/24	SPMD	1645
2010/35	2009/6	SPMD	1649
2010/36	2010/2	SPMD	1651
2010/37	2010/3	SPMD	1653
2010/38	2009/1	SPMD	1655
2010/39	2009/2	SPMD	1657
2010/40	2008/9	SPMD	1659
2010/41	2009/13	SPMD	1663
2010/42	2008/7	SPMD	1667
2010/43	2008/48	SPMD	1671
2010/44	2009/51	SPMD	1675
2010/45	2010/4	SPMD	1679
2010/46	2009/4	SPMD	1683
2010/47	2001/22	SPMD	1687
2010/48	2002/12	SPMD	1695
2010/49	2003/30	SPMD	1703
2010/50	2005/27	SPMD	1709
2010/51	2006/27	SPMD	1717
2010/52	2007/35	SPMD	1721
2010/53	2003/22	SPMD	1725
2010/54	2005/25	SPMD	1731
2010/55	2008/43	SPMD	1751
2010/56	2009/21	SPMD	1755

2010/57	2008/40	SPMD	1759
2010/58	2009/39	SPMD	1763
2010/59	2008/5	SPMD	1767
2010/60	2008/35	SPMD	1771
2010/61	2008/41	SPMD	1777
2010/62	2008/11	SPMD	1781
2010/63	2009/23	SPMD	1787
2010/65	2001/25	SPMD	1791
2010/66	2002/16	SPMD	1803
2010/67	2005/16	SPMD	1817
2010/68	2006/29	SPMD	1831
2010/69	2007/27	SPMD	1857
2010/90	2010/29	İİD	1273
2010/91	2010/66	İİD	1385

2- Esas Numarasına Göre

Esas	Karar	Dava Türü	Sayfa
2000/11	2010/17	SPMD	1521
2000/16	2010/9	SPMD	1467
2000/31	2010/18	SPMD	1525
2001/22	2010/47	SPMD	1687
2001/25	2010/65	SPMD	1791
2002/12	2010/48	SPMD	1695
2002/16	2010/66	SPMD	1803
2002/23	2010/1	SPMD	1405
2003/22	2010/53	SPMD	1725
2003/23	2010/19	SPMD	1529
2003/24	2010/10	SPMD	1481
2003/26	2010/22	SPMD	1561
2003/29	2010/2	SPMD	1409
2003/30	2010/49	SPMD	1703
2004/38	2010/11	SPMD	1497
2005/16	2010/67	SPMD	1817
2005/17	2010/3	SPMD	1413
2005/19	2010/6	SPMD	1425
2005/20	2010/12	SPMD	1499
2005/25	2010/54	SPMD	1731
2005/27	2010/50	SPMD	1709
2006/18	2010/7	SPMD	1439
2006/19	2010/20	SPMD	1537
2006/23	2010/4	SPMD	1417
2006/27	2010/51	SPMD	1717
2006/29	2010/68	SPMD	1831
2007/10	2010/21	SPMD	1547
2007/14	2010/8	SPMD	1451
2007/18	2010/13	SPMD	1501
2007/27	2010/69	SPMD	1857
2007/30	2010/5	SPMD	1421
2007/35	2010/52	SPMD	1721
2008/1	2010/23	SPMD	1573

2008/3	2010/24	SPMD	1579
2008/4	2010/25	SPMD	1583
2008/5	2010/59	SPMD	1767
2008/7	2010/42	SPMD	1667
2008/8	2010/26	SPMD	1587
2008/9	2010/40	SPMD	1659
2008/11	2010/62	SPMD	1781
2008/13	2010/27	SPMD	1591
2008/14	2010/14	SPMD	1507
2008/16	2010/28	SPMD	1595
2008/17	2010/29	SPMD	1609
2008/29	2010/30	SPMD	1613
2008/30	2010/31	SPMD	1627
2008/35	2010/60	SPMD	1771
2008/36	2010/33	SPMD	1641
2008/40	2010/57	SPMD	1759
2008/41	2010/61	SPMD	1777
2008/43	2010/55	SPMD	1751
2008/48	2010/43	SPMD	1671
2009/1	2010/38	SPMD	1655
2009/2	2010/1	Dİ	1391
2009/2	2010/39	SPMD	1657
2009/4	2010/46	SPMD	1683
2009/6	2010/35	SPMD	1649
2009/13	2010/41	SPMD	1663
2009/21	2010/56	SPMD	1755
2009/23	2010/63	SPMD	1787
2009/24	2010/34	SPMD	1645
2009/39	2010/58	SPMD	1763
2009/51	2010/44	SPMD	1675
2009/55	2010/32	SPMD	1637
2009/58	2010/15	SPMD	1514
2009/59	2010/16	SPMD	1517
2010/2	2010/36	SPMD	1651
2010/3	2010/37	SPMD	1653
2010/4	2010/45	SPMD	1679

2010/29 2010/21 YD..... 1269
2010/29 2010/90 İİD..... 1273
2010/66 2010/91 İİD..... 1385

3- Resmi Gazete Tarihine Göre

RG Tarihi	Sayısı	Esas	Karar	Dava Türü	Sayfa
20.03.2010	27527	2002/23	2010/1	SPMD	1405
20.03.2010	27527	2003/29	2010/2	SPMD	1409
20.03.2010	27527	2005/17	2010/3	SPMD	1413
20.03.2010	27527	2006/23	2010/4	SPMD	1417
20.03.2010	27527	2007/30	2010/5	SPMD	1421
20.03.2010	27527	2005/19	2010/6	SPMD	1425
20.03.2010	27527	2006/18	2010/7	SPMD	1439
20.03.2010	27527	2007/14	2010/8	SPMD	1451
20.03.2010	27527	2000/16	2010/9	SPMD	1467
20.03.2010	27527	2003/24	2010/10	SPMD	1481
20.03.2010	27527	2004/38	2010/11	SPMD	1497
20.03.2010	27527	2005/20	2010/12	SPMD	1499
20.03.2010	27527	2007/18	2010/13	SPMD	1501
20.03.2010	27527	2000/11	2010/17	SPMD	1521
20.03.2010	27527	2000/31	2010/18	SPMD	1525
27.03.2010	27534	2008/14	2010/14	SPMD	1507
27.03.2010	27534	2009/58	2010/15	SPMD	1514
27.03.2010	27534	2009/59	2010/16	SPMD	1517
18.05.2010	27585	2009/2	2010/1	Dİ	1391
18.05.2010	27585	2003/23	2010/19	SPMD	1529
18.05.2010	27585	2006/19	2010/20	SPMD	1537
23.06.2010	27620	2003/26	2010/22	SPMD	1561
23.06.2010	27620	2008/1	2010/23	SPMD	1573
23.06.2010	27620	2008/3	2010/24	SPMD	1579
23.06.2010	27620	2008/4	2010/25	SPMD	1583
23.06.2010	27620	2008/8	2010/26	SPMD	1587
23.06.2010	27620	2008/13	2010/27	SPMD	1591
23.06.2010	27620	2008/16	2010/28	SPMD	1595
23.06.2010	27620	2008/17	2010/29	SPMD	1609
23.06.2010	27620	2008/29	2010/30	SPMD	1613
23.06.2010	27620	2008/30	2010/31	SPMD	1627
23.06.2010	27620	2009/55	2010/32	SPMD	1637
24.06.2010	27621	2007/10	2010/21	SPMD	1547

21.07.2010	27648	2008/36	2010/33	SPMD 1641
21.07.2010	27648	2009/24	2010/34	SPMD 1645
21.07.2010	27648	2009/6	2010/35	SPMD 1649
21.07.2010	27648	2010/2	2010/36	SPMD 1651
21.07.2010	27648	2010/3	2010/37	SPMD 1653
21.07.2010	27648	2009/1	2010/38	SPMD 1655
21.07.2010	27648	2009/2	2010/39	SPMD 1657
21.07.2010	27648	2008/9	2010/40	SPMD 1659
21.07.2010	27648	2009/13	2010/41	SPMD 1663
22.07.2010	27649	2010/29	2010/21	YD 1269
04.12.2010	27775	2010/29	2010/90	İİD 1273
30.12.2010	27801	2010/66	2010/91	İİD 1385
31.12.2010	27802	2008/7	2010/42	SPMD 1667
31.12.2010	27802	2008/48	2010/43	SPMD 1671
31.12.2010	27802	2009/51	2010/44	SPMD 1675
31.12.2010	27802	2010/4	2010/45	SPMD 1679
31.12.2010	27802	2009/4	2010/46	SPMD 1683
31.12.2010	27802	2001/22	2010/47	SPMD 1687
31.12.2010	27802	2002/12	2010/48	SPMD 1695
31.12.2010	27802	2003/30	2010/49	SPMD 1703
31.12.2010	27802	2005/27	2010/50	SPMD 1709
31.12.2010	27802	2006/27	2010/51	SPMD 1717
31.12.2010	27802	2007/35	2010/52	SPMD 1721
31.12.2010	27802	2003/22	2010/53	SPMD 1725
31.12.2010	27802	2005/25	2010/54	SPMD 1731
31.12.2010	27802	2008/43	2010/55	SPMD 1751
31.12.2010	27802	2009/21	2010/56	SPMD 1755
31.12.2010	27802	2008/40	2010/57	SPMD 1759
31.12.2010	27802	2009/39	2010/58	SPMD 1763
31.12.2010	27802	2008/5	2010/59	SPMD 1767
31.12.2010	27802	2008/35	2010/60	SPMD 1771
31.12.2010	27802	2008/41	2010/61	SPMD 1777
31.12.2010	27802	2008/11	2010/62	SPMD 1781
31.12.2010	27802	2009/23	2010/63	SPMD 1787
31.12.2010	27802	2001/25	2010/65	SPMD 1791
31.12.2010	27802	2002/16	2010/66	SPMD 1803

31.12.2010	27802	2005/16	2010/67	SPMD 1817
31.12.2010	27802	2006/29	2010/68	SPMD 1831
31.12.2010	27802	2007/27	2010/69	SPMD 1857

4- Karar Tarihine Göre

Karar Tarihi	Esas	Karar	Dava Türü	Sayfa
03.03.2010	2002/23	2010/1	SPMD	1405
03.03.2010	2003/29	2010/2	SPMD	1409
03.03.2010	2005/17	2010/3	SPMD	1413
03.03.2010	2006/23	2010/4	SPMD	1417
03.03.2010	2007/30	2010/5	SPMD	1421
03.03.2010	2005/19	2010/6	SPMD	1425
03.03.2010	2006/18	2010/7	SPMD	1439
03.03.2010	2007/14	2010/8	SPMD	1451
03.03.2010	2000/16	2010/9	SPMD	1467
03.03.2010	2003/24	2010/10	SPMD	1481
03.03.2010	2004/38	2010/11	SPMD	1497
03.03.2010	2005/20	2010/12	SPMD	1499
03.03.2010	2007/18	2010/13	SPMD	1501
10.03.2010	2008/14	2010/14	SPMD	1507
10.03.2010	2009/58	2010/15	SPMD	1514
10.03.2010	2009/59	2010/16	SPMD	1517
10.03.2010	2000/11	2010/17	SPMD	1521
10.03.2010	2000/31	2010/18	SPMD	1525
24.03.2010	2009/2	2010/1	Dİ	1391
29.04.2010	2003/23	2010/19	SPMD	1529
29.04.2010	2006/19	2010/20	SPMD	1537
29.04.2010	2007/10	2010/21	SPMD	1547
13.05.2010	2003/26	2010/22	SPMD	1561
13.05.2010	2008/1	2010/23	SPMD	1573
13.05.2010	2008/3	2010/24	SPMD	1579
13.05.2010	2008/4	2010/25	SPMD	1583
13.05.2010	2008/8	2010/26	SPMD	1587
13.05.2010	2008/13	2010/27	SPMD	1591
13.05.2010	2008/16	2010/28	SPMD	1595
13.05.2010	2008/17	2010/29	SPMD	1609
13.05.2010	2008/29	2010/30	SPMD	1613
13.05.2010	2008/30	2010/31	SPMD	1627
13.05.2010	2009/55	2010/32	SPMD	1637

01.07.2010	2008/36	2010/33	SPMD..... 1641
01.07.2010	2009/24	2010/34	SPMD..... 1645
01.07.2010	2009/6	2010/35	SPMD..... 1649
01.07.2010	2010/2	2010/36	SPMD..... 1651
01.07.2010	2010/3	2010/37	SPMD..... 1653
01.07.2010	2009/1	2010/38	SPMD..... 1655
01.07.2010	2009/2	2010/39	SPMD..... 1657
01.07.2010	2008/9	2010/40	SPMD..... 1659
01.07.2010	2009/13	2010/41	SPMD..... 1663
16.07.2010	2010/29	2010/21	YD 1269
16.07.2010	2010/29	2010/90	İİD 1273
22.09.2010	2010/66	2010/91	İİD 1385
16.12.2010	2008/7	2010/42	SPMD..... 1667
16.12.2010	2008/48	2010/43	SPMD..... 1671
16.12.2010	2009/51	2010/44	SPMD..... 1675
16.12.2010	2010/4	2010/45	SPMD..... 1679
16.12.2010	2009/4	2010/46	SPMD..... 1683
16.12.2010	2001/22	2010/47	SPMD..... 1687
16.12.2010	2002/12	2010/48	SPMD..... 1695
16.12.2010	2003/30	2010/49	SPMD..... 1703
16.12.2010	2005/27	2010/50	SPMD..... 1709
16.12.2010	2006/27	2010/51	SPMD..... 1717
16.12.2010	2007/35	2010/52	SPMD..... 1721
16.12.2010	2003/22	2010/53	SPMD..... 1725
16.12.2010	2005/25	2010/54	SPMD..... 1731
16.12.2010	2008/43	2010/55	SPMD..... 1751
16.12.2010	2009/21	2010/56	SPMD..... 1755
16.12.2010	2008/40	2010/57	SPMD..... 1759
16.12.2010	2009/39	2010/58	SPMD..... 1763
16.12.2010	2008/5	2010/59	SPMD..... 1767
16.12.2010	2008/35	2010/60	SPMD..... 1771
16.12.2010	2008/41	2010/61	SPMD..... 1777
16.12.2010	2008/11	2010/62	SPMD..... 1781
16.12.2010	2009/23	2010/63	SPMD..... 1787
22.12.2010	2001/25	2010/65	SPMD..... 1791
22.12.2010	2002/16	2010/66	SPMD..... 1803

22.12.2010	2005/16	2010/67	SPMD..... 1817
22.12.2010	2006/29	2010/68	SPMD..... 1831
22.12.2010	2007/27	2010/69	SPMD..... 1857

IV- ANAYASA MADDELERİ DİZİNİ*

m. 2: 1270, 1335, 1336, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1347, 1348, 1350, 1352, 1353, 1354, 1356, 1358, 1360, 1361, 1362, 1363, 1376, 1377, 1379, 1729, 1801, 1816, 1829

m. 5: 1270, 1358, 1360

m. 6: 1270, 1335, 1336, 1345, 1346, 1358, 1360, 1361, 1362, 1363

m. 7: 1270, 1335, 1336, 1345, 1346, 1358, 1360, 1361, 1362, 1363, 1377

m. 10: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1347, 1348, 1350, 1352, 1360, 1361, 1362, 1364, 1365

m. 13: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1350, 1352, 1354, 1356, 1363, 1364

m. 17: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1358, 1360, 1372, 1374

m. 18: 1270, 1363, 1364

m. 27: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1353, 1354

m. 36: 1379, 1702, 1729, 1801, 1816, 1829

m. 40: 1378, 1379

m. 48: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1379

m. 49: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1353, 1354, 1358, 1360, 1378

m. 50: 1270, 1335, 1336, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1353, 1354, 1358, 1360

m. 55: 1270, 1342, 1343, 1360, 1361, 1362

m. 56: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1358, 1360, 1372, 1373, 1382, 1383

m. 60: 1270, 1353, 1354

m. 69: 1702, 1729, 1801, 1816, 1829

m. 70: 1270, 1344, 1345, 1371

m. 90: 1270, 1358, 1360, 1363, 1364

m. 123: 1373

m. 125: 1378, 1379

m. 128: 1270, 1335, 1336, 1345, 1346, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1371, 1374, 1377, 1380

m. 129: 1373, 1378, 1379

m. 130: 1270, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1361, 1362, 1370, 1371, 1382

---

* Anayasa maddeleri, kararların esas inceleme aşamasından itibaren indekslenmiş olup, iptal ve itiraz başvurularının gerekçe bölümlerinde dayanılan maddeleri içermemektedir.

m. 131: 1270, 1337, 1339, 1340, 1341, 1342, 1347, 1348, 1361, 1362
m. 132: 1270, 1361, 1362
m. 135: 1270, 1344, 1345
m. 152: 1386
m. 153: 1365, 1369, 1375, 1376, 1380

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLAR DERGİSİ DİZİNİ (1962-2010)*

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
62/002	62/001	İİD	1	3
62/003	62/016	İİD	1	9
62/006	62/015	İİD	1	7
62/015	62/013	İİD	1	5
62/018	62/007	İİD	1	4
62/023	62/022	İİD	1	12
62/029	62/028	İİD	1	13
62/033	62/032	İİD	1	15
62/035	62/075	İİD	1	20
62/037	62/035	İİD	1	16
62/184	62/048	İİD	1	17
62/198	62/111	İİD	1	34
62/204	62/059	İİD	1	19
62/208	63/001	İİD	1	70
62/211	62/121	İİD	1	44
62/221	62/086	İİD	1	29
62/223	62/122	İİD	1	64
62/227	62/076	İİD	1	27
62/232	63/009	İİD	1	76
62/252	62/100	İİD	1	33
62/262	63/021	İİD	1	86
62/274	63/040	İİD	1	104
62/277	63/034	İİD	1	89
62/280	63/051	İİD	1	115
62/281	63/052	İİD	1	121
62/286	63/053	İİD	1	125
63/003	63/067	İİD	1	147
63/004	63/071	İİD	1	161
63/007	63/072	İİD	1	189
63/010	63/061	İİD	1	142
63/016	63/083	İİD	1	194
63/017	63/084	İİD	1	210
63/020	63/088	İİD	1	229
63/025	63/087	İİD	1	221
63/028	63/066	İİD	1	145
63/035	67/017	İİD	5	122
63/037	63/054	İİD	1	136
63/041	63/094	İİD	1	231
63/046	63/043	İİD	1	113
63/050	63/111	İİD	1	271

* Dizinde geçen esas ve karar numaralarında, yıllar kısaltılarak; karar sayıları ise üç haneli olarak kullanılmıştır. Örneğin, 1962/1 karar numarası (62/001) şeklinde; 2005/78 esas numarası ise (05/078) olarak gösterilmiştir.
Dizinde kullanılan kısaltmalar şunlardır: Dİ (*Değişik İşler*), İİD (*İptal ve İtiraz Davası*), Muh. (*Muhtelif*), Sf. (Sayfa), SPK (*Siyasi Parti Kapatma*), SPMD (*Siyasi Parti Mali Denetim*), SPİ (*Siyasi Parti İhtar*)

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
63/057	65/065	İİD	4	3
63/059	63/225	İİD	2	41
63/063	63/128	İİD	1	308
63/065	63/278	İİD	1	501
63/066	65/067	İİD	3	303
63/067	66/019	İİD	4	118
63/069	66/008	İİD	4	72
63/073	63/177	İİD	1	365
63/074	63/130	İİD	1	315
63/075	63/129	İİD	1	311
63/080	64/029	İİD	2	107
63/081	66/040	İİD	4	256
63/086	65/063	İİD	3	295
63/088	64/044	İİD	2	155
63/089	64/036	İİD	2	114
63/090	63/172	İİD	1	357
63/091	63/162	İİD	1	320
63/097	63/272	İİD	1	482
63/099	64/038	İİD	2	140
63/100	65/048	İİD	3	217
63/101	64/049	İİD	2	185
63/102	64/025	İİD	2	105
63/105	65/022	İİD	3	128
63/106	63/270	İİD	1	468
63/107	65/023	İİD	3	130
63/109	66/017	İİD	4	113
63/110	63/205	İİD	2	36
63/112	63/196	İİD	2	34
63/113	63/261	İİD	1	465
63/114	63/190	İİD	2	31
63/117	63/191	İİD	1	391
63/121	64/074	İİD	2	282
63/124	63/243	İİD	1	422
63/125	63/112	İİD	1	283
63/126	65/007	İİD	3	27
63/127	65/047	İİD	3	203
63/128	64/008	İİD	2	43
63/129	63/276	İİD	1	491
63/130	65/050	İİD	3	232
63/131	66/018	İİD	4	117
63/132	66/029	İİD	4	175

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
63/133	64/021	İİD	2	95
63/134	66/041	İİD	4	273
63/135	65/039	İİD	3	172
63/136	63/285	İİD	1	538
63/137	63/226	İİD	1	416
63/138	64/071	İİD	2	256
63/140	64/062	İİD	2	227
63/141	64/050	İİD	2	196
63/143	63/167	İİD	1	343
63/144	67/006	İİD	5	54
63/145	67/020	İİD	5	139
63/147	65/015	İİD	3	110
63/148	63/256	İİD	1	457
63/150	63/291	İİD	1	542
63/152	64/066	İİD	2	246
63/156	66/034	İİD	4	232
63/161	64/011	İİD	2	63
63/162	64/019	İİD	2	88
63/163	65/036	İİD	3	167
63/164	64/065	İİD	2	244
63/166	64/076	İİD	2	288
63/169	63/113	İİD	1	285
63/170	63/178	İİD	1	370
63/171	65/013	İİD	3	83
63/172	63/244	İİD	1	439
63/173	65/040	İİD	4	290
63/174	63/115	İİD	2	3
63/175	63/114	İİD	1	303
63/178	63/057	İİD	1	141
63/190	63/100	İİD	1	246
63/192	63/161	İİD	1	318
63/193	64/009	İİD	2	56
63/197	63/166	İİD	1	323
63/198	65/001	İİD	3	3
63/199	65/016	İİD	3	111
63/200	63/110	İİD	1	259
63/201	64/039	İİD	2	149
63/202	64/032	İİD	2	109
63/204	63/179	İİD	1	378
63/205	63/123	İİD	2	14
63/207	63/175	İİD	1	360

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
63/245	63/203	İİD	1	397
63/265	63/157	İİD	1	317
63/272	63/204	İİD	1	414
63/276	63/183	İİD	1	388
63/293	63/282	İİD	1	523
63/298	63/283	İİD	1	525
63/300	63/280	İİD	1	511
63/301	63/271	İİD	1	477
63/311	65/012	İİD	3	67
63/317	63/294	İİD	1	545
63/328	63/296	İİD	1	548
63/330	64/015	İİD	2	70
63/336	67/029	İİD	6	6
63/337	67/031	İİD	6	42
63/339	64/061	İİD	2	216
63/358	64/017	İİD	2	81
64/002	64/023	İİD	2	97
64/005	66/045	İİD	4	274
64/012	64/047	İİD	2	176
64/013	64/043	İİD	2	150
64/015	64/045	İİD	2	164
64/019	65/011	İİD	3	43
64/021	67/011	İİD	5	95
64/022	64/054	İİD	2	204
64/025	64/059	İİD	2	210
64/026	66/001	İİD	4	19
64/030	65/033	İİD	3	141
64/032	64/063	İİD	2	234
64/034	66/012	İİD	4	75
64/035	66/013	İİD	4	78
64/036	64/077	İİD	2	294
64/038	65/059	İİD	3	281
64/039	64/072	İİD	2	277
64/040	64/064	İİD	2	239
64/043	65/005	İİD	3	22
64/044	65/002	İİD	3	15
64/047	65/008	İİD	3	37
64/049	64/073	İİD	2	280
64/050	65/014	İİD	3	104
64/051	65/003	İİD	3	19
65/001	65/004	İİD	3	21

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
65/002	65/024	İİD	3	133
65/004	65/006	İİD	3	25
65/006	65/017	İİD	3	127
65/007	65/010	İİD	3	40
65/011	65/031	İİD	3	139
65/012	65/034	İİD	3	147
65/016	65/041	İİD	3	173
65/017	65/035	İİD	3	164
65/018	65/053	İİD	3	242
65/019	65/042	İİD	3	175
65/022	65/051	İİD	3	236
65/025	65/057	İİD	3	268
65/026	65/049	İİD	3	224
65/027	65/055	İİD	3	260
65/028	65/045	İİD	3	201
65/029	65/054	İİD	3	257
65/030	65/058	İİD	3	275
65/032	66/003	İİD	4	39
65/036	67/012	İİD	5	108
65/038	66/007	İİD	4	67
65/039	65/056	İİD	3	263
65/040	66/015	İİD	4	104
65/041	65/066	İİD	4	12
65/042	66/030	İİD	4	215
65/044	66/014	İİD	4	82
65/045	66/016	İİD	4	109
66/001	66/021	İİD	4	148
66/003	66/023	İİD	4	163
66/004	66/025	İİD	4	168
66/007	66/046	İİD	5	26
66/009	66/020	İİD	4	146
66/00I	80/001	SPMD	18	438
66/011	66/044	İİD	5	3
66/013	76/002	SPMD	14	462
66/014	66/036	İİD	4	246
66/015	66/033	İİD	4	226
66/016	66/028	İİD	4	172
66/019	68/025	İİD	7	18
66/021	68/026	İİD	7	47
66/024	67/008	İİD	5	65
66/026	66/047	İİD	4	284

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
66/027	68/008	İİD	7	3
66/030	67/009	İİD	5	87
66/031	67/045	İİD	5	242
66/032	67/013	İİD	6	3
66/034	67/018	İİD	5	129
66/122	66/039	İİD	4	253
67/003	67/014	İİD	5	113
67/006	68/009	İİD	6	108
67/007	67/019	İİD	5	134
67/009	67/041	İİD	5	223
67/010	67/049	İİD	6	77
67/010	78/001	SPMD	16	399
67/011	68/007	İİD	6	105
67/013	69/005	İİD	7	154
67/014	67/036	İİD	5	196
67/015	67/015	İİD	5	117
67/017	67/042	İİD	5	237
67/019	69/006	İİD	7	191
67/021	68/036	İİD	6	229
67/022	67/022	İİD	5	154
67/023	67/023	İİD	5	171
67/025	67/025	İİD	5	176
67/026	67/026	İİD	5	179
67/027	68/049	İİD	6	264
67/031	67/034	İİD	5	181
67/032	68/057	İİD	7	81
67/037	68/046	İİD	6	245
67/038	67/035	İİD	5	194
67/039	68/041	İİD	6	236
67/040	70/026	İİD	8	258
67/041	69/057	İİD	8	18
67/043	69/031	İİD	7	296
67/047	69/009	İİD	7	225
67/048	68/024	İİD	6	210
67/049	68/060	İİD	6	294
67/052	68/029	İİD	6	215
67/054	68/012	İİD	6	122
67/056	67/046	İİD	5	290
67/057	68/001	İİD	6	100
68/002	68/047	İİD	7	76
68/006	68/050	İİD	6	270

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
68/008	68/048	İİD	6	259
68/009	68/067	İİD	6	308
68/010	68/066	İİD	7	107
68/010	78/002	SPMD	16	409
68/012	68/065	İİD	6	306
68/013	68/056	İİD	6	287
68/014	68/035	İİD	7	51
68/015	68/013	İİD	6	125
68/019	68/016	İİD	6	199
68/020	68/017	İİD	6	202
68/021	68/018	İİD	6	205
68/023	68/023	İİD	6	209
68/024	69/004	İİD	7	145
68/026	69/014	İİD	7	237
68/031	68/044	SPK	6	243
68/032	68/062	İİD	6	299
68/033	69/012	İİD	7	231
68/034	69/055	İİD	7	418
68/037	68/034	İİD	6	220
68/038	69/034	İİD	7	331
68/039	69/015	İİD	7	260
68/044	69/068	İİD	8	158
68/046	68/040	İİD	6	235
68/052	69/035	İİD	7	338
68/055	68/063	İİD	6	303
68/057	69/029	İİD	8	10
68/058	68/053	İİD	6	277
68/059	68/055	İİD	6	286
68/060	69/036	İİD	7	344
68/061	69/023	İİD	8	3
68/062	69/016	İİD	7	284
68/064	69/020	İİD	7	292
68/066	68/064	İİD	6	304
68/067	69/002	İİD	7	141
68/069-	69/001	İİD	7	112
68/080	69/003	İİD	7	142
69/001	69/007	İİD	7	220
69/001	79/003	SPMD	18	426
69/002	69/033	İİD	7	325
69/008	69/037	İİD	7	355
69/009	69/038	İİD	7	365

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
69/015	69/053	İİD	7	411
69/017	69/049	İİD	7	391
69/023	69/041	İİD	7	375
69/024	69/050	İİD	7	396
69/025	69/045	İİD	7	380
69/027	69/064	İİD	8	134
69/028	70/033	İİD	8	363
69/030	69/065	İİD	8	141
69/031	71/003	İİD	9	131
69/032	69/059	İİD	7	437
69/035	69/070	İİD	7	451
69/037	71/008	İİD	9	207
69/038	69/047	İİD	7	386
69/044	70/005	İİD	8	194
69/045	70/021	İİD	8	230
69/046	70/002	İİD	8	169
69/048	71/005	İİD	9	193
69/049	70/003	İİD	8	176
69/051	69/067	İİD	7	444
69/052	72/021	İİD	10	339
69/053	69/046	İİD	7	384
69/056	70/004	İİD	8	187
69/060	70/008	İİD	8	202
69/062	70/006	İİD	8	195
69/063	69/066	İİD	7	441
69/064	69/069	İİD	7	447
69/065	70/016	İİD	8	220
69/067	70/022	İİD	8	245
69/068	70/034	İİD	8	373
69/069	70/018	İİD	8	225
69/071	70/014	İİD	8	212
70/001	70/031	İİD	8	313
70/003	70/035	İİD	8	400
70/006	70/029	İİD	8	288
70/007	70/023	İİD	8	252
70/009	70/011	İİD	8	211
70/011	70/036	İİD	8	412
70/012	71/013	İİD	9	281
70/017	70/037	İİD	8	420
70/019	71/009	İİD	9	245
70/022	71/020	İİD	10	3

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
70/023	70/020	İİD	8	229
70/024	70/025	İİD	8	257
70/025	70/032	İİD	8	340
70/029	70/048	İİD	8	493
70/030	70/046	İİD	8	465
70/031	71/021	İİD	9	315
70/032	71/022	İİD	9	326
70/034	70/047	İİD	8	469
70/036	70/050	İİD	8	496
70/037	71/029	İİD	9	348
70/039	71/044	İİD	9	462
70/040	71/073	İİD	10	36
70/041	71/037	İİD	9	416
70/042	71/030	İİD	9	358
70/044	70/042	İİD	8	443
70/045	70/044	İİD	8	451
70/046	71/024	İİD	9	338
70/048	72/003	İİD	10	111
70/049	71/011	İİD	9	250
70/050	71/031	İİD	9	381
70/051	70/041	İİD	8	442
70/052	71/046	İİD	9	492
70/053	71/076	İİD	10	52
70/054	71/023	İİD	9	334
70/055	71/057	İİD	9	533
70/056	71/045	İİD	9	479
70/057	71/033	İİD	9	389
70/058	70/045	İİD	8	464
70/063	71/038	İİD	9	450
71/001	71/001	SPK	9	3
71/001	71/012	İİD	9	276
71/002	71/002	SPK	9	71
71/002	71/036	İİD	9	403
71/003	71/003	SPK	9	80
71/003	71/017	İİD	9	303
71/011	71/053	İİD	9	513
71/017	71/058	İİD	9	541
71/019	71/061	İİD	9	560
71/022	71/054	İİD	9	525
71/027	71/050	İİD	9	503
71/028	71/064	İİD	10	27

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
71/031	72/005	İİD	10	155
71/032	71/065	İİD	9	567
71/037	71/066	İİD	11	3
71/040	71/082	İİD	9	581
71/041	71/067	İİD	11	52
71/044	72/029	İİD	10	414
71/052	72/001	İİD	10	79
71/055	72/060	İİD	10	570
71/056	72/017	İİD	10	263
71/057	72/032	İİD	10	460
71/058	72/022	İİD	10	374
71/059	72/019	İİD	10	318
72/001	72/020	İİD	10	331
72/002	72/028	İİD	10	406
72/003	72/006	İİD	10	236
72/004	72/011	İİD	10	240
72/004	76/001	SPMD	14	451
72/010	72/014	İİD	10	257
72/013	72/018	İİD	10	273
72/014	72/034	İİD	10	478
72/016	72/049	İİD	10	529
72/018	72/024	İİD	10	389
72/019	72/047	İİD	10	520
72/024	73/021	İİD	11	229
72/025	72/036	İİD	10	494
72/026	72/038	İİD	10	505
72/030	72/031	İİD	10	454
72/031	72/033	İİD	10	476
72/035	72/062	İİD	10	591
72/039	72/054	İİD	10	554
72/040	72/061	İİD	10	585
72/047	72/056	İİD	10	563
72/049	74/001	İİD	12	3
72/051	73/004	İİD	11	97
72/052	73/005	İİD	11	105
72/053	73/016	İİD	11	197
72/056	73/011	İİD	11	126
73/001	73/018	İİD	11	212
73/002	73/014	İİD	11	184
73/003	73/037	İİD	11	298
73/00IX	79/009	SPMD	18	430

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
73/00VI	78/007	SPMD	16	418
73/010	73/012	İİD	11	179
73/012	73/024	İİD	11	265
73/013	73/023	İİD	11	250
73/014	73/017	İİD	11	208
73/015	73/019	İİD	11	224
73/019	75/087	İİD	13	403
73/021	73/036	İİD	11	288
73/023	74/002	İİD	12	49
73/025	74/005	İİD	12	67
73/031	73/030	İİD	11	283
73/032	74/011	İİD	12	111
73/033	74/009	İİD	12	87
73/035	75/025	İİD	13	319
73/036	74/004	İİD	12	59
73/037	75/022	İİD	13	58
73/038	75/023	İİD	13	214
73/039	75/024	İİD	13	295
73/041	74/013	İİD	12	145
73/042	76/048	İİD	14	301
73/043	73/039	İİD	11	373
73/045	74/007	İİD	12	82
73/046	74/021	İİD	12	210
73/047	73/038	İİD	11	365
74/001	74/014	İİD	12	170
74/008	74/019	İİD	12	181
74/009	74/022	İİD	12	237
74/00IX	80/012	SPMD	18	454
74/00X	80/006	SPMD	18	442
74/010	74/012	İİD	12	142
74/012	74/032	İİD	12	306
74/014	74/018	İİD	12	179
74/017	74/041	İİD	12	357
74/018	74/042	İİD	12	362
74/019	74/031	İİD	12	259
74/026	74/048	İİD	12	385
74/029	74/033	İİD	12	332
74/031	74/043	İİD	12	377
74/033	75/001	İİD	13	3
74/034	74/050	İİD	12	419
74/035	75/126	İİD	13	483

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
74/036	74/035	İİD	12	341
74/039	74/051	İİD	12	455
74/040	75/004	İİD	13	21
74/042	75/062	İİD	13	380
74/047	74/049	İİD	12	417
74/048	75/010	İİD	13	35
75/003	75/035	İİD	13	343
75/004	75/036	İİD	13	356
75/013	75/020	İİD	13	51
75/030	75/039	İİD	13	371
75/034	75/070	İİD	13	394
75/105	75/122	İİD	13	479
75/131	75/152	İİD	13	514
75/145	75/198	İİD	13	535
75/147	75/201	İİD	13	621
75/151	75/177	İİD	13	528
75/152	75/202	İİD	13	643
75/159	75/216	İİD	13	668
75/167	76/019	İİD	14	118
75/179	76/008	İİD	14	7
75/183	76/015	İİD	14	66
75/186	75/204	İİD	13	651
75/193	76/016	İİD	14	85
75/197	75/213	İİD	13	658
75/198	76/018	İİD	14	97
75/200	76/009	İİD	14	39
76/001	76/028	İİD	14	170
76/003	76/023	İİD	14	161
76/005	76/007	İİD	14	3
76/007	76/035	İİD	14	240
76/008	76/011	İİD	14	61
76/009	76/010	İİD	14	52
76/012	76/038	İİD	14	246
76/013	76/031	İİD	14	206
76/023	76/033	İİD	14	227
76/025	77/003	İİD	15	91
76/026	76/047	İİD	14	287
76/027	76/051	İİD	14	344
76/031	76/030	İİD	14	198
76/032	76/056	İİD	14	439
76/034	76/052	İİD	14	386

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
76/035	76/049	İİD	14	332
76/036	77/002	İİD	15	60
76/038	76/046	İİD	14	252
76/042	77/046	İİD	15	281
76/043	77/004	İİD	15	106
76/045	77/001	İİD	15	3
76/050	77/013	İİD	15	153
76/051	77/016	İİD	15	216
76/053	77/015	İİD	15	203
76/054	77/008	İİD	15	138
76/057	77/071	İİD	15	315
76/059	77/006	İİD	15	132
76/060	77/009	İİD	15	145
77/001	77/020	İİD	15	253
77/003	77/019	İİD	15	244
77/004	77/074	İİD	15	330
77/005	77/045	İİD	15	272
77/006	77/014	İİD	15	176
77/011	77/133	İİD	15	590
77/016	77/086	İİD	15	406
77/019	77/082	İİD	15	383
77/035	77/043	İİD	15	265
77/036	77/130	İİD	15	555
77/042	77/122	İİD	15	505
77/043	77/084	İİD	15	391
77/060	77/081	İİD	15	358
77/061	77/047	İİD	15	300
77/080	77/123	İİD	15	533
77/082	77/117	İİD	15	444
77/083	77/088	İİD	15	427
77/086	77/124	İİD	15	543
77/088	77/120	İİD	15	465
77/089	77/121	İİD	15	498
77/099	77/116	İİD	15	440
77/100	77/148	İİD	15	657
77/109	77/131	İİD	15	568
77/112	77/128	İİD	15	549
77/117	77/113	İİD	15	432
77/119	77/146	İİD	15	650
77/121	77/142	İİD	15	637
77/123	78/016	İİD	16	53

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
77/127	77/132	İİD	15	583
77/128	77/140	İİD	15	627
77/129	78/035	İİD	16	100
77/130	78/013	İİD	16	29
77/131	78/042	İİD	16	170
77/132	78/006	İİD	16	13
77/141	78/005	İİD	16	3
78/007	78/007	İİD	16	25
78/013	78/041	İİD	16	157
78/014	79/006	İİD	17	21
78/026	78/033	İİD	16	89
78/028	78/036	İİD	16	121
78/029	78/032	İİD	16	83
78/031	78/050	İİD	16	260
78/032	78/031	İİD	16	78
78/038	78/049	İİD	16	249
78/039	78/053	İİD	16	281
78/040	78/066	İİD	16	375
78/041	78/037	İİD	16	143
78/042	78/056	İİD	16	297
78/043	78/061	İİD	16	342
78/046	78/054	İİD	16	289
78/047	78/057	İİD	16	307
78/048	78/040	İİD	16	150
78/049	78/063	İİD	16	347
78/050	78/043	İİD	16	189
78/051	78/044	İİD	16	197
78/052	78/064	İİD	16	355
78/053	78/045	İİD	16	201
78/054	79/009	İİD	17	56
78/055	78/046	İİD	16	216
78/056	78/060	İİD	16	329
78/057	78/048	İİD	16	231
78/058	78/065	İİD	16	369
78/059	79/011	İİD	17	72
78/065	79/027	İİD	17	161
78/067	79/014	İİD	17	100
78/068	79/019	İİD	17	140
78/070	79/007	İİD	17	49
78/071	79/005	İİD	17	3
78/074	79/043	İİD	17	325

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
79/001	79/030	İİD	17	216
79/001	80/001	SPK	18	3
79/004	79/016	İİD	17	125
79/005	79/029	İİD	17	202
79/007	79/018	İİD	17	134
79/008	79/035	İİD	17	276
79/009	79/044	İİD	17	332
79/012	79/025	İİD	17	148
79/014	79/033	İİD	17	271
79/015	79/032	İİD	17	266
79/016	79/028	İİD	17	193
79/018	79/026	İİD	17	152
79/019	79/039	İİD	17	294
79/022	79/045	İİD	17	349
79/023	80/009	İİD	18	76
79/024	79/036	İİD	17	287
79/025	79/046	İİD	17	399
79/026	80/001	İİD	18	46
79/028	80/013	İİD	18	116
79/030	80/002	İİD	18	54
79/031	80/059	İİD	18	339
79/033	79/042	İİD	17	316
79/035	80/017	İİD	18	125
79/036	79/040	İİD	17	306
79/037	80/026	İİD	18	166
79/038	80/011	İİD	18	87
79/039	80/003	İİD	18	72
79/0II	79/017	SPMD	18	435
80/001	80/025	İİD	18	157
80/009	80/040	İİD	18	212
80/010	80/069	İİD	18	396
80/015	80/056	İİD	18	297
80/016	80/047	İİD	18	259
80/018	80/029	İİD	18	178
80/019	80/048	İİD	18	265
80/020	80/057	İİD	18	320
80/021	80/019	İİD	18	151
80/022	80/018	İİD	18	143
80/027	81/009	İİD	19	24
80/028	80/045	İİD	18	237
80/029	81/022	İİD	19	102

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
80/034	80/058	İİD	18	331
80/038	80/034	İİD	18	202
80/042	81/005	İİD	19	13
80/043	80/064	İİD	18	374
80/045	81/011	İİD	19	41
80/048	80/041	İİD	18	231
80/056	80/049	İİD	18	286
80/059	80/053	İİD	18	289
80/063	80/068	İİD	18	388
80/068	81/003	İİD	19	1
80/077	81/013	İİD	19	62
81/002	81/021	İİD	19	95
81/003	81/027	İİD	19	133
81/004	81/028	İİD	19	142
81/005	81/014	İİD	19	69
81/006	81/020	İİD	19	77
81/008	82/003	İİD	20	1
81/010	83/016	İİD	20	110
81/012	82/007	İİD	20	18
81/013	83/008	İİD	20	48
81/015	81/025	İİD	19	130
81/016	81/029	İİD	19	153
82/001	83/010	İİD	20	84
82/004	83/017	İİD	20	129
82/006	83/009	İİD	20	66
83/001	83/001	SPK	20	335
83/001	83/005	İİD	20	27
83/002	83/002	SPK	20	345
83/003	83/003	SPK	20	375
83/004	83/004	SPK	20	398
83/004	83/006	İİD	20	37
83/005	83/005	SPK	20	430
83/005	83/007	İİD	20	43
83/009	84/001	İİD	20	144
83/012	84/005	İİD	20	281
84/001	84/001	SPK	20	450
84/001	84/002	İİD	20	161
84/002	84/003	İİD	20	254
84/002	89/008	SPMD	25	512
84/003	84/004	İİD	20	274
84/003	87/001	SPMD	23	430

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
84/004	84/009	İİD	20	289
84/004	89/004	SPMD	25	507
84/005	89/005	SPMD	25	511
84/006	85/001	İİD	21	1
84/006	90/003	SPMD	26	593
84/007	89/003	SPMD	25	501
84/008	84/010	İİD	20	298
84/008	89/002	SPMD	25	497
84/009	85/004	İİD	21	35
84/009	88/002	SPMD	24	623
84/010	85/002	İİD	21	24
84/011	84/011	İİD	20	316
84/012	85/006	İİD	21	99
84/014	85/007	İİD	21	153
84/015	85/005	İİD	21	85
84/017	84/012	İİD	20	325
84/129	84/022	Muh	20	555
84/440	84/024	Muh	20	573
85/001	86/004	İİD	22	28
85/001	90/006	SPMD	26	611
85/002	85/016	İİD	21	217
85/002	90/004	SPMD	26	599
85/003	85/008	İİD	21	188
85/003	91/001	SPMD	27/2	775
85/004	91/013	SPMD	27/2	853
85/005	85/023	İİD	21	252
85/006	88/007	SPMD	24	636
85/007	85/022	İİD	21	240
85/007	90/007	SPMD	26	615
85/008	86/027	İİD	22	323
85/008	91/002	SPMD	27/2	783
85/009	86/014	İİD	22	134
85/009	88/003	SPMD	24	626
85/010	89/001	SPMD	25	494
85/011	86/029	İİD	22	433
85/016	86/005	İİD	22	65
85/019	85/021	İİD	21	236
85/020	86/030	İİD	22	498
85/021	86/023	İİD	22	197
85/022	87/002	İİD	23	18
85/023	86/002	İİD	22	12

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
85/024	87/006	İİD	23	110
85/025	86/008	İİD	22	79
85/026	85/017	İİD	21	230
85/030	86/010	İİD	22	100
85/031	86/011	İİD	22	115
85/032	86/009	İİD	22	90
85/033	86/022	İİD	22	187
85/656	85/004	Muh	21	263
86/001	87/010	İİD	23	194
86/001	91/003	SPMD	27/2	791
86/002	86/001	İİD	22	1
86/003	86/015	İİD	22	168
86/003	94/005	SPMD	30/2	808
86/004	91/004	SPMD	27/2	799
86/005	87/007	İİD	23	133
86/005	91/005	SPMD	27/2	805
86/006	86/012	İİD	22	128
86/006	90/008	SPMD	26	621
86/007	90/005	SPMD	26	605
86/008	91/014	SPMD	27/2	861
86/009	92/001	SPMD	28/2	621
86/010	88/004	SPMD	24	629
86/011	86/026	İİD	22	298
86/011	88/001	SPMD	24	620
86/012	87/004	İİD	23	47
86/013	87/012	İİD	23	243
86/015	87/001	İİD	23	3
86/016	86/025	İİD	22	278
86/017	87/011	İİD	23	208
86/018	86/024	İİD	22	233
86/019	87/003	İİD	23	41
86/020	87/009	İİD	23	184
86/022	86/028	İİD	22	419
86/024	87/008	İİD	23	179
86/522	87/001	Muh	23	433
87/001	87/002	Dİ	23	444
87/001	87/018	İİD	23	297
87/001	93/002	SPMD	29/2	895
87/002	94/006	SPMD	30/2	813
87/003	87/013	İİD	23	265
87/003	91/006	SPMD	27/2	811

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
87/004	87/020	İİD	23	344
87/004	91/007	SPMD	27/2	817
87/005	90/010	SPMD	26	629
87/006	87/014	İİD	23	272
87/006	92/002	SPMD	28/2	625
87/007	88/005	SPMD	24	631
87/008	91/018	SPMD	27/2	877
87/009	87/015	İİD	23	282
87/009	89/006	SPMD	25	515
87/010	88/006	SPMD	24	633
87/011	88/002	İİD	24	19
87/012	88/003	İİD	24	49
87/013	87/016	İİD	23	294
87/014	88/001	İİD	24	1
87/016	88/008	İİD	24	81
87/017	87/019	İİD	23	318
87/018	88/023	İİD	24	318
87/019	87/031	İİD	23	407
87/021	88/025	İİD	24	362
87/022	88/019	İİD	24	284
87/023	87/027	İİD	23	367
87/024	87/032	İİD	23	419
87/028	88/016	İİD	24	217
87/030	88/005	İİD	24	71
87/031	88/013	İİD	24	183
87/032	88/014	İİD	24	209
87/035	88/017	İİD	24	230
87/036	88/056	İİD	24	526
88/001	88/026	İİD	24	388
88/001	89/001	SPK	25	462
88/001	93/006	SPMD	29/2	920
88/002	88/001	SPK	24	534
88/002	93/005	SPMD	29/2	913
88/003	89/004	İİD	25	25
88/003	96/001	SPMD	32/2	863
88/004	89/003	İİD	25	3
88/004	90/001	SPMD	26	585
88/005	88/055	İİD	24	465
88/005	91/008	SPMD	27/2	823
88/006	88/006	İİD	24	79
88/006	91/012	SPMD	27/2	849

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
88/007	88/027	İİD	24	413
88/007	89/007	SPMD	25	518
88/008	91/009	SPMD	27/2	829
88/009	92/004	SPMD	28/2	639
88/011	88/011	İİD	24	138
88/012	88/032	İİD	24	424
88/014	88/018	İİD	24	235
88/015	89/009	İİD	26	3
88/017	88/034	İİD	24	460
88/019	88/033	İİD	24	444
88/032	89/010	İİD	25	97
88/033	89/017	İİD	25	202
88/034	89/026	İİD	25	276
88/035	89/013	İİD	25	166
88/036	89/024	İİD	25	253
88/037	89/036	İİD	25	334
88/038	89/007	İİD	25	43
88/039	89/029	İİD	26	17
88/050	89/027	İİD	25	301
88/051	89/018	İİD	25	214
88/061	89/028	İİD	25	322
88/062	90/003	İİD	26	94
88/063	89/047	İİD	27/1	3
88/064	90/002	İİD	26	51
89/001	89/001	SPİ	25	472
89/001	89/012	İİD	25	133
89/002	91/015	SPMD	27/2	867
89/003	89/005	İİD	25	34
89/003	94/001	SPMD	30/2	791
89/004	89/002	SPİ	25	490
89/004	89/023	İİD	25	231
89/004	96/002	SPMD	32/2	869
89/005	90/001	SPİ	26	549
89/005	92/006	SPMD	28/2	652
89/006	89/042	İİD	25	387
89/006	91/010	SPMD	27/2	835
89/007	89/025	İİD	25	267
89/007	91/011	SPMD	27/2	841
89/008	90/002	SPMD	26	589
89/009	90/008	İİD	26	147
89/009	94/002	SPMD	30/2	796

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
89/011	89/048	İİD	25	420
89/012	90/001	İİD	26	37
89/014	89/049	İİD	25	445
89/017	90/033	İİD	26	513
89/023	90/026	İİD	26	445
89/028	90/018	İİD	29/1	3
89/035	90/022	İİD	26	359
90/001	90/002	SPİ	26	567
90/001	90/021	İİD	26	301
90/001	91/001	SPK	27/2	885
90/001	95/008	SPMD	31/2	934
90/002	90/004	SPİ	26	577
90/002	90/010	İİD	26	189
90/002	91/002	SPK	28/2	673
90/003	90/003	SPİ	26	573
90/003	94/003	SPMD	30/2	800
90/004	90/005	SPİ	26	581
90/004	90/006	İİD	26	124
90/004	99/001	SPMD	35/2	483
90/005	90/028	İİD	26	461
90/005	91/001	SPİ	27/2	739
90/005	91/016	SPMD	27/2	871
90/006	90/017	İİD	26	261
90/006	95/002	SPMD	31/2	910
90/007	90/011	İİD	26	223
90/007	95/014	SPMD	31/2	970
90/008	96/018	SPMD	32/2	928
90/009	90/009	SPMD	26	627
90/011	95/012	SPMD	31/2	961
90/011	95/013	SPMD	31/2	965
90/012	91/007	İİD	27/1	185
90/013	90/030	İİD	27/1	20
90/014	96/016	SPMD	32/2	923
90/015	91/005	İİD	27/1	161
90/017	90/023	İİD	26	373
90/018	91/004	İİD	27/1	143
90/019	91/015	İİD	28/1	3
90/020	91/017	İİD	28/1	81
90/021	90/015	İİD	26	253
90/022	92/006	İİD	29/1	28
90/023	91/029	İİD	27/2	509

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
90/025	91/001	İİD	27/1	65
90/027	91/002	İİD	27/1	130
90/028	91/011	İİD	27/1	343
90/029	91/037	İİD	27/2	609
90/030	90/031	İİD	27/1	48
90/031	90/024	İİD	26	391
90/032	90/025	İİD	26	429
90/035	91/013	İİD	30/1	1
90/036	91/008	İİD	27/1	285
90/037	90/032	İİD	26	503
90/038	91/032	İİD	27/2	543
90/039	91/021	İİD	27/1	423
90/040	91/033	İİD	27/2	559
91/001	91/002	SPİ	27/2	743
91/001	91/003	SPK	27/2	971
91/001	91/016	İİD	28/1	49
91/001	96/006	SPMD	32/2	887
91/002	91/003	SPİ	27/2	751
91/002	91/030	İİD	28/1	108
91/002	92/001	SPK	28/2	696
91/002	96/007	SPMD	32/2	892
91/003	91/004	SPİ	27/2	757
91/003	93/003	SPMD	28/2	633
91/004	91/005	SPİ	27/2	763
91/004	91/045	İİD	27/2	663
91/004	92/005	SPMD	28/2	647
91/005	91/006	SPİ	27/2	769
91/005	92/009	İİD	28/1	143
91/005	95/003	SPMD	31/2	914
91/006	91/020	İİD	27/1	375
91/006	97/019	SPMD	33/2	536
91/007	91/043	İİD	27/2	645
91/007	95/009	SPMD	31/2	941
91/008	92/005	İİD	30/1	13
91/008	99/002	SPMD	35/2	487
91/009	91/036	İİD	27/2	593
91/009	95/019	SPMD	31/2	1007
91/010	91/017	SPMD	27/2	875
91/012	91/009	İİD	27/1	325
91/012	92/008	SPMD	28/2	666
91/013	92/010	İİD	30/1	96

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
91/013	96/028	SPMD	32/2	967
91/014	91/010	İİD	27/1	331
91/015	92/007	SPMD	28/2	659
91/016	91/019	İİD	27/1	361
91/017	91/023	İİD	27/2	473
91/018	92/020	İİD	28/1	232
91/021	92/042	İİD	28/2	457
91/023	91/047	İİD	29/2	605
91/024	91/040	İİD	27/2	627
91/025	91/018	İİD	31/1	1
91/026	92/011	İİD	28/1	157
91/027	91/050	İİD	27/2	679
91/028	91/026	İİD	27/2	487
91/030	92/018	İİD	28/1	211
91/031	91/027	İİD	27/2	491
91/033	92/032	İİD	29/1	110
91/034	91/034	İİD	27/2	571
91/037	91/044	İİD	27/2	657
91/039	91/039	İİD	31/1	12
91/042	92/013	İİD	28/1	176
91/044	91/053	İİD	27/2	729
91/046	91/048	İİD	27/2	673
91/049	91/054	İİD	29/1	17
91/050	91/052	İİD	27/2	723
91/060	92/016	İİD	28/1	195
91/061	92/034	İİD	30/1	104
92/001	92/001	SPİ	28/2	587
92/001	93/001	SPK	29/2	924
92/001	97/003	SPMD	33/2	472
92/002	92/002	SPİ	28/2	593
92/002	94/001	SPK	30/2	1039
92/002	97/010	SPMD	33/2	503
92/003	92/003	SPİ	28/2	600
92/003	92/004	Dİ	28/2	832
92/003	93/001	SPMD	29/2	890
92/004	92/004	SPİ	28/2	610
92/005	92/005	SPİ	28/2	618
92/006	95/005	SPMD	31/2	923
92/007	92/002	İİD	28/1	120
92/007	97/009	SPMD	33/2	497
92/008	92/039	İİD	28/2	430

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
92/008	93/004	SPMD	29/2	907
92/009	95/020	SPMD	31/2	1011
92/010	99/004	SPMD	35/2	496
92/011	92/009	SPMD	28/2	670
92/011	92/038	İİD	28/2	417
92/012	92/007	İİD	28/1	135
92/012	93/003	SPMD	29/2	902
92/013	92/050	İİD	29/1	169
92/016	92/017	İİD	28/1	204
92/017	92/030	İİD	28/1	369
92/019	92/047	İİD	28/2	520
92/021	92/019	İİD	28/1	221
92/022	92/040	İİD	31/1	25
92/024	92/033	İİD	29/1	142
92/025	92/029	İİD	29/1	100
92/026	92/048	İİD	28/2	525
92/027	92/031	İİD	28/1	395
92/029	93/023	İİD	35/1	1
92/030	92/036	İİD	29/1	155
92/031	92/037	İİD	28/1	412
92/032	92/041	İİD	28/2	449
92/036	93/004	İİD	29/1	209
92/037	93/018	İİD	31/1	76
92/038	93/005	İİD	29/1	234
92/039	93/019	İİD	31/1	160
92/040	92/055	İİD	28/2	568
92/042	92/053	İİD	29/1	186
92/043	92/049	İİD	29/1	160
92/044	93/007	İİD	29/1	270
92/045	92/051	İİD	31/1	48
92/046	92/052	İİD	31/1	62
92/047	93/013	İİD	29/1	277
92/048	93/014	İİD	30/1	118
92/049	92/054	İİD	28/2	561
93/001	93/001	İİD	29/1	197
93/001	93/001	SPİ	29/2	883
93/001	93/002	SPK	30/2	841
93/001	96/019	SPMD	32/2	932
93/002	93/002	İİD	29/1	202
93/002	93/003	SPK	30/2	936
93/003	94/002	SPK	30/2	1061

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
93/003	94/007	SPMD	30/2	819
93/003	97/020	SPMD	33/2	543
93/004	93/003	İİD	29/1	206
93/004	95/001	SPK	33/2	548
93/005	93/025	İİD	31/1	218
93/006	97/008	SPMD	33/2	491
93/008	93/031	İİD	30/1	130
93/008	94/008	SPMD	30/2	825
93/009	93/021	İİD	29/1	302
93/009	95/006	SPMD	31/2	927
93/011	95/001	SPMD	31/2	906
93/012	94/009	SPMD	30/2	830
93/013	96/020	SPMD	32/2	935
93/014	94/004	SPMD	30/2	805
93/015	99/005	SPMD	35/2	500
93/016	93/024	İİD	29/1	314
93/017	93/041	İİD	31/1	244
93/017	96/022	SPMD	32/2	943
93/018	94/010	SPMD	30/2	834
93/020	93/017	İİD	29/1	286
93/020	96/011	SPMD	32/2	917
93/021	93/030	İİD	31/1	233
93/022	93/044	İİD	30/1	150
93/023	93/055	İİD	35/1	82
93/025	94/002	İİD	30/1	156
93/026	93/028	İİD	29/1	320
93/027	93/057	İİD	30/1	157
93/028	93/026	İİD	31/1	228
93/029	94/001	İİD	33/1	1
93/032	93/032	İİD	29/1	343
93/033	93/040/-1	İİD	29/1	562
93/033	93/040-2	İİD	29/1	564
93/034	93/033	İİD	29/1	366
93/035	93/034	İİD	29/1	393
93/036	93/035	İİD	29/1	414
93/037	93/056	İİD	35/1	89
93/038	93/036	İİD	29/1	442
93/039	93/037	İİD	29/1	461
93/040	93/038	İİD	29/1	492
93/041	93/039	İİD	29/1	529
93/042	94/072	İİD	31/1	443

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
93/043	93/046	İİD	29/2	628
93/044	93/045	İİD	29/2	616
93/045	93/047	İİD	29/2	647
93/046	93/048	İİD	29/2	686
93/047	93/049	İİD	29/2	718
93/048	93/050	İİD	29/2	757
93/049	93/051	İİD	29/2	778
93/050	93/052	İİD	29/2	808
93/051	93/053	İİD	29/2	838
93/052	93/054	İİD	29/2	860
93/053	94/067	İİD	34/1	1
94/001	94/003	SPİ	30/2	776
94/001	94/003	SPK	31/2	1016
94/002	94/001	SPİ	30/2	768
94/002	94/076	İİD	34/1	12
94/003	94/002	SPİ	30/2	772
94/003	94/069	İİD	30/2	741
94/004	94/004	SPİ	30/2	779
94/005	94/006	SPİ	31/2	904
94/005	96/023	SPMD	32/2	946
94/006	94/005	SPİ	30/2	786
94/008	95/015	SPMD	31/2	977
94/011	95/017	SPMD	31/2	997
94/012	95/007	SPMD	31/2	931
94/013	96/021	SPMD	32/2	939
94/015	95/004	SPMD	31/2	918
94/016	96/010	SPMD	32/2	906
94/017	95/010	SPMD	31/2	945
94/023	99/006	SPMD	35/2	504
94/024	95/011	SPMD	31/2	953
94/025	95/018	SPMD	31/2	1001
94/026	95/016	SPMD	31/2	989
94/027	96/026	SPMD	32/2	959
94/028	97/004	SPMD	33/2	477
94/042	94/055	İİD	32/1	1
94/043	94/042-1	İİD	30/1	186
94/043	94/042-2	İİD	31/1	275
94/043	94/042-3	İİD	30/1	209
94/044	94/056	İİD	32/1	13
94/046	94/057	İİD	31/1	368
94/047	94/070	İİD	31/1	435

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
94/048	94/058	İİD	36/1	1
94/049	94/045-1	İİD	30/1	217
94/049	94/045-2	İİD	30/1	222
94/050	94/044-1	İİD	30/1	211
94/050	94/044-2	İİD	31/1	319
94/051	94/046	İİD	30/1	297
94/053	94/048	İİD	30/1	302
94/054	94/049	İİD	30/1	324
94/055	94/050	İİD	30/1	352
94/056	94/051	İİD	30/1	417
94/057	94/052	İİD	30/1	472
94/058	94/053	İİD	30/1	532
94/059	94/083	İİD	33/1	8
94/060	94/054	İİD	31/1	358
94/062	94/079	İİD	31/1	463
94/063	94/060-1	İİD	30/1	580
94/063	94/060-2	İİD	30/1	584
94/064	94/061-1	İİD	30/1	622
94/064	94/061-2	İİD	30/2	627
94/065	94/062	İİD	30/2	652
94/066	94/063-1	İİD	30/2	674
94/066	94/063-2	İİD	30/2	678
94/067	94/064-1	İİD	30/2	696
94/067	94/064-2	İİD	30/2	700
94/068	94/080	İİD	31/1	477
94/069	95/008	İİD	32/1	28
94/070	94/065-1	İİD	30/2	721
94/070	94/065-2	İİD	31/1	385
94/070	94/065-3	İİD	30/2	727
94/071	95/023	İİD	32/1	144
94/072	94/068	İİD	30/2	729
94/073	94/075	İİD	31/1	453
94/075	95/004	İİD	34/1	22
94/076	94/073	İİD	30/2	750
94/077	95/024	İİD	32/1	169
94/080	95/027	İİD	32/1	179
94/081	95/005	İİD	34/1	33
94/082	95/009	İİD	31/2	507
94/083	94/078	İİD	30/2	759
94/084	95/033	İİD	32/1	261
94/085	95/032	İİD	32/1	230

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
94/086	95/041	İİD	32/1	354
94/089	95/010	İİD	31/2	516
94/090	95/022	İİD	31/2	556
94/091	95/034	İİD	32/1	284
94/092	95/014	İİD	33/1	31
95/001	95/042	İİD	31/2	626
95/001	96/001	SPK	33/2	638
95/001	96/004	SPMD	32/2	879
95/002	95/001	YD	31/1	494
95/002	95/012	İİD	32/1	37
95/004	95/028	İİD	32/1	191
95/004	96/012	SPMD	32/2	920
95/005	95/005	SPİ	32/2	849
95/005	97/018	SPMD	33/2	531
95/006	95/029	İİD	32/1	205
95/006	96/008	SPMD	32/2	899
95/007	95/035	İİD	32/1	308
95/009	97/011	SPMD	33/2	520
95/011	95/063	İİD	32/1	451
95/011	96/003	SPMD	32/2	875
95/013	95/051	İİD	38/1	1
95/013	96/009	SPMD	32/2	902
95/014	95/015	İİD	32/1	131
95/014	96/005	SPMD	32/2	882
95/015	95/055	İİD	36/1	6
95/016	95/048	İİD	32/1	407
95/017	95/016	İİD	31/2	538
95/017	99/007	SPMD	35/2	508
95/018	95/050	İİD	33/1	57
95/018	98/060	SPMD	34/2	637
95/019	95/012-1	YD	31/2	527
95/019	95/064	İİD	33/1	76
95/020	96/004	İİD	32/2	540
95/020	96/024	SPMD	32/2	949
95/021	95/036	İİD	32/1	340
95/021	96/025	SPMD	32/2	955
95/022	95/037	İİD	33/1	39
95/023	95/025	İİD	31/2	571
95/024	95/052	İİD	34/1	40
95/024	97/006	SPMD	33/2	484
95/025	96/005	İİD	32/2	549

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
95/026	95/013	İİD	31/2	530
95/027	95/047	İİD	32/1	390
95/028	96/002	İİD	36/1	14
95/035	95/002	YD	31/1	502
95/035	95/026	İİD	31/2	583
95/036	95/056	İİD	31/2	714
95/037	95/031	İİD	32/1	220
95/038	96/001	YD	32/2	509
95/038	96/007	İİD	32/2	589
95/039	95/045	İİD	32/1	361
95/040	95/038	İİD	33/1	49
95/041	95/061	İİD	32/1	428
95/042	95/053	İİD	33/1	67
95/043	95/046	İİD	31/2	663
95/044	95/044	İİD	31/2	641
95/045	95/058	İİD	31/2	752
95/046	95/049	İİD	32/1	414
95/047	95/040	İİD	31/2	607
95/050	96/019	İİD	36/1	27
95/052	95/062	İİD	32/1	435
95/053	95/057	İİD	31/2	733
95/054	95/059	İİD	31/2	800
95/055	96/001	İİD	32/2	515
95/056	95/060	İİD	31/2	890
96/001	96/018	İİD	33/1	134
96/001	97/001	SPK	34/2	679
96/002	96/010	İİD	33/1	125
96/002	97/001	SPMD	33/2	465
96/002	97/002	SPK	33/2	727
96/003	97/003	SPK	36/2	978
96/004	96/039	İİD	32/2	825
96/005	96/026	İİD	37/1	22
96/006	96/006	İİD	32/2	577
96/007	96/011	İİD	32/2	659
96/008	96/020	İİD	37/1	1
96/009	96/021	İİD	37/1	10
96/010	96/040	İİD	33/1	164
96/010	99/008	SPMD	35/2	512
96/011	97/004	İİD	37/1	68
96/012	97/002	SPMD	33/2	468
96/013	96/027	SPMD	32/2	963

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
96/013	98/040	İİD	36/1	152
96/014	97/007	SPMD	33/2	487
96/015	96/034	İİD	32/2	800
96/016	97/012	SPMD	33/2	525
96/017	96/038	İİD	33/1	152
96/017	98/057	SPMD	34/2	624
96/018	96/012	İİD	32/2	678
96/019	96/013	İİD	32/2	686
96/020	96/014	İİD	32/2	704
96/021	96/015	İİD	32/2	715
96/021	99/003	SPMD	35/2	491
96/022	96/016	İİD	32/2	727
96/022	99/021	SPMD	35/2	575
96/023	96/005	YD	32/2	566
96/023	96/036	İİD	38/1	9
96/024	98/052	SPMD	34/2	601
96/025	97/068	İİD	35/1	114
96/025	99/009	SPMD	35/2	521
96/026	96/022	İİD	32/2	745
96/027	99/016	SPMD	35/2	551
96/028	96/024	İİD	32/2	756
96/029	96/025	İİD	32/2	765
96/030	96/027	İİD	32/2	773
96/031	96/028	İİD	32/2	781
96/032	96/030	İİD	32/2	792
96/043	98/013	İİD	34/1	286
96/045	96/044	İİD	34/1	56
96/047	97/043	İİD	34/1	108
96/048	96/041	İİD	33/1	175
96/049	96/046	İİD	36/1	40
96/050	96/037	İİD	37/1	47
96/051	98/017	İİD	35/1	168
96/052	96/045	İİD	39/1	1
96/055	97/033	İİD	37/1	79
96/056	97/058	İİD	40/1	1
96/057	97/003	İİD	36/1	57
96/058	96/007	YD	32/2	585
96/058	96/043	İİD	33/1	184
96/059	97/070	İİD	38/1	64
96/061	96/006	YD	32/2	572
96/061	96/035	İİD	32/2	810

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
96/062	97/057	İİD	33/1	419
96/063	97/003	YD	33/1	267
96/063	97/040	İİD	37/1	107
96/064	96/009	YD	32/2	655
96/064	96/047	İİD	34/1	79
96/065	97/031	İİD	33/1	306
96/066	97/007	İİD	33/1	293
96/068	99/001	İİD	37/1	180
96/070	97/006	YD	33/1	274
96/070	97/053	İİD	39/1	19
96/071	97/049	İİD	33/1	401
96/072	97/051	İİD	37/1	139
96/073	98/041	İİD	38/1	96
96/074	98/045	İİD	36/1	169
96/075	97/050	İİD	36/1	102
96/076	98/006	İİD	38/1	75
96/077	97/064	İİD	34/1	136
97/001	97/001	SPİ	33/2	429
97/001	98/001	SPK	34/2	762
97/001	98/023	İİD	35/1	183
97/001	98/046	SPMD	34/2	584
97/002	97/002	SPİ	33/2	433
97/002	99/001	SPK	37/2	719
97/003	97/002	İİD	33/1	250
97/003	97/003	SPİ	33/2	439
97/004	97/004	SPİ	33/2	446
97/004	98/015	İİD	35/1	160
97/005	97/005	SPİ	33/2	452
97/005	98/005	Dİ	35/2	672
97/005	98/061	İİD	38/1	135
97/005	98/066	SPMD	34/2	661
97/006	97/006	SPİ	33/2	458
97/006	98/062	SPMD	34/2	644
97/007	99/010	SPMD	35/2	526
97/011	98/045	SPMD	34/2	580
97/011	98/048	SPMD	34/2	587
97/013	98/058	SPMD	34/2	630
97/015	98/061	SPMD	34/2	642
97/017	97/006	İİD	33/1	277
97/018	98/042	İİD	36/1	159
97/018	99/026	SPMD	35/2	599

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
97/019	97/066	İİD	35/1	98
97/020	97/032	İİD	33/1	312
97/020	98/044	SPMD	34/2	576
97/021	97/048	İİD	33/1	391
97/021	99/039	SPMD	35/2	642
97/022	97/044	İİD	34/1	115
97/023	97/034	İİD	33/1	326
97/023	99/017	SPMD	35/2	555
97/024	97/035	İİD	33/1	335
97/024	98/037	SPMD	34/2	567
97/025	98/059	SPMD	34/2	632
97/026	98/010	İİD	38/1	86
97/026	99/037	SPMD	35/2	633
97/027	97/017	SPMD	33/2	529
97/027	98/043	İİD	35/1	215
97/029	98/019	İİD	36/1	139
97/029	99/033	SPMD	35/2	612
97/030	98/038	SPMD	34/2	572
97/031	97/038	İİD	33/1	349
97/032	98/025	İİD	39/1	43
97/033	97/039	İİD	33/1	356
97/034	98/079	İİD	35/1	332
97/035	97/045	İİD	33/1	363
97/036	97/005	YD	33/1	271
97/036	97/052	İİD	34/1	122
97/037	97/069	İİD	35/1	122
97/040	97/047	İİD	33/1	375
97/041	98/047	İİD	35/1	222
97/043	99/016	İİD	36/1	425
97/044	98/016	İİD	34/1	300
97/045	98/048	İİD	39/1	51
97/047	97/055	İİD	33/1	409
97/048	97/056	İİD	33/1	414
97/051	98/008	İİD	36/1	130
97/053	98/062	İİD	37/1	159
97/054	97/067	İİD	36/1	117
97/055	97/065	İİD	34/1	145
97/056	97/062	İİD	33/1	425
97/057	98/011	İİD	35/1	154
97/059	98/071	İİD	35/1	294
97/060	98/053	İİD	35/1	241

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
97/061	98/059	İİD	38/1	124
97/062	98/052	İİD	36/1	198
97/063	98/002	İİD	34/1	252
97/064	98/004	İİD	34/1	266
97/065	99/015	İİD	36/1	417
97/066	97/072	İİD	34/1	157
97/069	98/054	İİD	35/1	256
97/070	98/072	İİD	36/1	320
97/071	98/073	İİD	36/1	337
97/072	97/074	İİD	34/1	191
97/073	97/073	İİD	34/1	170
97/074	98/069	İİD	35/1	283
97/075	99/010	İİD	36/1	380
97/076	98/058	İİD	38/1	116
98/001	98/086	İİD	36/1	361
98/001	99/022	SPMD	35/2	581
98/002	98/001	İİD	34/1	236
98/002	99/023	SPMD	35/2	586
98/003	98/028	İİD	35/1	205
98/003	98/065	SPMD	34/2	657
98/004	99/014	SPMD	35/2	539
98/004	99/023	İİD	36/1	496
98/005	98/064	SPMD	34/2	652
98/006	99/012	SPMD	35/2	533
98/007	98/063	SPMD	34/2	649
98/009	98/067	SPMD	34/2	665
98/010	98/003-2	YD	34/1	263
98/010	98/018	İİD	34/1	321
98/010	99/011	SPMD	35/2	530
98/011	98/068	SPMD	34/2	669
98/012	98/055	SPMD	34/2	618
98/013	98/053	SPMD	34/2	610
98/014	98/024	İİD	35/1	194
98/014	99/032	SPMD	35/2	607
98/015	99/024	SPMD	35/2	591
98/016	98/049	SPMD	34/2	591
98/016	98/088	İİD	35/1	346
98/017	99/013	SPMD	35/2	535
98/018	99/036	SPMD	35/2	629
98/019	98/051	SPMD	34/2	595
98/020	99/018	SPMD	35/2	561

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
98/021	98/054	SPMD	34/2	614
98/022	01/005	SPMD	37/1	698
98/023	99/034	SPMD	35/2	620
98/024	99/009	İİD	36/1	373
98/024	99/015	SPMD	35/2	544
98/025	98/056	İİD	35/1	269
98/025	99/019	SPMD	35/2	565
98/026	99/025	SPMD	35/2	595
98/027	99/027	SPMD	35/2	603
98/028	98/070	SPMD	34/2	673
98/029	98/060	İİD	34/1	358
98/029	00/001	SPMD	36/2	924
98/030	98/069	SPMD	34/2	671
98/034	98/046	İİD	34/1	346
98/035	98/070	İİD	38/1	148
98/035	99/020	SPMD	35/2	571
98/036	98/049	İİD	36/1	185
98/036	98/056	SPMD	34/2	621
98/037	99/025	İİD	36/2	516
98/037	99/038	SPMD	35/2	637
98/038	98/050	İİD	35/1	232
98/039	98/078	İİD	35/1	311
98/042	98/065	İİD	36/1	315
98/043	99/044	İİD	37/1	277
98/046	98/083	İİD	39/1	60
98/047	98/084	İİD	39/1	67
98/048	98/085	İİD	36/1	354
98/056	98/089	İİD	35/2	355
98/058	99/019	İİD	36/1	436
98/059	99/014	İİD	36/1	400
99/001	99/033	İİD	36/2	572
99/001	03/001	SPK	39/2	814
99/001	08/080	SPMD	45/3	1979
99/002	99/040	SPMD	35/2	646
99/002	00/008	İİD	36/2	694
99/002	01/002	SPK	37/2	922
99/003	99/043	SPMD	35/2	652
99/004	99/041	SPMD	35/2	649
99/004	99/047	İİD	36/2	620
99/005	99/008	İİD	35/2	422
99/005	99/046	SPMD	35/2	663

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
99/006	99/013	İİD	36/1	392
99/006	99/035	SPMD	35/2	626
99/007	99/031	İİD	36/2	552
99/007	00/006	SPMD	36/2	945
99/008	99/003	İİD	35/2	373
99/009	00/012	SPMD	36/2	973
99/010	99/022	İİD	36/1	485
99/010	99/050	SPMD	36/2	921
99/011	99/029	İİD	36/2	536
99/011	99/044	SPMD	35/2	655
99/012	99/005	İİD	35/2	382
99/012	00/007	SPMD	36/2	949
99/013	99/026	İİD	36/2	524
99/013	00/004	SPMD	36/2	938
99/014	99/006	İİD	35/2	397
99/014	00/002	SPMD	36/2	932
99/015	99/047	SPMD	35/2	667
99/016	99/024	İİD	36/2	507
99/016	08/076	SPMD	45/3	1915
99/017	99/035	İİD	36/2	582
99/017	00/011	SPMD	36/2	967
99/018	99/020	İİD	35/2	453
99/018	09/036	SPMD	46/3	1647
99/019	99/012	İİD	35/2	431
99/019	00/009	SPMD	36/2	957
99/020	99/021	İİD	35/2	464
99/020	02/020	SPMD	38/2	877
99/021	99/017	İİD	35/2	439
99/021	00/008	SPMD	36/2	953
99/022	99/032	İİD	36/2	564
99/022	99/045	SPMD	35/2	659
99/023	99/018	İİD	35/2	446
99/023	00/010	SPMD	36/2	961
99/024	99/030	İİD	36/2	545
99/024	08/069	SPMD	45/3	1883
99/025	99/048	SPMD	36/2	914
99/026	01/002	SPMD	37/1	692
99/027	99/042	İİD	38/1	160
99/027	99/049	SPMD	36/2	918
99/028	99/038	İİD	36/2	602
99/028	00/005	SPMD	36/2	942

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
99/029	99/002	YD	35/2	365
99/029	99/036	İİD	37/1	256
99/030	99/003	YD	35/2	369
99/030	99/037	İİD	36/2	590
99/030	00/003	SPMD	36/2	936
99/031	08/044	SPMD	45/3	1821
99/032	01/010	İİD	38/1	220
99/033	99/051	İİD	36/2	667
99/034	99/039	İİD	35/2	475
99/035	02/104	İİD	39/1	198
99/036	99/043	İİD	37/1	267
99/037	99/049	İİD	36/2	637
99/038	99/045	İİD	37/1	295
99/039	00/023	İİD	36/2	737
99/040	99/041	İİD	35/2	477
99/042	01/001	YD	37/1	317
99/042	01/041	İİD	37/1	334
99/043	01/046	İİD	38/1	233
99/044	99/048	İİD	36/2	627
99/045	00/009	İİD	36/2	702
99/046	00/025	İİD	38/1	171
99/047	99/046	İİD	36/2	612
99/049	99/050	İİD	36/2	651
99/050	01/067	İİD	37/1	513
99/051	01/063	İİD	38/1	314
00/001	00/002	İİD	36/2	678
00/001	02/022	SPMD	38/2	888
00/002	01/003	SPMD	37/1	696
00/003	02/012	SPMD	38/2	856
00/004	01/001	SPMD	37/1	690
00/005	02/011	SPMD	38/2	852
00/005	03/065	İİD	40/1	104
00/007	02/002	SPMD	38/2	827
00/008	03/104	İİD	44/1	1
00/009	02/015	SPMD	39/2	719
00/010	00/047	İİD	38/1	182
00/010	08/077	SPMD	45/3	1933
00/011	10/017	SPMD	47/3	1521
00/012	02/021	SPMD	38/2	884
00/012	05/085	İİD	42	433
00/013	00/004	İİD	36/2	683

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
00/013	03/019	SPMD	39/2	810
00/014	00/003	YD	36/2	681
00/014	00/021	İİD	36/2	722
00/014	02/013	SPMD	38/2	859
00/015	01/073	İİD	37/1	525
00/016	00/017	İİD	40/1	71
00/016	10/009	SPMD	47/3	1467
00/017	02/046	İİD	39/1	75
00/018	08/074	SPMD	45/3	1907
00/019	02/001	SPMD	38/2	824
00/019	02/015	İİD	38/2	475
00/020	08/067	SPMD	45/3	1873
00/021	00/016	İİD	36/2	715
00/021	02/018	SPMD	39/2	723
00/022	00/007	İİD	36/2	690
00/22	09/17	SPMD	46/3	1569
00/023	01/006	SPMD	37/1	716
00/024	03/015	SPMD	39/2	788
00/024	04/082	İİD	41	171
00/025	02/008	SPMD	38/2	844
00/026	00/048	İİD	38/1	190
00/026	02/006	SPMD	38/2	836
00/027	00/024	İİD	36/2	760
00/030	02/007	SPMD	38/2	842
00/031	10/018	SPMD	47/3	1525
00/033	08/045	SPMD	45/3	1825
00/034	05/091	İİD	42	455
00/035	01/005	YD	37/1	322
00/035	01/090	İİD	37/1	551
00/036	02/198	İİD	39/1	271
00/037	00/014	İİD	36/2	710
00/038	03/066	İİD	39/2	661
00/039	02/035	İİD	38/2	593
00/042	01/361	İİD	38/1	419
00/043	04/060	İİD	40/2	789
00/044	02/192	İİD	39/1	241
00/045	00/005	YD	36/2	688
00/045	00/027	İİD	36/2	772
00/047	02/098	İİD	38/2	729
00/048	02/036	İİD	38/2	600
00/051	02/016	İİD	38/2	482

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
00/052	00/029	İİD	36/2	797
00/055	00/026	İİD	36/2	768
00/057	00/030	İİD	36/2	809
00/058	00/031	İİD	36/2	814
00/059	00/032	İİD	36/2	819
00/060	00/033	İİD	36/2	824
00/061	00/034	İİD	36/2	829
00/062	00/035	İİD	36/2	835
00/063	00/036	İİD	36/2	840
00/064	00/037	İİD	36/2	845
00/065	00/038	İİD	36/2	850
00/066	00/039	İİD	36/2	855
00/067	00/040	İİD	36/2	860
00/068	00/041	İİD	36/2	865
00/069	00/042	İİD	36/2	870
00/070	00/043	İİD	36/2	875
00/071	00/044	İİD	36/2	880
00/072	00/046	İİD	36/2	890
00/073	00/045	İİD	36/2	885
00/074	04/009	İİD	40/2	503
00/075	02/200	İİD	39/1	285
00/076	01/009	İİD	38/1	212
00/077	00/049	İİD	38/1	200
00/078	02/031	İİD	38/2	583
00/080	03/096	İİD	40/1	226
00/082	02/193	İİD	39/1	249
00/083	04/026	İİD	40/2	607
00/085	04/061	İİD	40/2	797
00/086	00/050	İİD	36/2	896
01/001	01/001	SPİ	37/1	684
01/001	02/009	SPMD	38/2	846
01/001	03/002	SPMD	39/2	741
01/001	04/036	İİD	40/2	641
01/003	01/003	SPİ	38/2	752
01/003	02/026	SPMD	39/2	732
01/003	05/004	İİD	41	339
01/004	01/332	İİD	37/1	575
01/004	02/001	SPİ	38/2	762
01/004	02/004	SPMD	38/2	832
01/005	02/002	SPİ	38/2	767
01/005	02/042	İİD	38/2	622

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
01/006	02/003	SPİ	38/2	772
01/007	02/004	SPİ	38/2	777
01/007	09/018	SPMD	46/3	1573
01/008	02/009	SPİ	38/2	807
01/008	04/095	İİD	41	231
01/008	08/049	SPMD	45/3	1835
01/009	01/056	İİD	37/1	483
01/009	02/005	SPİ	38/2	782
01/009	02/005	SPMD	38/2	834
01/010	02/006	SPİ	38/2	788
01/010	08/065	SPMD	45/3	1865
01/011	02/007	SPİ	38/2	794
01/011	02/014	SPMD	38/2	863
01/012	02/008	SPİ	38/2	800
01/013	03/003	SPMD	39/2	744
01/014	02/023	SPMD	38/2	893
01/015	02/010	SPMD	38/2	849
01/016	03/016	SPMD	39/2	794
01/017	08/078	SPMD	45/3	1945
01/018	09/038	SPMD	46/3	1655
01/019	08/059	SPMD	45/3	1843
01/020	09/048	SPMD	46/3	1721
01/022	10/047	SPMD	47/3	1687
01/024	01/356	İİD	38/1	377
01/024	02/024	SPMD	39/2	727
01/025	10/065	SPMD	47/3	1791
01/026	03/003	İİD	39/1	360
01/026	08/068	SPMD	45/3	1877
01/027	08/006	SPMD	45/3	1709
01/028	03/004	SPMD	39/2	747
01/029	02/019	SPMD	38/2	872
01/034	03/002	İİD	39/1	351
01/036	03/001	YD	38/2	749
01/073	04/012	İİD	40/2	530
01/079	02/194	İİD	39/1	255
01/119	04/037	İİD	40/2	646
01/129	02/024	İİD	38/2	513
01/133	02/056	İİD	42	1
01/143	04/011	İİD	40/2	519
01/144	01/002	YD	37/1	320
01/144	02/020	İİD	38/2	488

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
01/147	01/047	İİD	37/1	475
01/184	01/057	İİD	37/1	511
01/216	04/120	İİD	41	253
01/225	02/088	İİD	39/1	133
01/226	06/119	İİD	44/1	347
01/228	02/009	İİD	38/2	459
01/232	01/089	İİD	37/1	541
01/237	04/016	İİD	40/2	567
01/252	02/102	İİD	39/1	186
01/276	01/091	İİD	37/1	570
01/281	01/082	İİD	37/1	535
01/282	04/034	İİD	40/2	627
01/293	01/007	YD	37/1	328
01/293	02/005	YD	38/1	441
01/293	02/028	İİD	38/2	562
01/296	01/083	İİD	37/1	538
01/303	01/333	İİD	37/1	652
01/309	02/091	İİD	39/1	141
01/323	05/031	İİD	41	519
01/325	01/098	İİD	38/1	341
01/327	02/103	İİD	39/1	191
01/328	02/105	İİD	39/1	206
01/332	02/106	İİD	39/1	213
01/343	02/041	İİD	38/2	612
01/344	02/010	İİD	38/2	464
01/345	02/086	İİD	39/1	117
01/346	01/006	YD	37/1	324
01/346	03/004	YD	39/1	402
01/346	03/063	İİD	39/2	623
01/349	04/014	İİD	40/2	544
01/351	03/010	İİD	39/1	442
01/353	02/087	İİD	39/1	125
01/373	03/067	İİD	42	59
01/375	03/061	İİD	39/2	610
01/377	02/059	İİD	38/2	658
01/378	04/013	İİD	42	85
01/379	05/003	İİD	42	219
01/380	02/069	İİD	38/2	702
01/382	01/008	YD	37/1	330
01/382	02/002	YD	38/1	433
01/382	02/021	İİD	38/2	498

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
01/383	03/016	YD	39/1	473
01/383	03/092	İİD	42	75
01/385	02/040	İİD	38/2	607
01/387	01/357	İİD	38/1	408
01/388	01/342	İİD	38/1	349
01/389	01/009	YD	37/1	332
01/389	02/006	YD	38/2	453
01/389	02/029	İİD	38/2	576
01/390	04/035	İİD	40/2	634
01/392	03/060	İİD	39/2	598
01/403	01/345	İİD	37/1	659
01/406	04/020	İİD	41	97
01/408	02/191	İİD	39/1	231
01/411	01/348	İİD	37/1	668
01/412	02/095	İİD	39/1	164
01/413	01/351	İİD	37/1	676
01/415	02/166	İİD	39/1	220
01/424	01/354	İİD	38/1	357
01/478	04/038	İİD	40/2	653
01/479	05/001	İİD	41	303
01/481	04/091	İİD	40/2	831
01/485	02/002	İİD	38/1	435
01/487	05/002	İİD	41	321
01/493	02/011	İİD	38/2	469
02/001	08/001	SPK	45/4	2077
02/001	02/010	SPİ	38/2	822
02/001	08/046	SPMD	45/3	1827
02/002	02/003	SPMD	38/2	830
02/003	09/003	SPK	46/4	1797
02/003	03/001	SPİ	39/2	696
02/003	03/011	SPMD	39/2	776
02/003	06/002	Dİ	45/3	1595
02/004	06/003	Dİ	45/3	1603
02/004	09/002	SPK	46/4	1793
02/004	02/016	SPMD	38/2	866
02/004	03/002	SPİ	39/2	704
02/005	06/004	Dİ	45/3	1609
02/005	02/025	SPMD	39/2	730
02/005	03/004	SPİ	39/2	715
02/006	08/006	Dİ	46/3	1493
02/006	07/004	SPİ	44/2	1155

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
02/006	03/005	SPMD	39/2	752
02/007	03/003	SPİ	39/2	711
02/007	03/008	SPMD	39/2	765
02/008	03/047	İİD	39/2	585
02/009	06/005	Dİ	45/3	1613
02/009	09/019	SPMD	46/3	1577
02/010	03/017	SPMD	39/2	799
02/012	10/048	SPMD	47/3	1695
02/013	03/010	SPMD	39/2	773
02/014	08/007	SPMD	45/3	1713
02/015	08/066	SPMD	45/3	1869
02/016	10/066	SPMD	47/3	1803
02/017	03/018	SPMD	39/2	805
02/018	08/079	SPMD	45/3	1959
02/021	09/015	SPMD	46/3	1561
02/022	02/017	SPMD	38/2	869
02/023	10/001	SPMD	47/3	1405
02/024	02/027	SPMD	39/2	734
02/025	09/049	SPMD	46/4	1757
02/026	03/006	SPMD	39/2	758
02/027	09/039	SPMD	46/3	1673
02/028	08/070	SPMD	45/3	1891
02/029	03/001	SPMD	39/2	737
02/029	04/043	İİD	40/2	671
02/030	07/024	İİD	44/2	725
02/030	09/020	SPMD	46/3	1581
02/031	03/007	SPMD	39/2	762
02/031	02/058	İİD	42	39
02/032	03/009	SPMD	39/2	770
02/032	03/100	İİD	40/1	235
02/035	07/095	İİD	45/1	551
02/035	08/035	SPMD	45/3	1789
02/036	08/034	SPMD	45/3	1787
02/038	02/089	İİD	38/2	718
02/039	04/125	İİD	41	293
02/040	06/020	İİD	43	101
02/041	04/090	İİD	41	219
02/043	03/103	İİD	40/1	263
02/044	02/090	İİD	40/1	87
02/045	08/109	İİD	45/2	1137
02/047	06/001	İİD	43	65

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
02/048	06/022	İİD	43	111
02/052	02/084	İİD	38/2	711
02/054	08/043	İİD	46/1	1
02/055	03/008	İİD	39/1	424
02/060	02/097	İİD	39/1	178
02/061	02/043	İİD	38/2	631
02/068	02/044	İİD	38/2	638
02/070	04/056	İİD	41	147
02/071	08/044	İİD	46/1	9
02/079	03/029	İİD	39/1	475
02/092	04/025	İİD	40/2	595
02/094	04/045	İİD	41	141
02/097	02/009	YD	38/2	455
02/099	02/051	İİD	38/2	641
02/100	04/009	YD	40/2	515
02/100	04/109	İİD	42	93
02/101	04/044	İİD	40/2	676
02/103	02/054	İİD	38/2	654
02/104	03/072	İİD	41	1
02/106	08/051	İİD	45/2	759
02/108	04/055	İİD	40/2	744
02/112	03/033	İİD	39/1	489
02/114	04/053	İİD	40/2	725
02/115	02/066	İİD	38/2	683
02/116	02/067	İİD	38/2	692
02/117	06/105	İİD	44/1	277
02/121	02/062	İİD	38/2	678
02/126	04/027	İİD	41	117
02/128	04/023	İİD	40/2	579
02/131	04/087	İİD	41	213
02/132	03/048	İİD	39/2	590
02/133	06/091	İİD	43	361
02/138	02/096	İİD	39/1	171
02/140	04/105	İİD	41	251
02/143	04/046	İİD	40/2	681
02/146	02/201	İİD	39/1	295
02/152	02/094	İİD	39/1	149
02/153	06/113	İİD	44/1	319
02/156	04/098	İİD	40/2	857
02/157	06/097	İİD	44/1	241
02/162	07/089	İİD	45/1	469

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
02/165	02/195	İİD	39/1	263
02/166	04/003	İİD	40/1	305
02/169	07/088	İİD	45/1	457
02/170	04/054	İİD	40/2	734
02/171	03/005	İİD	39/1	406
03/001	03/012	SPMD	39/2	779
03/001	06/098	İİD	43	371
03/001	08/002	Dİ	45/3	1619
03/002	04/001	SPK	41	83
03/002	08/003	Dİ	45/3	1641
03/003	03/013	SPMD	39/2	782
03/003	04/002	SPK	41	85
03/004	04/002	Dİ	40/2	870
03/004	04/003	SPK	41	87
03/005	04/004	SPK	41	89
03/005	09/012	SPMD	46/3	1549
03/006	04/005	SPK	41	91
03/006	08/004	Dİ	45/3	1665
03/007	04/006	SPK	41	93
03/007	05/071	İİD	42	377
03/008	03/009	İİD	39/1	435
03/008	04/007	SPK	41	95
03/009	04/047	İİD	40/2	696
03/010	06/106	İİD	44/1	285
03/010	08/060	SPMD	45/3	1847
03/011	04/049	İİD	40/2	708
03/012	04/069	İİD	40/2	809
03/012	09/016	SPMD	46/3	1565
03/014	03/006	İİD	39/1	412
03/014	08/061	SPMD	45/3	1851
03/015	03/007	İİD	39/1	418
03/017	08/028	SPMD	45/3	1769
03/018	04/088	İİD	44/1	81
03/018	08/019	SPMD	45/3	1759
03/019	03/012	İİD	39/1	457
03/020	03/014	SPMD	39/2	785
03/021	03/013	İİD	39/1	466
03/022	03/034	İİD	39/1	497
03/022	10/053	SPMD	47/3	1725
03/023	06/026	İİD	43	129
03/023	10/019	SPMD	47/3	1529

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
03/024	03/035	İİD	39/1	505
03/024	10/010	SPMD	47/3	1481
03/025	09/002	SPMD	46/3	1519
03/026	10/022	SPMD	47/3	1561
03/027	07/084	İİD	44/2	1127
03/028	03/042	İİD	40/1	92
03/029	06/024	İİD	43	117
03/029	10/002	SPMD	47/3	1409
03/030	03/002	YD	39/1	358
03/030	03/038	İİD	39/1	511
03/030	10/049	SPMD	47/3	1703
03/031	03/003	YD	39/1	398
03/031	03/012	YD	39/1	463
03/031	03/087	İİD	40/1	152
03/032	05/001	SPMD	41	317
03/033	04/008	YD	40/2	500
03/033	04/101	İİD	41	239
03/033	09/050	SPMD	46/4	1767
03/034	07/094	İİD	45/1	543
03/034	08/002	SPMD	45/3	1693
03/036	03/091	İİD	41	37
03/037	03/041	İİD	39/1	535
03/037	08/004	SPMD	45/3	1701
03/038	05/063	İİD	42	371
03/039	03/040	İİD	39/1	528
03/040	07/096	İİD	45/1	569
03/041	03/008	YD	39/1	430
03/041	04/004	İİD	40/1	318
03/042	03/044	İİD	39/2	573
03/046	03/046	İİD	39/2	579
03/048	03/009	YD	39/1	440
03/048	03/076	İİD	40/1	111
03/049	08/076	İİD	45/2	929
03/052	08/058	İİD	45/2	825
03/055	06/088	İİD	43	355
03/057	04/057	İİD	40/2	759
03/060	08/097	İİD	46/1	49
03/062	03/077	İİD	40/1	136
03/064	06/090	İİD	44/1	221
03/066	05/072	İİD	44/1	91
03/067	03/013	YD	39/1	471

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
03/067	03/088	İİD	40/1	192
03/070	05/014	İİD	41	405
03/071	08/079	İİD	45/2	951
03/072	04/024	İİD	40/2	588
03/073	03/011	YD	39/1	455
03/073	03/086	İİD	41	23
03/075	06/114	İİD	44/1	329
03/076	03/080	İİD	39/2	670
03/077	03/081	İİD	39/2	674
03/079	03/083	İİD	39/2	682
03/081	07/050	İİD	44/2	909
03/082	06/066	İİD	43	299
03/084	03/089	İİD	39/2	686
03/086	04/006	İİD	40/2	464
03/087	05/110	İİD	43	7
03/090	03/093	İİD	40/1	220
03/092	07/025	İİD	44/2	729
03/094	08/123	İİD	45/2	1313
03/097	06/115	İİD	44/1	335
03/098	04/031	İİD	40/2	613
03/100	04/006	YD	40/2	497
03/100	04/033	İİD	41	133
03/102	07/097	İİD	45/1	585
03/103	08/139	İİD	45/3	1415
03/105	07/098	İİD	45/1	595
03/106	04/059	İİD	40/2	781
03/107	04/004	YD	40/2	451
03/108	06/107	İİD	44/1	299
03/109	07/051	İİD	44/2	913
03/111	04/001	İİD	40/1	299
03/112	06/049	İİD	43	249
04/001	08/012	YD	45/2	1111
04/001	08/106	İİD	45/2	1113
04/001	04/001	SPİ	40/2	864
04/002	08/005	Dİ	46/3	1479
04/002	05/004	SPİ	41	355
04/003	08/047	İİD	45/2	737
04/003	05/003	SPİ	41	335
04/004	05/001	SPİ	41	313
04/004	05/025	İİD	41	499
04/005	08/111	İİD	45/2	1153

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
04/006	04/005	İİD	40/2	455
04/008	04/028	İİD	41	125
04/009	08/112	İİD	45/2	1161
04/011	04/093	İİD	40/2	840
04/012	05/035	İİD	42	251
04/013	07/058	İİD	44/2	1019
04/014	04/084	İİD	41	183
04/015	08/098	İİD	45/2	1073
04/017	07/059	İİD	44/2	1027
04/018	04/089	İİD	40/2	822
04/020	07/052	İİD	44/2	919
04/022	09/067	İİD	47/1	31
04/024	08/165	İİD	46/1	307
04/025	08/042	İİD	45/2	701
04/026	04/051	İİD	40/2	719
04/028	05/034	İİD	41	529
04/030	08/055	İİD	45/2	797
04/031	07/011	İİD	44/2	621
04/034	08/094	İİD	45/2	1045
04/035	04/064	İİD	41	157
04/036	04/092	İİD	41	223
04/038	09/108	İİD	47/1	121
04/038	10/011	SPMD	47/3	1497
04/043	08/056	İİD	45/2	807
04/046	07/060	İİD	44/2	1037
04/047	08/096	İİD	45/2	1063
04/052	04/094	İİD	40/2	848
04/054	05/024	İİD	41	491
04/055	08/118	İİD	45/2	1255
04/056	07/026	İİD	44/2	739
04/059	06/007	İİD	43	83
04/060	05/033	İİD	42	227
04/061	04/123	İİD	41	263
04/063	06/094	İİD	44/1	231
04/066	08/099	İİD	45/2	1081
04/067	07/083	İİD	45/1	411
04/068	05/104	İİD	42	593
04/069	09/006	İİD	46/1	505
04/070	09/002	YD	46/2	557
04/070	09/007	İİD	46/2	559
04/076	08/108	İİD	46/1	101

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
04/079	07/003	YD	45/1	59
04/079	07/006	İİD	45/1	63
04/081	08/048	İİD	45/2	747
04/083	08/107	İİD	46/1	71
04/084	04/014	YD	40/2	562
04/084	04/124	İİD	41	275
04/086	04/110	İİD	42	211
04/087	09/005	İİD	46/1	485
04/090	08/078	İİD	45/2	937
04/092	08/119	İİD	45/2	1269
04/093	08/073	İİD	45/2	911
04/094	08/083	İİD	45/2	993
04/095	08/156	İİD	46/1	255
04/099	08/120	İİD	46/1	153
04/100	05/016	İİD	41	465
04/102	05/096	İİD	42	565
04/103	08/121	İİD	45/2	1287
04/107	04/012	YD	40/2	540
04/107	07/015	YD	44/2	857
04/107	07/044	İİD	44/2	859
04/108	04/015	YD	40/2	565
04/114	07/085	İİD	44/2	1135
04/115	05/092	İİD	42	485
04/116	08/074	İİD	45/2	919
04/118	05/008	İİD	41	383
05/001	05/002	SPİ	41	329
05/002	08/181	İİD	46/1	367
05/004	05/007	İİD	41	371
05/005	08/093	İİD	45/2	1033
05/005	09/028	SPMD	46/3	1605
05/006	05/021	YD	41	481
05/006	05/093	İİD	42	491
05/008	06/001	YD	43	563
05/008	06/002	İİD	43	73
05/009	05/095	İİD	42	557
05/010	08/063	İİD	45/2	847
05/010	08/047	SPMD	45/3	1829
05/012	08/101	İİD	45/2	1087
05/012	09/021	SPMD	46/3	1587
05/013	09/141	İİD	47/1	235
05/014	08/092	İİD	45/2	1025

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
05/015	08/002	İİD	45/1	609
05/016	09/139	İİD	47/1	217
05/016	10/067	SPMD	47/3	1817
05/017	08/095	İİD	45/2	1055
05/017	10/003	SPMD	47/3	1413
05/019	09/085	İİD	47/1	57
05/019	10/006	SPMD	47/3	1425
05/020	10/012	SPMD	47/3	1499
05/021	08/071	SPMD	45/3	1899
05/024	08/081	SPMD	45/3	1987
05/025	08/057	İİD	45/2	817
05/025	10/054	SPMD	47/3	1731
05/026	08/105	İİD	45/2	1103
05/027	10/050	SPMD	47/3	1709
05/028	08/122	İİD	45/2	1303
05/028	09/013	SPMD	46/3	1553
05/029	09/045	SPMD	46/3	1707
05/029	09/138	İİD	47/1	205
05/030	09/018	İİD	46/2	713
05/032	07/003	İİD	44/1	377
05/033	08/182	İİD	46/1	381
05/036	09/012	İİD	46/2	647
05/038	08/053	İİD	45/2	773
05/038	09/033	SPMD	46/3	1631
05/040	09/017	İİD	46/2	703
05/042	06/027	İİD	44/1	161
05/043	08/143	İİD	45/3	1449
05/044	07/031	İİD	44/2	745
05/047	07/014	İİD	44/2	659
05/051	07/005	YD	44/2	635
05/051	07/012	İİD	44/2	637
05/052	07/014	YD	45/1	211
05/052	07/035	İİD	45/1	215
05/053	08/161	İİD	47/1	1
05/055	06/003	YD	43	569
05/055	06/004	İİD	44/1	127
05/056	09/094	İİD	46/3	1313
05/057	09/019	İİD	46/2	723
05/060	08/162	İİD	45/3	1587
05/061	07/017	İİD	44/2	691
05/066	09/102	İİD	46/3	1375

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
05/067	09/099	İİD	46/3	1361
05/068	08/102	İİD	45/2	1095
05/069	09/061	İİD	46/2	1095
05/073	08/059	İİD	45/2	833
05/074	05/073	İİD	42	397
05/075	08/001	İİD	45/1	603
05/078	05/015	YD	41	463
05/078	05/059	İİD	42	355
05/079	09/038	İİD	46/2	861
05/081	05/012	YD	41	401
05/083	08/110	İİD	45/2	1145
05/085	09/015	İİD	46/2	667
05/088	08/166	İİD	46/1	335
05/089	06/120	İİD	44/1	361
05/090	08/146	İİD	46/1	173
05/094	07/007	İİD	45/1	175
05/095	05/014	YD	41	459
05/095	07/002	YD	44/1	501
05/095	07/005	İİD	44/1	503
05/098	06/002	YD	43	565
05/098	06/003	İİD	45/1	1
05/099	06/008	İİD	43	87
05/100	08/050	İİD	45/2	755
05/103	05/089	İİD	42	437
05/107	09/023	İİD	46/2	753
05/108	06/035	İİD	43	137
05/110	05/111	İİD	43	35
05/114	09/105	İİD	46/3	1425
05/116	09/027	İİD	46/2	781
05/120	09/040	İİD	47/1	21
05/124	09/013	İİD	46/2	653
05/125	05/074	İİD	42	427
05/127	07/042	İİD	44/2	851
05/128	08/054	İİD	45/2	787
05/134	09/003	İİD	46/1	461
05/138	08/124	İİD	45/2	1319
05/139	07/013	YD	44/2	781
05/139	07/033	İİD	44/2	785
05/142	06/080	İİD	43	345
05/143	05/099	İİD	42	573
05/145	05/023	YD	41	487

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
05/145	09/112	İİD	47/1	129
05/146	05/105	İİD	43	1
05/151	08/037	İİD	45/1	635
05/152	09/014	İİD	46/2	661
05/159	09/062	İİD	46/3	1153
05/165	09/004	İİD	46/1	471
06/001	08/048	SPMD	45/3	1833
06/002	07/001	SPİ	44/2	1147
06/003	09/029	SPMD	46/3	1613
06/005	08/030	SPMD	45/3	1777
06/006	08/008	SPMD	45/3	1717
06/007	09/005	SPMD	46/3	1533
06/009	08/001	SPMD	45/3	1689
06/010	09/009	SPMD	46/3	1541
06/011	06/017	İİD	43	95
06/011	08/005	SPMD	45/3	1705
06/012	08/017	SPMD	45/3	1751
06/013	08/013	SPMD	45/3	1735
06/014	08/003	SPMD	45/3	1697
06/015	08/063	SPMD	45/3	1857
06/017	09/033	İİD	46/2	815
06/018	10/007	SPMD	47/3	1439
06/019	09/032	İİD	46/2	807
06/019	10/020	SPMD	47/3	1537
06/020	06/006	YD	43	571
06/020	06/025	İİD	44/1	149
06/021	06/012	YD	43	575
06/021	06/038	İİD	44/1	189
06/021	08/027	SPMD	45/3	1765
06/022	06/014	YD	43	577
06/022	06/040	İİD	43	163
06/023	10/027	İİD	47/2	683
06/023	10/004	SPMD	47/3	1417
06/024	09/046	SPMD	46/3	1713
06/027	10/051	SPMD	47/3	1717
06/028	06/108	İİD	44/1	309
06/028	08/082	SPMD	45/3	2007
06/029	10/068	SPMD	47/3	1831
06/030	08/011	SPMD	45/3	1729
06/031	09/051	SPMD	46/4	1773
06/032	08/072	SPMD	45/3	1903

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
06/033	06/010	YD	43	573
06/033	06/036	İİD	44/1	177
06/033	09/014	SPMD	46/3	1557
06/034	06/037	İİD	43	155
06/034	08/020	SPMD	45/3	1763
06/035	07/048	İİD	45/1	299
06/035	08/038	SPMD	45/3	1795
06/036	08/050	SPMD	45/3	1839
06/037	08/141	İİD	45/3	1423
06/037	09/003	SPMD	46/3	1525
06/039	08/043	SPMD	45/3	1817
06/040	09/034	SPMD	46/3	1639
06/041	08/032	SPMD	45/3	1781
06/042	09/073	İİD	46/3	1185
06/043	09/053	SPMD	46/4	1781
06/044	08/081	İİD	45/2	979
06/044	09/054	SPMD	46/4	1785
06/047	08/144	İİD	45/3	1457
06/051	06/019	YD	43	581
06/051	06/057	İİD	43	277
06/052	07/027	İİD	45/1	195
06/053	09/021	İİD	46/2	741
06/054	06/047	İİD	43	239
06/055	08/145	İİD	46/1	161
06/057	09/123	İİD	47/1	193
06/058	06/050	İİD	43	255
06/060	06/051	İİD	43	261
06/061	07/091	İİD	45/1	475
06/064	06/054	İİD	43	267
06/065	09/114	İİD	46/3	1459
06/071	08/069	İİD	45/2	897
06/072	09/024	İİD	46/2	763
06/075	06/099	İİD	44/1	253
06/076	08/142	İİD	45/3	1435
06/077	09/039	İİD	47/1	9
06/078	08/084	İİD	45/2	1001
06/079	09/097	İİD	46/3	1341
06/080	06/067	İİD	43	315
06/093	09/088	İİD	46/3	1259
06/094	09/092	İİD	46/3	1303
06/095	09/144	İİD	47/1	281

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
06/096	08/065	İİD	45/2	891
06/097	06/074	İİD	43	321
06/098	06/075	İİD	43	327
06/099	09/009	İİD	46/2	601
06/101	08/126	İİD	45/2	1341
06/103	09/149	İİD	47/1	371
06/105	09/142	İİD	47/1	265
06/107	09/028	İİD	46/2	793
06/108	06/077	İİD	43	337
06/109	08/082	İİD	45/2	985
06/111	06/112	İİD	43	383
06/111	06/036	YD	43	587
06/116	09/125	İİD	47/1	199
06/118	09/107	İİD	47/1	97
06/119	09/145	İİD	47/1	313
06/120	09/151	İİD	47/1	381
06/121	09/090	İİD	46/3	1271
06/123	09/043	İİD	46/2	899
06/124	09/146	İİD	47/1	337
06/125	06/084	İİD	43	349
06/129	09/019	YD	47/1	181
06/129	09/121	İİD	47/1	183
06/131	07/004	İİD	45/1	51
06/136	08/003	İİD	45/1	627
06/138	06/100	İİD	44/1	263
06/139	06/102	İİD	43	377
06/140	08/031	YD	46/1	403
06/140	08/185	İİD	46/1	405
06/140	06/033	YD	43	583
06/142	08/023	YD	45/3	1475
06/142	08/148	İİD	45/3	1477
06/143	09/098	İİD	46/3	1353
06/144	09/087	İİD	46/3	1251
06/148	07/016	İİD	44/2	683
06/152	06/034	YD	43	585
06/154	09/035	İİD	46/2	833
06/156	08/125	İİD	45/2	1327
06/158	08/024	YD	46/1	211
06/158	08/150	İİD	46/1	213
06/159	10/047	İİD	47/2	857
06/161	06/116	İİD	44/1	343

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
06/162	07/015	İİD	44/2	671
06/166	09/113	İİD	47/1	157
06/167	08/086	İİD	45/2	1017
06/169	07/055	İİD	44/2	985
07/001	09/004	SPK	46/4	1801
07/001	07/002	SPİ	44/2	1151
07/002	08/039	SPMD	45/3	1799
07/003	08/033	SPMD	45/3	1783
07/004	07/081	İİD	44/2	1109
07/004	09/006	SPMD	46/3	1537
07/005	07/007	YD	44/2	709
07/005	07/018	İİD	44/2	711
07/005	08/042	SPMD	45/3	1813
07/006	08/040	SPMD	45/3	1803
07/008	08/031	SPMD	45/3	1779
07/009	09/049	İİD	46/2	1013
07/009	08/009	SPMD	45/3	1721
07/010	10/021	SPMD	47/3	1547
07/011	08/016	SPMD	45/3	1747
07/012	09/153	İİD	47/1	417
07/012	09/001	SPMD	46/3	1513
07/013	08/041	SPMD	45/3	1809
07/014	09/048	İİD	46/2	953
07/014	10/008	SPMD	47/3	1451
07/015	09/052	SPMD	46/4	1777
07/016	09/147	İİD	47/1	347
07/017	07/016	YD	44/2	879
07/017	07/045	İİD	44/2	881
07/017	08/014	SPMD	45/3	1739
07/018	10/013	SPMD	47/3	1501
07/020	08/064	SPMD	45/3	1861
07/021	08/040	İİD	45/1	649
07/021	08/083	SPMD	45/3	2031
07/022	09/037	İİD	46/2	851
07/022	08/015	SPMD	45/3	1743
07/023	09/004	SPMD	46/3	1529
07/024	09/037	SPMD	46/3	1651
07/026	08/012	SPMD	45/3	1733
07/027	10/069	SPMD	47/3	1857
07/028	08/018	SPMD	45/3	1755
07/029	09/030	SPMD	46/3	1621

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
07/030	10/005	SPMD	47/3	1421
07/031	09/109	İİD	46/3	1445
07/031	08/010	SPMD	45/3	1725
07/033	10/048	İİD	47/2	867
07/034	09/047	SPMD	46/3	1717
07/035	07/036	İİD	44/2	845
07/035	10/052	SPMD	47/3	1721
07/036	10/006	İİD	47/1	475
07/036	08/062	SPMD	45/3	1855
07/038	10/076	İİD	47/2	1011
07/038	09/032	SPMD	46/3	1627
07/039	07/053	İİD	44/2	931
07/040	08/029	SPMD	45/3	1773
07/041	08/075	SPMD	45/3	1911
07/042	09/050	İİD	46/2	1021
07/042	08/037	SPMD	45/3	1791
07/043	09/051	İİD	46/2	1029
07/043	09/035	SPMD	46/3	1643
07/044	09/148	İİD	47/1	361
07/045	07/021	YD	44/2	943
07/045	07/054	İİD	44/2	945
07/045	09/010	SPMD	46/3	1543
07/046	09/036	İİD	46/2	843
07/050	10/049	İİD	47/2	879
07/051	07/056	İİD	44/2	1005
07/053	07/061	İİD	44/2	1049
07/056	09/084	İİD	47/1	43
07/058	08/178	İİD	46/1	357
07/059	07/075	İİD	45/1	397
07/062	07/066	İİD	45/1	357
07/063	09/152	İİD	47/1	397
07/064	08/154	İİD	46/1	231
07/065	10/043	İİD	47/2	791
07/066	08/157	İİD	46/1	265
07/068	10/002	İİD	47/1	435
07/069	09/026	İİD	46/2	775
07/072	07/068	İİD	44/2	1053
07/073	08/158	İİD	46/1	279
07/076	08/046	İİD	45/2	721
07/077	10/050	İİD	47/2	893
07/083	10/028	İİD	47/2	699

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
07/084	07/074	İİD	45/1	375
07/085	09/042	İİD	46/2	891
07/089	10/003	İİD	47/1	451
07/090	09/002	İİD	46/1	457
07/091	09/025	İİD	46/2	769
07/092	08/085	İİD	45/2	1009
07/094	09/140	İİD	46/3	1471
07/096	09/034	İİD	46/2	823
07/098	10/033	İİD	47/2	747
07/099	07/086	İİD	45/1	429
07/100	10/004	İİD	47/1	455
07/104	08/164	İİD	46/1	299
07/105	08/075	İİD	46/1	21
07/112	10/005	İİD	47/1	467
07/115	09/080	İİD	46/3	1199
08/001	08/002	SPK	45/4	2159
08/001	10/023	SPMD	47/3	1573
08/002	09/024	SPMD	46/3	1599
08/003	09/044	İİD	46/2	907
08/003	10/024	SPMD	47/3	1579
08/004	10/025	SPMD	47/3	1583
08/005	09/081	İİD	46/3	1239
08/005	10/059	SPMD	47/3	1767
08/006	09/022	SPMD	46/3	1593
08/007	10/042	SPMD	47/3	1667
08/008	10/026	SPMD	47/3	1587
08/009	10/040	SPMD	47/3	1659
08/011	08/064	İİD	45/2	887
08/011	10/062	SPMD	47/3	1781
08/013	10/027	SPMD	47/3	1591
08/014	10/051	İİD	47/2	911
08/014	10/014	SPMD	47/3	1507
08/016	08/016	YD	45/2	1193
08/016	08/116	İİD	45/2	1195
08/016	10/028	SPMD	47/3	1595
08/017	10/044	İİD	47/2	805
08/017	10/029	SPMD	47/3	1609
08/019	10/017	İİD	47/1	575
08/020	09/041	SPMD	46/3	1689
08/023	09/042	SPMD	46/3	1693
08/025	10/020	İİD	47/1	597

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
08/025	09/025	SPMD	46/3	1601
08/026	08/147	İİD	45/3	1469
08/027	10/029	İİD	47/2	711
08/028	10/030	İİD	47/2	723
08/029	10/030	SPMD	47/3	1613
08/030	09/096	İİD	46/3	1325
08/030	10/031	SPMD	47/3	1627
08/033	08/015	YD	45/2	1177
08/033	08/113	İİD	45/2	1179
08/033	09/023	SPMD	46/3	1597
08/034	08/025	YD	45/3	1491
08/034	08/153	İİD	45/3	1493
08/035	10/060	SPMD	47/3	1771
08/036	10/033	SPMD	47/3	1641
08/038	10/039	İİD	47/2	759
08/039	08/134	İİD	45/3	1403
08/040	10/057	SPMD	47/3	1759
08/041	10/061	SPMD	47/3	1777
08/042	08/167	İİD	46/1	341
08/043	10/055	SPMD	47/3	1751
08/045	09/053	İİD	46/2	1037
08/046	08/163	İİD	46/1	293
08/046	09/043	SPMD	46/3	1699
08/048	10/043	SPMD	47/3	1671
08/050	10/084	İİD	47/2	1051
08/052	09/089	İİD	46/3	1263
08/055	10/041	İİD	47/2	777
08/057	10/026	İİD	47/2	653
08/062	10/007	İİD	47/1	483
08/064	08/129	İİD	45/2	1349
08/066	08/017	YD	45/3	1393
08/066	08/131	İİD	45/3	1395
08/070	10/021	İİD	47/2	637
08/071	08/183	İİD	46/1	387
08/073	09/120	İİD	47/1	173
08/074	10/015	İİD	47/1	545
08/075	10/040	İİD	47/2	767
08/077	10/077	İİD	47/2	1023
08/085	10/012	İİD	47/1	515
08/091	10/054	İİD	47/2	933
08/092	09/045	İİD	46/2	921

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
08/093	09/041	İİD	46/2	879
08/094	10/013	İİD	47/1	523
08/095	10/018	İİD	47/1	583
08/099	10/042	İİD	47/2	785
08/102	10/014	İİD	47/1	535
08/106	09/054	İİD	46/2	1047
08/110	10/055	İİD	47/2	939
08/112	10/031	İİD	47/2	737
08/114	10/053	İİD	47/2	923
08/116	10/085	İİD	47/2	1059
09/001	10/038	SPMD	47/3	1655
09/002	10/001	Dİ	47/3	1391
09/002	10/039	SPMD	47/3	1657
09/003	09/002	Dİ	46/3	1499
09/004	10/046	SPMD	47/3	1683
09/006	10/019	İİD	47/1	591
09/006	10/035	SPMD	47/3	1649
09/007	09/029	İİD	46/2	799
09/010	10/056	İİD	47/2	951
09/013	10/041	SPMD	47/3	1663
09/016	09/046	İİD	46/2	935
09/017	09/047	İİD	46/2	943
09/018	10/065	İİD	47/2	971
09/020	10/023	İİD	47/2	645
09/021	10/056	SPMD	47/3	1755
09/022	09/055	İİD	46/2	1061
09/023	09/056	İİD	46/2	1081
09/023	10/063	SPMD	47/3	1787
09/024	10/034	SPMD	47/3	1645
09/025	09/057	İİD	46/2	1089
09/027	10/009	İİD	47/1	491
09/029	10/066	İİD	47/2	979
09/033	10/078	İİD	47/2	1037
09/034	10/072	İİD	47/2	993
09/038	09/070	İİD	46/3	1179
09/039	10/058	SPMD	47/3	1763
09/049	09/040	SPMD	46/3	1685
09/051	10/073	İİD	47/2	1003
09/051	10/044	SPMD	47/3	1675
09/052	10/005	YD	47/1	557
09/052	10/016	İİD	47/1	559

Esas No	Karar No	Karar Türü	Sayı/ Cilt	Sf. No
09/055	10/032	SPMD	47/3	1637
09/057	09/055	SPMD	46/4	1789
09/058	10/015	SPMD	47/3	1514
09/059	10/016	SPMD	47/3	1517
09/060	09/044	SPMD	46/3	1703
09/067	09/119	İİD	47/1	165
09/069	10/079	İİD	47/2	1045
09/091	10/010	İİD	47/1	501
09/092	10/011	İİD	47/1	509
10/002	10/036	SPMD	47/3	1651
10/003	10/037	SPMD	47/3	1653
10/004	10/045	SPMD	47/3	1679
10/018	10/045	İİD	47/2	851
10/029	10/021	YD	47/3	1269
10/029	10/090	İİD	47/3	1273
10/048	10/070	İİD	47/2	991
10/049	10/087	İİD	47/2	1069
10/066	10/091	İİD	47/3	1385